SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginvaltuusto pöytäkirja 08.05.2017

Pöytäkirjan kansilehti 1
1 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus 3
2 § Pöytäkirjan tarkastaminen 4
3 § Vantaan kaupungin hallintosäännön hyväksyminen 5
- Vantaan kaupungin hallintosääntö, päivitetty 8.5.2017 20
- : Kaupunginhallituksen 6.2.2017 iltakoulun diaesitys 108
- : Äänestyspöytäkirja 1 140
- : Äänestyspöytäkirja 2 145
- Hallintosääntöuudistus, kaupunginvaltuusto 8.5.2017 § 3 äänestyspöytäkirja 150
4 § Arviointikertomus 2016 152
- : Arviointikertomus 2016 153
5 § Vantaan kaupungin vuoden 2016 tilinpäätös 229
- : Vantaan kaupungin tilinpäätös 2016, KV 235
- : Vuoden 2016 tilintarkastuskertomus 497
6 § Keskusvaalilautakunnan ilmoitus kaupunginvaltuutetuiksi valituista ja heidän varajäsenistään 499
- : Valitut ja varamiehet vertausluvuittain kuntavaalit 2017 500
7 § Henkilöstökertomus 2016 507
- : Henkilöstökertomus 2016 509
8 § Ympäristöraportti kevät 2016 - kevät 2017 545
- : Raportti 2016-2017 549
9 § Vantaan virtavesien kehittämisperiaatteet / Purojen ja jokien Vantaa 2016 600
- : LIITE 1) Vantaan virtavesien kehittämisperiaatteet 602
10 § Vastaus Timo Juurikkalan ja 13 muun valtuutetun aloitteeseen Vantaan Energian irtautumiseksi Fennovoiman ydinvoimahankkeesta 647
- : Vantaan Energia Oy:n lausunto/ Timo Juurikkalan ja 13 muun valtuutetun aloite Vantaan Energian irtautumiseksi Fennovoiman ydinvoimahankkeesta 648
- : Liite, Timo Juurikkalan ja 13 muun valtuutetun aloite Vantaan Energian irtautumiseksi Fennovoiman ydinvoimahankkeesta 653
11 § Kunnallinen hulevesitaksa ja vesihuoltolaitoksen yleisten alueiden kuivatuksen korvaus 655
12 § Lausunto Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan Östersundomin alueen kaavaehdotuksesta 657
- : Vantaan lausunto Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan Östersundomin alueen kaavaehdotuksesta / Dnro 58/2011 (KH 24.4.2017 § 17) 659
- : Lausuntopyyntö Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan, Östersundomin alueen kaavaehdotuksesta 660
- : Saateviesti/Kannanotto Östersundomin alueen asemakaavaan/Lausuntopyyntö Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan, Östersundomin alueen kaavaehdotuksesta 661
- : Kannanotto Östersundomin alueen asemakaavaan/Lausuntopyyntö Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan, Östersundomin alueen kaavaehdotuksesta 662
13 § Tilusvaihto Kiilassa / Vekkox Oy 663
- : Liitekartta 1. Alueet, jotka Vekkox Oy luovuttaa kaupungille 666

SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginvaltuusto pöytäkirja 08.05.2017

- : Liitekartta 2. Alueet, jotka kaupunki luovuttaa Vekkox Oy:lle 667
- : tilusvaihtosopimusluonnos 668
- kv 8.5.2017 § 13 äänestyspöytäkirja 671
14 § Maa-alueiden vaihto Vantaan Länsisalmessa ja Helsingin Salmenkalliossa / Helsingin kaupunki ja Vantaan kaupunki 673
- : Liitekartta vaihdon kohteista 676
15 § Asemakaavan muutos 002299, 61 Tikkurila, Kielotie 34-36 678
- : Asemakaavamuutosselostus 19.4.2017 /Asemakaavan muutos 002299, 61.Tikkurila, Kielotie 34-44 681
- : Muistutukset ja vastineet 19.4.2017 / Asemakaavan muutos 002299, 61.Tikkurila, Kielotie 34-44 714
- : Lausunnot ja vastineet 19.4.2017 / Asemakaavan muutos 002299, 61.Tikkurila, Kielotie 34-44 721
- : Maankäyttösopimus / Asemakaavan muutos nro 002299, 28.4.2017 726
16 § Asemakaavamuutos 002262 ja tonttijako, 62 Jokiniemi / Gammelkulla 735
- : Asemakaavamuutosselostus 19.4.2017 / Asemakaavamuutos 002262, 62. Jokiniemi / Gammelkulla 738
- : Lausunnot ja vastineet 19.4.2017/ Asemakaavamuutos 002262, 62. Jokiniemi / Gammelkulla 770
- : Maankäyttösopimus / Bernt Weck / Asemakaavan muutos nro 002262, 28.4.2017 777
17 § Tarja Eklundin ja 19 muun valtuutetun aloite Kuusijärven metsien suojelusta 786
- Tarja Eklundin ja 19 muun valtuutetun aloite Kuusijärven metsien suojelusta 787
18 § Jussi Saramon ja 15 muun valtuutetun aloite tulospalkkiojärjestelmän uudistamisesta 789
- Jussi Saramon ja 15 muun valtuutetun aloite tulospalkkiojärjestelmän uudistamisesta 790
19 § Vaula Norrenan ja 39 muun valtuutetun aloite koululaisten maksuttomista retkikyydeistä 791
- Vaula Norrenan ja 39 muun valtuutetun aloite koululaisten maksuttomista retkikyydeistä 792
20 § Kokouksen päättäminen 795
Muutoksenhakuohje 1. Valitusosoitus 796
Muutoksenhakuohje 2. Hankintaoikaisu ja oikaisuvaatimus hankinta-asiassa 798
Muutoksenhakuohje 3. Hankintaoikaisu ja markkinaoikeusvalitus hankinta-asiassa 799
Muutoksenhakuohje 4. Valituskielto 802

Kaupunginvaltuuston kokous

Aika 8.5.2017 klo 14.00–17.20
Paikka **Kaupungintalo, Tikkurila**

Osallistujat

Jäsenet	**Läsnä**	**Jäsenet**	**Läsnä**
Lindtman Antti, puheenjohtaja	x (pj 14.00–15.35, 17.00–17.20, §: 1–3, 13–16)	Laakso Päivi	-
Heinimäki Heikki, I varapuheenjohtaja	x (pj 15.35–17.00, §:t 4–12)	Laakso Sari	x
Kostilainen Anniina, II varapuheenjohtaja	x, 14.40–17.20	Lehmuskallio Paula	x
Abdi Faysal	x, 15.40–17.20	Leppänen Janne	x
Ala-Kapee-Hakulinen Pirjo	x	Letto Pirkko	x
Alén Sini	x	Malmi Juha	x
Ansalehto-Salmi Irja	x	Multala Sari	x
Aura Anssi	x	Mäkinen Tapani	x
Auvinen Timo	x	Mölsä Jukka	x
Bruun Susanna	x	Nieminen Johannes	x
Eerola Antero	-	Niemi-Saari Mari	x
Eklund Tarja	x	Niikko Mika	x, 15.45–17.20
Hako Jukka	x	Norrena Vaula	x
Herranen Jouni	x	Norres Lasse	x
Hirvaskoski Johannes	-	Orlando Carita	x
Huhta Jaana	-	Orpana Anitta	x
Hurri Maija	x	Porthén Jari	x
Härmälä Göran	x	Puha Seija	x
Juurikkala Timo	x	Päivinen Tiina-Maaria	x
Jääskeläinen Jouko	x	Rannikko Ulla	x
Jääskeläinen Pietari	x	Rokkanen Sakari	x
Kaira Lauri	x	Rosbäck Heidi	-
Karén Timo	x	Sainio Jari	x
Karlsson Patrik	x	Sajaniemi Ulla	x, 16.10–17.20
Kassila Eva-Christina	x	Saramo Jussi	x
Kaukola Ulla	x	Sillanpää Minttu	x
Kauppinen Sirpa	x	Simonen Juha	x
Kiljunen Kimmo	x, 14.40–17.20	Sodhi Ranbir	x
Koivuniemi Petri	-	Tenhunen Juha	-
Kortesalmi Marilla	x	Tyystjärvi Kati	x
Kyyrö Marja	x	Vahtera Pauli	x
Kähärä Sirkka-Liisa	x	Wallenius Arja	x
Kärki Niilo	x	Weckman Markku	x
		Virta Raija	z
Varajäsenet			
Hakulinen Pentti	x		
Kakko Teijo	x, 15.10–15.45		
Kokko Hannu	x		
Kuusela Minna	x, 14.45–17.20		
Kärkkäinen Hannu	x, 15.15–16.10		
Mäntynen Taisto	x		
Peura Sirpa	x		
Saastamoinen Tuula	x, 14.45–17.20		
Salminvuo Mia	x, 14.00–16.20		
Kaupunginhallituksen jäsenet ja varajäsenet		**Läsnä**	
Hämäläinen Anu		x	
Kuokkanen Jasi		x	

Kotila Pirkko	x
Niemelä Arja	x
Suvensalmi Jouko	x
Nuorisovaltuuston edustaja / Nuorisovaltuuston varaedustaja	**Läsnä**
Laitala Jere	x
Muut osallistujat	**Läsnä**
Nenonen Kari, kaupunginjohtaja	x
Lipponen Martti, apulaiskaupunginjohtaja	x
Lehto-Häggroth Elina, apulaiskaupunginjohtaja	x
Penttilä Hannu, apulaiskaupunginjohtaja	x
Salminen Jukka T, apulaiskaupunginjohtaja	x
Niinistö Jaakko, apulaiskaupunginjohtaja	x
Ormio Hanna, hallintojohtaja	x
Marjamaa Patrik, talousjohtaja	x
Rainio Päivi, viestintäjohtaja	x
Myllymäki Juha, kaupunginlakimies	x
Isotalus Birgit, hallintosihteeri	x
Yli-Leppälä Henna, pöytäkirjanpitäjä	x

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Todettiin

Allekirjoitukset

Puheenjohtaja Antti Lindtman §: 1–3, 13–16 Heikki Heinimäki §:t 4–12

Pöytäkirjanpitäjä Henna Yli-Leppälä

Pöytäkirjan tarkastus

Aika ja paikka 15.5.2017, Kaupungintalo, Asematie 7, 01300 Vantaa

Paula Lehmuskallio Janne Leppänen

Pykälät 3 ja 12 tarkastettiin ja hyväksyttiin kokouksessa.

Pöytäkirja on yleisesti nähtävänä

Aika ja paikka 17.5.2017 klo 8.15–16.00, Kirjaamo, Asematie 7, 01300 Vantaa (Tikkurila)

1 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Kuulutus valtuuston kokouksesta on julkaistu kaupungin ilmoitustaululla, Vantaa-infossa ja internetsivuilla 2.5.2017 ja jokaiselle valtuutetulle on lähetetty sähköpostitse henkilökohtainen kokouskutsu.

Kaupunginvaltuusto 8.5.2017 § 2

Esitys:
a) todetaan läsnä olevat valtuutetut ja
b) todetaan kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Käsittely:
Puheenjohtaja totesi, että valtuutetut Päivi Laakso, Heidi Rosbäck, Petri Koivuniemi, Juha Tenhunen, Johannes Hirvaskoski ja Antero Eerola olivat pyytäneet vapautusta valtuuston tästä kokouksesta työ-, matkaesteen tai henkilökohtaisen syyn vuoksi. Puheenjohtaja totesi esteet laillisiksi.

Heidän tilalleen oli kutsuttu samassa järjestyksessä Taisto Mäntynen, Hannu Kokko, Sirpa Peura, Mia Salminvuo, Pentti Hakulinen. Antero Eerolalle ei ollut varavaltuutettua saapuvilla.

Puheenjohtaja totesi, että paikalla oli 60 valtuutettua.

Päätös:
Puheenjohtaja totesi kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi, lailliseksi ja päätösvaltaiseksi. Kokouksen aikana puheenjohtaja totesi seuraavat muutokset kaupunginvaltuuston kokoonpanossa:

- §:n 3 käsittelyn aikana klo 14.40 valtuutettu Kimmo Kiljunen otti paikkansa, minkä jälkeen paikalla oli 61 valtuutettua.
- §:n 3 käsittelyn aikana klo 14.40 kaupunginvaltuuston II varapuheenjohtaja Anniina Kostilainen otti paikkansa, minkä jälkeen paikalla oli 62 valtuutettua.
- §:n 3 käsittelyn aikana klo 14.45 varavaltuutettu Tuula Saastamoinen saapui valtuutettu Antero Eerolan paikalle, minkä jälkeen paikalla oli 63 valtuutettua.
- §:n 3 käsittelyn aikana klo 14.45 varavaltuutettu Minna Kuusela saapui valtuutettu Jaana Huhdan paikalle, minkä jälkeen paikalla oli 64 valtuutettua.
- §:n 3 käsittelyn aikana klo 15.10 varavaltuutettu Teijo Kakko saapui valtuutettu Mika Niikon paikalle, minkä jälkeen paikalla oli 65 valtuutettua.
- §:n 3 käsittelyn aikana klo 15.15 varavaltuutettu Hannu Kärkkäinen saapui valtuutettu Ulla Sajaniemen paikalle, minkä jälkeen paikalla oli 66 valtuutettua.
- §:n 3 käsittelyn aikana klo 15.40 valtuutettu Faysal Abdi otti paikkansa, minkä jälkeen paikalla oli 67 valtuutettua.
- §:n 4 käsittelyn aikana klo 15.35 kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Antti Lindtman poistui kokouksesta ja I varapuheenjohtaja Heikki Heinimäki siirtyi kaupunginvaltuuston puheenjohtajaksi, minkä jälkeen paikalla oli 66 valtuutettua
- §:n 4 käsittelyn aikana klo 15.45 valtuutettu Mika Niikko otti paikkansa ja vapautti varavaltuutettu Teijo Kakon, minkä jälkeen paikalla oli 66 valtuutettua.
- §:n 7 käsittelyn aikana klo 16.10 valtuutettu Ulla Sajaniemi otti paikkansa ja vapautti varavaltuutettu Hannu Kärkkäisen, minkä jälkeen paikalla oli 66 valtuutettua.
- §:n 7 käsittelyn aikana klo 16.20 varavaltuutettu Mia Salminvuo poistui kokouksesta henkilökohtaisen syyn vuoksi, minkä jälkeen paikalla oli 65 valtuutettua
- §:n 13 käsittelyn aikana klo 17.00 kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Antti Lindtman otti paikkansa kokouksessa ja vapautti I varapuheenjohtaja Heikki Heinimäen puheenjohtajan tehtävistä, minkä jälkeen paikalla oli 66 valtuutettua.

2 § **Pöytäkirjan tarkastaminen**

Kaupunginvaltuusto 8.5.2017 § 2

Esitys:
Päätetään
a) valita kaksi pöytäkirjantarkastajaa toimittamaan pöytäkirjan tarkastus kaupungintalossa maanantaina 15.5.2017 klo 17.00 ja
b) pitää tarkastettu pöytäkirja yleisesti nähtävänä kirjaamossa (Asematie 7) keskiviikkona 17.5.2017 klo 8.15 - 16.00.

Päätös:
Päätettiin
a) valita Paula Lehmuskallio ja Janne Leppänen pöytäkirjantarkastajiksi toimittamaan pöytäkirjan tarkastus kaupungintalossa maanantaina 15.5.2017 klo 17.00 ja
b) pitää tarkastettu pöytäkirja yleisesti nähtävänä kirjaamossa (Asematie 7) keskiviikkona 17.5.2017 klo 8.15 - 16.00.

3 § Vantaan kaupungin hallintosäännön hyväksyminen

VD/10473/00.01.01.00/2015
ML/NK/KK/SB/PN/NJ,HY-L

Kuntalain (410/2015) 90 §:n mukaan kunnassa tulee olla vain yksi johtosääntö, joka korvaa nykyiset johtosäännöt. Uusi hallintosääntö korvaa Vantaan kaupungin toimialojen, toimielinten, liikelaitosten ja oppilaitosten johtosäännöt, hallintosäännön, kaupunginvaltuuston työjärjestyksen, taloussäännön sekä tarkastussäännön. Uusi hallintosääntö tulee voimaan 1.6.2017. Nyt voimassa olevat johtosäännöt löytyvät Vantaan kaupungin internet-sivuilta: (Hallinto ja talous > Hallinto > Saantokokoelma).

Kaupunginkanslian johdolla hallintosääntöä on valmistellut toimialojen edustajista koostuva hallintosääntötyöryhmä. Hallintosäännön valmistelussa mukana ovat olleet lisäksi henkilöstökeskus, taloussuunnittelu, ulkoinen tarkastus ja sisäinen tarkastus. Hallintosäännössä on huomioitu kuntalain muutokset, toimialojen esittämät muutostarpeet sekä kaupunginhallituksen 8.2.2016 § 17 asettaman johtamisen ja demokratian kehittämistoimikunnan esitykset.

Hallintosääntö sisältää viisi osaa, jotka ovat:

- hallinnon ja toiminnan järjestäminen
- talous ja valvonta
- valtuusto
- päätöksenteko- ja hallintomenettely
- luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien perusteet

Luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien perusteet on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 12.12.2016 § 20 ja sen sisältö liitetään täytäntöönpanovaiheessa uuteen hallintosääntöön.

Tarkastuslautakunta on 12.1.2017 § 3 osaltaan hyväksynyt hallintosääntöön sisältyvät ulkoista tarkastusta ja tehtäviään koskevat määräykset.

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtosäännön määräyksiin ei tässä vaiheessa ehdoteta muutoksia.

Rahastojen säännöt jäävät voimaan sellaisenaan. Niitä koskeva päätösvalta on sisällytetty hallintosääntöön.

Hallintosääntö on rakenteellisesti ja teknisesti erilainen kuin nykyiset johtosäännöt. Suurin osa päätösvaltamuutoksista on jo olemassa olevia kaupunginhallituksen tai lautakuntien tekemiä delegointeja, jotka nyt siirretään hallintosääntöön. Muutoin tehtäviin tai päätösvaltaan esitetään vain vähäisiä muutoksia. Ehdotetuilla muutoksilla pyritään järkevöittämään hallintoa ja toimintaa. Lisäksi toimialojen, tulosalueiden ja tulosaluejohtajien tehtäväkuvausten sanamuotoja on päivitetty.

Alla on eriteltynä tehtäviin ja päätösvaltaan esitetyt sekä muut keskeiset sisällölliset muutokset nykyisiin johtosääntöihin nähden.

I Osa – Hallinnon ja toiminnan järjestäminen

1 Luku – Yleiset määräykset

3 § Kuntalaisten osallistuminen (uusi pykälä)

Pykälän sisältö tulee osittain kuntalaista, jonka mukaan kuntalaisilla ja kunnan palvelujen käyttäjillä tulee olla monipuoliset mahdollisuudet osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Osallistumismahdollisuuksien toteuttaminen tapahtuu koko kaupungin organisaatiossa.

5 § Kaupungin viestintä (uusi pykälä)

Tämä pykälä korvaa nykyisen hallintosäännön tiedottamista koskevan pykälän (13 §). Viestinnässä tulee huomioida kunnan asukkaiden ja palvelujen käyttäjien tiedonsaantioikeus ja erilaiset tiedonsaantitarpeet.

6 § Tietoturvallisuus ja tietosuoja (uusi pykälä)

Pykälän mukaan kaupungin johtamisessa, riskienhallinnassa, esimiestyöskentelyssä ja toimialojen toiminnan järjestämisessä tulee huomioida tietoturvallisuus ja henkilötietojen käsittelyn tietosuoja. EU:n tietosuoja-asetus vahvistaa kunnan velvollisuutta huolehtia käsiteltävien henkilötietojen suojaamisesta. Kuntien tulee vastuuttaa tietosuojan ja tietoturvallisuuden ohjaus ja järjestäminen kuntaorganisaation kattavasti.

2 Luku – Kaupungin toiminnan johtaminen

3 § Konsernijohto (uusi pykälä)

Pykälä selittää mitä konsernijohdolla tarkoitetaan. Pykälän sisältö on kaupungin konsernistrategian mukainen.

4 § Osa-aikainen luottamushenkilö (uusi pykälä)

Pykälän mukaan osa-aikaisina luottamushenkilöinä voivat toimia valtuuston puheenjohtaja, kaupunginhallituksen puheenjohtaja ja kaupunginhallituksen varapuheenjohtajat. Osa-aikaisista luottamushenkilöistä on linjattu johtamisen ja demokratian kehittämistoimikunnassa.

5 § Kaupunginhallituksen puheenjohtajan tehtävät (uusi pykälä)

Kuntalain 40 §:n mukaan kaupunginhallituksen puheenjohtajan tehtävistä tulee määrätä hallintosäännössä. Kaupunginhallituksen puheenjohtajan tehtävät on määritelty johtamisen ja demokratian kehittämistoimikunnassa.

6 § Kaupunginjohtajan tehtävät ja päätösvalta

Pykälässä on huomioitu kunnan toiminnan laajentuminen kuntalain mukaisesti. Kaupunginjohtaja johtaa ja kehittää myös sellaista kunnan toimintaa, joka käsittää osallistumisen kuntien yhteistoimintaan sekä omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvan toiminnan.

EU:n tietosuoja-asetuksen johdosta hallintosäännössä määritellään tietosuojaan ja tietoturvallisuuteen liittyvät vastuut. Kaupunginjohtajan tehtäviin on lisätty vastuu kaupungin tietosuojan ja tietotuvallisuuden ohjauksesta.

Kaupunginjohtajan tehtäviin on lisätty vastuu kaupunkikonsernin viestinnästä.

Kaupunginjohtajan tehtäviin on lisätty vastuu konserniyhteisöjen valvonnasta. Tämä korvaa nykyiseen kaupunginjohtajan toimialan johtosääntöön sisältyvän vastuun kaupunginkonsernin sisäisestä yhteistyöstä.

Kaupunginhallitus on delegoinut kaupunginjohtajalle luottamushenkilöiden koulutukseen ja valtuustoryhmien toiminnan tukemiseen sekä kaupunginhallituksen määrärahojen käyttöön liittyvää päätösvaltaa. Nämä on lisätty hallintosääntöön.

7 § Apulaiskaupunginjohtajien tehtävät ja päätösvalta (uusi pykälä)

Yhdenmukaistamisen vuoksi samaan pykälään on koottu jokaista apulaiskaupunginjohtajaa koskevat tehtävät ja päätösvalta.

Sopimusten riskienhallinta edellyttää selkeää sopimusten valvonnan järjestämistä. Apulaiskaupunginjohtajien tehtäviin on lisätty vastuu toimialansa sopimushallinnasta, sekä vastuu toimialansa tietosuojan ja tietoturvallisuuden järjestämisestä.

Lautakuntien päätösvallasta ehdotetaan siirrettäväksi muutoksen hakeminen valtionapua koskevaan päätökseen sekä kansallisen kynnysarvon ylittävät palveluhankinnat EU:n kynnysarvon rajaan asti apulaiskaupunginjohtajien päätettäväksi. Lisäksi apulaiskaupunginjohtajien päätösvaltaan on lisätty useampaa kuin yhtä tulosaluetta koskevat tutkimusluvat.

8 § Tulosaluejohtajien tehtävät ja päätösvalta (uusi pykälä)

Yhdenmukaistamisen vuoksi samaan pykälään on koottu jokaista tulosaluejohtajaa koskevat tehtävät ja päätösvalta.

Tulosaluejohtajien tehtäviin on lisätty vastuu tulosalueensa tietosuojan ja tietoturvallisuuden järjestämisestä sekä vastuu tulosalueensa sopimushallinnasta.

Tulosaluejohtajien päätösvaltaan on uutena lisätty tuloslueen tutkimusluvista, kansallisen kynnysarvon alittavista palveluhankinnoista, yhdistyksiin liittymisestä, sekä toimipisteen tilapäisestä sulkemisesta tai siirrosta päättäminen.

9 § Liikelaitosten johtajien tehtävät ja päätösvalta (uusi pykälä)

Yhdenmukaistamisen vuoksi samaan pykälään on koottu jokaista liikelaitosjohtajaa koskevat tehtävät ja päätösvalta pelastusjohtajaa lukuun ottamatta.

Koska liikelaitosten johtajat rinnastetaan tulosaluejohtajiin, ehdotetaan liikelaitosten johtokuntien päätösvallasta siirrettäväksi kansallisen kynnysarvon alittavat palveluhankinnat liikelaitosten johtajien päätettäväksi.

3 Luku – Tehtävät ja päätösvalta kaupunginjohtajan toimialalla

4 § Henkilöstökeskuksen tehtävät ja henkilöstöjohtajan päätösvalta

Kaupunginhallitus on delegoinut henkilöstöjohtajalle keskitetyt henkilöstön kehittämis- ja valmennuspalveluiden sekä työterveyshuollon palveluiden hankinnat. Tämä on lisätty hallintosääntöön.

5 § Kaupunginkanslian tehtävät ja hallintojohtajan päätösvalta

Koska oikeudenkäyntejä koskevaa asianajopalveluiden hankintaa ei jatkossa tarvitse hankintalain mukaan kilpailuttaa, lisätään hallintojohtajalle kaupungin yhteisiin lakiasioihin liittyvistä puitesopimuksista päättäminen.

7 § Taloussuunnittelun tehtävät ja talousjohtajan päätösvalta

Kaupunginhallitus on delegoinut talousjohtajalle kaupunkitason tilasto- ja tutkimuspalveluiden sekä kaupungin strategiatyöhön liittyvien konsultointipalveluiden hankinnat. Tämä on lisätty hallintosääntöön.

8 § Viestinnän tehtävät ja viestintäjohtajan päätösvalta

Kaupunginhallitus on delegoinut viestintäjohtajalle kaupungin keskitettyjen viestinnän ja markkinoinnin palveluiden hankinnat. Tämä on lisätty hallintosääntöön.

4 Luku – Tehtävät ja päätösvalta konserni- ja asukaspalveluiden toimialalla

2 § Konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajan päätösvalta

Päätösvaltaan on lisätty kohta rahoituksen, talouspalvelukeskuksen, hankintakeskuksen ja tietohallinnon tulosalueita koskevien kaupunkitasoisten ohjeiden antamisesta.

6 § Rahoituksen tehtävät ja rahoitusjohtajan päätösvalta

Rahoitusjohtajan päätösvaltaan on lisätty selvyyden vuoksi kohta kaupungin pankkitilien avaamisesta ja lopettamisesta.

7 § Talouspalvelukeskuksen tehtävät ja talouspalvelukeskuksen johtajan päätösvalta

Talouspalvelukeskuksen johtajan päätösvaltaan on lisätty perintäpalveluiden hankinnat, koska tulosalue vastaa kaupungin perintätehtävistä.

8 § Hankintakeskuksen tehtävät ja hankintajohtajan päätösvalta

Hankintajohtajan päätösvaltaan on lisätty kohta kansallisen kynnysarvon alittavista palveluiden hankinnoista, kun palveluiden käyttäjinä ovat useat toimialat.

Hankintajohtajan päätösvaltaan lisätyt kaupungin ateria- ja puhtauspalveluiden sekä kaupungin aula- ja vartiointipalveluiden hankinnat ovat sisältyneet aikaisemmin hankintakeskuksen tehtäviin siten, että tulosalue on vastannut ateria-, puhtaus- ja vahtimestaripalveluiden kilpailuttamisesta, tilaamisesta toimialoille ja siihen liittyvästä palveluntuottajien ohjauksesta.

5 Luku – Tehtävät ja päätösvalta maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalla

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalla suurin muutos on rakennusvalvonnan siirtyminen ympäristölautakunnan alaisuudesta kaupunkisuunnittelulautakunnan alaisuuteen.

2 § Apulaiskaupunginjohtajan päätösvalta

Apulaiskaupunginjohtajan päätösvaltaan on lisätty teknisen lautakunnan aiemmin tekemät delegoinnit kiinteän omaisuuden ja rakennusten ostamisesta ja myymisestä, palveluhankinnoista, urakalla teettämisestä sekä perusparannushankkeiden tarveselvityksistä ja hankesuunnitelmista.

5 § Kiinteistöjen ja asumisen tehtävät ja kiinteistöjohtajan päätösvalta

Yrityspalvelut -tulosalue muuttuu kiinteistöt ja asuminen –tulosalueeksi ja siihen siirtyy mittausosasto kuntatekniikan keskuksesta. Yrityspalvelujohtajan nimike muuttuu kiinteistöjohtajaksi. Kiinteistöjohtajan päätösvaltaan on lisätty etuosto-oikeuden käyttämättä jättäminen, jonka kaupunginhallitus oli aiemmin delegoinut yrityspalvelujohtajalle. Lisäksi kiinteistöjohtajan toimivaltaan on lisätty kaupunginhallituksen aiemmin viranhaltijalle delegoimaa maan ostoon liittyvää toimivaltaa sekä alle 300 000 euron työpaikkatonttien myynti.

Mittausosaston henkilöstön siirtymistä kuntatekniikan keskuksen tulosalueelta kiinteistöt ja asuminen – tulosalueelle on käsitelty yhteistoiminnassa toimialan yhteistoimintaryhmän kokouksessa 2.2.2017. Yrityspalvelujohtajaa on kuultu virantoimitusvelvollisuuden mahdollisesta muuttamisesta.

6 Luku – Tehtävät ja päätösvalta sivistystoimen toimialalla

Tehtäviin ja päätösvaltaan on täsmennetty käsitteitä ja tehty lainsäädännön muutosten mahdollistamia päivityksiä. Peruskoulun, lukion, ammattiopisto Varian ja aikuisopiston johtosäännöistä on siirretty rehtorien päätösvalta hallintosääntöön.

4 § Talous- ja hallintopalveluiden tehtävät ja talous- ja hallintojohtajan päätösvalta

Varhaiskasvatuksen kuljetuksista päättäminen ehdotetaan siirrettäväksi varhaiskasvatuksen johtajalta talous- ja hallintojohtajalle, jolloin talous- ja hallintojohtaja tai hänen määräämänsä päättää kaikista yksilökuljetuksista.

Koska hallintosääntö korvaa myös oppilaitosten johtosäännöt, on hallintosääntöön lisättävä peruskoulun, ruotsinkielisen peruskoulun ja lukion, lukion, ammattiopisto Varian, aikuisopiston sekä kuvataidekoulun ja musiikkiopiston rehtoreiden päätösvaltaa koskevat määräykset.

5 § Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen tehtävät ja varhaiskasvatuksen johtajan päätösvalta

Varhaiskasvatuksen tulosalueen nimi on muutettu varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen tulosalueeksi ja termi päivähoito on korvattu varhaiskasvatuksella.

9 § Ruotsinkielisen lukion rehtorin päätösvalta, 11 § lukion rehtorin päätösvalta ja 12 § Ammattiopisto Varian rehtorin päätösvalta

Päätösvalta opiskelijan korkeintaan kolme kuukautta kestävästä määräaikaisesta erottamisesta ehdotetaan lakimuutoksen perusteella siirrettäväksi rehtoreille.

14 § Kaupunginkirjaston tehtävät

Kirjasto- ja tietopalveluiden tulosalueen nimi muutetaan kaupunginkirjaston tulosalueeksi.

7 Luku – Tehtävät ja päätösvalta sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla

4 § Talous- ja hallintopalveluiden tehtävät

Tulosalueen tehtäviin on lisätty vastuu toimialan tieto- ja viestintäratkaisujen kehittämisestä ja koordinoinnista. Toimialojen talous- ja hallintopalveluiden tulosalueiden tehtäväkuvauksia on yhdenmukaistettu, joten ehdotettu lisäys koskee myös sivistystoimen ja maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialojen talous- ja hallintopalveluiden tulosalueita.

5 § Perhepalveluiden tehtävät

Perhepalveluiden tulosalueen tehtäviin on lisätty vastuu maahanmuuttajapalveluiden järjestämisestä.

Nykyiseen sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan johtosääntöön sisältyvä viranhaltijoiden erityistä päätösvaltaa koskeva pykälä (13 §) ehdotetaan jätettäväksi pois hallintosäännöstä. Päätösvalta sosiaalihuollon antamisesta ja järjestämisestä sekä siihen liittyvistä muista toimenpiteistä on lautakunnalla, joka jatkossa delegoi päätösvaltaa viranhaltijoille.

8 Luku – Toimielinten kokoonpano

Kaupunginhallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajien ja lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja. Lautakunnan varsinaisista jäsenistä vähintään 40 prosenttia tulee olla valtuutettuja. Nämä on linjattu johtamisen ja demokratian kehittämistoimikunnassa. Valtuusto valitsee jatkossa myös lautakuntien jaostot.

9 Luku – Kaupunginhallituksen ja yleisjaoston tehtävät ja päätösvalta

1 § Kaupunginhallituksen tehtävät ja päätösvalta

Kaupunginhallituksen tehtäviin on lisätty vastuu siitä, että kaupunki täyttää tietosuojalainsäädännön mukaiset velvoitteet sekä vastuu sopimusten hallinnan ja sopimusvalvonnan järjestämisestä.

Kaupunginhallitus päättää nykyisen kaupunginhallituksen johtosäännön mukaan paikallisista virka- ja työehtosopimuksista. Tätä ehdotetaan muutettavaksi siten, että päätösvalta sopimuksen tekemiseen on henkilöstöjohtajalla ja mikäli paikallinen sopimus koskee koko henkilöstöä tai merkittävää osaa henkilöstöstä, on päätösvalta kuitenkin kaupunginhallituksella.

Muutoksen hakeminen valtionavustusta koskevaan päätökseen ehdotetaan siirrettäväksi apulaiskaupunginjohtajien toimivaltaan.

Kaupunginhallitus päättää nykyisen johtosäännön mukaan yhdistysten jäsenyyksistä. Kaupunginhallitus on delegoinut alle 100 euroa maksavista jäsenyyksistä päättämisen tulosaluejohtajille. Tätä ehdotetaan muutettavaksi siten, että kaupunginhallitus päättää jäsenyyksistä, kun yhdistyksen vuotuinen jäsenmaksu on yli 200 euroa, muutoin päätösvalta jäsenyyksistä on tulosaluejohtajilla.

Kiinteän omaisuuden ostamisen euromäärää ehdotetaan korotettavaksi nykyisestä 1 700 000 eurosta 3 M euroon.

Työpaikkatonttien myymistä ehdotetaan rajattavaksi siten, että kaupunginhallitus päättää myymisestä, kun kauppahinta ylittää 2 M euroa. Alle 2 M euron työpaikkatonttien myymisestä päättää kaupunkisuunnittelulautakunta.

Kaupunkisuunnittelulautakunnalle on siirretty kaupunginhallituksen tekemien delegointien mukaisesti toimivalta päättää vähäisistä asemakaavamuutoksista, pientalotonttien myymisestä ja tiettyjen lunastustoimitusten hakemisesta.

Kaupunginhallituksen päätösvaltaan ehdotetaan selkeyden vuoksi lisättäväksi koko kaupunkia ja koko kaupunginjohtajan toimialaa koskevista sopimuksista päättäminen, kaupunginjohtajan ja konserni- ja asukaspalveluiden toimialojen asiakas- ja muiden maksujen ja korvausten perusteista päättäminen, sekä kaupungin hankintaohjeen hyväksymisestä päättäminen.

Lisäksi ehdotetaan, että kaupunginhallitus päättää rakennuskiellon antamisesta alueelle, jolla asemakaavan laatiminen taikka asemakaavan tai tonttijaon muuttaminen on vireillä. Toimenpide on osa kaavavalmistelua ja esitetty järjestely sujuvoittaa kaavoitusprosessia.

Kaupunginhallituksen toimivaltaan ehdotetaan selkeyden vuoksi lisättäväksi myös se, että kaupunginhallitus esittää valtuustolle lunastuslupien hakemista. Kaupunkisuunnittelulautakunta päättää lunastustoimituksen hakemisesta silloin, kun lunastaminen ei edellytä lunastuslupaa.

Suunnittelu- ja tutkimussopimusten tekemisestä, toimi-, varasto- ja huonetilojen vuokralle ottamisesta ja antamisesta sekä kaupungin materiaalien ja palvelujen hankinnoista säädetään kattavasti hallintosäännössä, joten ne ehdotetaan poistettavaksi kaupunginhallituksen päätettävistä asioista. Ystävyyskaupunkitoiminnan toteuttaminen ehdotetaan keskitettäväksi kaupunginjohtajalle, joka vastaa kansainvälisestä yhteistyöstä.

4 § Kaupunginhallituksen yleisjaoston tehtävät ja päätösvalta

Päätösvalta lyhytaikaisen lainan antamiseen on tarkennettu koskemaan muita kuin kaupunkikonserniin kuuluvia tytäryhteisöitä. Rahoitusjohtaja myöntää lyhytaikaiset lainat kaupungin konserniin kuuluville yhteisöille.

Johtamisen ja demokratian kehittämistoimikunnan linjausten mukaisesti aluetoimikunnat lakkautetaan ja Svenska kommitténista tulee vaikuttamistoimielin. Aluetoimikuntien tilalle tulee osallistuva Vantaa – malli. Jatkossa yleisjaosto edelleenkin päättää tehtäväalueensa avustusten ja apurahojen myöntämisperiaatteista ja avustusten ja apurahojen myöntämisestä, johon sisältyy alueraha.

Yleisjaoston päätösvaltaan ehdotetaan selkeyden vuoksi lisättäväksi myöntämiensä avustusten käytön valvonnasta päättäminen. Myönnetyn avustuksen käytöstä tulee tehdä selvitys tai tilitys. Nykyisessä taloussäännössä on tätä koskeva määräys, joka ehdotetaan hallintosäännön sijaan siirrettäväksi talousarvion täytäntöönpano-ohjeeseen.

Yleisjaoston päätösvaltaan ehdotetaan selkeyden vuoksi lisättäväksi kuntalaispalveluiden hallinnoimien tilojen, alueiden ja rakennusten käyttö- ja vuokrasopimusten sekä maksujen yleisistä periaatteista päättäminen.

10 Luku – Lautakuntien ja niiden jaostojen sekä liikelaitosten johtokuntien tehtävät ja päätösvalta

1 § Lautakuntien yhteiset tehtävät ja päätösvalta (uusi pykälä)

Yhdenmukaistamisen vuoksi samaan pykälään on koottu jokaista lautakuntaa koskevat tehtävät ja päätösvalta.

Valtionosuus on yleiskatteinen, joten muutoksen hakeminen sitä koskevaan päätökseen ehdotetaan siirrettäväksi lautakunnilta kaupunginhallitukselle. Muutoksen hakeminen valtionavustusta koskevaan päätökseen ehdotetaan siirrettäväksi apulaiskaupunginjohtajille, koska he myös jatkossa hakevat valtionavustuksia.

Lautakunnat päättäisivät EU:n kynnysarvon ylittävistä palveluhankinnoista.

Lisäksi sopimuksia koskevaa päätösvaltaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että lautakunnat päättäisivät koko toimialaa koskevista sopimuksista. Tulosalueen sopimuksista päättää tulosaluejohtaja ja useampaa tulosaluetta koskevista sopimuksista päättää apulaiskaupunginjohtaja.

2 § Kaupunkisuunnittelulautakunnan tehtävät ja päätösvalta

Kaupunkisuunnittelulautakunnan osalta suurin muutos on rakennuslupajaoston siirtyminen sen alaisuuteen ympäristölautakunnalta. Lautakunnan päätösvaltaan on siirretty sille kaupunginhallituksen aiemmin delegoimat päätösvallat, kuten ns. vähäisten asemakaavamuutosten hyväksyminen, sellaisten lunastustoimitusten haku, jotka eivät edellytä lunastuslupaa ja asuinpientalotonttien sekä tuottajamuotoisten ja erityispalvelutonttien myynti. Työpaikkatonttien myyntien ja kiinteän omaisuuden ostamisen euromääriä on korotettu.

4 § Teknisen lautakunnan tehtävät ja päätösvalta

Lautakunnan tehtäviin on lisätty hulevesiviranomaisena toimiminen. Tehtävä oli aiemmin ympäristölautakunnalla. Päätösvaltaan on lisätty kaupungin vesihuollon kehittämissuunnitelmista ja toiminta-alueesta päättäminen sekä veden johtaminen ja ojittaminen asemakaava-alueella. Lautakunnan päätösvaltaa on siirretty osittain viranhaltijoille, kuten esimerkiksi katusuunnitelmien ja muiden yleisten alueiden suunnitelmien hyväksyminen. Viranhaltijoille on lisäksi siirretty toimi-, varasto- ja huonetilojen vuokralle ottaminen ja antaminen osakkeiden ja osuuksien ostaminen ja myyminen sekä tiettyjen avustusten myöntäminen.

7 § Opetuslautakunnan tehtävät ja päätösvalta

Opetuslautakunnan tehtäviin ehdotetaan lisättäväksi toimipisteen perustamisesta ja lakkauttamisesta päättäminen, jolloin vakiintunut tulkinta päätösvallasta tulee selkeämmin kirjatuksi. Lautakunnan tehtäviin on lisätty iltapäivätoiminnan järjestämistä käsittelevään kohtaan iltapäivätoiminnan avustuksista päättäminen.

10 § Vapaa-ajanlautakunnan tehtävät ja päätösvalta

Vapaa-ajan lautakunnan tehtäviin ehdotetaan lisättäväksi toimipisteen perustamisesta ja lakkauttamisesta päättäminen, jolloin vakiintunut tulkinta päätösvallasta tulee selkeämmin kirjatuksi.

Lautakunnan hallinnassa olevien tilojen, alueiden, rakennusten ja laitosten käyttösäännöistä päättäminen ehdotetaan lautakunnalta tulosaluejohtajan päätettäväksi.

Lautakunnan päätösvaltaan ehdotetaan selkeyden vuoksi lisättäväksi myöntämiensä avustusten käytön valvonnasta päättäminen. Myönnetyn avustuksen käytöstä tulee tehdä selvitys tai tilitys. Nykyisessä taloussäännössä on tätä koskeva määräys, joka ehdotetaan hallintosäännön sijaan siirrettäväksi talousarvion täytäntöönpano-ohjeeseen.

11 § Sosiaali- ja terveyslautakunnan tehtävät ja päätösvalta

Sosiaali- ja terveyslautakunnan tehtäviin ehdotetaan lisättäväksi toimipisteen perustamisesta ja lakkauttamisesta päättäminen, jolloin vakiintunut tulkinta päätösvallasta tulee selkeämmin kirjatuksi. Hallintosääntöön on täsmennetty, että lautakunta päättää asiakasmaksuista mukaan lukien Suun Terveydenhuollon asiakasmaksut.

13 § Liikelaitoksen johtokunnan tehtävät ja päätösvalta (uusi pykälä)

Yhdenmukaistamisen vuoksi samaan pykälään on koottu jokaista johtokuntaa koskevat tehtävät ja päätösvalta Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtokuntaa lukuun ottamatta.

Päätettävistä asioista kohdat 1-4 ovat kuntalain (410/2015) 67 §:n mukaisia.

Palveluhankintoja koskeva päätösvalta ehdotetaan muutettavaksi siten, että liikelaitoksen toimitusjohtaja päättää kansallisen kynnysarvon alittavista palveluhankinnoista ja johtokunta kansallisen kynnysarvon ylittävistä palveluhankinnoista.

11 Luku – Ottomenettely

Hallintosäännössä luetellaan ne päätökset, joita ei tarvitse ilmoittaa ottomenettelyyn. Luettelo on pääosin kaupunginhallituksen ja lautakuntien vuoden 2016 aikana tekemien päätösten mukainen. Otto-oikeus näihin päätöksiin kuitenkin säilyy, lukuun ottamatta Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtokunnan tekemiä päätöksiä. Kaupunginhallituksella ei ole em. päätöksiin otto-oikeutta, koska sopijakunnat ovat Keski-Uudenmaan alueen pelastustoimen yhteistoimintasopimuksessa tästä näin sopineet.

12 Luku – Asiakirjat ja sopimukset

Kaupungin asianhallintajärjestelmässä voidaan tällä hetkellä allekirjoittaa sähköisesti viranhaltijapäätökset ja muut asiakirjat toimielinpäätöksiä lukuun ottamatta. Hallintosääntöön on lisätty sähköistä allekirjoittamista koskeva pykälä.

Kaupunginhallituksen päätöksiin perustuvien sopimusten ja sitoumusten allekirjoittamisessa ehdotetaan luovuttavaksi varmentamisesta, jolloin sopimusten ja sitoumusten allekirjoittajaksi riittää yksi viranhaltija.

13 Luku – Asiakirjahallinnon järjestäminen (uusi luku)

Asiakirjahallinnosta ei ole aiemmin säännelty johtosääntötasoisesti. Luvussa on määritelty asiakirjahallinnon tehtäväalue ja asiakirjahallinnon järjestämiseen liittyvät vastuut.

14 Luku – Henkilöstöasiat

2 § Toimivalta viran perustamisessa ja lakkauttamisessa sekä viran kelpoisuusvaatimusten ja nimikkeen muuttamisessa

Hallintosääntöön on lisätty uusi määräys kiellosta tiukentaa kelpoisuusvaatimuksia lakiin tai asetukseen nähden.

5 § Siirrot

Jatkossa virat ja tehtävät perustetaan toimialalle, ei yksittäiseen työyksikköön. Tässä pykälässä määrätään viran ja työsopimussuhteisen vakanssin siirtämisestä toimialalta toiselle.

8 § Henkilöstövalinnat

Työsuhteeseen ottamisesta ei enää määrättäisi hallintosäännössä. Henkilöstökeskus antaa niistä erikseen ohjeen. Vantaalla työsuhteeseen ottamisesta ei tehdä hallintopäätöstä.

Lisäksi hallintosäännöstä ehdotetaan Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitosta lukuun ottamatta poistettavaksi mainita siitä, että liikelaitoksen johtokunta ottaa alaisensa liikelaitoksen johtajan avoimen viran hoitajan. Liikelaitos rinnastetaan tulosalueeseen, ellei erikseen toisin todeta. Poistettavaksi ehdotetaan myös toimivaltamääräys virantoimitusvelvollisuuden muuttamisesta. Toimivalta ko. asiassa on määritelty suoraan viranhaltijalaissa.

9 § Viranhaltijan oikeuksien ja velvollisuuksien alkaminen

Virantoimituksen alkamisajankohdasta päättämistä ehdotetaan muutettavaksi. Päätösvaltaa on tarkoituksenmukaista delegoida siten, että virantoimituksen alkamisajankohdasta voidaan päättää joustavasti. Virantoimituksen alkamisajankohdan määrää valinnan suorittanut viranomainen. Kaupunginvaltuuston tai kaupunginhallituksen täyttämän viran osalta virantoimituksen alkamisajankohdan määrää kuitenkin kaupunginjohtaja toimialan johtajien virkojen osalta ja apulaiskaupunginjohtaja alaistensa tulosalueiden johtajien virkojen osalta. Kaupunginjohtajan virantoimituksen alkamisajankohdan määrää kaupunginhallitus.

10 § Ehdollisen valintapäätöksen raukeaminen (uusi pykälä)

Hallintosääntöön on lisätty uusi pykälä koskien ehdollisen valintapäätöksen raukeamista.

11 § Virka- ja työehtosopimusten määräysten soveltaminen

Hallintosääntöä ehdotetaan päivitettäväksi vastaamaan voimassa olevaa tilannetta. Kaupunginjohtaja on voimassa olevan hallintosäännön perusteella delegoinut toimivaltaa henkilöstöjohtajalle. Palkkausta ja työkokemuslisiä koskevat erilliset toimivaltamääräykset on poistettu, koska toimivalta niiden osalta on mahdollista määrätä tämän pykälän perusteella tehdyissä mahdollisissa delegointipäätöksissä.

Kaupunginhallitus päättää nykyisen kaupunginhallituksen johtosäännön mukaan paikallisista virka- ja työehtosopimuksista. Tätä ehdotetaan muutettavaksi siten, että päätösvalta sopimuksen tekemiseen on henkilöstöjohtajalla ja mikäli paikallinen sopimus koskee koko henkilöstöä tai merkittävää osaa henkilöstöstä, on päätösvalta kuitenkin kaupunginhallituksella.

12 § Sivutoimet

Sivutoimea koskeva päätösvalta muiden kuin nimettyjen viranhaltijoiden osalta ehdotetaan siirrettäväksi apulaiskaupunginjohtajalta tulosalueen johtajalle tai määräämälleen.

13 § Viranhaltijan työ- ja toimintakyvyn selvittäminen

Päätösvalta muiden kuin nimettyjen viranhaltijoiden osalta ehdotetaan siirrettäväksi apulaiskaupunginjohtajalta tulosalueen johtajalle tai määräämälleen.

15 § Virantoimituksesta pidättäminen

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi määräys, jonka mukaan kaupunginjohtaja voi päättää väliaikaisesta virantoimituksesta pidättämisestä.

16 § Virkasuhteen päättyminen, lomauttaminen ja osa-aikaistaminen

Hallintosäännöstä ehdotetaan poistettavaksi työsopimussuhteisen henkilöstön työsuhteen päättämistä, osa-aikaistamista ja lomauttamista koskevat määräykset. Henkilöstökeskus antaa niistä erikseen menettelytapaohjeen.

17 § Menetettyjen ansioiden korvaaminen (uusi pykälä)

Päätösvalta asiassa on tarpeen määritellä hallintosäännöllä.

18 § Palkan takaisinperiminen

Päätösvalta asiassa on tarpeen määritellä hallintosäännöllä.

Voimassa olevassa hallintosäännössä on määräykset koskien viranhaltijan virkamatkamääräystä (32 §), palkallisen harkinnanvaraisen virka- ja työvapaan myöntämistä (33 §), sekä ulkomaille suuntautuvia opinto-, kurssi- ja niihin rinnastettavia matkoja (35 §). Nämä määräykset ehdotetaan jätettäväksi pois uudesta hallintosäännöstä.

II Osa – Talous ja valvonta

16 Luku – Rahatalouden hoitaminen

Nykyisen taloussäännön 8 §:n mukaan kaupunginhallituksella tai sen määräämällä viranomaisella on oikeus sopia rahalaitoksen, muun yhteisön tai yksityisen kanssa kaupungin maksuliikkeen tai sen osatehtävien hoitamisesta. Hallintosääntöön ehdotetaan tätä koskien otettavaksi määräys, jonka mukaan rahoituksen tulosalue kilpailuttaa kaupungin maksuliikkeen ja konsernitilin hoidon hankintalain mukaisesti. Rahoitusjohtaja tekee maksuliikkeen hoitajasta viranhaltijapäätöksen.

17 Luku – Hallinnon ja talouden tarkastus

Tarkastuslautakunta on hyväksynyt tämän luvun 12.1.2017 kokouksessaan. Tarkastuslautakunnan päätösvaltaan on lisätty kuntalain mukaisesti sidonnaisuusrekisterin rekisterinpitäjänä toimiminen.

18 Luku - Sisäinen valvonta ja riskienhallinta (uusi luku)

Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa ei ole aiemmin johtosääntötasoisesti säännelty sisäisen tarkastuksen tulosalueen tehtäväkuvausta lukuun ottamatta. Luvussa on määritelty sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtäväalue ja sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan liittyvät vastuut. Nykyisin vastuut on määritelty valtuuston hyväksymissä kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteissa, johon hallintosäännössä viitataan.

Sisäisen tarkastuksen tehtäviä koskevaan pykälään on lisätty määräys sisäisen tarkastuksen oikeuksista.

III Osa – Valtuusto

Valtuustoa koskevaa osuutta on käsitelty 6.6.2016 valtuustovaliokunnassa. Sisältö on päivitetty vastaamaan nykyistä käytäntöä. Nykyiseen työjärjestykseen nähden luvut sisältävät sellaisia teknisiä lisäyksiä, jotka ovat vakiintuneet käytäntöön. Lisäykset koskevat kokousten järjestämiseen ja menettelyyn tai vaalin toimittamiseen liittyviä seikkoja.

20 Luku – Valtuuston kokoukset

1 § Valtuuston päätöksentekotavat

Kuntalain (410/2015) 98 §:n mukaan uutena päätöksentekomuotona on sähköinen kokous. Hallintosääntöön on tarpeen ottaa määräys sähköisestä kokouksesta sekä laitteita, järjestelmiä ja tietoliikenneyhteyksiä koskevasta vastuusta.

11 § Puheenvuorot

Hallintosääntöön ehdotetaan lisättäväksi, että puheenjohtaja voi yksittäisessä asiassa rajata puheenvuorojen pituutta.

16 § Äänestystapa ja äänestysjärjestys

Äänestysjärjestyksen tekemistä koskevaa määräystä on täsmennetty siten, että ensin otetaan äänestykseen kaksi samaa asiaa koskevaa pohjaehdotuksesta eniten poikkeavaa ehdotusta.

22 Luku – Valtuutetun aloite- ja kyselyoikeus

1 § Valtuutettujen aloitteet

Valtuutettujen aloitteita koskeva tiedonantoa valtuustolle ehdotetaan myöhennettäväksi maalikuun loppuun asti.

5 § Kaupunginvaltuuston iltakoulu

Lautakunnan puheenjohtajan lisäksi läsnäolo-oikeus ehdotetaan laajennettavaksi yhteisön hallituksen jäseneen ja valtuustoryhmien ensimmäisiin varavaltuutettuihin.

23 Luku – Valiokunnat

1 § Valtuustovaliokunnan asettaminen

Valtuustovaliokunnan kokouksiin osallistuvien joukkoa ehdotetaan laajennettavaksi kulloinkin asian käsittelyn kannalta tarvittaviin henkilöihin.

Nykyisessä työjärjestyksessä on keskustelupöytäkirjan laatimista koskeva määräys (39 §). Tämä määräys ehdotetaan jätettäväksi pois uudesta hallintosäännöstä. Salijärjestelmä äänittää kokouksessa käydyt keskustelut.

IV Osa – Päätöksenteko- ja hallintomenettely

Sisältö on päivitetty vastaamaan nykyistä käytäntöä. Nykyiseen työjärjestykseen nähden luvut sisältävät sellaisia teknisiä lisäyksiä, jotka ovat vakiintuneet käytäntöön. Lisäykset koskevat kokousten järjestämiseen ja menettelyyn liittyviä seikkoja.

2 § Toimielimen päätöksentekotavat

Kuntalain (410/2015) 98 §:n mukaan uusia päätöksentekomuotoja ovat sähköinen kokous ja sähköinen päätöksentekomenettely. Hallintosääntöön on tarpeen ottaa määräys näistä uusista päätöksentekomuodoista sekä laitteita, järjestelmiä ja tietoliikenneyhteyksiä koskevasta vastuusta.

7 § Läsnäolo- ja puheoikeus kokouksessa

Lautakunnan jaoston kokouksessa läsnäolo- ja puheoikeus on lautakunnan puheenjohtajalla ja kaupunginhallituksen jaostoon valitsemalla edustajalla. Läsnäolo- ja puheoikeus ehdotetaan laajennettavaksi toimialan apulaiskaupunginjohtajiin.

8 § Kaupunginhallituksen edustajan tehtävät muissa toimielimissä (uusi pykälä)

Pykälässä todetaan, että kaupunginhallituksen edustajien tehtävistä muissa toimielimissä päätetään edustajien nimeämispäätöksen yhteydessä.

13 § Asioiden valmistelu ja esittely

Pykälään on lisätty asian valmistelua koskeva määräys, jonka mukaan asioiden valmistelussa tulee noudattaa hallintojohtajan antamia ohjeita.

25 Luku – Kuntalaisaloitteet (uusi luku)

Luku sisältää aloiteoikeutta, aloitteen käsittelyä ja aloitteen tekijälle annettavia tietoja koskevat määräykset.

Hallintosääntöä on selostettu kaupunginhallituksen iltakoulussa 6.2.2017.

Hallintosääntö korvaa seuraavat Vantaan kaupungin johtosäännöt:

- Vantaan kaupungin aikuisopiston johtosääntö
- Vantaan kaupungin aluetoimikuntien johtosääntö
- Vantaan kaupungin hallintosääntö
- Vantaan kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosääntö
- Vantaan kaupunginvaltuuston työjärjestys
- Vantaan kaupungin kaupunkisuunnittelulautakunnan johtosääntö
- Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtosääntö
- Vantaan kaupungin konserni- ja asukaspalveluiden toimialan johtosääntö
- Vantaan kaupungin lukioiden johtosääntö
- Vantaan kaupungin maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan johtosääntö
- Vantaan kaupungin opetuslautakunnan johtosääntö
- Vantaan kaupungin peruskoulujen johtosääntö
- Vantaan kaupungin sivistystoimen toimialan johtosääntö
- Vantaan kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan johtosääntö
- Vantaan kaupungin sosiaali- ja terveyslautakunnan johtosääntö
- Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtosääntö
- Svenska kommitténin johtosääntö
- Vantaan kaupungin teknisen lautakunnan johtosääntö
- Vantaan ammattiopisto Varian johtosääntö
- Vantaan työterveys liikelaitoksen johtosääntö
- Vantaan kaupungin vapaa-ajanlautakunnan johtosääntö
- Vantaan kaupungin ympäristölautakunnan johtosääntö
- Vantaan kaupungin luottamushenkilöiden palkkiosääntö (vanha)
- Vantaan kaupungin nuorisovaltuuston palkkiosääntö
- Vantaan kaupungin taloussääntö
- Vantaan kaupungin tarkastussääntö

Kaupunginhallitus 27.2.2017 § 12

Kaupunginjohtaja vs:n esitys:
Päätetään

a) esittää kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi liitteen mukainen hallintosääntö siten, että siihen V-osaksi liitetään kaupunginvaltuuston 12.12.2016 § 20 hyväksymä luottamushenkilöiden palkkiosääntö ja että hallintosääntö tulee voimaan 1.6.2017,
b) esittää kaupunginvaltuustolle 1.6.2017 lukien kumottavaksi kaikki sitä ennen voimassa olevat, em. Vantaan kaupungin toimialojen, toimielinten, liikelaitosten ja oppilaitosten johtosäännöt, hallintosääntö, kaupunginvaltuuston työjärjestys, taloussääntö sekä tarkastussääntö, ja
c) oikeuttaa kaupunginkanslia tekemään teknisiä tarkistuksia ja muita teknisluonteisia muutoksia hallintosääntöön ennen kaupunginvaltuuston päätöstä.

Käsittely:
Merkittiin, että kaupunginjohtaja vs. täydensi esityslistatekstiä kohdassa Osa I/ 5 Luku / 5 § seuraavasti:

Mittausosaston henkilöstön siirtymistä kuntatekniikan keskuksen tulosalueelta kiinteistöt ja asuminen – tulosalueelle on käsitelty yhteistoiminnassa toimialan yhteistoimintaryhmän kokouksessa 2.2.2017. Yrityspalvelujohtajaa on kuultu virantoimitusvelvollisuuden mahdollisesta muuttamisesta.

Kaupunginhallituksen jäsen Niilo Kärki esitti, että opetuslautakunnan sijaan kaupunginvaltuuston tulisi päättää toimipisteen perustamisesta tai lakkauttamisesta (§ 7, kohta 19). Kaupunginhallituksen jäsen Arja Niemelä kannatti Kärjen esitystä.

Puheenjohtaja totesi asiasta jouduttavan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: He, jotka kannattavat kaupunginjohtajan vs:n esitystä äänestävät jaa, ja he, jotka kannattavat Kärjen esitystä äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 13 jaa-ääntä (Mäkinen, Letto, Bruun, Hämäläinen, Suvensalmi, Mäntynen, Orpana, Kaira, Karlsson, Kokko, Pajunen, Kotila ja Kuokkanen) ja 2 ei-ääntä (Kärki, Niemelä), joten puheenjohtaja totesi Kärjen esityksen tuleen hylätyksi.
Päätös:
Hyväksyttiin kaupunginjohtaja vs:n esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

———

Kaupunginvaltuusto 6.3.2017 § 7

Kaupunginhallituksen esitys:
Päätetään
a) hyväksyä liitteen mukainen hallintosääntö siten, että siihen V-osaksi liitetään kaupunginvaltuuston 12.12.2016 § 20 hyväksymä luottamushenkilöiden palkkiosääntö ja että hallintosääntö tulee voimaan 1.6.2017, ja
b) kumota 1.6.2017 lukien kaikki sitä ennen voimassa olevat, em. Vantaan kaupungin toimialojen, toimielinten, liikelaitosten ja oppilaitosten johtosäännöt, hallintosääntö, kaupunginvaltuuston työjärjestys, taloussääntö sekä tarkastussääntö.

Käsittely:
Asian käsittelyn aikana tehtiin esityksiä ja niistä äänestettiin seuraavasti:

Valtuutettu Jukka Hako esitti asian pöydälle jättämistä kaupunginvaltuuston 8.5.2017 kokoukseen.
Valtuutetut Lauri Kaira ja Maija Hurri kannattivat valtuutettu Jukka Hakon esitystä.

Valtuutettu Juha Malmi esitti asian palauttamista uudelleenvalmisteluun.
Valtuutettu Timo Auvinen kannatti valtuutettu Juha Malmin esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että keskustelun kuluessa on tehty kaksi kannatettua esitystä. Puheenjohtaja totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestysjärjestysesityksen; he, jotka kannattavat valtuutettu Hakon pöydällejättämisesitystä äänestävät jaa, ja he jotka kannattavat Malmin palauttamisesitystä äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 53 jaa-ääntä, 11 ei-ääntä yhden valtuutetun äänestäessä tyhjää ja yhden ollessa poissa äänestyksestä, joten puheenjohtaja totesi Hakon esityksen voittaneen.

Puheenjohtaja totesi, että valtuusto äänestää asian käsittelyn jatkamisesta. Puheenjohtaja teki seuraavan äänestysjärjestysesityksen; he, jotka kannattavat asian käsittelyn jatkamista äänestävät jaa ja he, jotka kannattavat asian pöydälle jättämistä äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 11 jaa-ääntä, 53 ei-ääntä kahden valtuutetun äänestäessä tyhjää, joten puheenjohtaja totesi pöydällejättämisesityksen voittaneen.

Päätös:
Päätettiin jättää asia pöydälle kaupunginvaltuuston kokoukseen 8.5.2017.

———

Pöydälläolon aikana hallintosääntöön on tehty teknisiä tarkistuksia. Päivitetty hallintosääntö on asian liitteenä.

Kaupunginvaltuusto 8.5.2017 § 3

Kaupunginhallituksen esitys:
Päätetään
a) hyväksyä liitteen mukainen hallintosääntö siten, että siihen V-osaksi liitetään kaupunginvaltuuston 12.12.2016 § 20 hyväksymä luottamushenkilöiden palkkiosääntö ja että hallintosääntö tulee voimaan 1.6.2017, ja
b) kumota 1.6.2017 lukien kaikki sitä ennen voimassa olevat, em. Vantaan kaupungin toimialojen, toimielinten, liikelaitosten ja oppilaitosten johtosäännöt, hallintosääntö, kaupunginvaltuuston työjärjestys, taloussääntö sekä tarkastussääntö.

Käsittely:

Valtuutettu Jukka Hako esitti lisäystä hallintosäännön kolmanneksi viimeiseksi uudeksi kappaleeksi:
”Kaupunginhallitus esittää valtuustolle talousarvion ja taloussuunnitelman valmistelun yhteydessä toimitilastrategian keskeisine muutoksineen toimitiloissa, palveluverkkosuunnitelman ja suunnitelman toimitilojen toteuttamistavoista. Toimitilastrategia päivitetään vuosittain.”

Lisäys hyväksyttiin yksimielisesti.

Valtuutettu Juha Malmi esitti seuraavat muutokset:
25 luku, 2 §, sivu 76, Kuntalaisaloitteet

- ”Jos aloitteen tekijöinä on vähintään kaksi prosenttia kunnan asukkaista, aloite on kuuden kuukauden kuluessa vireille tulosta otettava toimivaltaisen viranomaisen käsiteltäväksi” muutetaan kuulumaan ”Jos aloitteen tekijöinä on vähintään kaksi prosenttia kunnan asukkaista, aloite on kuuden kuukauden kuluessa vireille tulosta otettava kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi”.

- ”Vastaus aloitteeseen, jossa tekijöinä on vähintään kaksi prosenttia kunnan asukkaista, annetaan tiedoksi valtuustolle. Talousarviovaikutteiset aloitteet annetaan tiedoksi valtuustolle myös talousarviokäsittelyn yhteydessä” muutetaan kuulumaan ”Jos kyseessä on talousarviovaikutteinen kuntalaisaloite, jonka ovat tehneet vähintään kaksi prosenttia kunnan asukkaista, se käsitellään kaupunginvaltuustossa talousarviokäsittelyn yhteydessä”.

Valtuutettu Johannes Nieminen kannatti Malmin esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että asiasta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: he, jotka kannattavat kaupunginhallituksen esitystä, äänestävät jaa, ja he, jotka kannattavat valtuutettu Juha Malmin esitystä, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 52 jaa-ääntä ja 10 ei-ääntä, joten puheenjohtaja totesi muutosesityksen tulleen hylätyksi.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys täydennettynä kolmanneksi viimeisellä uudella kappaleella:

”Kaupunginhallitus esittää valtuustolle talousarvion ja taloussuunnitelman valmistelun yhteydessä toimitilastrategian keskeisine muutoksineen toimitiloissa, palveluverkkosuunnitelman ja suunnitelman toimitilojen toteuttamistavoista. Toimitilastrategia päivitetään vuosittain.”

Lisäksi merkittiin seuraavat valtuustoryhmien yhteiset pöytäkirjalausumat:

”Hyväksyessään Vantaan kaupungin hallintosäännön valtuusto edellyttää, että seuraavan valtuustokauden johtamis- ja päätöksentekojärjestelmää käsittelevässä työssä arvioidaan eri toimielinten päätösvaltasuhteet.”

”Hyväksyessään Vantaan kaupungin hallintosäännön valtuusto edellyttää, että vantaalainen osallisuusmalli otetaan osaksi kaupunkistrategiaa, jossa erilaiset osallisuuden muodot ja tavoitteet kuvataan.”

Liitteet:

- Vantaan kaupungin hallintosääntö, päivitetty 8.5.2017
- Kaupunginhallituksen 6.2.2017 iltakoulun diaesitys
- äänestyspöytäkirja 1
- äänestyspöytäkirja 2
- äänestyspöytäkirja 3

Muutoksenhakuohje: 1. Valitusosoitus

Lisätiedot:
kaupunginlakimies Juha Myllymäki, puh. 09 8392 4241, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi
lakimies Niina Kolju, puh. 09 8392 2150, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Vantaan kaupungin hallintosääntö

Kaupunginvaltuuston 8. päivänä toukokuuta 2017 hyväksymä
Voimassa 1.6.2017

Sisällysluettelo

I OSA – HALLINNON JA TOIMINNAN JÄRJESTÄMINEN.....1

1 Luku - Yleiset määräykset....1
1 § Hallintosäännön soveltaminen....1
2 § Kielelliset oikeudet kunnan hallinnossa ja toiminnassa....1
3 § Kuntalaisten osallistuminen....1
4 § Hyvä johtamis- ja hallintotapa....1
5 § Kaupungin viestintä....1
6 § Tietoturva ja tietosuoja....2
2 Luku - Kaupungin toiminnan johtaminen....2
1 § Kaupungin johtaminen....2
2 § Kaupungin organisaatio....2
3 § Konsernijohto....4
4 § Osa-aikainen luottamushenkilö....5
5 § Kaupunginhallituksen puheenjohtajan tehtävät....5
6 § Kaupunginjohtajan tehtävät ja päätösvalta....5
7 § Apulaiskaupunginjohtajien tehtävät ja päätösvalta....6
8 § Tulosaluejohtajien tehtävät ja päätösvalta....7
9 § Liikelaitosten johtajien tehtävät ja päätösvalta (ei koske pelastusjohtajaa)....7
3 Luku – Tehtävät ja päätösvalta kaupunginjohtajan toimialalla....8
1 § Kaupunginjohtajan toimialan tehtävät....8
2 § Kaupunginjohtajan toimialan tulosalueet....8
3 § Elinkeinopalveluiden tehtävät....9
4 § Henkilöstökeskuksen tehtävät ja henkilöstöjohtajan päätösvalta....9
5 § Kaupunginkanslian tehtävät ja hallintojohtajan päätösvalta....9
6 § Sisäisen tarkastuksen tehtävät....10
7 § Taloussuunnittelun tehtävät ja talousjohtajan päätösvalta....10
8 § Viestinnän tehtävät ja viestintäjohtajan päätösvalta....10
4 Luku – Tehtävät ja päätösvalta konserni- ja asukaspalveluiden toimialalla....10
1 § Konserni- ja asukaspalveluiden toimialan tehtävät....10
2 § Konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajan päätösvalta....11
3 § Asukaspalveluiden apulaiskaupunginjohtajan päätösvalta....11
4 § Konserni- ja asukaspalveluiden toimialan tulosalueet....11
5 § Talous- ja hallintopalveluiden tehtävät....12
6 § Rahoituksen tehtävät ja rahoitusjohtajan päätösvalta....12

7 § Talouspalvelukeskuksen tehtävät ja talouspalvelukeskuksen johtajan päätösvalta 12
8 § Hankintakeskuksen tehtävät ja hankintajohtajan päätösvalta 13
9 § Tietohallinnon tehtävät 13
10 § Vantaan työterveysliikelaitoksen tehtävät ja työterveysjohtajan päätösvalta ... 13
11 § Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen tehtävät ja pelastusjohtajan päätösvalta 14
12 § Työllisyyspalveluiden tehtävät ja työllisyyspalvelujohtajan päätösvalta 14
13 § Kuntalaispalveluiden tehtävät 15
5 Luku – Tehtävät ja päätösvalta maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalla 15
1 § Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan tehtävät 15
2 § Apulaiskaupunginjohtajan päätösvalta 15
3 § Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan tulosalueet 16
4 § Talous- ja hallintopalveluiden tehtävät 16
5 § Kiinteistöjen ja asumisen tehtävät ja kiinteistöjohtajan päätösvalta 16
6 § Kaupungingeodeetin päätösvalta 17
7 § Kaupunkisuunnittelun tehtävät ja kaupunkisuunnittelujohtajan päätösvalta 18
8 § Rakennusvalvonnan tehtävät ja rakennusvalvontajohtajan päätösvalta 18
9 § Rakennuslakimiehen päätösvalta 19
10 § Kunnallisen pysäköinnin valvojan päätösvalta 19
11 § Kuntatekniikan keskuksen tehtävät ja kaupungininsinöörin päätösvalta 19
12 § Tilakeskuksen tehtävät ja tilakeskusjohtajan päätösvalta 20
13 § Ympäristökeskuksen tehtävät ja ympäristöjohtajan päätösvalta 20
14 § 1. kaupungineläinlääkärin päätösvalta 21
6 Luku – Tehtävät ja päätösvalta sivistystoimen toimialalla 21
1 § Sivistystoimen toimialan tehtävät 21
2 § Apulaiskaupunginjohtajan päätösvalta 21
3 § Sivistystoimen toimialan tulosalueet 21
4 § Talous- ja hallintopalveluiden tehtävät ja talous- ja hallintojohtajan päätösvalta 22
5 § Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen tehtävät ja varhaiskasvatuksen johtajan päätösvalta 22
6 § Perusopetuksen tehtävät ja perusopetuksen johtajan päätösvalta 22
7 § Peruskoulun rehtorin päätösvalta 23
8 § Ruotsinkielisten palveluiden tehtävät ja sen tulosalueen johtajan päätösvalta ... 23

9 § Ruotsinkielisen peruskoulun ja lukion rehtorin päätösvalta....24
10 § Nuoriso- ja aikuiskoulutuksen tehtävät ja nuoriso- ja aikuiskoulutuksen johtajan päätösvalta....24
11 § Lukion rehtorin päätösvalta....24
12 § Ammattiopisto Varian rehtorin päätösvalta....24
13 § Aikuisopiston rehtorin päätösvalta....25
14 § Kaupunginkirjaston tehtävät....25
15 § Kulttuuripalveluiden tehtävät....25
16 § Kuvataidekoulun ja musiikkiopiston rehtorin päätösvalta....25
17 § Liikuntapalveluiden tehtävät....26
18 § Nuorisopalveluiden tehtävät....26
7 Luku – Tehtävät ja päätösvalta sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla....26
1 § Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan tehtävät....26
2 § Apulaiskaupunginjohtajan päätösvalta....26
3 § Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan tulosalueet....26
4 § Talous- ja hallintopalveluiden tehtävät....27
5 § Perhepalveluiden tehtävät....27
6 § Vanhus- ja vammaispalveluiden tehtävät....27
7 § Terveyspalvelujen tehtävät....27
8 § Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen tehtävät ja suun terveydenhuollon johtajan päätösvalta....27
8 Luku – Toimielinten kokoonpano....28
1 § Kaupunginvaltuusto....28
2 § Kaupunginhallitus ja sen yleisjaosto....28
3 § Tarkastuslautakunta....28
4 § Kaupunkisuunnittelulautakunta, tekninen lautakunta, ympäristölautakunta, opetuslautakunta, vapaa-ajanlautakunta ja sosiaali- ja terveyslautakunta....28
5 § Teknisen lautakunnan yksityistiejaosto....28
6 § Kaupunkisuunnittelulautakunnan rakennuslupajaosto....28
7 § Opetuslautakunnan ruotsinkielinen ja yksilöasioiden jaostot....29
8 § Sosiaali- ja terveyslautakunnan jaosto....29
9 § Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen ja Vantaan Työterveys liikelaitoksen johtokunnat....29
10 § Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtokunta....29
11 § Vaalitoimielimet....30

9 Luku - Kaupunginhallituksen ja yleisjaoston tehtävät ja päätösvalta....30
1 § Kaupunginhallituksen tehtävät ja päätösvalta....30
Kaupunginhallitus voi asettaa toimikunnan, jonka tavoitteet ja tehtävät kaupunginhallitus määrittelee....30
2 § Kaupunginhallituksen iltakoulu....31
3 § Selonteko....32
4 § Kaupunginhallituksen yleisjaoston tehtävät ja päätösvalta....32
5 § Toimivallan edelleen siirtäminen....33
10 Luku - Lautakuntien ja niiden jaostojen sekä liikelaitosten johtokuntien tehtävät ja päätösvalta....33
1 § Lautakuntien yleiset tehtävät ja päätösvalta....33
2 § Kaupunkisuunnittelulautakunnan tehtävät ja päätösvalta....33
3 § Kaupunkisuunnittelulautakunnan rakennuslupajaoston tehtävät ja päätösvalta. 35
4 § Teknisen lautakunnan tehtävät ja päätösvalta....35
5 § Teknisen lautakunnan yksityistiejaoston tehtävät ja päätösvalta....36
6 § Ympäristölautakunnan tehtävät ja päätösvalta....36
7 § Opetuslautakunnan tehtävät ja päätösvalta....37
8 § Opetuslautakunnan ruotsinkielisen jaoston tehtävät ja päätösvalta....38
9 § Opetuslautakunnan yksilöasioiden jaoston tehtävät ja päätösvalta....38
10 § Vapaa-ajanlautakunnan tehtävät ja päätösvalta....38
11 § Sosiaali- ja terveyslautakunnan tehtävät ja päätösvalta....39
12 § Yksilöasioiden jaoston tehtävät ja päätösvalta....39
13 § Liikelaitoksen johtokunnan tehtävät ja päätösvalta (ei koske Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtokuntaa)....39
14 § Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokunnan päätösvalta....40
15 § Vantaan Työterveys liikelaitoksen johtokunnan päätösvalta....40
16 § Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtokunnan päätösvalta....40
17 § Toimivallan edelleen siirtäminen....41
11 Luku - Otto-menettely....41
1 § Kaupunginhallituksen, lautakunnan ja liikelaitoksen johtokunnan otto-oikeus....41
2 § Otto-oikeuden käyttäminen....41
3 § Ottokelpoisen päätöksen ilmoittaminen....42
4 § Asiat, joita ei ilmoiteta ottomenettelyyn....42
5 § Päätöksen täytäntöönpano....43
12 Luku - Asiakirjat ja sopimukset....43

1 § Sähköinen allekirjoitus....43
2 § Toimialan asiakirjojen ja sopimusten allekirjoittaminen....43
3 § Tulosalueen asiakirjojen ja sopimusten allekirjoittaminen....43
4 § Tulosyksikön asiakirjojen ja sopimusten allekirjoittaminen....44
5 § Viranhaltijan päätöksiin perustuvien asiakirjojen ja sopimusten allekirjoittaminen....44
6 § Kaupunginvaltuuston päätöksiin perustuvien asiakirjojen allekirjoittaminen....44
7 § Kaupunginhallituksen ja sen yleisjaoston päätöksiin perustuvien asiakirjojen allekirjoittaminen....44
6 § Kaupunginhallituksen valtakirjan allekirjoittaminen....44
7 § Lautakunnan ja sen jaoston päätöksiin perustuvien asiakirjojen allekirjoittaminen....44
8 § Liikelaitoksen asiakirjojen allekirjoittaminen....44
9 § Pöytäkirjan ote....45
10 § Asiakirjojen antamisesta päättäminen....45
11 § Asiakirjojen ja tietojen antamisesta perittävät maksut....45
12 § Todisteellisen tiedoksiannon vastaanottaminen....45
13 Luku – Asiakirjahallinnon järjestäminen....45
1 § Asiakirjahallinnon tehtäväalue....45
2 § Kaupunginhallituksen asiakirjahallinnon tehtävät....45
3 § Asiakirjahallintoa johtavan viranhaltijan tehtävät ja päätösvalta....45
4 § Toimialajohtajan asiakirjahallinnon tehtävät....46
14 Luku – Henkilöstöasiat....46
1 § Luvun määräysten soveltaminen....46
2 § Toimivalta viran perustamisessa ja lakkauttamisessa sekä viran kelpoisuusvaatimusten ja nimikkeen muuttamisessa....46
3 § Toimivalta työsopimussuhteisen vakanssin perustamisessa ja lakkauttamisessa sekä vakanssin nimikkeen ja kelpoisuusvaatimusten muuttamisessa....47
Kaupunginjohtaja tai hänen määräämänsä viranhaltija päättää työsopimussuhteisen vakanssin....47
4 § Virkasuhteen muuttaminen työsuhteeksi....47
5 § Siirrot....47
6 § Viran haettavaksi julistaminen....47
7 § Täyttökielto....47
8 § Henkilöstövalinnat....48
9 § Viranhaltijan oikeuksien ja velvollisuuksien alkaminen....48

10 § Ehdollisen valintapäätöksen raukeaminen....48
11 § Virka- ja työehtosopimusten määräysten soveltaminen....48
12 § Sivutoimet....49
13 § viranhaltijan työ- ja toimintakyvyn selvittäminen....49
14 § Viranhaltijan siirtäminen toiseen virkasuhteeseen....49
15 § Virantoimituksesta pidättäminen....49
16 § virkasuhteen päättyminen, lomauttaminen ja osa-aikaistaminen....49
17 § Menetettyjen ansioiden korvaaminen....49
18 § Palkan takaisinperiminen....49
II OSA – TALOUS JA VALVONTA....50
15 Luku – Taloudenhoito....50
1 § Taloushallinnon tehtävien järjestäminen....50
2 § Talousarvio ja taloussuunnitelma....50
3 § Talousarvion täytäntöönpano....51
4 § Talousarvion seuranta ja raportointi....51
5 § Talousarvion sitovuus ja talousarvion muutokset....51
6 § Kirjanpito ja tilinpäätös....51
7 § Omaisuuden hoitaminen, luovuttaminen ja vuokraaminen....52
8 § Maksuista päättäminen....52
16 Luku – Rahatalouden hoitaminen....52
1 § Rahatalouden tehtävien järjestäminen....52
2 § Antolainat ja takaukset....53
3 § Maksuliike....53
4 § Kassavarat ja pankkitili....53
5 § Määrärahojen käytön hyväksyminen....53
6 § Menojen suoritus....54
7 § Tulojen vastaanotto....54
8 § Alitilittäjä- ja rahastusoikeudet....54
Rahoitusjohtaja myöntää alitilittäjäoikeudet kassatehtäviä hoitaville henkilöille....54
Alitilittäjät ja rahastajat toimivat rahoituksen tulosalueen antamien ohjeiden mukaan.
....54
9 § Kassavirheiden korvaaminen....54
10 § Maksulykkäyksen myöntäminen....54
11 § Osittaisen tai täydellisen vapautuksen myöntäminen julkisoikeudellisen tai yksityisoikeudellisen maksun suorittamisesta....54

12 § Saatavien laskutus, perintä, kirjanpidolliset oikaisut, luottotappioiden kirjaaminen sekä saatavasta luopuminen....54
13 § Vahingon korvaamisesta päättäminen....55
14 § Rahavarojen, arvopapereiden ja asiakirjojen säilytys ja tarkastus....55
15 § Hankinnat, varastointi ja käytöstä poistetun irtaimen omaisuuden jatkokäsittely....55
17 Luku - Hallinnon ja talouden tarkastus....56
1 § Ulkoisen tarkastuksen tehtäväalue....56
2 § Hallinnon ja talouden tarkastuksen organisaatio....56
3 § Tarkastuslautakunnan kokoukset....56
4 § Tarkastuslautakunnan tehtävät ja päätösvalta....56
5 § Tarkastuslautakunnan puheenjohtajan tehtävät ja päätösvalta....57
6 § Kaupunginreviisorin tehtävät ja päätösvalta....57
7 § Tilintarkastusyhteisön valinta....57
8 § Tilintarkastajan tehtävät....57
9 § Tilintarkastuskertomus ja lautakunnan arviointikertomus....58
10 § Tarkastuslautakunnan tiedottaminen....58
18 Luku - Sisäinen valvonta ja riskienhallinta....58
1 § Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtäväalue....58
2 § Kaupunginvaltuuston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät....58
3 § Kaupunginhallituksen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät....58
4 § Lautakuntien, johtokuntien, viranhaltijoiden ja esimiesten sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät....59
5 § Riskienhallinta- ja valmiuspäällikön sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät....59
6 § Sisäisen tarkastuksen tehtävät....59
III OSA - VALTUUSTO....59
19 Luku - Valtuuston toiminta....59
1 § Valtuuston toiminnan järjestelyt....59
2 § Valtuustoryhmän muodostaminen ja valtuustoryhmän nimi....60
3 § Muutokset valtuustoryhmän kokoonpanossa....60
4 § Istumajärjestys....60
5 § Kokoustilat....60
6 § Valtuustoryhmän tehtävät varajäseniä kutsuttaessa....60
7 § Valtuuston kansliatehtävät....60

20 Luku - Valtuuston kokoukset....60
1 § Valtuuston päätöksentekotavat....60
2 § Kokouskutsu....61
3 § Esityslista....61
4 § Jatkokokous....62
5 § Varavaltuutetun kutsuminen....62
6 § Muiden kuin valtuutettujen läsnäolo kokouksessa....62
7 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus....62
8 § Kokouksen johtaminen ja tilapäinen puheenjohtaja....63
9 § Esteellisyys....63
10 § Asioiden käsittelyjärjestys....63
11 § Puheenvuorot....64
12 § Pöydällepano ja asian palauttaminen valmisteltavaksi....64
13 § Ehdotukset ja keskustelun päättäminen....65
14 § Päätöksen toteaminen....65
15 § Äänestykseen otettavat ehdotukset....65
16 § Äänestystapa ja äänestysjärjestys....65
17 § Toimenpidealoite....66
18 § Pöytäkirjan laatiminen ja tarkastaminen....66
19 § Pöytäkirjan otteen oikeaksi todentaminen....66
20 § Päätösten tiedoksianto kunnan jäsenille....66
21 Luku - Enemmistövaali ja suhteellinen vaali....66
1 § Vaaleja koskevat yleiset määräykset....66
2 § Valtuuston vaalilautakunta....67
3 § Ehdokaslistojen jättäminen ja vaalitoimituksen nimenhuuto....67
4 § Ehdokaslistojen laatiminen ja asiamies....67
5 § Ehdokaslistojen tarkastus ja oikaiseminen....67
6 § Ehdokaslistojen yhdistelmä....67
7 § Suhteellisen vaalin toimittaminen....68
8 § Vaalin tuloksen toteaminen....68
9 § Suljettu lippuäänestys ja äänestyslippujen säilyttäminen....68
22 Luku - Valtuutetun aloite- ja kyselyoikeus....68
1 § Valtuutettujen aloitteet....68
2 § Kaupunginhallitukselle osoitettava kysymys....69

3 § Selonteko....69
4 § Selostustilaisuus ja kyselytunti....69
5 § Kaupunginvaltuuston iltakoulu....70
23 Luku - Valiokunnat....70
1 § Valtuustovaliokunnan asettaminen....70
2 § Tilapäisen valiokunnan asettaminen....70
IV OSA - PÄÄTÖKSENTEKO- JA HALLINTOMENETTELY....71
24 Luku – Kokousmenettely....71
1 § Määräysten soveltaminen....71
2 § Toimielimen päätöksentekotavat....71
3 § Kokousaika- ja paikka....72
4 § Kokouskutsu ja esityslista....72
5 § Jatkokokous....72
6 § Varajäsenen kutsuminen....73
7 § Läsnäolo- ja puheoikeus kokouksessa....73
8 § Kaupunginhallituksen edustajan tehtävät muissa toimielimissä....73
9 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus....73
10 § Tilapäinen puheenjohtaja....73
11 § Kokouksen johtaminen....74
12 § Asioiden käsittelyjärjestys....74
13 § Asioiden valmistelu ja esittely....74
14 § Kaupunginhallituksen ja sen yleisjaoston esittelijät....74
15 § Kaupunkisuunnittelulautakunnan, teknisen lautakunnan sekä ympäristölautakunnan ja niiden jaostojen esittelijät....74
16 § Opetuslautakunnan ja sen jaostojen sekä vapaa-ajanlautakunnan esittelijät....75
17 § Sosiaali- ja terveyslautakunnan ja sen jaoston esittelijät....75
18 § Keskusvaalilautakunnan esittelijät....75
19 § Liikelaitoksen johtokunnan esittelijät....75
20 § Kokouksen julkisuus....75
21 § Esteellisyys....76
22 § Pöydällepano ja asian palauttaminen valmisteltavaksi....76
24 § Ehdotukset ja keskustelun päättäminen....76
25 § Päätöksen toteaminen....76
26 § Äänestykseen otettavat ehdotukset....76

27 § Äänestys ja vaali....76
28 § Pöytäkirjan laatiminen ja tarkastaminen....76
29 § Pöytäkirjan otteen oikeaksi todentaminen....78
30 § Päätösten tiedoksianto kunnan jäsenille....78
25 Luku - Kuntalaisaloitteet....78
1 § Aloiteoikeus....78
2 § Aloitteen käsittely....79
3 § Aloitteen tekijälle annettavat tiedot....79
V OSA - LUOTTAMUSHENKILÖIDEN TALOUDELLISTEN ETUUKSIEN PERUSTEET....79
Voimaantulo....79

I OSA – HALLINNON JA TOIMINNAN JÄRJESTÄMINEN

1 Luku - Yleiset määräykset

1 § Hallintosäännön soveltaminen

Vantaan kaupungin hallinnon ja toiminnan järjestämisessä sekä päätöksenteko- ja kokousmenettelyssä noudatetaan tämän hallintosäännön määräyksiä, ellei laissa ole toisin säädetty.

2 § Kielelliset oikeudet kunnan hallinnossa ja toiminnassa

Hallinnossa ja toiminnassa on noudatettava kielilakia ja lakia julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta.

Hallinnon ja toiminnan järjestämisessä sekä viestinnässä on otettava huomioon suomen- ja ruotsinkielisten asukkaiden ja palvelujen käyttäjien oikeus saada palveluja heidän äidinkielellään suomeksi tai ruotsiksi kaikilla kunnan tehtäväalueilla.

Henkilöstön riittävä suomen ja ruotsin kielen taito on varmistettava, ja heiltä vaadittavasta kielitaidosta on voimassa, mitä erikseen on määrätty tai päätetty.

Toimielinten kokouskutsun, esityslistan ja pöytäkirjan laatimisesta sekä suomen että ruotsin kielellä määrätään 20 ja 24 luvuissa.

Järjestettäessä palveluja ostopalveluina tulee sopimukseen otettavilla määräyksillä varmistaa, että palvelun käyttäjien kielilain mukaiset kielelliset oikeudet toteutuvat vastaavalla tavalla kuin niiden tulee toteutua kunnassa.

Jos palvelu kohdistuu vain toiseen kieliryhmään, palvelua voidaan antaa ja asiakasviestintä voi tapahtua yksinomaan asianomaisen kieliryhmän kielellä.

3 § Kuntalaisten osallistuminen

Kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Valtuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen mahdollisuuksista. Toimialat huolehtivat suunnitelmallisesti omassa toiminnassaan siitä, että kuntalaisilla on mahdollisuus vaikuttaa oikea-aikaisesti ja vuorovaikutteisesti kunnan toimintaan.

4 § Hyvä johtamis- ja hallintotapa

Kaupungissa noudatetaan hyvää johtamis- ja hallintotapaa.

5 § Kaupungin viestintä

Kaupunginhallitus, lautakunnat, kaupunginjohtaja sekä toimialojen johtavat viranhaltijat huolehtivat siitä, että kunnan asukkaat ja palvelujen käyttäjät saavat riittävästi tietoja valmisteltavina olevista asioista ja voivat osallistua ja vaikuttaa näiden asioiden valmistelussa. Viestinnässä käytetään selkeää ja ymmärrettävää kieltä ja otetaan huomioon suomen ja ruotsinkielisten eri asukasryhmien tarpeet.

Konserniohjeessa annetaan määräyksiä konserniyhtiöiden tiedottamisesta ja kunnan luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaamisesta.

Liikelaitosten tiedottaminen tulee järjestää samojen periaatteiden mukaisesti kuin kaupungin tiedottaminen.

Tarkastuslautakunnan tiedottamisesta määrätään 17 luvun 10 §:ssä.

6 § Tietoturva ja tietosuoja

Kaupungin johtamisessa, riskienhallinnassa, esimiestyöskentelyssä ja toimialojen toiminnan järjestämisessä huomioidaan tietoturva ja henkilötietojen käsittelyn tietosuoja noudattaen voimassa olevaa lainsäädäntöä ja viranomaismääräyksiä sekä kaupunginhallituksen vahvistamaa tietoturva- ja tietosuojapolitiikkaa ja kaupungin sisäisiä määräyksiä ja ohjeita.

2 Luku - Kaupungin toiminnan johtaminen

1 § Kaupungin johtaminen

Kaupunginvaltuusto vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kunnan päätösvaltaa.

Kaupungin johtaminen perustuu kuntastrategiaan, taloussuunnitelmaan, talousarvioon ja hallintosääntöön.

Kaupunginhallitus johtaa kunnan toimintaa, hallintoa ja taloutta ja vastaa valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta.

Kaupungin toiminnan johtamista varten on kaupunginjohtajan viran lisäksi konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajan, asukaspalveluiden apulaiskaupunginjohtajan, maankäytön, rakentamisen ja ympäristötoimen apulaiskaupunginjohtajan, sivistystoimen apulaiskaupunginjohtajan sekä sosiaali- ja terveystoimen apulaiskaupunginjohtajan virat.

2 § Kaupungin organisaatio

Vantaan kaupunki jakautuu hallinnollisesti:
- kaupunginjohtajan toimialaan
- konserni- ja asukaspalveluiden toimialaan
- maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialaan
- sivistystoimen toimialaan
- sosiaali- ja terveydenhuollon toimialaan.

Toimialat jakautuvat tulosalueisiin ja tulosalueet voivat jakautua tulosyksiköihin.

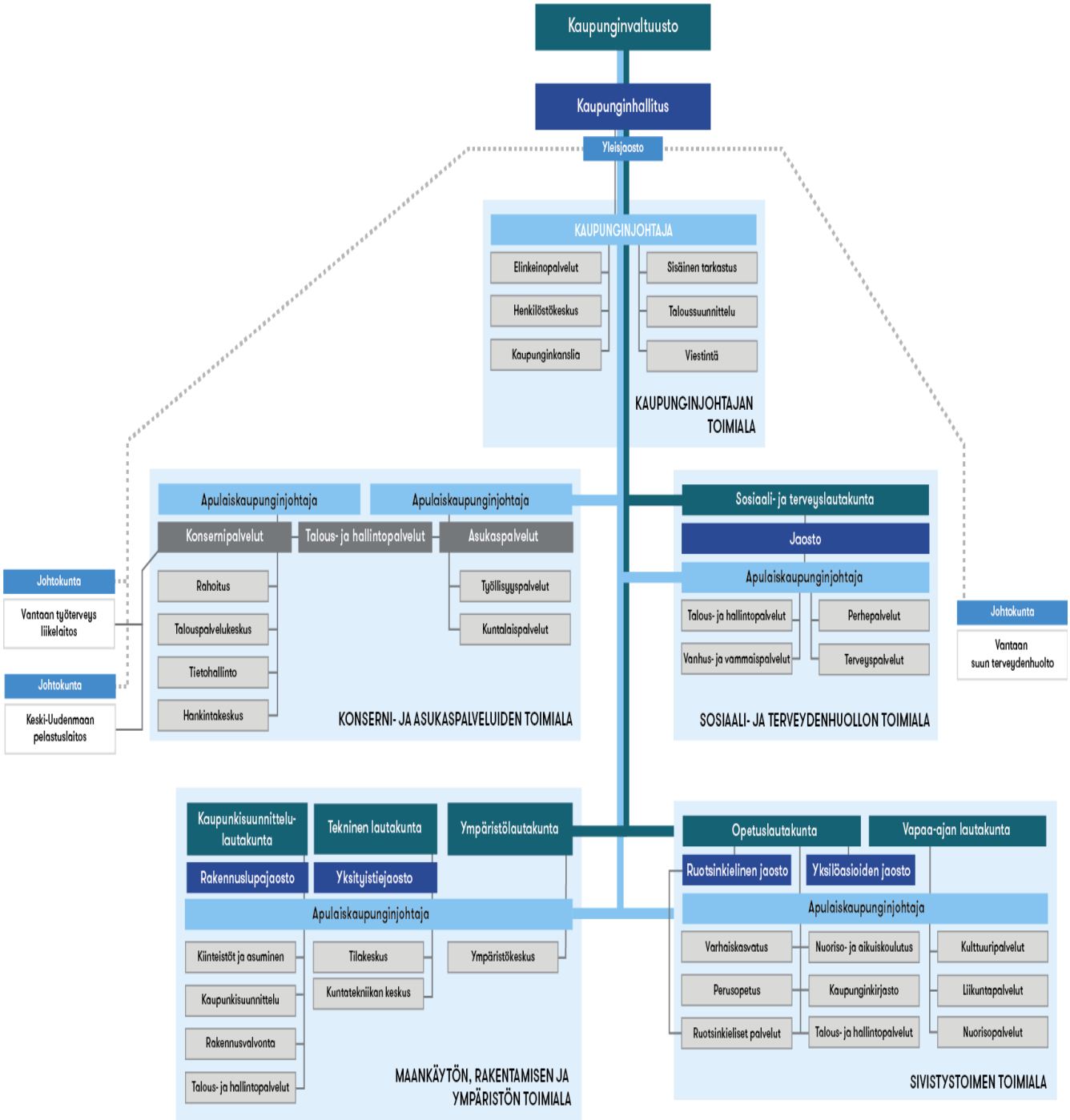
Vantaan kaupungin toimielimiä ovat:
- kaupunginvaltuusto
- kaupunginhallitus ja sen yleisjaosto
- tarkastuslautakunta
- keskusvaalilautakunta
- kaupunkisuunnittelulautakunta ja sen rakennuslupajaosto
- tekninen lautakunta ja sen yksityistiejaosto
- ympäristölautakunta
- opetuslautakunta ja sen ruotsikielinen jaosto ja yksilöasioiden jaosto
- vapaa-ajanlautakunta
- sosiaali- ja terveyslautakunta ja sen jaosto
- suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokunta
- Vantaan työterveys liikelaitoksen johtokunta
- Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtokunta.

Vantaan kaupungin vaikuttamistoimielimiä ovat:
- nuorisovaltuusto
- vanhusneuvosto

- vammaisneuvosto
- Svenska kommittén.

Vaikuttamistoimielinten kokoonpanosta, asettamisesta ja toimintaedellytyksistä päättää kaupunginhallitus, joka hyväksyy näille vaikuttamistoimielimille toimintasäännöt. Vaikuttamistoimielimiin sovelletaan kuntalain toimikuntaa koskevia säännöksiä.

VANTAAN KAUPUNGIN ORGANISAATIO

3 § Konsernijohto

Konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus ja sen yleisjaosto, kaupunginjohtaja, apulaiskaupunginjohtajat, sekä konserniyhteisöjä koskevia asioita hallintosäännön määräysten nojalla esittelevät, päättävät ja toimeenpanevat viranhaltijat.

4 § Osa-aikainen luottamushenkilö

Osa-aikaisina luottamushenkilöinä voivat toimia valtuuston puheenjohtaja, kaupunginhallituksen puheenjohtaja ja kaupunginhallituksen varapuheenjohtajat.

Luottamushenkilön tulee ilmoittaa kaupunginkansliaan kirjallisesti, mikäli hän haluaa hoitaa tehtäväänsä osa-aikaisesti. Osa-aikaisuus ei voi tulla voimaan takautuvasti.

Osa-aikaisen luottamushenkilön palkkioista määrätään tämän hallintosäännön 26 luvussa.

Muilta osin osa-aikaisen luottamushenkilön asemasta säädetään kuntalaissa.

5 § Kaupunginhallituksen puheenjohtajan tehtävät

Sen lisäksi, mitä kuntalaissa säädetään, kaupunginhallituksen puheenjohtaja:

- johtaa kuntastrategian toteuttamisen edellyttämää poliittista yhteistyötä
- seuraa kunnan toimielinten päätösten tarkoituksenmukaisuutta ja ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin asian ottamiseksi kaupunginhallituksen käsiteltäväksi
- johtaa asioiden käsittelyä kaupunginhallituksen kokouksissa
- hyväksyy kaupunginjohtajan lomat, koulutukset, virkamatkat ja muut kaupunginjohtajan tehtävistä aiheutuvat menot
- käy kaupunginjohtajan kanssa vuosittain tulos- ja kehityskeskustelut.

6 § Kaupunginjohtajan tehtävät ja päätösvalta

Kaupunginjohtaja johtaa ja kehittää kaupunginhallituksen alaisena kaupungin hallintoa, taloudenhoitoa ja muuta kunnan toimintaa. Kunnan toiminta käsittää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan lisäksi osallistumisen kuntien yhteistoimintaan sekä muun omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvan toiminnan.

Kaupunginjohtaja:

- johtaa taloussuunnittelua ja muuta resurssiohjausta siten, että kaupunginvaltuuston ja -hallituksen asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutetaan
- johtaa kaupungin ja kaupunkirakenteen kehittämistä yleiskaavoituksen ja muun yleispiirteisen suunnittelun, sekä kaupungin maa-, sopimus-, elinkeino- ja asuntopolitiikan ohjauksen avulla
- vastaa kaupunkikonsernin toiminnan tuloksellisuudesta ja konserniyhteisöjen valvonnasta
- vastaa kaupungin seudullisesta, valtakunnallisesta ja kansainvälisestä yhteistyöstä ja edunvalvonnasta sekä viranomaisyhteistyöstä
- vastaa kaupunkikonsernin viestinnästä
- vastaa hyvän johtamis- ja hallintotavan, riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisestä, toteuttamisesta ja toimivuuden varmistamisesta
- vastaa kaupungin tietosuojan ja tietoturvan ohjauksesta.

Kaupunginjohtaja tai hänen määräämänsä päättää:

1. rahoitusjohtajan valmistelusta talousarviolainan ottamisesta talousarvion tai kaupunginvaltuuston erikseen asettamissa rajoissa,
2. kiireellisissä tapauksissa kaupungin edustajan määräämisestä toimituksiin, tilaisuuksiin ja kokouksiin, joissa kaupungin etua on valvottava ja sen mielipidettä kuultava, sekä tarvittaessa menettelyohjeiden antamisesta,
3. tyytymisestä valtionosuuksia ja -avustuksia koskeviin päätöksiin,
4. koko kaupunkia ja useampaa toimialaa koskevien projektien perustamisesta ja niihin osallistumisesta sekä projektien hallinnon, talouden ja hankintojen järjestämisestä,
5. pääkaupunkiseudun kaupunkien yhteishankintojen kilpailutusohjelman hyväksymisestä,
6. luottamushenkilöiden koulutuksesta,
7. määrärahan puitteissa avustusten myöntämisestä valtuustoryhmien toiminnan tukemiseen,
8. kaupunginhallituksen tarverahojen sekä muiden kaupunginhallituksen määrärahojen käytöstä 20 000 euroon asti/ tapaus,
9. edustusmenoista ja edustustilaisuuksista, joiden kustannukset eivät ylitä 20 000 euroa, ja
10. muistakin useampaa kuin yhtä toimialaan koskevista asioista, ellei toisin ole säädetty tai määrätty.

Kaupunginjohtajaan sovelletaan myös tämän luvun apulaiskaupunginjohtajien tehtäviä ja päätösvaltaa koskevaa 7 pykälää.

7 § Apulaiskaupunginjohtajien tehtävät ja päätösvalta

Apulaiskaupunginjohtaja:

- vastaa toimialansa toiminnasta sekä johtaa ja kehittää toimialaansa kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan alaisuudessa
- vastaa toimialansa taloussuunnittelun ja muun resurssiohjauksen johtamisesta siten että kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen ja oman lautakunnan asettamat tavoitteet saavutetaan käytettävissä olevien resurssien avulla
- vastaa toimialansa toiminnan tuloksellisuudesta
- vastaa toimialansa tietosuojan ja tietoturvan järjestämisestä
- vastaa toimialansa sopimushallinnasta
- vastaa toimialansa viestinnästä
- vastaa toimialalla tehtäväalueensa projektien perustamisesta ja niihin osallistumisesta sekä projektien hallinnon, talouden ja hankintojen järjestämisestä,
- vastaa toimialansa seudullisesta, valtakunnallisesta ja kansainvälisestä yhteistyöstä ja edunvalvonnasta sekä viranomaisyhteistyöstä
- vastaa toimialansa asioiden ja tavoitteiden valmistelusta sekä työskentelyn koordinoinnista
- vastaa toimialansa hallinnon, henkilöstön ja talouden kehittämisestä ja suunnittelusta.

Apulaiskaupunginjohtaja tai hänen määräämänsä päättää toimialallaan:

1. alaisensa tulosalueen jakamisesta tulosyksiköihin, lukuun ottamatta Vantaan suun terveydenhuollon, Vantaan Työterveys ja Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksia,
2. tulosalueen johtajan sijaisesta lukuun ottamatta Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitosta,
3. valtionavun hakemisesta ja muutoksen hakemisesta sitä koskevaan päätökseen,
4. tilojen, alueiden, rakennusten, laitosten, toimipisteiden ja irtaimiston käyttömaksuista ja korvauksista lautakunnan päättämien perusteiden mukaan,
5. ulkopuolisille tarjottavista palveluista ja tuotteista ja niistä perittävistä maksuista lautakunnan vahvistamien suoritus- ja hinnoitteluperusteiden mukaan, lukuun ottamatta Vantaan suun terveydenhuollon, Vantaan Työterveys ja Keski-Uudenmaan

pelastustoimen liikelaitoksia, sivistystoimen varhaiskasvatuksen, kerhotoiminnan ja hoitoapupalvelujen maksuja sekä ympäristötoimen maksuja,
6. useampaa kuin yhtä tulosaluetta koskevista sopimuksista,
7. useampaa kuin yhtä tulosaluetta koskevista tutkimusluvista,
8. kansallisen kynnysarvon ylittävistä palveluhankinnoista EU:n kynnysarvon alittaviin hankintoihin saakka, lukuun ottamatta Vantaan suun terveydenhuollon, Vantaan Työterveys ja Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksia,
9. hankintatoimivaltaansa kuuluvan hankinnan osalta kuntien yhteishankintayksikön järjestämään tarjouskilpailuun tai kilpailuttamaan hankintasopimukseen liittymisestä,
10. muistakin toimialalle kuuluvista useampaa kuin yhtä tulosaluetta koskevista asioista, ellei toisin ole säädetty tai määrätty.

Mikäli apulaiskaupunginjohtajalla on tämän lisäksi tehtäväkohtaista päätösvaltaa, säädetään siitä erikseen tässä säännössä asianomaisen toimialan kohdalla.

8 § Tulosaluejohtajien tehtävät ja päätösvalta

Tulosaluejohtaja:

- vastaa tulosalueensa johtamisesta ja kehittämisestä sekä työnjohto-oikeuden käyttämisestä tulosalueellaan
- vastaa tulosalueensa tuloksellisuudesta ja strategisesta ohjauksesta, siten että kaupungin kokonaistavoitteet toteutuvat
- vastaa tulosalueen määrärahojen jaosta
- vastaa tulosalueensa tietosuojan ja tietoturvan järjestämisestä
- vastaa tulosalueensa sopimushallinnasta
- vastaa tulosalueensa viestinnästä
- vastaa vahinkoilmoituksen tekemisestä
- vastaa tulosalueen hallinnassa olevien tilojen, alueiden, rakennusten, ja laitosten käyttösäännöistä
- määrää tulosyksikön päällikön sijaisjärjestelyistä
- hakee tulosalueella tarvittavat luvat ja suostumukset

Tulosaluejohtaja tai hänen määräämänsä tulosalueellaan päättää:

1. tulosaluetta koskevista sopimuksista,
2. tulosaluetta koskevista tutkimusluvista,
3. sopimusperusteisen vahingonkorvauksen maksamisesta silloin, kun kysymys on määrältään ja perusteiltaan riidattomasta korvausvastuusta,
4. tilausoikeuksien myöntämisestä,
5. kansallisen kynnysarvon alittavista tavara- ja palveluhankinnoista siinä tapauksessa, ettei tilausta voida tehdä kilpailutetulta sopimustoimittajalta,
6. materiaalien myymisestä ja lahjoittamisesta,
7. tehtäväalueeseensa kuuluviin yhdistyksiin liittymisestä, kun yhdistyksen vuotuinen jäsenmaksu on alle 200 euroa,
8. tulosalueen hallinnassa olevien toimipaikkojen aukioloajoista,
9. toimipisteen tilapäisestä sulkemisesta tai siirrosta,
10. tulosalueen hallinnassa olevan irtaimen omaisuuden, tilojen ja alueiden luovuttamisesta ulkopuoliseen käyttöön,
11. antaa suostumuksen rikosasiain käsittelyyn sakon ja rikesakon määräämisestä annetussa laissa säädetyllä tavalla kaupungin ollessa asianomistajana,
12. muistakin tulosalueelle kuuluvista asioista, ellei toisin ole säädetty tai määrätty.

Mikäli tulosaluejohtajalla on tämän lisäksi tehtäväkohtaista päätösvaltaa, säädetään siitä erikseen tässä säännössä asianomaisen tulosalueen tai luvun kohdalla.

9 § Liikelaitosten johtajien tehtävät ja päätösvalta (ei koske pelastusjohtajaa)

Liikelaitoksen johtaja rinnastetaan tulosaluejohtajaan.

Liikelaitoksen johtaja:

- vastaa liikelaitoksen hallinnosta sekä taloudenhoidon, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä tietosuojan ja tietoturvan järjestämisestä
- vastaa liikelaitoksen taloussuunnittelun ja muun resurssiohjauksen johtamisesta siten, että asetetut tavoitteet saavutetaan
- vastaa liikelaitoksen kilpailukyvyn kehittämisestä ja ylläpidosta siten, että kaupungin kokonaistavoitteet toteutuvat
- vastaa liikelaitoksen johtokuntaa koskevien asioiden ja tavoitteiden valmistelusta
- sovittaa yhteen liikelaitoksen toiminnan kaupungin eri toimialojen, liikelaitosten ja yhtiöiden toimintojen kanssa sekä huomioi muut yhteistyökumppanit.

Liikelaitoksen johtaja tai hänen määräämänsä päättää:

1. liikelaitoksen jakamisesta tulosyksiköihin,
2. sopimuksista, jollei päätösvalta kuulu johtokunnalle,
3. valtionosuuden ja -avun hakemisesta sekä muutoksen hakemisesta niitä koskevaan päätökseen,
4. sopimusperusteisen vahingonkorvauksen maksamisesta silloin, kun kysymys on määrältään ja perusteiltaan riidattomasta korvausvastuusta,
5. tilausoikeuksien myöntämisestä,
6. kansallisen kynnysarvon alittavista tavara- ja palveluhankinnoista,
7. materiaalien myymisestä ja lahjoittamisesta johtokunnan päättämien periaatteiden mukaisesti,
8. liikelaitoksen edustajat toimituksiin, tilaisuuksiin ja kokouksiin, joissa liikelaitoksen etua on valvottava ja sen mielipidettä kuultava sekä tarvittaessa menettelyohjeiden antamisesta,
9. muistakin asioista, joita ei ole määrätty muun viranhaltijan päätettäväksi.

3 Luku – Tehtävät ja päätösvalta kaupunginjohtajan toimialalla

1 § Kaupunginjohtajan toimialan tehtävät

Kaupunginjohtajan toimialaa johtaa kaupunginjohtaja.

Kaupunginjohtajan toimiala huolehtii kaupunkitasoisesta ohjauksesta.

Kaupunginjohtajan toimiala vastaa:

- kaupunginvaltuustolle ja kaupunginhallitukselle kuuluvien asioiden valmistelusta ja täytäntöönpanosta
- kaupungin muiden toimielinten avustamisesta ja ohjaamisesta
- keskitetysti kaupunkitasoisesta suunnittelusta ja kaupungin toiminnan tuloksellisuudesta

2 § Kaupunginjohtajan toimialan tulosalueet

Kaupunginjohtajan toimialaan kuuluvat elinkeinopalveluiden, henkilöstökeskuksen, kaupunginkanslian, sisäisen tarkastuksen, taloussuunnittelun ja viestinnän tulosalueet.

Tulosalueet ovat kaupunginhallituksen alaisia.

3 § Elinkeinopalveluiden tehtävät

Elinkeinopalveluiden tulosalue vastaa elinkeinojohtajan johdolla:

- kaupungin elinvoimaisuuden ja elinkeinopolitiikan strategisesta suunnittelusta ja toteutuksesta
- elinkeinopoliittisen seutuyhteistyön kehittämisestä
- metropolialueen kilpailukykystrategian toteutuksen edellyttämästä yhteistyöstä.

4 § Henkilöstökeskuksen tehtävät ja henkilöstöjohtajan päätösvalta

Henkilöstökeskuksen tulosalue vastaa henkilöstöjohtajan johdolla:

- koko kaupungin henkilöstöpolitiikan kehittämisestä ja toteuttamisesta
- kaupungin keskitettyjen henkilöstöpalveluiden järjestämisestä
- toimialojen ohjauksesta ja tuesta niiden henkilöstöasioissa
- konserniyhtiöiden henkilöstöasioita koskevasta ohjauksesta konsernistrategian mukaisesti
- tehtäväaluettaan koskevien kaupunkitasoisten ohjeiden antamisesta.

Henkilöstöjohtaja tai hänen määräämänsä päättää:

1. kaupungin neuvottelujärjestelmään kuuluvat kaupungin neuvottelijat,
2. liikaa maksetun palkan takaisinperinnästä,
3. työterveyshuollon toimintasuunnitelman ja työsuojelun toimintaohjelman hyväksymisestä,
4. muutoksen hakemisesta työnantajan järjestämän työterveydenhuollon korvauspäätöksiin,
5. muutoksen hakemisesta sairaus- ja tapaturmavakuutuslakien mukaisiin korvauspäätöksiin,
6. kaupungin palveluksessa olevasta henkilöstöstä pidettäviä henkilöstörekistereitä koskevien määräysten antamisesta, ja
7. kaupungin keskitetyistä henkilöstön kehittämis- ja valmennuspalveluiden sekä työterveyshuollon palveluiden hankinnoista.

Henkilöstöjohtaja edustaa kaupunkia työmarkkina-asioissa ja työnantajana kunta-alan pääsopimuksen mukaisissa paikallisneuvotteluissa.

5 § Kaupunginkanslian tehtävät ja hallintojohtajan päätösvalta

Kaupunginkanslian tulosalue vastaa hallintojohtajan johdolla:

- kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen kokousten valmistelusta ja päätösten täytäntöönpanosta
- kaupungin yhteisistä ja kaupunginjohtajan toimialan lakiasioista
- valmistelun ja päätöksenteon kehittämisestä
- käännöspalveluista
- yleisten vaalien järjestelyistä
- kaupunkitason turvallisuus- ja valmiusasioista
- kaupunginjohtajan toimialan keskitetyistä hallintopalveluista
- tehtäväaluettaan koskevien kaupunkitasoisten ohjeiden antamisesta.

Hallintojohtaja tai hänen määräämänsä päättää:

1. kaupunginhallituksen puolesta ja sen määräämissä rajoissa keskusverolautakunnan ja hallinto-oikeuden verotusta koskeviin päätöksiin tyytymisestä,
2. kunnallis- ja kiinteistöverosta vapauttamisesta,
3. kunnan ilmoitusten julkaisemisesta, ja
4. kaupungin yhteisiin lakiasioihin liittyvistä puitesopimuksista.

Hallintojohtaja valvoo kaupungin vaakunan käyttöä ja huolehtii kaupungintalon tilojen käytöstä.

6 § Sisäisen tarkastuksen tehtävät

Sisäisen tarkastuksen tehtävistä säädetään 18 luvun 6 §:ssä.

7 § Taloussuunnittelun tehtävät ja talousjohtajan päätösvalta

Taloussuunnittelun tulosalue vastaa talousjohtajan johdolla:

- kaupungin talousarvion ja -suunnitelman laatimisesta ja raportoinnista
- kaupungin strategian valmistelun koordinoimisesta ja kehittämisestä sekä strategian raportoinnista
- kaupungin keskitetyistä tilasto- ja tutkimustoiminnoista
- kaupungin palveluverkon kehittämisestä ja yhteensovittamisesta osana kaupungin talousarviovalmistelua
- kaupungin projektimallin kehittämisestä
- tehtäväaluettaan koskevien kaupunkitasoisten ohjeiden antamisesta.

Talousjohtaja tai hänen määräämänsä päättää:

1. kaupunkitason tilasto- ja tutkimuspalveluiden sekä kaupungin strategiatyöhön liittyvien konsultointipalveluiden hankinnoista.

8 § Viestinnän tehtävät ja viestintäjohtajan päätösvalta

Viestinnän tulosalue vastaa viestintäjohtajan johdolla:

- kaupungin keskitetystä viestintä- ja markkinointitehtävistä
- koko kaupunkikonsernin viestinnän ja markkinoinnin strategisesta ja laadullisesta suunnittelusta, ohjauksesta ja valvonnasta
- tehtäväaluettaan koskevien kaupunkitasoisten ohjeiden antamisesta.

Viestintäjohtaja tai hänen määräämänsä päättää:

1. kaupungin keskitetyistä viestinnän ja markkinoinnin palveluiden hankinnoista.

4 Luku – Tehtävät ja päätösvalta konserni- ja asukaspalveluiden toimialalla

1 § Konserni- ja asukaspalveluiden toimialan tehtävät

Konserni- ja asukaspalveluiden toimialaa johtavat konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtaja ja asukaspalveluiden apulaiskaupunginjohtaja.

Konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtaja toimii kaupunginjohtajan sijaisena kaupunginjohtajan ollessa poissa tai esteellinen.

Konserni- ja asukaspalveluiden toimiala vastaa:

- kaupunginhallitukselle ja sen yleisjaostolle kuuluvien tehtäväalueensa asioiden valmistelusta ja täytäntöönpanosta
- kaupungin konsernihallinnosta ja omistajaohjauksesta, kaupunkikonsernin rahoituksesta, vakuutusturvasta ja riskienhallinnan ohjauksesta, kaupungin vahinkorahastosta sekä kaupunkikonsernin taloushallinnosta, hankintatoimesta sekä tietohallinnosta ja sen turvallisuudesta
- kaupungin järjestämistä työterveyshuollon palveluista ja Keski-Uudenmaan alueen pelastustoimen palveluista
- kaupungin työllisyyspalveluiden, neuvonta- ja asiointipalveluiden, asiakirjahallinnon sekä sosiaali- ja potilasasiamiehen toiminnan järjestämisestä
- asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittämisen, monikulttuurisuusasioiden sekä kaupungin toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelun koordinoinnista.

Konserni- ja asukaspalveluiden toimiala on kaupunginhallituksen alainen.

2 § Konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajan päätösvalta

Konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtaja tai hänen määräämänsä päättää:

1. kaupungin rahoitusratkaisujen yhteydessä käytettävistä erilaisista johdannais- ja suojautumissopimuksista sekä muista rahoitusinstrumenttisopimuksista sekä rahoitukseen liittyvistä leasing- ja vuokraussopimuksista kaupunginhallituksen hyväksymien yleisohjeiden mukaisesti,
2. tieto- ja teletekniikan laite- ja tietojärjestelmähankinnoista sekä niihin liittyvistä palveluhankinnoista,
3. kiireellisissä tapauksissa menettelyohjeen antamisesta ja kaupungin edustajan määräämisestä yhteisöjen kokouksiin, joissa kaupungin etua on valvottava ja sen mielipidettä kuultava, ja
4. rahoituksen, talouspalvelukeskuksen, hankintakeskuksen ja tietohallinnon tulosalueita koskevien kaupunkitasoisten ohjeiden antamisesta.

3 § Asukaspalveluiden apulaiskaupunginjohtajan päätösvalta

Asukaspalveluiden apulaiskaupunginjohtajan päätösvallasta säädetään 2 luvun 7 §:ssä.

4 § Konserni- ja asukaspalveluiden toimialan tulosalueet

Konserni- ja asukaspalveluiden toimialaan kuuluvat talous- ja hallintopalveluiden, rahoituksen, talouspalvelukeskuksen, hankintakeskuksen, tietohallinnon, Vantaan Työterveys liikelaitoksen, Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen, työllisyyspalveluiden ja kuntalaispalveluiden tulosalueet.

Rahoituksen, talouspalvelukeskuksen, hankintakeskuksen, tietohallinnon, osaltaan talous- ja hallintopalveluiden, Vantaan Työterveys liikelaitoksen ja Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen tulosalueista vastaa konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtaja.

Työllisyyspalveluiden ja kuntalaispalveluiden sekä osaltaan talous- ja hallintopalveluiden tulosalueista vastaa asukaspalveluiden apulaiskaupunginjohtaja.

Vantaan Työterveys liikelaitos ja Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitos toimivat kunnallisina liikelaitoksina ja ovat kumpikin oman liikelaitoksen johtokuntansa alaisia.

5 § Talous- ja hallintopalveluiden tehtävät

Talous- ja hallintopalveluiden tulosalue vastaa talous- ja hallintojohtajan johdolla:

- keskitetysti toimialan talouteen, hallintoon ja toimialan kehittämiseen liittyvistä tehtävistä
- tukipalveluiden tarjoamisesta toimialan muille tulosalueille.

Tulosalueella on konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajan suorassa alaisuudessa kehittämisyksikkö, joka vastaa:

- kaupunginvaltuuston hyväksymän konsernistrategian valmistelusta ja toteuttamisesta
- konsernihallinnosta ja omistajaohjauksesta
- kaupunginhallituksen yleisjaoston kokousten valmistelusta ja päätösten täytäntöönpanosta.

6 § Rahoituksen tehtävät ja rahoitusjohtajan päätösvalta

Rahoituksen tulosalue vastaa rahoitusjohtajan johdolla:

- kaupunkikonsernin maksuvalmiudesta sekä lyhyt- ja pitkäaikaisesta rahoituksesta
- rahoitus- ja korkoriskin hallinnasta
- sijoitustoiminnasta
- likviditeetinhallinnasta
- konserni- ja muista pankkitileistä
- ulkoisista pankki- ja rahoittajasuhteista
- kaupunkikonsernin riskienhallinnan koordinoinnista ja kehittämisestä, vakuutusturvasta sekä leasingrahoituksen puitesopimuksista
- vahinkorahaston sekä asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston hallinnoinnista.

Tulosalue tarjoaa tehtäväalueensa asiantuntija- ja tukipalveluja.

Rahoitusjohtaja tai hänen määräämänsä päättää:

1. olemassa olevien lainojen takaisinmaksuajan ja lainaehtojen muuttamisesta,
2. lyhytaikaisen lainan ottamisesta kaupunginvaltuuston päättämissä rajoissa,
3. lyhytaikaisen lainan myöntämisestä kaupungin konserniin kuuluville yhteisöille ja lyhytaikaisen lainan ottamisesta kaupungin konserniin kuuluvilta yhteisöiltä noudattaen kaupunginhallituksen yleisohjeita,
4. kaupungin kassavarojen tallettamisesta tai sijoittamisesta kaupungin kokonaisedun mukaisesti noudattaen kaupunginhallituksen yleisohjeita, ja
5. kaupungin pankkitilien avaamisesta ja lopettamisesta.

Rahoitusjohtaja valmistelee kaupunginjohtajan päätettäväksi talousarviolainan ottamisen kaupunginvaltuuston talousarviossa tai erikseen tekemällä päätöksellä asettamissa rajoissa ja huolehtii kaupunginvaltuuston hyväksymän Vantaan kaupungin vahinkorahaston sekä Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston säännön mukaisista tehtävistä.

7 § Talouspalvelukeskuksen tehtävät ja talouspalvelukeskuksen johtajan päätösvalta

Talouspalvelukeskuksen tulosalue vastaa talouspalvelukeskuksen johtajan johdolla:

- kaupungin perintä-, laskutus-, kirjanpito- ja tilinpäätöstehtävistä
- sisäisestä ja ulkoisesta laskentatoimesta sekä niihin liittyvien tietojärjestelmien kehittämisestä
- kaupungin ja sen konsernin ulkoisen ja sisäisen laskentatoimen kehittämisestä
- tulojen perinnän ohjauksesta.

Talouspalvelukeskuksen johtaja tai hänen määräämänsä päättää:

1. perintäpalveluiden hankinnoista.

8 § Hankintakeskuksen tehtävät ja hankintajohtajan päätösvalta

Hankintakeskuksen tulosalue vastaa hankintajohtajan johdolla:
- kaupungin hankintatoimen kehittämisestä
- keskitetyistä kaupungin tavarahankinnoista
- kaupungin palveluhankintojen koordinoinnista
- kaupunkikonsernin kilpailuttamisprosessien ja niihin liittyvän sopimushallinnan periaatteiden kehittämisestä
- eri tuoteryhmien hankintasopimuksista
- hankintojen logistisesta kokonaisohjauksesta, keskitetystä tilaamisesta ja tilaamisen ohjauksesta
- ateria-, puhtaus- sekä aula- ja turvapalveluiden kilpailuttamisesta, tilaamisesta toimialoille ja siihen liittyvästä palveluntuottajien ohjauksesta.

Hankintakeskuksen tulosalue tukee toimialojen palveluhankintatoimintaa osallistumalla toimialojen palveluhankintojen kilpailuttamiseen sekä sopimusten valmisteluun ja seurantaan.

Hankintajohtaja tai hänen määräämänsä päättää:

1. kaupungin kansallisen kynnysarvon ylittävistä tavarahankinnoista lukuun ottamatta tieto- ja teletekniikan laite- ja tietojärjestelmähankintoja sekä niihin liittyviä palveluhankintoja, sähkön ja lääkkeiden hankintaa sekä vesihuoltoverkoston rakentamiseen liittyviä materiaalihankintoja,
2. pääkaupunkiseudun kaupunkien yhteishankintoina tehtävistä hankinnoista kaupunginjohtajan hyväksymän kilpailutusohjelman mukaisesti,
3. kansallisen kynnysarvon alittavista palveluiden hankinnoista, kun palveluiden käyttäjinä ovat useat toimialat,
4. kaupungin tavara- ja henkilökuljetuksia koskevista palveluhankinnoista lukuun ottamatta vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaisia henkilökuljetuksia sekä maankäytön ja ympäristön toimialan materiaalikuljetuksia,
5. hankintatoimivaltaansa kuuluvan hankinnan osalta kuntien yhteishankintayksikön järjestämään tarjouskilpailuun tai kilpailuttamaan hankintasopimukseen liittymisestä,
6. kaupungin ateria- ja puhtauspalveluiden hankinnoista,
7. kaupungin aula- ja vartiointipalveluiden hankinnoista, ja
8. painatustöiden kilpailuttamisesta.

9 § Tietohallinnon tehtävät

Tietohallinnon tulosalue vastaa tietohallintojohtajan johdolla:
- kaupungin tietohallinnon, tietotekniikan, teletekniikan sekä tietohallinnon ohjelmistojen tarkoituksenmukaisesta kehittämisestä ja yhteensovittamisesta
- kaupungin tietojärjestelmien tietoturvan ja tietosuojan suunnittelusta, koordinoinnista, kehittämisestä sekä toteuttamisesta ja toteutumisen seuraamisesta

Tietohallinnon tulosalue valmistelee yhteistyössä hankintakeskuksen tulosalueen kanssa konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajan päätettäväksi tieto- ja teletekniikan laite- ja tietojärjestelmähankinnat sekä niihin liittyvät palveluhankinnat.

10 § Vantaan työterveysliikelaitoksen tehtävät ja työterveysjohtajan päätösvalta

Vantaan Työterveys liikelaitos vastaa työterveysjohtajan johdolla:
- kaupungin järjestämistä työterveyshuollon palveluista
- kaupungin henkilöstön työterveyshuollon palvelujen tuottamisesta.

Työterveysjohtaja toimii liikelaitoksen toimitusjohtajana.

Työterveysjohtajan tehtävistä ja päätösvallasta säädetään 2 luvun 9 §:ssä.

11 § Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen tehtävät ja pelastusjohtajan päätösvalta

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitos vastaa pelastusjohtajan johdolla:

- valtioneuvoston määräämällä Keski-Uudenmaan alueella pelastuslaissa ja Keski-Uudenmaan alueen pelastustoimen yhteistoimintasopimuksessa mainittujen palveluiden järjestämisestä.

Keski-Uudenmaan alueen muodostavat Hyvinkään kaupunki, Järvenpään kaupunki, Keravan kaupunki, Mäntsälän kunta, Nurmijärven kunta, Pornaisten kunta, Tuusulan kunta ja Vantaan kaupunki.

Pelastusjohtaja johtaa Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen toimintaa ja vastaa johtokunnan alaisuudessa pelastuslaitoksen toiminnan, talouden ja organisaation kehittämisestä.

Pelastusjohtaja päättää:

1. monijäsenistä toimielintä lukuun ottamatta muista Keski-Uudenmaan alueen pelastusviranomaisista,
2. pelastuslainsäädännön perusteella määräytyvien palkkioiden, korvausten ja kustannusten suorittamisesta liikelaitoksen osalta,
3. liikelaitoksen sopimuksista johtokunnan määrittämissä rajoissa,
4. liikelaitoksen toimintavalmiuksia ja viranhaltijoiden varallaoloa koskevista periaat-teista,
5. liikelaitoksen henkilöstön velvollisuudesta käyttää virkapukua,
6. liikelaitoksen valtionosuuden ja –avun hakemisesta,
7. liikelaitoksen kansallisen kynnysarvon alittavista materiaalihankinnoista,
8. liikelaitoksen materiaalien myymisestä ja lahjoittamisesta, ja
9. liikelaitoksen jakamisesta tulosyksiköihin.

Pelastusjohtaja tai hänen määräämänsä päättää:

10. työsopimussuhteisen henkilöstön ottamisesta,
11. ottamansa viranhaltijan tai työntekijän irtisanomisesta, lomauttamisesta, eron myöntämisestä, sairauslomasta, äitiys-, isyys- ja vanhempainlomasta, erityislomasta ja hoitovapaasta, ja
12. pelastusjohtajan alaiselle henkilökunnalle sijaiset.

Pelastusjohtaja suorittaa muutkin johtokunnan määräämät tehtävät.

12 § Työllisyyspalveluiden tehtävät ja työllisyyspalvelujohtajan päätösvalta

Työllisyyspalveluiden tulosalue vastaa työllisyyspalveluiden johtajan johdolla:

- kaupungin työllisyyden edistämisestä ja kehittämisestä
- kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä, hoidosta ja kehittämisestä
- tehtäväalueellaan yhteistyöstä valtion hallinnon, yritysten ja kolmannen sektorin kanssa
- kaupungin työvalmennustoiminnoista
- työllisyyden edistämiseen liittyvän toiminnan koordinoimisesta.

Työllisyyspalvelujohtaja tai hänen määräämänsä päättää:

1. kaupungin työllistämistuen tai kesätyösetelin myöntämisestä.

13 § Kuntalaispalveluiden tehtävät

Kuntalaispalveluiden tulosalue vastaa kuntalaispalveluiden johtajan johdolla:

- osaltaan hyvinvointityön ja aktiivisen kuntalaisuuden tukemisesta ja kehittämisestä sekä yhteisöjen, järjestöjen ja vapaaehtoistoiminnan tukemisesta
- kaupunkitasoisesti järjestöavustusten ja niihin liittyvien prosessien koordinoinnista ja kehittämisestä
- kaupungin asioinnin, kuntalaisneuvonnan ja palveluohjauksen kaupunkitasoisesta koordinoinnista ja kehittämisestä sekä monikanavaisesta asiakaspalvelusta
- kirjaamosta, asianhallinnan johtamisesta ja pysyvästi säilytettävien asiakirjojen päätearkistoinnista
- sosiaali- ja potilasasiamiestoiminnasta sekä talous- ja velkaneuvonnasta
- osallistumisen asiantuntijapalvelusta kaupunkiorganisaatiossa
- kaupunkilaisten omaehtoisen osallistumisen ja kansalaistoiminnan tuesta paikallisesti ja kaupunkitasoisesti
- Svenska kommitténin työskentelyn järjestämisestä
- asukastilojen ylläpitämisestä ja järjestötilojen toiminnallisesta hallinnoinnista
- hävikkiruoan keskitetystä logistiikasta

5 Luku – Tehtävät ja päätösvalta maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalla

1 § Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan tehtävät

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialaa johtaa maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtaja.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala vastaa:

- kaupunkisuunnittelulautakunnalle ja sen rakennuslupajaostolle, tekniselle lautakunnalle sekä ympäristölautakunnalle kuuluvien asioiden valmistelusta ja täytäntöönpanosta
- kaavoituksesta ja maankäytön suunnittelusta, sekä rakennusvalvonnasta
- julkisen kaupunkitilan suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta
- liikennesuunnittelusta ja pysäköinninvalvonnasta
- ympäristönsuojelusta ja ympäristöterveydenhuollosta
- maanhankinnasta ja -myynnistä
- kaupungin toimitiloista

2 § Apulaiskaupunginjohtajan päätösvalta

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtaja tai hänen määräämänsä päättää:

1. kaupungin edustajat toimialan tehtäväalueeseen liittyviin toimituksiin, tilaisuuksiin ja kokouksiin, joissa kaupungin etua on valvottava ja sen mielipidettä kuultava sekä tarvittaessa menettelyohjeiden antamisesta,
2. toimialan tekemien työsuorituksia koskevien sopimusten hyväksymisestä,
3. sähkön hankinnasta,
4. irtaimen omaisuuden myynnistä,
5. asuntojen hankkimisesta vuokra-asunnoiksi ja kaupungin palvelussuhdeasunnoiksi sekä niiden hallinnasta ja hoidosta,
6. toimialan hallinnassa olevien palvelussuhdeasuntojen vuokraperusteiden vahvistamisesta,
7. yli 1 milj. euroa ja enintään 3 milj euroa (alv 0 %) maksavien teknisten perusparannushankkeiden tarveselvitysten (kustannusennusteineen) ja hankesuunnitelmien (tavoitehintoineen) hyväksymisestä,

8. hankintatoimivaltaansa kuuluvista palveluhankinnoista 1.000.000 euroon saakka (alv 0%) ja urakalla teettämisestä 2.000.000 euroon saakka (alv 0%),
9. tilakeskuksen hallintaan hankittavien osakkeiden ja osuuksien ostamisesta sekä tilakeskuksen hallinnassa olevien osakkeiden ja osuuksien myymisestä, vaihtamisesta ja merkitsemisestä 500.000 euroon saakka (alv 0%).
10. tilakeskuksen hallintaan kuuluvan ja tulevan kiinteän omaisuuden sekä rakennusten ostamisesta tai myymisestä kaupunginhallituksen vahvistamien ohjeiden mukaisesti 500.000 euroon saakka (alv 0%)

Apulaiskaupunginjohtaja huolehtii kaupunginvaltuuston hyväksymän Vantaan kaupungin Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston säännön mukaisista tehtävistä.

3 § Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan tulosalueet

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialaan kuuluvat talous- ja hallintopalveluiden, kiinteistöjen ja asumisen, kaupunkisuunnittelun, kuntatekniikan keskuksen, tilakeskuksen, rakennusvalvonnan sekä ympäristökeskuksen tulosalueet.

Kiinteistöjen ja asumisen, kaupunkisuunnittelun, talous- ja hallintopalvelujen ja rakennusvalvonnan tulosalueet kuuluvat kaupunkisuunnittelulautakunnan alaisuuteen.

Kuntatekniikan keskuksen ja tilakeskuksen tulosalueet kuuluvat teknisen lautakunnan alaisuuteen.
Ympäristökeskuksen tulosalue kuuluu ympäristölautakunnan alaisuuteen.

4 § Talous- ja hallintopalveluiden tehtävät

Talous- ja hallintopalveluiden tulosalue vastaa talous- ja hallintojohtajan johdolla:

- keskitetysti toimialan talouteen, hallintoon, henkilöstöasioihin ja toimialan kehittämiseen liittyvistä tehtävistä sekä toimialan tieto- ja viestintäratkaisujen kehittämisestä ja koordinoinnista
- tukipalveluiden tarjoamisesta toimialan muille tulosalueille
- kunnallisesta pysäköinninvalvonnasta.

Talous- ja hallintojohtaja tai hänen määräämänsä toimii kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisena, ellei toisin ole määrätty.

5 § Kiinteistöjen ja asumisen tehtävät ja kiinteistöjohtajan päätösvalta

Kiinteistöjen ja asumisen tulosalue vastaa kiinteistöjohtajan johdolla:

- kaupungin strategisten tavoitteiden mukaisen maa- ja asuntopolitiikan kehittämisestä ja toteuttamisesta
- kaupungin strategisten tavoitteiden mukaisen elinkeinopolitiikan toteuttamisesta maankäytön toimenpitein
- kaupungin rakentamattoman kiinteistöomaisuuden, muun kuin kaupungin omassa käytössä olevan rakennetun kiinteistöomaisuuden ja muun kaupunginhallituksen päättämän kiinteistöomaisuuden kehittämisestä
- strategian mukaisten työpaikka- ja asuntoalueiden toteutumisen edistämisestä
- kaupungin strategisten tavoitteiden mukaisesti yleisten asumisolojen kehittämisestä yhteistyössä muiden tulosalueiden ja toimialojen kanssa
- kaupungille kuuluvien asumisasioiden valmistelusta, rahoituksesta, neuvonnasta ja täytäntöönpanosta
- laissa määrätyistä kiinteistöinsinööritehtävistä.

Kiinteistöjohtaja tai hänen määräämänsä päättää:

1. etuosto-oikeuden käyttämättä jättämisestä,
2. asemakaavoitetulla alueella sijaitsevien rakentamattomien yhden tai kahden asunnon tontteja koskevien vuokrasopimusten purkamisesta, kun vuokramies on purkamista pyytänyt,
3. maanvuokrasopimuksessa määrätyn vuokra-ajan pidentämisen hyväksymisestä, jos alue edelleen annetaan vuokralle, ja vuokrasuhteen jatkamisaika ja muut jatkamisen ehdot on vuokrasopimuksessa määrätty,
4. lausunnon antamisesta kaupungissa sijaitsevien kiinteistöjen luovutuksia koskevissa etuostolain tarkoittamissa asioissa sekä kannanoton antamisesta siihen, milloin etuosto-oikeutta ei ole,
5. maa- ja vesialueiden vuokraoikeuksien siirtojen hyväksymisestä,
6. maanomistajana rajanaapurin suostumuksen antamisesta tai mielipiteen ilmoittamisesta naapurikiinteistössä suoritettavasta toimenpiteestä,
7. asemakaavan tai tonttijaon toteuttamista varten tarvittavien alueiden, rakennusten, laitteiden, kasvillisuuden, osuuksien tai oikeuksien ostamisesta, myymisestä, vaihtamisesta ja lunastamisesta ja katualuekorvauksen maksamisesta, kun kauppahinta tai korvaus on enintään 300 000 euroa,
8. asemakaavoitetulla alueella sijaitsevien työpaikkatonttien myymisestä ja vaihtamisesta silloin, kun kauppahinta ei ylitä 300 000 euroa,
9. maa- ja vesialueiden vuokralle antamisesta tai muutoin käytettäväksi luovuttamisesta kun vuokra-aika on enintään 5 vuotta,
10. kiinteän omaisuuden ostamisesta kun kauppahinta on enintään 300 000 euroa,
11. oikeuksien myöntämisestä johtojen, kilpien ja muiden vähäisten laitteiden, rakennelmien ja laitosten sijoittamiseen kaupungin hallitsemille maa-alueille julkisia kaupunkitiloja ja tilakeskuksen hallitsemia maa-alueita lukuun ottamatta,
12. kiinteistörasitteita, rakennusrasitteita, yhteisjärjestelyjä, kiinteistön hallinnan jakamista ja vastaavia järjestelyjä koskevien sopimusten hyväksymisestä tilakeskuksen hallitsemia maa-alueita lukuun ottamatta,
13. kiinteistönmuodostamislaissa mainittujen kaupungin suostumusten antamisesta sekä tonttijakojen ja kiinteistötoimitusten hakemisesta
14. lainsäädännössä ja valtionviranomaisten päätöksillä kunnan ratkaistavaksi säädetyistä ja määrätyistä asuntoasioista.

6 § Kaupungingeodeetin päätösvalta

Kaupungingeodeetti tai hänen määräämänsä toimii:

- kiinteistörekisterilain 5 §:n tarkoittamana kiinteistörekisterin pitäjänä,
- maankäyttö- ja rakennuslain 149b §:n tarkoittamana rakennuksen paikan ja korkeusaseman merkitsemisestä huolehtivana kunnan viranomaisena,
- maankäyttö- ja rakennuslain 150 §:n tarkoittamana sijaintikatselmuksen toimittavana viranhaltijana, ja
- maankäyttö- ja rakennuslain 54b §:n tarkoittamana kaavoitusmittausta valvovana kunnan viranhaltijana.

Kaupungingeodeetti tai hänen määräämänsä päättää:

1. maankäyttö- ja rakennuslain 79 §:ssä tarkoitettujen erillisten tonttijakoehdotusten asettamisesta julkisesti nähtäville,
2. erillisten tonttijakojen hyväksymisestä,
3. kiinteistöjen osoitenumeroiden vahvistamisesta, ja
4. lausunnon antamisesta veroviranomaiselle kiinteistöveroasioissa.

7 § Kaupunkisuunnittelun tehtävät ja kaupunkisuunnittelujohtajan päätösvalta

Kaupunkisuunnittelun tulosalue vastaa kaupunkisuunnittelujohtajan johdolla:

- maankäytön strategian kehittämiseen ja toteuttamiseen osallistumisesta

- yleiskaavojen, asemakaavojen ja muiden maankäytön suunnitelmien laatimisesta
- kaavojen hallinnollisesta käsittelystä ja seurannasta
- poikkeamislupa-asioiden valmistelusta.

Kaupunkisuunnittelujohtaja tai hänen määräämänsä päättää:

1. kaupungin lausunnon antamisesta maankäyttö- ja rakennuslaissa ja -asetuksessa tarkoitetuissa poikkeamis- ja rakennuslupahakemusasioissa,
2. rakennusluvan erityisistä edellytyksistä maankäyttö- ja rakennuslain 16 §:n tarkoittamalla suunnittelutarvealueella, ellei kysymys ole hyväksytystä yleiskaavasta, kaupunkisuunnittelulautakunnan tai kaupunginhallituksen hyväksymästä kaavaehdotuksesta tai –luonnoksesta oleellisesti poikkeavasta rakentamisesta.

8 § Rakennusvalvonnan tehtävät ja rakennusvalvontajohtajan päätösvalta

Rakennusvalvonnan tulosalue vastaa rakennusvalvontajohtajan johdolla:

- kunnan rakennusvalvontaviranomaiselle määrättyjen tehtävien valmistelusta, täytäntöönpanosta ja neuvonnasta

Rakennusvalvontajohtaja tai hänen määräämänsä päättää:

1. maankäyttö- ja rakennuslain 125 §:ssä tarkoitetuista rakennusluvista, milloin
   a) lupa käsittää kerrosalaltaan enintään 2000 m2:n uudisrakennuksen tai laajennuksen rakentamisen,
   b) lupa käsittää korjaus- ja muutostyön tekemisen,
   c) lupa käsittää rakennuksen tai sen osan käyttötarkoituksen olennaisen muutoksen, tai
   d) lupa käsittää kerrosalaltaan enintään 600 m2:n uudisrakennuksen tai laajennuksen rakentamisen määräajaksi,
2. maankäyttö- ja rakennuslain 126 §:ssä tarkoitetuista toimenpideluvista,
3. maankäyttö- ja rakennuslain 127 §:ssä tarkoitetuista rakennuksen purkamisluvista, milloin kyseessä on sellainen, tai kerrosalaltaan enintään 600 m2:n rakennus, jolla ei ole kulttuurihistoriallista tai rakennustaiteellista merkitystä,
4. maankäyttö- ja rakennuslain 128 §:ssä tarkoitetuista maisematyöluvista asemakaava-alueilla sekä rakentamiseen liittyvistä maisematyöluvista näiden alueiden ulkopuolella,
5. maankäyttö- ja rakennuslain 176 §:ssä tarkoitetuista tilapäisistä rakennusluvista, milloin kyseessä on
   a) tilapäisen työmaaparakin rakentaminen,
   b) pohjapinta-alaltaan enintään 600 m2:n suuruinen tilapäinen uudisrakennus,
6. muista sellaisista maankäyttö- ja rakennuslaissa tai –asetuksessa tarkoitetuista luvista, joiden osalta toisin ei ole määrätty,
7. rakennusjärjestyksessä mainituista rakennusvalvontaviranomaisen luvista ja suostumuksista sekä rakennusjärjestyksen määräyksiä koskevista poikkeuksista, lukuun ottamatta poikkeamista rakennuspaikan vähimmäispinta-alaa koskevasta määräyksestä,
8. maankäyttö- ja rakennusasetuksen 70 § ja 71 §:ssä tarkoitettujen rakennustyön vastaavien työnjohtajien sekä erityisalojen vastaavien työnjohtajien hyväksymisestä,
9. vahvistetun taksan mukaisten rakennustyön valvonnasta perittävistä maksuista lukuun ottamatta kiinteistöinsinöörin toimenpiteistä perittäviä maksuja, ja
10. kokoushuoneistojen ja –alueiden käyttöön hyväksymisestä.

9 § Rakennuslakimiehen päätösvalta

Rakennuslakimies tai hänen määräämänsä toimii maankäyttö- ja rakennuslain 158 §:n, 159 §:n, 160 §:n ja 164 §:n tarkoittamana kunnan rakennusvalvontaviranomaisena.

10 § Kunnallisen pysäköinnin valvojan päätösvalta

Kunnallinen pysäköinninvalvoja päättää:

1. ajoneuvojen siirtämisestä annetun lain mukaisista ajoneuvojen siirroista ja kaupungin omistukseen siirtyneiden ajoneuvojen myynnistä.

11 § Kuntatekniikan keskuksen tehtävät ja kaupungininsinöörin päätösvalta

Kuntatekniikan keskus vastaa kaupungininsinöörin johdolla:

- liikennejärjestelmien, julkisen kaupunkitilan ja kaupungin omistaman luonnonympäristön kehittämisestä, toteuttamisesta sekä infraomaisuuden hallinnasta
- kokonaisvaltaisesta liikennesuunnittelusta sekä joukkoliikenneasioiden valmistelusta ja täytäntöönpanosta
- kaupungin keskitetyistä ajoneuvo- ja varikkotoiminnoista
- kaupungin omistamien tonttien esirakentamisesta ja ylijäämämaiden vastaanotosta
- vaalien keskitetyn ulkomainonnan järjestelyistä kaupungin alueella
- julkisen kaupunkitilan teknisten järjestelmien toimintavarmuudesta ja turvallisuudesta.

Kaupungininsinööri tai hänen määräämänsä päättää:

1 kiinteistönmuodostamisesta annetun lain 2 §:n mukaisten yleisten alueiden lohkomiseksi katualueeksi koskevien hakemusten tekemisestä,
2 katualueen tai sen osan ottamisesta kaupungin haltuun sekä tällaisella katualueella olevien rakennusten, puiden, istutusten ja laitteiden korvaamisesta,
3 maankäyttö- ja rakennuslaissa tarkoitettujen kadunpitopäätösten ja kadunpidon lopettamispäätösten tekemisestä,
4 katusuunnitelmaehdotusten ja maankäyttö- ja rakennuslain 90 § 4 momentissa tarkoitettujen muiden yleisten alueiden suunnitelmaehdotusten nähtäville asettamisesta,
5 hyväksyä katusuunnitelmat sekä maankäyttö- ja rakennuslain 90 §:n 4 momentissa tarkoitetut muut yleisten alueiden suunnitelmat, joiden kustannusarvio on alle 1 milj. euroa (alv 0 %) ja joista ei ole tehty muistutuksia suunnitelmien nähtävilläoloaikana sekä muut tulosalueelle kuuluvat suunnitelmat,
6 julkisen kaupunkitilan käyttö- ja sijoitusluvista sekä luvista torikauppaan ja siihen rinnastettavaan kauppaan,
7 johtojen, kilpien ja muiden vähäisten laitteiden, rakennelmien ja laitosten sijoittamisesta julkiselle kaupunkitilalle,
8 kaupungin laitteista ja julkiselta kaupunkitilalta myytävää ilmoitus-, mainos- tai vastaavaa tilaa koskevista myyntisopimuksista,
9 maa-aineksen ja puutavaran myymisestä ja muutoin käyttöön luovuttamisesta,
10 yleisen kuljetus- ja työkonekaluston käyttösopimuksista,
11 yksityistiekunnille jaettavista luontais-, perusparannus- ja valaistusavustuksista,
12 maanomistajan luvan myöntämisestä pääsytien rakentamista ja pysyttämistä varten katualueella, ja
13 vesihuoltoverkoston rakentamiseen liittyvistä materiaalihankinnoista.

12 § Tilakeskuksen tehtävät ja tilakeskusjohtajan päätösvalta

Tilakeskuksen tulosalue vastaa tilakeskusjohtajan johdolla:

- kaupunkikonsernin palvelutilojen tuottamisen kokonaisuudesta sekä kaupungin omassa käytössä olevan rakennetun ja muun kaupunginhallituksen päättämän kiinteistöomaisuuden hallinnoinnista
- investointisuunnittelusta, kiinteistö- ja hankekehityksestä, toimitilahankkeiden valmistelusta, suunnittelusta ja rakennuttamisesta ja rakentamisen valvonnasta

- palvelutilojen ja kiinteistöjen ohjausjärjestelmien toimintavarmuudesta ja turvallisuudesta.

Tilakeskusjohtaja tai hänen määräämänsä päättää:

1. alle 1 milj. euroa (alv 0 %) maksavien hankkeiden ja alle 500 m2:n vuokratilojen tarveselvitysten (kustannusennusteineen) ja hankesuunnitelmien (tavoitehintoineen) hyväksymisestä,
2. perusparannustöiden luonnospiirustusten (kustannusarvioineen) hyväksymisestä,
3. perusparannustöiden ja uudisrakennusten pääpiirustusten (kustannusarvioineen) hyväksymisestä,
4. uudisrakennus- ja perusparannushankkeiden rahoitussuunnitelmien hyväksymisestä,
5. rakennusaikataulujen hyväksymisestä ja työnaloituslupien hyväksymisestä,
6. hankintatoimivaltaansa kuuluvista palveluhankinnoista 400.000 euroon saakka (alv 0%) ja urakalla teettämisestä 1.000.000 euroon saakka (alv 0%),
7. toimitilojen luovuttamisesta eri toimialojen käyttöön,
8. tilakeskuksen hallinnassa olevista palvelussuhdeasunnoista perittävistä vuokrista,
9. asukkaista tilakeskuksen hallinnassa oleviin asuntoihin,
10. tilakeskuksen hallinnassa olevien ja hallintaan tulevien toimi-, varasto- ja huonetilojen vuokralle ottaminen ja antaminen kun
    - vuokrattavan tilan huoneistoala on enintään 500 m2 tai
    - vuokrasopimus laaditaan enintään 10 vuoden ajaksi tai
    - voimassa olevaa sopimusta jatketaan enintään yhdellä vuodella tai
    - kysymyksessä on lyhytaikainen käyttöoikeuden myöntäminen (enintään 14 vrk),
11. tilakeskuksen hallintaan kuuluvan kiinteän omaisuuden sekä rakennusten ja niiden tarvitsemien maa-alueiden vuokralle ottamisesta ja – antamisesta tai muutoin käytettäväksi luovuttamisesta,
12. tilakeskuksen hallitsemia maa-alueita koskevista kiinteistörasitteista, rakennusrasitteista, yhteisjärjestelyistä, kiinteistön hallinnan jakamisesta ja vastaavia järjestelyjä koskevista sopimuksista,
13. johtojen, kilpien ja muiden vähäisten laitteiden, rakennelmien ja laitosten sijoittamisesta tilakeskuksen hallitsemille maa-alueille,
14. kaupungin rakennuksista vuokrattavaa ilmoitus-, mainos-, tai vastaavaa tilaa koskevista vuokrasopimuksista.

13 § Ympäristökeskuksen tehtävät ja ympäristöjohtajan päätösvalta

Ympäristökeskuksen tulosalue vastaa ympäristöjohtajan johdolla:
- ympäristön- ja luonnonsuojelun, maa-aineslain, elintarvike- ja terveydensuojeluvalvonnan, eläinlääkintähuollon, tupakkalain valvonnan ja nikotiinivalmisteiden myynnin valvontaan liittyvistä tehtävistä
- tulosalueelle määrättyjen maisematyölupa-asioiden valmistelusta ja täytäntöönpanosta.

Ympäristöjohtaja tai hänen määräämänsä päättää:

1. maankäyttö- ja rakennuslain 128 §:ssä tarkoitetuista muista kuin rakentamiseen liittyvistä maisematyöluvista asemakaava-alueiden ulkopuolella.

Ympäristöjohtaja huolehtii kunnan tehtäväksi säädetystä ympäristönsuojelulain 143 §:n mukaisesta paikallisten olojen edellyttämästä tarpeellisesta ympäristön tilan seurannasta ja seurantatietojen julkaisemisesta.

14 § 1. kaupungineläinlääkärin päätösvalta

1. kaupungineläinlääkäri tai hänen määräämänsä päättää:

1. tupakkalain 44 §:n mukaisten tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden vähittäismyyntiluvista ja niiden peruuttamisesta,
2. tupakkalain 79 §:n mukaisten asuntoyhteisöiden tupakointikielloista ja niiden peruuttamisesta,
3. tupakkalain 96 §:n mukaisesta tupakkalain ja sen nojalla annettujen säännösten vastaisen toiminnan kieltämisestä,
4. lääkelain 54 a § ja 54 c § mukaisista nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntiluvista, toimintakielloista ja myyntiluvan peruuttamisesta,
5. kaupungineläinlääkäreiden keskinäisestä tehtävänjaosta.

6 Luku – Tehtävät ja päätösvalta sivistystoimen toimialalla

1 § Sivistystoimen toimialan tehtävät

Sivistystoimen toimialaa johtaa sivistystoimen apulaiskaupunginjohtaja.

Sivistystoimen toimiala vastaa:

- opetuslautakunnan ja vapaa-ajan lautakunnan tehtäväalueisiin kuuluvien asioiden valmistelusta ja täytäntöönpanosta
- kaupungin varhaiskasvatus- ja esiopetuspalveluiden, opetus- ja kirjastopalveluiden sekä nuoriso-, kulttuuri- ja liikuntapalveluiden järjestämisestä.

2 § Apulaiskaupunginjohtajan päätösvalta

Sivistystoimen apulaiskaupunginjohtajan päätösvallasta säädetään 2 luvun 7 §:ssä.

3 § Sivistystoimen toimialan tulosalueet

Sivistystoimen toimialaan kuuluvat talous- ja hallintopalveluiden, varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen, perusopetuksen, ruotsinkielisten palveluiden, nuoriso- ja aikuiskoulutuksen, kaupunginkirjaston, kulttuuripalveluiden, liikuntapalveluiden sekä nuorisopalveluiden tulosalueet.

Talous- ja hallintopalveluiden, varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen, perusopetuksen, ruotsinkielisten palveluiden, nuoriso- ja aikuiskoulutuksen sekä kaupunginkirjaston tulosalueet kuuluvat opetuslautakunnan alaisuuteen.

Kulttuuripalveluiden, liikuntapalveluiden ja nuorisopalveluiden tulosalueet kuuluvat vapaa-ajanlautakunnan alaisuuteen.

4 § Talous- ja hallintopalveluiden tehtävät ja talous- ja hallintojohtajan päätösvalta

Talous- ja hallintopalveluiden tulosalue vastaa talous- ja hallintojohtajan johdolla:

- keskitetysti toimialan talouteen, hallintoon, henkilöstöasioihin ja toimialan kehittämiseen liittyvistä tehtävistä sekä toimialan tieto- ja viestintäratkaisujen kehittämisestä ja koordinoinnista
- tukipalveluiden tarjoamisesta toimialan muille tulosalueille

Talous- ja hallintojohtaja tai hänen määräämänsä päättää:

1. varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, esiopetuksen ja 6-vuotiaille annettavan valmistavan opetuksen oppilaiden koulumatka-avustuksista ja oikeudesta maksuttomaan koulukuljetukseen.

5 § Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen tehtävät ja varhaiskasvatuksen johtajan päätösvalta

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen tulosalue vastaa varhaiskasvatuksen johtajan johdolla:

- suomenkielisen varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, 6-vuotiaille annettavan valmistavan opetuksen, kotihoidon ja yksityisen hoidon tuen sekä palvelusetelillä tuotetun palvelun järjestämisestä ja kehittämisestä.

Varhaiskasvatuksen johtaja tai hänen määräämänsä päättää:

1. lasten ottamisesta varhaiskasvatukseen ja varhaiskasvatuksen kerhotoimintaan,
2. varhaiskasvatuslaissa säädetyistä asioista,
3. oppilaaksi ottamisesta esiopetukseen ja 6-vuotiaille annettavaan valmistavaan opetukseen,
4. esiopetuksen oppilaalle annettavasta erityisestä tuesta huoltajan suostumuksella,
5. lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetussa laissa sekä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annetussa laissa säädetyistä asioista, ja
6. varhaiskasvatuksesta, kerhotoiminnasta ja hoitoapupalvelusta perittävistä maksuista opetuslautakunnan päättämien perusteiden mukaan.

6 § Perusopetuksen tehtävät ja perusopetuksen johtajan päätösvalta

Perusopetuksen tulosalue vastaa perusopetuksen johtajan johdolla:

- suomenkielisen perusopetuksen järjestämisestä ja kehittämisestä.

Perusopetuksen johtaja tai hänen määräämänsä päättää:

1. perusopetuksen oppilaan koulunkäynnin jatkamisesta koulunkäyntioikeuden päätyttyä,
2. tarvittaessa perusopetuksen oppilaan opetuksen järjestämispaikan vaihtamisesta,
3. luvan antamisesta kielenopetusryhmän aloittamiseen ja jatkamiseen opetussuunnitelmassa määrättyä pienemmällä oppilasmäärällä,
4. oppivelvollisuuden edistymistä tutkivasta opettajasta,
5. lasten aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämispaikoista, lapsen aamu- ja iltapäivätoimintaan ottamisesta, lasten sijoittamisesta toimintapaikkoihin sekä toiminnan arvioinnista,
6. oppilaan koulunkäynnin aloittamisesta yhtä vuotta säädettyä aikaisemmin tai myöhemmin,
7. oppilaan ottamisesta perusopetukseen silloin, kun kyse on perusopetuslain 6 §:n 2 momentin tarkoittamasta lähikouluun ottamisesta,
8. oppivelvollisuuden pidentämisestä,
9. oppilaan ottamisesta valmistavaan opetukseen ja joustavaan perusopetukseen,
10. oppilaalle annettavasta erityisestä tuesta huoltajan suostumuksella,
11. oppilaiden erityisistä opetusjärjestelyistä, ja

12. koulujen lukuvuosisuunnitelmien sekä järjestyssääntöjen hyväksymisestä

7 § Peruskoulun rehtorin päätösvalta

Peruskoulun rehtori tai hänen määräämänsä päättää:

1. oppilaan perusopetukseen ottamisesta silloin, kun kyse on perusopetuslain 28 §:n 2 momentin tarkoittamasta, ns. toissijaisesta oppilaaksiotosta,

2. oppilaan tilapäisestä vapauttamisesta koulunkäynnistä,
3. oppilaan opintojen suorittamisesta oman opinto-ohjelman mukaisesti vuosiluokkiin jaetun oppimäärän sijaan,
4. oppilaan valinnaisaineesta silloin, kun huoltaja ei suorita valintaa määräajassa tai huoltajan valitsemaa opetusta ei voida järjestää,
5. kirjallisen varoituksen antamisesta oppilaalle,
6. muistakin koululle kuuluvista asioista, ellei tehtävää ole säädetty tai määrätty muun viranhaltijan tai toimielimen ratkaistavaksi.

8 § Ruotsinkielisten palveluiden tehtävät ja sen tulosalueen johtajan päätösvalta

Ruotsinkielisten palveluiden tulosalue vastaa ruotsinkielisen tulosalueen johtajan johdolla:

- ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen järjestämisestä ja kehittämisestä.

Ruotsinkielisen tulosalueen johtaja tai hänen määräämänsä päättää:

1. koulunkäynnin aloittamisesta yhtä vuotta säädettyä aikaisemmin tai myöhemmin,
2. oppivelvollisuuden pidentämisestä,
3. perusopetuksen oppilaan oikeudesta jatkaa koulunkäyntiään koulunkäyntioikeuden päätyttyä,
4. oppilaaksi ottamisesta esiopetukseen, perusopetukseen, joustavan perusopetuksen toimintaan, perusopetukseen valmistavaan opetukseen ja lisäopetukseen,
5. esiopetuksen ja perusopetuksen oppilaalle annettavasta erityisestä tuesta huoltajan suostumuksella,
6. tarvittaessa peruskoulun oppilaan opetuksen järjestämispaikan vaihtamisesta,
7. perusopetuksen oppilaan erityisistä opetusjärjestelyistä,
8. peruskoulun ja lukion lukuvuosisuunnitelmista ja järjestyssäännöistä
9. varhaiskasvatuslaissa säädetyistä asioista,
10. luvan antamisesta kielenopetusryhmän aloittamiseen ja jatkamiseen opetussuunnitelmassa määrättyä pienemmällä oppilasmäärällä,
11. oppivelvollisuuden edistymistä tutkivasta opettajasta, ja
12. aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämispaikoista, lapsen aamu- ja iltapäivätoimintaan ottamisesta, lasten sijoittamisesta toimintapaikkoihin, sekä toiminnan arvioinnista.

9 § Ruotsinkielisen peruskoulun ja lukion rehtorin päätösvalta

Ruotsinkielisen peruskoulun rehtorin päätösvallasta säädetään 6 luvun 7 §:ssä pois lukien kohta 1.

Ruotsinkielisen lukion rehtorin päätösvallasta säädetään 6 luvun 11 §:ssä.

10 § Nuoriso- ja aikuiskoulutuksen tehtävät ja nuoriso- ja aikuiskoulutuksen johtajan päätösvalta

Nuoriso- ja aikuiskoulutuksen tulosalue vastaa nuoriso- ja aikuiskoulutuksen johtajan johdolla:

- suomenkielisen toisen asteen koulutuksen ja aikuiskoulutuksen järjestämisestä ja kehittämisestä.

Nuoriso- ja aikuiskoulutuksen johtaja tai hänen määräämänsä päättää:

1. lukioiden lukuvuosisuunnitelmasta ja järjestyssäännöistä,
2. ammattiopisto Varian järjestyssäännöistä sekä perusopetuksen lisäopetuksen ja perusopetuksen lukuvuosisuunnitelmasta,

3. Vantaan aikuisopiston järjestyssäännöistä ja perusopetuksen lukuvuosisuunnitelmasta
4. opiskelijoilta perittävistä maksuista opetuslautakunnan päättämien perusteiden mukaan,
5. neuvottelukuntien jäsenten nimeämisestä Vantaan ammattiopisto Variaan
6. oppisopimustoimintaan liittyvän ratkaisuvallan käyttämisestä
7. kansalaisopisto-opetuksen lukuvuosittaisista ainealueista ja kehittämisen painopisteistä.

11 § Lukion rehtorin päätösvalta

Lukion rehtori tai hänen määräämänsä päättää:

1. opiskelijoiksi ottamisesta lukioon ja lukiokoulutukseen valmistavaan koulutukseen,
2. opiskelijan erityisistä opetusjärjestelyistä,
3. muualla suoritettujen opintojen hyväksi lukemisesta,
4. lukion suoritusajan pidentämisestä,
5. opiskelijan lukiosta eroamisen toteamisesta,
6. opiskelijalle annettavasta kirjallisesta varoituksesta,
7. opiskelijan korkeintaan kolme kuukautta kestävästä määräaikaisesta erottamisesta,
8. muistakin oppilaitokselle kuuluvista asioista, ellei tehtävää ole säädetty tai määrätty muun viranhaltijan tai toimielimen ratkaistavaksi

12 § Ammattiopisto Varian rehtorin päätösvalta

Ammattiopisto Varian rehtori tai hänen määräämänsä päättää:

1. opiskelijoiksi ja oppilaiksi ottamisesta,
2. luvan antamisesta opiskelijalle koulunkäynnin keskeyttämiseen,
3. opiskelijan ammattiopistosta eroamisen toteamisesta,
4. henkilökohtaisesta opetuksen järjestämistä koskevasta suunnitelmasta (HOJKS)
5. huumausainetestiä koskevan todistuksen esittämisvelvollisuudesta,
6. opiskelijan erityisistä opetusjärjestelyistä,
7. opiskelijalle pidennyksen myöntämisestä opintojen suoritusaikaan,
8. opiskelijalle annettavasta kirjallisesta varoituksesta,
9. opiskelijan korkeintaan kolme kuukautta kestävästä määräaikaisesta erottamisesta,
10. opiskelijan muualla suoritettujen opintojen tunnustamisesta,
11. käyttää hallintosäännön 6 luvun 7 §:n mukaista peruskoulun rehtorin ratkaisuvaltaa Varian perusopetuksen lisäopetuksen ja perusopetuksen oppilaiden osalta,
12. ammatillisen koulutuksen tutkintokohtaisista opetussuunnitelmista,
13. muistakin ammattiopistolle kuuluvista asioista, ellei tehtävää ole säädetty tai määrätty muun viranhaltijan tai toimielimen ratkaistavaksi.

13 § Aikuisopiston rehtorin päätösvalta

Aikuisopiston rehtori tai hänen määräämänsä päättää:

1. kansalaisopisto-opetuksen opintoryhmän vähimmäiskoosta,
2. opiskelijoiden ottamisesta aikuisten perusopetukseen,
3. aikuisten perusopetuksen opiskelijan vapauttamisesta koulunkäynnistä tilapäisesti,
4. kirjallisen varoituksen antamisesta aikuisten perusopetuksen opiskelijalle,
5. muistakin aikuisopistolle kuuluvista asioista, ellei tehtävää ole säädetty tai määrätty muun viranhaltijan tai toimielimen ratkaistavaksi.

14 § Kaupunginkirjaston tehtävät

Kaupunginkirjaston tuloalue vastaa kirjastopalveluiden johtajan johdolla:

- laissa määriteltyjen yleisen kirjaston tehtävien järjestämisestä ja kehittämisestä.

15 § Kulttuuripalveluiden tehtävät

Kulttuuripalveluiden tulosalue vastaa kulttuurijohtajan johdolla:

- kaupungin kulttuuripalveluiden ja -tapahtumien järjestämisestä ja kehittämisestä
- kaupungin museotoiminnasta
- taiteen perusopetuksen ja taidekasvatuksen sekä kurssi- ja harrastustoiminnan järjestämisestä taiteen eri aloilla

16 § Kuvataidekoulun ja musiikkiopiston rehtorin päätösvalta

Kuvataidekoulun ja musiikkiopiston rehtori tai hänen määräämänsä päättää:

1. oppilaitosten opiskelijoiden valinnoista,
2. työvuoden toimintasuunnitelmasta,
3. maksuhuojennusten myöntämisestä opiskelijoille lautakunnan päättämien perusteiden mukaisesti,
4. oppilaitoksen toiminnan järjestämiseen liittyvistä aloittamis- ja lopettamispäivistä ja loma-ajoista lautakunnan päättämiä perusteita noudattaen, ja
5. muista oppilaitosten toimintaa koskevista asioista

17 § Liikuntapalveluiden tehtävät

Liikuntapalveluiden tulosalue vastaa liikuntajohtajan johdolla:

- kaupungin liikuntapalveluiden kehittämisestä ja järjestämisestä
- liikuntapaikkojen ylläpidosta ja kehittämisestä
- liikuntajärjestöjen ja urheiluseurojen toiminnan tukemisesta.

18 § Nuorisopalveluiden tehtävät

Nuorisopalveluiden tulosalue vastaa nuorisopalveluiden johtajan johdolla:

- kaupungin nuorisopalveluiden järjestämisestä ja kehittämisestä
- alueellisesta nuorisotyöstä, erityisnuorisotyöstä, nuorten työpajatoiminnasta ja nuorten vapaan kansalaistoiminnan tukemisesta
- nuorisovaltuuston valmistelusta, toiminnasta ja kehittämisestä.

7 Luku – Tehtävät ja päätösvalta sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla

1 § Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan tehtävät

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialaa johtaa sosiaali- ja terveydenhuollon apulaiskaupunginjohtaja.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala vastaa:

- sosiaali- ja terveyslautakunnan toimialaan sekä suun terveydenhuollon liikelaitoksen tehtäväalueeseen kuuluvien asioiden valmistelusta ja täytäntöönpanosta,
- toimialan valtakunnallisesta ja kansainvälisestä yhteistyöstä ja edunvalvonnasta,

- edellytysten luomisesta kuntalaisten terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin ylläpitämiselle ja parantamiselle,
- omatoimisuuden ja yhteisvastuullisuuden edistämisestä sekä sosiaalisten ja terveydellisten ongelmien ja niiden haittavaikutusten ehkäisemisestä ja vähentämisestä,
- erikoissairaanhoidon järjestämisestä, ja
- muista toimialan hoidettavaksi määrätyistä sosiaalihuollon ja terveydenhuollon tehtävistä.

2 § Apulaiskaupunginjohtajan päätösvalta

Sosiaali- ja terveystoimen apulaiskaupunginjohtaja tai hänen määräämänsä päättää:

1. lääkkeiden hankinnasta.

Apulaiskaupunginjohtajan päätösvallasta säädetään lisäksi 2 luvun 7 §:ssä.

3 § Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan tulosalueet

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialaan kuuluvat talous- ja hallintopalveluiden, perhepalveluiden, vanhus- ja vammaispalveluiden, terveyspalveluiden sekä Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen tulosalueet.

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitos toimii kunnallisena liikelaitoksena ja on johtokuntansa alainen.

Muut tulosalueet ovat sosiaali- ja terveyslautakunnan alaisia.

4 § Talous- ja hallintopalveluiden tehtävät

Talous- ja hallintopalveluiden tulosalue vastaa talous- ja hallintojohtajan johdolla:
- keskitetysti toimialan talouteen, hallintoon, henkilöstöasioihin ja toimialan kehittämiseen liittyvistä tehtävistä sekä toimialan tieto- ja viestintäratkaisujen kehittämisestä ja koordinoinnista
- tukipalveluiden tarjoamisesta toimialan muille tulosalueille

5 § Perhepalveluiden tehtävät

Perhepalvelujen tulosalue vastaa perhepalvelujen johtajan johdolla:
- psykososiaalisten palveluiden, lastensuojelun, aikuissosiaalityön, harkinnanvaraisen toimeentulotuen, päihdepalvelujen, ja maahanmuuttajapalveluiden järjestämisestä ja kehittämisestä.

6 § Vanhus- ja vammaispalveluiden tehtävät

Vanhus- ja vammaispalvelujen tulosalue vastaa vanhus- ja vammaispalvelujen johtajan johdolla:
- vammaispalvelujen, vanhusten avopalvelujen, ympärivuorokautisen hoivan ja terveyskeskussairaalan palveluiden järjestämisestä ja kehittämisestä.

7 § Terveyspalvelujen tehtävät

Terveyspalvelujen tulosalue vastaa terveyspalvelujen johtajan johdolla:
- terveydenhuollon avopalvelujen, ennalta ehkäisevän terveydenhuollon, kuntoutuspalvelujen, mielenterveyspalvelujen ja suun terveydenhuollon palvelujen järjestämisestä ja kehittämisestä.

Terveyspalvelujen johtaja toimii terveydenhuoltolain mukaisena terveyskeskuksen vastaavana lääkärinä.

8 § Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen tehtävät ja suun terveydenhuollon johtajan päätösvalta

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitos vastaa suun terveydenhuollon johtajan johdolla:

- suun terveydenhuollon palvelujen (sis. suun terveyden edistämisen ja suun sairauksien tutkimuksen, ehkäisyn, hoidon ja kuntoutuksen sekä kiireellisen suun terveydenhuollon) tuottamisesta.

Suun terveydenhuollon johtaja toimii liikelaitoksen toimitusjohtajana ja hänen esimiehenä toimii sosiaali- ja terveystoimen apulaiskaupunginjohtaja.

Suunterveydenhuollon johtaja vastaa liikelaitoksen tehtäväalueen tutkimus- ja kehittämishankkeiden tekemisestä, tuotekehittelystä sekä tulosten soveltamisesta käytäntöön toiminnan tuloksellisuuden ja terveysvaikutusten parantamiseksi.

Suun terveydenhuollon johtajan tehtävistä ja päätösvallasta säädetään 2 luvun 9 §:ssä.

8 Luku – Toimielinten kokoonpano

1 § Kaupunginvaltuusto

Kaupunginvaltuustossa on 67 valtuutettua.

2 § Kaupunginhallitus ja sen yleisjaosto

Kaupunginvaltuusto valitsee kaupunginhallitukseen kahden vuoden toimikaudeksi kerrallaan vähintään yhdeksän jäsentä, joista yhden puheenjohtajaksi ja kaksi varapuheenjohtajiksi, sekä yhtä monta henkilökohtaista varajäsentä.

Kaupunginhallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajien tulee olla valtuutettuja.

Kaupunginhallituksessa on yleisjaosto. Kaupunginvaltuusto valitsee yleisjaostoon kaupunginhallituksen jäsenistä tai varajäsenistä kaupunginhallituksen toimikautta vastaavaksi toimikaudeksi vähintään seitsemän jäsentä, joista yhden puheenjohtajaksi ja kaksi varapuheenjohtajiksi, sekä yhtä monta henkilökohtaista varajäsentä.

<u>Lautakunnat ja niiden jaostot</u>

3 § Tarkastuslautakunta

Kaupunginvaltuusto valitsee tarkastuslautakuntaan kaupunginvaltuuston toimikaudeksi vähintään kolme jäsentä, joista yhden puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi, sekä yhtä monta henkilökohtaista varajäsentä. Lautakunnan jäsenet ja varajäsenet ovat valtuutettuja.

Lautakunta voi arviointityötään suorittaessaan jakaantua työryhmiin. Työryhmät raportoivat toiminnastaan lautakunnalle.

4 § Kaupunkisuunnittelulautakunta, tekninen lautakunta, ympäristölautakunta, opetuslautakunta, vapaa-ajanlautakunta ja sosiaali- ja terveyslautakunta

Kaupunginvaltuusto valitsee kaupunkisuunnittelulautakuntaan, tekniseen lautakuntaan, ympäristölautakuntaan, opetuslautakuntaan, vapaa-ajanlautakuntaan ja sosiaali- ja terveyslautakuntaan kaupunginvaltuuston toimikaudeksi kerrallaan vähintään yhdeksän

jäsentä ja yhtä monta henkilökohtaista varajäsentä. Lautakunnan varsinaisista jäsenistä vähintään 40 prosenttia tulee olla valtuutettuja.

Kaupunginvaltuusto nimeää lautakunnan jäsenistä yhden puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi. Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Opetuslautakunnassa ja vapaa-ajanlautakunnassa vähintään yhden jäsenen ja varajäsenen tulee olla ruotsinkielisestä kieliryhmästä.

5 § Teknisen lautakunnan yksityistiejaosto

Teknisessä lautakunnassa on yksityistiejaosto. Kaupunginvaltuusto valitsee teknisen lautakunnan jäsenistä tai varajäsenistä vähintään kolme jäsentä ja yhtä monta henkilökohtaista varajäsentä yksityistiejaostoon. Valtuusto nimeää jaoston jäsenistä yhden puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi.

6 § Kaupunkisuunnittelulautakunnan rakennuslupajaosto

Kaupunkisuunnittelulautakunnassa on rakennuslupajaosto. Kaupunginvaltuusto valitsee kaupunkisuunnittelulautakunnan jäsenistä tai varajäsenistä vähintään viisi jäsentä ja yhtä monta henkilökohtaista varajäsentä rakennuslupajaostoon. Valtuusto nimeää jaoston jäsenistä yhden puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi.

7 § Opetuslautakunnan ruotsinkielinen ja yksilöasioiden jaostot

Opetuslautakunnassa on ruotsinkielinen jaosto. Jaostossa on vähintään viisi kaupunginvaltuuston toimikaudekseen valitsemaa jäsentä ja jokaisella henkilökohtainen varajäsen. Jaoston jäsenet ja varajäsenet on valittava ruotsinkieliseen kieliryhmään kuuluvista henkilöistä. Valitsemistaan jäsenistä kaupunginvaltuusto nimeää jaoston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Opetuslautakunnassa on yksilöasioiden jaosto, johon kaupunginvaltuusto valitsee opetuslautakunnan jäsenistä tai varajäsenistä vähintään viisi jäsentä ja jokaiselle henkilökohtaisen varajäsenen. Valitsemistaan jäsenistä valtuusto nimeää jaoston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Jaosto kokoontuu tarvittaessa puheenjohtajan kutsusta.

8 § Sosiaali- ja terveyslautakunnan jaosto

Sosiaali- ja terveyslautakunnassa on jaosto. Kaupunginvaltuusto valitsee sosiaali- ja terveyslautakunnan jäsenistä tai varajäsenistä jaostoon toimikaudekseen vähintään viisi jäsentä ja yhtä monta henkilökohtaista varajäsentä. Valtuusto nimeää jaoston jäsenistä yhden puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi.

Liikelaitokset ja niiden johtokunnat

9 § Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen ja Vantaan Työterveys liikelaitoksen johtokunnat

Kaupunginvaltuusto valitsee Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokuntaan ja Vantaan Työterveys liikelaitoksen johtokuntaan kaupunginvaltuuston toimikaudeksi kerrallaan vähintään viisi jäsentä ja yhtä monta henkilökohtaista varajäsentä. Kaupunginvaltuusto nimeää johtokunnan jäsenistä yhden puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi.

10 § Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtokunta

Kaupunginvaltuusto asettaa toimikaudekseen Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtokunnan, joka toimii kaupunginhallituksen alaisena, kuntalain 51 §:n mukaisena Keski-Uudenmaan pelastustoimen alueen kuntien yhteisenä toimielimenä. Keski-Uudenmaan

pelastustoimen liikelaitoksen johtokunta toimii pelastuslain tarkoittamana monijäsenisenä pelastusviranomaisena.

Kaupunginvaltuusto valitsee johtokunnan jäsenet Keski-Uudenmaan pelastustoimen alueen kuntien asettamista jäsenehdokkaista. Johtokunnassa on 15 jäsentä ja kullakin henkilökohtainen varajäsen. Jäsenistä ja varajäsenistä Pornaisten kunta nimeää yhden ja muut kunnat kaksi jäsentä.

Jäseninä johtokunnassa voivat olla asianomaisten kuntien vastaavaan toimielimeen vaalikelpoiset henkilöt. Johtokuntaan voidaan valita myös sellainen henkilö, joka ei ole vaalikelpoinen kunnanhallitukseen ja lautakuntaan tai jonka kotikunta kunta ei ole.

Kaupunginvaltuusto nimeää johtokunnan jäsenistä yhden puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi.

Muut toimielimet

11 § Vaalitoimielimet

Keskusvaalilautakunnasta, vaalilautakunnista ja vaalitoimikunnista säädetään vaalilaissa.

Kaupunginvaltuusto valitsee keskusvaalilautakuntaan kaupunginvaltuuston toimikaudeksi viisi jäsentä, joista yhden puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi, sekä vähintään yhtä monta varajäsentä.

9 Luku - Kaupunginhallituksen ja yleisjaoston tehtävät ja päätösvalta

1 § Kaupunginhallituksen tehtävät ja päätösvalta

Kaupunginhallitus johtaa kaupungin toimintaa ja kehittämistä kaupunginvaltuuston päätösten mukaisesti.

Kaupunginhallitus voi asettaa toimikunnan, jonka tavoitteet ja tehtävät kaupunginhallitus määrittelee.

Kaupunginhallitus vastaa:

- kaupungin toiminnan yhteensovittamisesta ja omistajaohjauksesta
- kaupunginvaltuuston hyväksymän strategian mukaisesti kaupungin hallinnon kehittämisestä, henkilöstöasioista, taloudesta, työllisyydestä, edunvalvonnasta, kaavoitus- ja maapolitiikasta, elinvoimasta, asuntoasioista, joukkoliikenneasioista ja hankinnoista
- sopimusten hallinnan ja sopimusvalvonnan järjestämisestä
- siitä että kaupunki täyttää tietosuojalainsäädännön mukaiset velvoitteet

Kaupunginhallituksen tehtävistä ja päätösvallasta säädetään lisäksi 13 ja 18 luvuissa.

Kaupunginhallitus päättää:

Hallinto, talous ja henkilöstö

1. hyvään johtamis- ja hallintotapaan liittyvistä periaatteista ja menettelytavoista,

2. kaupungin puhevallan käyttämisestä sekä esitysten ja lausuntojen antamisesta ulkopuolisille,
3. kaupungin tietoturva- ja tietosuojapolitiikasta,
4. vastineen antamisesta valtuuston päätöksestä tehtyyn valitukseen, jos kaupunginhallitus yhtyy valtuuston päätökseen,
5. muutoksen hakemisesta valtionosuutta koskevaan päätökseen,
6. esittää kaupunginvaltuustolle tiedoksi kunkin vuoden maaliskuun loppuun mennessä luettelon kuntalaisten edellisenä vuonna tekemistä aloitteista,
7. kaupunginhallituksen tarverahojen käytöstä ja tarverahojen käytöstä päättämään oikeutetuista,
8. valmiussuunnitelman hyväksymisestä,
9. koko kaupunkia sekä koko kaupunginjohtajan toimialaa koskevista sopimuksista,
10. paikallisista virka- ja työehtosopimuksista, kun paikallinen sopimus koskee koko henkilöstöä tai merkittävää osaa henkilöstöstä,
11. konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajaa lukuun ottamatta kaupunginjohtajan muista sijaisista ja apulaiskaupunginjohtajien sijaisista,
12. kaupunginjohtajan toimialan ja konserni- ja asukaspalveluiden toimialan asiakas- ja muiden maksujen ja korvausten perusteista, lukuun ottamatta kuntalaispalveluiden hallinnoimia tiloja, alueita ja rakennuksia,
13. kaupungille tulevista maksuista, ellei toisin määrätty,
14. poistosuunnitelman hyväksymisestä,
15. sovinnon tai akordin tekemisestä,
16. asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston lainoista,
17. vakuutena olevien kiinnitysten etuoikeusjärjestyksen muuttamisesta,
18. kaupungille testamentattujen tai lahjoitettujen varojen hallinnasta ja hoitamisohjeista,
19. säätiön perustamisesta ja jäsenyydestä, yksityisoikeudellisen yhteisön perustamisesta ja purkamisesta sekä osakkeiden ja osuuksien ostamisesta, myymisestä, vaihtamisesta ja merkitsemisestä,
20. yhdistysten jäsenyyksistä, kun yhdistyksen vuotuinen jäsenmaksu on yli 200 euroa,
21. avustusten myöntämisestä, ellei toisin ole määrätty,
22. kaupungin omaisuuden lahjoittamisesta, ellei toisin ole määrätty,
23. merkittävien edustustilaisuuksien järjestämisestä,
24. valtuustoryhmien toiminnan tukemisen periaatteista,
25. kaupungin hankintaohjeen hyväksymisestä,
26. koko kaupunkia koskevan palvelutuotannon avaamisesta kilpailutukselle,
27. EU:n kynnysarvon ylittävistä palveluhankinnoista,
28. hankintatoimivaltaansa kuuluvan hankinnan osalta kuntien yhteishankintayksikön järjestämään tarjouskilpailuun tai kilpailuttamaan hankintasopimukseen liittymisestä,

Maankäyttö, rakentaminen ja ympäristö

29. kaupungin ja kaupunkikonsernin yli 3 M euron (alv 0 %) suuruisten toimitilainvestointihankkeiden tarveselvitysten ja kustannusarvioiden hyväksymisestä,
30. useampaa kuin yhtä toimialaa koskevien tai kaupunkitasoista linjausta vaativien investointihankkeiden hankesuunnitelmien ja kustannusarvioiden hyväksymisestä,
31. kiinteän omaisuuden ostamisesta, jollei kauppahinta ylitä kolmea miljoonaa euroa,
32. kaupungin etuosto-oikeuden käyttämisestä sekä kiinteistön ostamisesta pakkohuutokaupassa kauppahinnan suuruudesta riippumatta,
33. asemakaavoitetulla alueella sijaitsevien työpaikkatonttien myymisestä ja vaihtamisesta, kun kauppahinta ylittää 2 M euroa,
34. asemakaavoittamattomalla alueella sijaitsevan kiinteistön vuokralle antamisesta enintään 30 vuodeksi,
35. kaupungin palvelukäytöstä vapautuvan kiinteistöomaisuuden jatkokehittämisestä,
36. maankäyttö- ja kaavoitussopimuksista sekä maankäyttö- ja rakennuslain mukaisista kehittämiskorvauksista,
37. esittää kaupunginvaltuustolle lunastuslupien hakemista, ja

38. rakennuskiellon antamisesta alueelle, jolla asemakaavan laatiminen taikka asemakaavan tai tonttijaon muuttaminen on vireillä.

2 § Kaupunginhallituksen iltakoulu

Kaupunginhallituksen iltakoulussa esitellään ja käsitellään kaupungin hallinnon ja toimintojen kannalta ajankohtaisia asioita. Iltakoulu voi antaa käsiteltäviin asioihin jatkovalmistelulinjauksia ja -ohjeita. Iltakoulussa läsnäolo- ja puheoikeus on kaupunginhallituksen jäsenten lisäksi kaupunginvaltuuston puheenjohtajistolla, valtuustoryhmien puheenjohtajilla sekä kaupunginhallituksen puheenjohtajan kutsusta kunkin käsiteltävän asian osalta asianomaisen lautakunnan puheenjohtajalla.

3 § Selonteko

Kaupunginhallituksen puheenjohtaja voi pyytää kaupunginhallitukselle selonteon kaupungin toimialaan kuuluvassa asiassa. Puheenjohtajan tulee ilmoittaa pyytämästään selonteosta kaupunginhallitukselle. Selonteon antaa kaupunginjohtaja tai hänen määräämänsä apulaiskaupunginjohtaja. Selonteko tulee antaa seuraavassa aikaisintaan viikon kuluttua sen pyytämisestä pidettävässä kaupunginhallituksen kokouksessa tai kaupunginhallituksen iltakoulussa. Kaupunginhallitus merkitsee selonteon tiedoksi ja voi tässä yhteydessä antaa asiaa koskevia valmisteluohjeita.

4 § Kaupunginhallituksen yleisjaoston tehtävät ja päätösvalta

Yleisjaosto vastaa:

- kaupunginhallituksen avustamisesta konsernihallinnon järjestämisessä kaupunginvaltuuston hyväksymässä konsernistrategiassa sekä muissa kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen antamissa ohjeissa ja määräyksissä tarkoitetulla tavalla
- yhteisön ja säätiön perustamisen ja purkamisen valmistelusta
- kaupunkitasoisesta tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisestä palveluissa
- monikulttuurisuusasioiden koordinoinnista
- kuntalaisten osallisuudesta ja yhteisö- ja vapaaehtoistoiminnan tukemisesta, kehittämisestä ja koordinoinnista
- tehtäväalueellaan avustuksista
- sosiaali- ja potilasasiamiehen toiminnasta sekä talous- ja velkaneuvonnasta
- yhteispalvelusta Vantaa-infoissa

Yleisjaosto päättää:

1. kaupunginvaltuuston hyväksymän strategian mukaisesti kaupungin omistajapolitiikan sekä sijoitus- ja rahoitustoimintapolitiikan toteuttamisesta,
2. kaupungin omistaja- ja konserniohjauksesta sekä edunvalvonnan valmistelusta,
3. lyhytaikaisen lainan antamisesta muille kuin kaupunkikonserniin kuuluville tytäryhteisöille, joissa kaupunki on omistajana tai jäsenenä tai jotka muutoin suorittavat sellaisia tehtäviä, jotka kuuluvat kaupungin toimialaan,
4. pääomalainoista ja niihin rinnastettavasta rahoituksesta,
5. kaupungin omaisuuden ja vastuiden vakuuttamisesta, vakuutusten kilpailuttamisesta ja hankinnasta, sekä vakuutusten hoitosopimuksista,
6. konserniyhteisöjen ja -säätiöiden tilintarkastuksen järjestämistä koskevasta suunnitelmasta,
7. jäsenten ja tilintarkastajien nimeämisestä yksityisoikeudellisiin yhteisöihin, kun kaupungilla on siihen oikeus,
8. edustajien nimeämisestä ja menettelyohjeiden antamisesta toimituksiin, tilaisuuksiin ja kokouksiin, joissa kaupungin etua on valvottava,
9. menettelyohjeiden antamisesta yhtiöiden ja muiden yhteisöjen yhtiökokouksissa sekä kuntayhtymien ylimmissä päättävissä toimielimissä päätettävistä asioista,

10. esitysten tekemisestä ja toimintaohjeiden antamisesta liikelaitoksille, konserniyhteisöille ja -säätiöille asetettavista toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista,
11. konsernistrategian valmistelusta ja osaltaan sen noudattamisen ohjaamisesta ja valvomisesta,
12. sijoitus- ja rahoitustoimintaa sekä vakuusjärjestelyjä koskevien lupien ja kaupungin ennakkosuostumusten antamisesta yhteisöille konsernistrategian mukaisesti,
13. konsernihallintoa ja sen järjestämistä koskevien toimintaohjeiden antamisesta liikelaitoksille sekä konserniyhteisöille ja -säätiöille konsernistrategian mukaisesti,
14. esitysten tekemisestä investointiohjelmaan sisältyvien kohteiden konsernihallinnollisesta toteuttamistavasta ja rahoituksesta,
15. tehtäväalueensa avustusten ja apurahojen myöntämisperiaatteista, avustusten ja apurahojen myöntämisestä, myöntämiensä avustusten käytön valvonnasta talousarvion täytäntöönpanomääräysten mukaisesti sekä kaupunginhallitukselle tehtävistä esityksistä koskien huomattavien stipendien myöntämistä ja huomionosoituksia,
16. kuntalaispalveluiden hallinnoimien tilojen, alueiden ja rakennusten käyttö- ja vuokrasopimusten sekä maksujen perusteista,
17. kaupungin ulkopuolelle tarjottavia töitä ja tuotteita koskevista periaatteista,
18. tehtäväalueellaan palvelutuotannon avaamisesta kilpailutukselle kaupunginhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti,
19. tehtäväalueellaan EU:n kynnysarvon ylittävistä palveluhankinnoista,
20. hankintatoimivaltaansa kuuluvan hankinnan osalta kuntien yhteishankintayksikön järjestämään tarjouskilpailuun tai kilpailuttamaan hankintasopimukseen liittymisestä,
21. muistakin tehtäväalueeseensa kuuluvista asioista, ellei tehtävää ole säädetty tai määrätty muun toimielimen tai viranhaltijan ratkaistavaksi.

5 § Toimivallan edelleen siirtäminen

Kaupunginhallitus ja yleisjaosto voivat siirtää sille tässä luvussa määrättyä toimivaltaa edelleen alaiselleen viranomaiselle. Se, jolle toimivaltaa on edelleen siirretty, ei voi enää siirtää toimivaltaa edelleen.

10 Luku - Lautakuntien ja niiden jaostojen sekä liikelaitosten johtokuntien tehtävät ja päätösvalta

1 § Lautakuntien yleiset tehtävät ja päätösvalta

Lautakunnat huolehtivat kaupunginvaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden mukaisesti tehtäväalueensa toiminnan tuloksellisuudesta.

Lautakunta tehtäväalueellaan päättää:

1. kaupungin puhevallan käyttämisestä sekä esitysten ja lausuntojen antamisesta ulkopuolisille,
2. koko toimialaa koskevista sopimuksista,
3. toimialansa asiakas- ja muiden maksujen ja korvausten perusteista,
4. palvelutuotannon avaamisesta kilpailutukselle,
5. EU:n kynnysarvon ylittävistä palveluhankinnoissa,
6. hankintatoimivaltaansa kuuluvan hankinnan osalta kuntien yhteishankintayksikön järjestämään tarjouskilpailuun tai kilpailuttamaan hankintasopimukseen liittymisestä,
7. muistakin asioista, ellei tehtävää ole säädetty tai määrätty muun toimielimen tai viranhaltijan ratkaistavaksi.

Lautakuntien, jaostojen ja liikelaitosten johtokuntien tehtäväkohtaisesta päätösvallasta säädetään 2 - 16 §:issä.

2 § Kaupunkisuunnittelulautakunnan tehtävät ja päätösvalta

Kaupunkisuunnittelulautakunta vastaa:

- kaupunkirakenteen ja ympäristön kokonaisvaltaisesta kehittämisestä ja toiminnan tuloksellisuudesta asemakaavoituksessa ja yleiskaavoituksessa
- maa- ja vesialueiden hankinnasta ja luovutuksesta ja alueiden rakentumista edistävien sopimusten ja muiden toimenpiteiden valmistelusta
- kaupungin rakentamattoman kiinteistöomaisuuden kehittämisestä
- kaupungille kuuluvien asuntoasioiden hoidosta
- yhteistyöstä muiden viranomaisten kanssa siltä osin kuin toisin ei ole määrätty.
- rakentamista ja muita toimenpiteitä koskevien lupien käsittelemisestä
- kaavojen noudattamisen sekä osaltaan rakennetun ympäristön ja rakennusten kunnossapidon ja hoidon valvonnasta

Kaupunkisuunnittelulautakunta tehtäväalueellaan päättää:

1. sellaisten asemakaavan muutosten, joihin ei liity maankäyttö- tai kunnallistekniikan sopimuksia, nähtäville asettamisesta,
2. teiden nimien vahvistamisesta alueilla, joilla ei ole vahvistettua asemakaavaa sekä asemakaavaehdotuksessa olevien nimien käyttöönotosta jo rakennetuille teille,
3. rakennusluvan erityisistä edellytyksistä maankäyttö- ja rakennuslain 16 §:n tarkoittamalla suunnittelutarvealueella, kun kysymys on hyväksytystä yleiskaavasta, kaupunkisuunnittelulautakunnan tai kaupunginhallituksen hyväksymästä kaavaehdotuksesta tai –luonnoksesta oleellisesti poikkeavasta rakentamisesta,
4. maankäyttö- ja rakennuslain 171 §:ssä tarkoitettujen poikkeusten ratkaisemisesta lukuun ottamatta poikkeuksia maankäyttö- ja rakennuslain ja -asetuksen rakentamissäännöksistä sekä Suomen rakentamismääräyskokoelman määräyksistä,
5. kaupungin tarvitsemien maa- ja vesialueiden vuokraamisesta enintään 20 vuodeksi,
6. asemakaavan tai tonttijaon toteuttamista varten tarvittavien alueiden, rakennusten, laitteiden, kasvillisuuden, osuuksien tai oikeuksien ostamisesta, myymisestä, vaihtamisesta ja lunastamisesta ja katualuekorvauksen maksamisesta, kun kauppahinta tai korvaus ylittää 300 000 euroa,
7. asemakaavoitetulla alueella sijaitsevien yhden tai kahden asunnon tonttien myymisestä ja vuokraamisesta kaupunginhallituksen vahvistamien yleisten luovutusperiaatteiden ja -ehtojen mukaisesti,
8. asemakaavoitetulla alueella sijaitsevien työpaikkatonttien myymisestä ja vaihtamisesta silloin, kun kauppahinta on yli 300 000 euroa ja enintään 2 000 000 euroa,
9. maa- ja vesialueiden vuokralle antamisesta tai muutoin käytettäväksi luovuttamisesta kun vuokra-aika on yli 5 vuotta ja enintään 20 vuotta,
10. kiinteän omaisuuden ostamisesta, kun kauppahinta ei ylitä 1 500 000 euroa,
11. asemakaavoitetulla alueella sijaitsevien erityispalvelutonttien ja tuottajamuotoisten asuntotonttien myymisestä ja vaihtamisesta ja vuokraamisesta kaupunginhallituksen vahvistamien yleisten luovutusperiaatteiden ja -ehtojen mukaisesti,
12. suostumuksen antamisesta kaupungin luovuttaman kiinteistön edelleen luovutukseen sekä kiinteistön tai muun alueen luovutuskirjassa tai vuokrasopimuksessa määrätyn sopimussakon suuruudesta ja perimisestä,
13. asemakaavoitetulla alueella sijaitsevien tuottajamuotoisia asuntotontteja, erityispalvelutontteja, pienteollisuustontteja ja omakotitontteja koskevien vuokrasopimusten purkamisesta, kun vuokramies on purkamista pyytänyt,
14. pidennyksen myöntämisestä kiinteistöjen ja muiden alueiden myynti- ja vuokraehtojen mukaisen rakentamisvelvollisuuden täyttämiseen,
15. toimintaan liittyvistä suunnittelu- ja työohjelmista,

16. asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahastosta myönnettävien avustusten perusteiden vahvistamisesta,
17. valtion tukemaan asuntotuotantoon liittyvää asukasvalintaa ja vuokrien valvontaa koskevista ohjeista,
18. maankäyttö- ja rakennuslain 55 § 4 momentissa säädetyistä kadun ja muun yleisen alueen nimen sekä kaupunginosan ja korttelien numeroiden muuttamisesta,
19. asemakaavan muutosten hyväksymisestä, joilla ei
    a) muuteta rakennuskorttelin pääasiallista käyttötarkoitusta,
    b) muuteta torin, katuaukion, virkistys-, erityis- tai vesialueen käyttötarkoitusta vähäistä kaavan toteuttamista helpottavaa tarkistusta lukuun ottamatta,
    c) nosteta rakennuksen suurinta sallittua kerroslukua enemmän kuin yhdellä kerroksella tai rakennuskorkeutta vastaavalla tavalla, taikka lisätä rakennusoikeutta asuinpientalojen korttelialueella siten, että tehokkuusluku nousee tehokkuuslukuun e= 0,30 tai sen yli tai muilla alueilla siten, että rakennusoikeus nousee yli 10 %:lla tai yli 1000 km2:llä,
    d) muuteta maankäytön yleistä luonnetta, alueen yhtenäistä rakennustapaa tai vaaranneta ympäristölliseltä kannalta merkittävien arvojen säilymistä, ja
20. lunastustoimituksen hakemisesta silloin, kun lunastaminen ei edellytä lunastuslupaa.

3 § Kaupunkisuunnittelulautakunnan rakennuslupajaoston tehtävät ja päätösvalta

Rakennuslupajaosto huolehtii maankäyttö- ja rakennuslaissa kunnan rakennusvalvontaviranomaiselle määrätyistä tehtävistä.

Rakennuslupajaosto tehtäväalueellaan päättää:

1. maankäyttö- ja rakennuslain 125 ja 126 pykälissä tarkoitettujen rakennuslupien sekä 176 §:ssä tarkoitettujen tilapäisen rakennuksen rakennuslupien myöntämisestä,
2. maankäyttö- ja rakennuslain 171 §:ssä tarkoitettujen poikkeusten myöntämisestä maankäyttö- ja rakennuslain ja -asetuksen rakentamissäännöksistä sekä Suomen rakentamismääräyskokoelman määräyksistä,
3. maankäyttö- ja rakennuslain 127 §:ssä tarkoitettujen rakennusten purkamislupien myöntämisestä,
4. maankäyttö- ja rakennuslain 128 §:ssä tarkoitettujen maisematyölupien myöntämisestä asemakaava-alueella, ja
5. rakennustapaohjeiden hyväksymisestä.

4 § Teknisen lautakunnan tehtävät ja päätösvalta

Tekninen lautakunta toimii maankäyttö- ja rakennuslain 13 a-luvun tarkoittamana kunnan monijäsenisenä toimielimenä ja viranomaisena, maankäyttö- ja rakennuslain 167 §:n 2 momentissa tarkoitettuna viranomaisena, eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta annetun lain 15 §:ssä tarkoitettuna viranomaisena ja postilaissa tarkoitettuna kunnanrakennusvalvontaviranomaisena.

Tekninen lautakunta vastaa:

- kaupungin toimitilajohtamisesta, toimitilastrategiasta sekä kaupungin eri toimialojen tarvitsemien riittävien ja asianmukaisten toimitilojen hankkimisesta, hallinnasta ja isännöintitehtävistä
- kaupungin rakennetun ja muun kaupunginhallituksen päättämän kiinteistöomaisuuden kehittämisestä, kunnossapidosta ja kiinteistönhoidosta
- toimitilojen hankevalmistelusta ja rakennuttamisesta
- liikenteen ja yhdyskuntatekniikan kokonaisvaltaisesta kehittämisestä sekä julkisen kaupunkitilan hallinnasta ja hoidosta
- yhdyskuntateknisten rakentamis- ja ylläpitopalvelujen ja varikkotoimintojen tuottamisesta ja kaupungin varikkotoiminnasta
- kaupungin liikenneturvallisuustyöstä

- yleisistä ja yksityisistä teistä annetuissa laeissa kunnan tielautakunnalle säädetyistä tehtävistä
- yhteistyöstä muiden viranomaisten kanssa siltä osin kuin toisin ei ole määrätty.

Tekninen lautakunta tehtäväalueellaan päättää:

1. toimintaan liittyvien yleissuunnitelmien hyväksymisestä,
2. toimintaan liittyvien tarveselvitysten ja hankesuunnitelmien (kustannusarvioineen 3 miljoonaan euroon saakka) hyväksymisestä lukuun ottamatta teknisten perusparannusten tarveselvityksiä ja hankesuunnitelmia ja useampaa toimialaa koskevia hankesuunnitelmia sekä kaupunkitasoista linjausta vaativia investointihankkeiden hankesuunnitelmia kustannusarvioineen,
3. katusuunnitelmien sekä maankäyttö- ja rakennuslain 90 §:n 4 momentissa tarkoitettujen muiden yleisten alueiden suunnitelmien, joiden kustannusarvio on yli 1 milj. euroa (alv 0 %) tai joista on tehty muistutuksia suunnitelmien nähtävilläoloaikana, hyväksymisestä,
4. toimintaan liittyvien suunnittelu- ja työohjelmien hyväksymisestä,
5. kunnallistekniikan, uudisrakentamisen ja perusparannusten investointiohjelmien valmistelusta ja esittämisestä kaupunginhallitukselle hyväksyttäväksi,
6. palveluhankinnoista yli 1 miljoona euroa maksavien hankkeiden osalta ja urakalla teettämisestä yli 2 miljoonaa euroa maksavien hankkeiden osalta,
7. tilakeskuksen perimiä vuokria koskevista periaatteista, sekä maksujen, tuotteiden ja palvelujen hinnoista kaupunginvaltuuston hyväksymien hinnoitteluperiaatteiden mukaisesti,
8. kaupungin ulkopuolelle tarjottavien palveluiden ja tuotteiden periaatteista ja hinnoitteluperusteista,
9. tilakeskuksen hallinnassa olevien asuntojen vuokranmääräytymisperusteista,
10. tilakeskuksen hallinnassa olevien ja hallintaan tulevien toimi-, varasto- ja huonetilojen vuokralle ottamisesta ja –antamisesta tai muutoin käytettäväksi luovuttamisesta, kun vuokrattavan tilan huoneistoala on yli 500 m2 tai vuokrasopimus laaditaan yli 10 vuoden ajaksi tai voimassa olevaa sopimusta jatketaan yli yhdellä vuodella tai kysymyksessä on yli 14 vrk lyhytaikainen käyttöoikeuden myöntäminen,
11. tilakeskuksen hallintaan hankittavien osakkeiden ja osuuksien ostamisesta sekä tilakeskuksen hallinnassa olevien osakkeiden ja osuuksien myymisestä, vaihtamisesta ja merkitsemisestä, kun kauppa- tai merkintähinta on yli 500 000 euroa,
12. tilakeskuksen hallintaan kuuluvan ja tulevan kiinteän omaisuuden sekä rakennusten ostamisesta tai myymisestä kaupunginhallituksen vahvistamien ohjeiden mukaan,
13. kadunpidon aloittamisesta ja lopettamisesta maankäyttö- ja rakennuslain 86 §:ssä säädetyin edellytyksin,
14. kaupungin tiesuunnitelmia koskevien lausuntojen valmistelusta maantielain 27 § mukaisesti,
15. kaupungin liikennestrategiaa koskevien asioiden valmistelusta,
16. kaupungin lausuntojen valmistelusta Helsingin seudun liikennekuntayhtymän (HSL) talousarvioesityksistä sekä joukkoliikenteen linjasto- ja liikennöintisuunnitelmista,
17. kaupungin lausuntojen valmistelusta Keski-Uudenmaan vesiensuojelun kuntayhtymän (KUVES) ja Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän (HSY) toiminta- ja taloussuunnitelmaesityksistä,
18. kaupungin vesihuollon kehittämissuunnitelmista ja toiminta-alueesta,
19. avustusten myöntämisestä, lukuun ottamatta yksityistiekunnille jaettavia luontais-, perusparannus- ja valaistusavustuksia, ja
20. maankäyttö- ja rakennuslain 161 a §:n säätämästä veden johtamisesta ja ojittamisesta asemakaava-alueella.

5 § Teknisen lautakunnan yksityistiejaoston tehtävät ja päätösvalta

Yksityistiejaosto pitää yksityisistä teistä annetussa laissa kunnan tielautakunnalle määrätyt toimitukset.

6 § Ympäristölautakunnan tehtävät ja päätösvalta

Ympäristölautakunta toimii kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain tarkoittamana kunnan ympäristönsuojeluviranomaisena, ulkoilulain tarkoittamana kunnan leirintäalueviranomaisena, terveydensuojelulain tarkoittamana terveydensuojeluviranomaisena, elintarvikelain tarkoittamana valvontaviranomaisena, tupakkalain tarkoittamana kunnan valvontaviranomaisena, lääkelain nikotiinivalmisteiden vähittäismyynnin valvonnasta vastaavana kunnallisena viranomaisena ja kunnallisesta eläinlääkintähuollosta vastaavana viranomaisena.

Ympäristölautakunta vastaa:

- kunnalle kuuluvista ympäristön- ja luonnonsuojelun sekä maa-aineslain viranomaistehtävistä
- ulkoilulain tarkoittamista kunnan leirintäalueviranomaisen tehtävistä
- terveydenhuoltolain tarkoittamasta yksilön ja hänen elinympäristönsä terveellisyyden valvonnasta ympäristöterveydenhuollolle kuuluvin osin
- kunnan terveydensuojeluun kuuluvista tehtävistä
- kunnan elintarvikevalvonnasta
- kunnalle kuuluvasta tupakkalain valvonnasta
- lääkelain nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntiä koskevasta valvonnasta
- eläinlääkintähuoltolain mukaisten kunnalle kuuluvien tehtävien, mukaan lukien eläinsuojelu-, eläintauti- ja sivutuotevalvonnan, järjestämisestä ja
- eläinsuojelulain mukaisesti irrallaan tavattujen, talteen otettujen eläinten hoidon järjestämisestä.

Ympäristölautakunta tehtäväalueellaan päättää:

1. yksityismaalla olevan luonnonmuistomerkin rauhoittamisesta ja rauhoituksen purkamisesta,
2. luonnonsuojelualueiden käytöstä ja hoidosta sekä lausuntojen antamisesta luonnonsuojelulain mukaisista hakemuksista sekä maastoliikenne- ja vesiliikennelaissa säädetyissä alueellisissa rajoitus- ja kieltoasioissa,
3. eläinsuojelulain edellyttämän löytöeläimien talteenoton järjestämisestä
4. maksuista ja korvauksista vahvistetun taksan mukaisesti, ja
5. työsuorituksista aiheutuvista korvauksista.

7 § Opetuslautakunnan tehtävät ja päätösvalta

Opetuslautakunta vastaa:

- tehtäväalueellaan sivistystoimen toimialan kehittämisestä ja palveluiden tuloksellisesta järjestämisestä siten, että asukkaille ja käyttäjille varataan mahdollisuus osallistua palveluiden suunnitteluun ja kehittämiseen
- palveluiden vaikuttavuuden seurannasta ja arvioinnista
- varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen, lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuen, perusopetuksen, lukio-, ammatillisen ja aikuiskoulutuksen sekä kirjastopalveluiden järjestämisestä ja kehittämisestä

Opetuslautakunta tehtäväalueellaan päättää:

1. ammattiosaamisen näyttöjen suunnittelusta ja toteuttamisesta vastaavien toimielimien määrästä, toimielinten jäsenten nimeämisestä ja toimielinten puheenjohtajasta ja varapuheenjohtajasta,
2. ammatillisen koulutuksen opiskelijan opiskeluoikeuden peruuttamisesta ja palauttamisesta, yli kolmen kuukauden määräaikaisesta erottamisesta sekä opiskelusta pidättämisestä päättävästä toimielimestä, toimielimen jäsenten nimeämisestä ja toimielimen puheenjohtajasta ja varapuheenjohtajasta,

3. perusopetuksen oppilaaksiottoalueista sekä ensimmäisten ja seitsemänsien vuosiluokkien enimmäisoppilasmääristä,
4. koulutyön aloittamisajankohdasta ja lukuvuoden vapaapäivistä peruskoulussa, lukuvuoden työpäivien määrästä, opetuksen aloittamis- ja päättymispäivästä sekä loma-ajoista lukiossa, ammatillisessa koulutuksessa ja perusopetuksen lisäopetuksessa sekä esiopetuksen työpäivistä,
5. perusopetuksen sekä perusopetuksen lisäopetuksen oppilaiden oppilaaksioton perusteista,
6. ottaa tai siirtää perusopetuksen oppilas erityisopetukseen sekä siirtää erityisopetuksessa oleva oppilas muuhun opetukseen vastoin huoltajan suostumusta,
7. esiopetuksen järjestämispaikoista,
8. hakea valtion viranomaisilta perusopetuksen, lukion, ammatillisen ja aikuiskoulutuksen kehittämiseksi järjestettävää kokeilua koskeva lupa,
9. hyväksyä varhaiskasvatuksen, perusopetuksen sekä päivä- ja aikuislukion opetussuunnitelmat sekä ammatillisen koulutuksen opetussuunnitelman yhteinen osa,
10. nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen aloituspaikkojen määrästä,
11. ammatillisen koulutuksen aloituspaikkojen määristä koulutusaloittain,
12. oppisopimuskoulutuksena toteutettavan ammatillisen peruskoulutuksen opiskelijamäärästä,
13. perusopetuksen oppimäärän suorittaneille annettavan lisäopetuksen oppilasmäärästä,
14. perusopetuksen ja esiopetuksen oppilaiden koulukuljetusten ja koulumatka-avustusten sekä varhaiskasvatuksessa olevien lasten kuljetusten perusteista,
15. hyväksyä vuosittain aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelma ja päättää toiminnan laajuudesta ja järjestämistavasta, sekä myöntää aamu- ja iltapäivätoiminnan avustukset,
16. ammattiopisto Varian pääsy- tai soveltuvuuskokeen sekä kielikokeen järjestämisestä,
17. harkintaan perustuvan valinnan soveltamisesta sekä ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaavasta ja valmistavasta koulutuksesta otettaessa opiskelijoita ammatilliseen koulutukseen,
18. perustaa tarvittaessa neuvottelukunnat Vantaan ammattiopisto Variaan, ja
19. toimipisteen perustamisesta tai lakkauttamisesta.

8 § Opetuslautakunnan ruotsinkielisen jaoston tehtävät ja päätösvalta

Ruotsinkielinen jaosto käyttää opetuslautakunnalle määrättyä ratkaisuvaltaa silloin, kun asia koskee yksinomaan ruotsinkielistä varhaiskasvatusta, esiopetusta tai opetustointa.

9 § Opetuslautakunnan yksilöasioiden jaoston tehtävät ja päätösvalta

Yksilöasioiden jaosto päättää:

1. esiopetuksen ja perusopetuksen oppilaan enintään kolmen kuukauden sekä lukion opiskelijan yli kolmen kuukauden määräaikaisesta erottamisesta ja päättää, että erottaminen voidaan panna täytäntöön ennen kuin päätös on lainvoimainen sekä täytäntöönpanon aloittamisajankohdasta,
2. lukion opiskelijan pidättämisestä opiskelusta rikostutkimuksen ajaksi.

10 § Vapaa-ajanlautakunnan tehtävät ja päätösvalta

Vapaa-ajanlautakunta tukee kulttuuritoimintaa, liikuntatoimintaa sekä nuorison vapaata kansalaistoimintaa ja luo näille toimintaedellytyksiä.

Vapaa-ajan lautakunta vastaa:

- kaupungin omista kulttuuripalveluista ja liikuntapalveluista
- taiteen perusopetuksen järjestämisestä ja kuvataidekoulun ja musiikkiopiston palveluista
- kaupungin museotoiminnasta

- kaupungin omasta nuorisotyöstä

Vapaa-ajanlautakunta tehtäväalueellaan päättää:

1. avustusten ja apurahojen myöntämisperiaatteista ja mainittujen avustusten ja apurahojen myöntämisestä, myöntämiensä avustusten käytön valvonnasta talousarvion täytäntöönpanomääräysten mukaisesti sekä kaupunginhallitukselle esitysten tekemisestä myönnettävistä huomattavista stipendeistä ja huomionosoituksista,
2. taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmista,
3. kaupungin museoiden kokoelmapoliittisista ohjelmista ja museoiden kokoelmien säilymisestä museokokoelmina museoiden mahdollisen lopettamisen yhteydessä,
4. urheilu- ja ulkoilualueiden toiminnallisista yleissuunnitelmista,
5. lautakunnan hallinnassa olevien tilojen, alueiden, rakennusten, laitosten, laitteiden ja näihin rinnastettavien käyttö- ja vuokrasopimusten yleisistä periaatteista,
6. lautakunnan hallinnassa olevien tilojen, alueiden, rakennusten ja laitosten aukioloaikojen periaatteista, ja
7. toimipisteen perustamisesta tai lakkauttamisesta.

11 § Sosiaali- ja terveyslautakunnan tehtävät ja päätösvalta

Sosiaali- ja terveyslautakunta huolehtii kaupungin tehtäväksi säädetystä sosiaalihuollosta ja terveydenhuollosta sikäli kuin näistä tehtävistä ei ole erikseen määrätty sekä kaupunginvaltuuston hyväksymän Vantaan kaupungin sosiaalisen luototuksen rahaston säännön mukaisista tehtävistä.

Sosiaali- ja terveyslautakunta tehtäväalueellaan päättää:

1. työvoiman ja muiden voimavarojen sijoittamisesta eri tulosalueille,
2. vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaisten henkilökuljetusten hankinnasta,
3. asiakasmaksuista, mukaan lukien Suun Terveydenhuollon asiakasmaksut, ja
4. toimipisteen perustamisesta tai lakkauttamisesta.

12 § Yksilöasioiden jaoston tehtävät ja päätösvalta

Yksilöasioiden jaosto päättää:

1. yksilöä ja perhettä koskevien päätösten tekemisestä, ja
2. ne asiat, joissa asiakas on saattanut viranhaltijan tekemän päätöksen jaoston käsiteltäväksi.

13 § Liikelaitoksen johtokunnan tehtävät ja päätösvalta (ei koske Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtokuntaa)

Liikelaitoksen puhevaltaa käyttää johtokunta. Johtokunta huolehtii kaupunginvaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden mukaisesti tehtäväalueensa toiminnan tuloksellisuudesta.

Johtokunta ohjaa ja valvoo liikelaitoksen toimintaa. Johtokunta vastaa liikelaitoksen hallinnon ja toiminnan sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä.

Johtokunta tehtäväalueellaan päättää:

1. liikelaitoksen toiminnan kehittämisestä,
2. liikelaitoksen talousarviosta ja –suunnitelmasta,
3. liikelaitoksen tilinpäätöksestä,
4. liikelaitoksen investoinneista ja muista pitkävaikutteisista menoista talousarvion rajoissa,
5. palvelutuotannon avaamisesta kilpailutukselle,
6. kansallisen kynnysarvon ylittävistä palveluhankinnoista, ja

7. hankintatoimivaltaansa kuuluvan hankinnan osalta kuntien yhteishankintayksikön järjestämään tarjouskilpailuun tai kilpailuttamaan hankintasopimukseen liittymisestä.

14 § Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokunnan päätösvalta

Liikelaitoksen johtokunta tehtäväalueellaan päättää:

1. maksuista sekä tuotteiden ja palvelujen hinnoista kaupunginvaltuuston hyväksymien hinnoitteluperiaatteiden mukaisesti,
2. suunnittelu- ja tutkimus- ja hankesopimusten tekemisestä, ja
3. irtaimen omaisuuden myynnin periaatteista.

Vantaan suun terveydenhuollossa palvelujen tilaajana toimii sosiaali- ja terveyslautakunta.

Terveydenhuoltolain mukaisena terveyskeskuksen vastaavana lääkärinä toimii terveyspalvelujen johtaja.

15 § Vantaan Työterveys liikelaitoksen johtokunnan päätösvalta

Liikelaitoksen johtokunta tehtäväalueellaan päättää:

1. maksuista sekä tuotteiden ja palvelujen hinnoista kaupunginvaltuuston hyväksymien hinnoitteluperiaatteiden mukaisesti,
2. suunnittelu- ja tutkimussopimusten tekemisestä, ja
3. irtaimen omaisuuden myynnin periaatteista.

16 § Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtokunnan päätösvalta

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtokunta päättää:

1. Keski-Uudenmaan alueen pelastustoimen vähimmäispalvelutasosta kuntia kuultuaan sekä Keski-Uudenmaan alueen pelastustoimen yhteistoimintasopimuksen osapuolena olevan kunnan vähimmäispalvelutason ylittävästä palvelusopimuksesta,
2. kuntien välisistä kustannusten jaosta yhteistoimintasopimuksessa määrätyin perustein sekä kunnilta perittävien palvelumaksujen määräytymisen perusteista,
3. Keski-Uudenmaan alueen kuntien kanssa tehtävistä palvelusopimuksista mukaan lukien sairaankuljetuksen sopimukset,
4. Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen toimialueen sopimuspalokuntien kanssa tehtävistä sopimuksista,
5. esitysten tekemisestä liikelaitoksen toimintasuunnitelmaksi ja liikelaitokselle asetettavista toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista Keski-Uudenmaan alueen pelastustoimen yhteistoimintasopimuksen osapuolina olevia kuntia kirjallisesti kuultuaan,
6. Liikelaitoksen talousarviosta ja –suunnitelmasta, käyttösuunnitelmasta ja toimintakertomuksesta sekä erillistilinpäätöksen laatimisesta tilintarkastettavaksi ja edelleen kaupunginhallituksen käsiteltäväksi,
7. toiminnan kannalta tarpeellisten tilojen vuokrasopimuksista,
8. liikelaitoksen organisaatiosta muilta osin kuin mitä tässä johtosäännössä määrätään,
9. liikelaitoksen palveluista ja muista suoritteista perittävistä maksuista ja taksoista,
10. avustusten myöntämisestä toimialaansa liittyville yhteisöille,
11. pelastusjohtajan avoimen viran hoitajasta,
12. pelastusjohtajan sijaisesta,
13. pelastusjohtajan irtisanomisesta, lomauttamisesta, eron myöntämisestä, sairauslomasta, äitiys-, isyys- ja vanhempainlomasta, erityislomasta ja hoitovapaasta,
14. nuohousperusteiden ja hinnan määrittämisestä tarvittaessa,
15. liikelaitoksen palvelutuotannon kilpailuttamisesta, palveluhankinnoista ja urakalla teettämisestä Vantaan kaupunginhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti,
16. Hankintatoimivaltaansa kuuluvan hankinnan osalta kuntien yhteishankintayksikön järjestämään tarjouskilpailuun tai kilpailuttamaan hankintasopimukseen liittymisestä,

17. puhevallan käyttämisestä Keski-Uudenmaan alueen pelastustointa koskevissa asioissa, ja
18. pelastustointa koskevien, Keski-Uudenmaan alueen kuntia sitovien päätösten ja sopimusten tekemisestä liikelaitoksen toiminnan käynnistämiseksi yhteistoimintasopimuksen periaatteiden mukaisesti.

17 § Toimivallan edelleen siirtäminen

Lautakunta ja liikelaitoksen johtokunta voivat siirtää sille tässä luvussa määrättyä toimivaltaa edelleen alaiselleen viranhaltijalle. Se, jolle toimivaltaa on edelleen siirretty, ei voi enää siirtää toimivaltaa edelleen.

11 Luku - Otto-menettely

1 § Kaupunginhallituksen, lautakunnan ja liikelaitoksen johtokunnan otto-oikeus

Kaupunginhallitus, lautakunnat ja liikelaitosten johtokunnat voivat ottaa alaisensa toimielimen tai viranhaltijan päätöksen uudelleen käsiteltäväksi niissä asioissa, joissa otto-oikeus on lainsäädännön perusteella mahdollista.

2 § Otto-oikeuden käyttäminen

Otto-oikeutta käytettäessä noudatetaan seuraavaa menettelyä:

1. Asian ottamisesta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi päättää kaupunginhallitus, kaupunginhallituksen puheenjohtaja tai kaupunginjohtaja,

2. Asian ottamisesta lautakunnan käsiteltäväksi päättää lautakunta, lautakunnan puheenjohtaja tai asianomainen toimialajohtajana toimiva viranhaltija,

3. Asian ottamisesta johtokunnan käsiteltäväksi päättää johtokunta, johtokunnan puheenjohtaja tai liikelaitoksen toimitusjohtaja.

Asia voidaan ottaa lautakunnan käsiteltäväksi, jollei ole ilmoitettu asian ottamisesta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Asian ottamisesta kaupunginhallituksen, lautakunnan tai liikelaitoksen johtokunnan käsiteltäväksi on päätettävä ennen kaupunginhallituksen, lautakunnan tai johtokunnan käsittelyä. Asia on otettava käsiteltäväksi viimeistään sen ajan kuluessa, jossa päätöksestä on tehtävä kuntalain tarkoittama oikaisuvaatimus.

Päätös asian ottamisesta kaupunginhallituksen, lautakunnan tai liikelaitoksen johtokunnan käsiteltäväksi on saatettava alemmalle otettavan päätöksen tehneelle toimielimelle tai viranhaltijalle tietoon neljän päivän kuluessa siitä, kun päätös on tehty.

Päätös, jonka kaupunginhallitus, lautakunta tai liikelaitoksen johtokunta on tehnyt käsiteltäväkseen ottamassaan asiassa, on viipymättä toimitettava asianomaiselle toimielimelle tai viranhaltijalle.

3 § Ottokelpoisen päätöksen ilmoittaminen

Kaupunginhallituksen alaisen toimielimen tulee ilmoittaa ottokelpoisesta päätöksestä seitsemän (7) päivän kuluessa pidetystä kokouksesta. Ilmoitus tehdään lähettämällä kaupungin asianhallintajärjestelmän kautta kopio pöytäkirjasta kaupunginhallitukselle ja lähettämällä sähköposti-ilmoitus kaupunginhallituksen puheenjohtajalle ja kaupunginjohtajalle siitä, että pöytäkirja on luettavissa luottamushenkilöiden intranetissä.

Kaupunginhallituksen alaisen viranhaltijan tulee ilmoittaa ottokelpoisesta päätöksestä kolmen (3) päivän kuluessa päätöksen tekemisestä. Ilmoitus tehdään lähettämällä kaupungin asianhallintajärjestelmän kautta kopio päätöspöytäkirjasta kaupunginhallitukselle.

Lautakunnan alaisen toimielimen tulee ilmoittaa ottokelpoisesta päätöksestä seitsemän (7) päivän kuluessa pidetystä kokouksesta. Ilmoitus tehdään lähettämällä kaupungin asianhallintajärjestelmän kautta kopio pöytäkirjasta lautakunnalle ja lähettämällä sähköposti-ilmoitus lautakunnan puheenjohtajalle ja asianomaiselle apulaiskaupunginjohtajalle siitä, että pöytäkirja on luettavissa luottamushenkilöiden intranetissä.

Lautakunnan tai liikelaitoksen johtokunnan alaisen viranhaltijan tulee ilmoittaa ottokelpoisesta päätöksestä kolmen (3) päivän kuluessa päätöksen tekemisestä. Ilmoitus tehdään lähettämällä kaupungin asianhallintajärjestelmän kautta kopio päätöspöytäkirjasta lautakunnalle tai liikelaitoksen johtokunnalle.

4 § Asiat, joita ei ilmoiteta ottomenettelyyn

Ylemmälle toimielimelle ei tarvitse ilmoittaa seuraavia päätöksiä:

- viranhaltijoiden tekemät henkilöstöpäätökset, lukuun ottamatta vakanssin perustaminen
- hankintaohjeessa määritellyn kynnysarvon alle jäävät tavara-, palvelu- ja urakkahankinnat,
- myönteiset päätökset tietojen luovuttamisesta henkilörekisteristä,
- opiskelijoille, tutkijoille ja tutkimuslaitoksille myönnettävät tutkimusluvat,
- tilausoikeuksien myöntäminen,
- hyväksyjien määrääminen meno- ja tulokohdille,
- hallintosäännön 16 luvun 8 §:n mukaisten rahastusoikeuksien myöntäminen,
- työryhmän asettaminen,
- työllistämistukien myöntäminen,
- kesätyösetelien myöntäminen,
- rahoitusjohtajan päätökset tilien lopettamisesta ja kassavirheiden korjaamisesta,
- konsernipalveluiden vahinkorahaston asiamiehen viranhaltijapäätökset,
- kaupunginjohtajan päätökset pitkäaikaisen lainan nostamisesta valtuuston asettaminen euromääräisten rajojen puitteissa,
- yhtiökokouksia koskevat viranhaltijapäätökset,
- Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtokunnan päätökset talousarvion ja –suunnitelman hyväksymisestä,
- Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtokunnan päätökset pelastusjohtajan valinnasta ja irtisanomisesta,

- kiinteistöjohtajan päätökset kaupungin etuosto-oikeuden käyttämättä jättämisestä,
- päätökset katualueen haltuunotosta korvauksineen,
- katusuunnitelmien ja muiden yleisten alueiden suunnitelmien nähtäville asettaminen,
- johtojen, rakenteiden ja laitteiden sijoittaminen katu- tai muulle yleiselle alueelle,
- päätökset liikennemerkki- ja ajoratamaalaussuunnitelmista,
- kaupungininsinöörin tai määräämänsä päätökset tilapäisistä maankäyttöluvista,
- kaupungininsinöörin tai määräämänsä päätökset liikennejärjestelyistä,
- kaupungininsinöörin tai määräämänsä päätökset torikauppaluvista,
- kaupungininsinöörin tai määräämänsä päätökset mainosluvista
- tilakeskuksen hallinnoimien asuntojen vuokrausta koskevat viranhaltijapäätökset
- toimitilojen tilapäinen sulkeminen ja aukioloaika sekä hoitopaikkojen tilapäinen muuttaminen sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla,
- tilojen ja omaisuuden luovuttaminen tilapäisesti ulkopuoliseen käyttöön sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla sekä
- sellaiset asiat tai asiaryhmät, joista ylempi toimielin on päättänyt, ettei ilmoitusvelvollisuutta ole.

Ylemmällä toimielimellä on kuitenkin otto-oikeus myös näihin päätöksiin lukuun ottamatta Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtokunnan tekemiä päätöksiä.

5 § Päätöksen täytäntöönpano

Jos kaupunginhallitus, lautakunta tai liikelaitoksen johtokunta ei ilmoita otto-oikeuden käyttämisestä 14 päivän oikaisuvaatimusaikana, voidaan kuntalain nojalla tehty päätös panna täytäntöön.

Kuntalain nojalla tehdyt päätökset niissä asioissa, joista ei tarvitse ilmoittaa, voidaan otto-oikeuden estämättä panna heti täytäntöön, jollei yksittäistapauksessa ole ilmoitettu asian ottamisesta kaupunginhallituksen, lautakunnan tai liikelaitoksen johtokunnan käsiteltäväksi.

Päätös, jonka kaupunginhallitus, lautakunta tai liikelaitoksen johtokunta on tehnyt käsiteltäväkseen ottamassaan asiassa, on viipymättä toimitettava asianomaiselle toimielimelle tai viranhaltijalle. Toimielimen tai viranomaisen on pantava päätös täytäntöön, tai mikäli kaupunginhallitus, lautakunta tai liikelaitoksen johtokunta on palauttanut asian uudelleen käsiteltäväksi, tehtävä asiassa uusi päätös.

Täytäntöönpanoon ei kuitenkaan saa ryhtyä, jos oikaisuvaatimus tai valitus käy täytäntöönpanon johdosta hyödyttömäksi taikka jos oikaisuvaatimuksen käsittelevä toimielin tai valitusviranomainen kieltää täytäntöönpanon.

12 Luku - Asiakirjat ja sopimukset

1 § Sähköinen allekirjoitus

Viranhaltijapäätökset ja muut asiakirjat toimielinpäätöksiä lukuun ottamatta voidaan allekirjoittaa sähköisesti asianhallintajärjestelmässä.

2 § Toimialan asiakirjojen ja sopimusten allekirjoittaminen

Kaupunginjohtajan toimialan asiakirjat ja sopimukset allekirjoittaa kaupunginjohtaja.

Muiden toimialojen asiakirjat ja sopimukset allekirjoittaa alaisensa tehtäväkokonaisuuden osalta apulaiskaupunginjohtaja.

3 § Tulosalueen asiakirjojen ja sopimusten allekirjoittaminen

Tulosalueen asiakirjat ja sopimukset allekirjoittaa asianomaisen tulosalueen johtaja.

4 § Tulosyksikön asiakirjojen ja sopimusten allekirjoittaminen

Tulosyksikön asiakirjat ja sopimukset allekirjoittaa asianomaisen tulosyksikön päällikkö.

5 § Viranhaltijan päätöksiin perustuvien asiakirjojen ja sopimusten allekirjoittaminen

Toimialan muiden viranhaltijoiden kuin tulosalueen johtajan tai tulosyksikön päällikön päätösten perusteella laadittavat asiakirjat allekirjoittaa ao. viranhaltija tai hänen määräämänsä.

6 § Kaupunginvaltuuston päätöksiin perustuvien asiakirjojen allekirjoittaminen

Kaupunginvaltuuston päätösten perusteella tehtävät sopimukset, sitoumukset ja muut asiakirjat allekirjoittaa kaupunginjohtaja.

Kaupunginvaltuuston päätöksen perusteella tehtävä tilintarkastuspalvelujen hankintasopimuksen allekirjoittaa tarkastuslautakunnan puheenjohtaja ja varmentaa kaupunginreviisori.

7 § Kaupunginhallituksen ja sen yleisjaoston päätöksiin perustuvien asiakirjojen allekirjoittaminen

Kaupunginhallituksen päätösten perusteella tehtävät sopimukset ja sitoumukset allekirjoittaa kaupunginjohtaja tai konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtaja.

Kaupunginhallituksen päätösten perusteella tehtävät muut asiakirjat allekirjoittaa kaupunginjohtaja, apulaiskaupunginjohtaja, hallintojohtaja, rahoitusjohtaja, kaupunginlakimies, kaupunginkanslian hallintoasiantuntija, kaupunginkanslian hallintosihteeri tai kaupunginhallituksen siihen valtuuttamat.

Yleisjaoston päätösten perusteella tehtävät sopimukset, sitoumukset ja muut asiakirjat allekirjoittaa joko konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtaja tai hänen määräämänsä, asukaspalveluiden apulaiskaupunginjohtaja tai hänen määräämänsä, kaupunginjohtaja, muun toimialan apulaiskaupunginjohtaja tai yleisjaoston siihen valtuuttamat.

6 § Kaupunginhallituksen valtakirjan allekirjoittaminen

Kaupunginhallituksen valtakirjan allekirjoittaa kaupunginjohtaja tai konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtaja tai heidän estyneinä ollessa hallintojohtaja ja varmentaa hallintojohtaja, kaupunginlakimies, kaupunginkanslian hallintoasiantuntija tai kaupunginhallituksen siihen valtuuttamat viranhaltijat.

7 § Lautakunnan ja sen jaoston päätöksiin perustuvien asiakirjojen allekirjoittaminen

Lautakunnan ja sen jaoston päätösten perusteella tehtävät sopimukset ja sitoumukset allekirjoittaa alaisensa apulaiskaupunginjohtaja tai hänen määräämänsä viranhaltija.

Lautakunnan ja sen jaoston päätösten perusteella tehtävät muut asiakirjat allekirjoittaa alaisensa apulaiskaupunginjohtaja tai hänen määräämänsä.

Tarkastuslautakunnan päätösten perusteella tehtävät sopimukset, sitoumukset ja muut asiakirjat allekirjoittaa kaupunginreviisori tai hänen määräämänsä viranhaltija.

8 § Liikelaitoksen asiakirjojen allekirjoittaminen

Liikelaitoksen johtokunnan päätösten perusteella tehtävät sopimukset ja sitoumukset sekä liikelaitosta koskevat muut asiakirjat allekirjoittaa Keski-Uudenmaan pelastustointa lukuun ottamatta liikelaitoksen johtaja.

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtokunnan päätösten perusteella tehtävät sopimukset ja sitoumukset sekä Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitosta koskevat muut asiakirjat allekirjoittaa johtokunnan puheenjohtaja, pelastusjohtaja tai hänen määräämänsä viranhaltija kaksi yhdessä.

9 § Pöytäkirjan ote

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjan otteen oikeaksi todentamisesta säädetään 20 luvun 20 §:ssä ja muiden toimielinten pöytäkirjan otteen oikeaksi todentamisesta säädetään 24 luvun 29 §:ssä.

10 § Asiakirjojen antamisesta päättäminen

Viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain 14 §:ssä tarkoitettua asiakirjan antamista koskevaa ratkaisuvaltaa käyttää tehtäväalueellaan tulosalueen johtaja tai tämän määräämä viranhaltija.

11 § Asiakirjojen ja tietojen antamisesta perittävät maksut

Kaupunginhallitus päättää tarkemmin asiakirjojen ja tietojen antamisesta perittävien maksujen perusteista ja euromääristä kustannusvastaavuuden periaatetta taikka alempaa maksuperustetta noudattaen.

12 § Todisteellisen tiedoksiannon vastaanottaminen

Kaupungille annettavat haaste- ja muut tiedoksiannot vastaanottaa hallintojohtaja, kaupunginlakimies, sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan tulosaluejohtajat tai määräämänsä tehtäväalueillaan sekä kaupunginhallituksen määräämät viranhaltijat.

13 Luku – Asiakirjahallinnon järjestäminen

1 § Asiakirjahallinnon tehtäväalue

Asiakirjahallinnon tehtävänä on suunnitella, kehittää, ohjeistaa ja neuvoa kaikkea sitä toimintaa, joka koskee asiakirjojen vastaanottamista, rekisteröintiä, tuottamista, käsittelyä, tallentamista, säilyttämistä ja saatavuutta.

Asiakirjahallinnon tehtävänä on huolehtia, että hyvän tiedonhallintatavan vaatimukset kohdistuvat ja toteutuvat myös sähköisten asiointipalvelujen kehittämisessä ja tietojärjestelmien suunnittelussa, käytössä ja yhteentoimivuudessa.

2 § Kaupunginhallituksen asiakirjahallinnon tehtävät

Kaupunginhallitus:

- vastaa hyvän tiedonhallintatavan ja hyvän henkilötietojen käsittelyn toteuttamisesta ja siitä, että asiakirjahallinnon ohjeistus, käytännöt, vastuut ja valvonta on määritelty kaupungin eri tehtävissä
- päättää kaupungin asiakirjahallintoa johtavasta viranhaltijasta ja tämän tehtävistä.

3 § Asiakirjahallintoa johtavan viranhaltijan tehtävät ja päätösvalta

Asiakirjahallintoa johtava viranhaltija johtaa kaupunginhallituksen alaisena asiakirjahallinnon tehtäväaluetta ja vastaa pysyvästi säilytettävistä asiakirjatiedoista.

Asiakirjahallintoa johtava viranhaltija päättää:

1. kaupungin arkistonmuodostussuunnitelman hyväksymisestä, ja
2. kaupungin arkistonmuodostajien ja rekisterinpitäjien nimeämisestä.

4 § Toimialajohtajan asiakirjahallinnon tehtävät

Apulaiskaupunginjohtaja vastaa siitä, että toimialan asiakirjahallinnon hoitaminen on järjestetty annettujen määräysten ja ohjeiden mukaisesti.

14 Luku – Henkilöstöasiat

1 § Luvun määräysten soveltaminen

Niistä virkasuhteeseen sekä viranhaltijaan liittyvistä asioista, joista on säädetty kunnallisesta viranhaltijasta annetussa laissa tai muussa laissa, päättää kaupunginhallitus, ellei laissa ole toisin säädetty tai tässä hallintosäännössä muuta määrätty.

Esimiesasemassa oleva viranhaltija tai työntekijä antaa työnjohto-oikeudelliset ohjeet ja määräykset.

Tulosaluejohtajalla tarkoitetaan tämän luvun määräyksiä sovellettaessa myös liikelaitoksen toimitusjohtajaa ja tulosalueella myös liikelaitoksia, ellei tässä hallintosäännössä ole erikseen muuta määrätty.

Ulkoisen tarkastuksen tulosalue rinnastetaan henkilöstöhallinnollisesti kaupunginjohtajan toimialan tulosalueeseen, ellei 17 luvun 4 ja 5 §:istä muuta johdu.

2 § Toimivalta viran perustamisessa ja lakkauttamisessa sekä viran kelpoisuusvaatimusten ja nimikkeen muuttamisessa

Kaupunginvaltuusto päättää kaupunginvaltuuston täytettävien virkojen perustamisesta. Virkaa perustettaessa päätetään myös virkanimikkeestä ja kelpoisuusvaatimuksista. Kaupunginhallitus päättää edellä mainittujen virkojen lakkauttamisesta sekä virkanimikkeiden ja kelpoisuusvaatimusten muuttamisesta.

Kaupunginhallitus päättää kaupunginjohtajan toimialan sekä konserni- ja asukaspalveluiden toimialan virkojen perustamisesta. Virkaa perustettaessa päätetään myös virkanimikkeestä ja kelpoisuusvaatimuksista. Kaupunginhallitus päättää myös mainittujen virkojen lakkauttamisesta sekä virkanimikkeiden ja kelpoisuusvaatimusten muuttamisesta.

Asianomainen lautakunta ja liikelaitoksen johtokunta päättää muiden tehtäväalueensa virkojen

perustamisesta, virkanimikkeistä ja kelpoisuusvaatimuksista sekä virkojen lakkauttamisesta ja virkanimikkeiden ja kelpoisuusvaatimusten muuttamisesta.

Toimivaltainen viranomainen ei voi kuitenkaan päätöksellään tiukentaa laissa tai asetuksessa viralle säädettyjä kelpoisuusvaatimuksia. Jos viran kelpoisuusvaatimukset perustuvat lakiin tai asetukseen, on viran kelpoisuusvaatimus päätettävä ao. lain tai asetuksen mukaiseksi.

3 § Toimivalta työsopimussuhteisen vakanssin perustamisessa ja lakkauttamisessa sekä vakanssin nimikkeen ja kelpoisuusvaatimusten muuttamisessa

Kaupunginjohtaja tai hänen määräämänsä viranhaltija päättää työsopimussuhteisen vakanssin perustamisesta. Vakanssia perustettaessa päätetään myös nimikkeestä ja kelpoisuusvaatimuksista.

Kaupunginjohtaja tai hänen määräämänsä viranhaltija päättää myös työsopimussuhteisen vakanssin lakkauttamisesta sekä kelpoisuusvaatimusten ja nimikkeiden muuttamisesta.

4 § Virkasuhteen muuttaminen työsuhteeksi

Virkasuhteen muuttamisesta työsuhteeksi päättävät kaupunginjohtaja ja apulaiskaupunginjohtajat kukin omilla toimialoillaan tai tehtäväalueillaan.

5 § Siirrot

Viran perustamispäätöksen estämättä viran siirtämisestä toimialalta toiselle päättää kaupunginjohtaja tai hänen määräämänsä viranhaltija.

Kuitenkin mikäli kaupunginvaltuusto tai kaupunginhallitus päättää viran täyttämisestä, kaupunginvaltuusto ja vastaavasti kaupunginhallitus myös päättää viran siirtämisestä.

Työsuhteisen vakanssin siirtämisestä toimialalta toiselle päättää kaupunginjohtaja tai hänen määräämänsä.

6 § Viran haettavaksi julistaminen

Viran julistaa haettavaksi valinnasta päättävä toimielin tai viranhaltija. Viran julistaa kuitenkin haettavaksi kaupunginhallitus, kun valinnasta päättävä viranomainen on kaupunginvaltuusto.

Kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 4 §:n 3 momentissa säädetyn lisäksi henkilö voidaan ottaa ilman julkista hakumenettelyä sellaiseen virkasuhteeseen,

- jossa on kyseessä viran määräaikainen täyttö
- jossa on kyseessä viran uudelleen täyttäminen sitä aikaisemmin hakeneiden, asianomaiset kelpoisuusvaatimukset täyttävien joukosta virkaan valitun irtisanouduttua ennen hänelle määrättyä virantoimituksen aloittamispäivää tai ilmoitettua, ettei ota virkaa vastaan tai siitä syystä, että virkasuhde puretaan koeaikana, taikka siitä syystä, että virkaan ottamista koskeva päätös on lainvoimaisella päätöksellä kumottu ja asia palautettu uudelleen käsiteltäväksi
- jossa kyseessä on kaupungin sellaisen entisen viranhaltijan valitseminen, joka saa kunnallisessa eläkelaissa tarkoitettua työkyvyttömyyseläkettä ja joka ennen eläkeiän saavuttamista todetaan ansiotyöhön kykeneväksi
- johon Vantaan kaupunki on hänet kouluttanut tai johon vaadittavaa pätevöitymiskoulutusta kaupunki on tukenut ja jonka kelpoisuusvaatimukset henkilö täyttää, tai
- johon henkilö on tarkoituksenmukaista ottaa hänen palvelussuhdettaan koskevien uudelleen järjestelyjen vuoksi.

7 § Täyttökielto

Kaupunginjohtajalla tai hänen määräämällään on oikeus päättää viran täyttökiellosta sekä antaa kielto palkata työntekijöitä kaupungin palvelukseen.

8 § Henkilöstövalinnat

Kaupunginvaltuusto täyttää kaupunginjohtajan ja apulaiskaupunginjohtajan sekä kaupunginreviisorin virat.

Kaupunginhallitus täyttää kaupungin eri toimialojen tulosalueiden johtajien virat Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen pelastusjohtajan virkaa lukuun ottamatta sekä ottaa kaupunginjohtajan ja apulaiskaupunginjohtajan avoimen viran hoitajan. Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen pelastusjohtajan viran täyttää liikelaitoksen johtokunta.

Toimialan johtaja ottaa toimialallaan tulosalueisiin kuulumattoman virkasuhteisen henkilöstön sekä tulosalueen johtajan avoimen viran hoitajan. Asianomainen tulosalueen johtaja tai hänen määräämänsä täyttää muut virat.

Jos henkilö otetaan virkasuhteeseen ilman, että tehtävää varten on perustettu virkaa, virkanimikkeestä ja kelpoisuusvaatimuksista päättää tarvittaessa virkasuhteeseen ottava viranomainen.

Virkasuhteeseen ottava viranomainen päättää henkilön ottamisesta määräaikaiseen virkasuhteeseen erityisistä kelpoisuusvaatimuksista riippumatta kunnallisesta viranhaltijasta annetun lain 6 §:n 2 momentin mukaisesti.

Virkasuhteeseen ottamisesta päättävä viranomainen päättää myös koeajan määräämisestä ja koeajan pituudesta.

9 § Viranhaltijan oikeuksien ja velvollisuuksien alkaminen

Viranhaltijan oikeudet ja velvollisuudet alkavat virantoimituksen alkamispäivästä, jollei aikaisemmasta alkamisajankohdasta toisin säädetä tai määrätä.

Virantoimituksen alkamisajankohdan määrää valinnan suorittanut viranomainen. Kaupunginvaltuuston tai kaupunginhallituksen täyttämän viran osalta virantoimituksen alkamisajankohdan määrää kuitenkin kaupunginjohtaja toimialan johtajien virkojen osalta ja toimialan johtaja alaistensa tulosalueiden johtajien virkojen osalta. Kaupunginjohtajan virantoimituksen alkamisajankohdan määrää kaupunginhallitus.

10 § Ehdollisen valintapäätöksen raukeaminen

Ehdollisen valintapäätöksen raukeamisen toteaa päätöksellään virkasuhteeseen ottamisesta päättänyt viranomainen. Kaupunginvaltuuston täyttämän viran osalta ehdollisen valintapäätöksen raukeamisen toteaa päätöksellään kuitenkin kaupunginhallitus.

11 § Virka- ja työehtosopimusten määräysten soveltaminen

Henkilöstöjohtaja tai hänen määräämänsä päättää virka- ja työehtosopimuksen harkinnanvaraisten palkkausta koskevien määräysten soveltamisesta viranhaltijoihin ja työntekijöihin, mikäli hallintosäännön tässä luvussa ei ole toisin määrätty. Henkilöstöjohtaja antaa virka- ja työehtosopimusten soveltamista koskevat ohjeet.

Tulospalkkioista päättää kaupunginjohtaja.

Toimivalta kunnallisen virka- ja työehtosopimuksen mukaisen paikallisen sopimuksen tekemiseen on henkilöstöjohtajalla. Mikäli paikallinen sopimus koskee koko henkilöstöä tai

merkittävää osaa henkilöstöstä, on toimivalta paikallisen sopimuksen tekemiseen kuitenkin kaupunginhallituksella.

12 § Sivutoimet

Sivutoimilupahakemuksen ratkaisee ja sivutoimiluvan peruuttamisesta sekä sivutoimen vastaanottamisen ja pitämisen kieltämisestä päättää kaupunginjohtajan osalta kaupunginhallitus, apulaiskaupunginjohtajan osalta kaupunginjohtaja, tulosaluejohtajan osalta apulaiskaupunginjohtaja ja muiden viranhaltijoiden osalta tulosalueen johtaja tai hänen määräämänsä.

13 § viranhaltijan työ- ja toimintakyvyn selvittäminen

Kaupunginjohtajan osalta viranhaltijalain 19 §:n nojalla terveydentilaa koskevien tietojen pyytämisestä ja määräämisestä terveydentilaa koskeviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin päättää kaupunginhallituksen puheenjohtaja ja apulaiskaupunginjohtajien osalta kaupunginjohtaja sekä alaistensa tulosalueen johtajien osalta apulaiskaupunginjohtaja.

Muun viranhaltijan osalta kunnallisen viranhaltijalain 19 §:n nojalla terveydentilaa koskevien tietojen pyytämisestä alaiseltaan viranhaltijalta sekä viranhaltijan määräämisestä terveydentilaa koskeviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin päättää tulosalueen johtaja tai tämän määräämänsä.

14 § Viranhaltijan siirtäminen toiseen virkasuhteeseen

Viranhaltijan siirtämisestä toiseen virkasuhteeseen kunnallisen viranhaltijalain 24 §:n nojalla päättää toimialalta toiselle tapahtuvissa siirroissa kaupunginjohtaja tai hänen määräämänsä viranhaltija. Toimialan sisällä tapahtuvista siirroista päättää apulaiskaupunginjohtaja tai hänen määräämänsä viranhaltija ja tulosalueen sisällä tapahtuvista siirroista tulosalueen johtaja tai hänen määräämänsä viranhaltija.

Kuitenkin mikäli kaupunginvaltuusto tai kaupunginhallitus päätöksentekohetkellä voimassaolevan hallintosäännön määräyksen perusteella päättää viran täyttämisestä, kaupunginvaltuusto tai vastaavasti kaupunginhallitus päättää myös viranhaltijan siirtämisestä.

15 § Virantoimituksesta pidättäminen

Viranhaltijan virantoimituksesta pidättämisestä päättää kaupunginhallitus ottamiensa ja kaupunginvaltuuston ottamien viranhaltijoiden osalta. Kaupunginjohtaja voi ennen kaupunginhallituksen kokousta päättää kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston ottamien viranhaltijoiden osalta väliaikaisesta virantoimituksesta pidättämisestä. Muiden viranhaltijoiden osalta virantoimituksesta pidättämisestä päättää apulaiskaupunginjohtaja tai hänen määräämänsä.

16 § virkasuhteen päättyminen, lomauttaminen ja osa-aikaistaminen

Virkasuhteen päättämisestä ja lomauttamisesta sekä osa-aikaistamisesta päättää se, joka valitsee viranhaltijan. Viranhaltijan ilmoitus virkasuhteen irtisanomisesta saatetaan palvelusuhteeseen ottamisesta päättäneen viranomaisen tietoon.

17 § Menetettyjen ansioiden korvaaminen

Viranhaltijalle kunnallisen viranhaltijalain 45 §:n nojalla maksettavasta korvauksesta päättää se, jonka toimivaltaan virkasuhteen päättäminen on kuulunut.

18 § Palkan takaisinperiminen

Aiheettomasti maksetun palkan tai muun virkasuhteesta johtuvan etuuden takaisinperinnästä kunnallisen viranhaltijalain 56 §:n nojalla päättää henkilöstöjohtaja tai hänen määräämänsä viranhaltija.

II OSA – TALOUS JA VALVONTA

15 Luku – Taloudenhoito

1 § Taloushallinnon tehtävien järjestäminen

Kaupungin taloushallinnossa noudatetaan lainsäädännön lisäksi tätä lukua.

Kaupungin taloushallintoa johtaa ja valvoo kaupunginhallitus.

Taloussuunnittelun tulosalueen taloushallinnon tehtävistä säädetään 3 luvun 7 §:ssä.

Rahoituksen tulosalueen taloushallinnon tehtävistä säädetään 4 luvun 6 §:ssä.

Talouspalvelukeskuksen tulosalueen taloushallinnon tehtävistä säädetään 4 luvun 7 §:ssä.

Kaupunginhallitus, talousjohtaja, rahoitusjohtaja ja talouspalvelukeskuksen johtaja antavat tarkempia ohjeita kaupungin taloudenhoidosta.

2 § Talousarvio ja taloussuunnitelma

Talousarviossa noudatetaan kaupunginvaltuuston hyväksymää talousarvioasetelmaa. Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kaupunginvaltuusto päättää talousarvioon otettavista toiminnallisista tavoitteista ja niiden edellyttämistä määrärahoista ja tuloarvioista. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa talousarvioon brutto- tai nettomääräisenä.

Lautakuntien ja johtokuntien on laadittava voimassa olevaan taloussuunnitelmaan perustuen ja kaupunginhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti omat talousarvioehdotuksensa perusteluineen. Kaupunginhallitus päättää talousarvion laadintakehyksistä sekä talousarvion laadinta-ohjeista.

Kaupungin talousarviossa määritellään toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet liikelaitoksille. Liikelaitoksien osalta talousarvioon otetaan sitovina erinä kunkin liikelaitoksen rahoitusvaikutukset kaupungin talouteen. Kaupungin talousarviossa voidaan määritellä myös muita liikelaitoksia sitovia eriä. Liikelaitoksen johtokunta päättää liikelaitoksen talousarviosta kaupunginvaltuuston asettamien sitovien tavoitteiden perusteella.

Talousarviossa esitetään myös tavoitteet keskeisille kaupungin omistamille tytäryhtiöille sekä kuvataan kaupunkikonsernia talousarviosuositusten edellyttämässä laajuudessa.

Kaupunginvaltuuston neljäksi vuodeksi hyväksymä taloussuunnitelma sisältää kaupungin toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä investointiosan hankeryhmittäin tai hankkeittain.

Kaupunginhallitus esittää valtuustolle talousarvion ja taloussuunnitelman valmistelun yhteydessä toimitilastrategian keskeisine muutoksineen toimitiloissa, palveluverkkosuunnitelman ja suunnitelman toimitilojen toteuttamistavoista. Toimitilastrategia päivitetään vuosittain.

Taloussuunnitelmavuosien talousarvion valmisteluvaiheeseen mennessä päätetyt rakenteelliset ja toiminnalliset muutokset otetaan huomioon suunnitelmassa. Taloussuunnitelmassa osoitetaan, kuinka menojen rahoitustarve katetaan.

Talousarviossa ja –suunnitelmassa tai niiden hyväksymisen yhteydessä on päätettävä toimenpiteistä, joilla edellisen vuoden taseen osoittama alijäämä ja talousarvion laatimisvuonna kertyväksi arvioitu alijäämä suunnitelmakaudella katetaan.

3 § Talousarvion täytäntöönpano

Kaupunginhallitus ja lautakunnat hyväksyvät talousarvioon perustuvat tarkistetut käyttösuunnitelmat. Liikelaitoksen johtokunta hyväksyy kaupunginvaltuuston hyväksymään talousarvioon perustuvan liikelaitoksen talousarvion.

Toimielimet voivat siirtää käyttösuunnitelman hyväksymiseen liittyvää toimivaltaa edelleen alaisilleen viranhaltijoille. Käyttösuunnitelman muutoksista talousarvion sitovuustason sisällä päättää kyseessä oleva toimielin.

4 § Talousarvion seuranta ja raportointi

Toimielimet seuraavat toiminnan ja talouden toteutumista säännöllisesti. Kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle raportoinnista päätetään vuosittain talousarvion täytäntöönpanomääräysten yhteydessä.

Talousarvion seuranta, talousarviomuutosten esittäminen ja käyttösuunnitelmien tarkistaminen kaupunginvaltuuston päätösten toteuttamiseksi on toimielinten vastuulla.

5 § Talousarvion sitovuus ja talousarvion muutokset

Kaupunginvaltuusto päättää tavoitteiden ja määrärahojen sitovuudesta hyväksyessään talousarvion täytäntöönpanomääräykset.

Määrärahaa saadaan käyttää vain talousarviovuoden menoihin. Sitä ei saa ylittää eikä käyttää muuhun kuin talousarviossa määrättyyn tarkoitukseen.

Talousarvioon tehtävät muutokset on esitettävä kaupunginvaltuustolle talousarviovuoden aikana. Talousarviomuutokset esitetään kaupunginvaltuustolle talousarvion sitovuustason mukaisesti. Talousarviomuutokset tulee kohdentaa riittävän tarkalle tasolle raportoinnin tarpeet huomioon ottaen.

Talousarviovuoden jälkeen talousarvion muutoksia voidaan käsitellä vain poikkeustapauksissa. Tilinpäätöksen allekirjoittamisen jälkeen kaupunginvaltuustolle ei voi tehdä kyseisen tilinpäätösvuoden talousarvion muutosehdotusta.

Määrärahan muutosesityksessä on selvitettävä myös muutoksen vaikutus toiminnallisiin tavoitteisiin ja tulo- ja menoarvioihin. Vastaavasti toiminnallisia tavoitteita tai tulo- ja menoarvioita koskevassa muutosesityksessä on selvitettävä muutoksen vaikutus määrärahoihin.

Kaupunginvaltuusto päättää toimielinten määrärahojen ja tavoitteiden muutoksista, jos organisaatiota muutetaan talousarviovuoden aikana.

Liikelaitoksen johtokunta päättää liikelaitoksen johtokuntatasoisten sitovien tavoitteiden muutoksista. Kaupunginvaltuuston liikelaitokselle asettamien sitovien tavoitteiden osalta muutoksista päättää kaupunginvaltuusto.

Kaupunginhallituksella on oikeus päättää sellaisen menon suorittamisesta, joka on kaupunkia sitova ja kiireellinen, vaikka tarkoitukseen ei ole määrärahaa käytettävissä.

Kaupunginhallituksen on tällöin viipymättä tehtävä kaupunginvaltuustolle esitys määrärahan myöntämisestä tai korottamisesta.

6 § Kirjanpito ja tilinpäätös

Kaupunginhallituksen on huolehdittava siitä, että kaupungin tilinpäätös laaditaan ja jätetään tilintarkastajille kolmen kuukauden kuluessa tilikauden päättymisestä. Tilinpäätös on päivättävä sekä kaupunginjohtajan allekirjoittamana jätettävä kaupunginhallituksen allekirjoitettavaksi.

Tilinpäätökseen kuuluvat toimintakertomus, talousarvion toteutumisvertailu, tuloslaskelma, rahoituslaskelma, tase ja konsernitilinpäätös sekä niiden liitteenä olevat tiedot.

Toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys kaupunginvaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista kaupungin talouteen ja konsernitaseeseen liittyvistä olennaisista asioista, joista ei ole tehtävä selkoa kaupungin tai konsernin tuloslaskelmassa, rahoituslaskelmassa tai taseessa.

Kaupunginhallituksen on toimintakertomuksessa tai sen antamisen yhteydessä tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä sekä talouden tasapainottamista koskevista toimenpiteistä.

7 § Omaisuuden hoitaminen, luovuttaminen ja vuokraaminen

Kaupungin omaisuuden luovuttamisesta ja vuokraamisesta päättää kaupunginhallitus kaupunginvaltuuston hyväksymien perusteiden mukaisesti.

Kaupunginvaltuusto hyväksyy suunnitelmapoistojen perusteet.

Kaupunginhallitus hyväksyy hyödyke- tai hyödykeryhmäkohtaiset poistosuunnitelmat.

Kaupunginhallitus vahvistaa poistolaskennan pohjaksi pienhankintarajan.

Toimialojen vastuulla on, että niiden hallussa olevat pysyvät vastaavat eli käyttöomaisuus on arvostettu em. ohjeiden mukaisesti oikein.

Irtaimen omaisuuden luovuttamisessa kaupunginhallitus voi siirtää toimivaltaansa muille toimielimille ja viranhaltijoille.

Kaupunginhallitus ja muut kaupungin viranomaiset ovat velvolliset huolehtimaan siitä, että kaupungin omistama tai kaupungin hallussa oleva omaisuus pidetään kunnossa ja sitä käytetään ja hoidetaan taloudellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tulosalueen johtaja määrää tulosalueen hallussa olevien varastojen, kiinteän, irtaimen ja aineettoman omaisuuden tarkastajan tai tarkastajat.

8 § Maksuista päättäminen

Kaupunginvaltuusto päättää kaupungin palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista.

Kaupunginhallitus ja lautakunnat päättävät tarkemmin maksujen perusteista.

16 Luku – Rahatalouden hoitaminen

1 § Rahatalouden tehtävien järjestäminen

Kaupungin rahatalouden tehtäviä ovat maksuvalmiuden ylläpitäminen, maksuliikkeen hoitaminen, lainarahoitus ja rahavarojen sijoittaminen.

Kaupunginvaltuusto päättää varallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan periaatteista. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuusto päättää antolainasaamisten lisäyksistä ja vähennyksistä sekä nettolainanoton enimmäismäärän.

Kaupunginjohtaja päättää rahoitusjohtajan esityksestä talousarviolainan ottamisesta. Lyhytaikaisen lainan antamisesta muille kuin kaupungin konserniin kuuluville yhtiöille päättää yleisjaosto, samoin kuin pääomalainat ja niihin rinnastettavan rahoituksen. Lyhytaikaisen lainan antamisesta konserniin kuuluville yhtiöille päättää rahoitusjohtaja noudattaen kaupunginvaltuuston hyväksymiä periaatteita. Pitkäaikaisen lainan antamisesta päättää kaupunginvaltuusto pois lukien Asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahastosta myönnetyt pitkäaikaiset lainat, joista päättää kaupunginhallitus.

Muutoin kaupungin rahataloudesta vastaa kaupunginhallitus.

2 § Antolainat ja takaukset

Rahoituksen tulosalueen on vuosittain vaadittava toimintakertomus ja tilinpäätös sellaisilta yhteisöiltä, joiden sitoumuksia kaupunki on taannut tai joille se on myöntänyt lainaa.

3 § Maksuliike

Viranomaisen, jonka tehtävänä on suorittaa kaupungin menoja ja kantaa kaupungin tuloja, on huolehdittava, että menot suoritetaan ja tulot kannetaan oikeamääräisinä ja ajallaan.

Rahoituksen tulosalue kilpailuttaa kaupungin maksuliikkeen ja konsernitilin hoidon hankintalain mukaisesti.

4 § Kassavarat ja pankkitili

Rahoituksen tulosalueen on talletettava tai sijoitettava kassavarat kaupungin kokonaisedun mukaisesti noudattaen kaupunginhallituksen yleisohjeita.

Rahoitusjohtaja vahvistaa pääkassan ja alitilittäjien kassavarojen enimmäismäärän. Rahastajien kassavarojen enimmäismäärän vahvistaa tulosalueen johtaja.

Rahoitusjohtaja päättää pankkitilien avaamisesta ja lopettamisesta sekä valtuuttaa henkilöt, jotka käyttävät rahalaitoksissa olevia tilejä.

5 § Määrärahojen käytön hyväksyminen

Ennen tilausta tai muuta toimintaa, josta aiheutuu kaupungille meno, on huolehdittava siitä, että tarkoitukseen on käytettävissä määräraha.

Hyväksyjä vastaa siitä, että meno tai tulo kuuluu kaupungille ja niiden perusteet ovat oikeat. Hyväksyjä vastaa myös siitä, että meno tai tulo osoitetaan kirjattavaksi oikein kirjanpitoon sekä siitä, ettei määrärahaa ylitetä.

Tulosalueen määrärahojen käytön hyväksyy tulosalueen johtaja tai hänen sijaisensa. Tulosalueen johtaja voi määrätä tulosyksikön päällikön ja/ tai toimintayksikön esimiehen tai niihin rinnastettavan päällikön hyväksymään määrärahojen käytön oman vastuualueensa osalta.

Niiden määrärahojen, jotka eivät kuulu jonkun tulosalueen varsinaiseen toimintaan, käytön hyväksyy apulaiskaupunginjohtaja tai hänen määräämänsä.

Sähköisessä järjestelmässä tehtyjä alle 200 euron tilauksia ei tarvitse hyväksyä. Tulosalueen johtaja tai hänen määräämänsä on velvollinen seuraamaan vastuualueensa ostotapahtumia kustannuspaikkakohtaisilta seurantaraporteilta.

Tiedostosiirtona välitettäviä myynti- ja ostotapahtumia ei hyväksytä, koska niiden perusteet ovat todennettavissa tietoa lähettävistä järjestelmistä.

6 § Menojen suoritus

Menot suoritetaan tiedostosiirtoina pankkeihin tai muuta yleisesti hyväksyttävää maksutapaa käyttäen.

7 § Tulojen vastaanotto

Kaupungille tulevat rahasuoritukset on ensisijaisesti ohjattava kaupungin pankkitileille rahoituksen tulosalueen erikseen antamien ohjeiden mukaisesti.

8 § Alitilittäjä- ja rahastusoikeudet

Rahoitusjohtaja myöntää alitilittäjäoikeudet kassatehtäviä hoitaville henkilöille.

Tulosalueen johtajalla on oikeus myöntää tulosalueellaan rahastusoikeudet sekä vähäisten tulojen perintää varten myös muulle kuin kaupungin viranomaiselle.

Alitilittäjät ja rahastajat toimivat rahoituksen tulosalueen antamien ohjeiden mukaan.

9 § Kassavirheiden korvaaminen

Kassatehtäviä hoitavien henkilöiden kassavirheiden korvaamisesta päättää rahoitusjohtaja tai hänen määräämänsä.

10 § Maksulykkäyksen myöntäminen

Maksulykkäyksen myöntämisen hyväksyy tulosalueen johtaja ja talouspalvelukeskuksen hoidettavaksi keskitetyn laskutuksen osalta talouspalvelukeskuksen johtaja tai heidän määräämänsä.

11 § Osittaisen tai täydellisen vapautuksen myöntäminen julkisoikeudellisen tai yksityisoikeudellisen maksun suorittamisesta

Kaupunginhallituksella ja lautakunnalla alaisensa toiminnan osalta on oikeus päättää, ellei laista tai asetuksesta muuta johdu, osittaisen tai täydellisen vapautuksen myöntämisestä yksittäistapauksessa kaupungille tulevan:

1. julkisoikeudellisen maksun tai muun saatavan suorittamisesta,

2. yksityisoikeudellisen maksun, korvauksen tai muun saatavan suorittamisesta.

Kaupunginhallitus tai lautakunta voi siirtää edellä tässä pykälässä mainitun päätösvallan alaiselleen viranhaltijalle tai toimialan talous- ja hallintojohtajalle.

12 § Saatavien laskutus, perintä, kirjanpidolliset oikaisut, luottotappioiden kirjaaminen sekä saatavasta luopuminen

Saatavat on laskutettava ja perittävä viivyttelemättä noudattaen talouspalvelukeskuksen antamia laskutus- ja perintäohjeita.

Virheellisesti tai aiheettomasti veloitettujen saatavien oikaisemisen, palauttamisen ja kirjanpitoon kirjattujen erien oikaisemisen hyväksyy se viranomainen, jonka tehtävänä saatavan veloittaminen on.

Talouspalvelukeskuksen hoidettavaksi keskitetyn laskutuksen osalta talouspalvelukeskuksen johtajalla tai tulosalueen johtajalla alaisensa toiminnan osalta tai heidän määräämällään on oikeus hyväksyä luottotappioiden kirjaukset ja saatavasta luopumiset, mikäli perimistoimet ovat osoittautuneet tuloksettomiksi ulosmittauksen tai konkurssin yhteydessä tai muutoin voidaan riittävän painavin perustein olettaa, ettei saatavaa myöhemminkään saada velalliselta perityksi tai saatava on vanhentunut.

13 § Vahingon korvaamisesta päättäminen

Kaupunginhallituksella ja lautakunnalla alaisensa toiminnan osalta on oikeus päättää, ellei laista tai asetuksesta muuta johdu, vahingonkorvauksen myöntämisestä silloin, kun kaupunki on korvausvelvollinen tai sitä voidaan pitää korvausvelvollisena. Vahinkorahastosta korvattavien vahinkojen osalta määrätään erikseen vahinkorahaston säännössä.

Kaupunginhallituksella ja lautakunnalla alaisensa toiminnan osalta on oikeus päättää, ellei laista tai asetuksesta muuta johdu, osittaisen tai täydellisen vapautuksen myöntämisestä alaiselleen viranhaltijalle tai työntekijälle velvollisuudesta korvata kaupungille aiheutunut vahinko, ei kuitenkaan, jos asianosainen on korvausvelvollinen kuntalain tarkoittaman tilivelvollisuuden nojalla tai vahinko on aiheutettu tahallaan taikka törkeästä tuottamuksesta.

Kaupunginhallitus tai lautakunta voi siirtää edellä tässä pykälässä mainitun päätösvallan alaiselleen viranhaltijalle tai toimialan talous- ja hallintojohtajalle.

14 § Rahavarojen, arvopapereiden ja asiakirjojen säilytys ja tarkastus

Tulosalueen johtajan vastuulla on tulosalueen hallussa olevien rahavarojen, arvopapereiden ja asiakirjojen säilytys.

Rahoituksen tulosalueen sekä muun tulosalueen hallussa olevat rahavarat, arvopaperit, vakuudet sekä muut säilytettävät asiakirjat ja omaisuus on säilytettävä turvatulla tavalla.

Sisäisen tarkastuksen tulee vähintään kerran vuodessa tarkastaa alitilittäjien ja rahastajien hallussa olevat varat. Tarkastus on tehtävä aina, kun alitilittäjä- tai rahastuskassa lopetetaan. Tarkastuksesta on tehtävä aina kirjallinen tarkastuspöytäkirja.

15 § Hankinnat, varastointi ja käytöstä poistetun irtaimen omaisuuden jatkokäsittely

Kaupungin hankinnat ja varastointi on suoritettava taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti ottaen huomioon kaupungin kokonaisetu.

Tarkemmat määräykset hankintojen suorittamisesta, varastoinnista ja käytöstä poistetun irtaimen omaisuuden jatkokäsittelystä annetaan kaupunginhallituksen hyväksymissä erillisissä ohjeissa.

17 Luku - Hallinnon ja talouden tarkastus

1 § Ulkoisen tarkastuksen tehtäväalue

Ulkoinen valvonta järjestetään kaupungin johdosta riippumattomaksi.

Ulkoinen tarkastus vastaa kaupungin hallinnon ja talouden ulkoisen tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämisestä. Ulkoinen tarkastus käsittää tarkastuslautakunnan, ulkoisen tarkastuksen tulosalueen ja tilintarkastajan.

Vantaan kaupungin hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämisessä ja toteuttamisessa noudatetaan sen lisäksi, mitä kuntalain 14 luvun 121–125 §:issä säädetään, tämän luvun määräyksiä.

2 § Hallinnon ja talouden tarkastuksen organisaatio

Kaupunginvaltuusto asettaa kaupungin hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä sekä arviointia varten kuntalain 121 §:ssä mainitun tarkastuslautakunnan.

Tarkastuslautakunnan kokoonpanosta määrätään 8 luvun 3 §:ssä.

Ulkoisen tarkastuksen tulosalue toimii tarkastuslautakunnan alaisuudessa.

Kaupungin ulkoista tarkastusta johtaa kaupunginreviisori.

3 § Tarkastuslautakunnan kokoukset

Läsnäolosta tarkastuslautakunnan kokouksissa päättää lautakunta.

Valtuuston valitsemalla tilintarkastajalla, kaupungin viranhaltijoilla ja luottamushenkilöillä on tarvittaessa velvollisuus olla saapuvilla tarkastuslautakunnan kokouksissa.

Kaupunginhallitus ei voi määrätä edustajaansa tarkastuslautakunnan kokouksiin.

Tarkastuslautakunnan kokouksissa asiat esittelee kaupunginreviisori.

Kokousmenettelyssä noudatetaan muutoin 24 luvun määräyksiä.

4 § Tarkastuslautakunnan tehtävät ja päätösvalta

Sen lisäksi, mitä kuntalaissa on erikseen säädetty, lautakunnan tehtävänä on:

1. esittää kannanottonsa tilintarkastajan kertomuksessa esittämiin muistutuksiin, asianomaisten niistä antamiin selityksiin ja kaupunginhallituksen lausuntoon,
2. tehdä esityksiä kaupunginvaltuustolle päätöksistä, joihin lautakunnan valmistelu ja tilintarkastuskertomus antavat aihetta,
3. valmistella kaupunginvaltuustolle esityksen tilintarkastajan valinnasta sekä valinnan valmistelun yhteydessä määritellä tilintarkastajan toimikauden pituuden,
4. toimia kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuusrekisterin rekisterinpitäjänä, valvoa sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa sidonnaisuusilmoitukset valtuustolle tiedoksi vähintään kerran vuodessa,
5. päättää tehtäväalueensa virkasuhteiden muuttamisesta työsuhteisiksi,

6. päättää kaupunginreviisorin osalta sivutoimiluvan myöntämisestä sekä sivutoimen vastaanottamisen ja pitämisen kieltämisestä,
7. päättää kirjallisen varoituksen antamisesta kaupunginreviisorille,
8. määrätä kaupunginreviisorille sijaisen, ja
9. päättää niistä hallinnon ja talouden tarkastuksen sisältöön, hallintoon ja talouteen kuuluvista asioista, jotka kuntalain tai hallintosäännön mukaan eivät kuulu muiden viranomaisten toimivaltaan.

5 § Tarkastuslautakunnan puheenjohtajan tehtävät ja päätösvalta

Tarkastuslautakunnan puheenjohtajan tehtävänä on:

1. päättää kaupunginreviisorin osalta viranhaltijalain 19 §:n nojalla terveydentilaa koskevien tietojen pyytämisestä ja määräämisestä terveydentilaa koskeviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin,
2. antaa matkamääräyksen kaupunginreviisorille,
3. vahvistaa lomajärjestyksen ja myöntää vuosiloman kaupunginreviisorille,
4. myöntää virkavapauden kaupunginreviisorille, ja
5. päättää kaupunginreviisorin osallistumisesta ulkomaille suuntautuville opinto-, kurssi- ja niihin rinnastettaville matkoille.

6 § Kaupunginreviisorin tehtävät ja päätösvalta

Sen lisäksi, mitä 2 luvun 8 §:ssä on säädetty, kaupunginreviisorin tehtävänä on:

1. valmistella lautakunnan käsiteltäväksi tulevat asiat,
2. avustaa tilintarkastusyhteisöä tilintarkastuksen suorittamisessa,
3. päättää lausuntojen antamisesta ulkoisen tarkastuksen toimialaan kuuluvissa asioissa, ja
4. suorittaa muutkin toimialaansa kuuluvat lautakunnan hänelle määräämät tehtävät.

7 § Tilintarkastusyhteisön valinta

Valtuusto valitsee tarkastuslautakunnan esityksestä enintään kuuden tilikauden hallinnon ja talouden tarkastamista varten tilintarkastusyhteisön.

Yhteisön on määrättävä vastuunalaiseksi tilintarkastajaksi JHT-tilintarkastaja.

Kunnan tytäryhteisön tilintarkastajaksi on valittava kunnan tilintarkastusyhteisö, jollei tästä poikkeamiseen ole perusteltua tarkastuksen järjestämiseen liittyvää syytä.

8 § Tilintarkastajan tehtävät

Tilintarkastajan valitsemisesta sekä tehtävistä on säädetty kuntalain 122–123 §:issä.

Tilintarkastajan on toimeksiantosopimuksen mukaisesti laadittava toimikaudekseen tarkastussuunnitelma ja työohjelma vuosittain kullekin tilikaudelle. Suunnitelmat saatetaan lautakunnalle tiedoksi.

Tilintarkastaja voi ottaa lautakunnalta toimeksiantoja lautakunnan käsiteltävien asioiden valmisteluun ja täytäntöönpanoon liittyvien tehtävien suorittamisesta, mikäli ne eivät ole ristiriidassa hyvän tilintarkastustavan kanssa.

Tilintarkastajan mahdollisesti kaupungin eri viranomaisille tai kaupungin palveluksessa olevalle antama kirjallinen raportti tai huomautus annetaan lautakunnalle tiedoksi.

Tilintarkastajan tulee laatia tekemistään tarkastushavainnoista selonteko lautakunnalle lautakunnan päättämällä tavalla.

9 § Tilintarkastuskertomus ja lautakunnan arviointikertomus

Kaupunginhallituksen on jätettävä tilinpäätös tilintarkastajan tarkastettavaksi tilikautta seuraavan maaliskuun loppuun mennessä. Tilintarkastajan on annettava tilintarkastuskertomus viimeistään toukokuun loppuun mennessä.

Tilinpäätös, tilintarkastuskertomus sekä lautakunnan antama arviointikertomus on saatettava valtuuston käsiteltäväksi tilikautta seuraavan vuoden kesäkuun loppuun mennessä. Tarkastuslautakunta voi esittää tarvittaessa arvionsa myös erilliskertomuksessa.

Lautakunnan on hankittava tilintarkastuskertomuksessa tehdyistä muistutuksista asianomaisten selitys sekä kaupunginhallituksen lausunto.

10 § Tarkastuslautakunnan tiedottaminen

Tarkastuslautakunta raportoi ja tiedottaa tehtäviinsä liittyvistä asioista ensisijaisesti kaupunginvaltuustolle.

Tehtäväalueensa muusta tiedottamisesta päättää tarkastuslautakunta.

Tarkastuslautakunnan tiedottaminen tulee järjestää samojen periaatteiden mukaisesti kuin kaupungin tiedottaminen.

18 Luku - Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

1 § Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtäväalue

Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tavoitteena on edistää kaupunkikonsernin taloudellisuutta ja tehokkuutta, varmistaa toiminnan ja talouden raportoinnin oikeellisuus ja tietojen luotettavuus, turvata resurssit, omaisuus ja toiminnan jatkuvuus sekä varmistaa lakien, päätösten, sääntöjen ja johdon ohjeiden noudattaminen. Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestäminen sekä toiminnan kehittäminen ovat kaupunkikonsernin jokaisen organisaation vastuulla olevia tehtäviä.

2 § Kaupunginvaltuuston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät

Valtuusto päättää kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista.

3 § Kaupunginhallituksen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät

Kaupunginhallitus:

- vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä
- hyväksyy sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat ohjeet ja menettelytavat kaupunginvaltuuston hyväksymien perusteiden mukaisesti
- valvoo, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta toimeenpannaan ohjeistuksen mukaisesti ja tuloksellisesti
- antaa toimintakertomuksessa tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä sekä selvityksen konsernivalvonnasta ja merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä.

4 § Lautakuntien, johtokuntien, viranhaltijoiden ja esimiesten sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät

Lautakuntien, johtokuntien, viranhaltijoiden ja esimiesten tehtävät ja vastuut on määritelty valtuuston hyväksymissä kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteissa.

5 § Riskienhallinta- ja valmiuspäällikön sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät

Riskienhallinta- ja valmiuspäällikkö suunnittelee, koordinoi ja kehittää sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa kaupunkikonsernin tasolla.

6 § Sisäisen tarkastuksen tehtävät

Sisäisen tarkastuksen tulosalue avustaa tarkastusjohtajan johdolla kaupunginhallitusta ja kaupunginjohtajaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuuden arvioinnissa ja kehittämisessä suorittamalla kaupunkikonsernin hallinnon, talouden ja toimintojen tarkastusta sekä tarjoamalla konsultointipalveluja.

Sisäinen tarkastus raportoi kaupunginjohtajalle ja kaupunginhallitukselle.

Sisäisellä tarkastuksella on oikeus saada salassapitoa koskevien säädösten estämättä ja veloituksetta kaikki tiedot ja asiakirjat, joita se pitää tarpeellisina tarkastusten suorittamiseksi sekä oikeus päästä kaikkiin kaupungin tiloihin.

III OSA - VALTUUSTO

19 Luku - Valtuuston toiminta

1 § Valtuuston toiminnan järjestelyt

Valtuuston toimikauden ensimmäisen kokouksen kutsuu koolle kaupunginhallituksen puheenjohtaja. Kokouksen avaa iältään vanhin läsnä oleva valtuutettu, joka johtaa puhetta, kunnes valtuuston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat on valittu.

Valtuustolla on kaksi varapuheenjohtajaa. Valtuusto valitsee kunkin vuoden ensimmäisessä kokouksessa keskuudestaan puheenjohtajan sekä ensimmäisen ja toisen varapuheenjohtajan.

Valtuuston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan vaalin toimittamisesta säädetään kuntalaissa.

Valtuuston toiminnan sisäistä järjestelyä koskevien asioiden valmistelua johtaa valtuuston puheenjohtaja, jollei valtuusto toisin päätä.

Valtuuston sihteerinä toimii kaupunginkanslian määräämä Vantaan kaupungin viranhaltija tai työntekijä.

KuntaL 18 §: Valtuusto valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja tarpeellisen määrän varapuheenjohtajia toimikaudekseen, jollei valtuusto ole päättänyt lyhyemmästä toimikaudesta. Puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat valitaan samassa vaalitoimituksessa.

2 § Valtuustoryhmän muodostaminen ja valtuustoryhmän nimi

Valtuutetut voivat muodostaa valtuustoryhmiä valtuustotyöskentelyä varten. Myös valtuutetun sijasta asian käsittelyyn osallistuva varajäsen voi kuulua valtuustoryhmään.

Valtuustoryhmän muodostamisesta, nimestä, puheenjohtajasta ja muista tarvittavista toimihenkilöistä on annettava valtuuston puheenjohtajalle kirjallinen ilmoitus. Kaikkien ryhmään liittyvien valtuutettujen on allekirjoitettava ilmoitus.

Valtuustoryhmän voi muodostaa yksikin valtuutettu, jos hän on tehnyt 2 momentissa tarkoitetun ilmoituksen.

Valtuusto hyväksyy valtuustoryhmien nimet. Nimi ei saa olla sopimaton. Puolueen valtuustoryhmästä eronneiden valtuutettujen muodostaman uuden valtuustoryhmän nimestä ei saa aiheutua sekaantumisvaaraa puolueen valtuustoryhmän nimeen.

3 § Muutokset valtuustoryhmän kokoonpanossa

Valtuutetun on ilmoitettava kirjallisesti valtuuston puheenjohtajalle valtuustoryhmään liittymisestä ja siitä eroamisesta. Liittymisilmoituksessa on oltava asianomaisen ryhmän kirjallinen hyväksyminen.

Jos valtuutettu on erotettu valtuustoryhmästä, valtuustoryhmän on ilmoitettava tästä kirjallisesti valtuuston puheenjohtajalle.

4 § Istumajärjestys

Valtuutetut istuvat kokouksessa valtuustoryhmittäin puheenjohtajan hyväksymän istumajärjestyksen mukaisesti.

5 § Kokoustilat

Kaupunginkanslia osoittaa valtuustoryhmien kokouksia varten niiden tarvitsemat kokoustilat korvauksetta.

6 § Valtuustoryhmän tehtävät varajäseniä kutsuttaessa

Valtuustoryhmä avustaa valtuuston puheenjohtajaa ja sihteeristöä järjestyksessä oikean varajäsenen kutsumisessa valtuuston kokoukseen siitä estyneen valtuutetun sijaan.

7 § Valtuuston kansliatehtävät

Valtuuston kansliatehtävät hoitaa kaupunginkanslia.

20 Luku - Valtuuston kokoukset

1 § Valtuuston päätöksentekotavat

Valtuusto voi käsitellä asian varsinaisessa kokouksessaan, jossa kokoukseen osallistujat ovat läsnä kokouspaikalla. Varsinaisessa kokouksessa voidaan käyttää sähköistä asiahallinta- tai äänestysjärjestelmää.

Vaihtoehtoisesti kokous voidaan pitää sähköisessä toimintaympäristössä, johon osallistutaan sähköisen yhteyden avulla (*sähköinen kokous*). Valtuuston suljetun kokouksen aikana valtuutetun tulee huolehtia siitä, etteivät luottamukselliset keskustelut tai salassa pidettävät tiedot ole ulkopuolisen kuultavissa tai nähtävissä.

Tietohallinto vastaa siitä, että valtuuston sähköisiin kokouksiin tarvittavat tekniset laitteet, järjestelmät ja tietoliikenneyhteydet ovat ajantasaisia ja tietoturvallisia lakien edellyttämällä tavalla.

2 § Kokouskutsu

Kokouskutsu laaditaan suomen ja ruotsin kielellä.

Kokouskutsun antaa valtuuston puheenjohtaja.

Kokouskutsu on lähetettävä vähintään neljä päivää ennen valtuuston kokousta kullekin valtuutetulle sekä niille, joilla on kokouksessa läsnäolo- ja puheoikeus. Samassa ajassa on kokouksesta tiedotettava kaupungin internetsivuilla. Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat, ja siinä on mainittava, jos kyseessä on sähköinen kokous.

Kokouskutsu toimitetaan julkaisemalla esityslista liitteineen luottamushenkilöiden intranetsivuilla ja ilmoittamalla julkaisemisesta sähköpostilla tai tarvittaessa myös tekstiviestillä tai muulla hyväksyttävällä tavalla.

Kutsu valtuuston selostustilaisuuteen toimitetaan valtuuston kokouskutsun yhteydessä.

Kaupunginkanslia vastaa siitä, että tarvittavat tekniset laitteet, järjestelmät ja tietoliikenneyhteydet ovat käytettävissä.

KuntaL 94 §: Valtuusto kokoontuu päättäminään aikoina ja myös silloin, kun valtuuston puheenjohtaja katsoo sen tarpeelliseksi.

Valtuusto on kutsuttava koolle myös kunnanhallituksen tai vähintään neljäsosan valtuutetuista sitä pyytäessä ilmoittamansa asian käsittelyä varten. Tällainen asia on valmisteltava kiireellisesti.

Valtuuston kutsuu koolle puheenjohtaja. Kokouskutsun valtuuston ensimmäiseen kokoukseen antaa kunnanhallituksen puheenjohtaja, ja kokouksen avaa iältään vanhin läsnä oleva valtuutettu, joka johtaa puhetta, kunnes valtuuston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat on valittu. Kutsussa on ilmoitettava käsiteltävät asiat.

Kokouskutsu on lähetettävä vähintään neljä päivää ennen kokousta. Samassa ajassa on kokouksesta tiedotettava yleisessä tietoverkossa. Kokouskutsu voidaan lähettää sähköisesti, jos kunta huolehtii, että tähän tarvittavat tekniset välineet ja yhteydet ovat käytettävissä.

3 § Esityslista

Valtuuston käsiteltäviksi tulevista asioista laaditaan kutakin kokousta varten esityslista. Esityslistan tulee sisältää selostus asioista tarpeellisine liitteineen sekä kaupunginhallituksen, tarkastuslautakunnan ja tilapäisen valiokunnan esitykset valtuuston päätöksiksi.

Valtuuston esityslista laaditaan sekä suomeksi että ruotsiksi. Esityslistan liitteistä toimitetaan molemmilla kielillä taloussuunnitelma, tilinpäätös, tarkastuslautakunnan arviointikertomus, tilintarkastajan lausunto sekä ohje- ja johtosäännöt, samoin kuin niitä asioita koskevat asiakirjat, joissa kielilain 12 §:n ja 29 §:n mukaan on käytettävä ruotsinkieltä.

Esityslista liitteineen julkaistaan kaupungin internet- ja intranetsivuilla. Ennen julkaisemista esityslistalta poistetaan henkilötiedot, joihin ei liity tiedottamisintressiä sekä salassa pidettävät tiedot.

4 § Jatkokokous

Jos kaikkia kokouskutsussa mainittuja asioita ei saada kokouksessa käsiteltyä, asiat voidaan siirtää jatkokokoukseen, johon ei tarvitse antaa eri kutsua. Kokouksesta poissa olleille lähetetään sähköinen viesti jatkokokouksen ajasta ja paikasta.

5 § Varavaltuutetun kutsuminen

Valtuutetun, joka ei pääse kokoukseen tai on esteellinen käsittelemään esityslistalla olevaa asiaa, on viipymättä ilmoitettava esteestä tai esteellisyydestä valtuuston sihteeristölle.

Saatuaan valtuutetulta tai muuten luotettavasti tiedon esteestä tai esteellisyydestä sihteeristön on kutsuttava estyneen valtuutetun sijaan kuntalain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettu varavaltuutettu.

6 § Muiden kuin valtuutettujen läsnäolo kokouksessa

Kaupunginhallituksen puheenjohtajan sekä kaupunginjohtajan ja apulaiskaupunginjohtajien on oltava läsnä valtuuston kokouksessa. Heidän poissaolonsa ei estä asioiden käsittelyä. Myös kaupunginhallituksen jäsenellä tai hänen poissa ollessaan varajäsenellä on läsnäolo-oikeus kokouksessa.

Edellä mainitulla henkilöllä on oikeus ottaa osaa keskusteluun, mutta ei päätöksentekoon, jollei hän ole samalla valtuutettu.

Nuorisovaltuuston kulloiseenkin kaupunginvaltuuston kokoukseen nimeämällä edustajalla on läsnäolo-oikeus valtuuston kokouksessa. Nuorisovaltuuston edustajalla on puheenjohtajan harkinnan mukaan oikeus ottaa osaa keskusteluun, mutta ei päätöksentekoon.

7 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Valtuuston kokouksen aluksi todetaan läsnä olevat valtuutetut ja varavaltuutetut sähköistä läsnäolo- ja äänestysjärjestelmää käyttäen tai nimenhuudolla, joka toimitetaan aakkosjärjestyksessä taikka muulla puheenjohtajan määräämällä tavalla.

Todettuaan läsnä olevat valtuutetut puheenjohtaja toteaa mahdolliset esteen ilmoittaneet valtuutetut ja läsnä olevat varavaltuutetut sekä onko kokous laillisesti kokoon kutsuttu ja päätösvaltainen.

Valtuutettu, jota ei kokouksen alussa ole todettu läsnä olevaksi, merkitään pöytäkirjaan poissa olevaksi. Läsnäolon toteamisen jälkeen saapuvan valtuutetun on ilmoittauduttava välittömästi puheenjohtajalle, jolloin pöytäkirjaan merkitään, minkä asian käsittelyn aikana hän on kokoukseen saapunut. Poistumisesta kesken kokouksen on ilmoitettava puheenjohtajalle, jolloin pöytäkirjaan vastaavasti merkitään, minkä asian käsittelyn aikana hän on kokouksesta poistunut.

Puheenjohtaja voi kokouksen kestäessä tai kokoustauon päätyttyä tarvittaessa todeta uudelleen läsnäolijat.

Läsnä oleviksi katsotaan ne valtuutetut, jotka pöytäkirjan mukaan ovat saapuneet kokoukseen eivätkä ole ilmoittaneet siitä poistuvansa tai joita valtuusto muuten ei ole todennut poissa oleviksi.

Mikäli puheenjohtaja toteaa valtuuston menettäneen päätösvallan, hänen on keskeytettävä kokous.

KuntaL 103 § 1 mom: Valtuusto on päätösvaltainen, kun vähintään kaksi kolmasosaa valtuutetuista on läsnä.

8 § Kokouksen johtaminen ja tilapäinen puheenjohtaja

Puheenjohtajan tehtävistä kokouksen johtamisessa säädetään kuntalain 102 §:ssä.

Puheenjohtajan tehtävänä on johtaa asioiden käsittelyä valtuustossa sekä pitää huolta järjestyksestä valtuuston kokouksessa. Puheenjohtaja saa, varoituksen annettuaan, määrätä poistettavaksi kokouksesta henkilön, joka käyttäytyy sopimattomasti. Jos syntyy epäjärjestys, jota puheenjohtaja ei voi hillitä, hänen on keskeytettävä tai lopetettava kokous.

Puheenjohtaja voi tarvittaessa valtuuston suostumuksella luovuttaa puheenjohdon kokouksessa varapuheenjohtajalle ja osallistua sinä aikana kokoukseen jäsenenä.

Jos sekä puheenjohtaja että varapuheenjohtajat ovat poissa tai esteellisiä jossakin asiassa, valitaan kokoukselle tilapäinen puheenjohtaja.

9 § Esteellisyys

Ennen asian käsittelyn aloittamista esteellisen henkilön on ilmoitettava esteellisyydestään ja esteellisyyden aiheuttamasta perusteesta sekä vetäydyttävä asian käsittelystä.

Puheenjohtajan on tarvittaessa saatettava valtuutetun tai muun kokoukseen osallistuvan henkilön esteellisyys valtuuston ratkaistavaksi. Asianomaisen henkilön tulee tarvittaessa antaa selvitystä seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen esteellisyytensä arvioinnissa.

Henkilö, jonka esteellisyydestä päätetään, voi olla läsnä esteellisyydestä päätettäessä, mutta ei saa osallistua esteellisyysasian käsittelyyn.

Esteellisyyttä koskeva valtuuston ratkaisu on perusteltava pöytäkirjaan.

KuntaL 97 § 1 mom: Valtuutettu on valtuustossa esteellinen käsittelemään asiaa, joka koskee henkilökohtaisesti häntä taikka hänen hallintolain (434/2003) 28 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettua läheistään. Milloin valtuutettu ottaa osaa asian käsittelyyn muussa toimielimessä, häneen sovelletaan, mitä kyseisen toimielimen jäsenen esteellisyydestä säädetään.

10 § Asioiden käsittelyjärjestys

Asiat käsitellään puheenjohtajan määräämässä järjestyksessä, jollei valtuusto toisin päätä.

Käsittelyn pohjana on kaupunginhallituksen ehdotus *(pohjaehdotus)* tai, milloin tarkastuslautakunta tai tilapäinen valiokunta on valmistellut asian, niiden ehdotus.

Jos kaupunginhallitus, tarkastuslautakunta tai tilapäinen valiokunta on muuttanut esityslistalla olevaa ehdotustaan ennen kuin valtuusto on tehnyt päätöksen asiasta, muutettu ehdotus on pohjaehdotus.

Jos kaupunginhallitus, tarkastuslautakunta tai tilapäinen valiokunta on peruuttanut esityslistalla olevan esityksensä ennen kuin valtuusto on tehnyt päätöksen asiasta, asia on poistettava esityslistalta. Muissa tapauksissa asian poistamisesta esityslistalta päättää valtuusto.

KuntaL 93 §: Kunnanhallituksen on valmisteltava valtuustossa käsiteltävät asiat lukuun ottamatta asioita, jotka koskevat valtuuston toiminnan sisäistä järjestelyä taikka jotka 35 §:ssä tarkoitettu tilapäinen valiokunta tai 121 §:ssä tarkoitettu tarkastuslautakunta on valmistellut. Tilapäisen valiokunnan on hankittava sen valmisteltaviin kuuluvissa asioissa kunnanhallituksen lausunto.

11 § Puheenvuorot

Kun asia on esitelty, siitä on varattava tilaisuus keskustella.

Puheenvuoro on pyydettävä sähköisesti tai selvästi havaittavalla tavalla taikka toimittamalla puheenjohtajalle kirjallinen puheenvuoropyyntö.

Puheenvuorot annetaan pyydetyssä järjestyksessä. Tästä järjestyksestä poiketen puheenjohtaja voi antaa:

1. asian käsittelyn alussa ryhmäpuheenvuoron kunkin valtuustoryhmän edustajalle ryhmien suuruuden mukaisessa järjestyksessä
2. puheenvuoron kaupunginhallituksen puheenjohtajalle tai hänen estyneenä ollessaan kaupunginhallituksen varapuheenjohtajalle, kaupunginjohtajalle, apulaiskaupunginjohtajille sekä tarkastuslautakunnan ja tilapäisen valiokunnan puheenjohtajalle, kun käsitellään kyseisen toimielimen valmistelemaa asiaa sekä
3. enintään yhden minuutin kestävän repliikki- ja kannatuspuheenvuoron.

Asian käsittelyjärjestystä koskeva työjärjestyspuheenvuoro on annettava ennen muita.

Kokouksen kulun turvaamiseksi puheenjohtajalla on oikeus yksittäisessä asiassa rajoittaa valtuutettujen puheenvuorojen pituutta. Puheenvuorojen pituutta voidaan myös valtuustovaliokunnan suosituksesta sopia ohjeellisesti rajattavaksi.

Jos puheenvuoroa pyydetään yhtaikaa salijärjestelmän kautta sekä muulla tavalla, on salijärjestelmän kautta puheenvuoroa pyytäneellä etusija. Jos useat pyytävät yhtaikaa puheenvuoroa, määrää puheenjohtaja missä järjestyksessä kukin heistä sen saa.

Puheenvuoro on pidettävä omalta paikalta tai valtuustosalin puhujakorokkeelta.

KuntaL 102 § 2 mom: Valtuutetulla on puheoikeus käsiteltävänä olevassa asiassa. Valtuutetun on pysyttävä asiassa. Jos valtuutettu puheessaan poikkeaa asiasta, puheenjohtajan on kehotettava häntä palaamaan asiaan. Jos valtuutettu ei noudata kehotusta, puheenjohtaja voi kieltää häntä jatkamasta puhetta. Jos valtuutettu ilmeisen tarpeettomasti pitkittää puhettaan, puheenjohtaja voi asiasta huomautettuaan kieltää häntä jatkamasta puhettaan.

12 § Pöydällepano ja asian palauttaminen valmisteltavaksi

Jos keskustelun kuluessa tehdään kannatettu ehdotus asian pöydällepanosta, palauttamisesta valmisteltavaksi tai jokin muu ehdotus, jonka hyväksyminen keskeyttäisi asian käsittelyn, seuraavien puhujien on puheenjohtajan kehotuksesta rajoitettava puheenvuoronsa koskemaan vain tätä ehdotusta. Jos ehdotus hyväksytään, puheenjohtaja keskeyttää asian käsittelyn. Jos ehdotus hylätään, asian käsittely jatkuu.

Jos asia pannaan pöydälle, on sitä ennen tehdyt kaupunginhallituksen, tarkastuslautakunnan tai tilapäisen valiokunnan pohjaehdotuksesta poikkeavat ehdotukset uudistettava, jotta poikkeavat ehdotukset huomioidaan asiaa uudelleen käsiteltäessä.

13 § Ehdotukset ja keskustelun päättäminen

Keskustelun kuluessa tehty muu muutosesitys kuin pöydälle panemista, asian palauttamista tai hylkäämistä koskeva ehdotus on annettava kirjallisena.

Kun kaikki puheenvuorot on käytetty, puheenjohtaja toteaa keskustelun päättyneeksi. Puheenjohtaja toteaa keskustelun kuluessa tehdyt ehdotukset ja onko ehdotuksia kannatettu.

14 § Päätöksen toteaminen

Jos keskustelun aikana ei ole tehty kannatettuja ehdotuksia, puheenjohtaja toteaa pohjaehdotuksen valtuuston päätökseksi.

Jos puheenjohtaja toteaa valtuuston yksimielisesti kannattavan kokouksessa tehtyä ehdotusta, puheenjohtaja toteaa ehdotuksen valtuuston päätökseksi.

15 § Äänestykseen otettavat ehdotukset

Äänestykseen otetaan pohjaehdotus ja kannatetut ehdotukset.

Ehdotusta, jota ei ole kannatettu tai joka on tehty vaihtoehtoisena tai ehdollisena taikka menee käsiteltävän asian ulkopuolelle, ei oteta äänestettäväksi.

16 § Äänestystapa ja äänestysjärjestys

Äänestys on toimitettava avoimesti. Äänestys toimitetaan äänestyskoneella sähköisesti tai nimenhuudolla.

Jos äänestykseen otettavia ehdotuksia on enemmän kuin kaksi, puheenjohtaja esittää valtuuston hyväksyttäväksi äänestystavan ja äänestysjärjestyksen. Äänestysjärjestys määräytyy seuraavien periaatteiden mukaan:

1. Ensin otetaan äänestykseen kaksi samaa asiaa koskevaa pohjaehdotuksesta eniten poikkeavaa ehdotusta. Voittanut ehdotus asetetaan jäljellä olevista ehdotuksista eniten pohjaehdotuksesta poikkeavaa ehdotusta vastaan. Näin jatketaan, kunnes saadaan lopullinen vastaehdotus pohjaehdotukselle. Kuitenkin jos äänestykseen on otettava pohjaehdotuksen kokonaan hylkäämistä tarkoittava ehdotus, se on asetettava viimeisenä äänestettäväksi muista ehdotuksista voittanutta vastaan.
2. Jos asia koskee määrärahan myöntämistä, otetaan ensin äänestykseen määrältään suurimman ehdotuksen hyväksyminen tai hylkääminen ja näin jatketaan ehdotusten suuruuden mukaisessa järjestyksessä, kunnes jokin ehdotus hyväksytään, minkä jälkeen pienemmistä ehdotuksista ei enää äänestetä.
3. Jos ehdotuksen hyväksyminen tai hylkääminen on riippumaton muista ehdotuksista, sen hyväksymisestä tai hylkäämisestä on äänestettävä erikseen.

Jos päätöksen tekemiseen vaaditaan lain mukaan määräenemmistön kannatus, puheenjohtajan on ilmoitettava siitä ennen äänestyksen toimittamista ja otettava se huomioon äänestyksen tuloksen todetessaan.

KuntaL 104 §: Jos toimielin on asiasta yksimielinen tai vastaehdotusta ei ole kannatettu, puheenjohtaja toteaa päätöksen. Muussa tapauksessa puheenjohtaja toteaa ehdotukset, joita ei kannatuksen puuttuessa oteta äänestettäviksi, ja ehdotukset, joista äänestetään. Puheenjohtaja saattaa toimielimen hyväksyttäväksi äänestystavan ja, jos äänestyksiä on toimitettava useampia, äänestysjärjestyksen sekä tekee äänestysesityksen siten, että vastaus "jaa" tai "ei" ilmaisee kannanoton ehdotukseen.

Äänestys toimitetaan avoimesti. Päätökseksi tulee ehdotus, joka on saanut eniten ääniä, tai äänten mennessä tasan ehdotus, jota puheenjohtaja on äänestänyt.

17 § Toimenpidealoite

Tehtyään käsiteltävänä olevassa asiassa päätöksen valtuusto voi hyväksyä kaupunginhallitukselle osoitettavan käsiteltyyn asiaan liittyvän toimenpidealoitteen *(ponnen)*. Toimenpidealoite ei saa olla ristiriidassa valtuuston päätöksen kanssa eikä saa muuttaa tai laajentaa päätöstä.

18 § Pöytäkirjan laatiminen ja tarkastaminen

Valtuuston pöytäkirja laaditaan suomen ja ruotsin kielellä.

Pöytäkirjaan sovelletaan, mitä pöytäkirjaan merkitsemisestä määrätään X luvun X §:ssä.

Valtuuston ja sen valiokunnan kokouksissa pitää pöytäkirjaa ja toimii sihteerinä kaupunginkanslian osoittama sihteeri.

Valtuuston pöytäkirjan tarkastaa kaksi kullakin kerralla sitä varten valittua valtuutettua, jollei valtuusto jonkin asian kohdalla ole päättänyt, että pöytäkirja tarkastetaan muulla tavalla.

Pöytäkirja voidaan tarkastaa myös sähköisesti.

19 § Pöytäkirjan otteen oikeaksi todentaminen

Valtuuston pöytäkirjan otteen oikeaksi todistaa puheenjohtaja, pöytäkirjanpitäjä, hallintojohtaja, kaupunginlakimies, hallintoasiantuntija, kaupunginkanslian hallintosihteeri tai kirjaaja.

20 § Päätösten tiedoksianto kunnan jäsenille

Valtuuston pöytäkirja siihen liitettyine oikaisuvaatimusohjeineen tai valitusosoituksineen pidetään nähtävänä kaupungin internet- ja intranetsivuilla ja luottamushenkilöiden intranetsivuilla pöytäkirjan tarkastusta seuraavana keskiviikkona, ellei toisin päätetä.

KuntaL 140 § 1 mom: Valtuuston pöytäkirja siihen liitettyine oikaisuvaatimusohjeineen tai valitusosoituksineen pidetään tarkastamisen jälkeen nähtävänä yleisessä tietoverkossa, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Jos asia on kokonaan salassa pidettävä, pöytäkirjassa julkaistaan ainoastaan maininta salassa pidettävän asian käsittelystä. Pöytäkirjassa julkaistaan ainoastaan tiedonsaannin kannalta välttämättömät henkilötiedot. Pöytäkirjan sisältämät henkilötiedot on poistettava tietoverkosta oikaisuvaatimus- tai valitusajan päättyessä.

21 Luku - Enemmistövaali ja suhteellinen vaali

1 § Vaaleja koskevat yleiset määräykset

Varajäsenet valitaan samassa vaalissa kuin varsinaiset jäsenet. Jos varajäsenet ovat henkilökohtaisia, varsinaisen ja henkilökohtaisen varajäsenen muodostamat ehdokasparit on hyväksyttävä ennen vaalia.

Enemmistövaalissa äänen voi antaa kenelle tahansa vaalikelpoiselle ehdokkaalle tai ehdokasparille. Jos valittavia on enemmän kuin yksi, toimielimen jäsenellä on käytettävissään yhtä monta ääntä kuin on valittavia henkilöitä tai ehdokaspareja. Yhdelle ehdokkaalle tai ehdokasparille voi antaa vain yhden äänen ja kaikkia ääniä ei ole pakko käyttää.

Suhteellisessa vaalissa ääni annetaan ehdokaslistalle.

2 § Valtuuston vaalilautakunta

Valtuusto valitsee keskuudestaan toimikaudekseen suhteellisten vaalien ja suljetuin lipuin toimitettavien enemmistövaalien toimittamista varten vaalilautakunnan, johon kuuluu neljä varsinaista ja yhtä monta henkilökohtaista varajäsentä.

Valtuusto valitsee vaalilautakuntaan valituista yhden puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi noudattaen samaa menettelyä kuin valtuuston puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajaa valittaessa.

Vaalilautakunta valitsee keskuudestaan sihteerin. Lautakunta voi kutsua avukseen asiantuntijoita.

3 § Ehdokaslistojen jättäminen ja vaalitoimituksen nimenhuuto

Suhteellisella vaalitavalla suoritettava vaali toimitetaan ehdokaslistoittain. Valtuusto määrää ajankohdan, milloin ehdokaslistat on viimeistään annettava valtuuston puheenjohtajalle sekä milloin vaalitoimituksen nimenhuuto aloitetaan. Vaalin nimenhuutoa ei saa pitää ennen kuin vähintään kymmenen minuuttia on kulunut ehdokaslistan nähtäville panemisesta.

4 § Ehdokaslistojen laatiminen ja asiamies

Ehdokaslistassa saa olla enintään niin monen ehdokkaan tai ehdokasparin nimi kuin vaalissa on valittavia jäseniä ja varajäseniä.

Ehdokaslistan otsikossa on mainittava, missä vaalissa sitä käytetään. Ehdokaslista on vähintään kahden valtuutetun allekirjoitettava. Ensimmäinen allekirjoittaja toimii listan asiamiehenä, antaa listan valtuuston puheenjohtajalle ja on oikeutettu tekemään siihen 5 §:ssä tarkoitetut oikaisut.

KuntaL 105 § 3 mom: Varajäsenet valitaan samassa vaalissa kuin varsinaiset jäsenet. Jos varajäsenet ovat henkilökohtaisia, ehdokkaat on hyväksyttävä ennen vaalia ja ehdokkaana tulee olla sekä varsinainen jäsen että tämän varajäsen. Jos varajäsenet eivät ole henkilökohtaisia, valituiksi tulevat varsinaisiksi jäseniksi valittujen jälkeen seuraavaksi eniten ääniä tai korkeimmat vertausluvut saaneet ehdokkaat.

5 § Ehdokaslistojen tarkastus ja oikaiseminen

Kun ehdokaslistojen antamisen määräaika on päättynyt, valtuuston puheenjohtaja antaa ehdokaslistat vaalilautakunnalle, joka tutkii ehdokkaiden vaalikelpoisuuden ja tarkastaa, ovatko ehdokaslistat asianmukaisesti laaditut. Jos listassa todetaan virheitä, annetaan asiamiehelle tilaisuus korjata virheet vaalilautakunnan asettamassa määräajassa.

Jos sama henkilö on ehdokaslistan korjaamisen jälkeenkin ehdokkaana useammalla listalla, vaalilautakunnan on, mikäli mahdollista, tiedusteltava ehdokkaalta, mille listalle hänen nimensä jätetään.

6 § Ehdokaslistojen yhdistelmä

Ehdokaslistojen oikaisuja varten varatun määräajan päätyttyä vaalilautakunta laatii hyväksytyistä ehdokaslistoista yhdistelmän, jossa jokainen ehdokaslista merkitään järjestysnumerolla.

Ennen vaalitoimituksen nimenhuudon alkamista ehdokaslistojen yhdistelmä annetaan valtuutetuille tiedoksi lukemalla se ääneen tai muulla tavalla.

7 § Suhteellisen vaalin toimittaminen

Luottamushenkilöiden vaali toimitetaan suhteellisena, jos sitä vaatii läsnä olevista toimielimen jäsenistä vähintään määrä, joka saadaan jakamalla läsnä olevien lukumäärä valittavien lukumäärällä lisättynä yhdellä. Jos osamääräksi tulee murtoluku, se korotetaan lähinnä ylempään kokonaislukuun.

Suhteellinen vaali toimitetaan suljetuin lipuin. Äänestyslippuun merkitään sen ehdokaslistan numero, jolle ääni annetaan. Valtuutetut antavat nimenhuudon määräämässä järjestyksessä vaalilautakunnan puheenjohtajalle äänestyslippunsa.

8 § Vaalin tuloksen toteaminen

Nimenhuudon päätyttyä vaalilautakunta tutkii äänestyslippujen pätevyyden sekä laskee ja ilmoittaa vaalin tuloksen noudattaen soveltuvin osin, mitä kuntavaaleista säädetään.

Vaalilautakunta antaa vaalin tuloksesta kirjallisen ilmoituksen valtuuston puheenjohtajalle, joka toteaa vaalin tuloksen valtuustolle pöytäkirjaan merkittäväksi.

KuntaL 105 § 4 mom: Suhteellista vaalia toimitettaessa on noudatettava soveltuvin osin, mitä kunnallisvaaleista säädetään. Lisäksi valtuusto voi antaa määräyksiä vaalin toimittamisesta. Suhteellinen vaali ja vaadittaessa myös enemmistövaali on toimitettava suljetuin lipuin. Äänten mennessä tasan ratkaisee arpa.

9 § Suljettu lippuäänestys ja äänestyslippujen säilyttäminen

Enemmistövaali toimitetaan suljetuin lipuin, jos yksikin sitä vaatii. Suhteellinen vaali toimitetaan aina suljetuin lipuin.

Suljetussa lippuäänestyksessä äänestäjän on taitettava äänestyslippu siten, ettei sen sisältö ole näkyvissä. Äänestyslipussa ei saa olla asiattomia merkintöjä ja sen tulee sisällykseltään olla riidaton.

Milloin enemmistövaali toimitetaan suljetuin lipuin, on valtuuston puheenjohtajan kutsuttava 2 §:ssä mainittu vaalilautakunta avustamaan vaalitoimituksessa. Valtuutetut antavat nimenhuudon määräämässä järjestyksessä vaalilautakunnan puheenjohtajalle suljetuin lipuin toimitettavan enemmistövaalin äänestyslippunsa.

Äänestysliput sekä arvonnassa käytetyt liput on säilytettävä vaalipäätöksen lainvoimaisuuteen saakka. Jos vaali on toimitettu suljetuin lipuin, liput on säilytettävä suljetussa kuoressa.

22 Luku - Valtuutetun aloite- ja kyselyoikeus

1 § Valtuutettujen aloitteet

Valtuutetuilla ja valtuustoryhmällä on oikeus tehdä aloitteita kunnan toimintaa ja hallintoa koskevista asioista. Aloite annetaan puheenjohtajalle kirjallisena valtuuston kokouksen aikana. Aloitteen jättäminen merkitään saman kokouksen pöytäkirjaan. Puheenjohtaja toteaa lyhyesti, mitä aloitteissa ehdotetaan. Aloite on, sitä enempää tässä kokouksessa käsittelemättä, lähetettävä kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Kaupunginhallituksen on valmisteltava vastaus aloitteeseen, jossa on vähintään 15 valtuutetun allekirjoitus, viimeistään puolen vuoden kuluessa sen jättämisestä ja se on annettava valtuustolle tiedoksi.

Aloitteet, jotka merkitsevät uuden määrärahan ottamista talousarvioon tai määrärahan korottamista, on käsiteltävä seuraavan vuoden talousarvion yhteydessä.

Kaupunginhallituksen on vuosittain maaliskuun loppuun mennessä tuotava valtuustolle tiedoksi luettelo valtuutettujen edellisen vuoden aikana tekemistä aloitteista. Luettelosta tulee käydä ilmi, milloin aloitteeseen on vastattu tai mikä aloitteen käsittelyvaihe on. Samassa yhteydessä voidaan tuoda luettelo muista aikaisemmin valtuustokauden aikana tehdyistä, edelleen vastaamatta olevista aloitteista.

2 § Kaupunginhallitukselle osoitettava kysymys

Vähintään neljäsosa valtuutetuista voi tehdä kaupunginhallitukselle osoitetun kirjallisen kysymyksen kaupungin toimintaa ja hallintoa koskevasta asiasta. Kysymys on annettava kaupungin kirjaamoon.

Kaupunginhallituksen on vastattava kysymykseen viimeistään siinä valtuuston kokouksessa, joka ensiksi pidetään kolmen viikon kuluttua kysymyksen tekemisestä, tai ilmoitettava silloin syy, minkä vuoksi vastausta ei ole voitu antaa.

3 § Selonteko

Kaupunginvaltuuston puheenjohtaja voi pyytää kaupunginvaltuustolle selonteon kaupungin toimintaa ja hallintoa koskevassa asiassa. Lisäksi valtuustoryhmät, jotka edustavat vähintään puolta valtuutetuista, voivat esittää puheenjohtajalle selonteon pyytämistä. Puheenjohtajan tulee ilmoittaa pyytämästään selonteosta kaupunginvaltuustolle.

Selonteon antaa kaupunginjohtaja tai hänen määräämänsä apulaiskaupunginjohtaja. Selonteko tulee antaa seuraavassa aikaisintaan viikon kuluttua sen pyytämisestä pidettävässä kaupunginvaltuuston kokouksessa tai kaupunginvaltuuston iltakoulussa.

Valtuusto merkitsee asiasta käydyn keskustelun jälkeen selonteon tiedoksi eikä asiassa tässä yhteydessä tehdä päätöstä. Kaupunginvaltuusto voi kuitenkin selonteon pohjalta lähettää asian kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

4 § Selostustilaisuus ja kyselytunti

Valtuuston kokousta voi edeltää selostustilaisuus, jossa selostetaan ajankohtaisia aiheita ja jota voi seurata kyselytunti.

Valtuutetulla on oikeus esittää kaupunginhallituksen puheenjohtajalle, kaupunginjohtajalle ja apulaiskaupunginjohtajille selostustilaisuuden yhteydessä pidettävällä kyselytunnilla vastattavaksi lyhyt, kulloinkin yhteen asiaan kohdistuva kysymys kaupungin hallintoa ja taloutta koskevista asioista.

Kysymys on toimitettava kirjallisena tai sähköpostitse viimeistään selostustilaisuutta edeltävänä maanantaina klo 12.00 valtuuston sihteeristölle. Kysymyksen voi tehdä myös kyselytunnin aikana suullisesti. Kukin valtuutettu voi esittää yhden suullisen tai kirjallisen kysymyksen kyselytuntia kohden.

Kysymyksiin vastataan suullisesti. Kirjallisiin ja sähköpostitse toimitettuihin kysymyksiin, joita ei ehditä käsitellä kyselyille varatussa määräajassa, annetaan kysymyksen esittäjälle ja muille valtuutetuille vastaus kirjallisena tai sähköisesti, luottamushenkilöiden intranetissä viimeistään seuraavan valtuuston kokouksen aikana ilman muuta käsittelyä. Varavaltuutetun tekemään kysymykseen vastataan ainoastaan siinä tapauksessa, mikäli varavaltuutettu on tässä selostustilaisuudessa läsnä.

Kyselytunti järjestetään valtuuston kokousta edeltävänä torstaina, jollei valtuusto toisin päätä. Puheenjohtajana kyselytunnilla toimii valtuuston puheenjohtaja. Kyselytunti on julkinen.

Puheenjohtaja ratkaisee, huomioon ottaen kysymyksen ajankohtaisuuden ja merkityksen, missä järjestyksessä kirjallisiin kysymyksiin vastataan lähtökohtana se, että kysymyksille varattu aika selostustilaisuudessa ei ylitä 45 minuuttia. Ensimmäinen vastauksen jälkeisen puheenvuo-ron käyttöoikeus on kysymyksen esittäneellä valtuutetulla. Tämän jälkeen myös muilla valtuutetuilla on oikeus käyttää puheenvuoroja. Puheenjohtajalla on oikeus harkintansa mukaan rajoittaa keskustelua.

5 § Kaupunginvaltuuston iltakoulu

Kaupunginvaltuuston iltakoulussa käsitellään kaupungin strategiavalmisteluun liittyviä asioita sekä muita ajankohtaisia aiheita. Iltakoulussa voidaan myös selostaa kaupungin yhtiöiden ja yhteistyökumppaneiden toimintaan liittyviä asioita.

Iltakoulussa läsnäolo- ja puheoikeus on valtuutetuilla ja kaupunginhallituksen jäsenillä. Lisäksi läsnäolo- ja puheoikeus on puheenjohtajan kutsusta kunkin käsiteltävän asian osalta asianomaisen lautakunnan puheenjohtajalla, asianomaisen yhteisön hallituksen jäsenellä ja valtuustoryhmien ensimmäisillä varavaltuutetuilla.

Iltakoulut eivät ole yleisölle avoimia.

23 Luku - Valiokunnat

1 § Valtuustovaliokunnan asettaminen

Valtuusto asettaa vuosittain pysyvän valtuustovaliokunnan käsittelemään valmistelevasti valtuustossa vireillä olevia asioita sekä muita valtuuston työskentelyyn liittyviä kysymyksiä.

Valtuustovaliokunnan jäseninä ovat valtuuston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat sekä valtuuston kulloinkin päättämä määrä valtuuston valitsemia jäseniä ja heidän henkilökohtaisia varajäseniään.

Valtuustovaliokunnan puheenjohtajana toimii valtuuston puheenjohtaja ja hänen estyneenä ollessaan valtuuston I varapuheenjohtaja tai valtuuston II varapuheenjohtaja.

Valtuustovaliokunnan kokouksiin osallistuvat asiantuntijoina kaupunginhallituksen puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat sekä kulloinkin asian käsittelyn kannalta tarvittavat henkilöt.

Valtuustovaliokunnan kokoukset eivät ole yleisölle avoimia.

Tässä määräyksessä mainitulla valtuustovaliokunnalla ei tarkoiteta kuntalain 35 §:ssä säädettyä valiokuntaa.

2 § Tilapäisen valiokunnan asettaminen

Valtuusto voi kuntalain 35 §:n mukaisesti asettaa keskuudestaan valiokunnan valmistelemaan kuntalain 34 §:ssä tarkoitettua luottamushenkilön erottamista koskevaa tai 43 §:ssä tarkoitettua kunnanjohtajan irtisanomista tai muihin tehtäviin siirtämistä koskevaa asiaa taikka lausunnon antamista tai hallinnon tarkastamista varten. Samalla valtuusto määrää valiokunnan puheenjohtajan.

Tilapäisen valiokunnan on hankittava sen valmisteltaviin kuuluvissa asioissa kaupunginhallituksen lausunto. Valtuustossa asian käsittely tapahtuu valiokunnan valmistelun pohjalta.

KuntaL 34 § 1 ja 4 mom: Valtuusto voi erottaa kunnan, kuntayhtymän tai kuntien yhteiseen toimielimet valitsemansa luottamushenkilöt kesken toimikauden, jos he tai jotkut heistä eivät nauti valtuuston luottamusta. Erottamispäätös koskee kaikkia toimielimeen valittuja luottamushenkilöitä.

Asia tulee vireille kunnanhallituksen esityksestä tai jos vähintään neljäsosa valtuutetuista on tehnyt sitä koskevan aloitteen.

KuntaL 35 § 1 ja 2 mom: Kun 34 §:ssä tarkoitettu luottamushenkilön erottamista koskeva asia tai 43 §:ssä tarkoitettu kunnanjohtajan irtisanomista tai muihin tehtäviin siirtämistä koskeva asia on tullut vireille, valtuusto voi asettaa tilapäisen valiokunnan, jonka on valmisteltava asia. Valiokunnan jäsenten on oltava valtuutettuja tai varavaltuutettuja.
Tilapäinen valiokunta voidaan asettaa myös lausunnon antamista ja hallinnon tarkastamista varten.

KuntaL (25) 43 §: Valtuusto voi irtisanoa kunnanjohtajan tai siirtää hänet muihin tehtäviin, jos hän on menettänyt valtuuston luottamuksen.

Asia tulee vireille kunnanhallituksen esityksestä tai jos vähintään neljäsosa valtuutetuista on tehnyt sitä koskevan aloitteen. Asiaa valmisteltaessa kunnanjohtajalle on ilmoitettava, mihin luottamuksen menetys perustuu ja varattava hänelle tilaisuus tulla kuulluksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun päätöksen tekemiseen vaaditaan, että sitä kannattaa kaksi kolmasosaa kaikista valtuutetuista. Päätös voidaan panna heti täytäntöön. Samalla kunnanjohtaja voidaan vapauttaa tehtäviensä hoidosta.

IV OSA - PÄÄTÖKSENTEKO- JA HALLINTOMENETTELY

24 Luku – Kokousmenettely

1 § Määräysten soveltaminen

Tämän luvun määräyksiä noudatetaan valtuustoa lukuun ottamatta kunnan toimielimissä sekä soveltuvin osin toimituksissa ja katselmuksissa. Valtuuston pöytäkirjaan kuitenkin sovelletaan, mitä pöytäkirjaan merkitsemisestä määrätään tämän luvun XX §:ssä. Muilta osin kaupunginvaltuuston kokousmenettelystä on määrätty X luvussa.

Tarkastuslautakunnan kokouksista määrätään lisäksi 17 luvun 3 §:ssä.

2 § Toimielimen päätöksentekotavat

Toimielin voi käsitellä asian varsinaisessa kokouksessaan, jossa kokoukseen osallistujat ovat läsnä kokouspaikalla. Varsinaisessa kokouksessa voidaan käyttää sähköistä asianhallinta- tai äänestysjärjestelmää.

Vaihtoehtoisesti kokous voidaan pitää sähköisessä toimintaympäristössä, johon osallistutaan sähköisen yhteyden avulla (*sähköinen kokous*). Kokouksen aikana toimielimen jäsenen tulee huolehtia siitä, etteivät luottamukselliset keskustelut tai salassa pidettävät tiedot ole ulkopuolisen kuultavissa tai nähtävissä.

Toimielin voi myös tehdä päätöksiä suljetussa sähköisessä päätöksentekomenettelyssä ennen kokousta (*sähköinen päätöksentekomenettely*). Päätöksentekomenettelyä voidaan käyttää kaikkiin toimielimen päätösvaltaan kuuluviin asioihin.

Tietohallinto vastaa siitä, että sähköisiin kokouksiin ja sähköiseen päätöksentekomenettelyyn tarvittavat tekniset laitteet, järjestelmät ja tietoliikenneyhteydet ovat ajantasaisia ja tietoturvallisia lakien edellyttämällä tavalla.

3 § Kokousaika- ja paikka

Toimielin päättää kokoustensa ajan ja paikan. Kokous pidetään myös, kun puheenjohtaja tai tämän estyneenä ollessa varapuheenjohtaja katsoo kokouksen tarpeelliseksi tai enemmistö toimielimen jäsenistä tekee puheenjohtajalle esityksen kokouksen pitämisestä ilmoittamansa asian käsittelyä varten. Tällöin puheenjohtaja määrää kokousajan.

Puheenjohtaja voi perustellusta syystä peruuttaa kokouksen.

4 § Kokouskutsu ja esityslista

Toimielinten kokouskutsujen kielenä on suomen kieli erikseen nimettyjä ruotsinkielisiä toimielimiä lukuun ottamatta.

Kokouskutsun antaa puheenjohtaja.

Kokouskutsu toimitetaan, mikäli mahdollista, kolme päivää ennen kokousta toimielimen jäsenille sekä niille, joilla on läsnäolo-oikeus tai –velvollisuus toimielimen kokouksessa.

Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat. Kokouskutsussa on mainittava, mitä toimielimen päätöksentekotapaa noudatetaan kunkin asian kohdalla. Jos asia käsitellään sähköisessä päätöksentekomenettelyssä, tulee kutsussa ilmaista, mihin mennessä asia on käsiteltävä sähköisesti.

Kokouskutsu toimitetaan julkaisemalla esityslista liitteineen luottamushenkilöiden intranetsivuilla ja ilmoittamalla julkaisemisesta sähköpostilla tai tarvittaessa myös tekstiviestillä tai muulla hyväksyttävällä tavalla.

Esityslista liitteineen julkaistaan myös kaupungin internet- ja intranetsivuilla. Ennen julkaisemista esityslistalta poistetaan henkilötiedot, joihin ei liity tiedottamisintressiä sekä salassa pidettävät tiedot.

Esityslistan tulee sisältää selostukset käsiteltävistä asioista ja esitykset toimielimen päätöksiksi.

Toimielin voi esittelijän ehdotuksesta tai jäsenen ehdotuksesta, jota on kannatettu, ottaa enemmistöpäätöksellä käsiteltäväkseen sellaisenkin asian, jota ei ole mainittu kokouskutsussa.

Tietohallinto vastaa siitä, että tarvittavat tekniset laitteet, järjestelmät ja tietoliikenneyhteydet ovat käytettävissä.

5 § Jatkokokous

Jos kaikkia kokouskutsussa mainittuja asioita ei saada kokouksessa käsiteltyä, asiat voidaan siirtää jatkokokoukseen, johon ei tarvitse antaa eri kutsua. Kokouksesta poissa olleille lähetetään sähköinen viesti jatkokokouksen ajasta ja paikasta sekä jatkokokouksen päätöksentekotavasta.

6 § Varajäsenen kutsuminen

Toimielimen jäsenen on kutsuttava varajäsen sijaansa, mikäli hän ei pääse kokoukseen. Varajäsenen voi kutsua myös yksittäisen asian käsittelyyn.

Myös puheenjohtaja, esittelijä tai toimielimen sihteeri voi toimittaa kutsun varajäsenelle.

7 § Läsnäolo- ja puheoikeus kokouksessa

Toimielimen jäsenten ja esittelijän lisäksi toimielimen kokouksessa on läsnäolo- ja puheoikeus:

- valtuuston puheenjohtajalla ja varapuheenjohtajilla kaupunginhallituksen kokouksessa
- valtuuston puheenjohtajalla ja varapuheenjohtajilla kaupunginhallituksen jaoston kokouksessa
- kaupunginhallituksen puheenjohtajalla, kaupunginhallituksen toimielimeen valitsemalla edustajalla ja kaupunginjohtajalla lautakunnan kokouksessa, ei

kuitenkaan tarkastuslautakunnan, keskusvaalilautakunnan ja valtuuston tilapäisen valiokunnan kokouksessa
- lautakunnan puheenjohtajalla, kaupunginhallituksen jaostoon valitsemalla edustajalla ja toimialan apulaiskaupunginjohtajalla lautakunnan jaoston kokouksessa
- kaupunginhallituksen puheenjohtajalla, kaupunginjohtajalla ja sosiaali- ja terveystoimen apulaiskaupunginjohtajalla Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokunnan kokouksessa
- kaupunginhallituksen puheenjohtajalla, kaupunginjohtajalla ja konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajalla muun liikelaitoksen johtokunnan kokouksessa

Muiden henkilöiden läsnäolo- ja puheoikeudesta päättää asianomainen toimielin.

Esittelijänä toimiva viranhaltija on velvollinen olemaan läsnä toimielimen kokouksessa.

Kaupungin muu työntekijä on velvollinen toimielimen kutsusta tai esimiehensä määräyksestä olemaan läsnä kaupungin toimielimen kokouksessa.

Toimielin voi päättää asiantuntijan kuulemisesta yksittäisessä asiassa. Asiantuntijan on poistuttava kokouksesta ennen päätöksentekoa.

8 § Kaupunginhallituksen edustajan tehtävät muissa toimielimissä

Kaupunginhallituksen edustajien tehtävistä muissa toimielimissä päätetään edustajien nimeämispäätöksen yhteydessä.

9 § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Avattuaan kokouksen puheenjohtaja toteaa läsnä olevat luottamushenkilöt sekä kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden.

10 § Tilapäinen puheenjohtaja

Jos sekä puheenjohtaja että varapuheenjohtaja ovat poissa tai esteellisiä jossakin asiassa, valitaan kokousta tai asian käsittelyä varten tilapäinen puheenjohtaja.

11 § Kokouksen johtaminen

Puheenjohtaja johtaa asioiden käsittelyä ja pitää huolta järjestyksestä toimielimen kokouksessa.

Puheenjohtaja voi määrätä henkilön poistumaan kokouksesta, mikäli tämä käytöksellään häiritsee kokouksen kulkua, eikä noudata puheenjohtajan antamaa kehotusta käyttäytyä asianmukaisesti.

Jos syntyy epäjärjestys, puheenjohtajan on keskeytettävä tai lopetettava kokous.

12 § Asioiden käsittelyjärjestys

Asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei toimielin toisin päätä.

Esittelijän ehdotus on käsittelyn pohjana *(pohjaehdotus)*. Jos esittelijä on keskustelun aikana muuttanut esityslistalla olevaa ehdotustaan, muutettu ehdotus on pohjaehdotus.

Jos esittelijä ehdottaa asian poistamista esityslistalta, asia poistetaan. Toimielin voi kuitenkin enemmistöpäätöksellä päättää käsitellä esittelijän poistaman asian. Tuolloin asia käsitellään toimielimen puheenjohtajan selostuksen pohjalta.

13 § Asioiden valmistelu ja esittely

Toimielinten esityslistoissa tulee käyttää asiallista, selkeää ja ymmärrettävää kieltä. Asioiden valmistelussa tulee noudattaa hallintojohtajan antamia ohjeita.

Asiat päätetään toimielimen kokouksessa viranhaltijan esittelystä. Esittelijä vastaa toimielimen käsiteltäväksi tuotavien asioiden valmistelusta.

Esittelijän ollessa poissa tai esteellinen hänen sijaisekseen määrätty toimii esittelijänä.

Toimielin voi erityisestä syystä päättää, että asia käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta ilman viranhaltijan esittelyä.

14 § Kaupunginhallituksen ja sen yleisjaoston esittelijät

Kaupunginjohtaja esittelee kaupunginhallituksen käsiteltäväksi tulevat toimialaansa koskevat asiat, koko kaupunkia koskevat asiat, useampaa kuin yhtä toimialaa koskevat asiat sekä ottomenettelyyn tulevat viranhaltijapäätökset. Kaupunginjohtajalla on oikeus ottaa esiteltäväkseen myös apulaiskaupunginjohtajan esittelyvelvollisuuteen kuuluva asia.

Apulaiskaupunginjohtajat esittelevät kaupunginhallituksen ja sen yleisjaoston käsiteltäväksi tulevat toimialaansa koskevat asiat.

Konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtaja esittelee kaupunginhallituksen yleisjaoston käsiteltäväksi tulevat koko kaupunkia ja konsernia koskevat asiat.

15 § Kaupunkisuunnittelulautakunnan, teknisen lautakunnan sekä ympäristölautakunnan ja niiden jaostojen esittelijät

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristötoimen apulaiskaupunginjohtaja esittelee kaupunkisuunnittelulautakunnan, teknisen lautakunnan ja ympäristölautakunnan käsiteltäviksi tulevat maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialaa kokonaisuutena tai useampaa kuin yhtä tulosaluetta koskevat asiat.

Tulosaluejohtaja esittelee lautakunnan käsittelyyn tulevat tulosalueensa asiat. Rakennusvalvontajohtaja esittelee rakennuslupajaoston käsiteltäväksi tulevat asiat.

Apulaiskaupunginjohtajalla on oikeus ottaa esiteltäväkseen myös tulosaluejohtajan esittelyvelvollisuuteen kuuluva asia.

16 § Opetuslautakunnan ja sen jaostojen sekä vapaa-ajanlautakunnan esittelijät

Sivistystoimen apulaiskaupunginjohtaja esittelee opetuslautakunnan ja vapaa-ajanlautakunnan käsiteltäväksi tulevat toimialaa kokonaisuutena tai useampaa kuin yhtä tulosaluetta koskevat asiat.

Tulosaluejohtaja esittelee lautakunnan käsittelyyn tulevat tulosalueensa asiat.

Talous- ja hallintojohtaja esittelee opetuslautakunnan ja vapaa-ajan lautakunnan käsittelyyn tulevat tulosalueensa asiat.

Ruotsinkielisen tulosalueen johtaja esittelee opetuslautakunnan ruotsinkielisen jaoston käsiteltäväksi tulevat asiat ja opetuslautakunnan yksilöasioiden jaoston käsiteltäväksi tulevat ruotsinkielisen peruskoulun ja lukion oppilasta koskevat asiat.

Perusopetuksen johtaja esittelee opetuslautakunnan yksilöasioiden jaoston käsiteltäväksi tulevat peruskoulun oppilasta koskevat asiat.

Nuoriso- ja aikuiskoulutuksen johtaja esittelee muut opetuslautakunnan yksilöasioiden jaoston käsiteltäväksi tulevat asiat.

Apulaiskaupunginjohtajalla on oikeus ottaa esiteltäväkseen myös tulosaluejohtajan esittelyvelvollisuuteen kuuluva asia.

17 § Sosiaali- ja terveyslautakunnan ja sen jaoston esittelijät

Sosiaali- ja terveystoimen apulaiskaupunginjohtaja esittelee sosiaali- ja terveyslautakunnan käsiteltäväksi tulevat toimialaa kokonaisuutena tai useampaa kuin yhtä tulosaluetta koskevat asiat.

Tulosalueen johtaja esittelee lautakunnan ja jaoston käsiteltäväksi tulevat tulosalueensa asiat.

Apulaiskaupunginjohtajalla on oikeus ottaa esiteltäväkseen myös tulosaluejohtajan esittelyvelvollisuuteen kuuluva asia.

18 § Keskusvaalilautakunnan esittelijät

Keskusvaalilautakunnan sihteeri esittelee keskusvaalilautakunnan käsiteltäväksi tulevat asiat.

19 § Liikelaitoksen johtokunnan esittelijät

Työterveys liikelaitoksen johtokunnalle asiat esittelee työterveysjohtaja.

Suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokunnalle asiat esittelee suun terveydenhuollon johtaja.

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtokunnalle asiat esittelee pelastusjohtaja.

20 § Kokouksen julkisuus

Toimielimen kokoukset ovat julkisia vain, jos toimielin niin päättää. Salassa pidettävää asiaa tai asiakirjaa ei voi käsitellä julkisesti.

Toimielimen julkisissa kokouksissa yleisöllä on mahdollisuus seurata kokousta myös siltä osin kuin kokoukseen osallistutaan sähköisesti.

21 § Esteellisyys

Esteellisen läsnäolijan on ilmoitettava esteellisyydestään ja sen hallintolain 28 §:n mukaisesta perusteesta ennen asian käsittelyn aloittamista ja vetäydyttävä asian käsittelystä.

Puheenjohtajan on tarvittaessa saatettava kokoukseen osallistuvan esteellisyys toimielimen ratkaistavaksi. Asianomaisen henkilön tulee tarvittaessa antaa selvitystä seikoista, joilla voi olla merkitystä hänen esteellisyytensä arvioinnissa, mutta hän ei saa osallistua asian ratkaisuun. Esteellisyyttä koskeva ratkaisu on perusteltava pöytäkirjaan.

22 § Pöydällepano ja asian palauttaminen valmisteltavaksi

Jos keskustelun kuluessa tehdään kannatettu ehdotus asian pöydällepanosta, palauttamisesta valmisteltavaksi tai jokin muu ehdotus, jonka hyväksyminen keskeyttäisi asian käsittelyn, seuraavien puhujien on puheenjohtajan kehotuksesta kohdistettava puheenvuoronsa vain tähän ehdotukseen. Jos ehdotus hyväksytään, puheenjohtaja keskeyttää asian käsittelyn. Jos ehdotus hylätään, asian käsittely jatkuu.

Pöydällepanon sijaan asia voidaan palauttaa valmisteluun esimerkiksi lisäselvitysten hankkimiseksi tai eri päätösvaihtoehtojen selvittämiseksi.

24 § Ehdotukset ja keskustelun päättäminen

Keskustelun kuluessa tehty ehdotus on annettava kirjallisena, jos puheenjohtaja niin vaatii.

Kun kaikki puheenvuorot on käytetty, puheenjohtaja toteaa keskustelun päättyneeksi. Puheenjohtaja toteaa keskustelun kuluessa tehdyt ehdotukset ja onko ehdotusta kannatettu.

25 § Päätöksen toteaminen

Jos keskustelun aikana ei ole tehty kannatettuja ehdotuksia, puheenjohtaja toteaa pohjaehdotuksen toimielimen päätökseksi.

Jos puheenjohtaja toteaa toimielimen yksimielisesti kannattavan kokouksessa tehtyä ehdotusta, puheenjohtaja toteaa ehdotuksen toimielimen päätökseksi.

26 § Äänestykseen otettavat ehdotukset

Äänestykseen otetaan pohjaehdotus ja kannatetut ehdotukset. Ehdotusta, joka on tehty vaihtoehtoisena tai ehdollisena tai menee käsiteltävän asian ulkopuolelle, ei kuitenkaan oteta äänestykseen. Ehdotuksen tulee siten olla sellainen, että toimielin voi sen perusteella tehdä päätöksen: ”hyväksyttiin tai hylättiin esitys”.

27 § Äänestys ja vaali

Äänestykseen ja vaalin toimittamiseen sovelletaan, mitä 20 ja 21 luvuissa määrätään äänestyksen ja vaalin toimittamisesta valtuustossa.

28 § Pöytäkirjan laatiminen ja tarkastaminen

Toimielinten pöytäkirjojen kielenä on suomen kieli erikseen nimettyjä ruotsinkielisiä toimielimiä lukuun ottamatta.

Pöytäkirjan pitämisestä ja sisällöstä vastaa toimielimen puheenjohtaja. Pöytäkirjaa pitää toimielimen puheenjohtajan johdolla toimielimen sihteeri tai muu pöytäkirjanpitäjä. Jos puheenjohtaja ja pöytäkirjanpitäjä ovat eri mieltä kokouksen kulusta, pöytäkirja laaditaan puheenjohtajan näkemyksen mukaan.

Pöytäkirjan allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa pöytäkirjanpitäjä.

Pöytäkirja tarkastetaan toimielimen päättämällä tavalla.

Pöytäkirja voidaan allekirjoittaa ja tarkastaa sähköisesti. Sähköisessä päätöksentekomenettelyssä tehtyjä päätöksiä koskeva pöytäkirja tai sen osa voidaan tarkastaa erikseen ennen kokousta.

Toimielimen pöytäkirjaan merkitään:

1) *järjestäytymistietoina:*
   - toimielimen nimi
   - merkintä käytetyistä päätöksentekotavoista (varsinainen kokous, sähköinen kokous, yksilöidään päätökset, jotka on tehty sähköisessä päätöksentekomenettelyssä)
   - kokouksen alkamis- ja päättymisaika sekä kokouksen keskeytykset
   - kokouspaikka
   - läsnä olevat ja missä ominaisuudessa kukin on ollut läsnä
   - kesken kokouksen saapuneet; minkä asian käsittelyn ja mihin kellon aikaan he ovat saapuneet
   - poissa olleet
   - kokouksesta poistuneet; minkä asian käsittelyn aikana ja mihin kellon aikaan he ovat poistuneet
   - kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

2) *asian käsittelytietoina:*

- otsikko
- selostus asiasta ja mahdollisesta aikaisemmasta käsittelystä tai viittaus pöytäkirjaan liitettyihin asiakirjoihin
- esittelijän päätösesitys
- esteellisyys ja sen peruste
- tehdyt ehdotukset ja onko niitä kannatettu tai niiden raukeaminen
- äänestykset: äänestystapa, äänestysjärjestys, äänestysesitys sekä äänestyksen tulos siten, että kunkin jäsenen kannanotto ilmenee pöytäkirjasta tai siihen liitettävästä äänestysluettelosta
- vaalit: vaalitapa ja vaalin tulos
- asiassa tehty päätös
- eriävät mielipiteet ja pöytäkirjalausumat
- valtuuston hyväksymät toimenpidealoitteet (ponnet)

3) muina tietoina:

- salassapitomerkinnät
- puheenjohtajan allekirjoitus
- pöytäkirjanpitäjän varmennus
- merkintä pöytäkirjan tarkastuksesta ja jos pöytäkirjan tarkastajat on valittu, heidän nimensä
- merkintä nähtävänä pitämisestä yleisessä tietoverkossa
- muutoksenhakuohjeet

Jos asia on poistettu esityslistalta, pöytäkirjaan merkitään asiaotsikko ja merkintä asian poistamisesta esityslistalta.

Kun asian käsittely on keskeytetty pöydällepanon tai palauttamisen vuoksi, pöytäkirjaan merkitään vain kannatettu ehdotus pöydällepanosta tai palauttamisesta, ei mahdollisia muita keskustelun aikana tehtyjä ehdotuksia.

Pöytäkirjaan liitettävissä oikaisuvaatimusohjeissa annetaan tarpeelliset ohjeet oikaisuvaatimuksen tekemiseksi. Pöytäkirjaan liitettävässä valitusosoituksessa on mainittava valitusviranomainen, valitusaika ja mitä valitukseen on liitettävä. Päätökseen, johon ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä valitusta, on liitettävä tästä ilmoitus ja samalla mainittava, mihin lain tai asetuksen kohtaan kielto perustuu.

29 § Pöytäkirjan otteen oikeaksi todentaminen

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjan otteen oikeaksi todentamisesta määrätään 20 luvun 20 §:ssä.

Kaupunginhallituksen pöytäkirjan otteen oikeaksi todistaa hallintojohtaja, kaupunginlakimies, kaupunginkanslian hallintoasiantuntija, kaupunginkanslian hallintosihteeri, kirjaaja, tai kaupunginhallituksen määräämät.

Kaupunginhallituksen yleisjaoston pöytäkirjan otteen oikeaksi todistaa pöytäkirjanpitäjä, konsernilakimies tai controller.

Tarkastuslautakunnan pöytäkirjan otteen oikeaksi todistaa pöytäkirjanpitäjä tai kaupunginreviisori.

Muiden lautakuntien ja niiden jaostojen pöytäkirjan otteen oikeaksi todistaa pöytäkirjanpitäjä, toimialan lakimies tai kirjaaja.

Liikelaitosten johtokuntien pöytäkirjan otteen oikeaksi todistaa puheenjohtaja tai pöytäkirjanpitäjä.

30 § Päätösten tiedoksianto kunnan jäsenille

Toimielimen pöytäkirja ja siihen liitetyt oikaisuvaatimusohjeet tai valitusosoitukset pidetään nähtävänä kaupungin internet- ja intranetsivuilla ja luottamushenkilöiden intranetsivuilla viimeistään pöytäkirjan tarkastusta seuraavana keskiviikkona, ellei toisin päätetä.

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtokunnan kokousten esityslistat ja pöytäkirjat lähetetään sopijakuntien kunnan- ja kaupunginhallituksille.

Viranhaltijan päätöspöytäkirja ja siihen liitetyt oikaisuvaatimusohjeet tai valitusosoitukset pidetään nähtävänä kaupungin kirjaamossa ja luottamushenkilöiden intranetsivuilla viimeistään pöytäkirjan tarkastusta seuraavana keskiviikkona, ellei toisin päätetä.

25 Luku - Kuntalaisaloitteet

1 § Aloiteoikeus

Kunnan asukkaalla sekä kunnassa toimivalla yhteisöllä ja säätiöllä on oikeus tehdä aloitteita kaupungin toimintaa koskevissa asioissa. Palvelun käyttäjällä on oikeus tehdä aloitteita palveluaan koskevassa asiassa.

Aloite tulee tehdä kirjallisesti tai sähköisellä asiakirjalla. Aloitteesta tulee käydä ilmi, mitä asia koskee sekä aloitteen tekijän nimi, kotikunta ja yhteystiedot.

2 § Aloitteen käsittely

Aloitteen käsittelee se kaupungin viranomainen, jolla on toimivalta tehdä päätöksiä aloitteen tarkoittamassa asiassa. Jos toimivaltainen viranomainen on toimielin, aloitteista ja niiden johdosta suoritetuista toimenpiteistä on annettava toimielimelle tieto jäljempänä määrätyllä tavalla.

Kaupunginhallituksen on vuosittain esitettävä valtuustolle luettelo sen toimivaltaan kuuluvista aloitteista. Valtuusto voi samalla päättää, mitkä aloitteista on loppuun käsitelty.

Muun toimielimen kuin valtuuston toimivaltaan kuuluvista aloitteista on annettava tieto toimielimelle niiden päättämällä tavalla. Toimielin voi samalla päättää, mitkä aloitteista on loppuun käsitelty.

Jos aloitteen tekijöinä on vähintään kaksi prosenttia kunnan asukkaista, aloite on kuuden kuukauden kuluessa vireille tulosta otettava toimivaltaisen viranomaisen käsiteltäväksi.

Vastaus aloitteeseen, jossa tekijöinä on vähintään kaksi prosenttia kunnan asukkaista, annetaan tiedoksi valtuustolle. Talousarviovaikutteiset aloitteet annetaan tiedoksi valtuustolle myös talousarviokäsittelyn yhteydessä.

3 § Aloitteen tekijälle annettavat tiedot

Aloitteen tekijälle on ilmoitettava kuukauden kuluessa aloitteen saapumisesta missä viranomaisessa aloite käsitellään, arvioitu käsittelyaika sekä keneltä saa lisätietoja aloitteen käsittelystä.

Sen jälkeen kun aloite on käsitelty, aloitteen tekijälle on ilmoitettava, onko aloite johtanut toimenpiteisiin.

V OSA - LUOTTAMUSHENKILÖIDEN TALOUDELLISTEN ETUUKSIEN PERUSTEET

Voimaantulo

Hallintosääntö tulee voimaan 1.6.2017. Hallintosäännön osa V Luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien perusteet on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 12.12.2016 § 20.

Tällä hallintosäännöllä kumotaan kaikki 31.5.2017 voimassa olevat Vantaan kaupungin toimialojen, toimielinten, liikelaitosten ja oppilaitosten johtosäännöt, hallintosääntö, kaupunginvaltuuston työjärjestys, taloussääntö sekä tarkastussääntö.

Hallintosääntö

Kaupunginhallituksen iltakoulu 6.2.2017

Hallintosääntötyöryhmän esitys

Taustaa

- Uusi kuntalaki edellyttää, että kunnassa on vain yksi johtosääntö hallintosääntö
- Hallintosääntö sisältää kaupungin nykyiset toimialojen ja toimielinten johtosäännöt, hallintosäännön, valtuuston työjärjestyksen, taloussäännön, tarkastussäännön ja luottamushenkilöiden palkkiosäännön
  - Rahastojen säännöt säilyvät erillisinä
- Hallintosäännössä on huomioitu kuntalain edellyttämät muutokset, toimialojen esittämät muutokset, nykyiset pitkäaikaiset delegoinnit ja johtamisen ja demokratian kehittämistoimikunnan linjaukset

Hallintosäännön rakenne

I Osa – Hallinnon ja toiminnan järjestäminen

- yleiset määräykset
- kaupungin toiminnan johtaminen
- tehtävät ja päätösvalta toimialoilla (sisältää liikelaitokset),
- toimielinten kokoonpano
- toimielinten tehtävät ja päätösvalta
- ottomenettely
- asiakirjat ja sopimukset
- asiakirjahallinnon järjestäminen
- henkilöstöasiat

II Osa – Talous ja valvonta

- talouden hoito
- rahatalouden järjestäminen
- hallinnon ja talouden tarkastus
- sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Hallintosäännön rakenne

III Osa – Valtuusto

- valtuuston toiminta
- valtuuston kokoukset
- enemmistövaali ja suhteellinen vaali
- valtuutetun aloite- ja kyselyoikeus
- valiokunnat

IV Osa – Päätöksenteko- ja hallintomenettely

- kokousmenettely
- kuntalaisaloitteet

V Osa – Luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien perusteet

- maksettavat palkkiot ja korvaukset
- ansiomenetyksen ja muiden kustannusten korvaaminen

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 3 §

Sisällölliset muutokset

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 3 §

Yleistä

- Tehtäviin tai päätösvaltaan vain vähäisiä uusia muutoksia
  - Suurin osa päätösvaltaa koskevista muutoksista on kaupunginhallituksen tai lautakuntien tekemiä delegointeja, jotka on siirretty hallintosääntöön
- Hallintosääntöön on tehty yhtenäistämisiä toimialojen ja toimielinten kesken
  - Tietyt asiat päätetään samalla tasolla toimialasta riippumatta
- Suurin osa muutoksista rakenteellisia tai teknisiä, lisäksi tekstisisältöä on päivitetty

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 3 §

I Osa – Hallinnon ja toiminnan järjestäminen

1 Luku – Yleiset määräykset

- Lisätty seuraavat uudet pykälät:
  - Kuntalaisten osallistuminen (3 §)
  - Kaupungin viestintä (5 §)
  - Tietosuoja ja tietoturva (6 §)

2 Luku – Kaupungin toiminnan johtaminen

- Aluetoimikunnat poistuvat ja Svenska kommitténista tulee vaikuttamistoimielin
- Lisätty seuraavat uudet pykälät:
  - Konsernijohto (3 §)
  - Osa-aikainen luottamushenkilö (4 §)
  - Kaupunginhallituksen puheenjohtajan tehtävät (5 §)
  - Apulaiskaupunginjohtajien tehtävät ja päätösvalta (7 §)
  - Tulosaluejohtajien tehtävät ja päätösvalta (8 §)
  - Liikelaitosten johtajien tehtävät ja päätösvalta (9 §)

I Osa – Hallinnon ja toiminnan järjestäminen

3 Luku – Tehtävät ja päätösvalta **kaupunginjohtajan** toimialalla

- Määritelty toimialan tehtävä ja päivitetty tulosalueiden tehtäväkuvauksia
- Lisätty kaupunginjohtajan tehtäviin vastuu kaupungin tietosuojan ja tietoturvallisuuden ohjauksesta ja konserniyhteisöjen valvonnasta
- Lisätty hallintojohtajalle kaupungin yhteisiin lakiasioihin liittyvistä puitesopimuksista päättäminen
- Lisätty kaupunginhallituksen tekemät delegoinnit kaupunginjohtajan ja tulosaluejohtajien päätösvaltaan
  - Kaupunginjohtajalle luottamushenkilöiden koulutus ja valtuustoryhmien toiminnan tukeminen sekä edustusmenot 20 000 euroon asti
  - Henkilöstöjohtajalle keskitetyt henkilöstön kehittämis- ja valmennuspalveluiden sekä työterveyshuollon palveluiden hankinnat
  - Talousjohtajalle kaupunkitason tilasto- ja tutkimuspalveluiden sekä kaupungin strategiatyöhön liittyvien konsultointipalveluiden hankinnat
  - Viestintäjohtajalle kaupungin keskitetyt viestinnän ja markkinoinnin palveluiden hankinnat

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 3 §

I Osa – Hallinnon ja toiminnan järjestäminen

4 Luku - Tehtävät ja päätösvalta **konserni- ja asukaspalveluiden** toimialalla

- Toimialan ja tulosalueiden tehtäväkuvauksia on päivitetty
- Konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajan päätösvaltaan lisätty tiettyjä tulosalueita koskevien kaupunkitasoisten ohjeiden antaminen
- Rahoitusjohtajan päätösvaltaan lisätty kaupungin pankkitilien avaaminen ja lopettaminen
- Talouspalvelukeskuksen johtajan päätösvaltaan lisätty perintäpalveluiden hankinta
- Hankintajohtajan päätösvaltaan lisätty kaupungin ateria- ja puhtauspalveluiden ja kaupungin aula- ja vartiointipalveluiden hankinnat
- Työllisyyspalvelujohtajan päätösvaltaan lisätty kaupungin työllistämistuen tai kesätyösetelin myöntäminen
- Tietohallinnon tehtäviin lisätty vastuu kaupungin tietojärjestelmien tietoturvallisuuden ja tietosuojan suunnittelusta, koordinoinnista, kehittämisestä sekä toteuttamisesta ja toteutumisen seuraamisesta

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 3 §

I Osa – Hallinnon ja toiminnan järjestäminen

5 Luku - Tehtävät ja päätösvalta **maankäytön, rakentamisen ja ympäristön** toimialalla

- Rakennuslupajaosto siirtyy ympäristölautakunnan alaisuudesta kaupunkisuunnittelulautakunnan alaisuuteen
- Yrityspalvelut -tulosalue muuttuu Kiinteistöt ja asuminen –tulosalueeksi ja siihen siirtyy mittausosasto kuntatekniikan keskuksesta
- Yrityspalvelujohtajan nimike muuttuu kiinteistöjohtajaksi
- Lisätty kaupunginhallituksen tekemä delegointi kiinteistöjohtajan päätösvaltaan
  - etuosto-oikeuden käyttämättä jättäminen
- Lisätty teknisen lautakunnan tekemät delegoinnit apulaiskaupunginjohtajan ja tulosaluejohtajien päätösvaltaan

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 3 §

I Osa – Hallinnon ja toiminnan järjestäminen

6 Luku – Tehtävät ja päätösvalta **sivistystoimen** toimialalla

- Termi päivähoito muutettu varhaiskasvatukseksi ja tulosalueiden nimiä päivitetty
  - kirjasto- ja tietopalvelut kaupunginkirjasto
  - varhaiskasvatuksen tulosalue varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen tulosalue
- Varhaiskasvatuksen kuljetuksista päättäminen siirretty varhaiskasvatuksen johtajalta toimialan talous- ja hallintojohtajalle (vrt. koulukuljetukset)
- Opiskelijan määräaikainen erottaminen lukioissa ja ammattiopisto Variassa rehtorin päätösvaltaan (lakimuutos 1.1.2017 alkaen)

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 3 §

I Osa – Hallinnon ja toiminnan järjestäminen

7 Luku – Tehtävät ja päätösvalta **sosiaali- ja terveydenhuollon** toimialalla

- Perhepalveluihin lisätty maahanmuuttajapalvelut
- Talous- ja hallintopalveluiden tehtäviin lisätty vastuu toimialan tieto- ja viestintäratkaisujen kehittämisestä ja koordinoinnista

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 3 §

I Osa – Hallinnon ja toiminnan järjestäminen

8 Luku – Toimielinten kokoonpano

- Valtuutettujen osuutta lautakuntien jäsenissä lisätään (40 % jäsenistä tulee olla valtuutettuja)
- Kaupunginhallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajien ja lautakuntien puheenjohtajien ja varapuheenjohtajien tulee olla valtuutettuja
- Valtuusto valitsee jatkossa kaikki jaostot

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 3 §

I Osa – Hallinnon ja toiminnan järjestäminen

9 Luku – **Kaupunginhallituksen** ja yleisjaoston tehtävät ja päätösvalta

- Tehtäväkuvausta päivitetty ja päätösvaltalistaan lisätty väliotsikot
- Vastuu viestinnästä siirretty kaupunginjohtajalle
- Lisätty tehtäviin vastuu siitä, että kaupunki täyttää tietosuojalainsäädännön mukaiset velvoitteet sekä vastuu sopimusten hallinnan ja sopimusvalvonnan järjestämisestä
- Paikallisia virka- ja työehtosopimuksia koskevaa päätösvaltaa rajataan
- Yhdistysten jäsenyyksiä koskevaa päätösvaltaa rajataan
- Kiinteän omaisuuden ostamisen euromäärää korotetaan ja työpaikkatonttien myymistä rajataan
- Muutoksen hakeminen valtionavustusta koskevaan päätökseen siirretty apulaiskaupunginjohtajille
- Tehty kaupunginhallituksen tekemien delegointien mukaiset muutokset:
    - Vähäisten asemakaavamuutosten hyväksyminen, pientalotonttien myynti ja lunastustoimitusten haku, kun ei edellytä lunastuslupaa siirretty kaupunkisuunnittelulautakunnalle

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 3 §

I Osa – Hallinnon ja toiminnan järjestäminen

9 Luku – **Kaupunginhallituksen** ja yleisjaoston tehtävät ja päätösvalta

- Lisätty seuraavat asiat:
  - koko kaupunkia ja koko kaupunginjohtajan toimialaa koskevista sopimuksista päättäminen
  - kaupungin hankintaohjeen hyväksymisestä päättäminen
  - se, että kh esittää valtuustolle lunastuslupien hakemista
  - rakennuskiellon antamisesta päättäminen alueelle, jolla asemakaavan laatiminen taikka asemakaavan tai tonttijaon muuttaminen on vireillä
- Poistettu seuraavat asiat:
  - suunnittelu- ja tutkimussopimusten tekeminen
  - toimi-, varasto- ja huonetilojen vuokralle ottaminen ja antaminen
  - ystävyyskaupunkitoiminnan toteuttaminen
  - kaupungin materiaalien ja palvelujen hankinnat

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 3 §

I Osa – Hallinnon ja toiminnan järjestäminen

9 Luku – Kaupunginhallituksen ja **yleisjaoston** tehtävät ja päätösvalta

- Täsmennetty, että yleisjaosto päättää lyhytaikaisen lainan antamisesta muille kuin kaupunkikonserniin kuuluville tytäryhteisöille
- Poistettu aluetoimikuntien aluerahan myöntämisen ja käytön perusteista päättäminen
- Lisätty selkeyden vuoksi myönnetyn avustuksen käytön valvonnasta päättäminen
- Lisätty selkeyden vuoksi kuntalaispalveluiden hallinnoimien tilojen, alueiden ja rakennusten käyttö- ja vuokrasopimusten sekä maksujen yleisistä periaatteista päättäminen

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 3 §

I Osa – Hallinnon ja toiminnan järjestäminen

10 Luku – Lautakuntien ja niiden jaostojen sekä liikelaitosten johtokuntien tehtävät ja päätösvalta

- Kerätty samaan pykälään kaikkia lautakuntia sekä johtokuntia koskevat tehtävät ja päätösvalta
- Siirretty lautakunnilta muutoksenhakeminen valtionosuutta koskevaan päätökseen kaupunginhallitukselle ja valtionavustusta koskeviin päätöksiin apulaiskaupunginjohtajille
- Siirretty lautakunnilta EU:n kynnysarvon alittavat palveluhankinnat apulaiskaupunginjohtajille ja kansallisen kynnysarvon alittavat palveluhankinnat tulosaluejohtajille
- Siirretty johtokunnilta kansallisen kynnysarvon alittavat palveluhankinnat liikelaitosten johtajille
- Lautakunnat päättävät koko toimialaa koskevista sopimuksista

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 3 §

I Osa – Hallinnon ja toiminnan järjestäminen

10 Luku – Lautakuntien ja niiden jaostojen sekä liikelaitosten johtokuntien tehtävät ja päätösvalta

<u>Kaupunkisuunnittelulautakunta</u>

- Lisätty päätösvaltaan ns. vähäisten asemakaavamuutosten hyväksyminen, pientalotonttien myynti ja lunastustoimitusten haku, kun ei edellytä lunastuslupaa
- Korotettu työpaikkatonttien myyntien ja kiinteän omaisuuden ostamisen euromääriä

<u>Tekninen lautakunta</u>

- Lisätty tehtäviin hulevesiviranomaisena toimiminen
- Siirretty lautakunnan päätösvaltaa osittain viranhaltijoille
  - katusuunnitelmien ja muiden yleisten alueiden suunnitelmien hyväksyminen
  - toimi-, varasto- ja huonetilojen vuokralle ottaminen ja antaminen
  - osakkeiden ja osuuksien ostaminen ja myyminen
  - tiettyjen avustusten myöntäminen
- Lisätty päätösvaltaan veden johtaminen ja ojittaminen asemakaava-alueella

I Osa – Hallinnon ja toiminnan järjestäminen

10 Luku – Lautakuntien ja niiden jaostojen sekä liikelaitosten johtokuntien tehtävät ja päätösvalta

<u>Opetuslautakunta ja vapaa-ajan lautakunta</u>

- Lautakuntien päätösvaltaan lisätty selkeyden vuoksi toimintayksikön tai toimipisteen perustaminen tai lakkauttaminen
- Järjestys- ja käyttösäännöistä päättäminen siirretty lautakunnilta tulosaluejohtajalle
- Opetuslautakunnan päätösvaltaan lisätty iltapäivätoiminnan avustusten myöntäminen
- Vapaa-ajan lautakunnan päätösvaltaan lisätty selkeyden vuoksi myönnetyn avustuksen käytön valvonnasta päättäminen

<u>Sosiaali- ja terveyslautakunta ja jaosto</u>

- Kirjattu selkeyden vuoksi, että suun terveydenhuollon liikelaitoksen asiakasmaksuista päättää sosiaali- ja terveyslautakunta
- Lautakunnan päätösvaltaan lisätty selkeyden vuoksi toimintayksikön tai toimipisteen perustaminen tai lakkauttaminen
- Poistettu jaoston päätösvallasta muutoksen hakeminen yksilöasioissa
  - Puhevalta lautakunnalla, joka delegoi sen

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 3 §

I Osa – Hallinnon ja toiminnan järjestäminen

11 Luku – Ottomenettely

- Lisätty pykälä niistä asioista, joita ei ilmoiteta ottomenettelyyn
  - Perustuu pääosin kaupunginhallituksen ja lautakuntien tekemiin päätöksiin
- Ilmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle esitetään kaikkien toimielinten osalta rajattavaksi:
  - henkilöstöpäätöksistä toistaiseksi voimassa olevaan virkasuhteeseen ottaminen
  - hankintaohjeessa määritellyn kynnysarvon alle jäävät tavara-, palvelu- ja urakkahankinnat,
  - opiskelijoille, tutkijoille ja tutkimuslaitoksille myönnettävät tutkimusluvat,
  - tilausoikeuksien myöntäminen,
  - hyväksyjien määrääminen meno- ja tulokohdille,
  - hallintosäännön 16 luvun 8 §:n mukaisten rahastusoikeuksien myöntäminen,
  - työryhmän asettaminen,

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 3 §

I Osa – Hallinnon ja toiminnan järjestäminen

11 Luku – Ottomenettely

- Lisäksi ilmoitusvelvollisuuden ulkopuolelle kaupunginhallituksen osalta esitetään rajattavaksi:
    - työllistämistukien myöntäminen,
    - kesätyösetelien myöntäminen,
    - rahoitusjohtajan päätökset tilien lopettamisesta ja kassavirheiden korjaamisesta,
    - konsernipalveluiden vahinkorahaston asiamiehen viranhaltijapäätökset,
    - kaupunginjohtajan päätökset pitkäaikaisen lainan nostamisesta valtuuston asettaminen euromääräisten rajojen puitteissa,
    - yhtiökokouksia koskevat viranhaltijapäätökset,
    - Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtokunnan päätökset talousarvion ja –suunnitelman hyväksymisestä,
    - Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtokunnan päätökset pelastusjohtajan valinnasta ja irtisanomisesta,

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 3 §

I Osa – Hallinnon ja toiminnan järjestäminen

12 Luku – Asiakirjojen ja sopimusten allekirjoittaminen

- Lisätty pykälä koskien viranhaltijapäätösten sähköistä allekirjoittamista
- Lisätty pykälä koskien asiakirjojen ja tietojen antamisesta perittäviä maksuja
- Kaupunginhallituksen päätöksiin perustuvien sopimusten ja sitoumusten allekirjoittamisessa luovutaan varmentamisesta

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 3 §

I Osa – Hallinnon ja toiminnan järjestäminen

13 Luku – Asiakirjahallinnon järjestäminen

- Asiakirjahallinnon järjestämisestä ei ole aiemmin säännelty johtosääntötasoisesti
- Määritellään asiakirjahallinnon tehtäväalue
- Kaupunginhallituksella ylin vastuu ja se päättää kaupungin asiakirjahallintoa johtavasta viranhaltijasta
- Apulaiskaupunginjohtajalla vastuu siitä, että toimialan asiakirjatietojen hoitaminen on järjestetty annettujen määräysten ja ohjeiden mukaisesti.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 3 §

I Osa – Hallinnon ja toiminnan järjestäminen

14 Luku – Henkilöstöasiat

- Tekstisisältöä selkeytetty
- Lisätty uusi määräys kiellosta tiukentaa kelpoisuusvaatimuksia lakiin tai asetukseen nähden (2 §)
- Virat ja työsopimussuhteiset vakanssit siirretään jatkossa ainoastaan toimialalta toiselle (5 §)
- Poistettu työsuhteeseen ottamista koskeva määräys sekä toimivaltamääräys virantoimitusvelvollisuuden muuttamisesta ja liikelaitoksen johtokuntaa koskeva maininta (8 §)
- Joustavoitetaan virantoimituksen alkamisajankohdasta päättämistä (9 §)
- Lisätty pykälä koskien ehdollisen valintapäätöksen raukeamista (10 §)

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 3 §

I Osa – Hallinnon ja toiminnan järjestäminen

14 Luku – Henkilöstöasiat

- Lisätty Kj:n nykyinen delegointi henkilöstöjohtajalle koskien TES:n harkinnanvaraisten määräysten soveltamista (11 §)
- Poistettu palkkausta ja työkokemuslisiä koskevat erilliset toimivaltamääräykset (11 §)
- Toimivalta paikallisen sopimuksen tekemiseen tietyin edellytyksin ehdotetaan henkilöstöjohtajalle (11 §)
- Sivutoimea koskeva toimivalta muiden kuin nimettyjen viranhaltijoiden osalta siirretään akj:lta tulosalueen johtajalle tai määräämälleen (12 §)
- Viranhaltijan työ- ja toimintakyvyn selvittämistä koskeva toimivalta muiden kuin nimettyjen viranhaltijoiden osalta siirretään akj:lta tulosalueen johtajalle tai määräämälleen (13 §)
- Lisätty uusi määräys, jonka mukaan kaupunginjohtaja voi päättää väliaikaisesta virantoimituksesta pidättämisestä (15 §)

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 3 §

I Osa – Hallinnon ja toiminnan järjestäminen

14 Luku – Henkilöstöasiat

- Poistettu työsopimussuhteisen henkilöstön työsuhteen päättämistä, osa-aikaistamista ja lomauttamista koskevat määräykset (16 §)
- Lisätty pykälä koskien menetettyjen ansioiden korvaamista (17 §)
- Lisätty pykälä koskien palkan takaisin perintää
- Poistettu seuraavat nykyisen hallintosäännön §:t:
  - 32 § Viranhaltijan virkamatkamääräys
  - 33 § Palkallisen harkinnanvaraisen virka- ja työvapaan myöntäminen
  - 35 § Ulkomaille suuntautuvat opinto-, kurssi- ja niihin rinnastettavat matkat

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 3 §

II Osa – Talous ja valvonta

15 Luku- Talouden hoito ja 16 Luku - Rahatalouden hoitaminen

- Sanamuotoja päivitetty
- Taloutta koskeva päätöksenteko ja työnjako nykyisenkaltainen
- Maksuliikettä koskeva toimivalta siirretty kaupunginhallitukselta rahoitusjohtajalle
- Avustusten tilitystä koskeva määräys siirretään talousarvion täytäntöönpano-ohjeeseen

17 Luku – Hallinnon ja talouden tarkastus

- Tarkastuslautakunta toimii sidonnaisuusrekisterin rekisterinpitäjänä

18 Luku – Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

- Määritelty sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtäväalue
- Kaupunginhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä
- Määritelty riskienhallinta- ja valmiuspäällikön tehtävät

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 3 §

III Osa - Valtuusto

- Pohjana valtuuston työjärjestys (käsitelty valtuustovaliokunnassa 6.6.2016)
- Päivitetty monilta osin vastaamaan nykyistä käytäntöä
- Uutena sähköinen kokous sekä vastuu laitteista ja tietoliikenneyhteyksistä
- Äänestysjärjestykseen lisätty täsmennys siitä, että vastakkain asetetaan kaksi samaa asiaa koskevaa pohjaesityksestä eniten poikkeavaa ehdotusta

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 3 §

IV Osa – Päätöksenteko ja hallintomenettely

- Päivitetty monilta osin vastaamaan nykyistä käytäntöä
- Uutena sähköinen kokous, sähköinen päätöksentekomenettely sekä vastuu laitteista ja tietoliikenneyhteyksistä
- Lisätty uusi pykälä (8 §) kaupunginhallituksen edustajan tehtävistä muissa toimielimissä
- Asioiden valmistelusta lisätty maininta esittelyä koskevaan pykälään
- Kokouskutsut toimitetaan nykyisen käytännön mukaisesti

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 3 §

V Osa – Luottamushenkilöiden palkkioiden perusteet

- Hyväksytty valtuustossa 12.12.2016 § 20
- Sisältö liitetään täytäntöönpanovaiheessa sellaisenaan uuteen hallintosääntöön

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 3 §

Hallintosääntöuudistuksen eteneminen

- Hallintosääntö tuodaan kaupunginhallituksen käsiteltäväksi 27.2. ja valtuuston päätettäväksi 6.3.2017
- Hallintosääntö tulee voimaan 1.6.2017
- Uudesta hallintosäännöstä järjestetään luottamushenkilöille ja työntekijöille koulutusta

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 3 §

Kokousraportti

Kaupunginvaltuuston kokous 6.3.2017

Äänestyksen tiedot

Kokous:	Kaupunginvaltuuston kokous 6.3.2017
Agendan nimi:	Asia 7
Äänestyksen nimi:	JAA=PÖYDÄLLE JÄTTÖ EI=PALAUTUS
Äänestyksen aihe:	
Äänestys alkoi:	6.3.2017 18:59:03
Äänestys päättyi:	6.3.2017 19:00:17

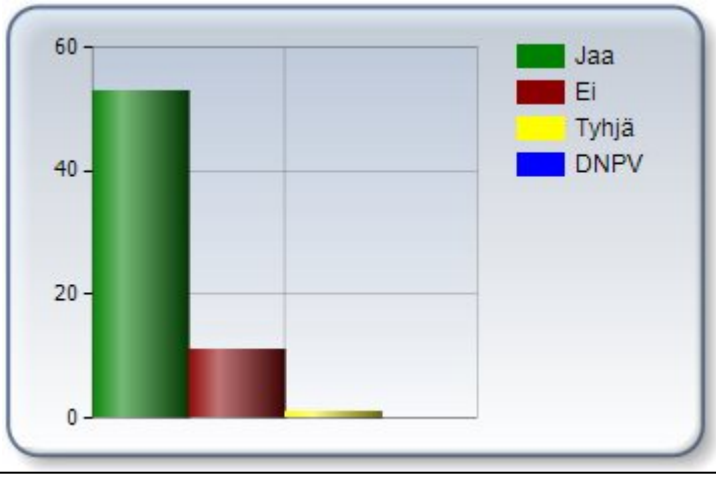
Äänestystulokset

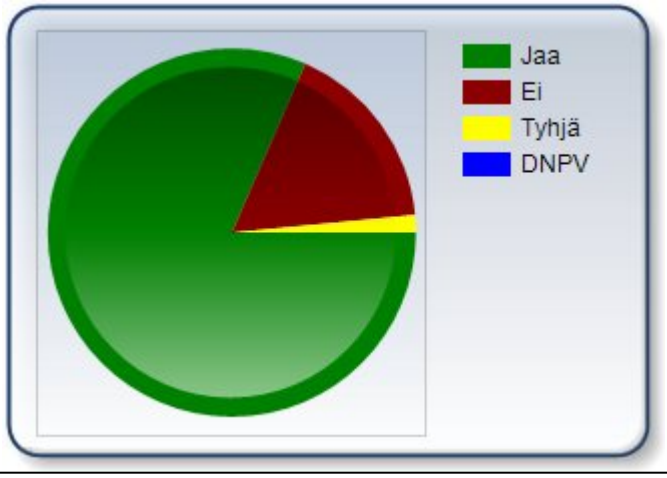
Osallistujat:

Paikalla	65	

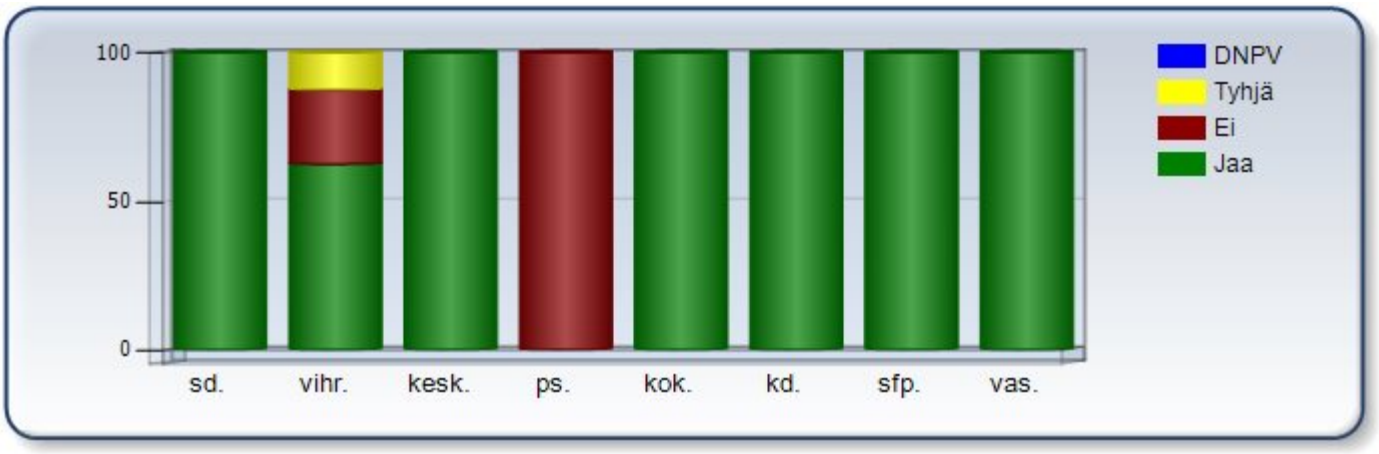
Äänet:

Jaa	53	81,5%
Ei	11	16,9%
Tyhjä	1	1,6%
DNPV	0	0%

Joukkoäänestys

kd.

Jaa	2
Ei	0
Tyhjä	0
DNPV	0

kesk.

Jaa	4
Ei	0
Tyhjä	0
DNPV	0

kok.

Jaa	18
Ei	0
Tyhjä	0
DNPV	0

ps.

Jaa	0
Ei	9
Tyhjä	0
DNPV	0

sd.	
Jaa	18
Ei	0
Tyhjä	0
DNPV	0

sfp.	
Jaa	2
Ei	0
Tyhjä	0
DNPV	0

vas.	
Jaa	4
Ei	0
Tyhjä	0
DNPV	0

vihr.	
Jaa	5
Ei	2
Tyhjä	1
DNPV	0

Yksilölliset äänestystulokset

Jaa	
Abdi	sd.
Ansalehto-Salmi	kesk.
Bruun	sd.
Eerola	vas.
Eklund	sd.
Hako	sd.
Heinimäki	kok.
Hirvaskoski	kesk.
Hirvonen	kesk.
Huhta	vihr.
Hurri	kd.
Härmälä	sfp.
Juurikkala	vihr.
Jääskeläinen	kd.
Kaira	kok.
Karén	kok.
Karlsson	sfp.
Kassila	sd.
Kaukola	sd.
Kiljunen	sd.
Koivuniemi	kok.
Kokko	vihr.
Kortesalmi	kok.
Kostilainen	vihr.
Kähärä	sd.
Laakso	sd.
Laakso	vihr.
Lehmuskallio	kok.
Leppänen	kok.
Letto	sd.
Lindtman	sd.
Multala	kok.
Mäkinen	kok.
Mäntynen	sd.
Mölsä	sd.
Niemi-Saari	sd.
Norres	kok.
Orlando	kok.

Orpana	kok.
Porthén	kok.
Puha	kok.
Päivinen	sd.
Rannikko	sd.
Rokkanen	kok.
Sainio	sd.
Sajaniemi	kesk.
Saramo	vas.
Sillanpää	vas.
Sodhi	sd.
Tenhunen	kok.
Tyystjärvi	vas.
Weckman	kok.
Virta	kok.

Ei	
Auvinen	ps.
Fjäder	ps.
Herranen	ps.
Kauppinen	vihr.
Kyyrö	ps.
Kärki	ps.
Malmi	ps.
Nieminen	ps.
Norrena	vihr.
Simonen	ps.
Vahtera	ps.

Tyhjä	
Alèn	vihr.

Kokousraportti

Kaupunginvaltuuston kokous 6.3.2017

Äänestyksen tiedot

Kokous:	Kaupunginvaltuuston kokous 6.3.2017
Agendan nimi:	Asia 7
Äänestyksen nimi:	JAA=KÄSITTELYN JATKAMINEN EI=PÖYDÄLLE PANO
Äänestyksen aihe:	
Äänestys alkoi:	6.3.2017 19:03:01
Äänestys päättyi:	6.3.2017 19:03:54

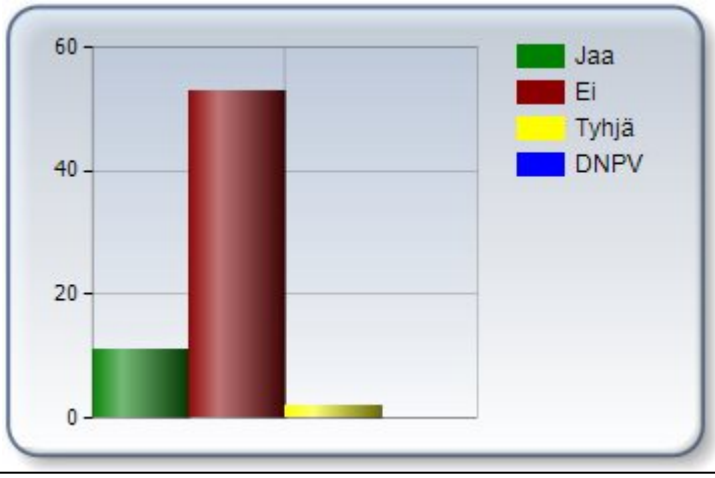
Äänestystulokset

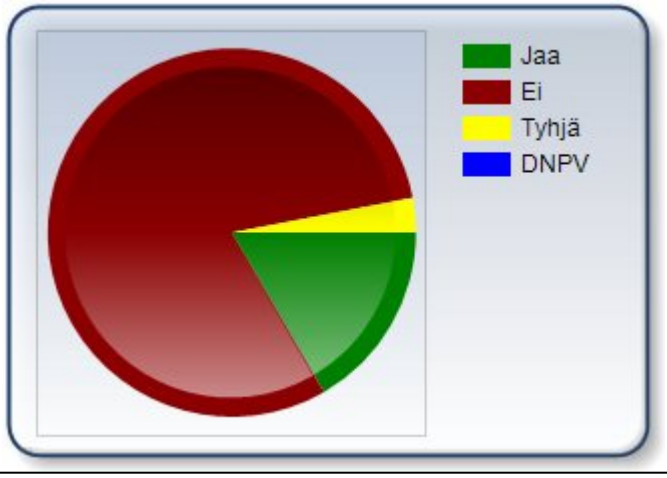
Osallistujat:

Paikalla	66	

Äänet:

Jaa	11	16,6%
Ei	53	80,3%
Tyhjä	2	3,1%
DNPV	0	0%

Joukkoäänestys

kd.

Jaa	0
Ei	2
Tyhjä	0
DNPV	0

kesk.

Jaa	0
Ei	4
Tyhjä	0
DNPV	0

kok.

Jaa	0
Ei	18
Tyhjä	0
DNPV	0

ps.

Jaa	10
Ei	0
Tyhjä	0
DNPV	0

sd.	
Jaa	0
Ei	18
Tyhjä	0
DNPV	0

sfp.	
Jaa	0
Ei	2
Tyhjä	0
DNPV	0

vas.	
Jaa	0
Ei	4
Tyhjä	0
DNPV	0

vihr.	
Jaa	1
Ei	5
Tyhjä	2
DNPV	0

Yksilölliset äänestystulokset

Jaa	
Auvinen	ps.
Fjäder	ps.
Herranen	ps.
Kauppinen	vihr.
Kyyrö	ps.
Kärki	ps.
Malmi	ps.
Nieminen	ps.
Niikko	ps.
Simonen	ps.
Vahtera	ps.

Ei	
Abdi	sd.
Ansalehto-Salmi	kesk.
Bruun	sd.
Eerola	vas.
Eklund	sd.
Hako	sd.
Heinimäki	kok.
Hirvaskoski	kesk.
Hirvonen	kesk.
Huhta	vihr.
Hurri	kd.
Härmälä	sfp.
Juurikkala	vihr.
Jääskeläinen	kd.
Kaira	kok.
Karén	kok.
Karlsson	sfp.
Kassila	sd.
Kaukola	sd.
Kiljunen	sd.
Koivuniemi	kok.
Kokko	vihr.
Kortesalmi	kok.
Kostilainen	vihr.
Kähärä	sd.

Laakso	sd.
Laakso	vihr.
Lehmuskallio	kok.
Leppänen	kok.
Letto	sd.
Lindtman	sd.
Multala	kok.
Mäkinen	kok.
Mäntynen	sd.
Mölsä	sd.
Niemi-Saari	sd.
Norres	kok.
Orlando	kok.
Orpana	kok.
Porthén	kok.
Puha	kok.
Päivinen	sd.
Rannikko	sd.
Rokkanen	kok.
Sainio	sd.
Sajaniemi	kesk.
Saramo	vas.
Sillanpää	vas.
Sodhi	sd.
Tenhunen	kok.
Tyystjärvi	vas.
Weckman	kok.
Virta	kok.

Tyhjä

Alèn	vihr.
Norrena	vihr.

Yksilölliset äänestystulokset

Jaa	
Ala-Kapee-Hakulinen	sd.
Alèn	vihr.
Ansalehto-Salmi	kesk.
Aura	vihr.
Bruun	sd.
Eklund	sd.
Hako	sd.
Hakulinen	kesk.
Heinimäki	kok.
Hurri	kd.
Härmälä	sfp.
Juurikkala	vihr.
Jääskeläinen	kd.
Kaira	kok.
Karén	kok.
Karlsson	sfp.
Kassila	sd.
Kaukola	sd.
Kiljunen	sd.
Kokko	vihr.
Kortesalmi	kok.
Kostilainen	vihr.
Kähärä	sd.
Laakso	vihr.
Lehmuskallio	kok.
Leppänen	kok.
Letto	sd.
Lindtman	sd.
Multala	kok.
Mäkinen	kok.
Mäntynen	sd.
Mölsä	sd.
Niemi-Saari	sd.
Norrena	vihr.
Norres	kok.
Orlando	kok.
Orpana	kok.
Puha	kok.

Päivinen	sd.
Rannikko	sd.
Rokkanen	kok.
Saastamoinen	vas.
Sainio	sd.
Salminvuo	kok.
Saramo	vas.
Sillanpää	vas.
Sodhi	sd.
Tyystjärvi	vas.
Wallenius	kesk.
Weckman	kok.
Virta	kok.
Kuusela	Vihr.
EI	
Auvinen	ps.
Herranen	ps.
Jääskeläinen	ps.
Kauppinen	vihr.
Kyyrö Kärki	ps.
Malmi	ps.
Nieminen	ps.
Simonen	ps.
Vahtera	ps.
	ps.

4 § **Arviointikertomus 2016**

VD/1122/00.03.00.00/2017

HH/MM/HY-L

Tarkastuslautakunta on käsitellyt vuoden 2016 arviointikertomusta kokouksissaan 8.3.2017, 29.3.2017 ja 19.4.2017.

Tarkastuslautakunta 27.4.2017 § 4

Kaupunginreviisorin esitys:
Päätetään
a) hyväksyä arviointikertomus vuodelta 2016 ja todetaan yhteenveto esteellisyyksistä,
b) valtuuttaa kaupunginreviisori tekemään arviointikertomukseen vuodelta 2016 tarvittaessa teknisiä korjauksia,
c) esittää arviointikertomus vuodelta 2016 kaupunginvaltuustolle tiedoksi ja
d) esittää kaupunginvaltuustolle, että arviointikertomus lähetetään kaupunginhallitukselle toimenpiteitä varten.

Pöytäkirja tarkastetaan ja hyväksytään tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Käsittely:
Merkittiin, että esteellisyyden vuoksi käsittelyyn ja päätöksentekoon eivät ole osallistuneet seuraavat jäsenet:
- Faysal Abdi vapaa-ajan lautakunnan,
- Tarja Eklund kaupunkisuunnittelulautakunnan,
- Jukka Hako HSL:n ja HSY:n hallituksen sekä Kauppiaitten Kauppaoppilaitoksen hallituksen,
- Jaana Huhta Vantaan tilapalvelut Oy:n hallituksen ja Aviapoliksen aluetoimikunnan,
- Timo Karén kaupunkisuunnittelulautakunnan ja teknisen lautakunnan,
- Ulla Kaukola teknisen lautakunnan,
- Marilla Kortesalmi opetuslautakunnan,
- Juha Malmi sosiaali- ja terveyslautakunnan,
- Vaula Norrena opetuslautakunnan ja Korson aluetoimikunnan,
- Juha Simonen teknisen lautakunnan ja Korson aluetoimikunnan,
- Raija Virta vapaa-ajan lautakunnan sekä Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokunnan toiminnan osalta.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Pöytäkirja tarkastettiin ja hyväksyttiin tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

———

Kaupunginvaltuusto 8.5.2017 § 4

Tarkastuslautakunnan esitys:
Päätetään
a) merkitä arviointikertomus vuodelta 2016 kaupunginvaltuustolle tiedoksi, ja
b) lähettää arviointikertomus kaupunginhallitukselle toimenpiteitä varten.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite:
- Arviointikertomus 2016

Muutoksenhakuohje**:** 4.1. Valituskielto

Lisätiedot:
kaupunginreviisori Helena Hyvönen, puh. 09 8392 8072, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

VANTAAN KAUPUNKI ARVIOINTIKERTOMUS 2016

WWW.VANTAA.FI/ARVIOINTIKERTOMUS
TARKASTUSLAUTAKUNTA 27.4.2017

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 4 §

Sisällysluettelo

TIIVISTELMÄ 3
SAMMANDRAG 6
1 TOIMINNAN JA TALOUDEN TAVOITTEIDEN ARVIOINTI 9
1.1 Valtuustokauden strategisten päämäärien toteutuminen painopistealueittain 9
1.2 Tavoitteiden toteutuminen strategisten päämäärien mukaan vuonna 2016 11
1.3 Vuoden 2016 sitovien tavoitteiden toteutuminen 12
1.4 Tarkastuslautakunnan arvioita vuoden 2016 tavoitteiden toteutumisesta 14
1.5 Kaupunginvaltuuston konserniyhteisöille asettamien tavoitteiden toteutuminen 18
2 EMOKAUPUNGIN JA KOKO KONSERNIN TALOUS 19
2.1 Emokaupungin talous ja tilinpäätös 19
2.2 Koko kaupunkikonsernin talous 24
2.3 Suurten kaupunkien vertailua 26
2.4 Investointien vertailua 27
3 ENNAKOIVA VAIKUTUSTEN ARVIOINTI TOIMIALOILLA 29
4 KAUPUNGINJOHTAJAN TOIMIALA 30
4.1 Toimialan tehtävä 30
4.2 Tuottavuuden ja tavoitteiden mittarointi 30
4.3 Projektimalli ja projektisalkun hallintamalli 31
5 KONSERNI- JA ASUKASPALVELUT 32
5.1 Konserniyhtiöiden valvonta 32
5.2 Rahoitus ja riskien hallinta 32
6 MAANKÄYTTÖ, RAKENTAMINEN JA YMPÄRISTÖ 35
6.1 Yrityspalvelut 35
6.2 Tilakeskus 36
6.3 Asunto- ja maankäyttöpolitiikka ja sen merkitys hyvinvoinnin edistämiselle 41
6.4 Tilapäisten käyttöjen hyödyntäminen strategisessa maankäytön suunnittelussa - tapaustutkimus Vantaan Aviapoliksen tilapäiskäyttöpotentiaalista 51
7 SIVISTYSTOIMI 53
7.1 Sivistystoimen toimiala 53
7.2 Tikkurilan lukio 55
8 SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI 57
8.1 Lastensuojelun tilanne 57
8.2 Sovittelutoiminta 59
8.3 Perusterveydenhuolto 61
8.4 Tikkurilan terveysasema 64
9 LIIKELAITOKSET 65
9.1 Keski-Uudenmaan pelastuslaitos 65
10 TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄ, KOKOONPANO JA TOIMINTA 67
11 ARVIOINTIKERTOMUSHAVAINTOJEN SEURANTA 71
12 TARKASTUSLAUTAKUNNAN KANNANOTTO TILINTARKASTAJAN HAVAINTOIHIN 73
13 TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS KAUPUNGINVALTUUSTOLLE 74
14 ALLEKIRJOITUKSET 74
LYHENTEET 75

TIIVISTELMÄ

1. Palvelujen uudistamiseen, taloustilanteen parantamiseen ja kaupunkirakenteen eheyttämiseen liittyvät strategisten päämäärien mittarit olivat suurimmilta osin kehittyneet positiivisesti vuoden 2016 loppuun mennessä. Suuri haaste on työllisyystilanteen parantamisessa, sillä siihen liittyvissä mittareissa oli kaikissa negatiivinen kehityssuunta.

2. Vuodelle 2016 valtuusto asetti 29 sitovaa tavoitetta, joista toteutui tarkastuslautakunnan arvioinnin perusteella 14, osittain toteutui 11 ja neljä ei toteutunut lainkaan. Kaupunginhallituksen raportoinnin mukaan tavoitteista toteutui 17, osittain toteutui 11 ja yksi tavoite ei toteutunut lainkaan. Tarkastuslautakunta arvioi tavoitteiden saavuttamista ja oli eri mieltä tai esitti tavoitteiden tai raportoinnin parantamista koskevia arvioita.

   Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota tavoitteen asettamisen ja raportoinnin johdonmukaisuuteen ja selkeyteen.

3. Kaupunginvaltuusto asetti tavoitteet 24 tytäryhteisölle. Yhtiöt raportoivat kaupunginvaltuuston asettamista 51 tavoitteesta yleisjaostolle. Tavoitteet toteutuivat 70 prosenttisesti, osittain toteutuneita oli 18 prosenttia ja toteutumatta jäi 12 prosenttia. Yhtiöiden tulee tavoitteen raportoinnissa kiinnittää huomiota siihen, mitä on tavoiteltu. Tavoiteltu tila tulee ilmaista ymmärrettävästi. Kuntalain mukaan toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa. Tilinpäätöksessä raportoidaan 26 tavoitteen toteutumisesta keskeisten ja taloudellisesti merkittävien tytäryhteisöjen osalta.

   Konsernivalvontaa tulee parantaa. Valtuutettujen edustajan tulisi vaihtua yhtiöiden hallituksissa. Kaupungin tytäryhteisöjen hallituksen kokoonpanossa on otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus. Kaupparekisteritietojen oikeellisuudesta ja ajantasaisuudesta tulee huolehtia.

4. Vuosi 2016 oli Vantaalle talouden näkökulmasta hyvä. Tilinpäätöksen tulos oli selvästi arvioitua parempi. Tulopuolella maanmyyntivoitot ylittivät selvästi talousarvion ja myös verotuloja ja valtionosuuksia kertyi arvioitua enemmän. Menopuolella toimialojen kustannukset pysyivät hyvin hallinnassa ja esimerkiksi henkilöstökulut alittuivat selvästi arvioidusta. Tilinpäätös oli yli 64 miljoonaa ylijäämäinen. Investoinnit pystyttiin kattamaan omalla tulorahoituksella ja lainakannan kasvu saatiin pysäytettyä. Kaupungilla on kuitenkin edelleen paljon velkaa (yli 5 000 euroa/asukas) ja isoon velkamäärään sisältyy riskejä, jotka toteutuessaan voivat nostaa huomattavasti rahoituskuluja.

5. Vuonna 2016 valmistui kaupungin suositus ennakoivasta vaikutusten arvioinnista. Suositukseen on koottu ja yhdistetty arviointeja huomioiden Vantaan toimintaympäristö. Tarkastuslautakunnan kyselyyn vastanneista viranhaltijoista 64 prosentilla oli kokemusta ennakkoarvioinnista. Arviointia tehdään tarvittaessa ja sen laajuus harkitaan tapauskohtaisesti. Arvioinnin vahvuutena nähdään se, että saadaan monipuolisempi ja tarkempi kuva päätöksen tarkoituksenmukaisuudesta. Ennakoiva vaikutusten arviointi on syytä tehdä erityisesti laajuudeltaan merkittävien päätösten yhteydessä.

6. Tuottavuuden ja tavoitteiden mittarointiin on kiinnitetty huomiota kasvavassa määrin. Vaikuttavuustavoitteita tulisi saada enemmän mittareiksi. Tuottavuuden seurannassa tulee edelleen seurata sitä, etteivät parannukset tapahdu vaikuttavuuden ja laadun kustannuksella. Mittaroinnilla ja tavoitteilla on suora yhteys tiedolla johtamiseen, joten tunnuslukujen kehittäminen on tärkeää. Kaupungin tulisi avata tietokantojaan avoimen datan suuntaan mahdollisimman paljon.

   Vantaalla johdetaan ja toteutetaan projekteja laadittua projektimallia hyväksi käyttäen. Projektisalkun hallintamallin avulla johdetaan organisaation selvitys-, suunnittelu- ja jälkiseurantavaiheissa olevia projekteja. Projektimallissa ja projektisalkun hallintamallissa on edistytty edellisen vuonna 2014 suoritetun arvioinnin jälkeen hyvin. Projektitietojen ajantasaisuuteen tulee kiinnittää entistä enemmän huomiota.

7. Rahoituksen tulosalue pyrkii varautumaan mahdollisimman hyvin erilaisiin rahoitukseen liittyviin riskeihin. Sote- ja maakuntauudistus kaventaa kuntien taloudellista liikkumavaraa, joka entisestään korostaa rahoitusriskien ennakoinnin ja hallinnan merkitystä. Vantaan kaupungin riskienhallintaan on luotu koko kaupunkiorganisaatiota koskeva yhteinen prosessi ja prosessia tukeva ohjeistus.

8. Yrityspalvelujen tulosalue kehittää ja toteuttaa kaupungin maa- ja asuntopolitiikkaa. Se vastaa tonttien myynnistä ja kaupungin omistamien maiden kehittämisestä. Vantaalla valmistui vuonna 2016 lähes 3 000 asuntoa, mikä ylittää uuden MAL-sopimuksen korotetun asuntotuotantotavoitteen. Yrityksiä palvelevien tietojen kerääminen yhdelle internetsivustolle (www.businessvantaa.fi) on hyvä parannus.

9. Tilakeskus pyrkii yhdessä toimialojen kanssa toteuttamaan toimitilainvestoinnit mahdollisimman kustannustehokkaasti ja huolehtimaan kiinteistöomaisuuden kunnosta. Samalla tilojen energiansäästöön kiinnitetään erityistä huomiota ja haetaan uusia energiansäästötapoja. Asukaskohtaisessa toimitilamäärässä ja kiinteistöjen korjausvelassa on tapahtunut Vantaalla varsin maltillisia muutoksia viime vuosina. Kuitenkin väestön kasvu luo koko ajan paineita toimitilojen riittävyydelle ja toisaalla investointibudjetti asettaa tiukat taloudelliset raamit toimitilainvestoinneille. Tilakeskuksen tavoitteena on tarkemmalla vastuunjaolla ja henkilöstön roolien selkeyttämisellä kehittää toimintaansa ja samalla vahvistaa henkilöstön osaamista. Merkittävä osa tilakeskuksen toiminnan kehittämistä on vuoden 2017 aikana kokonaan käyttöön otettava uusi kiinteistönhallintajärjestelmä. Järjestelmä helpottaa erilaisen tilatiedon ylläpitoa, mahdollistaa tilojen ajantasaisemman kuntoseurannan ja myös tilankäyttäjille ja kuntalaisille voidaan sen kautta tarjota näkymiä kiinteistöön liittyvistä tiedoista.

10. Pääkaupunkiseudun tarkastuslautakuntien yhteisarvioinnin perusteella Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen ovat toteuttaneet yhteisten suunnitelmien sekä omien strategioidensa mukaista hyvinvointia edistävää asunto- ja maankäyttöpolitiikkaa. Määrällisiä asuntotuotannolle ja kaavoitukselle asetettuja tavoitteita ei ole kaupungeissa kokonaan saavutettu, mutta niiden toteuttamisessa on selvästi edistytty. Tilastovertailujen perusteella kaupungit ovat onnistuneet monipuolistamaan alueidensa asuntojen hallintarakennetta. Myös kohtuuhintaisten asuntojen saatavuutta on lisätty uusille alueille 2000-luvulla. Asunto- ja maankäyttöpoliittisten hyvinvointitavoitteiden toteuttaminen onnistuneesti auttaa ehkäisemään asuinalueiden segregaatiota.

11. Kaupungin omistamat kiinteistöt ja maa-alat tulisi saattaa avoimiksi tilapäisille käytöille. Aviapoliksen osalta suositellaan erityisesti, että tilapäisyyttä hyödynnetään kaavamuutosalueilla. Vantaalla kaupungin omistamia kiinteistöjä ja maa-aloja on suhteellisen vähän, joten kaupungin tulisi luoda kannusteita kiinteistöjen ja maa-alojen omistajille, jotta he tukisivat tilapäisiä käyttöjä. Kaupunkia suositellaan perustamaan tyhjien tai vajaakäytettyjen tilojen “pankki”, johon tulisi kerätä alueen tyhjät ja vajaakäytetyt kiinteistöt, joita voitaisiin hyödyntää kohtuullisin hinnoin.

12. Vantaan sivistystoimen palvelut ovat kuuden suurimman kaupungin kustannusvertailuissa osoittautuneet varsin kustannustehokkaiksi. Vantaa on järjestänyt peruskoulun kesken jättäneille tai peruskoulun jälkeen ilman opiskelupaikkaa jääville nuorille useita eri tukivaihtoehtoja, joilla näitä nuoria autetaan pääsemään jatko-opintoihin tai työelämään. Erityisen tärkeää on jatkossakin hakea yhä uusia keinoja tukea nuoria, joilla peruskoulu jää kesken tai jotka peruskoulun jälkeen eivät jatka opintojaan.

13. Tikkurilan lukio on ollut vetovoimainen oppilaitos ja kaikki aloituspaikat ovat vuosittain täyttyneet. Valtakunnallisissa oppimistulosten vertailuissa lukio on sijoittunut yli valtakunnallisen keskitason. Lukio on erityisesti kiinnittänyt huomiota opiskelijanohjaukseen ja opiskelijoiden tukemiseen. Yli 90 prosenttia oppilaista suorittaakin lukion kolmessa vuodessa. Tikkurilan lukio hyötynee tulossa olevasta toisen asteen koulutuksen rahoitusuudistuksesta, sillä osa uuden rahoitusmallin rahoituksesta pohjautuu suoritettujen tutkintojen määrään ja vaikuttavuuteen ja näitä mittaavat tunnusluvut ovat lukiossa hyvällä tasolla.

14. Lastensuojelu on ollut tiiviisti julkisuudessa kuluneiden kahden vuoden aikana. Vuoden 2016 aikana esiin nousseet ongelmat ovat kohdentuneet erityisesti Tikkurilan alueen avopalveluiden suunnitelmalliseen lastensuojelutyöhön. Aluehallintoviraston antaman muistutuksen jälkeen on kehitetty toimia, joilla tilanne saataisiin hallintaan. Palvelutarpeen arvioinnin vireille saattamisen ja valmistumisen osalta laissa edellytetyt määräajat toteutuvat hyvin. Nyt on panostettava siihen, että lastensuojelulaki toteutuu myös asiakkaiden tapaamisten ja asiakassuunnitelmien laatimisen osalta. Asiakassuunnitelmat tulee saada lain mukaiselle tasolle.

15. Riita- ja rikosasioiden sovittelu säästää tuomioistuinten, syyttäjälaitoksen ja poliisitutkintaan liittyviä kuluja ja osaltaan myös hillitsee tuomioistuinten ruuhkautumista. Sovittelutoimiston kulut tulevat katetuksi valtion myöntämällä korvauksella. Sovittelualoitteiden lukumäärä nousi 67 prosenttia edellisestä vuodesta. Vantaan toimiston sovitteluun tuli 1 141 sovittelualoitetta vuonna 2016. Sovittelutoiminnalla on merkitystä etenkin nuorten ja alaikäisten uusintarikollisuuden ehkäisyssä.

16. Perusterveydenhuollossa on pysytty hoitotakuussa ja asiakastyytyväisyys on edelleen korkealla tasolla, vaikka terveysasemilla arvosanat olivat hieman edellistä tutkimusta huonommat. Hoitoonpääsyä yritetään nopeuttaa ja lisätä sähköisiä palveluita, itsepalveluita sekä palvelusetelin käyttöä. Palveluihin pääsyn tulisi olla alueellisesti tasa-arvoista. Tarkastuslautakunta pitää sähköisten palvelu- ja itsepalvelumuotojen kehittämistä tärkeänä niin terveysaseman kuin koko toimialankin tasolla.

17. Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen vuosittaisissa tehtävämäärissä ei useampaa vuotta vertailtaessa ole selvää kasvutrendiä, vaikka alueen väestömäärä ja erilaiset onnettomuusriskejä lisäävät tekijät ovat alueella viime vuosina selvästi kasvaneet. Pelastuslaitos on lisännyt asiakaslähtöistä valvontatyötä paloturvallisuusasioissa, jolloin asiakas oppii itse entistä paremmin kiinnittämään huomiota paloturvallisuusasioihin. Maakuntauudistuksen myötä pelastustoimi on siirtymässä maakunnan järjestettäväksi vuoden 2019 alusta.

SAMMANDRAG

1. Mätarna för de strategiska mål som förknippas med tjänsternas omvandling, förbättrandet av det ekonomiska läget och harmoniseringen av stadsstrukturen hade till största delen utvecklats i en positiv riktning fram till slutet av år 2016. En stor utmaning utgörs av sysselsättningslägets förbättring, eftersom de mätare som hör samman med detta mål alla utvecklats i en negativ riktning.

2. För år 2016 uppställde fullmäktige 29 bindande mål, i enlighet med revisionsnämndens utvärdering genomfördes 14 av dessa, medan 11 stycken genomfördes delvis och 4 inte alls. Enligt stadsstyrelsens rapportering genomfördes 17 av målen helt, 11 delvis och ett mål inte alls. Revisionsnämnden bedömde hur målen nåddes och var av annan åsikt eller framlade bedömningar som rörde förbättring av målen eller rapporteringsprocessen.

   Revisionsnämnden fäster uppmärksamhet vid att målen uppställs och rapporteras på ett konsekvent och tydligt vis.

3. Stadsfullmäktige uppställde mål för 24 dottersamfund. Bolagen rapporterade om de 51 mål som stadsfullmäktige uppställt till allmänna sektionen. Målen fullföljdes till 70 procent, medan 18 procent fullföljdes delvis och 12 procent förblev ogenomförda. I rapporteringen av mål ska bolagen fästa uppmärksamhet vid det eftersträvade syftet. Det eftersträvade läget ska belysas på ett begripligt vis. Enligt kommunallagen ska det i verksamhetsberättelsen presenteras en redogörelse för hur de bindande mål för verksamheten och ekonomin som uppställts av fullmäktige har nåtts i kommunen och kommunkoncernen. I bokslutet rapporteras om utfallet av 26 mål för de viktigaste dottersamfunden med ekonomisk betydelse.

   Koncernövervakningen bör förbättras. Fullmäktigeledamöternas representant bör växla i bolagsstyrelserna. Vid sammansättningen av styrelser för stadens dottersamfund ska beaktas tillräcklig sakkunskap i ekonomi och affärsverksamhet av det slag som förutsätts i den bransch respektive samfund företräder. Man bör se till att de uppgifter som finns i handelsregistret är korrekta och uppdaterade.

4. Ur ekonomisk synvinkel kom 2016 att bli ett bra år för Vanda. Resultatet i bokslutet var avsevärt bättre än prognosen. På inkomstsidan överskred markförsäljningsvinsterna helt klart det som budgeterats och i skatteinkomster och statsandelar flöt det också in mer än beräknat. På utgiftssidan hölls verksamhetsområdenas kostnader väl under kontroll och exempelvis personalkostnaderna underskred prognosen klart. Bokslutet uppvisade ett överskott på mer än 64 miljoner. Investeringarna kunde täckas via egen inkomstfinansiering och man lyckades stoppa ökningen i lånestocken. Fortsättningsvis har staden dock en stor skuld (över 5 000 euro per invånare) och risker är förknippade med den höga skuldsättningen, ifall dessa realiseras så kan de bidra till att finansieringskostnaderna ökar avsevärt.

5. Under år 2016 färdigställdes stadens rekommendationer för förhandsbedömning av verkningar. I rekommendationerna har sådana bedömningar som beaktar Vandas omvärld samlats och kombinerats. Av de tjänsteinnehavare som besvarat revisionsnämndens enkät hade 64 procent erfarenhet av förhandsbedömningar. Bedömningen utförs vid behov och omfattningen avvägs från fall till fall. Som en styrka i denna slags bedömning ses, att man får en mer mångsidig och detaljerad bild av ett besluts ändamålsenlighet. Det är skäl att utföra en förhandsbedömning av verkningarna, framförallt i samband med beslut som är betydande till sin omfattning.

6. I allt större omfattning har uppmärksamhet fästs vid produktivitets- och målmätarna. Effektivitetsmål bör i allt större omfattning fås som mätare. I uppföljningen av produktivitet bör man fortsättningsvis kontrollera att förbättringarna inte sker på bekostnad av effektivitet och kvalitet. Mätarna och målen är direkt förbundna med kunskapsledningen, varför det är viktigt att utveckla nyckeltalen. Staden borde i så stor omfattning som möjligt öppna upp sina databaser i riktning mot öppna data.

   I Vanda styrs och förverkligas projekt genom att projektmodeller utnyttjas. Genom modellen för hantering av projektportföljen styrs olika projekt inom organisationen som är inne i ett utrednings-, planerings- eller uppföljningsskede. I projektmodellen och modellen för hantering av projektportföljen har man framskridit väl efter den föregående utvärderingen som företogs 2014. Mer uppmärksamhet än tidigare bör fästas vid att projektinformationen hålls uppdaterad.

7. Finansieringens resultatområde strävar till att på bästa möjliga vis vara beredd på olika risker förknippade med finansiering. Social- och hälsovårdsreformen samt landskapsreformen gör kommunernas ekonomiska

svängrum snävare, vilket ytterligare framhäver betydelsen av att kunna förutse finansieringsrisker och hålla dem under kontroll. För Vanda stads riskhantering har en för hela stadens organisation gemensam process skapats, liksom anvisningar som stödjer processen.

8. Företagsservicens resultatområde utvecklar och förverkligar stadens mark- och bostadspolitik. Resultatområdet svarar för tomtförsäljningen och exploateringen av den mark som staden äger. Under 2016 färdigställdes i Vanda närmare 3 000 bostäder, vilket överskrider det nya MBF-avtalets förhöjda bostadsproduktionsmål. Att den information som betjänar företagen samlades till egna, gemensamma webbsidor (www.businessvantaa.fi) var en utmärkt förbättring.

9. Fastighetscentralen strävar till att tillsammans med verksamhetsområdena förverkliga lokalitetsinvesteringarna på ett så kostnadseffektivt vis som möjligt och se till att fastighetsinnehavet hålls i skick. Samtidigt fäster man särskild uppmärksamhet vid lokalernas energiinbesparingar och arbetar man på att få fram nya sätt att spara energi på. I mängden lokaliteter per invånare och fastigheternas reparationsunderskott har mycket måttliga ändringar skett i Vanda under de senaste åren. Befolkningsökningen medför dock ett konstant tryck som utgör en utmaning för lokaliteternas omfattning, likaså medför investeringsbudgeten strama ekonomiska ramar för lokalitetsinvesteringarna. Fastighetscentralens mål är att genom en mer ingående ansvarsfördelning och klarare roller för personalens del utveckla sin verksamhet och samtidigt stärka personalens yrkeskunskap. En väsentlig del av verksamhetsutvecklingen inom fastighetscentralen utgörs av det nya fastighetshanteringssystem som i sin helhet tas i bruk under 2017. Systemet underlättar upprätthållandet av olika slag av lokalitetsinformation, möjliggör att lokalernas skick uppföljs mer s.a.s. i realtid och genom systemet kan även lokaliteternas användare och kommuninvånare få inblick i den information som rör en viss fastighet.

10. På basis av den gemensamma utvärdering som utförts av revisionsnämnderna i huvudstadsregionen har Helsingfors, Esbo, Vanda och Grankulla förverkligat en bostads- och markanvändningspolitik som främjar välfärd i enlighet med de gemensamma planerna och städernas egna strategier. De kvantitativa målen som uppställts för bostadsproduktion och planläggning har inte fullt ut nåtts i städerna, men tydliga framsteg i förverkligandet av dessa har nåtts. Utgående från statistiska jämförelser har städerna lyckats diversifiera bostädernas besittningsstruktur inom respektive område. Likaså har tillgången på bostäder till rimliga kostnader ökats i de nya områdena under 2000-talet. Ett lyckat genomförande av de bostads- och markanvändningspolitiska välfärdsmålen är till stöd i arbetet för att förebygga segregation mellan bostadsområdena.

11. De fastigheter och markområden som ägs av staden bör göras tillgängliga för tillfälligt bruk. Vad gäller Aviapolis rekommenderas alldeles särskilt, att den temporära karaktären utnyttjas inom planändringsområdena. Sådana fastigheter och markområden som ägs av staden förekommer i relativt liten omfattning i Vanda, varför staden borde skapa incentiv för fastighets- och markägare så att dessa skulle stödja tillfälligt bruk. Staden rekommenderas grunda en ”bank” för utrymmen som står tomma eller används i mindre omfattning, i denna bank skulle de fastigheter i området som står tomma eller endast delvis är i användning sammanföras för att göra det möjligt att utnyttja dessa till rimliga kostnader.

12. De tjänster som ordnas av bildningsväsendet i Vanda har i en jämförelse mellan de sex största städerna visat sig vara ytterst kostnadseffektiva. För de ungdomar som avbrutit grundskolan eller blivit utan studieplats efter grundskolan har Vanda ordnat flera olika stödalternativ för att hjälpa ungdomarna att få plats i fortsatt utbildning eller en fot in i arbetslivet. Särskilt viktigt är det att även i fortsättningen arbeta på att få fram nya åtgärder för att stödja unga som avbryter grundskolan eller inte fortsätter sina studier efter grundskolan.

13. Tikkurilan lukio har utgjort en attraktiv läroinrättning och alla nybörjarplatser har belagts år efter år. I riksomfattande jämförelser av studieresultaten har gymnasiet placerat sig över genomsnittet för hela landet. Särskild vikt har gymnasiet fäst vid elevhandledningen och stödet till de studerande. Över 90 procent av eleverna avlägger gymnasiet på tre år. Tikkurilan lukio kommer troligen att dra nytta av den kommande reformen av hur utbildningen på andra stadiet finansieras, eftersom finansieringen enligt den nya finansieringsmodellen utgår från antalet avlagda examina och effektiviteten. I detta gymnasium ligger dessa nyckeltal på en utmärkt nivå.

14. Barnskyddet har ofta förekommit i offentligheten under de senaste två åren. De problem som framkommit under 2016 har särskilt gällt det de öppna tjänsterna inom det planmässiga barnskyddsarbetet i Dickursbyområdet. Efter en anmärkning från regionförvaltningsverket har åtgärder framtagits för att få läget

under kontroll. De tidsfrister som enligt lagen förutsätts för hur bedömningen av servicebehovet kommer igång och färdigställs har hållits väl. Nu måste satsningar göras för att barnskyddslagen också ska kunna verkställas vad gäller klientmöten och klientplaner. Klientplanerna måste fås att uppnå den nivå som förutsätts i lagen.

15. Förlikningen i skilje- och brottsmål sparar på kostnader för domstolarnas, åklagarämbetets och polisutredningens del och bidrar för sin del också till att minska på överbelastningen i domstolarna. Förlikningsbyråns kostnader täcks av den ersättning som staten beviljar. Antalet initiativ till förlikning ökade med 67 procent från föregående år. Till förlikning vid byrån i Vanda kom 1 141 förlikningsinitiativ under 2016. Förlikningsverksamheten är av betydelse särskilt i arbetet med att förebygga ungdomars och minderårigas återfall i kriminalitet.

16. I primärhälsovården har man lyckats hålla tidsramarna för vårdgarantin och kundtillfredsställelsen är fortsättningsvis på en hög nivå, även om vitsorden för hälsostationernas del var något sämre än i samband med föregående undersökning. Arbete utförs för att göra tillgången till vård smidigare och för att öka de elektroniska tjänsterna, självbetjäningen och användningen av servicesedlar. Tillgången till service måste vara jämbördig inom alla områden. Revisionsnämnden anser att det är viktigt att utveckla elektroniska service- och självbetjäningsformer för såväl hälsostationerna, som för hela verksamhetsområdet.

17. I de årliga mängderna uppdrag som Mellersta Nylands räddningsväsendes affärsverk redovisar har vid en inbördes jämförelse från en period på flera år inte uppdagats någon klar tillväxttrend, även om befolkningsmängden i området och faktorer som bidrar till ökade olycksrisker helt tydligt ökat under de senaste åren. Räddningsverket har utökat det kundorienterade övervakningsarbetet i brandsäkerhetsfrågor, varvid kunden själv bättre än tidigare lär sig att fästa uppmärksamhet vid brandsäkerhetsfrågor. I och med landskapsreformen är räddningsväsendet på väg att föras över i landskapets regi från början av år 2019.

1 TOIMINNAN JA TALOUDEN TAVOITTEIDEN ARVIOINTI

Vuosittaisten toiminnan ja talouden tavoitteiden avulla toteutetaan kaupunginvaltuuston hyväksymää valtuustokauden strategiaa. Strategia on eriytetty painopistealueisiin ja strategisiin päämääriin. Vuosien 2013–2016 strategian kaupunginvaltuusto hyväksyi 17.6.2013. Uusi kuntalaki tuli voimaan 1.5.2015. Sen mukaisesti uusi valtuusto aloittaa työnsä 1.6.2017. Tästä syystä valtuusto on 15.6.2015 jatkanut strategian voimassaoloa vuoden 2017 loppuun saakka.

Strategian sisällön muodostavat painopistealueittain luokitellut strategiset päämäärät niille asetettuine mittareineen. Edelleen valtuusto asettaa koko kaupunkia koskevat sitovat tavoitteet ja toimialat ja tulosalueet laativat tuloskortit, joiden avulla edetään sitovien tavoitteiden toteuttamiseksi. Kaupungin johtamisjärjestelmä muodostaa kokonaisuuden. Johtamisessa strategia on tärkein työväline organisaation kaikilla tasoilla.

Kaupungin talouden tasapainoon saattaminen on nähty valtuustokauden strategian keskeisenä lähtökohtana. Strategian viisi painopistealuetta ovat:

1. kaupungin talous tasapainossa
2. kaupunkirakenne eheytyy
3. kaupungin elinvoima vahvistuu
4. palvelut uudistuvat ja
5. muutosta toteutetaan johtamisen kautta.

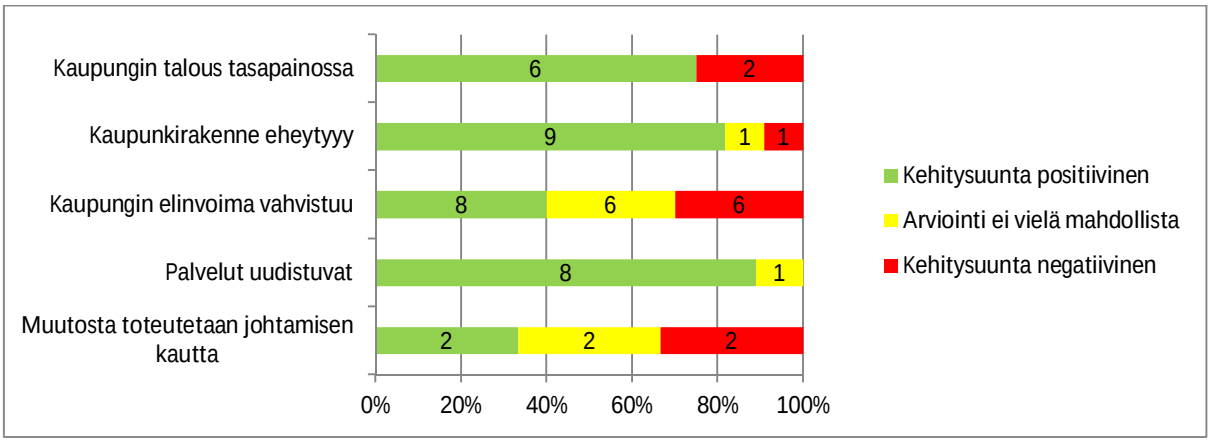
Tilinpäätöksen yhteydessä seurataan vuosittain strategian toteutumista. Valtuustokauden strategia sisällytetään vuosittain talousarviokirjaan.

1.1 Valtuustokauden strategisten päämäärien toteutuminen painopistealueittain

Valtuustokauden 2013–2017 strategia sisältää 21 strategista päämäärää ja päämäärillä on yhteensä 54 mittaria. Kaupunginvaltuustolle esiteltiin 27.3.2017 raportti strategisiin päämääriin sisältyvien mittarien kehityksestä 31.12.2016 tilanteessa. Seuraavassa on esitetty painopistealueet, niiden sisältämät strategiset päämäärät ja päämäärien mittarien lukumäärät.

Painopistealue	*Painopistealueeseen kuuluvat strategiset päämäärät*	*Päämäärien mittarien lukumäärä*
Kaupungin talous tasapainossa	Strategiset päämäärät 1–4	8 mittaria
Kaupunkirakenne eheytyy	Strategiset päämäärät 5–8	11 mittaria
Kaupungin elinvoima vahvistuu	Strategiset päämäärät 9–14	20 mittaria
Palvelut uudistuvat	Strategiset päämäärät 15–19	9 mittaria
Muutosta toteutetaan johtamisen kautta	Strategiset päämäärät 20–21	6 mittaria

Oheiseen taulukkoon on koottu strategisten päämäärien mittarien raportoidun toteutuman tilanne painopistealueittain 31.12.2016 tilanteen perusteella. Esimerkiksi: Kaupungin talous tasapainossa painopistealueen strategiset päämäärät sisältävät kahdeksan mittaria, joista kuuden kehityssuunta on positiivinen ja kahden kehityssuunta negatiivinen 31.12.2016 tilanteessa.

Haasteita painopistealueittain

Painopistealue: Kaupungin talous tasapainossa
Alueen päämäärien kahdeksasta mittarista tulopohjan vahvistamiseen liittyvät yhteisöveron jako-osuus ja asukaskohtaisen kunnallisverotulojen määrä eivät ole kehittyneet tavoitellusti.

Painopistealue: Kaupunkirakenne eheytyy
Yhdeksästä mittarista keskusta-alueelle valmistuvien kaavojen kerrosalatavoite on jäänyt tavoitetasosta.

Painopistealue: Kaupungin elinvoima vahvistuu
Kahdestakymmenestä mittarista kaikki kaupungin työllisyystilanteen parantamiseen liittyvät mittarit (kuusi kappaletta) ovat kehittyneet tavoitetasoja heikommin.

Painopistealue: Palvelut uudistuvat
Yhdeksästä mittarista ei yhdessäkään ollut negatiivista kehityssuuntaa vuoden 2016 lopussa.

Painopistealue: Muutosta toteutetaan johtamisen kautta
Kuudesta mittarista sairauspoissaoloprosentti ei ole tavoitellulla tasolla ja lisäksi vaikutusmahdollisuutensa muutoksiin huonoiksi kokevien työntekijöiden määrä on ollut hieman kasvussa, kun tavoite on päinvastainen.

Johtopäätökset:

Vantaan strategisten päämäärien mittareissa noin 61 prosentissa kehityssuunta oli positiivinen ja noin 20 prosentissa negatiivinen vuoden 2016 lopun raportoinnin mukaan. Lisäksi noin 19 prosenttia mittareista ei ollut vielä arvioitavissa. Selvästi haasteellisimpia ovat kaupungin työllisyystilanteen parantamiseen liittyvät mittarit (6 kappaletta), jotka kaikki olivat vuoden 2016 lopussa kehittyneet tavoitetasoa heikommin. Palvelujen uudistamisen, talouden tasapainottamisen ja kaupunkirakenteen eheyttämiseen liittyvistä mittareista suurin osa oli kehittynyt positiivisesti.

1.2 Tavoitteiden toteutuminen strategisten päämäärien mukaan vuonna 2016

Strategisille päämäärille on edellä kuvatun mukaisesti määritelty mittarit. Kohdassa 1.2 tarkastellaan kohdassa 1.3 mainittujen vuoden 2016 sitovien tavoitteiden toteutumista strategisten päämäärien mukaan. Kaikille strategian päämäärille ei ole asetettu tavoitetta vuodelle 2016.

	Tilinpäätös 2016			Tarkastuslautakunnan näkemys				
	Kaupunginhallituksen raportointi			Toteutumisesta eri mieltä tai muu huomautus	Syy			
	Täysin	Osittain	Ei lainkaan		Raportointi	Mittarointi	Ei voida arvioida	Muu syy
1. Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelma toteutetaan.	2	1						
2. Velkaantumiskehitys saadaan hallintaan.	1			1			1	
3. Kaupungin tulopohjaa vahvistetaan.	2			1		1		
4. Kumppanuuksien hyödyntäminen.	2	1		1	1			
5. Kaupunkirakenne ja palvelurakenne tukeutuvat raideliikenteeseen ja joukkoliikenteen laatukäytäviin.	2	1		1	1			
6. Keskustat ovat eläviä, uudistuvia ja turvallisia.	1			1			1	
7. Investointiohjelma vahvistaa yhdyskuntarakenteen eheytymistä (ei tavoitetta 2016).								
8. Asuntorakentaminen on laadukasta ja kohtuuhintaista.	1	1		2	1			1
9. Uudistuva elinkeino- ja työllisyyspolitiikka laskee työttömyyttä ja lisää työpaikkojen määrää Vantaalla.	1	2		1				1
10. Kaupungin veto-voimaisuus asuinpaikkana paranee ja asukkaat tuntevat oman kylänsä ja sitä kautta Vantaan kotikaupungikseen (ei tavoitetta 2016).								
11. Asukkaiden turvallisuus vahvistuu (ei tavoitetta 2016).								
12. Vantaan tulevaisuutta rakennetaan yhdessä asukkaiden, yhteisöjen ja yritysten kanssa (ei tavoitetta 2016).								
13. Vantaalaisten koulutustaso ja osaaminen vahvistuvat.	1		1	1		1		
14. Vantaan kilpailukyky vahvistuu osana metropolialuetta (ei tavoitetta 2016).								

	Tilinpäätös 2016			Tarkastuslautakunnan näkemys				
	Kaupunginhallituksen raportointi			Toteutumisesta eri mieltä tai muu huomautus	Syy			
	Täysin	Osittain	Ei lainkaan		Raportointi	Mittarointi	Ei voida arvioida	Muu syy
15. Uudistuvat palvelut vahvistavat asukkaiden hyvinvointia.	1	2		1		1		
16. Kuntalaisten osallisuus ja yhteissuunnittelu palvelujen kehittämisessä lisääntyy (ei tavoitetta 2016).								
17. Vaikuttavat ja kustannustehokkaat palvelut.	1			1	1			
18. Vaihtoehtoiset palvelujen tuottamistavat lisäävät asiakkaan valinnanvapautta.	1							
19. Lisätään sähköistä asiointia ja itsepalveluja	1	1						
20. Hyvällä strategisella johtamisella ja esimiestyöllä toteutetaan muutosta.		1						
21. Henkilöstön sitoutumisen ja osaavan työvoiman varmistaminen.		1		1	1			

1.3 Vuoden 2016 sitovien tavoitteiden toteutuminen

Strategiatyön mallin mukaisesti strategisille päämäärille laaditaan talousarviotavoitteet eli vuosittaiset sitovat tavoitteet kaupunkitasoisesti. Edelleen toimiala- ja tulosaluetasoisesti laaditaan tulostavoitteet. Seuraavassa taulukossa tarkastellaan kaupunkitasoisten sitovien tavoitteiden toteutumista vuonna 2016.

	Tilinpäätös 2016			Tarkastuslautakunnan näkemys				
	Kaupunginhallituksen raportointi			Toteutumisesta eri mieltä tai muu huomautus	Syy			
	Täysin	Osittain	Ei lainkaan		Raportointi	Mittarointi	Ei voida arvioida	Muu syy
1.1 Toimintamenojen kasvu.	x							
1.2 Investointikaton noudattaminen ja investointiohjelman toteuttaminen kustannustehokkaasti.		x						

	Tilinpäätös 2016			Tarkastuslautakunnan näkemys				
	Kaupunginhallituksen raportointi			Toteutumisesta eri mieltä tai muu huomautus	Syy			
	Täysin	Osittain	Ei lainkaan		Raportointi	Mittarointi	Ei voida arvioida	Muu syy
1.3 Joukkoliikenteen kuntaosuus on enintään 50 % (tulot/menot) ilman joukkoliikenteen infrakorvauksia.	x							
2.1 Onnistunut varainhankinta ja hallittu korkoriski.	x			x			x	
3.1 Kaupunki saa maanmyyntivoittoja vähintään 32 milj. euroa vuoden 2016 aikana.	x							
3.2 EU- ja muun ulkopuolisen projektirahoituksen tehokas hyödyntäminen.	x			x		x		
4.1 Sähköisten palveluiden kehittäminen toteutetaan yhdessä yhteistyökuntien kanssa.	x							
4.2 Cleantech-innovaatiokumppanuuksien hyödyntäminen.		x						
4.3 Uusiutuvan energian käytön lisääminen.	x			x	x			
5.1 Kaavoitetaan asuntorakentamisen kerrosalaa 250 000 k-m2/vuosi.		x		x	x			
5.2 Joukkoliikenteen käyttäjämäärän kasvu.	x							
5.3 Kasvihuonekaasupäästöt vähenevät.	x							
6.1 Priorisoidaan keskustoihin sijoittuvia kaavahankkeita.	x			x			x	
8.1 Kaupunki luo edellytykset vähintään 2 000 asunnon monipuoliselle asuntotuotannolle.	x			x				x
8.2 Pientaloalueiden tiivistäminen Maapoliittisten linjausten mukaisesti.		x		x	x			
9.1 Kaupungin työllisyystilanne kehittyy suhteellisesti parhaiten pääkaupunkiseudulla.		x		x				x
9.2 Elinvoimaohjelmaa toteutetaan kaupungin työllisyystilanteen ja elinvoiman nostamiseksi.		x						
9.3 Joustavilla päivähoitopalveluilla tuetaan työllistymistä.	x							

	Tilinpäätös 2016			Tarkastuslautakunnan näkemys				
	Kaupunginhallituksen raportointi			Toteutumisesta eri mieltä tai muu huomautus	Syy			
	Täysin	Osittain	Ei lainkaan		Raportointi	Mittarointi	Ei voida arvioida	Muu syy
13.1 Toteutetaan koulutus- ja nuorisotakuuta.	x							
13.2 Ammatillisen koulutuksen opintojen keskeyttämiset vähenevät.			x	x		x		
15.1 Kehitetään kaupunkitasoinen keskitetty monikanavainen asiakaspalvelumalli (ns. 1. taso).		x						
15.2 Nykyistä suurempi osa ikääntyneistä pystyy asumaan kotona.	x			x		x		
15.3 Sosiaalihuoltolain mukainen lastensuojelun rakennemuutos lisää ennaltaehkäisevää työtä ja vähentää lastensuojelutarvetta.		x						
17.1 Keskeisten palvelujen kustannustehokkuus on kilpailukykyinen.	x			x	x			
18.1 Vaihtoehtoiset palvelujen tuottamistavat toimialojen palvelutuotannossa lisääntyvät lautakunnissa hyväksyttyjen periaatteiden mukaisesti.	x							
19.1 Sähköinen asiointi ja itsepalvelut lisääntyvät.	x							
19.2 Uusien sähköisten työviestinnän välineiden käyttö vakiintuu kaikilla tulosalueilla.		x						
20.1 Sairauspoissaoloja ennaltaehkäistään ja sosiaalinen pääoma työyhteisöissä kasvaa.		x						
21.1 Osaamisen kehittämisen toimintamalli vakiintuu kaikilla tulosalueilla.		x		x	x			

1.4 Tarkastuslautakunnan arvioita vuoden 2016 tavoitteiden toteutumisesta

Kaupunginvaltuusto asetti vuodelle 2016 yhteensä 29 sitovaa tavoitetta. Kaupunginhallitus raportoi täysin toteutuneeksi 17 tavoitetta, osittain toteutuneeksi 11 tavoitetta ja ei lainkaan toteutuneeksi yhden tavoitteen.

Tarkastuslautakunta on eri mieltä tavoitteen toteutumisesta kolmessa tapauksessa ja esitti tavoitteiden asetantaan ja raportointiin parannuksia yhteensä 12 tavoitteen osalta. Syyt vaihtelevat raportoinnin, mittaroinnin, muun syyn ja tavoitteen arvioitavuuden välillä. Tarkastuslautakunnan eri näkemykset ilmenevät sitovien tavoitteiden kohdalla.

Sitova tavoite 2.1: Onnistunut varainhankinta ja hallittu korkoriski.

Arviointikriteeri	Tilinpäätöksen raportointi	Tarkastuslautakunnan arvio
Keskimääräinen lainamarginaali.	Tavoite toteutui täysin.	Mittari ja raportointi tulisi antaa siten, että tavoitteen toteutuminen voidaan todeta.

Tavoitteen kaikkien mittareiden tulee olla raportoitavissa.

Sitova tavoite 3.2: EU- ja muun ulkopuolisen projektirahoituksen tehokas hyödyntäminen.

Arviointikriteeri	Tilinpäätöksen raportointi	Tarkastuslautakunnan arvio
EU- ja muuta ulkopuolista rahoitusta saavien projektien määrä projektisalkkujärjestelmässä.	Tavoite toteutui täysin.	Mittarissa voisi kiinnittää huomiota myös euromääräiseen rahoitukseen.

Tavoitteen toimenpiteissä raportoidaan projektirahoituksen aktiivisesta hyödyntämisestä eri toimialoilla vaikuttavuutta ja hyödyllisyyttä arvioiden. Myös projektisalkun käytettävyys on parantunut, käyttäjämäärä on lisääntynyt ja tietoja löytyy entistä kattavammin järjestelmästä. Mittarissa voisi projektien lukumäärän lisäksi seurata jollain tarkkuudella myös ulkopuolisen projektirahoituksen euromääriä.

Sitova tavoite 4.3: Uusiutuvan energian käytön lisääminen.

Arviointikriteeri	Tilinpäätöksen raportointi	Tarkastuslautakunnan arvio
Kaavoitus luo mahdollisuuden aurinkoenergian kustannustehokkaalle käytölle. Laaditaan ohje aurinkoenergian huomioonottamisesta ja sitä sovelletaan kaavoissa.	Tavoite toteutui täysin.	Tavoite toteutui osittain, sillä ohjetta ei laadittu vuoden 2016 aikana.

Raportoinnissa todetaan, että uusiutuvan energian käyttöä edistetään systemaattisesti kaavoissa. Ohjeen todetaan valmistuvan vuonna 2017. Tavoitteen mittarina oli ohjeen laatiminen ja sen soveltaminen kaavoissa. Koska toinen mittareista (ohjeen laatiminen) ei toteutunut, voidaan tavoite katsoa vain osittain toteutuneeksi.

Sitova tavoite 5.1: Kaavoitetaan asuntorakentamisen kerrosalaa 250 000 k-m^2/vuosi.

Arviointikriteeri	Tilinpäätöksen raportointi	Tarkastuslautakunnan arvio
Valmistuneiden kaavojen määrä 250 000 k-m ^{2} /vuosi.	Tavoite toteutui osittain.	Koska tavoitteesta jäätiin selvästi, tavoite ei toteutunut lainkaan.

Raportoinnissa todetaan vuonna 2016 valmistuneen kaavoja 159 025 k-m^2. Koska tavoitteesta jäätiin näin selvästi, ei tavoite toteutunut lainkaan.

Sitova tavoite 6.1: Priorisoidaan keskustoihin sijoittuvia kaavahankkeita.

Arviointikriteeri	Tilinpäätöksen raportointi	Tarkastuslautakunnan arvio
Keskusta-alueiden kaavat. Vuoden 2014 kaavoitusohjelman taso tai enemmän.	Tavoite toteutui täysin.	Koska tavoitetasoa ei kerrota, niin tavoitetta ei voi arvioida.

Tavoitteena oli vähintään vuoden 2014 kaavoitusohjelman taso. Missään ei kerrota mikä tämä taso on, tarkoitetaanko esimerkiksi kaavojen lukumäärää, valmistuneiden kaavaluonnosten määrää vai molempia vai vielä jotakin muuta. Paljon suunnittelua ja kaavoitusta on raportoinnin mukaan vuonna 2016 tehty mutta koska mistään ei ilmene mikä on mittarin tavoitetaso, niin tavoitteen toteutumista ei voi arvioida.

Epäselvää oli myös mitä tarkoitetaan vuoden 2014 kaavoitusohjelmalla. Maankäytön toimialan dokumenteista maapoliittisista linjauksista löytyi maininta, että ”kaavoitettavat alueet määritellään kaavoitusohjelmassa, joka valmistellaan yhteistyössä ja hyväksytään vuosittain kaupunkisuunnittelulautakunnassa”. Kaupunginsuunnittelulautakunnan pöytäkirjoista (käytiin läpi vuoden 2013 ja 2014 pöytäkirjat) ei löytynyt mainintaa kaavoitusohjelmasta. Kaupunkisuunnittelulautakunta oli kyllä hyväksynyt vuosittain kaupunkisuunnittelun työohjelman, jolla ohjataan kaupunkisuunnittelun toiminnan painopisteitä. Tiedusteltaessa asiaa maankäytön toimialalta, saatiin tieto että kaavoitusohjelmalla tarkoitetaan juuri vuosittaista työohjelmaa. Jos mittarissa viitataan johonkin dokumenttiin, täytyy dokumentin olla nimetty niin, että myös ulkopuolinen arvioija löytää dokumentin sille annetulla nimellä.

Sitova tavoite 8.1: Kaupunki luo edellytykset vähintään 2 000 asunnon monipuoliselle asuntotuotannolle.

Arviointikriteeri	Tilinpäätöksen raportointi	Tarkastuslautakunnan arvio
Asuntojen määrä 2 000 asuntoa.	Tavoite toteutui täysin.	Tavoite toteutui täysin, mutta asuntotuotannon monipuolisuutta voisi tuoda paremmin esille.

Raportoinnissa todetaan valmistuneiden asuntojen määräksi 2 972 asuntoa. Valmistuneiden asuntojen määrät on myös lueteltu talotyypeittäin (kerros-, rivi- ja pientalot). Raportoinnissa voisi kuvata talotyyppien lisäksi myös valmistuneiden asuntojen hallintamuotojakaumat (jaottelu valmistuneisiin omistusasuntoihin, vuokra-asuntoihin ja ARA-asuntoihin). Näin monipuolisuus tulisi paremmin esille.

Sitova tavoite 8.2: Pientaloalueiden tiivistäminen maapoliittisten linjausten mukaisesti.

Arviointikriteeri	Tilinpäätöksen raportointi	Tarkastuslautakunnan arvio
Tiivistämishankkeiden onnistuminen. Tehty 3 tiivistämishanketta onnistuneesti.	Tavoite toteutui osittain.	Tavoite ei toteutunut lainkaan koska tavoitetasoa (3 hanketta) ei saavutettu.

Raportoinnissa luetellaan: raportointi pientaloalueiden täydennysrakentamisesta ja jatkoehdotuksista valmis, Vapaalan täydennysrakentamisselvitys ja suunnitteluperiaatteet valmistuneet ja Linnaisten ja Itä-Hakkilan täydennysrakentamisen 3D-mallinnus odottaa yhteisiä linjauksia. Tavoite tehdyistä hankkeista ei ilmene raportoinnista, ainoastaan suunnittelu ilmenee.

Sitova tavoite 9.1: Kaupungin työllisyystilanne kehittyy suhteellisesti parhaiten pääkaupunkiseudulla.

Arviointikriteeri	Tilinpäätöksen raportointi	Tarkastuslautakunnan arvio
Työttömyysasteen muutos-%. Työmarkkinatuen euromääräinen summa vuodessa.	Tavoite toteutui osittain.	Tavoite toteutui osittain.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota mittarien tilanteen raportointiin ja tavoitetason ilmaisemiseen. Raportoinnissa on kerrottu työttömyysasteen kehityksestä, joka Vantaalla oli hieman heikompaa kuin vertailukaupungeissa sekä työmarkkinatuen kuntaosuuden vuosikertymän kehityksestä. Näistä etenkin jälkimmäisen toivottu suunta ei ole itsestään selvä, mikäli työmarkkinatuen kuntaosuus ei ole tuttu asia.
Tavoitetaso on ilmaistu ”kehitys on suotuisampaa kuin Helsingissä ja Espoossa”. Aiempina vuosina on esimerkiksi käytetty sanamuotoa ”työttömyys vähenee tai se ei kasva enempää kuin Espoossa ja Helsingissä”. Vastaavasti voitaisiin ilmaista esimerkiksi ”työmarkkinatuen kuntaosuus vuodelta 2016 ei kasva enempää kuin Espoossa tai Helsingissä”.

Sitova tavoite 13.2: Ammatillisen koulutuksen opintojen keskeyttämiset vähenevät.

Arviointikriteeri	Tilinpäätöksen raportointi	Tarkastuslautakunnan arvio
Tutkintotavoitteisen koulutuksen ja valmistavien koulutusten keskeyttämisprosentti, tavoitetaso 9 %.	Tavoite ei toteutunut lainkaan.	Tavoite ei toteutunut lainkaan. Mittarin tavoitetaso on epärealistinen.

Mittarin tavoitetasoksi asetettu 9 prosenttia on ollut vielä lähellä realismia vuonna 2013, kun toteutunut keskeyttämisprosentti oli 10,4 prosenttia. Sen jälkeen keskeyttäneiden määrä on ollut selvästi korkeampi: 13 prosenttia vuonna 2014, 14,5 prosenttia vuonna 2015 ja 13,6 prosenttia vuonna 2016. Mittarin tavoitetason tulisi olla realistinen.

Sitova tavoite 15.2: Nykyistä suurempi osa ikääntyneistä pystyy asumaan kotona.

Arviointikriteeri	Tilinpäätöksen raportointi	Tarkastuslautakunnan arvio
Omassa kodissa asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus kasvaa, tavoitetaso 93,0 %.	Tavoite toteutui täysin.	Tavoitetaso oli asetettu liian korkeaksi, tavoitteen voidaan katsoa toteutuneen täysin.

Mittarin tavoitetasoksi asetettu 93,0 prosenttia on raportoinnin mukaan asetettu liian korkeaksi asiantuntijavirheen takia. Omassa kodissa asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus on kasvanut vuosittain. Vuonna 2013 osuus oli 91,9 prosenttia ja vuonna 2016 se on 92,7 prosenttia. Mittarin tavoitetason tulee olla realistinen.

Sitova tavoite 17.1: Keskeisten palvelujen kustannustehokkuus on kilpailukykyinen.

Tavoitteen raportoinnissa on terveydenhuollon kustannusten kohdalla virhe, jolla ei kuitenkaan ole vaikutusta tavoitteen toteutumisen arviointiin. Raportoitiin seuraavasti: ”Terveydenhuollon kustannukset (sis. kotipalvelun ja ymp. vrk-hoidon kustannuksia): Vantaan ikävakioidut kokonaiskustannukset 1 997 €/asukas (suurten kaupunkien keskiarvo 2 320 €/asukas). Vantaan sijoitus 2/11 (Kuntaliiton suurten kaupunkien th-vertailu 2015)”.

Raportoinnissa käytetty luku on vakioimaton kustannus ja sijoitus. Kuntaliiton julkaisussa ”suurten kaupunkien terveydenhuollon kustannukset vuonna 2015” Vantaan ikävakioidut terveydenhuollon kustannukset olivat

2 244 euroa/asukas ja Vantaan sijoitus suurten kaupunkien vertailussa on 3/11. (Ilman ikävakiointia Vantaan edellä on suurista kaupungeista vain Espoo. Ikävakioinnin kanssa Lahti nousee kärkeen.)

Sitova tavoite 21.1: Osaamisen kehittämisen toimintamalli vakiintuu kaikilla tulosalueilla.

Arviointikriteeri	Tilinpäätöksen raportointi	Tarkastuslautakunnan arvio
Oppimistyöpäivät: 33 000. Työsuojelurahastolta saadun korvauksen suuruus: 300 000 euroa.	Tavoite toteutui osittain.	Kumpikaan mittari ei toteutunut, joten tavoite ei toteutunut lainkaan.

Raportoinnissa todetaan mittarien toteumiksi vuonna 2016: Oppimistyöpäivät 27 032 päivää ja Työsuojelurahastolta saadun korvauksen suuruus 271 648 euroa. Koska kumpikaan vuodelle 2016 asetetuista mittareista ei toteutunut, tavoite ei toteutunut lainkaan.

Johtopäätökset:

Tavoite, sen mittari, lähtötaso ja tavoitetaso tulisi olla niin selkeitä, että ulkopuolinen lukija ymmärtää mitä tavoitteella tavoitellaan. Esimerkiksi lähtötaso 2014 ei kerro vielä mikä lähtötaso on. Jos tavoitetaso on epämääräinen ja raportoinniksi luetellaan joukko toimenpiteitä, tavoitteen saavuttamisen toteaminen on mahdotonta. Raportoinnissa voidaan kiinnittää huomiota myös erilaisiin tavoitteen saavuttamista koskeviin osoittimiin, esimerkiksi EU- ja muuta rahoitusta saavien projektien määrän lisäksi ulkopuolista rahoitusta saavien projektien rahoitukseen euromääräisesti. Samoin tavoitteessa, jossa kaupunki luo edellytykset vähintään 2 000 asunnon monipuoliselle asuntotuotannolle, voisi raportoida määrän lisäksi laajemmin myös monipuolisuudesta. Samoin tavoitteessa, jossa raportoidaan tehdyistä tiivistämishankkeista, raportoidaan huomattavalta osaltaan suunnitelluista hankkeista.

Tavoitteita ja mittarointia käsitellään arviointikertomuksen kohdassa 4.2.

Suositukset:

Tavoitteen asetannassa ja raportoinnissa olisi hyvä asettua ulkopuolisen lukijan asemaan. Mitä hän saa tiedoksi lukemalla tavoitteen ja raportoinnin. Johdonmukaisuus ja selkeys ovat avainasemassa.

1.5 Kaupunginvaltuuston konserniyhteisöille asettamien tavoitteiden toteutuminen

Vuoden 2016 talousarviossa valtuusto asetti toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita yhteensä 24 tytäryhteisölle. Valtuuston tavoitteenasettelu voi koskea tytäryhteisön asemaa, toiminnan laajuutta, toimintaedellytyksiä, palvelun laatua, hinnoitteluperiaatteita tai pääoman tuottovaatimuksia. Kaikki yhtiöt raportoivat tavoitteiden saavuttamisesta.

Tavoitteita asetettiin yhteensä 51 kappaletta. Yhtiöistä yhdeksälle asetettiin yhteiset tavoitteet ja 15 yhtiölle yhtiökohtaisia tavoitteita. Yhteiset tavoitteet koskivat tilikauden tulosta ja lämmön, sähkön ja veden kulutusta. Yhtiökohtaiset tavoitteet koskivat samoin yhtiön tulosta sekä liikevoittoa ja liikevaihtoa. Tavoitteita asetettiin myös investoinneille ja sijoitetun pääoman tuotolle. Eniten tavoitteita asetettiin toimintaa koskien ja toimintaa kuvaavien tunnuslukujen parantamiseksi. Erilaisia laatuun, johtamiseen ja asiakastyytyväisyyteen liittyviä tavoitteita oli niin ikään usealla yhtiöllä.

Tytäryhteisöjen 51 tavoitteen toteutumatiedot on käsitelty yleisjaostossa 13.3.2017. Tilinpäätöksen toimintakertomuksessa esitetään tavoitteiden toteutuminen keskeisille ja taloudellisesti merkittäville tytäryhteisöille yhteensä 26 tavoitteen osalta. Käsitellyt yhtiöt ovat Vantaan Energia -konserni, VAV Asunnot Oy -konserni,

Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy, VTK Kiinteistöt Oy -konserni, Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy ja A-Tulkkaus Oy. Tiedot ovat yhtenevät yleisjaoston esittämien tietojen kanssa.

Toteutumatietojen (51 tavoitteen) mukaan tavoitteista toteutui 36 kappaletta (70 prosenttia). Osittain toteutuneita oli yhdeksän kappaletta (18 prosenttia) ja toteutumatta jäi kuusi kappaletta (12 prosenttia).

Tavoitteiden asettelussa ja raportoinnissa on kehitettävää. Mittareita ja tavoitetasoja asetettiin vaihtelevasti. Tavoitteen kokonaisuuden on edettävä loogisesti. Jos tavoitteena on esimerkiksi pienentää tulosta, tuloksen on siten oltava pienempi kuin lähtötasoksi ilmoitettu lukema, jotta voidaan todeta tavoite saavutetuksi. Tarkastuslautakunta on joutunut käyttämään erilaisia laskutoimituksia arvioinnin välineenä, jotta toteutuneeseen tulokseen on päädytty. Esimerkkinä mainittakoon tilikauden tuloksen tavoitteen ”positiivinen ongelma”. Mittarin lähtötaso oli 405 000 euroa. Tavoitteeksi asetettiin 100 000 euroa. Tulos muodostui kuitenkin 710 000 euroksi. Tavoite raportoitiin täysin toteutuneeksi, vaikka tavoitteen muotoilusta voidaan päätellä, että tulosta haluttiin pienentää asettamalla tavoitetaso neljännekseen edellisestä vuodesta.

Johtopäätökset:

Yhtiöt, joille tavoitteita oli asetettu, raportoivat tavoitteiden saavuttamisesta. Yhtiöt olivat pääsääntöisesti säilyttäneet kaupunginvaltuuston asettamat tavoitteet, mutta täydentäneet mittareita ja osin tavoitteitaan.

Tavoitteita asetettiin kaikkiaan 51, mutta toimintakertomuksessa raportoidaan merkittävien tytäryhtiöiden tavoitteet eli 26 tavoitetta.

Suositukset:

Tarkastuslautakunta suosittaa yksittäisten tavoitteiden osalta johdonmukaisuutta ja johdonmukaista raportointia. Tavoitteen on edettävä loogisesti loppupäätelmään saakka.

Kuntalain mukaan tilinpäätökseen kuuluvassa toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa. Siinä ei tehdä eroa merkittävien yhtiöiden ja muiden yhtiöiden välillä.

2 EMOKAUPUNGIN JA KOKO KONSERNIN TALOUS

2.1 Emokaupungin talous ja tilinpäätös

Talousarvion toteutuminen

Vantaan tilikauden tulos oli vuonna 2016 noin 64,5 miljoonaa euroa. Tulos on noin 78 miljoonaa euroa muutettua talousarviota parempi. Tilikauden ylijäämä tilinpäätössiirtojen jälkeen oli 64,8 miljoonaa euroa.

Toimintatuotot ylittyivät noin 20,8 miljoonalla eurolla ja toimintakulut (ilman valmistusta omaan käyttöön) alittuivat noin 53,5 miljoonaa euroa muutettuun talousarvioon nähden. Toimintatuottojen ylityksiä selittää erityisen vilkas rakentaminen, jonka johdosta maanmyyntivoitot, sopimus- ja maanläjitystuotot olivat ennakoitua selvästi suurempia. Toimintakulujen alituksiin vaikuttivat muun muassa joukkoliikenteen arvioitua pienempänä toteutunut kuntaosuus, toimeentulotukimenojen ja erityissairaanhoidon menojen alitus. Myös henkilöstökulut alittuivat. Kaupungin koko verorahoitus (verotulot ja valtionosuudet) kasvoi noin 5,4 prosenttia verrattuna vuoteen 2015. Pelkkiä verotuloja kertyi 2,1 prosenttia enemmän kuin vuonna 2015. Vuoden 2016 talousarvioon verrattuna verotuloja kertyi noin 3,1 miljoonaa euroa ennakoitua enemmän. Valtionosuuksia taas kertyi noin 5,5 miljoonaa euroa talousarviossa ennakoitua enemmän, ja verorahoitus kokonaisuudessaan (verot ja valtionosuudet) toteutui 101 prosenttisesti talousarvioon verrattuna. Verotulolajeista kunnan tuloveroa kertyi noin 2,2 miljoonaa euroa ennakoitua enemmän ja osuus yhteisöveron tuotosta oli noin 5 miljoonaa euroa en-

nakoitua suurempi, sen sijaan kiinteistöveroa kertyi 4,1 miljoonaa euroa ennakoitua vähemmän. Edelleen alhaisena pysyneestä korkotasosta johtuen Vantaan ennakoidut korkokulut alittuivat noin 6 miljoonalla eurolla ja korko- ja rahoitustuottoja kertyi noin 2 miljoonaa euroa arvioitua vähemmän.

Määrärahatavoitteiden toteutumisesta ja lainakannasta vuonna 2016:

- Toimintatuottojen toteumaprosentti muutettuun talousarvioon nähden oli noin 105 prosenttia.
- Toimintakulujen toteumaprosentti muutettuun talousarvioon nähden oli noin 97 prosenttia.
- Verotulojen toteumaprosentti oli 100,3 prosenttia.
- Valtionosuuksien toteumaprosentti oli noin 103 prosenttia.
- Yhteenlasketut rahoitustuotot ja -kulut olivat noin 25,7 miljoonaa euroa, mikä oli noin 4,4 miljoonaa euroa talousarviossa ennakoitua enemmän.
- Poistot toteutuivat noin 11,4 miljoonaa euroa arvioitua suurempina.
- Kaupunginvaltuuston muutokset vuoden 2016 talousarvioon: Käyttötulojen lisäykset yhteensä noin 27,1 miljoonaa euroa, käyttömenojen lisäykset yhteensä noin 4,5 miljoonaa euroa ja investointien lisäykset (brutto) noin 51 miljoonaa euroa.
- Kaupungin pitkäaikainen lainakanta vähentyi noin 18 miljoonaa euroa ja koko lainakanta väheni yhteensä noin 42,5 miljoonaa euroa.
- Investointimenot[1] (brutto) toteutuivat noin 7,4 miljoonaa euroa pienempinä muutettuun talousarvioon nähden ja nettoinvestoinnit toteutuivat noin 24,2 miljoonaa euroa pienempinä muutettuun talousarvioon nähden.

Kaupungin taloudellisen tilanteen kehittyminen

Ohessa on tarkasteltu kaupungin taloudellista tilannetta kumulatiivisen yli-/alijäämän muodostumista sekä varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirtaa vuosina 2010–2016. Tarkastelu perustuu kyseisten vuosien tilinpäätöksistä koottuihin laskelmiin. Erityisenä tarkastelukohteena on tulorahoituksen riittävyys.

Kumulatiivisen ylijäämän muodostuminen, luvut miljoonaa euroa

Vuosi	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Toimintakate	-874,7	-910,9	-958,1	-976,6	-1 006,4	-1 015,6	-990,0
Vuosikate	77,5	79,0	64,7	108,4	79,9	98,4	178,8
Poistot	-62,2	-65,8	-68,4	-72,9	-77,8	-98,1	-116,1
Tuloslaskelman tulos + satunnaiset tulot	216,8	13,3	-3,7	35,6	2,1	1,4	64,5
Tilinpäätössiirrot	-7,7	-0,1	0,5	-0,4	-1,0	-0,7	0,3
Ali-/ylijäämä	209,2	13,2	-3,2	35,2	1,1	0,7	64,8
Kumulatiivinen edellisten tilikausien ja kuluvan tilikauden yli/ali jäämät[2]	340,0 (318,4)	331,6 (339,7)	336,5 (341,6)	376,8 (353,1)	354,2 (362,2)	362,9 (360,2)	425

[1] Sisältää kaupungin, rahastojen ja liikelaitosten investoinnit.

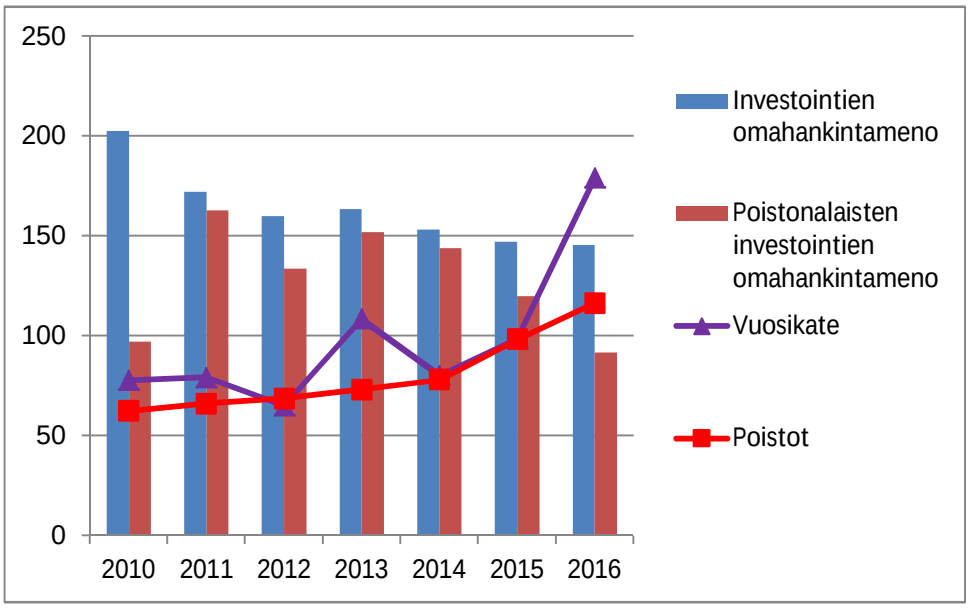
[2] Suluissa kumulatiivinen edellisen tilikauden ja ylijäämä, kun tilinpäätöksen jälkeen ylijäämään tehdyt oikaisut on otettu huomioon.

Toiminnan ja investointien rahavirta

Vuosi	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Vuosikate	77,5	79,0	64,7	108,4	79,9	98,4	178,8
Satunnaiset tulot	201,7	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0	1,8
Satunnaiset kulut	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tulorahoituksen korjauserät	-22,9	-30,8	-31,9	-37,9	-36,1	-37,3	-48,9
Investoinnit							
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-209,3	-175,6	-166,7	-172,8	-159,0	-152,8	-146,7
Rahoitusosuudet investointeihin	6,7	3,7	6,9	9,3	5,7	5,8	1,3
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	191,5	45,9	40,2	47,3	41,3	48,4	68,8
Toiminnan ja investointien rahavirta	245,2[3] (-10,9)	-77,8	-86,7	-45,7	-68,1	-36,6	55,2

Kumulatiivista ylijäämää oli noin 425 miljoonaa euroa vuoden 2016 lopussa. Toimintakate (toimintatuottojen ja toimintakulujen erotus) parani 25,6 miljoonaa euroa vuodesta 2015. Toiminnan ja investointien rahavirta oli vuonna 2016 positiivinen toisen kerran tarkasteluvuosina 2010–2016.

Seuraavassa tarkasteltuna kaupungin talous vuosina 2010–2016 investointien, vuosikatteen ja poistojen avulla. Investoinnit on esitetty omahankintamenona.

Vuosikate on ollut poistojen suuruinen 2010, 2011, ja 2013–2016. Vuonna 2016 tulorahoitus riitti myös kaikkien investointien kattamiseen.

[3] Varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta, olisi -10,9 miljoonaa vuonna 2010, mikäli Vantaan Veden myynnin ja HSY-kuntayhtymän perustamisen osuus ja vaikutus olisi poistettu luvusta.

Johtopäätökset:

Vantaan talousluvut toteutuivat vuonna 2016 selvästi talousarviossa arvioitua parempina. Toimintatuotot ylittyivät arvioidusta ja samalla toimintakulut alittuivat. Lisäksi korkokulut olivat edelleen huomattavasti ennakoitua alhaisemmat. Verorahoitus (verot ja valtionosuudet) toteutui kokonaisuudessaan hieman arvioitua suurempana. Vuosikate parani edellisvuodesta. Investoinnit pystyttiin myös pitkästä aikaa kattamaan omarahoituksella ja myös lainakannan kasvu katkesi vuonna 2016.

Liikelaitokset[4]

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos
Talouden toteuma 2016 (luvut 1 000 euroa)

Keski-Uudenmaan pelastuslaitos	Talousarvio 2016	Tilinpäätös 2016
Liikevaihto ja liiketoiminnan muut tuotot	37 474	37 624
Liiketoiminnan kulut	-35 761	-35 002
Poistot ja arvonalenemiset	-1 713	-1 528
Liikeylijäämä (-alijäämä)	0	1 094
Rahoitustuotot ja kulut	0	1
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	0	1 095
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	-1 835
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	2 177
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0	1 437

Investoinnit brutto (luvut 1 000 euroa)

Talousarvio 2016	Tilinpäätös 2016
2 300	2 242

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen talousarvion sitovat määrärahaerät ovat liikeylijäämä ja bruttoinvestoinnit. Vuodelle 2016 pelastuslaitoksen talousarviossa nämä erät olivat: liikeylijäämä 0 euroa ja noin 2,3 miljoonan euron investoinnit. Tilinpäätöksessä pelastuslaitoksen liikeylijäämä oli noin 1,1 miljoonaa euroa eli toteuma selvästi ennakoitua parempi. Bruttoinvestointimenot toteutuivat noin 58 000 euroa talousarviotasoa pienempinä.

Liikeylijäämän selvästi parempi toteuma johtui muun muassa henkilöstökulujen säästöistä (noin 600 000 euron säästö). Suurimmat syyt henkilöstökulujen säästöihin olivat virkojen täyttämättä jättäminen hallinnon, päällystön ja tukipalveluiden osalta.

[4] Liikelaitosten talouden vertailutaulukot on tiivistetty lyhyeen muotoon yhdistelemällä tuloslaskelman varsinaisen toiminnan tuotto- ja kuluerät yhdeksi eräksi. Samoin poistoeron ja vapaaehtoisten varausten lisäys ja vähennys sekä rahoitustuotot ja kulut esitetään yhtenä eränä.

Vantaan Työterveys liikelaitos
Talouden toteuma 2016 (luvut 1 000 euroa)

Vantaan Työterveys liikelaitos	Talousarvio 2016	Tilinpäätös 2016
Liikevaihto ja liiketoiminnan muut tuotot	6 749	6 976
Liiketoiminnan kulut	-6 526	-6 340
Poistot ja arvonalenemiset	-42	-36
Liikeylijäämä (-alijäämä)	181	600
Rahoitustuotot ja kulut	-13	-11
Poistoeron muutos lisäys (-) tai vähennys (+)	0	1
Vapaaehtoisten varausten muutos lisäys (-) tai vähennys (+)	42	35
Tuloverot	-10	-16
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	200	609

Investoinnit brutto (luvut 1 000 euroa)

Talousarvio 2016	Tilinpäätös 2016
60	35

Vantaan Työterveys liikelaitoksen sitova määräraha on vuosittain Vantaan kaupungille maksettava 7 prosentin korko kaupungin antamasta lainasta ja 7 prosentin korko peruspääomasta. Maksettavien erien euromäärä yhteensä vuonna 2016 oli 13 322 euroa. Työterveysliikelaitos maksoi kyseisen koron lainasta ja peruspääomasta vuonna 2016. Työterveyspalvelujen myynti ylittyi noin 3 prosenttia arvioidusta ja menot olivat noin 3 prosenttia arvioitua pienemmät. Liikelaitoksen ylijäämä oli noin 400 000 euroa arvioitua parempi.

Suun terveydenhuollon liikelaitos
Talouden toteuma 2016 (luvut 1 000 euroa)

Suun terveydenhuollon liikelaitos	Talousarvio 2016	Tilinpäätös 2016
Liikevaihto ja liiketoiminnan muut tuotot	22 818	23 473
Liiketoiminnan kulut	-22 346	-22 392
Poistot ja arvonalenemiset	-70	-71
Liikeylijäämä (-alijäämä)	402	1 011
Rahoitustuotot ja kulut	-227	-214
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	175	797
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	-125
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	175	672

Investoinnit brutto (luvut 1 000 euroa)

Talousarvio 2016	Tilinpäätös 2016
200	174

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitokselle oli talousarvion sitovina erinä vuosittain Vantaan kaupungille maksettava 7 prosentin korko kaupungin antamasta lainasta ja 7 prosentin korvaus peruspääomasta sekä liikeylijäämä ja bruttoinvestoinnit. Kaupungille maksettavien erien euromäärä oli vuonna 2016 yhteensä noin 227 000 euroa. Suun terveydenhuollon liikelaitos maksoi tavoitteen mukaisen koron ja peruspääomaosuuden kaupungille vuonna 2016. Muina sitovina erinä olleet bruttoinvestoinnit ja liikeylijäämä toteutuivat arvioitua paremmin (investoinnit pienempinä ja liikeylijäämä oli selvästi arvioitua suurempi). Hyvää tulosta selittävät sekä tarkastetut hinnankorotukset että aikuisväestön volyymikasvu.

Vuonna 2014 liikelaitoksen oma pääoma laski alijäämäisen tuloksen myötä alle peruspääoman. Alijäämä oli tuolloin noin 258 000 euroa. Tammikuussa 2015 liikelaitoksen johtokunta laati suunnitelman alijäämän kattamisesta. Vuoden 2015 tilinpäätöksessä liikelaitoksella oli kumulatiivista oman pääoman alijäämää noin 217 000 euroa. Liikelaitoksen alijäämä tuli suunnitelman mukaisesti täysin katettua vuonna 2016.

Vaikutus kaupungin talouteen

Liikelaitosten taloudellinen vaikutus koko Vantaan talouteen oli vuonna 2016 positiivinen, noin 2,7 miljoonaa euroa.

Johtopäätökset:

Kaikkien liikelaitosten taloudellinen tulos oli ennakoitua parempi ja liikelaitosten sitovat erät ja taloudelliset tavoitteet toteutuivat. Suun terveydenhuollon liikelaitos pystyi vuonna 2016 kattamaan oman pääoman kumulatiivisen alijäämänsä suunnitelman mukaisesti.

2.2 Koko kaupunkikonsernin talous

Seuraavissa taulukoissa verrataan emokaupungin ja koko konsernin vuoden 2016 tilinpäätöstietoja ja keskeisiä tilinpäätöksen tunnuslukuja toisiinsa.

Kaupungin ja koko konsernin tuloksen muodostuminen:

M€	*Kaupunki*	*Konserni*
Toimintatuotot Valmistus omaan käyttöön Toimintakulut Osuus osakkuusyhtiöiden voitosta ja tappioista	298,7 80,6 -1 369,3 -	1 049,8 - -1 877,1 1,1
Toimintakate	-990,0	-826,2
Verorahoitus (sisältää valtionosuudet)	1 143,2	1 149,5
Rahoitustuotot ja -kulut	25,8	-9,9
Vuosikate	178,8	313,3

M€	*Kaupunki*	*Konserni*
Poistot ja arvonalentumiset (sisältää suunnitelman mukaiset poistot, omistuksen eliminointierot ja arvonalentumiset)	-116,1	-194,9
Satunnaiset tulot	1,8	13,5
Varausten lisäys	-	-
Rahastojen lisäys	-	-
Tilinpäätössiirrot	0,3	0,1
Tilikauden verot	-	-7,0
Laskennalliset verot	-	-5,7
Vähemmistöosuudet	-	-15,4
Tilikauden ylijäämä	64,8	103,9

Kaupungin ja koko konsernin keskeisten tunnuslukujen vertailu:

	Kaupunki	Konserni
Vuosikate, % poistoista	154,0	160,7
Investointien tulorahoitus, %	123,0	97,9
Kertynyt ylijäämä, euroa per asukas	1 938	2 502
Lainakanta, euroa per asukas[5]	5 004	9 297
Lainanhoitokate	1,8	1,9
Suhteellinen velkaantuneisuus %	85,2	112,1

Tulorahoitus vuosikatteella mitaten parani sekä kaupungilla että konsernilla ja poistot pystyttiin molemmissa jälleen kattamaan tulorahoituksella. Koko konsernin ylijäämä oli noin 39 miljoonaa euroa suurempi kuin emokaupungin ylijäämä. Investointien tulorahoitusprosentti parani sekä emokaupungissa että konsernissa ja emokaupunki pystyi nyt kattamaan investoinnit kokonaisuudessaan tulorahoituksella.

Sekä emokaupungin että konsernin lainanhoitokate parani vuodesta 2015. Tunnusluvun arvo oli nyt molemmilla tyydyttävä ja tulorahoitus riitti vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun vuonna 2016. Suhteellinen velkaantuneisuus osoittaa koko velkataakan suuruuden ja tämä tunnusluku parani sekä emokaupungissa että konsernissa hieman vuodesta 2016 mutta on vieläkin heikolla tasolla. Velan takaisin maksuun tarvittaisiin konsernissa yli vuoden tulorahoitus ja emokaupungin koko velan takaisinmaksuun kuluisi 85 prosenttia vuoden tulorahoituksesta.

Johtopäätökset:

Sekä emokaupungin että konsernin talouden tunnusluvut paranivat vuodesta 2015. Velkataakka on emokaupungilla ja konsernilla edelleen suuri, mutta nyt lainamäärän kasvu katkesi ja lainakantaa saatiin hieman lyhennettyä.

[5] Asukaskohtaiset luvut on laskettu käyttäen Tilastokeskuksen antamaa virallista Vantaan asukaslukua 31.12.2016 tilanteessa (219 341 asukasta).

2.3 Suurten kaupunkien vertailua

Alla olevassa taulukossa vertaillaan kuuden suurimman kaupungin keskeisiä talouden tunnuslukuja vuodelta 2016. Tunnusluvut on kerätty kaupunkien kaupunginhallituksissa hyväksytyistä vuoden 2016 tilinpäätöksistä. Tunnuslukujen tasoluokittelu perustuu Kuntaliiton määrittelyyn. Tunnusluvuissa on vuoden 2016 tunnusluvun alla suluissa kyseisen tunnusluvun arvo vuonna 2015.

Vuonna 2016 kaupunkien talouden tunnusluvut hieman paranivat. Tunnusluvuista 29 pysyi vuoden 2015 tasolla, yhdeksän tunnuslukua parani ja neljä heikkeni. Heikolla tasolla olevia tunnuslukuja löytyy kaupungeilta nyt 11, kun vuonna 2015 niitä oli 13. Hyvällä tasolla olevia tunnuslukuja löytyy kaupungeilta nyt 14 kun niitä vuonna 2015 oli 10. Eniten hyvällä tasolla olevia tunnuslukuja on Espoolla, Helsingillä ja Vantaalla (kaikilla 3). Eniten paranivat Vantaan tunnusluvut, joista kolme parani. Espoolla ja Helsingillä parani kaksi tunnuslukua ja molemmilla yksi heikkeni. Oulun tunnusluvuista yksi parani, Tampereella yksi parani ja yksi heikkeni ja Turulla yksi tunnusluku heikkeni.

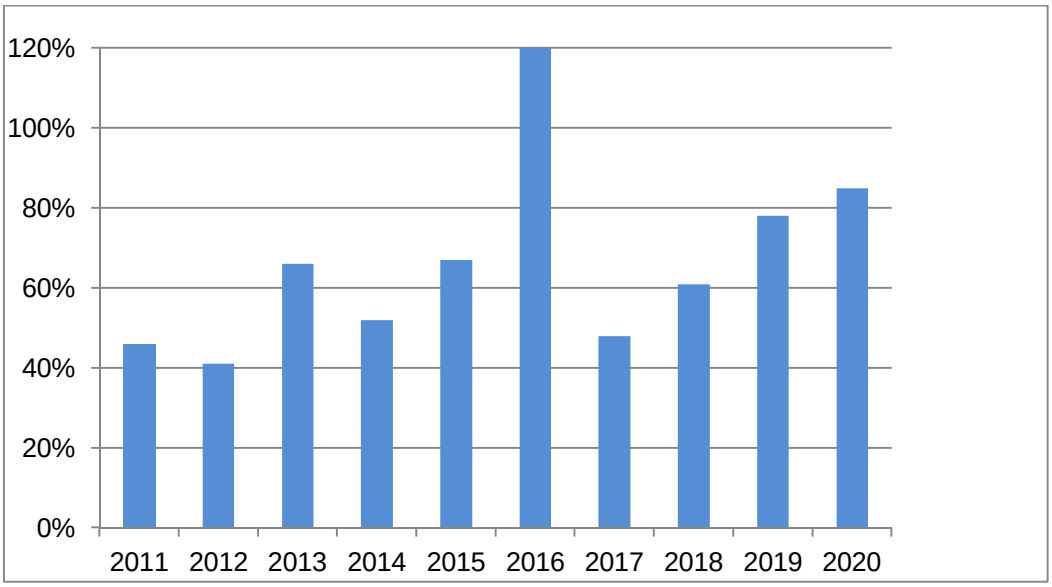
Tunnusluvuista eniten parannuksia tuli vuosikateprosentti poistoista tunnuslukuun, joka parani neljässä kaupungissa. Tämä tunnusluku on nyt kolmessa kaupungissa hyvällä tasolla. Investointien tulorahoitusprosentti tunnusluku parani kolmessa kaupungissa ja on nyt kolmessa kaupungissa hyvällä tasolla. Asukaskohtaista kertynyttä ylijäämää on joka kaupungissa edelleen niin paljon, että tunnusluku säilyi kaikissa kaupungeissa hyvällä tasolla. Asukaskohtaisen lainakannan tunnusluku putosi Espoossa heikolle tasolle ja säilyi muissa kaupungeissa samalla tasolla. Lainanhoitokatteen tunnusluku parani kahdessa kaupungissa ja heikkeni kahdessa. Suhteellisen velkaantuneisuuden tunnusluku heikkeni Turussa ja säilyi muissa kaupungeissa vuoden 2015 tasolla. Konsernin asukaskohtainen lainakanta tunnusluku oli kaikissa kaupungeissa edelleen vuoden 2015 tasolla.

	Espoo	Helsinki	Oulu	Tampere	Turku	Vantaa
Vuosikate % poistoista	143	169	94	80	122	154
	(122)	(80)	(105)	(61)	(96)	(100)
Investointien tulorahoitus %	78	88	61	34	98	123
	(49)	(47)	(74)	(30)	(93)	(67)
Kertynyt ylijäämä, euroa per asukas	1 712	7 779	4 050	2 298	1 271	1 938
	(1 473)	(7 130)	(4 162)	(2 405)	(1 133)	(1 691)
Lainakanta, euroa per asukas	3 123	2 157	3 346	2 140	3 600	5 004
	(2 328)	(2 518)	(3 300)	(1 772)	(3 217)	(5 312)
Lainanhoitokate	3,1	1,7	2,2	2	0,9	1,8
	(2,8)	(2,1)	(1,0)	(3)	(0,8)	(0,7)
Suhteellinen velkaantuneisuus %	60	53	70	46	65	85
	(49)	(53)	(69)	(40)	(59)	(95)
Konsernin (sisältää kaupungin) lainakanta, euroa per asukas	11 608	7 772	4 358	5 742	6 975	9 297
	(10 000)	(7 977)	(4 416)	(5 372)	(6 831)	(9 738)

2.4 Investointien vertailua

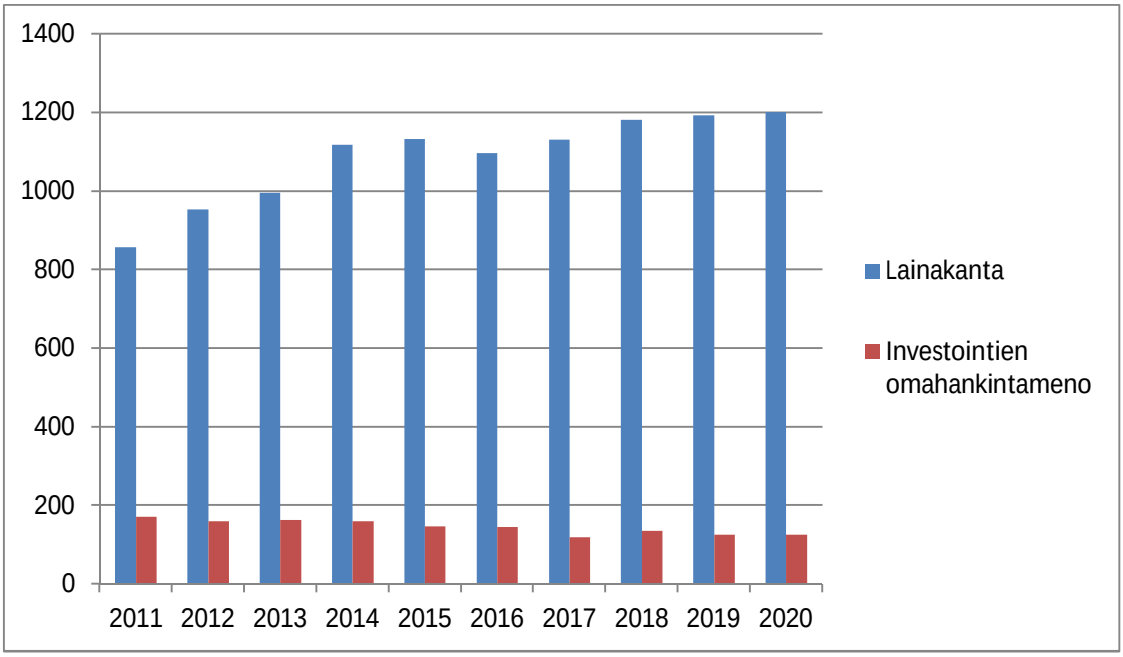
Investointien tulorahoitusprosentti

Oheisessa kaaviossa on Vantaan kaupungin investointien tulorahoitusprosentit vuosilta 2011–2020. Ainoastaan vuonna 2016 tulorahoitus kattaa kaikki investoinnit (tulorahoitusprosentti vähintään 100 prosenttia). Huomattavaa, että vuodesta 2017 eteenpäin tulorahoitusprosentti perustuu taloussuunnitelman 2017–2020 ennusteisiin.

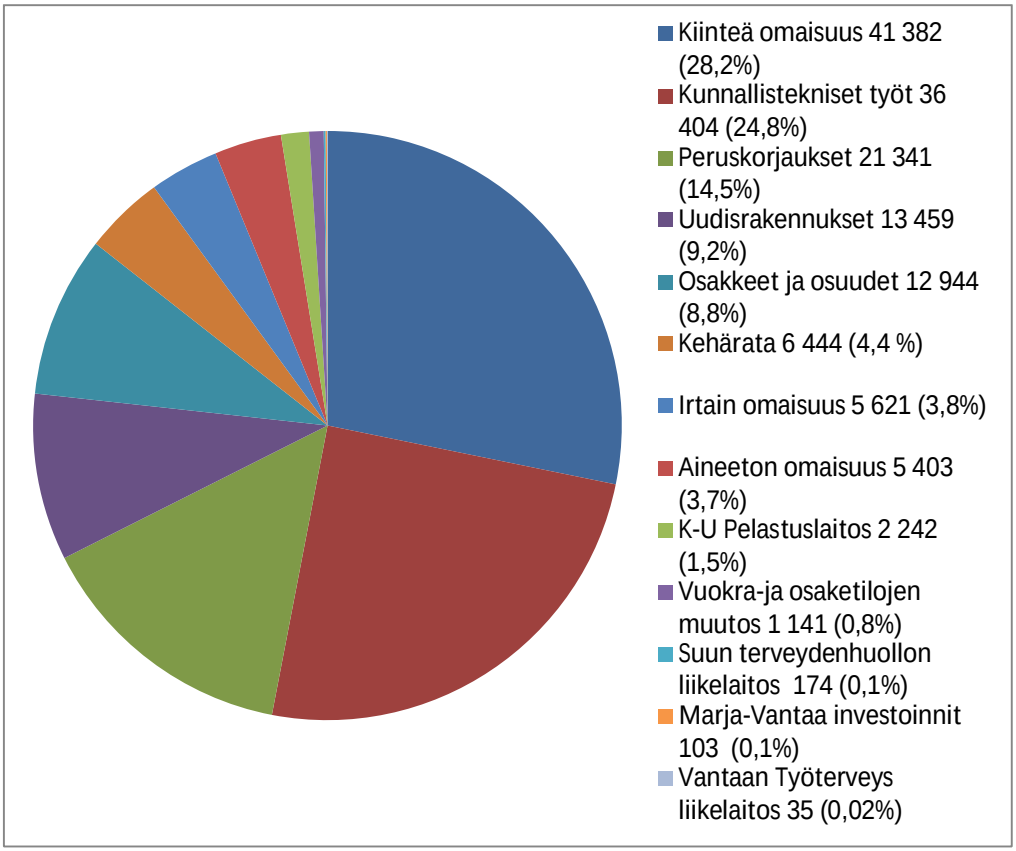
Lainamäärä ja investoinnit

Seuraavassa kuvataan lainamäärän ja investointien kehitystä vuodesta 2011, luvut miljoonaa euroa. Vuodesta 2017 eteenpäin luvut ovat taloussuunnitelmassa 2017–2020 esitettyjä ennusteita.

Investointijakauma 2016

Seuraavassa kaaviossa on kuvattu kaupungin investointien (brutto) toteumarakenne vuodelta 2016, luvut ovat tuhatta euroa. Yhteensä investointeihin käytettiin noin 147 miljoonaa euroa vuonna 2016. Näistä noin 30 miljoonaa euroa muodostui kirjanpidollisesta maankäyttösopimuksen voimaantulon myötä vastaanotetusta maa-alueesta ja noin 10 miljoonaa euroa konsernin sisäisestä omaisuusjärjestelystä ja noin 6 miljoonaa euroa vuodelle 2016 siirtyneistä Kehäradan lopuista maksuosuuksista.

Johtopäätökset:

Investointien tulorahoitusprosentti on viimeisenä 12 vuotena ollut pääsääntöisesti 40–60 prosenttia, mutta vuonna 2016 tulorahoitusprosentti nousi yli 100:n, eli kaikki investoinnit pystyttiin kattamaan tulorahoituksella. Investoinnit ovat vuosina 2010–2016 olleet noin 150 miljoonan euron tasolla. Tosin jos investoinneista lasketaan pois yhdessä valtion kanssa toteutetut isot liikennehankkeet (Kehärata ja Kehä III parannus) investointi-taso on ollut lähellä 100 miljoonaa euroa.

Bruttoinvestoinnit olivat vuonna 2016 yhteensä noin 146,7 miljoonaa euroa, mutta ilman investointeihin liittyneitä erityisasioita (maankäyttösopimuksen perusteella vastaanotetun maa-alueen kirjanpidollinen käsittely, konsernin sisäinen omistusjärjestely ja Kehäradan loppumaksuosuus) investointitaso oli noin 100 miljoonaa.

Suositukset:

Tarkka investointisuunnittelu ja investointitason pysyttäminen suunnitellussa tasossa on tärkeää. Suunnitellulla investointitasollakin kaupungin velkamäärä tulee arvioiden mukaan jatkossa hieman kasvamaan.

3 ENNAKOIVA VAIKUTUSTEN ARVIOINTI TOIMIALOILLA

Arvioinnin tavoitteena oli selvittää missä määrin Vantaalla tehdään vaikutusten ennakkoarviointeja päätöksenteon tueksi ja millainen ohjeistus arviointeja varten on olemassa. Selvitys toteutettiin sähköisellä kyselyllä esittelijöinä toimiville virkamiehille ja tutustumalla kuntaliiton ja kaupungin ohjeistukseen.

Päätösten ennakoivassa vaikutusten arvioinnissa tietyn asian valmisteluvaiheessa arvioidaan, millaisia tulevia vaikutuksia käsillä olevasta asiasta tehtävällä päätöksellä on. Sen tavoitteena on jäsentää ja selventää valmistelu- ja päätöksentekotilannetta sekä tukea moniarvoista ja läpinäkyvää päätöksentekokulttuuria. Joissakin tapauksissa ennakoiva vaikutusten arviointi on lakisääteistä (muun muassa maankäyttö- ja rakennuslaki 1999/132, laki ympäristövaikutusten arvioinnista 1994/468 ja terveydenhuoltolaki 2010/1326).

Vantaan kaupungin suositus ennakoivasta vaikutusten arvioinnista valmistui keväällä 2016, ja siihen on koottu ja yhdistetty arviointeja huomioiden Vantaan toimintaympäristö. Suositus perustuu pitkälti Kuntaliiton ennakkoarviointeja yhdistävään malliin[6]. Kaupungin suosituksessa ennakkoarviointia suositellaan, jos valmisteltavalla asialla on merkittäviä vaikutuksia tietylle ihmisryhmälle tai alueelle sekä silloin, kun lautakunta päättää palvelua ja alueita koskevasta merkittävästä linjauksesta tai suunnitelmasta. Toimialoille on jätetty vapaus arvioinnin ja suositusmallin käyttöön ottamisen suhteen. Esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla on jo vuonna 2012 otettu käyttöön toimialan oma ennakkoarviointiohje ja lomakepohja.

Myös erillisiä vaikutusarviointeja voidaan tehdä. Erillisistä vaikutusarvioinneista tunnetuimpia ovat lapsivaikutusten, sukupuolivaikutusten, yhdenvertaisuusvaikutusten, sosiaalisten vaikutusten, ympäristövaikutusten ja yritysvaikutusten arvioinnit.

Ennakkoarviointikyselyn tuloksia

Viranhaltijoille tehtiin kysely arviointien tekemisestä ja sen koetusta merkityksestä. Kyselyyn vastasi 55 prosenttia kohderyhmästä. Kyselyyn vastanneista 64 prosenttia on tehnyt ennakoivaa vaikutusten arviointia. Ennakkoarviointi tehdään tarvittaessa. Arviointia tehneistä suurin osa on jokseenkin tai täysin samaa mieltä siitä, että arviointien valmisteluun on riittävästi aikaa. Suurin osa myös seuraa jälkikäteen arvioinnin toteutumista. Päätösesitystä arvioidaan yleensä ainakin kuntatalouden, kuntaorganisaation ja henkilöstön sekä kuntalaisten näkökulmista. Ympäristönäkökulma korostui vähemmän, oletettavasti se ei ole aina olennainen. Arvioinnin laajuus vaihtelee tapauskohtaisesti. Kyselyn avointen vastausten perusteella ennakkoarviointi tehdään laajana etenkin laajasti vaikuttavissa ja isoissa päätöksissä. Keskisuurissa asioissa voi riittää myös suppea arviointi. Aina ei myöskään ole käytettävissä todellisia vaihtoehtoja tai vaihtoehtojen vertailu kaikkien näkökulmien osalta on erittäin hankalaa. Arvioinnin aikajänne on vähintään talousarviovuosi, mutta myös valtuustokausi tai valtuustokauden ylittävä aikajänne on mahdollinen.

Lähes kaikki kyselyyn vastanneet pitivät ennakkoarvioinnin käyttöönottamista tarpeellisena. Suurin osa myös niistä vastaajista, joilla ei ollut kokemusta ennakkoarvioinnin tekemisestä, tietää ja tunnistaa millaisissa asioissa ennakkoarviointi tulee tehdä ja tuntee kaupungin ohjeistuksen aiheesta. Kysyttiin myös tärkeimpiä perusteita sille, miksi ennakkoarviointia pitäisi tehdä. Tärkeimpinä nousivat esiin asioiden kokonaisvaltainen tarkastelu ja toiminnan läpinäkyvyys. Myös palvelun muodostuminen tarpeita vastaavaksi, päätösten seurannaisvaikutusten tarkastelu pidemmällä aikavälillä ja laaja-alaisen näkökulman tarjoaminen luottamushenkilöille koettiin tärkeinä.

Ennakkoarvioinnin vahvuutena nähdään, että saadaan monipuolisempi ja tarkempi kuva päätöksen tarkoituksenmukaisuudesta ja menetelmä myös ”pakottaa” arvioimaan asioita, jotka muuten saattaisivat jäädä huomiotta. Se antaa myös mahdollisuuden tarkastella vaihtoehtoja jäsennellysti, kiteytetysti ja informatiivisesti.

[6] Vaikutusten ennakkoarviointi kunnallisessa päätöksenteossa, Kuntaliitto 2011.

Koska ennakkoarvioinnin vaatima työmäärä ja aika on kuitenkin merkittävä, on syytä harkita milloin sen tekeminen on tarpeellista.

Suositukset:

Tarkastuslautakunta suosittelee, että toimialoilla jatketaan ennakkoarviointien tekemistä erityisesti laajuudeltaan merkittävien päätösten yhteydessä.

4 KAUPUNGINJOHTAJAN TOIMIALA

4.1 Toimialan tehtävä

Kaupunginjohtajan toimialan tehtävä kaupungin johtamisessa on keskeisin. Tämä toimiala valmistelee kaupungin kokonaisstrategian ja sen toimeenpanon edellyttämät sitovat tavoitteet. Kaupungin kannalta merkittävimmät kaupunkistrategia, talous- ja velkaohjelma sekä strategian toimeenpanemiseksi esitetyt sitovat tavoitteet. Näiden tehtävien tulokset vuoden 2016 osalta on esitetty arviointikertomuksen kappaleissa 1 ja 2. Koko kaupungin näkökulmasta ja strategian ja talouden merkittävyyden sekä arviointikertomuksen tehtävän vuoksi ne on esitetty omina kappaleinaan. Vuoden 2016 arviointisuunnitelman mukaan painopisteinä ovat olleet kertomuksessa esitetyt asiat.

Vuoden 2016 aikana on valmisteltu 1.6.2017 voimaan tulevaksi tarkoitettu uusi hallintosääntö. Hallintosäännön uudistamisen jälkeen ryhdytään valmistelemaan uutta konserniohjeistusta voimassa olevan Vantaan konsernistrategian tilalle. Kaupungin tytäryhteisöjen toiminta ja konserniohje määritellään uuden kuntalain (KuntaL 410/2015 § 47) tasolle.

Kaupunginjohtajan toimialalta on myös aloitettu valmistautuminen sote- ja maakuntahallinnon käynnistymiseen. Kaupunginjohtaja on tehnyt valmistelun organisoimisesta päätöksen 6.2.2017. Sote- ja maakuntauudistuksen valmistelua johtaa kaupunginjohtajan johdolla kaupungin johtoryhmä. Kaupungin yhteistoimintaryhmä (YTR) toimii muutoksen yhteistoimintaelimenä. Valmistelu on jaettu neljään työryhmään:
talous ja strategia, omaisuusjärjestelyt ja sopimukset, henkilöstö ja ICT (tieto- ja viestintäteknologia).

4.2 Tuottavuuden ja tavoitteiden mittarointi

Vantaalla pyritään kehittämään tavoitteiden mittarointia jatkuvasti. Samoin tuottavuudelle on kehitetty kaupunkitasoisia ja toimialatasoisia mittareita. Työssä on edetty siten, että toimialojen mittareita on selkeytetty ja vähennetty, mutta pyritty muodostamaan indikaattoreita, jotka osoittavat kehityksen suunnan. Mittareita on asetettu sitoville tavoitteille, joiden on tarkoitus osoittaa, kuinka strategian toteuttamisessa edetään. Myös strategialla itsellään on mittarinsa samoin kuin talous- ja velkaohjelmalla. Sitovilla tavoitteilla toteutetaan strategiaa ja sitovat tavoitteet asetetaan kunkin vuoden talousarvion yhteydessä toteuttamaan kaupunkistrategiaa. Määrärahojen on mahdollistettava tavoitteiden toteuttaminen.

Johtopäätökset:

Julkisessa toiminnassa on erityisen vaikeaa tuottavuuden, taloudellisuuden ja tehokkuuden mittaaminen, koska tulos ei näy pelkästään euroissa. Toiminnassa on enemmänkin kyse vaikutuksen aikaan saamisesta.

Kaupunkitason tuottavuusmittarit mittaavat talous- ja velkaohjelman toteutumista ja ovat osoittaneet positiivista etenemistä. Tilatehokkuus ja energiatehokkuusmittarit ovat niin ikään osoittaneet pientä tehokkuuden lisääntymistä.

Ongelmallisia ovat mittarit, jotka esittävät joko että jokin asia lisääntyy, vähenee tai pienenee. On ajateltava tarvetta. Esimerkiksi jos velkaneuvonnan tavoitteena on, että asiakasmäärä kasvaa, onko kyseessä neuvonnan tarve vai että velkaisia on enemmän. Vaikeudet ovat usein sosiaalityön tavoitteiden yhteydessä eteen tulevia ongelmia.

Ristiriitaisuutta voi myös herättää se, että asiakasmäärä esimerkiksi kasvaa, jolloin itse toimenpiteelle jää vähemmän aikaa.

Vaikuttavuutta suhteessa talouteen olisi pystyttävä mittaamaan. Yleensä vaikuttavuutta ei mittaroinnissa ole. Esimerkkinä voidaan mainita, että hyvin harva talousarviossa olevista tavoitteista on varsinaisesti vaikuttavuustavoite. Ongelmana on paljolti se, ettei tilastotasoista tietoa saada taustalle.

Mittaamisessa vertailtavuus on vaikeaa, koska luvut eivät kuntien kesken ole aina vertailukelpoisia sisältämänsä informaation suhteen. Tätä ongelmaa on poistettu suurten kaupunkien kuusikkokuntavertailua suorittamalla. Ensin mittarit on laadittu vertailukelpoisiksi, jotta vertailua voitaisiin suorittaa. Tuottavuusvertailua on mahdollista seurata sivulla www.kunnat.net/tuottavuusvertailu. Tuottavuusvertailu mahdollistaa tuottavuuden ja tuloksellisuuden mittaamisen muun muassa varhaiskasvatuksen, yleissivistävän koulutuksen, ikäihmisten ja maankäytön palveluista. Myös Kuntaliiton sivuille on pyritty saamaan vertailukelpoista tietoa.

Tiedolla johtamisen tunnuslukujen kehittäminen on kaupungissa katsottu tärkeäksi ja tunnuslukuja tullaan esittämään Kompassi-järjestelmässä, jossa tullaan esittämään keskeistä tietoa, kuten talouden ja työttömyyden lukuja johdolle.

Sitovien tavoitteiden mittarointi tapahtuu koko sitovien tavoitteiden muokkaamisen prosessin aikana.

Suositukset:

Mittareiksi tulisi saada enemmän vaikuttavuustavoitteita. Tuottavuuden seurannassa tulee edelleen seurata sitä, etteivät parannukset tapahdu vaikuttavuuden ja laadun kustannuksella.

Pelkkien volyymia kuvaavien tunnuslukujen sijaan olisi pystyttävä kehittämään johonkin suhteutettuja tunnuslukuja.

Mittaroinnilla ja tavoitteilla on suora yhteys tiedolla johtamiseen, joten tunnuslukujen kehittäminen on tärkeää.

Kaupungin tulisi mahdollisimman paljon avata tietokantojaan avoimen datan suuntaan.

4.3 Projektimalli ja projektisalkun hallintamalli

Vuoden 2014 arviointikertomuksessa arvioitiin projektimallin ja projektisalkun hallintamallin käynnistymistä. Projektimalli on laadittu kaupunkitasoisessa työryhmässä ja se perustuu Projekti Instituutin ABC-malliin Kaupungin johtoryhmä hyväksyi mallin 16.6.2014 ja se otettiin käyttöön syyskuun 2014 alusta alkaen Samalla otettiin käyttöön Improlity Project -projektisalkkujärjestelmä (nykyisin Keto-ohjelma), jonne tallennetaan projektien tiedot. Projektisalkussa asetetaan projektille tavoitteet ja mittarit. Projektien tilanne raportoidaan johtoryhmiin säännöllisesti. Järjestelmä on otettu käyttöön kaikilla toimialoilla, mutta käytön laajuus on vaihtelevaa. Projektien vaikuttavuutta arvioidaan hyötytavoitteiden toteutumisen seuraamiseksi kaksi vuotta projektin päättymisen jälkeen. Jälkiseurannasta vastaa projektin omistaja.

Johtopäätökset:

Vantaalla johdetaan ja toteutetaan projekteja laadittua projektimallia hyväksi käyttäen. Projektisalkun hallintamallin avulla johdetaan organisaation selvitys-, suunnittelu- ja jälkiseurantavaiheissa olevia projekteja. Molemmissa on edistytty edellisen vuonna 2014 suoritetun arvioinnin jälkeen hyvin.

Suositukset:

Projektitietojen ajantasaisuuteen tulee kiinnittää entistä enemmän huomiota.

5 KONSERNI- JA ASUKASPALVELUT

5.1 Konserniyhtiöiden valvonta

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että kaupungin kiinteistövarallisuus on huomattavan suuri ja merkittävä osa päätöksistä tehdään vain muutaman henkilön toimesta ja nämä henkilöt ovat usein samoja eri yhteyksissä. Esimerkiksi valtuutettujen edustajana oleva henkilö oli mukana jo 1990-luvun kiinteistöjärjestelyissä.

Ainakin valtuutettujen edustajan tulisi vaihtua yhtiöiden hallituksissa.

Julkisten tietojen perusteella on voitu todeta, että kaupparekisteritietojen oikeellisuudesta ja ajantasaisuudesta ei ole aina huolehdittu. Konsernitilinpäätöksen tilinpäätöstietoja ei ole aina allekirjoitettu eikä niihin ole hankittu tilintarkastusmerkintää.

Suositukset:

Konsernivalvontaa tulee parantaa. Valtuutettujen edustajan tulisi vaihtua yhtiöiden hallituksissa.

Uuden kuntalain mukaan kaupungin tytäryhteisöjen hallituksen kokoonpanoissa on otettava huomioon yhteisön toimialan edellyttämä riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus. Konsernivalvonnan ja omistajaohjauksen parantamistoimenpiteisiin tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota arviointikertomuksen kohdassa 4.1.

Kaupparekisteritietojen oikeellisuudesta ja ajantasaisuudesta tulee huolehtia.

5.2 Rahoitus ja riskien hallinta

Rahoituksen tulosalueen tärkein tehtävä on kaupungin maksuvalmiuden turvaaminen kaikissa olosuhteissa. Tähän liittyen tulosalue vastaa lyhyt- ja pitkäaikaisesta rahoituksesta, rahoitus- ja korkoriskien hallinnasta, sijoitustoiminnasta, kassasuunnittelusta, likviditeetin ja konsernitilin hallinnasta sekä ulkoisista pankki- ja rahoitussuhteista. Tulosalue huolehtii myös kaupunkikonsernin riskienhallinnan koordinoinnista ja kehittämisestä, kattavan ja ajantasaisen vakuutusturvan varmistamisesta, kaupungin vahinkorahaston toiminnasta sekä leasingjärjestelyjen puitesopimuksista.

Rahoituksen turvaaminen

Lyhytaikainen rahoitus turvataan riittävän suurella kassalla ja tarvittaessa lyhytaikaista rahoitusta hankitaan alle vuoden pituisilla kuntatodistuksilla. Kaupungilla on puitesopimukset kaikkien Suomen suurimpien kunta- ja yritystodistuksia välittävien pankkien kanssa. Pitkäaikainen rahoitus hoidetaan pankkien myöntämillä taselainoilla, liikkeeseen laskettavilla jälkimarkkinakelpoisilla joukkovelkakirjalainoilla tai pitkäaikaisilla leasingsopimuksilla silloin kun se on mahdollista ja taloudellisesti perusteltavissa.

Rahoituksen tulosalue kilpailuttaa tai neuvottelee kaupungin omat lainat, rahoitusjärjestelyt ja konsernin lainat aina silloin, kun lainoille on myönnetty kaupungin takaus tai näin on muutoin sovittu.

Rahoitusriskit ja niiden hallinta

Rahoitusriskit liittyvät rahoituksen saatavuuteen tai rahoituksen ehtoihin. Riskeissä on kyse poikkeuksellisesta markkinaolosuhteiden tai kaupungin oman luottokelpoisuuden mahdollisen heikkenemisen luomasta maksukyvyttömyyden uhasta tai lainanhoitomenojen äkillisen kohtuuttoman kasvun uhasta. Rahoitusriskien hallintakeinoina ovat tehokas varainhankinta, lainatarpeen ennakointi ja jällenrahoitusriskien hallinta. Varainhankinnassa on tavoitteena markkinalähtöinen toimintatapa siten, että kilpailutettavat erät ovat riittävän suuria kiinnostaakseen sekä koti- että ulkomaisia rahoituslaitoksia. Lainat otetaan yleensä vaihtuvakorkoisina, joka tekee hinnoittelusta läpinäkyvää. Jälleenrahoitusriskiä hallitaan ottamalla huomioon olemassa olevien lainojen lyhennysprofiili ja ajoittamalla uudet lainat ajallisesti siten, että vuotuiset lyhennykset eivät ole liian suuret. Riskiä pienennetään myös hajauttamalla rahoittajapohjaa ja huomioidaan aina vastapuoliriski.

Maksuvalmiuden turvaamiseksi ylläpidettävä riittävän suuri kassa on myös yksi rahoitusriskien hallintakeino. Näin kaupungilla on aina käytössään maksujen hoitamiseen tarvittava likvidi varallisuus.

Korot, korkoriski ja valuuttariski ja niihin varautuminen

Korot ovat tällä hetkellä lähes nolla-tasolla ja vaikka lähitulevaisuudessa ei merkittävää korkojen nousua ole ennustettu niin pidemmällä aikavälillä korkojen nousu on todennäköistä. Vantaan korkoriskinhallinnan tavoitteena on suojata Vantaan kaupunkikonsernia rahoitusmarkkinoilla tapahtuvilta epäsuotuisilta muutoksilta. Tavoitteena on valita sellainen lainasalkun korkoasema, joka pitkällä aikavälillä tuottaa mahdollisimman alhaisen korkokustannuksen, ilman että korkomenot kasvaisivat kestämättömällä tavalla korkotason odottamattoman nousun takia.

Kaupungin lainat ovat olleet yleensä vaihtuvakorkoisia, mutta korkoriskin pienentämistavoitetta toteutettiin vuonna 2016 myös ottamalla kaksi kiinteäkorkoista lainaa. Vaihtuvakorkoisten lainojen korkoriskiä taas pienennetään johdannaissopimuksilla (koronvaihtosopimukset, korko-optiot ja näiden yhdistelmät). Kaupunginhallituksen hyväksymän korkoriskipolitiikan mukaisesti ”Vantaan kaupunkikonserni käyttää johdannaissopimuksia ainoastaan taseessa olevien rahoitusriskien alentamiseen ja poistamiseen”. Kaupunki myös edellyttää, että vastapuoli on hyvän luottoluokituksen omaava tunnettu rahoituslaitos. Vantaan kaupunkikonsernin lainasalkkuun ei sisälly valuuttariskiä. Varainhankinta voidaan, jos se on kokonaistaloudellisesti edullisinta, toteuttaa myös muissa valuutoissa, tällöin valuuttakurssiriski poistetaan johdannaisten avulla (valuutanvaihtosopimus).

Lainojen marginaalit ovat nousseet rahoituskriisin seurauksena. Lainojen marginaaleihin on tullut keskimäärin 0,2–1 prosentin korotus lainan kestosta riippuen. Marginaalin nousu on rahoitusriski, jolta kaupunki ei voi omilla toimillaan suojautua paitsi lainakantaa vähentämällä.

Kaupungin maksuvalmius ja rahoitusasema

Kaupungin maksuvalmius oli vuonna 2016 hyvällä tasolla ja kassatilanne oli erittäin hyvä. Ennakoitua paremmasta talous- ja kassatilanteesta johtuen kaupungin pitkäaikainen lainakanta pieneni vuonna 2016 noin 17,8 miljoonaa euroa. Pitkäaikainen lainakanta oli vuoden 2016 lopussa noin 1 060 miljoonaa euroa, kun se vuoden 2015 lopussa oli noin 1 078 miljoonaa euroa. Lainakanta on edelleen erittäin suuri ja taloussuunnitelmassa vuosille 2017–2020 kaupungin pitkäaikaisen lainakannan on arvioitu kasvavan noin 100 miljoonaa vuoteen 2020 mennessä. Tosin vuonna 2019 ja 2020 laskelmat on tehty ilman sote- ja maakuntauudistuksen mukanaan tuomia muutoksia, joten näiden vuosien lainakanta-arvioihin sisältyy vielä normaalia enemmän epävarmuutta

Rahoituksen saatavuus ja hinta jatkossa sekä varainhankintaan ja rahoitusasemaan kohdistuvia uhkia

Rahoituksen saatavuus oli vuonna 2016 kohtuullisen hyvällä tasolla. Myös korkotaso on ollut viime vuosina poikkeuksellisen alhainen. Tulevina vuosina saatavuuteen ja etenkin rahoituksen hintaan kohdistuu riskejä sekä jatkuvasti kiristyvästä pankkisääntelystä että myös tulevasta sote- ja maakuntauudistuksesta. Sote- ja maakuntauudistuksen myötä huomattava osa kuntien kunnallisverotuloista ja yhteisöverotuloista siirtyy maakuntien toiminnan rahoitukseen. Näin verotulovolyymin ja rahoituksen selvä lasku kaventaa kuntien taloudellista liikkumavaraa. Lisäksi esimerkiksi nykyisten, uudistuksen yhteydessä purettavien, kuntayhtymien omaisuus (esimerkiksi Vantaan kaupungin osuus HUS:n kiinteistöistä) siirretään lakiesityksen mukaan vastikkeetta maakunnalle, eikä kuntien näille kuntayhtymille maksamia peruspääomia (Vantaan osuus HUS: n peruspääomasta on yli 46 miljoonaa euroa) palauteta kunnille. Tämä on kuntien näkökulmasta selkeä epäkohta, sillä esimerkiksi Helsingin sairaanhoitopiirillä (HUS) on merkittävä kiinteistöomaisuus mutta vähän velkaa, koska jäsenkunnat Vantaa mukaan lukien ovat maksaneet kyseisiä kiinteistöinvestointeja etupainotteisesti osana HUS:n laskutusta.

Riskien hallinnasta yleisesti

Vantaan kaupunginvaltuusto hyväksyi 2.3.2015 ”*Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisen periaatteet Vantaan kaupunkikonsernissa – ohjeen”.* Riskienhallinnan periaatteilla tarkoitetaan yhtenäistä näkökulmaa ja riskienhallinnalle asetettua yhteistä tavoitetilaa, joiden kautta kaupunkikonserni pyrkii varmistamaan asetettujen tavoitteiden täyttymisen ja riskienhallinnan vaikuttavuuden sekä toiminnan kehittämisen. Periaatteita sovelletaan organisaation kaikilla tasoilla toteutettavassa riskienhallinnassa. Kyseinen ohje sisältää riskienhallinnan keskeiset käsitteet, riskienhallinnan ja sisäisien valvonnan organisoinnin ja vastuut, riskienhallinnan prosessikuvauksen ja kaupunkikonsernin valvonnan kuvauksen.

Keskeinen rooli riskienhallinnan käytännön toteuttamisessa on vuonna 2014 kaupunginjohtajan nimittämällä riskienhallinnan ohjausryhmällä, jossa on edustajat jokaiselta toimialalta. Ohjausryhmä toimii kaupungin johtoryhmän valmisteluelimenä riskienhallinnassa, yhteen sovittaa ja kehittää kaupungin riskienhallinnan kokonaisuutta, suunnittelee ja koordinoi sekä kehittää riskienhallintaa kaupunkikonsernin tasolla, valvoo että riskienhallinta toteutuu tehtyjen päätösten mukaisesti. Ryhmä myös tiedottaa jatkuvasti organisaatiolle riskienhallinnasta ja turvallisuudesta sekä valmistelee riskienhallinnan toimintasuunnitelman johtoryhmän käsiteltäväksi ja järjestää tarpeen mukaan organisaatiolle riskienhallintakoulutusta.

Riskienhallintasuunnitelma laaditaan vähintään tulosaluetasolla, lisäksi 12 kaupungin tytäryhtiötä laatii tällä hetkellä riskienhallintasuunnitelman. Tulosalueiden suunnitelmista koostetaan toimialatasoinen riskienhallintasuunnitelma. Vuoden 2016 talousarviossa mainittiin keskeiseksi kehittämiskohteeksi kaupunkikonsernin riskienhallinnan menettelyjen vakiinnuttaminen. Tavoitteen toteuttamista edistettiin riskienhallinnan ohjausryhmän säännöllisillä kokoontumisilla sekä riskienhallintaa ja riskienhallintasuunnitelmaa käsittelevillä koulutuksilla ja työpajoilla. Toimialat, tulosalueet, liikelaitokset ja tytäryhtiöt, joita suunnitelman laatiminen koskee, laativat nyt jo varsin itsenäisesti riskienhallintasuunnitelmansa.

Johtopäätökset:

Kaupungin maksuvalmius oli vuonna 2016 hyvä. Myös kaupungin pitkäaikainen lainakanta hieman pieneni edellisvuodesta. Kaupungin lainakanta on kuitenkin edelleen hyvin suuri ja siihen sisältyvät riskit on tiedostettu ja niihin pyritään mahdollisimman hyvin varautumaan. Kaupungin rahoitusasemaan sisältyy myös riskejä (lainojen marginaalien korotukset), joihin kaupunki ei voi toimillaan vaikuttaa. Tulossa oleva sote- ja maakuntauudistus tulee kaventamaan Vantaan (kuten kaikkien kuntien) taloudellista liikkumavaraa. Lisäksi kuntien kannalta selvä epäkohta on, että maakuntiin sulautuvien kuntayhtymien osalta ei kunnille makseta takaisin näihin kuntayhtymiin maksettua peruspääomaa ja purettavien kuntayhtymien omaisuuden siirto maakunnalle tapahtuu vastikkeetta. Esimerkiksi Vantaa on muiden jäsenkuntien kanssa maksanut HUS:n kiinteistöinvestointeja etupainotteisesti osana sairaanhoitopiirin laskutusta ja sairaanhoitopiirillä on näin merkittävä kiinteistöomaisuus ja vähän velkaa.

Vantaan kaupungin riskienhallintaan on luotu koko kaupunkiorganisaatiota koskeva yhteinen prosessi ja prosessia tukeva ohjeistus. Riskienhallinnan toteuttamisessa on keskeisessä roolissa kaupunginjohtajan päätöksellä vuonna 2014 perustettu riskienhallinnan ohjausryhmä, jossa on edustajat jokaiselta toimialalta. Ohjausryhmä tukee kaupungin eri organisaatiotasoja riskienhallinnan menettelyjen käyttöönotossa ja toiminnan vakiinnuttamisessa. Riskienhallintasuunnitelmat laaditaan vähintään tulosaluetasolla. Riskienhallinnan menettelyjen vakiinnuttamista jatkettiin vuonna 2016 ja esimerkiksi riskienhallintasuunnitelmien laadinta tapahtui jo varsin itsenäisesti eri organisaatiotasolla.

Suositukset:

Tulossa olevat valtakunnalliset kuntakenttää koskevat muutokset heikentävät jatkossa kaupungin rahoitusvolyymia ja tuovat näin mukanaan uusia kaupungin rahoitukseen liittyviä riskejä. Tarkastuslautakunta korostaa kaupungin vakaan rahoitusaseman merkitystä koko kaupungin toiminnalle ja suosittelee rahoituksen tulosaluetta edelleen kiinnittämään erityistä huomiota rahoitusriskien hallintaan ja ennakointiin.

Maksuvalmiuden osalta voidaan harkita, olisiko kaupungilla mahdollisuus hieman supistaa kassaa ja pienentää likviditeettiin laskettavien päivien määrää. Asiantuntijan kannanoton mukaan noin puolet Vantaan kassavarojen päivien määrästä olisi riittävä.

Vantaan riskienhallinnan prosessit ja sitä tukeva ohjeistus antavat hyvät työkalut riskienhallinnan toteuttamiseen. Tarkastuslautakunta suosittelee edelleen jatkamaan alkanutta riskienhallinnan menettelyjen vakiinnuttamista koko kaupunkikonserniin ja tarvittaessa edelleen kehittämään riskienhallinnan kokonaisuutta saatavien kokemusten pohjalta.

6 MAANKÄYTTÖ, RAKENTAMINEN JA YMPÄRISTÖ

6.1 Yrityspalvelut

Yrityspalvelut vastaa kaupungin omistamien maiden kehittämisestä. Lisäksi se osallistuu yleis- ja asemakaavoitukseen sekä palveluverkon suunnitteluun. Yrityspalvelut kehittää ja toteuttaa kaupungin maa- ja asuntopolitiikkaa sekä vastaa tonttien myynnistä. Elinkeinopolitiikan toteuttamisessa maankäytön toimenpiteet ovat suuressa roolissa.

Vantaalla kaupunki omistaa noin kolmasosan kaupungin hallinnollisesta alueesta. Nykyisen asuntorakentamisennusteen mukaan puolet seuraavan kymmenen vuoden asuntorakentamisesta tapahtuu kaupungin omistamalla maalla. Maapoliittisten linjausten tärkein tavoite on luoda kaupungille mahdollisuus rakentamisen ja tonttimarkkinoiden hallintaan. Vahvalla maapoliittisella otteella kaupunki voi tasapainottaa talouttaan ja hallita entistä enemmän rakentamisen suuntaamista ja ajoittamista. Näin saadaan parhaiten hyödynnettyä kaupungin palvelu- ja kunnallistekniset investoinnit. Kaupungin hankkiessa itselleen lisää maaomaisuutta se voi

luovuttaa tontteja rakentamiseen sieltä, missä luovuttaminen palvelee parhaiten kaupungin kulloinkin voimassa olevia strategisia tavoitteita.

Maapolitiikalla on merkittävä rooli riittävän, monipuolisen ja kohtuuhintaisen asuntotuotannon toteutumisessa. Valtion ja Helsingin seudun kuntien välisessä maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) vuosien 2016 – 2019 sopimuksessa asuntotuotannon tavoite nostetaan 2 400 asuntoon vuosittain ja asuntotuotannon kokonaismäärästä 30 prosenttia tulee toteuttaa valtion tukemana asuntotuotantona siten, että 20 prosenttia kokonaismäärästä on pitkän korkotuen vuokra-asuntoja ja kymmenen prosenttia lyhyen korkotuen vuokra-asuntoja ja asumisoikeusasuntoja.

Läheisesti yrityspalveluiden toimintaan liittyvistä sitovista tavoitteista suurin osa näytti syksyllä olevan toteutumassa. Asuntorakentamisen kerrosalan kaavoitustavoitteesta oli vuoden loppuun mennessä toteutunut 64 prosenttia. Vuodelle 2016 tavoitteena ollut asuntotuotannon määrä (2 400 asuntoa) ylittyi, valmistuneita asuntoja oli lähes 3 000. Ennusteet tuleville 4–5 vuodelle ovat 2 800–3 000 asuntoa vuotta kohden. Kaavavarannon puolesta kasvu voi jatkua. Asiakastyytyväisyystutkimuksen tekeminen nostettiin tulosalueen tuloskorttitavoitteeksi itsearvioinnin perusteella. Systemaattisen palautteen kerääminen ja sen perusteella tehty arviointi, parantaminen ja seuranta on valittu kehittämistoimenpiteiksi. Vantaa on pärjännyt hyvin yrittäjämyönteisyyttä mitanneissa tutkimuksissa ja saanut yrittäjiltä kiitosta joustavuudesta ja turhan byrokratian välttämisestä.

Toiminnan kehittämisessä edetään MATTI-hankkeessa kohti uuden järjestelmän käyttöönottoa. MATTI eli Maankäytön Toimintamalli ja Tietojärjestelmä sisältää maankäytön suunnittelun ja kuntateknisen infran elinkaaren hallinnan sekä kartta- ja paikkatiedon tuotannon ja hallinnan. Järjestelmän käyttöönotto toteutunee vuonna 2018. Myös maaomaisuuden kirjanpito-ohjelmaa ollaan ottamassa käyttöön.

Johtopäätökset:

Asiakastyytyväisyystutkimuksen tulosten hyödyntäminen on tärkeää.

On mahdollista, että työnjako esimerkiksi kaupunginjohtajan toimialan elinkeinopalveluiden sekä maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan yrityspalveluiden välillä tai toimialan sisällä ei ole selvä kuntalaisille tai yrittäjille. Tällöin on tärkeätä varmistaa, että kuntalaisten ja yritysten yhteydenotot ohjataan joustavasti ja sujuvasti oikeaan kohteeseen. Helmikuussa 2017 käyttöönotettu businessvantaa.fi -sivusto kokoaa eri palvelut yhteen hienolla tavalla. Samalla on otettu käyttöön maksuton Businessvantaa Info -neuvontanumero. Myös Vantaa-infoissa saa neuvontaa yritysten palveluista.

Suositukset:

Tarkastuslautakunta pitää asiakastyytyväisyyden selvittämistä hyvänä asiana. Systemaattinen palautteen hankkiminen on tärkeää toiminnan jatkuvan kehittämisen kannalta.

6.2 Tilakeskus

Tilakeskus on maankäytön- ja ympäristön toimialaan kuuluva tulosalue. Tulosalue vastaa asiakastoimialojen tarvitsemien tilojen tuottamisen kokonaisuudesta. Sen ydintehtäviä ovat kaupungin rakennetun kiinteistöomaisuuden hallintaan liittyvä investointisuunnittelu, kiinteistö- ja hankekehitys sekä toimitilahankkeiden valmistelu, suunnittelu ja rakennuttaminen sekä rakentamisen valvonta. Tilakeskuksen vastuulla on myös kaupunkikonsernin kiinteistöliiketoiminnan strateginen johtaminen, rakennetun kiinteistöomaisuuden arvon säilyminen, ostot, myynnit ja purattamiset sekä niiden hallinnointi ja isännöinti. Asuntojen ja liiketilojen ulosvuokraus sekä kiinteistöjen teknisen ylläpidon järjestäminen kuuluvat myös tilakeskukselle. Tulosalue jakautui vuonna 2016 kolmeen tulosyksikköön: hankevalmistelu, rakennuttaminen ja tilahallinta. Maaliskuun alusta

2017 tilakeskus jaettiin viiteen tulosyksikköön: hankevalmistelu, rakennuttaminen, kunnossapito, tilahallinta ja asuntovuokraus.

Toiminnan keskeisiä tavoitteita

Tilakeskuksen strategisia päätavoitteita ovat kiinteistöomaisuuden ja toimitilainvestointien hallinta sekä kestävää kehitystä edistävä toiminta. Tilakeskuksen strategian kolme keskeistä kulmakiveä ovat: tilatehokkuus, energian säästö ja kustannustehokkuus. Ohessa on näihin liittyviä tavoitteita ja toimenpiteitä.

Tilatehokkuus

Tilatehokkuutta edistetään panostamalla uudella tavalla investointisuunnitteluun ja kiinteistökehitykseen. Investointisuunnittelussa tilakeskus kehittää tilaohjelmia yhdessä toimialojen kanssa. Tilakeskus sovittaa ja ajoittaa investointiohjelman vuosittaisen työohjelman toimitilahankkeita, jotta investointimäärärahat kohdistuisivat mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti. Samalla pyritään tekemään uusista toimitiloista entistä monikäyttöisempiä ja haetaan tiloille yhteiskäyttömahdollisuuksia. Näin pyritään myös tilamäärän kasvun hillitsemiseen.

Energian säästö

Energiansäästötoimenpiteinä hyödynnetään uusiutuvan energian käyttöönottoa ja investoidaan energiatehokkuuden parantamiseen ja erityisesti uusissa rakennuskohteissa nollaenergiakohteiden rakentamiseen. Lisäksi meneillään on usean kiinteistön energiatehokkuuden parantamiseen tähtäävä ESCO–hanke[7] ja myös uusi ESCO–hanke kilpailutus on valmisteilla. Joissakin rakennuksissa on otettu käyttöön talotekniikkaa hyödyntävä energianhallintapalvelu (e-palvelu), jolla rakennusten energiankäyttöä vähennetään ja tehostetaan. Vantaa liittyi myös vuonna 2016 uuteen kunta-alan energiatehokkuussopimukseen ja energiatehokkuuden parantamiseen liittyvä toimenpideohjelma päivitetään.

Kustannustehokkuus

Investoinnit joihin ei vielä ole sitouduttu käydään tapauskohtaisesti läpi. Tilakeskus selvittää ja vertailee investointivaihtoehtoja (peruskorjaus tai uudisrakentaminen) ja esittää vertailun perusteella parhaan investointivaihtoehdon. Tavoitteena on löytää kustannustehokkain investointivaihtoehto ja välttää turhia investointeja.

Toiminta laajemmasta näkökulmasta

Ohessa on tilakeskuksen toiminnan volyymia, tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavia tunnuslukuja ja niiden kehitystä.

Tilakeskus tunnuslukuja	2014 (tilinpäätös)	2015 (tilinpäätös)	2016 (tilinpäätös)
Toimitilamäärä (m^2)	773 006	814 816	826 304
Käyttökustannukset[8] (tuhatta euroa)	15 330	15 500	16 000
Uudisrakentaminen (brm^2)	5 460	1 842	11 188
Puretut kiinteistöt (m^2)	2 836	1 472	839

[7] ESCO (Energy Service Company). ESCO-hankkeessa investoinnin toteuttaa ESCO-yritys siten, että loppuasiakas maksaa investoinnin (tai osan siitä) sen tuottamilla säästöillä sopimuksessa määritellyllä palvelukaudella. ESCO-palvelu sisältää säästötakuun eli ESCO-yrityksellä on aina taloudellinen riski siitä, että investointi tuottaa riittävästi säästöä.

[8] Lämmitys, sähkö, vesi ja jätevesi.

Tilakeskus tunnuslukuja	2014 (tilinpäätös)	2015 (tilinpäätös)	2016 (tilinpäätös)
Korjausvelka (tuhatta euroa)	68 400	68 616	70 000
Toimitilat/asukasmäärä (m^2)	3,7	3,8	3,9
Asiakastyytyväisyys (asteikko 1–5)	3,34	ei mitattu	3,45

Korjausvelka on vuoden 2016 osalta talousarvion 2016 lukuja (lopullinen luku keväällä 2017), muut vuoden 2016 luvut ovat tilinpäätöslukuja.

Asukasmäärään suhteutetun toimitilamäärän kehitys on ollut Vantaalla varsin maltillista ja pysytellyt alle 4,0 m^2:n. Luku on varsin kohtuullinen, sillä esimerkiksi vuonna 2015 oli suomalaisella kunnalla toimitiloja keskimäärin noin 6,3 m^2 asukasta kohden.[9]

Korjausvelan laskennassa nykykunnon lähtö- ja tavoitetasona käytetään yleensä 75 prosentin kuntoluokkaa. Kun rakennuksen kuntoluokka menee alle määritellyn tavoitetason (75 prosenttia), lasketaan kuinka paljon rahaa tekniseen arvoon ja nykykuntoon tulisi lisätä, jotta määritelty 75 prosentin tavoitetaso saavutetaan. Tämän nykykunnon ja tavoitekunnon erotuksesta voidaan laskea ja määrittää yksittäisten rakennusten ja koko omaisuuden rahamääräinen korjausvelka (Harri Isoniemi, Trellum Oy). Viime vuosien tiukoista investointibudjeteista huolimatta rakennusten korjausvelka on pysynyt Vantaalla lähes samalla tasolla. Korjausvelka pyritään pitämään hallinnassa suunnittelemalla korjausinvestoinnit tarkasti niin, että ne ajoittuvat oikein ja ovat tarkoituksen mukaisia.

Alla on esitetty rakennusten korjausvelan kehitystä hieman pidemmällä aikavälillä. Uusimman korjausvelkaraportin mukaan Vantaan kaupungin rakennusten korjausvelka oli vuoden 2015 lopulla 68,6 miljoonaa euroa. Korjausvelka on kehittynyt vuosina 2011–2015 seuraavasti:

- 31.12.2011: 74,3 milj. euroa
- 31.12.2012: 76,8 milj. euroa
- 31.12.2013: 70,0 milj. euroa
- 31.12.2014: 68,4 milj. euroa
- 31.12.2015: 68,8 milj. euroa.

Sisäilmaongelmat ja toimintamalli sisäympäristöasioissa

Viime vuosien aikana useista Vantaan kaupungin rakennuksista, etenkin kouluista ja päiväkodeista, on tullut sisäilmaongelmiin liittyviä selvityspyyntöjä tai niissä on tehty sisäilmatutkimuksia ja paikallisia korjauksia ilmoituksiin perustuen. Sisäilmaan liittyvät ongelmatilanteet ovat usein hyvin monimuotoisia ja selvitystyö vaatii pitkäjännitteisyyttä ja monialaista yhteistyötä. Vantaalle on vuonna 2007 perustettu kaupunkitasoinen sisäympäristöasioiden ohjausryhmä, jossa on edustus tilakeskuksesta, sosiaali- ja terveystoimesta, sivistystoimesta, henkilöstökeskuksesta, ympäristökeskuksesta, työsuojelusta, työterveyshuollosta, henkilöstökeskuksesta, talous- ja hallintopalveluista, taloussuunnittelusta, Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:stä sekä Vantaan vanhempainyhdistys Vanvary ry:stä. Ohjausryhmän tehtävänä on edistää sisäympäristöasioiden hoitamista sekä arvioida ja kehittää nykyisiä toimintamalleja sisäympäristöasioiden hoidossa. Ohjausryhmä on laatinut menettelytapaohjeen sisäympäristöasioiden hoitamiseksi Vantaan kaupungissa. Ohjeessa on yleistä tietoa sisäympäristöasioista, kaupungin toimintatavoista sisäilma-asioissa ja eri toimijoiden rooleista ja tehtävistä tilanteissa, joissa havaitaan sisäilmaongelmia. Kaupungin talousarvioon oli varattu sisäilmakorjauksiin vuodelle 2016 noin 2,3 miljoonaa euroa ja korjauksia tehtiin noin 3,5 miljoonan euron arvosta. Vuosille 2017–2019 on uudessa taloussuunnitelmassa sisäilmakorjauksiin budjetoitu vuosittain 2,3 miljoonaa euroa eli yhteensä 6,9 miljoonaa euroa.

[9] http://www.ym.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Julkaisut/Ymparistolehti/2015/Kunnan_talot_kuntoon(32687).

Lisäksi mahdollisia sisäilmaongelmia korjataan aina, kun kaupungin rakennuksia peruskorjataan. Vuoden 2016 aikana Hämeenkylän koulu purettiin sisäilmaongelmien takia. Tarkoituksena on rakentaa tilalle uusi koulu.

Toiminnan kehittäminen

Tilakeskuksen toiminnan ja palvelujen järjestämisen kannalta merkittävä uudistus on uusi kiinteistöhallintajärjestelmä, jota ollaan ottamassa käyttöön. Järjestelmän käyttöönotto ja kehitystyö jatkuu vielä vuonna 2017. Uusi kiinteistönhallintajärjestelmä on neljä ohjelmistokomponenttia käsittävä kokonaisuus, johon siirryttiin jo osittain vuoden 2016 aikana ja vuoden 2017 aikana saadaan kaikki tieto vanhoista järjestelmistä siirrettyä uuteen järjestelmään. Uuden järjestelmän komponentit ovat 1. Tilahallinta, 2. Ylläpito, 3. Hankejohtaminen ja 4. Kustannusohjaus. Kaikki ohjelmistokomponentit löytyvät samasta internet-portaalista, näin helpotetaan tiedon löytämistä.

Kuva: Tilakeskuksen uuden kiinteistönhallintajärjestelmän komponentit.

TILANHALLINTA	YLLÄPITO	HANKEJOHTAMINEN	KUSTANNUSOHJAUS
Tilankäyttö Vuokrasopimukset Tilakustannukset Sisäiset vuokrat Budjetointi (Tilankäytön mittaus)	Johtaminen Energiatehokkuus Huoltotoiminta Kunnossapito	Hankkeiden johtaminen Tilamuutokset Dokumentin hallinta	Hankeosittelut Sopimukset Tilaukset Seuranta Kustannusennuste Kassavirta

Tilanhallintaan ja vuokraukseen tarkoitettu järjestelmäosio mahdollistaa nykyistä tehokkaamman ja informatiivisemman vuokraus- ja tilahallintaprosessin graafisella tilanhallintajärjestelmällä (pohjapiirrokset saadaan järjestelmään). Tilatiedon ylläpito helpottuu, vapaiden tilojen seuraaminen on helpompaa ja vapaat tilat saadaan uudelleen nopeammin käyttöön. Ulkoisten ja sisäisten vuokrien laskennan lisäksi osiossa on myös vuokralaisten valintaprosessiin ja palvelusopimusten hallintaan liittyvät moduulit. Hyväksytyt vuokrahakemukset siirtyvät nyt valmiina luonnossopimuksina sopimustenhallintaosioon, joka tehostaa työskentelyä. Tilanhallintaosioon tuodaan myös kaikki vuokrasopimukset (ulkoiset ja sisäiset). Järjestelmän avulla päästään eroon excel-tiedostoilla toteutetusta seurannasta (esimerkiksi ulosvuokrauksen laskuvarantoluettelon ylläpito).

Ylläpito-osioon saadaan kaikki tiloja koskevat huoltotiedot, tehdyt korjaukset ja sen kautta tilojen käyttäjät voivat jättää palvelupyyntöjä tilojen kiinteistöjen huoltoon ja ylläpitoon liittyen. Tämä tehostaa kiinteistöhuollon työtä. Samalla myös tilojen kuntoseurantaa saadaan tehostettua ja mahdollisesti vähennettyä ennakoimattomia korjaustarpeita.

Hankejohtamisen ja kustannusohjauksen osiot liittyvät toteutettaviin rakennushankkeisiin ja niiden kustannusseurantaan. Uusi järjestelmä mahdollistaa näissä hankkeissa tiedon hallinnan myös kaupungin ulkopuolisten hankeosapuolien (suunnittelijat ja urakoitsijat) välillä. Samalla projektihallinnan kaikki asiakirjat ja suunnitelmat tullaan tallentamaan uuteen järjestelmään ja suunnitelmien välitys tapahtuu järjestelmän kautta.

Järjestelmään tulee myös palvelu, joka mahdollistaa näkymät sidosryhmille ja kuntalaisille. Esimerkiksi tilojen korjaushistoria ja kuntotutkimusraportit tulevat jatkossa näkymään käyttäjille.

Tilakeskuksessa arvioitiin vuonna 2016 yhdessä johdon ja henkilöstön edustajien kanssa johtamisen rakenteita sekä keinoja sääntöjen, ohjeiden ja parhaiden käytäntöjen päivittämiseksi. Tavoitteena on, että organisaatiossa on paremmin tunnistettavissa tilakeskuksen kolme roolia: kiinteistöomaisuuden hallinta ja kehittäminen, tilojen ja niihin liittyvien palveluiden järjestäminen ja palvelutuotannon ohjaus ja hallinta. Käytännössä tämä tarkoittaa tehtävien jakamista kahteen pääryhmään: tilojen järjestäminen ja kiinteistöomaisuuden hallinta ja

molempiin pääryhmiin liittyisi palvelutuotannon hallintatehtävinä joko rakennuttamista tai kunnossapitoa. Tehtävien tarkentuva vastuunjako edellyttää oman henkilöstön osaamisen lisäämistä esimerkiksi prosessiosaamisen, ympäristöosaamisen ja asiakassuhteiden hoitoon liittyvän osaamisen osalta. Tilakeskuksen henkilöstöresursseihin on odotettavissa eläköitymisestä johtuvia vaihdoksia tulevalla taloussuunnitelmakaudella. Henkilöstön vaihtuvuuden yhteydessä syntyvän asiantuntijavajeen paikkaaminen edellyttää onnistuneita rekrytointeja. Rekrytointien yhteydessä on tosin samalla myös mahdollisuus tarkistaa vakanssien tehtäväkuvia entistä paremmin osaamistarpeita vastaaviksi.

Energiatehokkuussopimus ja energiansäästö

Energiansäästö ja uusiutuvien energialähteiden käytön lisääminen on tavoitteena sekä kaupungin talous- ja velkaohjelmassa että kunta-alan energiatehokkuussopimuksissa. Vantaa solmi ensimmäisen energiatehokkuussopimuksen vuosille 2008–2016 kauppa- ja teollisuusministeriön kanssa, myöhemmin valtion sopijaosapuoleksi vaihtui työ- ja elinkeinoministeriö. Vantaa on liittynyt myös uuteen kunta-alan energiatehokkuussopimukseen. Uudessa sopimuksessa sopijaosapuolet ovat työ- ja elinkeinoministeriö, Energiavirasto ja kunnat. Uusi energiatehokkuussopimus on solmittu vuosille 2017–2025.

Ensimmäisessä sopimuksessa Vantaan energiansäästötavoite sopimusajalla oli 14 452 megawattituntia ja Vantaa ylitti (eli säästöä kertyi tavoiteltua enemmän) jo vuoden 2015 raportoinnin mukaan kyseisen tavoitteen 30 prosentilla. Uudessa sopimuksessa tavoitteeksi on asetettu 7,5 prosentin energiansäästö sopimuskaudella ja Vantaalla tämä tarkoittaa 12 181 megawattitunnin energiansäästöä.

Tilakeskus hakee koko ajan uusia keinoja parantaa tilojen energiatehokkuutta. Vuonna 2012 kilpailutettiin 14 toimitilan energiatehokkuuden parantamiseen tähtäävä hanke ESCO-hankintana. Tavoitteena on saavuttaa yli 30 000 megawattitunnin säästöt lämmön ja sähkön kulutuksessa, joka merkitsee yli 200 000 euron vuosittaisia säästöjä. Hanke jatkuu kesään 2023 saakka. Toinen ESCO-hanke on parhaillaan kilpailutuksessa.

Myös rakennusautomaatiohankintojen yhteydessä kilpailutetussa energianhallintapalvelussa keskitytään energiankäytön vähentämiseen ja tehostamiseen ensisijaisesti olemassa olevaa talotekniikkaa hyödyntäen. Palvelu otettiin käyttöön 15 rakennuksessa vuonna 2012. Ensimmäisenä vuonna saavutettiin noin 300 000 euron säästöt. Palvelusopimus jatkuu vuoden 2016 loppuun ja palvelua suunnitellaan jatkettavaksi ja mahdollisesti myös laajennettavaksi.

Yhtenä energiansäästökeinona on aloitettu katuvalopisteissä nykyisten elohopealamppujen vaihto LED-valoihin. Vantaalla selvitettiin vuonna 2012 LED-valaisimiin siirtymistä Vantaan omistamissa kiinteistöissä mutta tuolloin siirtyminen LED-valaisimiin ei olisi kuitenkaan hyötysuhteeltaan ollut kilpailukykyinen. Nyt kaupungin uusiin kiinteistöihin tulee aina LED-valaistus. LED-tekniikka on viime vuosina parantunut ja hintataso laskenut, joten myös vanhoissa kiinteistöissä LED-tekniikkaan siirtyminen voisi lähitulevaisuudessa olla myös taloudellisesti järkevää.

Johtopäätökset:

Tilakeskus on kehittämässä toimintaansa tarkentamalla tehtävien vastuunjakoa ja selkeyttämällä henkilöstön rooleja. Tarkoitus on, että tilakeskuksessa on entistä paremmin tunnistettavissa tilakeskuksen keskeiset roolit: kiinteistöomaisuuden hallinta ja kehittäminen, tilojen ja niihin liittyvien palvelujen järjestäminen sekä palvelutuotannon ohjaus ja hallinta. Samalla pyritään vahvistamaan henkilöstön osaamista esimerkiksi prosessiosaamiseen, ympäristöosaamiseen ja asiakassuhteiden hoitoon liittyen.

Merkittävä uudistus tilakeskuksen toiminnalle ja palveluille on uuden kiinteistönhallintajärjestelmän käyttöönotto. Osa järjestelmän toiminnoista on jo käytössä ja vuoden 2017 aikana järjestelmän kaikki osiot pitäisi saada käyttöön. Uusi järjestelmä helpottaa erilaisen tilatiedon ylläpitoa, parantaa tiedon seurantaa ja hallintaa tuoden lisää tehokkuutta toimintaan. Järjestelmä mahdollistaa myös ajantasaisemman tilojen kuntoseurannan, jonka avulla voidaan paremmin ennakoida korjaustarpeita. Tilankäyttäjille ja kuntalaisille voidaan järjestelmällä jatkossa tarjota näkymiä eri kiinteistöön liittyvistä tiedoista. Tämä parantaa tiedonkulkua sekä lisää asiakasvaikuttavuutta ja läpinäkyvyyttä.

Vantaan kaupungin asukaslukuun suhteutetussa toimitilamäärässä on viime vuosina tapahtunut vain pieniä muutoksia. Vantaalla on asukaslukuun suhteutettuna toimitiloja vähemmän kuin kunnissa keskimäärin. Myös kaupungin kiinteistöjen korjausvelka on pysynyt viime vuosina lähes samalla tasolla. Vantaa pyrkii jatkossakin pitämään toimitilamäärän kasvun hallinnassa tehokkaalla tilasuunnittelulla ja samalla huolehtimaan nykyisten tilojen kunnosta. Tilakeskuksella on tärkeä rooli tilatehokkuuden ja tilojen kunnossapidon kehittämisessä. Tilatehokkuutta edistetään tilakeskuksen ja toimialojen yhteistyöllä hakemalla aina paras investointivaihtoehto (esimerkiksi uudisrakentaminen vai peruskorjaus) ja suunnittelemalla investointiratkaisut mahdollisimman kustannustehokkaiksi ja pyritään lisäämään myös uusien tilojen monikäyttöisyyttä. Vantaan nopea kasvu asettaa jatkossa entistä enemmän kasvupaineita investointitasolle, joten investointisuunnittelun merkitys korostuu entisestään.

Tiloihin liittyvä energiansäästö on yksi keskeisistä tavoitteista Vantaalla. Vantaa on liittynyt uuteen kunta-alan energiatehokkuussopimukseen, jossa tavoitellaan 7,5 prosentin energiansäästöä vuoteen 2025 mennessä. Energiansäästöjä haetaan uudisrakennusten osalta energiatehokkaalla toimitilarakentamisella ja vanhoissa rakennuksissa parannetaan energiatehokkuutta. Energiatehokkuuden parantamiseen tähtäävät ESCO–hanke ja talotekniikan hyväksikäyttöön perustuva energianhallintapalveluhanke ovat parhaillaan käynnissä ja molemmissa on jo saavutettu energiansäästöä. Lisäksi valaistuksen osalta on energiansäästökeinona aloitettu katuvalopisteissä nykyisten elohopealamppujen vaihto LED-valoihin. Myös Vantaan kaupungin omistamissa vanhoissa rakennuksissa kokonaan LED-valaistukseen siirtymistä on jo aiemmin selvitetty ja nyt uusi tekniikka voi pian tehdä tästä taloudellisesti kannattavaa.

Suositukset:

Tilakeskuksen organisaation kehittämisprosessi ja siihen liittyvä toiminnan selkeyttäminen ja tehtäväroolien kirkastaminen ovat hyviä tavoitteita. Tätä tukee uusi kiinteistönhallintajärjestelmä, joka samalla on tuomassa uusia mahdollisuuksia muun muassa kiinteistöjen kuntoseurannan ja asiakasvaikuttavuuden parantamiseen. Uusi järjestelmä on käyttöönottovaiheessa ja tarkastuslautakunta suosittelee tilakeskusta ottamaan kaikki järjestelmän hyödyt irti ja henkilöstön koulutuksella varmistamaan, että tilakeskuksen työntekijät pystyvät hyödyntämään järjestelmää omissa tehtävissään. Tarkastuslautakunta suosittelee tilakeskusta myös edelleen kiinnittämään erityistä huomiota rakennusten sisäilmaongelmiin ja niiden ratkaisemiseen.

Energiansäästö on yksi koko Vantaan keskeisistä tavoitteista. Tilakeskuksella on käynnissä useita tätä tavoitetta edistäviä hankkeita (muun muassa ESCO-hankkeet ja energianhallintapalvelu), joissa on jo saavutettu myönteisiä tuloksia. Tarkastuslautakunta kannustaa tilakeskusta jatkossakin hakemaan ja esittämään uusia mahdollisuuksia energiansäästöihin. Esimerkiksi yhtenä energiansäästöön liittyvänä asiana voisi selvittää, olisiko LED-valaistukseen siirtyminen Vantaan omistamissa kaikissa rakennuksissa energiataloudellisesti ja kustannuksiltaan kannattava vaihtoehto.

6.3 Asunto- ja maankäyttöpolitiikka ja sen merkitys hyvinvoinnin edistämiselle

Pääkaupunkiseudun kaupunkien ulkoisten tarkastustoimien yhteisarvioinnissa vuonna 2016 arvioitiin, miten hyvinvoinnin edistämisen tavoitteita on pääkaupunkiseudun kaupunkien (Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen) asunto- ja maankäyttöpolitiikassa pyritty toteuttamaan ja miten ne ovat toteutuneet. Tähän liittyen selvitettiin myös miten kaupungeissa on pyritty estämään eri asuinalueiden segregaatiota. Arvioinnissa selvitettiin laajemmaksi taustaksi miten eri tutkimuksissa ja lainsäädännössä asunto- ja maankäyttöpolitiikan rooli hyvinvoinnin edistämisessä nähdään. Tämän jälkeen koottiin koko Helsingin seutua ja pääkaupunkiseutua koskevia asunto- ja maankäyttöpolitiikan päämääriä, suunnitelmia ja tavoitteita, selvitettiin niiden toteuttamista ja toteutumista pääkaupunkiseudun kaupungeissa. Tietoa tavoitteista ja niiden toteutumisesta koottiin eri asiakirjoista, kaupunkien asumisen ja maankäytön virkamiesten haastatteluilla ja tilastovertailuilla.

Asunto- ja maankäyttöpolitiikan käsitteet ja rooli hyvinvoinnin edistämisessä

Kunnan asuntopolitiikka on määritelty siten, että sillä tarkoitetaan kunnan toimenpiteitä, joilla pyritään turvaamaan kohtuuhintainen asumistaso ja viihtyisyys kunnassa asuville eri yhteiskuntaryhmille, perheille ja yksilöille.[10]

Kunnan maapolitiikka käsittää kunnan maanhankintaan ja kaavojen toteuttamiseen liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet, joilla luodaan edellytykset yhdyskuntien kehittämiselle.[11] Yhdessä maapolitiikka ja kaavoitus muodostavat kunnan maankäyttöpolitiikan.[12]

Asunto- ja maankäyttöpolitiikan roolia hyvinvoinnin edistämisessä on tarkasteltu muun muassa Kuntaliiton julkaisussa Kunta asukkaan hyvinvoinnin turvaajana. Julkaisussa on nostettu esiin kunnan eri toimialojen tehtävät hyvinvoinnin turvaamisessa. Asunto- ja maankäyttöpolitiikan todetaan kuuluvan tekniselle toimialalle, ja tavoitteeksi nähdään *viihtyisän, turvallisen ja terveellisen* elinympäristön luominen kunnissa.[13]

Hyvinvoinnin edistäminen maankäytön suunnittelussa

Maankäyttö- ja rakennuslain alueiden käytön suunnittelun tavoitteita ja kaavojen sisältövaatimuksia koskevissa pykälissä edellytetään otettavaksi huomioon hyvinvoinnin edistäminen. Alueiden käytön suunnittelun tavoitteeksi todetaan riittävän asuntotuotannon edellytysten edistäminen ja turvallisen, terveellisen ja viihtyisän elinympäristön luominen.[14] Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan kaavan tulee perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset.[15] Maankäytön osalta terveysnäkökulma liittyy ympäristöterveyteen ja tähän vaikuttamiseen. Viihtyisyydellä tarkoitetaan asukkaiden kokemuksia elinympäristön laadusta, joka on myös yhteydessä yleiseen hyvinvointiin, elämänlaatuun ja terveyteen. Viihtyisyyteen liittyy usein myös turvallisuuden kokemus. Esimerkiksi terveellisyyden ja viihtyisyyden edistämiseen liittyvät erilaisia selvityksiä edellyttävien määräysten lisäksi lain yleis- että asemakaavoja koskevat määräykset, joissa määrätään kyseisiä kaavoja laadittaessa otettavaksi huomioon virkistysalueiksi soveltuvien alueiden riittävyys.[16]

Hyvinvointiin liittyviä tutkimustuloksia pääkaupunkiseudulla

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) aikuisten terveys–hyvinvointi- ja palvelututkimus (ATH) on seurannut hyvinvoinnissa ja terveydessä tapahtuvia muutoksia väestössä ja eri väestöryhmissä. Ohessa on ATH-tutkimuksessa asukkaiden turvallisuuteen ja viihtyisyyteen liittyviä tuloksia pääkaupunkiseudun kaupungeista vuosilta 2013–2015, vertailuun on otettu myös koko Suomen tulokset.

[10] Asuntotoimi Suomessa 1993 s.132.
[11] Maankäyttö- ja rakennuslaki 132/1999 § 5a (6.3.2015/204).
[12] http//www.kunnat.net/fi/asiantuntijapalvelut/mal (verkko-oppaat/maapolitiikan_opas/Sivut/maapolitiikka.aspx).
[13] Kuntaliitto: Kunta asukkaan hyvinvoinnin turvaajana, Uudistuva kunta–sarja 2012.
[14] Maankäyttö- ja rakennuslaki § 5.
[15] Maankäyttö- ja rakennuslaki 9 §.
[16] Maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999) §:t 5, 39 ja 54.

Asuinalueensa turvattomaksi kokemien määrä (%)

	2013	*2014*	*2015*
Suomi	2,2	2,6	2,3
Helsinki	3,2	3,9	3,1
Espoo	2,3	3,1	2,2
Vantaa	4	3,9	3,6

Niiden osuus, jotka ovat tyytyväisiä asuinalueensa turvallisuuteen (%)

	2013	*2014*	*2015*
Suomi	91,2	90,7	91,2
Helsinki	88,1	87,7	87,6
Espoo	91,7	90,1	93
Vantaa	86,9	85	87,5

Niiden osuus, jotka ovat tyytyväisiä asuinalueensa olosuhteisiin (%)

	2013	*2014*	*2015*
Suomi	82,8	83,4	83,2
Helsinki	83,5	83,5	82,7
Espoo	85,8	84,6	83,3
Vantaa	79	81,3	79,6

Niiden osuus, joita rakennusten huono kunto tai asuinalueen rumuus haittaa ainakin jonkin verran (%)

	2013	*2014*	*2015*
Suomi	9,2	9,1	9,4
Helsinki	11,1	10,8	12
Espoo	9,3	11	9,1
Vantaa	13,1	12,9	8,2

Asuinalueiden turvallisuuteen liittyen saatiin vuonna 2015 Espoossa ja Vantaalla tarkasteluvälillä parhaat tulokset. Asuinalueensa turvallisuuteen tyytyväisten osuus oli näissä kaupungeissa suurin vuonna 2015, ja turvattomaksi itsensä kokemien määrä taas on pienin vuonna 2015. Helsingissäkin asuinalueensa turvattomaksi kokemien määrä oli tarkastelujaksolla pienin vuonna 2015, mutta asuinalueensa turvallisuuteen tyytyväisten määrä oli hieman pienempi kuin vuosina 2013 ja 2014.

Asuinalueiden olosuhteisiin tyytyväisten määrä on hieman vaihdellut vuosina 2013–2015. Vuonna 2015 tyytyväisiä asuinalueensa olosuhteisiin oli joka kaupungissa hieman vähemmän kuin vuonna 2014. Niiden haastateltavien osuus, joita asuinalueiden huono kunto tai rumuus haittasi väheni selvästi Vantaalla vuonna 2015 (lähes viisi prosenttia verrattuna vuosiin 2013 ja 2014). Myös Espoossa rakennusten huono kunto tai asuinalueiden rumuus haittasi vähiten vuonna 2015. Sen sijaan Helsingissä saatiin vuonna 2015 tässä kohdassa tarkastelujakson huonoin tulos, eli rakennusten huono kunto ja asuinalueiden rumuus haittasi Helsingissä kaikista suurinta osaa haastateltavia vuonna 2015.

Segregaation kehityksestä pääkaupunkiseudulla

Asunto- ja maankäyttöpolitiikan hyvinvointivaikutukset liitettiin erityisesti terveellisen, turvallisen ja viihtyisän elinympäristön luomiseen. Terveellisen, turvallisen ja viihtyisän elinympäristön luominen liittyy vahvasti myös asuinalueiden segregaation ehkäisyyn.

Asuinalueiden segregaatiolla tarkoitetaan alueellista eriytymistä, joka voi olla demografista (ikä, elämänvaihe), sosiaalista (tulo- ja koulutustaso, ammattiasema) ja etnistä. Usein nämä kytkeytyvät toisiinsa tiiviisti.[17] Asuinalueet, joihin on keskittynyt huono-osaisuutta, koetaan myös usein turvattomana. Asuinalueen turvallisuudella tässä yhteydessä tarkoitetaan asukkaiden kokemusta turvallisuudesta, jolla ei välttämättä ole tekemistä absoluuttisen turvallisuuden kanssa, kuten rikollisuuden määrän. Turvallisuuden kokemus liittyy myös viihtyisyyteen. Viihtyisyydellä tarkoitetaan asukkaiden kokemuksia elinympäristön laadusta, joka on myös yhteydessä yleiseen hyvinvointiin, elämänlaatuun ja terveyteen. Terveellisyys kytkeytyy elinympäristön laadun, viheralueiden ja luonnon läheisyyden kautta myös ympäristöterveyteen (muun muassa ilman laatu).[18]

Pääkaupunkiseudun kaupungit ovat pyrkineet ehkäisemään ja torjumaan asuinalueiden liiallista sosiaalista eriytymistä. Maankäyttö- ja asuntopolitiikan keinoja alueellisen ja sosiaalisen eriytymisen torjuntaan ovat muun muassa asunto- ja tonttipolitiikka, kaavoitus sekä erilaiset aluekehitysprojektit. Käytännön toimenpiteet ovat voineet olla hyvinkin erityyppisiä, kuten täydennysrakentamista, kaupunginosatapahtumien järjestämistä, lähipalvelujen kehittämistä, yhteisöllisyyttä tukevaa toimintaa tai maahanmuuttajien ohjaamista.[19]

Ohessa on esimerkkinä Helsingin aluesarjat tilastokannasta[20] Vantaasta koostettu vertailu, jossa on vertailtu erilaisia huono-osaisuuden osatekijöitä (työttömyys ja pienituloisuus) sekä etnistä eriytymistä (vieraskielisten määrä) ja miten nämä osatekijät ovat jakaantuneet alueittain (viisi aluetta, joilla suurin osuus kyseisissä tekijöissä, mukana alueet, joilla vähintään 1 000 asuntokuntaa). Vertailuvuosiksi on valittu vuodet 2000 ja 2013, jolloin nähdään tilanteen kehitystä 2000-luvulla.

Työttömyysaste vuonna 2000	Työttömyysaste vuonna 2013		Pienituloisten asuntokuntien osuus 2000	Pientuloisten asuntokuntien osuus 2013		Muunkielisten prosentti osuus 2000	Muunkielisten prosentti osuus 2013
Koko Vantaa (7,2%)	Koko Vantaa (10,3%)		Koko Vantaa (7,6%)	Koko Vantaa (11,0%)		Koko Vantaa (3,9%)	Koko Vantaa (11,9%)
Mikkola (13,4%)	Länsimäki (18,5%)		Havukoski (13,5%)	Havukoski (21,1%)		Mikkola (9,8%)	Länsimäki (30,2%)
Hakunila (11,1%)	Mikkola (18,2%)		Mikkola (11,9%)	Jokiniemi (18,7%)		Länsimäki (9,0%)	Havukoski (26,1%)
Havukoski 11,0%)	Hakunila (16,6%)		Jokiniemi (11,6%)	Länsimäki (18,4%)		Hakunila (8,5%)	Mikkola (26,1%)

[17] Vilkama, 2011.
[18] Aikuisten terveys-, hyvinvointi- ja palvelututkimus ATH, www.thl.fi/ath.
[19] Yleiskaavan ihmisiin kohdistuvat sosiaaliset ja viihtyisyyteen liittyvät vaikutukset, 2014.
[20] Tietolähde mukaillen Helsingin seudun aluesarjat tilastokanta ja Tilastokeskus.

Työttömyysaste vuonna 2000	Työttömyysaste vuonna 2013		Pienituloisten asuntokuntien osuus 2000	Pientuloisten asuntokuntien osuus 2013		Muunkielisten prosentti osuus 2000	Muunkielisten prosentti osuus 2013
Länsimäki (10,6%)	Havukoski 16,3%)		Asola (11,1%)	Mikkola (18,0%)		Asola (7,5%)	Hakunila (24,7%)
Asola (10,0%)	Asola (14,9%)		Korso (10,4%)	Hakunila (16,6%)		Havukoski (7,1%)	Asola (16,5%)

Taulukosta nähdään, että sekä työttömyysaste, pienituloisten määrä ja vieraskielisten osuus kasvoivat Vantaalla vuodesta 2000 vuoteen 2013. Myös että tietyt kaupungin alueet esiintyvät lähes joka taulukossa eli vertailuun otetut huono-osaisuuden osatekijät ja etninen eriytyminen näyttäisivät ainakin jossain määrin keskittyvän tietyille alueille. Samansuuntainen tulos saatiin myös Espoosta ja Helsingistä tehdyissä vastaavassa vertailuissa.

Seudullisia asunto- ja maankäyttöpolitiikan hyvinvoinnin edistämistavoitteita

Pääkaupunkiseudulle tai laajemmin Helsingin seudulle on laadittu useita asunto- ja maankäyttöpolitiikkaan liittyviä suunnitelmia ja asetettu tavoitteita, joilla on yhteys hyvinvoinnin edistämiseen. Oheisissa taulukoissa esitetään seudullisia asunto- ja maankäyttöpolitiikan päämääriä, suunnitelmia ja tavoitteita ja niistä koottuja hyvinvoinnin edistämiseen (viihtyisä, turvallinen ja terveellinen elinympäristö) ja segregaation ehkäisemiseen liittyviä tavoitteita. Suluissa on kyseisen ohjelman tai tavoitteen hyväksymisvuosi.

Asuntopolitiikkaan liittyvät seudulliset tavoitteet:

Ohjelma/tavoite/päämäärä	Tavoite
MAL-2017 ja MAL-2020 toteutusohjelmat (2008 ja 2012)	Yhteisvastuullinen asuntopolitiikka - monipuolisen asuntotarjonnan lisääminen yhdyskuntarakennetta eheyttämällä - erilaisten väestöryhmien huomioonottamien asuntotuotannossa, rahoitus–ja hallintamuodon mukaisista tavoitteista päätettäessä ja rahoitusmallien sekä asumisen tukijärjestelmien kehittämisessä - olemassa olevan asuntokannan ja asuinympäristöjen ylläpito ja kehittäminen
Pääkaupunkiseudun strategiset päämäärät (2009)	Asuntotuotannon laadun ja määrän varmistaminen, segregaation ehkäisy
MAL-tavoitteet (2013)	Huolehditaan uusien asuinalueiden sosiaalisesta kestävyydestä
ASTRA 2025 (2015)	Kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen saatavuus

Maankäyttöpolitiikkaan liittyvät seudulliset tavoitteet:

Ohjelma/tavoite/päämäärä	Tavoite
Pääkaupunkiseudun strategiset päämäärät (2009)	Hyvän elämänlaadun sekä viihtyisän ja turvallisen elinympäristön rakentaminen.
MAL-tavoitteet (2013)	Huolehditaan asuinalueiden viihtyisyydestä ja luonnonläheisyydestä seudun vetovoimatekijänä.
MASU 2050 (2015)	Maankäytön avulla tuetaan kaupunkirakenteen kehittymistä sosiaalisesti kestäväksi
ASTRA 2025 (2015)	Asuinalueet ovat hallintamuotorakenteeltaan sekä huoneistotyypeiltään monipuolisia sekä elinympäristöltään viihtyisiä ja sosiaalisesti kestäviä.

Yhteistyö valtion kanssa

MAL-sopimukset

Helsingin seudun kunnat ovat solmineet vuodesta 2008 valtion kanssa kolme nelivuotiskauden kestävää sopimusta (2008–2011, 2012–2015 ja 2016–2019). Sopimukset koskevat seudullista maankäytön asumisen ja liikenteen yhteensovittamista. Sopimusten tarkoituksena on luoda edellytyksiä asuntotuotannon ja tonttitarjonnan lisäämiselle. Sopimuksissa kunnille asetettiin määrällisiä tavoitteita sekä asuntotuotannolle että asemakaavoitettavalle kerrosalalle. Lisäksi sopimusten asuntotuotantotavoitteista osa (20 prosenttia) edellytettiin osoitettavan valtion tukemana vuokra-asuntotuotantona (30 prosenttia vuosina 2016–2019).

Pääkaupunkiseudun kaupungeille asetettu asuntotuotantoon vaadittava kaavoitustavoite 3 824 000 kem^2(kerrosalaneliömetriä) ei toteutunut (toteuma: 3 002 233 kem^2) ensimmäisellä nelivuotiskaudella. Mutta toiselle kaudelle asetettu kaavoitustavoite (3 627 000 kem^2) toteutui (toteuma 3 630 237 kem^2). Kokonaisasuntotuotannon tavoite jäi pääkaupunkiseudun kaupungeissa molemmilla kausilla toteutumatta. Ensimmäisellä kaudella tavoite toteutui vain noin 66 prosenttisesti (tavoite 38 240 asuntoa, toteuma 25 128 asuntoa). Toisella kaudella tavoite toteutui kuitenkin jo noin 94 prosenttisesti (tavoite 38 240 asuntoa, toteuma 35 949 asuntoa). Tuetun asuntotuotannon tavoitteet jäivät myös saavuttamatta mutta jälkimmäisellä kaudella tavoite toteutui jo selvästi paremmin (ensimmäinen kausi toteuma noin 66 prosenttia ja toinen kausi toteuma noin 83 prosenttia).

Asunnottomuusohjelmat

Pääkaupunkiseudun kaupungeista Helsinki, Espoo ja Vantaa ovat olleet mukana kahdessa pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämisohjelmassa PAAVO I, vuosina 2008–2011 ja PAAVO II, vuosina 2012–2015. Kymmenen kaupunkia (Helsinki, Espoo, Tampere, Vantaa, Turku, Lahti, Kuopio, Joensuu, Oulu ja Jyväskylä) solmi valtion kanssa molemmiksi ohjelmakausiksi aiesopimuksen pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämiseksi. Tavoitteena oli ensimmäisellä ohjelmakaudella puolittaa pitkäaikaisasunnottomuus kaikissa kaupungeissa. Toisen ohjelmakauden tavoitteena oli poistaa pitkäaikaisasunnottomuus vuoteen 2015 mennessä. Lisäksi tavoitteena oli osoittaa molempina ohjelmakausina pitkäaikaisasunnottomille yhteensä 1 250 asuntoa, tukiasuntoa tai hoitopaikkaa, joista 1 000 paikkaa piti tulla pääkaupunkiseudun kaupunkeihin.

Pitkäaikaisasunnottomuuden puolittamiseen tai poistamiseen ei ohjelmakausilla ylletty. Vuodesta 2008 vuoteen 2015 pitkäaikaisasunnottomuus on vähentynyt kuitenkin hieman yli 25 prosenttia pääkaupunkiseudun kaupungeissa. Asunto-, tukiasunto- tai hoitopaikkoja pystyttiin kuitenkin molempina ohjelmakausina osoittamaan pääkaupunkiseudun kaupungeissa yli aiesopimuksen tavoitteena olleiden määrien.

Lähiöohjelmat

Pääkaupunkiseudun kaupungin ovat myös osallistuneet erilaisiin valtion koordinoimiin lähiöiden kehittämiseen ja asuinalueiden elinvoiman lisäämiseen tähtääviin hankkeisiin. Näitä ovat olleet muun muassa Lähiöohjelma 2008–2011 ja Asuinalueiden kehittämisohjelma 2013–2015.

Asunto- ja maankäyttöpolitiikan hyvinvoinnin edistäminen pääkaupunkiseudun kaupungeissa

Helsinki

Helsinki on sisällyttänyt kaikki seudulliset asunto- ja maankäyttöpolitiikan hyvinvoinnin edistämistavoitteet omiin ohjelmiinsa. Keskeisiä ohjelmia ovat: strategiaohjelma 2013–2016, Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelma (AM-ohjelma), asuntostrategia 2015. Lisäksi vuonna 2016 hyväksytyn uuden yleiskaavassa on otettu huomioon erilaisia terveellisen, turvallisen ja viihtyisän elinympäristön vaatimuksia. Terveellisyyden, turvallisuuden ja viihtyisyyden lisäämiseen ja sitä kautta segregaation vähentämiseen pyritään Helsingissä muun muassa alueiden monipuolisella hallintamuotojakaumalla, täydennysrakentamisella, asemien, ostoskeskusten ja julkisten tilojen kehittämisellä sekä alueiden saavutettavuutta parantamalla. Näiden toimien vaikutukset näkyvät kuitenkin hyvin hitaasti. Elämänlaadulle, viihtyisyydelle ja houkuttelevuudelle asetettuja tavoitteita on hankala mitata, mutta näiden voidaan arvioida toteutuneen osittain.

Espoo

Espoossa Espoo- tarina (Espoon strategia 2013–2017), Espoon asunto-ohjelma 2014–2016 ja Maanhankinnan ja -luovutuksen periaatteet 2015 ovat keskeisimmät asunto- ja maankäyttöpoliittisia hyvinvoinnin edistämistavoitteita sisältäviä ohjelmia. Lisäksi kyseisiä tavoitteita on myös seuraavissa poikkihallinnollisissa ohjelmissa: Ikääntymispoliittinen ohjelma vuosille 2009–2015, Vammaisten kuntalaisten asumispalveluohjelma vuosille 2011–2015, Esteetön Espoo 2020 - Espoon kaupungin esteettömyysohjelma ja Ilmasto-ohjelma 2016–2020. Kaikki seudulliset tavoitteet on sisällytetty kyseisiin ohjelmiin. Tavoitteita toteutetaan jo kaavoitusvaiheessa, jolloin laki vaatii ottamaan huomioon terveellisyyden, turvallisuuden ja viihtyisyyden näkökulmat. Asuinalueiden monipuolistamiseksi, muun muassa asuinalueiden asuntojen hallintamuodot on dokumentoitu suunnittelun taustatiedoksi kortteli-/talokohtaisesti. Segregaationäkökulma ja tonttien hallintamuodot huomioidaan tontinluovutuksissa ja puolloissa. Ohjelmien sisältämien tavoitteiden toteutumiselle on asetettu mittareita. Kuitenkin Espoon tarkastuslautakunta on todennut arvioinneissaan, että kaikilla tavoitteilla ei ole mittareita tai mittarit ovat puutteelliset. Lisäksi seudulliset tavoitteet ovat aikajänteiltään varsin pitkiä ja ovat arvioitavissa vasta vuosien kuluttua.

Vantaa

Vantaalla seuraaviin ohjelmiin on sisällytetty kaikki seudulliset asunto ja maankäyttöpoliittiset hyvinvointitavoitteet: Strategia 2013–2017, Vantaan asunto-ohjelma 2009–2017, Maapoliittiset linjaukset (2012) ja Vantaan arkkitehtuuriohjelma 2015. Näiden ohjelmien lisäksi myös seuraaviin valtuustokauden 2013–2017 ohjelmiin sisältyy asunto- tai maapolitiikkaan liittyviä hyvinvointitavoitteita, ohjelmat esitetty hyväksymisjärjestyksessä: VIKSU (ikääntymispoliittinen ohjelma) 2010–2015 (2010), Vantaan viheralueohjelma 2011–2020 (2011), WAMPO-tilaa kaikille, Vantaan vammaispoliittinen ohjelma 2012–2016, (2012), AHVO, Työikäisten hyvinvointiohjelma 2013–2016 (2013), Vantaan monikulttuurisuusohjelma 2014–2017 (2014).

Vantaa seuraa asuinalueidensa asuntotyyppien ja hallintamuotojen jakautumista koko ajan ja pyrkii tämän seurantatiedon pohjalta kehittämään alueita entistä monipuolisimmiksi. Vanhoilla ja paljon vanhaa asuntokantaa käsittävillä alueilla asuntokannan monipuolistamisen keinoina ovat lähinnä alueiden täydennyskaavoitus ja täydennysrakentaminen, kun taas uusilla alueilla voidaan monipuolisuus ottaa huomioon uutta kaavaa valmisteltaessa. Ympäristön terveyden, turvallisuuden ja viihtyisyyden seurantaan liittyvät myös vuosittain tehtävät ympäristöraportit, joissa kuvataan muun muassa kaupungin ekologista, taloudellista ja sosiaalista kehitystä eri

indikaattoreilla. Valtion kanssa tehtävällä yhteistyöllä katsotaan olevan suuri merkitys, jotta tuetun asuntotuotannon ja asunnottomuuden vähentämistavoitteissa onnistuttaisiin.

Kauniainen

Kauniaisissa kaikki asunto- ja maankäyttöpolitiikan hyvinvointitavoitteet on sisällytetty seuraaviin suunnitelmiin tai strategioihin: Kauniaisten kehittämisstrategia, Kauniaisten asunto-ohjelma ja Maankäytön ja asumisen kehityskuva (kaavoitusta täydentävä alueiden käytön ja kehittämisen tueksi laadittu strateginen asiakirja).

Tavoitteiden toteuttamiseksi maankäytön suunnittelussa ja toteuttamisessa panostetaan viihtyisyyttä ja turvallisuutta parantaviin ratkaisuihin. Kaupunkirakenne perustuu vanhaan jo ennestään tiiviiseen rakenteeseen, jolloin myös sosiaalista kestävyyttä on helpompi hallita. Asuntojakauma painottuu suuriin omistusasuntoihin ja kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen saatavuus on heikko. Uusille ARA-asuntokohteille etsitään myös jatkuvasti sijoituspaikkoja tiivistämis- ja täydennysrakentamiskohteista, mutta Kauniaisten rakentuminen on jo edennyt varsin pitkälle ja uusien sijoituspaikkojen löytämien on haasteellista.

Muutoksia kaupunkien asuinalueiden hallintamuoto- ja tuetun asuntotuotannon jakaumissa, esimerkkinä Vantaa

Arvioinnissa tarkasteltiin Helsingin aluesarjat tietokannan tietojen pohjalta millaisia muutoksia Helsingin, Espoon ja Vantaan eri alueiden asuntojen hallintamuodoissa ja ARA- ja korkotuetun asuntojen asuntokannassa on tapahtunut 2000-luvulla. Vertailussa olivat muun muassa kaupunkien vuokra- ja asumisoikeusasuntojen ja omistusasuntojen osuudet asuntokannasta koko kaupungissa ja kaupunkien suuralueilla vuosina 2002 ja 2015. Samoilta vuosilta verrattiin miten ARA- ja korkotukiasuntojen osuus asuntokannasta on muuttunut kaupungeissa ja niiden suuralueilla vuosina 2002 ja 2015. Lisäksi vertailtiin myös miten kaupunkien tuettu asuntotuotanto (ARA-asuntotuotanto) jakaantui kaupungin eri suuralueille kahtena ajanjaksona 2000 luvulla (2000–2007 ja 2008–2015).

Asuntojen hallintamuotojakaumista ja ARA- ja korkotukiasunto-osuuksista eri asuinalueilla tehtiin lisäksi myös pienempään aluetasoon pohjautuva vertailu (Helsingin osalta peruspiiritaso, Espoon osalta tilastoaluetaso ja Vantaan osalta kaupunginosataso). Tässä vertailussa poimittiin vuodelta 2002 viisi aluetta, joilla vuokra- ja asumisoikeusasuntojen ja ARA- ja muiden korkotukiasuntojen osuus oli asuntokannasta suurin vuonna 2002 ja vertailtiin mikä tilanne oli samoilla alueilla vuonna 2015.

Seuraavassa on esimerkkinä Vantaalta tehtyjä vertailuja.

Vuokra- ja asumisoikeusasuntojen sekä omistusasuntojen prosenttiosuudet asuntokannasta koko kaupungissa ja suuralueilla 2002 ja 2015[21]

	Vuokra ja as.oikeusasuntojen osuus asuntokannasta 2002	*Vuokra ja as.oikeusasuntojen osuus asuntokannasta 2015*	*Omistusasuntojen osuus asuntokannasta 2002*	*Omistusasuntojen osuus asuntokannasta 2015*
Vantaa	*41*	*41*	*53*	*54*
Myyrmäen suuralue	*38*	*38*	*56*	*57*
Kivistön suuralue	*12*	*23*	*78*	*71*

[21] Tietolähde: Helsingin seudun aluesarjat tilastokanta ja Tilastokeskus.

	Vuokra ja as.oikeusasuntojen osuus asuntokannasta 2002	*Vuokra ja as.oikeusasuntojen osuus asuntokannasta 2015*	*Omistusasuntojen osuus asuntokannasta 2002*	*Omistusasuntojen osuus asuntokannasta 2015*
Aviapoliksen suuralue	*51*	*51*	*38*	*45*
Tikkurilan suuralue	*43*	*46*	*51*	*49*
Koivukylän suuralue	*47*	*46*	*49*	*50*
Korson suuralue	*38*	*34*	*57*	*62*
Hakunilan suuralue	*44*	*41*	*51*	*55*

Viiden vuokra/asumisoikeusasuntovaltaisimman kaupunginosan vuokra/asumisoikeusasuntokannan ja omistusasuntokannan prosenttiosuudet, vertailu 2002 ja 2015[22]

	Vuokra ja as. oikeusasuntojen osuus asuntokannasta 2002	*Vuokra ja as. oikeusasuntojen osuus asuntokannasta 2015*	*Omistusasuntojen osuus asuntokannasta 2002*	*Omistusasuntojen osuus asuntokannasta 2015*
Asola	*79*	*78*	*15*	*21*
Jokiniemi	*78*	*77*	*17*	*21*
Pakkala	*73*	*62*	*14*	*34*
Hakunila	*60*	*59*	*36*	*38*
Vallinoja	*59*	*58*	*32*	*40*

Viisi kaupunginosaa, joilla suurin Arava- ja korkotuki asuntokanta (prosenttisosuus) vuonna 2002 ja samojen alueiden ARA- ja korkotukiasuntokanta vuonna 2015[23]

	2002	*2015*
Jokiniemi	*62*	*47*
Vallinoja	*46*	*39*
Länsimäki	*43*	*33*
Varisto	*42*	*22*
Asola	*42*	*47*

[22] Tietolähde: Helsingin seudun aluesarjat tilastokanta ja Tilastokeskus.
[23] Tietolähde Helsingin aluesarjat tilastokanta ja Tilastokeskus.

ARA-asuntotuotanto prosenttiosuuksina suuralueittain 2000–2007 ja 2008–2015[24]

	2000–2007	*2008–2015*
Myyrmäen suuralue	*7*	*24*
Kivistön suuralue	*1*	*6*
Aviapoliksen suuralue	*41*	*22*
Tikkurilan suuralue	*6*	*26*
Koivukylän suuralue	*17*	*18*
Korson suuralue	*19*	*1*
Hakunilan suuralue	*9*	*2*

Hallintamuotojakaumat

Suuraluetasolla oli Vantaalla asuntojen hallintamuotorakenteessa vuonna 2015 tapahtunut vuodesta 2002 muutosta molempiin suuntiin. Suurin muutos asuntojen hallintamuoto-osuusvertailussa tapahtui Kivistön alueella, jossa vuokra- ja asumisoikeusasuntokannan osuus oli 12 prosenttia vuonna 2002 ja 23 prosenttia vuonna 2015. Korson ja Hakunilan alueilla vuokra- ja asumisoikeusasuntokannan osuudet taas laskivat vuonna 2015 verrattaessa vuoteen 2015.

Kaikkien viiden vuonna 2002 Vantaan vuokra- ja asumisoikeusvaltaisimman kaupunginosan vuokra- ja asumisoikeuskannan osuus oli vuonna 2015 pienempi kuin vuonna 2002. Vuokra- ja asumisoikeusasuntojen osuudet putosivat alueilla noin prosentin lukuun ottamatta Pakkalaa, jossa vuokra- ja asumisoikeusasuntojen osuus putosi yhdeksän prosenttia verrattuna vuoteen 2002. Näiden alueiden omistusasuntokannan osuudet nousivat vuoden 2002 osuuksista kahdesta kymmeneen prosenttia.

ARA-asunnot jakaumat ja ARA-tuotanto

Suuraluetasolla ARA-asuntojen osuus asuntokannasta oli Kivistön aluetta lukuun ottamatta kaikilla suuralueilla laskenut 2-8 prosenttia vuosien 2002 ja 2015 vertailussa. Vertailtaessa viittä ARA-valtaisinta Vantaan kaupunginosaa nähdään, että vuonna 2015 neljällä alueella ARA-asuntokannan osuus oli pienempi kuin vuonna 2002. Erot ovat varsin suuria, sillä Varistossa ARA-asuntokannan osuus oli 20 prosenttia ja Jokiniemessä 15 prosenttia pienempi kuin vuonna 2002.

ARA-asuntojen tuotantovertailussa ilmenee myös selkeitä eroja vertailujaksoilla 2000–2007 ja 2008–2015. Suurimmat ARA-tuotanto-osuudet olivat 2008–2015 Tikkurilan (26 prosenttia) ja Myyrmäen (24 prosenttia) alueilla. Näiden alueiden ARA-tuotanto-osuudet olivat alle kymmenen prosenttia vertailujaksolla 2000–2007. Vertailujaksolla 2000–2007 suurimpien ARA-tuotannon osuuksien alueilla Aviapolis ja Korso ARA-tuotannon osuudet olivat selvästi laskeneet 2008–2015.

Sekä Espoon että Helsingin vertailuissa oli nähtävissä samansuuntaisia tuloksia kuin Vantaalla. Vertailun tuloksien perusteella voidaan todeta kaupunkien 2000-luvulla ainakin jonkin verran edistyneen asuinalueidensa asuntojen hallintarakenteen monipuolistamisessa sekä edistäneen kohtuuhintaista asuntotuotantoa entistä

[24] Tietolähde Helsingin aluesarjat tilastokanta ja Vantaan kuntarekisteri Primas.

useammalla alueellaan. Nämä kaksi kehityskulkua edistävät myös asuinalueiden sosiaalista kestävyyttä ja estävät segregaatiota.

Johtopäätökset:

Arvioinnin pääkysymys oli, ovatko pääkaupunkiseudun kaupungit toteuttaneet seudun yhteisten suunnitelmien sekä omien strategioidensa mukaista hyvinvointia edistävää asunto- ja maankäyttöpolitiikkaa. Kysymykseen voidaan vastata kyllä. Seudulla on oltu aktiivisia maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteensovittamisessa ja yhteisvastuullisen asuntopolitiikan tavoitteiden asettamisessa.

Koska kyse on kuitenkin varsin pitkällä aikavälillä toteutuvista tavoitteista eikä syy-seuraus -suhteiden osoittaminen ole aina helppoa, toimenpiteiden toteutumisesta ei voi voida sanoa mitään varmaa muiden kuin määrällisten tavoitteiden osalta. Tällaisia ovat asuntotuotannolle ja kaavoitukselle asetetut tavoitteet, joiden toteutumiseen vaikuttaa myös taloudellinen tilanne. Voidaan todeta, että vaikka kaikkia asuntotuotannolle ja kaavoitukselle asetettuja määrällisiä tavoitteita ei ole kaupungeissa saavutettu, niin niiden toteuttamisessa on selvästi edistytty.

Kaupungit ovat myös tehtyjen vertailujen perusteella ainakin jonkin verran onnistuneet monipuolistamaan alueidensa asuntojen hallintarakennetta ja myös kohtuuhintaisten asuntojen saatavuutta on lisätty uusille alueille 2000-luvulla. Nämä toimenpiteet tukevat myös seudullisen asunto- ja maankäyttöpolitiikan alueiden sosiaalisen kestävyyden lisäämistä ja ehkäisevät alueiden segregaatiota.

Tärkeää seudullisten asunto- ja maankäyttöpoliittisten tavoitteiden toteuttamisessa on ollut yhteistyö valtion kanssa. Valtio on ollut mukana rahoittamassa ohjelmia ja sopimuksia (MAL-sopimukset, asunnottomuusohjelmat ja lähiöohjelmat), joilla on tuettu seudullisten asunto- ja maankäyttöpoliittisten hyvinvointitavoitteiden toteuttamista.

Yhtenä arviointikohteena olivat myös kaupunkien toimenpiteet alueidensa segregaation estämiseksi. Vaikka pääkaupunkiseudulla koetaan segregaatiokehityksen olevan vielä hallittua, pienemmällä aluetasolla tarkasteltuna eriarvoistuminen on lisääntynyt. Pääkaupunkiseudun kaupungit kyllä seuraavat eri alueidensa kehitystä ja asunto- ja maapolitiikan keinoilla pyritään mahdollisuuksien mukaan estämään alueiden segregaatiota. Alueiden asuntojen hallintamuotorakenteesta ja tuetun asuntotuotannon jakautumisesta tehtyjen vertailujen tuloksista on nähtävissä ainakin jonkin verran segregaatiota ehkäisevää kehitystä.

6.4 Tilapäisten käyttöjen hyödyntäminen strategisessa maankäytön suunnittelussa - tapaustutkimus Vantaan Aviapoliksen tilapäiskäyttöpotentiaalista

Tiivistelmä Helsingin yliopiston matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan geotieteiden ja maantieteiden laitoksen aluetieteen opiskelijan Jaakko Huttusen suunnittelumaantieteen tutkimuksesta:
Tutkielma käsittelee tilapäisten käyttöjen hyödyntämistä osana strategista aluesuunnittelua. Tutkimuksen pääasiallinen tarkoitus on tarkastella Vantaan aluesuunnittelun käytäntöjä suhteessa tilapäisiin käyttöihin. Toisena kiinnostuksen kohteena on Vantaan Aviapoliksen tilapäiskäyttöpotentiaali. Tutkielman tapaustutkimuskohde käsittää Vantaan Aviapoliksen Veromiehen kaupunginosan, joka on nykyisellään työssäkäyntialue. Tulevaisuuden visioissa alueella tulee yhdistymään asuminen, työssäkäynti ja vapaa-aika.

Perinteisesti tilapäisillä käytöillä on viitattu sellaiseen omaehtoiseen toimintaan, jolla pyritään ratkaisemaan jokin urbaanin ympäristön ongelma tai puute. Tilapäiset käytöt toteutetaan yleensä pienimuotoisina, nopeina ja edullisina kokeiluina. Tilapäiset käytöt on nähty aiemmin epävirallisena ja marginaalisena kaupunkiaktivismina, mutta nykyään tilapäiset käytöt sisällytetään yhä voimakkaammin osaksi kaupunkien virallista maankäyttöä ja aluesuunnittelua. Aluesuunnittelukontekstissa tilapäisiä käyttöjä hyödynnetään erityisesti osallistavassa yhteissuunnittelussa. Tutkielmassa tilapäiset käytöt rinnastetaan niin sanottuun epäviralliseen maankäytön strategiseen suunnitteluun. Epävirallisella maankäytön strategisella suunnittelulla pyritään paikkaamaan perinteiseksi katsottujen aluesuunnittelujärjestelmien menetelmällisiä puutteita.

Tutkielma toteutettiin kvalitatiivisena tapaustutkimuksena. Tutkimuksen primääriaineisto kerättiin yhdeksän asiantuntijahaastattelun avulla. Tutkielmaa varten haastateltiin muun muassa Vantaan kaupungin aluesuunnittelun virkamiehiä, yksityisiä maa- ja kiinteistökehittämisen ammattilaisia ja tilapäisten käyttöjen asiantuntijoita. Tutkielman teoreettinen tausta pohjautuu tilapäisten käyttöjen aiempaan tutkimukseen ja aluesuunnittelun teoreettisiin viitekehyksiin.

Johtopäätökset:

Tutkimuskysymyksissä selvitettiin Vantaan aluesuunnittelukäytäntöjen suhdetta tilapäisiin käyttöihin. Tutkimuskysymyksen tarkastelussa hyödynnettiin Vantaan aluesuunnittelun virkamiesten haastatteluja. Haastatteluissa kävi ilmi, että Vantaan aluesuunnittelun käytännöt perustuvat enimmäkseen aggregatiiviseen demokratiakäsitykseen. Tilapäisten käyttöjen hyödyntäminen osana aluesuunnittelua puolestaan perustuu työtapoihin, joissa korostuu molemminpuolinen ja tiivis vuorovaikutussuhde. Tässä tutkielmassa ja aihepiirin aiemmassa tutkimuksessa on osoitettu, että tilapäisyyttä voidaan hyödyntää yhteissuunnittelussa, osallistamisessa ja päätöksenteossa. Täten tilapäiset käytöt tulee nähdä mahdollisuutena kehittää Vantaan aluesuunnittelun toimintaa. Tutkielman tulosten perusteella Vantaan kaupungin aluesuunnittelussa suositellaan käytettäväksi mahdollisimman paljon yhteissuunnittelua ja osallistavia työtapoja. Edellä mainittujen lisäksi erityisen suositeltavaa on virallisten ja epävirallisten toimintamuotojen rinnakkainen hyödyntäminen. Tämä suositus koskee niin aluesuunnittelua, kuin muitakin hallinnon sektoreita. Virallista ja epävirallista toimintaa ei tule täten erottaa toisistaan, vaan toiminnan tulee perustua vahvaan ja synergiseen yhteistyöhön ja -kehittämiseen.

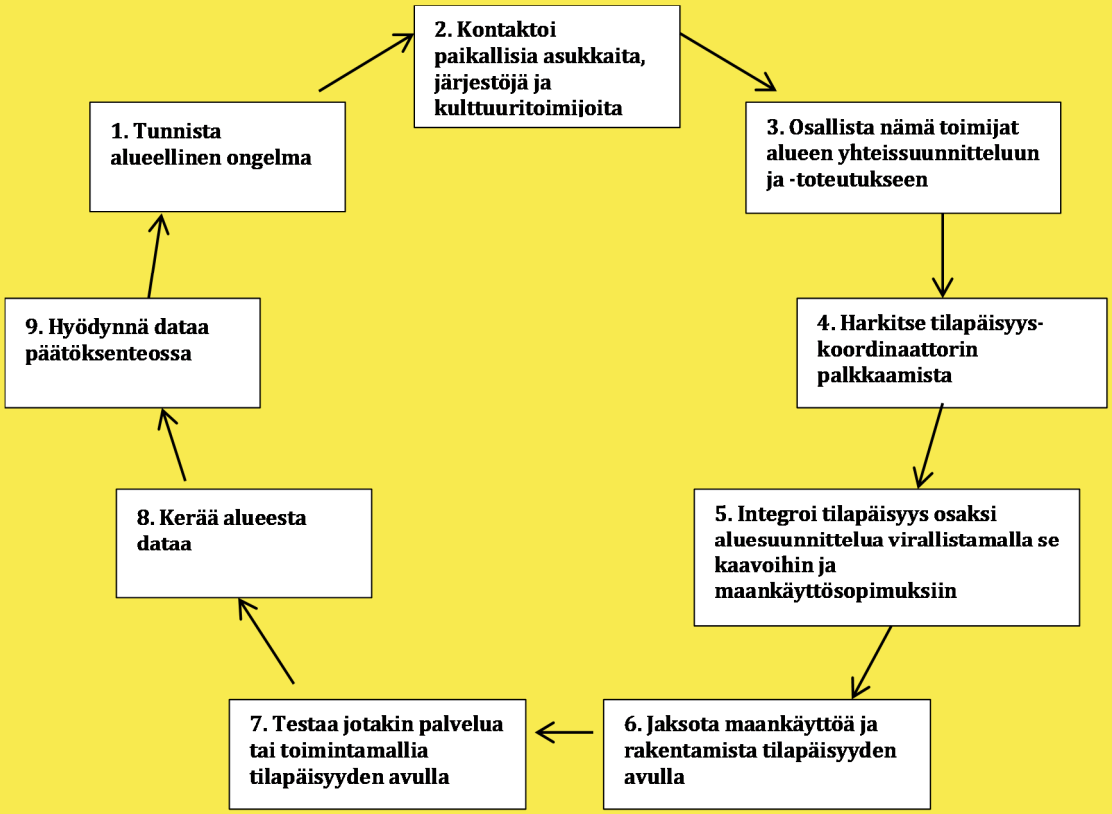
Tutkimuskysymyksissä tarkasteltiin myös Vantaan Aviapoliksen tilapäiskäyttöpotentiaalia. Aviapoliksen tilapäiskäyttöpotentiaali näyttäytyi heikkona, johtuen muun muassa nykyisestä aluerakenteesta, sen keskeneräisyydestä ja alueen luonteesta. Tilapäisyydelle nähtiin kuitenkin tietynlaisia mahdollisuuksia, jotka liittyivät erityisesti alueen vahvaan tulevaisuusorientaatioon. Alue tuleekin muuttumaan seuraavien vuosien ja vuosikymmenien aikana hyvin dramaattisesti. Nykyisen keskeneräisen alueen ja tulevan rakentuvan alueen välissä on suunnitelmien mukaan noin viisitoista vuotta. Tänä aikana tilapäisyys tulisi nähdä mahdollisuutena kokeilla, testata ja pilotoida sellaisia asioita, joilla voidaan saada lisätietoa alueesta ja sen toimijoista. Jos tilapäisiä käyttöjä joskus hyödynnetään alueella, niin suosituksena pidettäköön sitä, että ensimmäinen tilapäinen käyttö toteutettaisiin mahdollisimman pienimuotoisena ja päinvastaisena kokonaisvaltaiselle toimintatavalle. Tilapäisten käyttöjen toteutuksessa olisi suositeltavaa palkata niitä koordinoiva taho. Vantaan kaupungin tulisi hyödyntää niin sanottua yhden luukun periaatetta, jonka kautta kaikki tilapäisiä käyttöjä toteuttavat tahot toimisivat. Haastatelluista henkilöistä yksi ohjeisti kaupungin viranomaisia toimimaan tilapäisissä käytöissä proaktiivisesti, jolloin kaupunki taholtansa selvittäisi jo etukäteen erilaisiin tilapäisyyksiin tarvittavat viranomaisluvat ja -selvitykset.

Tällä hetkellä Aviapolis mielletään puhtaasti yritysalueeksi. Alueella työskenteleekin noin 10 000 henkilöä, kun asukkaita on noin 500. Alueesta on kuitenkin tarkoitus kehittää urbaani ja monipuolinen alue, jossa työ, asuminen ja vapaa-aika sekoittuvat. Tulevaisuuden visioissa alueella tulee olemaan jopa 60 000 työpaikkaa ja 20 000 asukasta. Tästä syystä alueen miellettyä luonnetta ja imagoa tulisi uudelleen arvioida. Osa haastatelta-vistani mainitsi alueen luonteen olevan nykyisellään liian bisnesmäinen ja kylmä. Alueen fyysisen rakentamisen ja suunnittelun ohella oleellista olisi myös kehittää alueen mielikuva- ja paikkamarkkinointia sellaiseen suuntaan, joka tukisi aidosti kaavarungossa mainittua monimuotoista ja urbaania luonnetta. Oleellista on siis luoda sellaisia matalan kynnyksen toimintoja, joista paikalliset asukkaat voivat nauttia yhdessä. Tällä edesautetaan luomaan asukasmyönteisiä mielikuvia. Tilapäiset käytöt, osallistuminen ja yhteissuunnittelu tulee nähdä mahdollisuutena tässä prosessissa. Tilapäisille käytöille on haastateltavien mukaan ominaista se, että niihin ei erikseen saavuta - niissä piipahdetaan, tai niihin törmätään kaupungilla. Tätä tilapäisten käyttöjen luonteenomaista piirrettä tulisi soveltaa myös Aviapoliksen alueen kehittämisessä, sillä tällä hetkellä alue näyttäytyy kohteena, jota varten saavutaan aina jotakin tarkoitusta varten - alueelle ei siis saavuta vahingossa.

Tutkielma on luettavissa kokonaisuudessaan osoitteessa www.vantaa.fi/arviointikertomus

Siinä esitellään runsaasti sivulta 12 lukien suosituksia kaupungin viranomaisille, kiinteistöjen ja maa-alueiden omistajille, tilapäisille käyttäjille ja lainsäätäjille.

Seuraavassa kuviossa esitetään malli tilapäisten käyttöjen hyödyntämiseen osana aluekehityshankkeita. Kyseisiä suosituksia voidaan soveltaa kehittyville, tai hiipuville urbaaneille alueille.

Kaupungin viranomaisille suositellaan tutkielman 2.7 luvun sivulla 14 heidän omistamiensa kiinteistöjen ja maa-alojen saattamista avoimiksi tilapäisille käytöille. Aviapoliksen kohdalla suositellaan erityisesti hyödyntämään tilapäisyyttä kaavamuutosalueiden kohdalla. Vantaalla kaupungin omistamia kiinteistöjä ja maa-aloja on kuitenkin suhteellisen vähän, joten kaupungin tulisikin luoda kannusteita kiinteistöjen ja maa-alojen omistajille, jotka tukevat tilapäisiä käyttöjä. Luvun 2.7 suosituksista nostettakoon esiin tyhjien tai vajaakäytettyjen tilojen “pankin” perustaminen. Tähän pankkiin tulisi kerätä alueen tyhjät ja vajaakäytetyt kiinteistöt, joita voitaisiin hyötykäyttää kohtuullisin hinnoin. Kiinteistöjen omistajien tulisi käyttää realistista harkintaa kiinteistöjensä arvosta ja käytöstä. Omistajien tulisi myös ottaa ennakkoluuloton asenne tilapäisiin käyttöihin, sillä kuten useasti aiemmin on todettu, tilapäiset käytöt voivat synnyttää pitkäaikaisia ja mitattavissa olevia hyötyjä omistajalle. Näitä kiinteistönomistajan hyötyjä esitellään tarkemmin tutkielman luvussa 2.7 ja taulukossa 1.

7 SIVISTYSTOIMI

7.1 Sivistystoimen toimiala

Talous ja kustannusvertailua

Sivistystoimen toimialan talouden toteuma oli hieman talousarviossa arvioitua parempi. Toimiala on pystynyt toteuttamaan talous- ja velkaohjelmaa suunnitellusti.

Sivistystoimen eri palvelujen yksikkökustannuksista tehdyt vertailut kuudessa suurimmassa kaupungissa (Espoo, Helsinki, Oulu, Tampere, Turku ja Vantaa) osoittavat Vantaan kyseisten palvelujen olevan hyvin kustan-

nustehokkaita. Näissä vertailuissa nimittäin perusopetuksen ja lukiokoulutuksen oppilaskohtaiset kustannukset olivat Vantaalla alhaisimmat ja varhaiskasvatuksen palvelujen lapsikohtaiset kustannukset olivat toiseksi alhaisimmat.[25]

Oppimistulokset ja koulutustakuu

Tarkastuslautakunta sai suullista informaatiota peruskoulujen oppimistuloksia mittaavista tutkimuksista ja testeistä. Koulutuksen tuloksia mittaavan PISA-tutkimuksen[26] arviointeihin on kolmella viimeisellä arviointikerralla osunut noin kymmenen vantaalaista peruskoulua. Vantaan koulujen oppilaitten tulokset myötäilevät yleisiä tuloksia ja ovat olleet hieman valtakunnan keskiarvon yläpuolella. Muissa valtakunnallisissa oppimistesteissä ei vantaalaisissa kouluissa ole valtakunnallisesti ajatellen noussut esiin mitään erityispiirteitä kaupunkitasoisesti, alueellisesti eikä koulukohtaisesti.

Nuorten koulutuspaikan tai työpaikan saanti haluttiin varmistaa nuorisotakuulla, jota on Suomessa toteutettu vuoden 2013 alusta lukien. Nuorisotakuun yhtenä osana on koulutustakuu. Koulutustakuu takaa jokaiselle peruskoulun päättäneelle jatkomahdollisuuden lukioissa, ammatillisessa koulutuksessa, oppisopimuskoulutuksessa, työpajassa, kuntoutuksessa tai muulla tavoin. Tavoitteena on, että kuluvan vuosikymmenen loppuun mennessä 20–24-vuotiaista yli 90 prosentilla on perusasteen jälkeinen tutkinto. Lähes kaikki peruskoulunsa päättäneet sijoittuivat Vantaalla vuonna 2016 jatko-opintoihin, joko toisen asteen koulutukseen tai valmistaviin opintoihin.

Koulutustakuun toteuttaminen on erittäin tärkeätä, sillä erityisen suuressa syrjäytymisvaarassa ovat nuoret, jotka eivät saa suoritettua peruskoulua tai eivät jatka peruskoulun opintojaan. Näitä nuoria Vantaa tukee järjestämällä eri ammattialoihin tutustuttavaa työpajatoimintaa, jossa on myös mahdollista korottaa peruskoulun arvosanoja, suorittaa erilaisia kursseja ja saada myös ja ohjausta elämänhallintaan, koulutukseen ja työelämään. Menolippu-työpajalla voi myös suorittaa peruskouluopinnot loppuun. Tukimahdollisuuksien tarjoamisen lisäksi yritetään myös etsivän nuorisotyön kautta löytää niitä peruskoulun suorittaneita tai keskeyttäneitä nuoria, jotka elävät nuoriso-, työvoima- tai muiden palvelujen tavoittamattomissa.

Lakiuudistukset ja toimialaa koskevia uudistuksia

Uuden varhaiskasvatuslain ensimmäinen vaihe tuli voimaan 1.8.2015 ja toinen vaihe 1.8.2016. Muutosten jälkeen kuntien on ollut muun muassa mahdollista rajata subjektiivista päiväoikeutta enintään 20 tuntiin, koskien perheitä joissa toinen tai molemmat vanhemmista ovat kotona työttömyyden tai perhevapaiden takia. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaki astui voimaan 1.3.2017. Se tulee vähentämään varhaiskasvatuksen asiakasmaksutuottoja vuonna 2017.

Hallitus on tehnyt eduskunnalle esityksen perusopetuslain 46 §:n muuttamisesta. Laissa ehdotetaan muutettavaksi oppivelvollisuusiän ylittäneille tarkoitetun perusopetuksen (aikuisten perusopetus) rakennetta. Lain on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2018. Aikuisten perusopetuksen rahoituksen myöntöperusteet esitetään muutettavaksi jo vuonna 2017 kurssimääriin perustuvaksi.

Ammatillisen koulutuksen reformissa uudistetaan kaikki ammatillisen koulutuksen osat: rahoitus, ohjaus, säätely sekä tutkintoja, järjestäjärakennetta ja koulutuksen toteuttamismuotoja. Nuorten ja aikuisten ammatillisen koulutuksen raja-aidat poistetaan.

[25] Kuusikkokuntavertailu 2015 ja Kouluikkunavertailu 2015.

[26] PISA (Programme for International Student Assessment) on OECD:n jäsenmaiden yhteinen tutkimusohjelma. PISA tuottaa tietoa koulutuksen tilasta ja tuloksista kansainvälisessä vertailukehyksessä, mutta myös tietoa koulun ulkopuolella tapahtuvaan oppimiseen vaikuttavista tekijöistä. PISA-ohjelma koostuu muutaman vuoden välein (2000, 2003, 2006, 2009, 2012, 2015, 2018) toteutettavista PISA-tutkimuksista (https://ktl.jyu.fi/pisa/pisa-lyhyesti).

Johtopäätökset:

Sivistystoimen toimialan talouden toteuma oli hieman ennustettua parempi vuonna 2016. Talous- ja velkaohjelmaa on toteutettu suunnitellusti. Kuuden suurimman kaupungin sivistystoimen eri palvelujen kustannustehokkuusvertailuissa Vantaan palvelujen kustannustehokkuus on ollut kärkitasoa.

Suurin osa Vantaan peruskouluista valmistuneista sijoittui vuonna 2016 jatko-opintoihin tai valmistavaan koulutukseen. Vantaa on järjestänyt peruskoulun kesken jättäneille tai peruskoulun jälkeen ilman opiskelupaikkaa jääville nuorille useita eri tukivaihtoehtoja, joilla näitä nuoria autetaan pääsemään jatko-opintoihin tai työelämään. Samoin pyritään etsivän nuorisotyön avulla löytämään myös niitä nuoria, jotka ovat palveluverkon tavoittamattomissa ja joilla on erityisen suuri syrjäytymisvaara.

Useita sivistystoimen toimialaa koskevia lakiuudistuksia on tullut tai tulossa lähivuosina voimaan. Varhaiskasvatuslain ensimmäinen vaihe astui voimaan jo kesällä 2015 ja toinen vaihe kesällä 2016. Lisäksi varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaki uudistuu vuonna 2017, perusopetuslaki on muuttumassa vuoden 2018 alusta, myös ammatillisen koulutuksen reformi tulee uudistamaan kaikki ammatillisen koulutuksen osat.

Suositukset:

Erityisessä syrjäytymisvaarassa ovat nuoret, jotka lopettavat peruskoulun kesken tai eivät peruskoulun jälkeen jatka opintojaan. Tarkastuslautakunta pitääkin tärkeänä näiden nuorten tukemista ja suosittaa kokeilemaan mahdollisuuksien mukaan myös uusia keinoja näiden nuorten auttamiseksi. Yksi keino voisi olla informaation lisääminen erityisesti näiden nuorten vanhemmille. Tämä voisi tapahtua esimerkiksi järjestämällä vanhemmille julkinen tilaisuus, jossa kerrotaan Vantaan tukivaihtoehdoista peruskoulun keskeyttäneille tai vain peruskoulun suorittaneille. Nuorten vanhemmilla olisi samalla mahdollisuus kysyä neuvoja oman nuoren tilanteeseen ja näin myös vanhempien mahdollisuudet tukea nuorta paranisivat.

7.2 Tikkurilan lukio

Tikkurilan lukio on opiskelijamäärältään yksi Suomen suurimmista lukioista. Vuoden 2016 alusta myös Vantaan aikuislukio liittyi osaksi Tikkurilan lukiota. Lukion opiskelijamäärä elokuussa 2016 oli 1 640, joista päivälukiossa oli 1 190 ja aikuislukiossa 450 opiskelijaa. Tikkurilan lukio painottaa opetuksessaan viestintää ja elokuvaa mutta viestintälinjan lisäksi opiskelijat voivat hakea opiskelijapaikkaa vastaanottaessaan liikuntalinjalle, musiikkilinjalle sekä matematiikkapainotukseen. Tikkurilan lukiossa on myös IB-linja[27], jolla opiskelee maksimissaan 90 opiskelijaa (sisään otetaan 30 opiskelijaa/lukuvuosi).

Toiminnasta

Seuraavassa on koottuna Tikkurilan lukion toimintaan liittyviä tunnuslukuja.

Opiskelijamäärät 20.9. tilastointipäivän mukaan:

2013	2014	2015
1 154	1 169	1 185

Aloituspaikkoja 2013–2015 oli vuosittain 388, joista 358 yleislinjalle + 30 IB-linjalle. Aloituspaikat ovat vuosittain täyttyneet.

Keskeyttämisprosentti:

2013–2014	2014–2015	2015–2016
3,9 prosenttia	3,4 prosenttia	1,6 prosenttia

[27] IB= International Baccalaureate eli kansainvälinen ylioppilastutkinto, opetus englanninkielistä.

Kolmessa vuodessa päättötodistuksen saaneet:

2013–2014	2014–2015	2015–2016
97 prosenttia	93,5 prosenttia	95 prosenttia

Koulutuksen valtakunnallisia vertailuja

Lukioiden valtakunnallisissa vertailuissa Tikkurilan lukio on sijoittunut yli valtakunnallisen keskitason. Yleisradion internet sivujen lukiovertailussa, jossa vertailu perustuu ylioppilastutkinnon neljän pakollisen aineen pistemäärien keskiarvoon, Tikkurilan lukion tulos vuonna 2016 oli 4,47 ja sijoitus 106/417.[28] Myös Tikkurilan lukion IB-linja oli vuonna 2013 tehdyssä kokonaispisteiden vertailussa Suomen IB-lukioiden keskiarvon yläpuolella. Tikkurilan lukion IB-linjan kokonaispisteiden keskiarvo oli kyseisessä vertailussa 35 pistettä, kun Suomen IB-lukioiden keskiarvo oli 30,5 pistettä.[29]

Opiskelijan ohjauksen korostaminen

Tikkurilan lukiossa kiinnitetään erityisesti huomiota opiskelijan opintojen ohjaukseen ja laaja-alaiseen tukemiseen. Opinto-ohjaajia lukiossa on neljä ja he keskittyvät pelkästään oppilaiden opintojen ohjaukseen. Lisäksi opintojen ohjauksessa ovat tärkeässä asemassa myös ryhmien ohjaajat, jotka seuraavat opiskelijoiden edistymistä. Tikkurilan lukiossa koko koulun henkilöstö ja erilaiset tukiryhmät muodostavat laajan tukiverkoston, joka antaa opiskelijalle tukea myös muissa kuin opintoihin liittyvissä asioissa. Oppilaisiin pyritään luomaan luottamuksellinen suhde, jotta tuen pyytäminen olisi helpompaa. Myös vuoden 2016 alussa Tikkurilan lukioon hallinnollisesti yhdistyneessä Vantaan aikuislukiossa on tehostettu opiskelijan ohjausta.

Uusi opetussuunnitelma

Vantaan lukioissa laadittiin lukioiden yhteinen opetussuunnitelma lukuvuodelle 2015–2016 ja lukuvuonna 2016–2017 laaditaan lukiokohtaiset opetussuunnitelmat. Opetussuunnitelmaprosessissa olivat mukana opettajat, opiskelijat ja huoltajat. Olennaista uudessa opetussuunnitelmassa on tiettyjen taitojen (esimerkiksi kriittisen ajattelun taidot ja itsearviointi) nostaminen selvästi osaksi oppiainekohtaisia opetussuunnitelmia. Yhteisissä opetussuunnitelmissa painottuu myös tieto- ja viestintäteknologian asianmukainen hyödyntäminen. Opiskelijoiden osallisuus on lisäksi tärkeässä osassa. Esimerkiksi ennen jokaista kurssia opettaja keskustelee ja sopii yhdessä opiskelijoiden kanssa kurssiarvioinnin periaatteista.

Sähköiset ylioppilaskokeet ja lukiokoulutuksen rahoituksen uudistaminen

Uutena asiana lukuvuonna 2016–2017 ovat sähköiset ylioppilaskokeet, joihin on valmistauduttu jo lukuvuonna 2015–2016 lisäämällä sähköisten kokeiden määrää. Ennen ylioppilaskokeita tullaan varmistamaan, että jokaisella opiskelijalla on riittävä tekninen osaaminen kokeen tekemiseen.

Lukiokoulutuksen rahoitusmallia ollaan uudistamassa seuraavien vuosien kuluessa[30]. Lukiokoulutuksessa valtion rahoitus määräytyy tällä hetkellä pääsääntöisesti laskennallisesti opiskelijamäärän ja opiskelijaa kohden määrätyn yksikköhinnan pohjalta. Tulevaisuudessa vain osa rahoituksesta tulisi laskennallisen opiskelijamäärän ja yksikköhinnan mukaan ja osa taas suoritus- ja vaikuttavuusrahoitusosuuksina. Suoritusrahoitusosuuteen vaikuttaa muun muassa lukiosta kolmessa vuodessa valmistuneiden osuus. Uutta rahoitusmallia on suunniteltu otettavaksi asteittain käyttöön vuoden 2017 alusta niin, että lopullisesti rahoitus tulisi lukiokoulutuksessa kokonaan uuden mallin mukaan vuoden 2020 alusta. Tikkurilan lukio tullee hyötymään uudesta mallista, sillä Tikkurilan lukiossa kolmessa vuodessa valmistuneiden osuus on hyvällä tasolla (yli 90 prosenttia).

[28] http/:yle.fi/uutiset/3-8904907.
[29] http://www.vantaansanomat.fi/artikkeli/254164-tikkurilan-ib-opetus-on-maan-karkea.
[30] http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Koulutus/koulutuspolitiikka/Hankkeet/Toisen_asteen_rakenneuudistus/tapahtumat/liitteet/Toisen_asteen_koulutuksen_rakenne-_ja_rahoitusuudistus_Oulu_Tre_AL2.pdf.

Johtopäätökset:

Tikkurilan lukion opiskelijapaikat ovat täyttyneet vuosittain hyvin. Aloituspaikkoihin on viime vuosina ollut selvästi paikkamäärää enemmän hakijoita. Valtakunnallisissa oppimistulosvertailuissa Tikkurilan lukio on sijoittunut ylempään kolmannekseen.

Opiskelijoiden opintojen ohjaukseen on Tikkurilan lukiossa kiinnitetty erityisesti huomiota ja koko henkilöstö ja erilaiset tukiryhmät muodostavat laajan tukiverkoston, joka tukee opiskelijoita myös opintojen ulkopuolisissa asioissa. Pyrkimys on, että opiskelija saa koko ajan tarvittavaa ohjausta ja tukea ja näin edesautetaan sitä, että opiskelija saa lukio-opinnot suoritettua kolmessa vuodessa. Tässä on myös onnistuttu varsin hyvin sillä lukion kolmessa vuodessa suorittaneiden määrät ovat Tikkurilan lukioissa olleet viime vuosina yli 90 prosenttia eli Vantaan lukioista selvästi korkeimmat.

Lukio kehittää koko ajan toimintaansa ja uusissa opetussuunnitelmissa painottuu tieto- ja viestintäteknologian asianmukainen hyödyntäminen. Tähän liittyen valmistaudutaan myös sähköisiin ylioppilaskokeisiin.

Lukiokoulutuksen rahoitusmalli on uudistumassa ja jatkossa vain osa rahoituksesta tulisi laskennallisen opiskelijamäärän ja yksikköhinnan mukaan ja osa taas suoritus- ja vaikuttavuusrahoitusosuuksina. Suoritusrahoitusosuuteen vaikuttaa muun muassa lukiosta kolmessa vuodessa valmistuneiden osuus, joka Tikkurilan lukiossa on ollut yli 90 prosenttia. Lukio tulleekin hyötymään uudesta rahoitusmallista.

Suositukset:

Oppilashakijamäärien perusteella Tikkurilan lukio on vetovoimainen oppilaitos. Myös oppimistulokset ovat lukiossa olleet hyvällä tasolla ja yli 90 prosenttia opiskelijoista valmistuu lukiosta kolmessa vuodessa. Tarkastuslautakunta kannustaa lukiota jatkamaan hyviä tuloksia tuottanutta työtä ja edelleen hakemaan uusia toiminnan kehittämiskeinoja.

8 SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI

8.1 Lastensuojelun tilanne

Tavoitteena oli arvioida lastensuojelun tilannetta Vantaalla, erityisesti avopalveluissa ja Tikkurilan ja Koivukylän alueilla. Arvioinnin taustalla olivat henkilökunnan julkisuuteen nostamat asiat. Samalla tarkennettiin ja päivitettiin toimintavuoden 2014 aikana saatua selvitystä.

Vantaan kaupunginhallitus sai lastensuojelusta pyytämänsä selvityksen 2.3.2015. Selvityksessä kuvattiin lastensuojelun tulosyksikön tilannetta Vantaalla sekä henkilöstön näkemyksiä Vantaan lastensuojelutyöstä suhteessa lastensuojelun laatusuosituksiin[31]. Selvityksen pohjalta nostettiin tiettyjä asioita toimenpide-esityksiksi. Toimenpide-esitykset liittyivät asiakasmäärän hallintaan, verkostoyhteistyöhön, henkilöstöön, perehdyttäminen, kehittäminen ja työhyvinvointi -teemaan sekä sosiaaliseen raportointiin ja suuri osa niistä on toteutettu. Vuosien 2014–2015 aikana perhepalveluihin on saatu vakansseja, joilla tuetaan erityisesti ennaltaehkäisyä ja varhaista puuttumista. Kannettavien tietokoneiden tai tablettien käyttöönoton ansiosta on päästy tekemään reaaliaikaista kirjaamista, mikä tehostaa toimintaa.

Lastensuojelun tilanne nousi uudelleen julkisuuteen keväällä 2016 eräiden Tikkurilan lastensuojelun avopalveluiden työntekijöiden Etelä-Suomen aluehallintovirastoon (jatkossa AVI) tekemän kantelun johdosta. Kantelu koski erityisesti suunnitelmallista lastensuojelutyötä. Kantelussa merkittävimmäksi ongelmaksi nimettiin alimitoitetut henkilöresurssit.

[31] Lastensuojelun laatusuositus, Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2014:4.

Alkuvuonna 2016 myös eduskunnan apulaisoikeusasiamies teki tarkastuksen Vantaan lastensuojelutoimeen. Tarkastuksen perusteella pyydettiin selvitystä tietyistä sosiaalipäivystykseen, turvakotipalveluihin ja henkilöstöresursseihin liittyvistä havainnoista. Henkilöstöresursseista erityisesti pyydettiin selvitystä siitä, miten resurssit saadaan työntekijöiden määrän ja pätevyyden osalta kohdalleen sekä siitä, miten lastensuojelulain 30 §:n edellyttämät asiakassuunnitelmat ja työskentely vanhempien kanssa saadaan toteutettua.

Tarkastuslautakunta kuuli kokouksissaan syksyllä 2016 lastensuojelun sosiaalityöntekijöitä, lastensuojelun esimiehiä ja johtoa, pääluottamusmiehiä sekä apulaiskaupunginjohtajaa. Työntekijöiden pääsanoma oli se, että sosiaalityöntekijöiden asiakasmäärä on edelleen liian suuri. Asiakkaina olevia lapsia ei ehditä tavata riittävästi ja myös asiakassuunnitelmia puuttuu tai niitä ei ole päivitetty. Esimiesten ja lastensuojelun johdon kanssa käydyssä keskustelussa painottuivat toisaalta tilastoinnin puutteet ja ongelmat, esimiehen ja henkilöstön vaihtuminen ja rekrytointiongelmat, jotka johtavat siihen, että vakansseja on pitkään tyhjillään.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto antoi joulukuussa 2016 päätöksen kahdessa valvonta-asiassa, jotka koskivat Vantaan lastensuojelua. Edellä mainittu työntekijöiden tekemä kantelu johti huomautukseen lastensuojelusta vastaaville viranhaltijoille. Huomautus koski lastensuojelulain edellyttämän vastuusosiaalityöntekijän nimeämisen sekä sosiaalityöntekijän riittävän lasten tapaamismahdollisuuden takaamisen laiminlyömistä. Aluehallintoviraston ratkaisujen jälkeen perhepalveluissa valmisteltiin toimenpiteitä, joista sosiaali- ja terveyslautakunta päätti 16.1.2017 (§ 6). Toimenpiteet käynnistettiin välittömästi ja ne piti toteuttaa viimeistään 1.4.2017 mennessä.

Toimenpiteisiin kuului se, että täyttämättä jääneitä sosiaalityöntekijöiden virkoja muutetaan tarpeen mukaan määräaikaisesti erityissosiaaliohjaajan viroiksi. Erityissosiaaliohjaaja voi tehdä tiettyjä asiakaspäätöksiä, valmistella päätöksiä sosiaalityöntekijän päätettäväksi ja toimia sosiaalityöntekijän työparina huostaanoton valmistelussa. Tällä toimenpiteellä vastataan siihen, että pätevien tai sijaispätevien sosiaalityöntekijöiden rekrytointi on ollut vaikeaa.

Lisäksi asiakkuuksien siirtoja sosiaalihuoltolain mukaisiin palveluihin jatketaan niiden asiakkaiden osalta, jotka eivät lakiuudistusten jälkeen kuulu lastensuojelun asiakkaiksi. Palvelutarpeen arviointi ja lastensuojelun selvitysprosessi yhdistetään. Esimiesten vastuulla olevaa asiakasohjausta tehostetaan ohjausjärjestelmällä ottamalla käyttöön muun muassa kalenterijärjestelmän ominaisuudet. Lähiesimiesten vastuulla on, että kaikille asiakkaille nimitetään vastuusosiaalityöntekijä ja riittävät lasten tapaamiset turvataan sekä varmistetaan asiakasprosessien johtaminen. Näiden ohella käynnistetään toimenpiteet, joilla lastensuojelun johtaminen organisoidaan ja keskitetään niin, että se mahdollistaa resurssien jakamisen tasaisemmin toimintayksiköiden kesken ja turvaa henkilöstön työhyvinvoinnin työn tasaisemman jakautumisen avulla. Tämä toteutetaan organisaatiomuutoksella, jossa alueellisista yksiköistä luovutaan ja tilalle muodostetaan yksi kokonaisuus. Muutoksessa myös lastensuojelun vastaanottotyöstä siirretään resurssia suunnitelmalliseen lastensuojelutyöhön. Muutos on suuri ja edellyttää yhteistoimintaneuvotteluiden käymistä.

Johtavat sosiaalityöntekijät ja esimiehet seuraavat kuukausittain sitä, miten paljon työntekijät tapaavat lapsia. Maaliskuun 2017 tilanteessa Tikkurilan lastensuojelun avopalveluissa oli 45 asiakaslasta sosiaalityöntekijää kohti, kun suositus on 30–40.

Maaliskuussa 2017 lastensuojelusta tehtiin taas nimetön kantelu AVI:lle Tikkurilan alueen työntekijäksi esittäytyvän henkilön toimesta.

Johtopäätökset:

Lastensuojelun rakennemuutos on ollut koko maassa käynnissä jo jonkin aikaa ja työ jatkuu edelleen. Vantaalla perhepalveluiden tulosyksikössä tehdään muutoksia, joilla pyritään vastaamaan palveluiden tarpeeseen. Aikuissosiaalityön ja lastensuojelun yhteistyö korostuu ja asiakkaita ohjataan ja myös siirretään ennalta ehkäisevien palveluiden piiriin. Pyrkimys on siihen, että lastensuojelun asiakkuuteen päädytään vasta hyvin vakavissa tilanteissa.

Toimiala on vakuuttanut, että Vantaan lastensuojelun tilanne kokonaisuudessaan ei ole huolestuttava. Julkiseen keskusteluun on noussut erityisesti Tikkurilan yksikön työtilanne ja työpaine. Vaihtuvuutta on ollut sekä henkilökunnassa että lähiesimiehissä.

Lastensuojelun toimintatapojen yhtenäistäminen on kesken. Esimerkiksi kiireellisyys on määritelty hyvin eri tavoin kolmessa eri aluetoimistossa sekä virka-ajan ulkopuolella toimivassa sosiaali- ja kriisipäivystyksessä. Kiireellisyyden käsitettä sekä muita yhteistyöhön liittyviä rajapinta- ja määrittelyasioita työstetään yhdessä henkilöstön kanssa. Myös alueorganisaatiosta luopumisen pitäisi edistää toimintatapojen yhtenäistämistä ja helpottaa henkilöresurssien suuntaamista.

On ollut pitkään tiedossa, että asiakastietojärjestelmä on vanha ja erityisesti tilastointiominaisuuksiltaan puutteellinen ja että muutosten tekeminen siihen on hyvin kallista. Uusi järjestelmä on tarkoitus ottaa käyttöön marraskuussa 2018. Koska asiakastietojärjestelmästä ei saada tarvittavia tilastoja, lastensuojelun johto on työntekijöiltä saatavien tietojen varassa. Koska niin sanotut käsikirjanpidot ovat tällä hetkellä käytännössä ainoa mahdollisuus, niiden luotettavuus, saatavuus oikeille henkilöille, tietojen siirtyminen uusille työntekijöille ynnä muu on syytä varmistaa.

Lautakunta katsoo, että toimenpiteet lastensuojelun tilanteen parantamiseksi ja sosiaalihuoltolain täytäntöön panemiseksi ovat oikean suuntaisia.

Suositukset:

Asiakastietojen hallintaan ja tilastointiin selvitetään varmistusta esimerkiksi mobiiliratkaisuista. Lautakunnan päähuomio on siinä, että johdon sekä työntekijöiden tulee saada työssään tarvittavia tilastoja ja tietoja luotettavasti ja turvallisesti.

Asiakasmäärän hallintaan tähtääviä toimia tulee jatkaa.

On panostettava siihen, että lastensuojelulaki toteutuu asiakkaiden tapaamisten ja asiakassuunnitelmien laatimisen osalta. Asiakassuunnitelmat tulee saada lain mukaiselle tasolle.

8.2 Sovittelutoiminta

Rikos- ja riita-asioiden sovittelu tarjoaa lakisääteisen mahdollisuuden rikosten ja riitojen selvittämiseen. Se on puolueeton, vapaaehtoinen ja maksuton palvelu. Siinä rikoksen tai riidan osapuolet voivat käsitellä uhrille aiheutuneita henkisiä ja aineellisia haittoja sekä sopia niiden hyvittämisestä puolueettoman sovittelijan välityksellä. Sovittelu täydentää rikosoikeusprosessia tai voi olla sen vaihtoehto. Sovittelussa ei ratkaista mahdollista rikosoikeudellista syyllisyyttä eikä siihen oteta kantaa, mutta sovittelussa saavutetulla sovinnolla voi olla vaikutusta asian käsittelyyn aloitteen tehneessä viranomaisessa. Tieto sovittelun kulusta ja lopputuloksesta lähetetään aloitteen tehneelle poliisille tai syyttäjälle. Sovittelun seurauksena viranomaisilla on mahdollisuus luopua enemmistä toimenpiteistä. Syyttäjä voi ottaa sovittelun huomioon myös syyteharkinnassaan.

Sovittelu käynnistyi Suomen akatemian projektina Vantaalla 1983 ja levisi kuntien vapaaehtoisesti järjestämänä toimintana 145 kuntaan. Lakisääteiseksi valtakunnalliseksi toiminnaksi se muuttui 2006, jolloin palvelun tuottaminen jatkui Aluehallintoviraston ohjauksessa ja valvonnassa. Sovittelulain muutoksen myötä 1.1.2016 alkaen sovittelupalveluiden järjestämisvastuu siirtyi Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle (THL).

Valtion sovittelutoiminnan järjestämiseen myöntämä korvaus on pysynyt vuodesta 2006 lähtien samana ja on ollut 6,3 miljoonaa euroa vuosittain. Summa on jaettu palveluntuottajille toimialueen pinta-alan, asukasmää-

rän ja rikollisuustilanteen suhdeluvuilla. Suomessa oli vuoden 2015 lopussa kaikkiaan 20 rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelun toimialuetta ja 94 sovittelutoiminnan johdosta ja ohjauksesta vastaavaa sovittelun ammattihenkilöä. Osalla palveluntuottajista on myös aluetoimistoja tai sivutoimipisteitä.

Valtakunnallisesti rikos- ja riita-asioiden sovitteluun ohjattiin vuonna 2015 yhteensä 12 523 rikos- ja riita-asiaa, joista rikosasioita oli 11 941. Sovitteluun ohjattujen rikos- ja riita-asioiden määrä kasvoi 9,5 prosenttia vuodesta 2014. Kaikista sovitteluun ohjatuista rikos- ja riita-asioista runsas puolet oli väkivaltarikoksia. Väkivaltarikosten osuus sovitteluun tulleista tapauksista kasvoi edellisestä vuodesta kahden prosenttiyksikön verran. Sovitteluun ohjatuissa aloitteissa oli noin 2 200 lähisuhteessa tapahtunutta henkeen ja terveyteen kohdistunutta rikosta vuonna 2015. Sovitteluun ohjattujen lähisuhteessa tapahtuneiden rikosten osuus kaikista sovitteluun tuoduista rikos- ja riita-asioista oli 18 prosenttia. Sovitteluprosessi käynnistyi 68 prosentissa sovitteluun ohjatuista rikosasioista. Sopimus syntyi 80 prosentissa käynnistyneistä sovitteluprosesseista. Vuonna 2015 rikos- ja riita-asioita sovitteli 1 172 vapaaehtoista tehtävään koulutettua sovittelijaa, joista yli puolet oli 50 vuotta täyttäneitä. Tekijöiksi epäillyistä 36 prosenttia oli alle 21-vuotiaita. Alle 15-vuotiaiden osuus tekijöiksi epäillyistä oli 11 prosenttia. [32]

Yhden sovitteluun ohjatun rikos- ja riita-asian käsittelyn yhteiskunnalle aiheuttamien kustannusten keskiarvohinta oli 522,40 euroa vuonna 2015. Keskiarvohinta on laskettu jakamalla sovittelun valtionkorvauksen kokonaismäärä 6,3 miljoonaa euroa sovitteluun ohjattujen asioiden lukumäärällä. Se ei siis sisällä asiassa jo tehtyä esitutkintaa tai syyteharkintaa. Rikollisuuden torjuntajärjestelmän kustannukset nousevat helposti korkeiksi, esimerkiksi yhden vakavan väkivaltarikoksen esitutkinta maksaa keskimäärin 3 000 euroa ja yhden rikosjutun käsittely käräjä- ja hovioikeudessa noin 5 000 euroa[33]. Näin ollen sovitteluun ohjaaminen prosessin aikaisessa vaiheessa on taloudellista.

Sovittelutoiminta Vantaalla

Vantaan sovittelutoimisto on kaupungin organisaatiossa sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla perhepalvelujen tulosalueen alaisessa aikuissosiaalityön yksikössä. Valtiolta saatava korvaus kattaa toiminnan kulut. Vantaan sovittelutoimisto on vuoden 2013 alusta lähtien tuottanut sovittelupalvelut Vantaan lisäksi 11 kuntaan Keski- ja Itä-Uudellamaalla ja vuoden 2017 alussa toimialueeseen liitettiin vielä kolme kuntaa, jolloin se on identtinen Itä-Uudenmaan poliisilaitoksen toimialueen kanssa.

Vantaan sovittelutoimiston rikos- ja riita-asioiden sovitteluun tuli vuonna 2016 yhteensä 1 141 sovittelualoitetta, kun vuonna 2015 vastaava luku oli 683. Voimakas kasvu on tulos tiivistetystä yhteistyöstä Itä-Uudenmaan poliisin kanssa ja poliisin uusista käytännöistä sovitteluun ohjaamisessa.

Sovitteluohjaajien pääasiallinen tehtävä on käsitellä aloitteet ja varmistaa, että sovittelun yleiset edellytykset täyttyvät. Ohjaaja myös ohjaa ja valvoo sovittelijoiden toimintaa. Sovittelualoitteita tulee vuosittain käsiteltäväksi noin 175 aloitetta/ohjaaja. Ohjaajat myös kirjaavat aloitteet. Kaikki työntekijät osallistuvat toiminnan kehittämiseen sekä koulutussuunnitteluun ja koulutusten toteuttamiseen.

Vantaan sovittelutoimiston alueella aktiivisia sovittelijoita oli 129 vuonna 2015. Vapaaehtoiset sovittelijat tekevät vaativaa ja yhteiskunnallisesti merkittävää työtä.

[32] Rikos- ja riita-asioiden sovittelu 2015, Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tilastoraportti 12/2016.
[33] Ville Hinkkanen, Haaste 3/2013.

Johtopäätökset:

Kokonaisuutena riita- ja rikosasian sovittelu säästää valtiolta tuomioistuimien, syyttäjälaitoksen ja poliisitutkintaan liittyviä kuluja ja myös hillitsee tuomioistuinten ruuhkautumista. Yhden sovitteluun ohjatun rikos- ja riita-asian käsittelyn yhteiskunnalle aiheuttamien kustannusten keskiarvohinta oli 522,40 euroa vuonna 2015, yhteensä 6,3 miljoonaa euroa koko maassa vuositasolla. Sovittelun edut eivät jää vain taloudelliseen puoleen. Sovittelua pidetään erityisen tehokkaana keinona nuorten ja alaikäisten kohdalla. Mahdollisuus korjata virheensä ja aiheutuneen harmin/vahingon ynnä muun ymmärtäminen voi ohjata tekijän jatkossa viisaampiin toimintamalleihin. Myös aikuisten kesken keskusteluyhteyden saaminen voi auttaa molempia osapuolia enemmän kuin asian käsittely oikeusasteissa.

Suositukset:

Tarkastuslautakunta pitää sovittelutoiminnan jatkumista tärkeänä, koska se on etenkin nuorten ja alaikäisten kohdalla tehokas uusintarikollisuuden ehkäisyn keino.

8.3 Perusterveydenhuolto

Terveyspalvelujen tulosalueeseen kuuluvat Keski-Vantaan, Länsi-Vantaan ja Pohjois-Vantaan terveysasemapalvelut, ennaltaehkäisevä terveydenhuolto ja kuntoutustoiminta. Myös Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin (HUS) yhteispäivystyksenä hoitama terveyskeskuspäivystys ja suun terveydenhuollon järjestäminen kuuluvat tulosalueen alaisuuteen. Tulosalueen henkilöstön määrä on 584.

Vantaalla on käytössä listautumismalli, jonka mukaan omalääkäri nimetään potilaille, joiden tila edellyttää pitkäaikaista lääkärisuhdetta. Koko Vantaalla 47 prosenttia asukkaista käytti terveysasemien palveluita vuonna 2015. Terveysasemien palvelupiirit käyvät ilmi alla olevasta kuvasta.

Taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet

Tulosalueen tavoitteet on johdettu toimialan tavoitteista ja niistä suurin osa on johdettu sitovista tavoitteista.

Talousarvio alittui. Terveyspalvelujen toimintakuluihin oli toimialan vuoden 2016 käyttösuunnitelmassa varattu 83,4 miljoonaa euroa. Toteutuneet toimintakulut olivat 80,2 miljoonaa euroa. Toimintakulut olivat 0,9 prosenttia pienemmät kuin vuoden 2015 toteutuneet toimintakulut. Säästöstä noin puolet johtui siitä, että virka-ajan ulkopuolisen terveyskeskuspäivystyksen kulut toteutuivat edellisvuotta pienempinä. Vuonna 2016 Peijaksen terveyskeskuspäivystyksen palveluntuottajana oli HUS. Toiminnalliset tavoitteet koskivat erityisesti palveluiden kehittämistä yhdessä asiakkaiden kanssa, hoitoonpääsyn nopeuttamista ja sähköisen asioinnin ja itsepalvelun lisäämistä. Asiakastyytyväisyyskyselyssä tulosalue sai edelleen erinomaiset arvosanat.

Toiminnan kehittäminen

Sähköisen asioinnin ja itsepalvelun lisäämistä tavoitellaan. Sähköinen palvelusetelijärjestelmä on saatu käyttöön ja palvelusetelin käyttöä on lisätty. Ennaltaehkäisevässä terveydenhuollossa sähköisen asioinnin laajentaminen on tavoitteena neuvolassa sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa.

Sote-ratkaisuun on valmistauduttu seuraamalla valmistelua ja osallistumalla kokouksiin. Mielenterveys- ja päihdepalvelujen toiminnallinen integraatio on käynnistetty. Myyrmäessä ja Tikkurilassa alkoi syksyllä 2016 matalan kynnyksen päihde- ja mielenterveysvastaanotto, johon voi tulla ilman ajanvarausta. Palvelu jatkuu maaliskuun 2017 loppuun asti, sen jälkeen se jatkuu Martinlaakson terveysaseman uusissa tiloissa. Myös Peijaksen päivystyksessä päihdetyöntekijä liitetään tiiviimmin päivystykseen.

Henkilöstön hyvinvointia tuetaan ja tuunattu työ on otettu käyttöön. Tulosalueen terveysperusteiset poissaolot olivat 4,7 prosenttia vuonna 2016 (koko kaupungissa 4,6 prosenttia, toimialalla 5,22 prosenttia). Osaamisen kehittämistä on jatkettu ja lean-koulutuksia toteutettu.

Lean-ajattelun[34] soveltamista on jatkettu ja toiminta- ja asiakasprosesseja sujuvoitettu. Kaikki neuvolat saatiin varustettua ultraäänilaittein alkuvuoden 2016 aikana. Tämän myötä lähetteet erikoissairaanhoitoon vähenivät 4,9 prosenttia, konsultaatiot 6,1 prosenttia ja kiireelliset lähetteet 11 prosenttia. Tulkkikustannusten kasvun hillitsemiseksi on kehitetty etätulkkausta. Ennaltaehkäisevässä terveydenhuollossa uudistetaan monitoimijaista perhevalmennusta ja kehitetään neuvolan perheohjauksen varhaisen tuen toimintamalleja.

Hoitoonpääsy

Asiakkaiden terveys ja hyvinvointi paranevat -tavoitteessa mittareina ovat, että palveluohjaus- ja vastuutyöntekijätoimintamalli on käytössä kaikissa toiminnoissa, listautuneiden potilaiden kiireetön hoitoonpääsy 21 päivässä ja uudet varhaisen tuen toimintamallit käytössä. Kiireettömään hoitoon pääsy oli myös koko toimialan tuloskorttitavoitteena. Tavoitteena on, että potilaat, joilla on omalääkäri, pääsisivät kiireettömälle ajalle 21 päivän sisällä. Vuoden 2016 keskiarvo oli 24 päivää. Listautumattomien potilaiden hoitoonpääsy on hitaampaa kuin listautuneiden. Huhtikuussa 2017 keväällä otetaan kokeiluluontoisesti käyttöön palveluseteli nopeuttamaan erityisesti listautumattomien potilaiden pääsyä kiireettömään hoitoon. Samoihin aikoihin alkaa vapaa hakeutuminen päiväpoliklinikoille kiireellisissä asioissa. Suunnitteilla on myös ottaa käyttöön sähköinen hoidon tarpeen arvio, tämän myötä myös sähköistä ajanvarausta on mahdollista laajentaa.

Perumattomat ajanvaraukset

Peruuttamattomia ajanvarauksia on paljon. Lääkäriaikoja jäi vuonna 2016 terveysasemilla käyttämättä noin 3 300 ja tulosalueella yhteensä lähes 5 200. Hoitajille varattuja aikoja jäi käyttämättä terveysasemilla, ennaltaehkäisevässä terveydenhuollossa ja kuntoutuksessa yhteensä noin 7 700. Varatun ajan voi perua puhelimitse,

[34] Lean-ajattelu on pääosin Toyota Production Systemsin periaatteiden pohjalta muodostettu johtamisfilosofia, joka keskittyy seitsemän erilaisen turhuuden (tuottamattoman toiminnon) poistamiseen, minkä avulla pyritään parantamaan asiakastyytyväisyyttä, parantamaan laatua ja pienentämään toiminnan kustannuksia ja lyhentämään tuotannon läpimenoaikoja. Terveydenhuollon Lean -sovellutuksissa tavoitteena on linjatuotanto tuotteistamalla hoitopolkuja määrätyille sairaus- tai potilastyypeille.

tai jos aika on varattu sähköisesti, sen voi perua sähköisesti. Tekstiviestiperuutukset eivät toimi ainakaan kaikilla alueilla.

Hoitotakuu

Hoitotakuu on tulosalueen mukaan toteutunut lain mukaisesti. Lääkärivakanssit ovat täynnä ja aikoja on saanut hyvin. Potilaiden hoito on alkanut heti hoidon tarpeen arviolla. Puhelinpalvelujärjestelmän kokonaisvastausprosentti oli vuoden 2016 aikana 90–95 prosenttia.

Kiireetön hoitoon pääsy on toteutunut laissa säädetyn kolmen kuukauden sisällä. Odotusajoissa eri terveysasemille on suuria eroja. Hoitotakuun toteutumisraportin mukaan pisimpään omalääkärin aikaa pitää kiireettömässä asiassa odottaa Myyrmäessä ja Koivukylässä. Myyrmäkeen ollaan lisäämässä vakansseja ja toimintoja leanataan, jotta palveluun pääseminen olisi alueellisesti tasa-arvoisempaa.

Puhelinjärjestelmä on ruuhkainen. Terveyspalvelujen näkökulmasta terveysneuvontanumeron siirtyminen omaan toimintaan ei ole ruuhkauttanut terveysasemien puhelinliikennettä tavallista enempää. Kokemukset neuvonnan hoitamisesta omana toimintana ovat hyvät. Puhelinyhteyden jonotusaika oli vuonna 2016 keskimäärin pisin Korson terveysasemalle, mutta myös Tikkurilan ja Myyrmäen terveysasemien puhelimet olivat ruuhkaisia. Korson puhelinyhteyksien parantamiseksi on jo tehty toimenpiteitä alkuvuonna 2017.

Asiakastyytyväisyys

Asiakkaiden tarpeet selvitetään toimintaympäristöanalyyseillä. Asiakastyytyväisyyttä mitataan toimialan omalla asiakaskyselyllä joka toinen vuosi ja THL:n suurten kaupunkien asiakastyytyväisyyskyselyllä myös kahden vuoden välein. THL:n kyselyn tuloksia vuodelta 2016 ei ollut vielä käytettävissä. Toimialan omassa asiakastyytyväisyyskyselyssä vuonna 2016 terveyspalveluiden yleisarvosana oli 9,0 (9,02 vuonna 2014). Tulosalueen sisällä terveysasemapalvelujen arvosana oli 8,68 ja se oli pudonnut kahden vuoden takaisesta hieman (8,78). Selvempi pudotus oli tapahtunut terveyskeskuspäivystyksen (Peijaksen sairaalan päivystys) kohdalla. Vuonna 2016 arvosana oli 8,0, kun se kaksi vuotta aiemmin oli 9,05. Terveysasemien väliset erot näyttävät hieman kasvaneen, vaikka tulokset ovat edelleen hyviä. Vuoden 2014 kyselyssä kaikkien terveysasemien arvosanat olivat välillä 8,48–8,94 (Myyrmäki, Länsimäki). Vuoden 2016 kyselyssä arvosanat vaihtelivat välillä 7,54–9,02 (Myyrmäki, Martinlaakso).

Johtopäätökset:

Tulosalueen tavoitteet on johdettu toimialan tavoitteista ja ne pääsääntöisesti edelleen kaupungin sitovista tavoitteista. Tulosalueelle asetetut toiminnalliset tavoitteet toteutuivat varsin hyvin ja talousarvio alittui.

Kaupunki raportoi hoitotakuun toteutumisesta internetsivuillaan. Kaupungin raportoinnin mukaan puhelinpalvelujärjestelmän kokonaisvastausprosentti on ollut 90,5–95,1 prosenttia tammi-elokuussa 2016 ja hoitotarpeen arvioinnit on tehty määräajassa. Kiireetön hoito tulee aloittaa kolmen kuukauden sisällä ensimmäisestä yhteydenotosta. Saatujen listausten perusteella tämä toteutuu.

Terveysasemapalveluissa on vuonna 2016 ollut alueellisia eroja toisaalta puhelinyhteyden saamisessa ja toisaalta kiireettömän lääkäriajan odotusajassa. Hyvänä asiana voidaan todeta, että molempien osalta on jo päätetty tehdä korjaavia toimenpiteitä.

Varattuja vastaanottoaikoja jää vuosittain paljon käyttämättä. On tilanteita, joissa ajanvarauksen peruminen onnistuu vain puhelimitse ja toisaalta tiedetään, että puhelinpalvelut ovat välillä hyvin ruuhkaisia. Jos ajan peruminen on kovin aikaa vievää, se saattaa jäädä tekemättä.

Suositukset:

Palveluihin pääsyn tulisi olla alueellisesti tasa-arvoista. Vastaanottoajan perumisen pitäisi olla riittävän nopeaa ja yksinkertaista.

8.4 Tikkurilan terveysasema

Perusterveydenhuollon kokonaisuuden lisäksi tarkastuslautakunta perehtyi yhden terveysaseman toimintaan. Tikkurilan terveysasema on niin sanottu laajan palvelun terveysasema, jossa on kiireellinen ja kiireetön sairasvastaanotto. Toiminnan painopisteenä tulisi olla pitkäaikaissairauksien hoito. Terveysasemalla annetaan myös muun muassa ennalta ehkäisevää terveydenhuoltoa ja hoidetaan pitkäaikaisia sairauksia. Tikkurilan terveysaseman väestöpohja oli vuoden 2016 alussa noin 60 000 asukasta ja se on asukaspohjalla mitattuna yksi Suomen suurimmista terveysasemista.

Potilaskontaktien määrää ja aikojen saatavuutta seurataan

Lääkärien vastaanottokäyntien osalta tavoitteena oli vuonna 2016 kolmen prosentin kasvu, joka on myös määritelty terveysaseman tuottavuusmittariksi. Vastaanottokäyntien määrä nousi 1,5 prosenttia.

Ei-listautuneet potilaat joutuvat odottamaan kiireetöntä aikaa välillä pitkään. Vuoden aikana mittarina käytetty keskimääräinen odotusaika vastaanotolle vaihteli listautuneilla potilailla kuukausittain 17–29 päivän välillä. Listautumattomilla potilailla keskimääräinen odotusaika oli kuukausittain 35–61 päivän välillä.

Peruuttamattomia ajanvarauksia on paljon. Tikkurilan terveysasemalla perumattomia lääkärivastaanottoaikoja oli 914 ja perumattomia hoitajien vastaanottoaikoja 552 vuonna 2016.

Hoitajien vastaanottokäyntien lukumäärää seurataan myös, samoin puhelinkontaktien määrää, vastausprosenttia ja takaisinsoittojen määriä. Puhelumäärä on suuri, noin 10 000 puhelua kuukaudessa. Tikkurilan terveysaseman puhelinkontaktitilaston mukaan noin puoleen puheluista ehditään vastata. Vastaamattomista vajaa puolet jättää takaisinsoittopyynnön. Puhelinkontaktien suurta määrää ajatellen vastaus ei ole siinä, että lisättäisiin vastaajien määrää, vaan toimiminen toisin, esimerkiksi ohjaamalla potilaita nettipalveluun ja omakannan käyttöön.

Johtopäätökset:

Terveysaseman tuottavuusmittarina oli lääkärien vastaanottokäyntien määrän kasvu jossa tavoitetaso oli kolmen prosentin kasvu. Toteutunut vastaanottokäyntien määrän kasvu oli 1,5 prosenttia, joten tavoitetta ei saavutettu. Vastaanottokäyntien määrä on helposti mitattavissa, mutta pelkkä määrän kasvattaminen ei välttämättä palvele toimintaa parhaiten. Arvioinnin yhteydessä nousikin esiin ajatus, että tavoitteena tulisi olla hoidon tarkoituksenmukaisen toteutuksen parantaminen. Tällä voidaan tarkoittaa esimerkiksi toiminnan järkeistämistä niin, että hoitajille siirretään lääkäreiltä tehtäviä, jotka he pystyvät hoitamaan joko itsenäisesti tai tarvittaessa lääkäriä konsultoiden.

Sähköisten palvelujen ja itsepalvelujen lisäämisessä on mahdollisuus ohjata osa asiakkaista hoitamaan asiansa joustavasti heille sopivana ajankohtana. Esimerkiksi koetulosten ja lääkärin kommenttien katsominen Omakanta-palvelusta vapauttaa puhelinaikoja. Kaikille asiakkaille tämä ei sovellu.

Suositukset:

Tarkastuslautakunta pitää sähköisten palvelu- ja itsepalvelumuotojen kehittämistä tärkeänä niin terveysaseman kuin koko toimialankin tasolla.

9 LIIKELAITOKSET

9.1 Keski-Uudenmaan pelastuslaitos

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitos vastaa Keski-Uudenmaan pelastustoimen alueen turvallisuudesta pelastustoimen keinoin ja huolehtii ensihoitopalveluista voimassa olevien sopimusten mukaisesti. Pelastuslaitoksen alueeseen kuuluu kahdeksan kuntaa Hyvinkää, Järvenpää, Nurmijärvi Kerava, Mäntsälä, Pornainen, Tuusula sekä Vantaa. Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen hallinto on järjestetty Vantaan kaupungin johtosääntöjen ja hallintosäännön sekä liikelaitoksen johtosäännön määräyksin. Liikelaitos kuuluu Vantaan kaupungin organisaatiossa konsernihallinnon ja asukaspalveluiden toimialaan.

Vuodelle 2016 pelastuslaitoksen tavoitteita olivat uuden pelastustoimen palvelutasopäätöksen valmistelu, valtakunnallisten tietojärjestelmien toteutus ja valvontatoiminnan asiakaslähtöisyyden ja vaikuttavuuden kehittäminen.

Pelastustoimen palvelutasopäätös

Pelastustoimen palvelutasosta ja palvelutasopäätöksestä on säädetty pelastuslaissa (§28 ja § 29). Pelastustoimen palvelutason tulee vastata paikallisia tarpeita ja onnettomuusuhkia. Palvelutasopäätöksessä on selvitettävä alueella esiintyvät uhat, arvioitava niistä aiheutuvat riskit, määriteltävä toiminnan tavoitteet ja käytettävät voimavarat sekä palvelut ja niiden taso. Nykyisen pelastustoimen palvelutasopäätöksen voimassaoloaika oli 2013–2016. Koska kunnallisvaalit siirtyivät järjestettäväksi vasta keväällä 2017, siirrettiin uuden pelastustoimen palvelutasopäätöksen valmistelu ja siitä päättäminen keväälle 2017. Samalla hyväksyttiin 2013–2016 pelastustoimen palvelutasopäätös toistaiseksi voimassaolevaksi.

Tietoverkkohankkeet

Valtakunnallisista tietojärjestelmistä suunnitteluvaiheessa ovat Hätäkeskusjärjestelmä ERICA ja siihen liittyvä pelastustoimen yhteisen keskitetyn tietovarannon ja järjestelmien määrittelyhanke VARANTO. Turvallisuusviranomaisten tietoverkkohanke eli TUVE-hanke on toteutusvaiheessa. Hankkeessa rakennetaan koko maan kattava viestintäverkko, jolla turvataan viranomaisten yhteydenpito kaikissa oloissa.

Valvontatoimen asiakaslähtöisyys

Pelastuslaitos on lisännyt ja kehittänyt valvontamenetelmiä, joissa asiakas on kiinteästi mukana valvonnan suorittamisessa. Yritysten ja laitosten palotarkastuksiin käytetään TUTOR–palotarkastusohjelmaa. TUTOR–palotarkastus perustuu sekä palotarkastuskohteen itsearviointiin että viranomaisen tekemään arvioon. TUTOR–arviointimenetelmää on laajennettu koskemaan kaikkia valvontasuunnitelman mukaisia kohteita ja menetelmässä käytettäviä arviointikriteerejä on muokattu niin, että ne soveltuvat paremmin kohteen riskitason määrittämiseen. Myös osa asuinkiinteistöjen palotarkastuksia toteutetaan omavalvonnalla. Tällöin asiakas arvioi itse kiinteistönsä paloturvallisuutta pelastuslaitoksen lomakkeen ja ohjeistuksen pohjalta. Omavalvonnassa annettujen vastausten perusteella pelastusviranomainen arvioi mahdollisten jatkotoimenpiteiden tarpeen. Saatujen vastausten todentamiseksi suoritetaan pistokoeluontoista jälkivalvontaa. Sekä TUTOR–arviointi että omavalvonta ohjaavat asiakasta havainnoimaan itse paloturvallisuuspuutteita.

Talous ja toiminta

Pelastuslaitos on toiminut tiukalla budjetilla ja esimerkiksi kuntien maksuosuutta pelastustoimeen ei ole nostettu vuoden 2015 jälkeen. Pelastuslaitos on vuosittain saavuttanut sille asetetut liikeylijäämää ja investointitasoa koskevat taloudelliset tavoitteet.

Pelastuslaitoksen palvelut on jaettu turvallisuuspalveluihin ja operatiivisiin palveluihin. Operatiiviset palvelut jakaantuvat pelastustoiminnan palveluihin ja ensihoidon palveluihin.

Turvallisuuspalvelut

Turvallisuuspalveluihin kuuluu turvallisuuteen liittyvien valistus- ja koulutustilaisuuksien pitäminen ja valvontatoiminta (kiinteistöjen ja tilojen palotarkastukset). Myös kuntien valmiussuunnitelmien laatimisen ohjaus ja erilaisten valmiuden ja varautumisen harjoitusten pitäminen kuuluu turvallisuuspalveluihin. Valistustoimintaa suunnataan sekä alueen kuntien viranomaisille että myös muille kohderyhmille, kuten senioreille, oppilaille ja maahanmuuttajille. Ennaltaehkäisevien turvallisuuspalvelujen merkitys kasvaakin jatkuvasti. Esimerkiksi kotona ja palvelutaloissa asuvien ikäihmisten määrä kasvaa ja tähän kohderyhmään liittyvissä paloturvallisuuden arvioinneissa pelastuslaitoksen ja kotihoidon viranomaiset tekevät jo nyt yhteistyötä. Vuosittain erilaisissa turvallisuusviestintätilaisuuksissa on saavutettu yli 100 000 ihmistä.

Ensihoito

Uusi terveydenhuoltolaki (1326/2010), joka tuli voimaan 1.5.2011, siirsi ensihoitopalvelun järjestämisvastuun kunnilta sairaanhoitopiireille viimeistään 1.1.2013 alkaen. Ensihoitopalvelujen tuottamisesta Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksella on yhteistyösopimukset, jotka koskevat Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän HYKS–Peijas sairaanhoitoaluetta ja Hyvinkään sairaanhoitoaluetta. Ensihoidon kokonaistehtävämäärä on ollut noin 30 000 tehtävää ja vuonna 2016 tehtävämäärä oli 32 522 tehtävää.

Pelastustoimi

Pelastustoimen tehtävämäärä on vaihdellut viime vuosina noin 6 500–7 000 tehtävän välillä. Vuonna 2016 pelastustoimella oli 7 120 pelastustehtävää, jossa kasvua edelliseen vuoteen oli noin yhdeksän prosenttia. Huomattavaa on, että alueen väkiluku on koko ajan selvästi noussut. Näin onnettomuusriskejä lisäävät tekijät, esimerkiksi liikennetiheys ja rakennetut kerrosneliömetrit, ovat alueella kasvaneet.

Maakuntauudistus

Pelastustoimi on siirtymässä osana maakuntauudistusta maakunnan järjestettäväksi vuoden 2019 alusta. Uudistuksen tavoitteena on toiminnan tehostaminen. Muita tavoitteita ovat muun muassa ohjausjärjestelmän ja johtamisen kehittämien valtakunnallisesti yhdenmukaisesti ja varautumisen valtakunnallisen koordinoinnin varmistaminen. Keski-Uudenmaan pelastuslaitos seuraa aktiivisesti muutoksen etenemistä ja valmistautuu muutokseen.

Johtopäätökset:

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen tehtävämäärät ovat hieman vaihdelleet viime vuosina. On huomattavaa että alueen väestömäärä ja erilaiset muut onnettomuusriskiä lisäävät tekijät ovat alueella viime vuosina selvästi kasvaneet.

Valvontatoiminnassaan pelastuslaitos on lisännyt sekä yritysten ja laitosten että asuinkiinteistöjen omavalvontaa paloturvallisuusasioissa. Asiakkaat oppivat näin myös itse kiinnittämään huomiota paloturvallisuusasioihin. Valvontatoimintaan liittyvän ennaltaehkäisevän työn merkitys kasvaa koko ajan. Esimerkiksi kotihoidossa ja palveluasumisen piirissä olevien vanhusten määrä on noussut jatkuvasti ja pelastustoimi ja kotihoidon viran-omaiset tekevät yhteistyötä paloturvallisuusarvioinnissa.

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitos on viime vuosina saavuttanut sille asetetut taloudelliset tavoitteet. Myöskään jäsenkuntien maksuosuuksia pelastustoimeen ei ole vuoden 2015 jälkeen korotettu, joten pelastuslaitos on pystynyt toimimaan taloudellisesti.

Vuoden 2019 alusta pelastustoimi siirtynee osana maakuntauudistusta maakunnan järjestettäväksi. Pelastuslaitos seuraa aktiivisesti muutoksen etenemistä ja valmistautuu tuleviin muutoksiin.

Suositukset:

Tarkastuslautakunta kannustaa pelastuslaitosta jatkossakin kehittämään asiakaslähtöistä valvontatyötä. Näin lisätään toiminnan asiakasvaikuttavuutta ja samalla nostetaan asiakkaiden tietoisuutta paloturvallisuusasioista.

10 TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄ, KOKOONPANO JA TOIMINTA

Tehtävä

Vuonna 2016 tarkastuslautakunnan tehtäviä sääteli 1.5.2015 voimaan astunut kuntalaki numero 410/2015.

Uuden kuntalain mukaan tarkastuslautakunnan asettaa valtuusto hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on

- valmistella valtuuston päätettäväksi hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat,
- arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla,
- arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää,
- huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta,
- valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi,
- valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Kuntalain 124 §:stä ilmenevät tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajan tietojensaantioikeudet tarkastustehtävänsä hoitamiseksi.

Tarkastuslautakunnan tehtävän voidaan yleisesti todeta liittyvän demokraattiseen järjestelmään, sillä tarkastuslautakunta toimii politiikan ohjauksen asiantuntijaelimenä ja tarkastuslautakunnan jäsenet toimivat kunta-

laisten edustajina. Se on valtuuston asemaa strategisena johtajana korostava ja poliittisten tavoitteiden saavuttamisen arviointia suorittava instituutio.

Tarkastuslautakunta laatii vuosittain kaupunginvaltuustolle tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä luovutettavan arviointikertomuksen. Arviointikertomus on yhteenveto arviointimuistioista ja tilinpäätöksen johdosta tehtävistä havainnoista ja arvioista kyseistä toiminta- ja varainhoitovuotta koskien. Tarkastuslautakunta voi esittää tarvittaessa arvionsa myös erilliskertomuksessa.

Ulkoinen tarkastus valvoo kuntalaisten näkökulmasta, miten palvelut toteutetaan ja miten saadaan vastinetta maksetuille verorahoille. Samalla se valvoo sekä laillisuus- että tuloksellisuusnäkökulmasta valtuuston tahdon toteutumista. Tarkastuslautakunnalla on selkeästi kuntalaisnäkökulma arvioidessaan toimintaa, kun taas tilintarkastajalla laillisuusnäkökulma.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on myös tarkastuksen järjestäminen kunnassa. Se valmistelee tilintarkastajan valintaa koskevan esityksen kaupunginvaltuustolle. Tilintarkastus on laillisuustarkastusta. Laillisuustarkastus puolestaan on vastaavuustarkastusta. Tilintarkastajan tehtävät luetellaan kuntalain 123 pykälässä. Tarkastuslautakunnan työ on toiminnan arvioinnissa eli tuloksellisuusarvioinnissa. Tavoitteet on asetettu talousarviossa. Tarkastuslautakunta käyttää pitkittäistietoja, poikittaistietoja, standardeja sekä tarkoituksenmukaisuutta arvioidessaan valtuuston päätösten ja tavoitteiden toteutumista. Arviointi kohdistuu esimerkiksi toimintoihin, ohjelmiin, projekteihin, ja sen näkökulma voi olla eettinen, taloudellinen, oikeudenmukainen ja niin edelleen. Tarkastuslautakunnan arvottaminen tulee esiin lisäkysymyksissä. Tavoitteen toteutumisen toteaminen olisi yksinään vastaavuustarkastusta, mutta lisäkysymykset ja selvitykset ovat toiminnan arvioimista.

Kokoonpano

Kaupunginvaltuusto on 28.1.2013 asettanut tarkastuslautakunnan valtuustokaudelle 2013–2016. Tarkastuslautakunnan kokoonpano on toimintakautena ollut seuraava:

Jäsen	Varajäsen
Malmi Juha, puheenjohtaja	Kyyrö Marja
Huhta Jaana, varapuheenjohtaja	Kauppinen Sirpa
Abdi Faysal	Sodhi Ranbir
Eklund Tarja	Kassila Christina
Hako Jukka	Kiljunen Kimmo
Hurri Maija	Wallenius Arja
Kaukola Ulla	Päivinen Tiina-Maria
Koivuniemi Petri	Härmälä Göran
Kortesalmi Marilla	Porthén Jari
Norrena Vaula	Kostilainen Anniina
Sillanpää Minttu	Tyystjärvi Kati
Tenhunen Juha	Karén Timo
Vahtera Pauli	Simonen Juha
Virta Raija	Leppänen Janne

Kuvassa valtuustokauden 2013–2016 tarkastuslautakunta ja valmisteleva henkilöstö vasemmalta oikealle: jäsen Marilla Kortesalmi, kaupunkitarkastaja Reima Pietilä, varajäsen Kati Tyystjärvi, jäsen Ulla Kaukola, varajäsen Timo Karén, jäsen Maija Hurri, jäsen Vaula Norrena, jäsen Tarja Eklund, puheenjohtaja Juha Malmi, jäsen Faysal Abdi, jäsen Raija Virta, esittelijä, kaupunginreviisori Helena Hyvönen, kaupunkitarkastaja Sari Hännikäinen. Kuvasta puuttuvat varapuheenjohtaja Jaana Huhta, jäsenet Jukka Hako, Petri Koivuniemi, Minttu Sillanpää, Juha Tenhunen ja Pauli Vahtera sekä sihteeri Marja Mäkinen. Kuvaaja Sakari Manninen.

Vantaan tarkastuslautakunnan jäsenet ovat kaikki valtuutettuja, joten se toimii niin sanotulla valiokuntamallilla. Valiokuntamalli toimii Vantaalla hyvin. Valiokuntamalli vahvistaa lautakuntaa demokratian toimielimenä. Valtuutetut toimivat valiokuntamallissa kuntalaisten edustajina. Yhteydenpito valtuustoon on turvattu, samoin muihin luottamuselimiin. Asema on itsenäinen eduskunnan tarkastusvaliokunnan tapaan.

Toiminta

Ulkoisen tarkastuksen johtosääntö on tarkastussääntö. Uuden kuntalain voimaantultua tarkastussääntö uusittiin kaupunginvaltuustossa 24.8.2015 § 7 ja tuli voimaan 1.9.2015. Tarkastussäännön mukaan ulkoisen tarkastuksen tulosalueen muodostavat tarkastuslautakunta, tilintarkastaja ja tarkastuslautakunnan alainen ulkoisen tarkastuksen henkilöstö. Ulkoisen tarkastuksen henkilöstöön kuuluvat kaupunginreviisori, kaksi kaupunkitarkastajaa sekä tarkastussihteeri.

Tilintarkastajana on toiminut tilintarkastusyhteisö BDO Audiator Oy, vastuunalaisena tilintarkastajana JHT, KHT Ulla-Maija Tuomela ja tarkastusvastuullisena tilintarkastajana JHT, HT Tove Lindström-Koli. Vantaan kaupunki on ostanut tilintarkastusyhteisöltä 170 tilintarkastuspäivää vuodessa. Tarkastussäännön mukaan kaupunginreviisori avustaa tilintarkastusyhteisöä tarkastuksen suorittamisessa. Sopimuksen mukaan JHTT-tasoista avustamista on tehty 50 päivää.

Lautakunta on 17.8.2016 käsitellyt tilintarkastajan työohjelman tilintarkastusvuodelle 2016. Vastuullinen tilintarkastaja on määräajoin osallistunut lautakunnan kokouksiin ja raportoinut työohjelman toteutumisesta sekä tarkastushavainnoista.

Koko konsernin tilintarkastuspalvelut on kilpailutettu vuonna 2016 tilivuosille 2017–2021 (sisältää option vuosille 2021 ja 2022). Kaupunginvaltuusto on 23.1.2017 § 20 valinnut tilintarkastuspalvelujen tuottajaksi BDO Audiator Oy:n.

Tarkastuslautakunta on hankkinut Helsingin yliopiston matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan geotieteiden ja maantieteiden laitoksen aluetieteen opiskelijan Jaakko Huttusen suunnittelumaantieteen tutkimuksen. Tutkielma käsittelee tilapäisten käyttöjen hyödyntämistä osana strategisessa maankäytön suunnittelussa. Tiivistelmä tutkimuksesta esitetään tämän arviointikertomuksen kohdassa 6.4.

Vuoden 2016 arviointia varten tarkastuslautakunta on toimintavuonna kokoontunut yhteensä kolmetoista kertaa. Tämän lisäksi lautakunnan työryhmät ovat kokoontuneet yhteensä kuusi kertaa.

Tarkastuslautakunta antaa erillisen toimintakertomuksen sekä laatii toimintasuunnitelman.

Arvioinnin suunnittelu ja toteuttaminen

Tarkastuslautakunta on hyväksynyt arviointisuunnitelman vuodelle 2016 arviointivuoden kesäkuussa. Tarkastuslautakunnan toimintavuosi oli 1.6.2016–31.5.2017. Tehtävänsä toteuttamiseksi tarkastuslautakunta kuulee eri tulosalueita ja yksikköjä sekä tehtäviä ja teemoja suorittavia virkamiehiä. Tällä pyritään selvittämään yksikön kyseisen vuoden sitovien tavoitteiden toteuttaminen ja kuinka yksikkö pyrkii toteuttamaan valtuustokauden strategisia päämääriä ja kuinka se noudattaa arvoja ja visiota. Samalla se kiinnittää huomiota toiminnan tuloksellisuuteen ja tarkoituksenmukaisuuteen. Yleisesti ottaen tarkastuslautakunta perehtyy arviointityössään kaupungin eri toimialojen toimintaan ja palvelutuotantoon hankkimiensa asiakirjojen avulla, kuulemalla vastuuhenkilöitä sekä käymällä tutustumiskäynneillä toimialoilla. Vuotuinen arviointisuunnitelma on osa valtuustokauden arviointisuunnitelmaa. Valiokuntamallilla toimiva tarkastuslautakunta pystyy jo suunnitteluvaiheessa käymään keskustelua valtuuston ja eri ryhmiensä kanssa ja turvaamaan siten vuoropuhelun valtuuston ja lautakunnan välillä.

Vantaalla tarkastuslautakunnan arviointityö korostaa valtuuston asemaa strategisena johtajana ja poliittisten tavoitteiden asettajana. Arviointinäkökulma on lähtenyt strategisista päämääristä ja tavoitteista edeten sitoviin tavoitteisiin, joiden saavuttamista verrataan toimialojen, tulosalueiden ja tulosyksiköiden esittämiin tulosraportteihin. Arvioinnin kohteena ovat olleet keinot, joilla tavoitteisiin pyritään sekä se, onko eteneminen strategian mukaista. Arviointia suoritetaan tuloksellisuus- ja tarkoituksenmukaisuus näkökulmista, eli arvioiden sitä, onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Arvioinnin suunnittelu asettaa vaatimuksia tietohuollolle ja tietojen keräämisen suunnittelulle. Arvioinnissa käytetään tietoa, joka on peräisin kaupungin toimialojen toiminnasta ja raportoinnista, kaupungin oman tilasto- ja tutkimusyksikön tuotannosta, yleisestä tilastoinnista sekä eri tutkimuksista ja arvioinneista. Tietolähteitä ovat myös Kuntaliitto ja sen tuottamat kuntatalous- ja kustannustiedot. Eri ministeriöt ja eri tutkimuslaitokset sekä tutkijat ovat hyviä tietolähteitä. Tietoa käytetään vertailutarkoituksessa. Rajoittava tekijä on tilastojen ja tutkimusten valmistuminen. Arviointikertomus annetaan vuosittain keväällä, jolloin tieto edelliseltä vuodelta on vielä rajoittunutta.

Vantaan kaupunkitasoisen strategian päämäärät ja tavoitteet ovat suurelta osaltaan poikkihallinnollisia, mikä asettaa haasteita arviointityölle. Valtuustokaudella käydään lävitse myös tulosalueet osana kaupunkitasoista strategiaa ja sen jalkauttamista. Tällöin suoritetaan myös yksittäisten toimintojen arviointia. Näistä esitetään yhteenvedot toiminnan näkökulmaa koskevassa osiossa. Arviointi on osa toiminnan ohjausta ja kehittämistä. Vantaalla arviointituloksia hyödynnetään osana taloussuunnittelu- ja strategiaprosessia. Tarkastuslautakunta on strategisen ohjauksen, demokratian sekä tilivelvollisuuden toteutumisen väline.

Kunkin aiheen arviot tarkastuslautakunta esittää pääasiassa tekstiä havainnollistaakseen johtopäätösten ja suositusten muodossa, vaikka kyseessä on normaali arviointitoiminnan perusteella annettu toteamus.

Tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelma on toteutunut suunnittelukaudella. Samoin on toteutunut tilintarkastajan työohjelma vuodelta 2016 annettavaa tilintarkastuskertomusta varten.

Muu toiminta

Vantaan tarkastuslautakunta on yhdessä PKS-kaupunkien eli Helsingin, Espoon ja Kauniaisten kanssa suorittanut asunto- ja maankäyttöpolitiikkaa ja sen merkitystä hyvinvoinnin edistäjänä koskevan arvioinnin.

Tarkastuslautakunta on mallintanut itse arviointitoimintaansa, kuvannut johtamisjärjestelmäänsä sekä perustanut kehittämistyöryhmänsä muiden työryhmien joukkoon. Työryhmiä on neljä mukaan lukien kolme arviointityöryhmää ja kehittämistyöryhmä. Ulkoisen tarkastuksen riskienhallintasuunnitelma on hyväksytty tarkastuslautakunnassa.

Tiedotus

Vantaan kaupungin nettisivuilla osoitteessa www.vantaa.fi/arviointikertomus esitellään kaupungin tarkastuslautakunta ja ulkoinen tarkastus ja sen vuosittaiset arviointikertomukset toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta. Tarkastuslautakunnan sivuille päästään myös osoitteessa http://www.vantaa.fi/hallinto_ja_talous/hallinto/ulkoinen_tarkastus. Tarkastuslautakunnan esityslistat ja pöytäkirjat on asetettu verkkoon kaupunkilaisten luettavaksi osoitteessa http://paatokset.vantaa.fi/, johon on linkit myös edellä mainituilla sivuilla. Luottamushenkilöille tarkoitettua tietoa löytyy lisäksi osoitteesta http://extranet.vantaa.fi. Tarkastuslautakunta raportoi ja tiedottaa tehtäviinsä liittyvistä asioista ensisijaisesti kaupunginvaltuustolle. Tiedotuksessa noudatetaan soveltuvin osin kaupunginhallituksen hyväksymiä yleisiä ohjeita kaupungin tiedottamisen periaatteista. Vuoden 2016 arviointikertomuksen johdosta laaditaan muiden suurten kaupunkien tapaan lehdistötiedote.

11 ARVIOINTIKERTOMUSHAVAINTOJEN SEURANTA

Arviointikertomus vuodelta 2015 valmistui käsiteltäväksi kaupunginvaltuuston 12.–13.5.2016 pitämään strategiaseminaariin, jonka pohjalta kaupunginvaltuusto kävi kokouksessaan 23.5.2016 vuoden 2017 budjetin lähetekeskustelun. Kaupunginvaltuusto merkitsi samassa kokouksessaan 23.5.2016 arviointikertomuksen vuodelta 2015 tiedoksi ja lähetti sen kaupunginhallitukselle toimenpiteitä varten. Kaupunginhallitus kokouksessaan 6.6.2016 lähetti valtuuston päätöksen asianomaisille toimialoille toimenpiteitä varten.
Kaupunginhallitus hyväksyi 24.10.2016 kokouksessaan selvityksen vuoden 2015 arviointikertomuksesta aiheutuneista toimenpiteistä ja esitti sen kaupunginhallituksen esityksenä tiedoksi kaupunginvaltuustolle. Kaupunginvaltuusto merkitsi kaupunginhallituksen selvityksen tiedoksi 7.11.2016 kokouksessaan. Arviointikertomuksen havainnoilla voi olla paitsi välitöntä vaikutusta ja konkreettista hyötyä, myös välillisiä vaikutuksia. Kunnan toiminta on usein hidasta ja pitkäjänteistä johtuen toiminnan ja käsittelyn luonteesta ja tarkoituksesta. Havainto voi toimia muutoksen käynnistäjänä, jonka tulokset näkyvät vasta pitkällä aikavälillä. Arviointiprosessi nähdään usein oppimisen välineenä. Se kehittää argumentointia ja lisää vuorovaikutteisuutta organisaation ja päätöksentekoelinten välillä. Seuraavassa seurataan kaupunginhallituksen selvityksen perusteella vuoden 2015 arviointikertomuksen havaintojen ja suositusten vaikutuksia sekä todetaan tarkastuslautakunnan kommentit vastausten johdosta.

Vastaukset vuoden 2015 arviointikertomuksen johdosta

Arviointikertomuksen käsittelyaikataulun avulla on varmistettu, että vuoden 2015 arviointikertomus on voinut vaikuttaa vuoden 2017 talousarvion ja vuosien 2017–2020 taloussuunnitelman laadintaan. Tarkastuslautakunta voi todeta, että kaupunginhallituksen hyväksymät ja lautakuntien ja toimialojen antamat vastaukset arviointikertomukseen ovat asialliset. Toimialat ovat suunnanneet kehittämistyötään arviointikertomuksen suositus-

ten suuntaan. Vastaukset olivat selkeitä. Vastauksissa toimialat ja lautakunnat ovat antaneet valtuustolle ja muille luottamushenkilöille tietoa toiminnastaan. Tieto on myös kansalaisten luettavissa kaupunginvaltuuston pöytäkirjan liitteenä. Vastausmenettelyllä edistetään siten läpinäkyvyyttä ja vuoropuhelua.

Erikoissairaanhoito

Toimiala toteaa, että olisi perusteltua, että Vantaan ja HUS:n talousarvioissa olevat erikoissairaanhoidon määrärahat olisivat samat, ja tähän kyllä pyritään kuntaneuvotteluissa. Ongelmaksi muodostuu HUS:n ja Vantaan erilainen tapa budjetoida sekä päätöksenteon aikataulujen yhteensovittaminen. HUS määrittelee Vantaan osuuden laskennallisesti koko HUS:n tasolla, mikä johtaa usein pienempään osuuteen kuin mitä Vantaan todellinen toteutuma tulee olemaan. Vantaalla budjetoidaan ottaen huomioon myös Vantaan oma erikoissairaanhoidon toteutumatieto. Vantaan sosiaali- ja terveystoimi on pyrkinyt esittämään ja budjetoimaan erikoissairaanhoitoon realistisesti ennakoidun toteutuman mukaan. Sosiaali- ja terveystoimi pyrkii yhdessä HUS:n kanssa kehittämään kuntaneuvottelumenettelyä vastaamaan paremmin esiintyviin haasteisiin. Lisäksi sosiaali- ja terveystoimen johto pitää HUS:n vantaalaisten luottamushenkilöiden kanssa kokouksia, joissa keskustellaan Vantaan ja HUS:n yhteistyöstä. Lautakunnan varsinaisissa kokouksissa HUS:n asiat ovat usein esillä selostuksina ja keskusteluina.

Erikoissairaanhoidon lähetteitä vähennetään lisäämällä erikoislääkärivastaanottoja terveysasemilla. Lisäksi neuvoloissa on osaamista parannettu ja hankittu muun muassa ultraäänilaitteita, jotka vähentävät lähetteiden määrää erikoissairaanhoitoon. Kaikkein sairaimpia potilaita hoidetaan listamallilla, jossa taataan potilaalle omalääkäri ja omahoitaja. Näin hoidon jatkuvuus paranee ja tämä vähentää erikoissairaanhoidon päivystykseen ja poliklinikoille lähettämistä. Iltavastaanottotoiminta on jo aloitettu neuvolapalveluissa ja kunhan vaikutukset kartoitetaan, voidaan arvioida toiminnan laajentamisen hyötyjä.

Suun terveydenhuollon liikelaitos

Suun terveydenhuollossa on otettu käyttöön 2016 alkuvuodesta aikakattojärjestelmä yhtenäistämään eri hoitokokonaisuuksiin käytettävää aikaa. Jonojärjestelmästä on luovuttu huhtikuun 2016 lopussa, millä on pyritty vaikuttamaan läpinäkyvyyteen sekä helpottamaan ajanvarauskäytäntöjä. Syksyllä 2016 suun terveydenhuollon liikelaitoksessa pilotoidaan monihuonetoimintaa, jonka on tarkoitus laajentua kattamaan koko Vantaan alue 2017 vuoden aikana suurimmissa hoitoloissa. Vantaan kaupunki on irtisanonut SEHYK- sopimuksen 6/2016 suun terveydenhuollon liikelaitoksen linjauksen mukaisesti. Tällä on pyritty suoriin kustannussäästöihin ja oman erityisosaamisen kasvattamiseen sekä turvaamaan täyden palvelun suun terveydenhuolto vantaalaisille. Suun terveydenhuolto on ottamassa uusia sähköisiä asiointipalveluita käyttöön syksyn 2016 aikana, joilla edelleen helpotetaan yhteydenottoa sekä mahdollistetaan lähitulevaisuudessa etäasiointi myös suun terveydenhuollon ammattilaisille suoraan. Vuoden 2017 toimenpidetilaus tulee kasvamaan 1,5 prosenttia. Lisäksi nykyisestä palvelusopimuksesta puuttuva liikkumavara otetaan uudestaan käyttöön. Ennusteen mukaan suun terveydenhuollon alijäämä tulee vähenemään huomattavasti ja liikelaitoksen tuottavuus on noussut koko vuoden tasolla yli 6 prosenttia ja huhtikuusta alkaen 10 prosenttia.

Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy

Ammatillisen koulutuksen rahoitusta uudistetaan edelleen jatkossa, mutta vielä ei ole tarkkaa tietoa miten uudistus tapahtuu. On todennäköistä, että ammatillisen koulutuksen valtiolta saama rahoitus tulee jatkossa edelleen vähenemään. Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy pyrkii koko ajan tehostamaan toimintaansa ja varautuu valtionrahoituksessa odotettavissa oleviin muutoksiin. Oppilaitos kehittää muun muassa koko ajan uusia koulutustuotteita asiakaspinnan laajentamiseksi ja samalla on myös toteutettu hillittyjä kustannussäästöjä. Vuonna 2017 toteutetaan ammatillisen peruskoulutuksen säästöohjelman suurin leikkaus. Kesän aikana on leikkauksen määrää vielä lisätty. Leikkauksen seurauksena valtionosuusrahoitus pienenee noin 12 prosenttia. Koulutuksen järjestäjä saa päättää, toteuttaako se säästöt pienemmällä yksikköhinnalla vai opiskelijamäärää vähen-

tämällä. Mercuria toteuttaa koulutustakuuta ja pitää opiskelijamäärän (710) ennallaan. Tämän lisäksi Mercuriassa on jatkettu maltillista säästöohjelmaa.

Varhaiskasvatus

Kuusikkoraportissa 2015 todetaan seuraavaa: Kuusikkoraporttien tarkoituksena on palvella ensisijaisesti kuntien päättäjiä ja ne ovat yksi väline toiminnan ohjaamiseen. Kuusikko-raportit nostavat esiin eroavaisuuksia, jotka vaativat tarkempaa analyysia. Tavoitteena ei ole vertailla esimerkiksi omien ja ostopalvelujen kustannuksia. Omien ja ostopalvelujen tiedonkeruu poikkeaa merkittävästi esimerkiksi asiakasmaksujen, vuokrien, tilaamiseen liittyvien kustannusten ja hallinnon vyörytysten osalta. Kunnan omaa tuotantoa voi verrata toisen kunnan omaan tuotantoon, mutta omien ja ostopalvelujen tiedot eivät ole vertailukelpoisia, koska ne sisältävät eri kustannuseriä.

Yksityisen hoidon tuella ja palvelusetelillä järjestetyssä päivähoidossa sekä osin myös ostopalvelupäivähoidossa asiakkaat maksavat oman osuutensa palvelusta (asiakasmaksu) suoraan palvelun tuottajalle. Siten näiden palvelujen kustannukset ovat kunnalle netto-kustannuksia eikä niitä voi suoraan verrata raportissa esitettyihin kunnallisen päivähoidon kustannuksiin, joihin sisältyy asiakasmaksun osuus.

Tämän lisäksi kunnallisen ja palvelusetelipäivähoidon kustannuksiin vaikuttaa olennaisesti se, että suurin osa tukea tarvitsevista lapsista ohjautuu kunnalliseen päivähoitoon. Erilaisiin tukitoimiin käytetään vuositasolla Vantaalla noin 7,9 miljoonaa euroa.

Muita huomioita

- Taloussuunnittelu toteaa tyytyväisyytensä siihen, että sitovien tavoitteiden mittarointi on tarkastuslautakunnan arvion mukaan parantunut aiemmasta. Seuraavilla talousarvion valmistelukierroksilla tullaan kiinnittämään yhdessä toimialojen kanssa erityistä huomiota siihen, että kaikki asetettavat sitovat tavoitteet ovat selkeitä ja niiden toteutuminen arvioitavissa. Raportoinnin selkeyttämiseksi toteuma-arvioiden asteikko tullaan muuttamaan kolmiportaiseksi.
- Henkilöstökeskus toteaa, että tilinpäätökseen oli laitettu, että tavoite on saavutettu osittain siksi, että sairauspoissaolot olivat vähentyneet hieman (0,06 prosenttiyksikköä). Tarkastuslautakunnan yksiselitteisen näkemyksen mukaan tavoite ei toteutunut. Jatkossa siis pitää olla kategorisempi tavoitteiden toteutumisen arvioinnissa, suunta ei riitä vaan vasta tavoitteen saavuttaminen.
- Elinkeinopalvelut toteaa, että se on käynyt sisäisten tavoitteiden terävöittämisestä sisäistä keskustelua kehittämistilaisuuksissaan ja huomioi tarkastuslautakunnan painotukset seuraavilla kierroksilla tarkemmin.
- Sivistystoimen toimiala toteaa, että sivistystoimessa monien tavoitteiden mittarointia ja raportointia hankaloittaa toimintakauden poikkeaminen kalenterivuodesta ja kaupunkitasoisesta strategiatyön syklistä. Tästä syystä mittarin lähtötaso saattaa jäädä tuloskortin laadintavaiheessa löyhäksi. Sivistystoimessa tavoitteiden mittarointia on kehitetty vuoden 2015 aikana.

12 TARKASTUSLAUTAKUNNAN KANNANOTTO TILINTARKASTAJAN HAVAINTOIHIN

Tilintarkastushavainnot perustuvat tilintarkastussuunnitelman mukaisiin tarkastuksiin, jotka JHT, KHT Ulla-Maija Tuomela, avustajanaan Vantaan tarkastusvastuullisena toiminut JHT, HT Tove Lindström-Koli, on raportoinut tarkastuslautakunnalle.

Tarkastuslautakunta yhtyy tilintarkastajan tarkastuskertomuksessa antamaan esitykseen vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille.

13 TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS KAUPUNGINVALTUUSTOLLE

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2016 kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi ja esittää, että kaupunginvaltuusto pyytää arviointikertomuksessa esitetyistä suosituksista kaupunginhallituksen selvitykset niin, että ne voidaan käsitellä vuoden 2017 aikana.

14 ALLEKIRJOITUKSET

Vantaalla 27. huhtikuuta 2017

Tarkastuslautakunta

Juha Malmi
puheenjohtaja

Jaana Huhta
varapuheenjohtaja

Faysal Abdi

Tarja Eklund

Jukka Hako

Maija Hurri

Ulla Kaukola

Petri Koivuniemi

Marilla Kortesalmi

Vaula Norrena

Minttu Sillanpää

Timo Karén
Juha Tenhusen varajäsen

Pauli Vahtera

Raija Virta

LYHENTEET

ARA	Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus
ATH	Aikuisten terveys-, hyvinvointi- ja palvelututkimus
ESCO	Energy Service Company
EU	Euroopan unioni
HSY	Helsingin seudun ympäristöpalvelut
HT	Tilintarkastajan perustutkinto
HUS	Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri
HYKS	Helsingin seudun yliopistollinen keskussairaala
IB	International Baccalaureate, kansainvälinen ylioppilastutkinto
ICT	Tieto- ja viestintäteknologia
JHT ja JHTT	Julkishallinnon ja -talouden tilintarkastaja
KHT	Yritysten tilintarkastuksen erikoistumistutkinto
LED	Puolijohdekomponentti, joka säteilee valoa, kun sen läpi johdetaan sähkövirta
MAL-sopimus	Valtion ja Helsingin seudun kuntien välisessä maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimus
PISA-tutkimus	OECD:n jäsenmaiden yhteinen tutkimusohjelma
PKS	Pääkaupunkiseutu
THL	Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
3D	Kolmiulotteinen

Kannen kuva Tikkurilan terveysasema. Pekka Turtiainen.

Yhteystiedot Vantaan kaupungin ulkoinen tarkastus
kaupunginreviisori, JHTT Helena Hyvönen
Puhelin 09 8392 8072

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 4 §

Vantaan kaupunki
Asematie 7, 01300 Vantaa
Puhelin 09 83911

Vantaa
Vanda

5 § Vantaan kaupungin vuoden 2016 tilinpäätös

KN/PM/ML/MS/HH/MM/HY-L

Vuoden 2016 tilikauden tulos oli 64,5 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Tilikauden tulos parani 63,2 miljoonalla eurolla edelliseen vuoteen verrattuna. Poistoeron ja varausten muutoksien sekä rahastosiirtojen jälkeen **tilikauden ylijäämä oli 64,8 miljoonaa euroa**.

Ulkoiset toimintatuotot olivat 298,7 miljoonaa ja valmistus omaan käyttöön 80,6 miljoonaa euroa vuonna 2016. Toimintakulut olivat 1 369,3 miljoonaa euroa, eli alenivat edelliseen vuoteen nähden 30,5 miljoonaa euroa. Suurimmista kulueristä henkilöstökulut olivat 491,2 ja palveluostot 655,1 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut kasvoivat 5,0 miljoonaa (1,0 %:a) ja palveluostot pienenivät 42,9 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna.

Kun toimintatuottoihin lisätään valmistus omaan käyttöön ja vähennetään toimintakulut, saadaan toimintakate, joka oli - 990,0 miljoonaa euroa vuonna 2016. Toimintakate parani edelliseen vuoteen nähden 25,6 miljoonaa euroa.

Verotuloja kertyi vuonna 2016 yhteensä 953,8 miljoonaa ja valtionosuuksia 189,4 miljoonaa euroa. Vuoteen 2015 verrattuna verotulojen ja valtionosuuksien yhteenlaskettu kasvu oli 58,6 miljoonaa euroa.

Kaupungin vuosikate vuonna 2016 oli 178,8 miljoonaa euroa. Vuosikatteella pystyttiin kattamaan poistot 154-prosenttisesti, joten kaupungin tulorahoitus oli vuosikatteella mitattuna riittävä.

Suunnitelman mukaisia poistoja ja arvonalentumisia kirjattiin vuonna 2016 yhteensä 116,1 miljoonaa euroa. Poistot kasvoivat 15,4 miljoonaa ja arvonalentumiset 2,7 miljoonaa euroa edellisvuoteen nähden. Satunnaisia eriä kirjattiin 1,8 miljoonaa euroa.

Investointimenot vuonna 2016 olivat 146,7 miljoonaa euroa. Kaupungin pitkäaikaisten lainojen nettovähennys oli 17,8 ja lyhytaikaisten lainojen vähennys 24,7 miljoonaa, joten lainakannan nettovähennykseksi muodostui 42,6 miljoonaa euroa. Vuonna 2015 vastaavasti lainakanta kasvoi 22,1 miljoonaa euroa. Investointien tulorahoitusosuus vuonna 2016 parani 123,0 prosenttiin, kun se edellisvuonna oli 66,9 prosenttia.

Taseen pysyvien vastaavien suurin erä ovat aineelliset hyödykkeet, joita oli 1 197,5 miljoonaa euroa vuoden 2016 lopussa (55 prosenttia taseen loppusummasta). Taseen vastattavaa puolella omaa pääomaa oli 897,1 miljoonaa ja vierasta pääomaa 1 261,7 miljoonaa euroa. Taseen loppusumma oli 2 173,9 miljoonaa euroa. Vuoden 2016 omavaraisuusaste oli 42,1 prosenttia. Asukaskohtainen lainakanta pieneni edellisestä vuodesta 309 euroa, eli 5 004 euroon asukasta kohti.

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen tilikauden 2016 ylijäämäksi muodostui tilinpäätössiirtojen jälkeen 1,4 miljoonaa euroa.

Vantaan Työterveys liikelaitoksen tilikauden ylijäämä tilinpäätössiirtojen ja tuloverojen jälkeen oli 0,6 miljoonaa euroa.

Vantaan Suun terveydenhuollon liikelaitoksen tilikauden ylijäämäksi muodostui 0,7 miljoonaa euroa.

Asunto-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston ylijäämä ennen rahastosiirtoja oli 1,7 miljoonaa euroa, Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston alijäämä 0,5 miljoonaa euroa, Sosiaalisen luototuksen rahaston ylijäämä kaksi tuhatta euroa ja Vahinkorahaston alijäämä 1,3 miljoonaa euroa.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty tytäryhteisöt, kuntayhtymät ja osakkuusyhteisöt, eli kaikkiaan 73 yhteisöä.

Konsernin tilikauden tulos vuonna 2016 oli 131,9 miljoonaa euroa. Tilinpäätössiirtojen, tilikauden verojen, laskennallisten verojen ja vähemmistöosuuksien vähentämisen jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostui 103,9 miljoonaa euroa. Konsernin lainakanta pieneni 51 miljoonaa euroa edellisvuodesta ollen 2 039 miljoonaa vuoden 2016 lopussa. Asukaskohtainen lainakanta aleni 9 298 euroon, kun se vuonna 2015 oli 9 738 euroa. Konsernin suhteellinen velkaantuneisuusaste oli vuoden

2016 lopussa 112 prosenttia, eli vuoden 2016 käyttötulot eivät olisi riittäneet vieraan pääoman takaisinmaksuun.

Vuoden 2016 talousarvion toteutuminen

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 16.11.2015 talousarvion vuodelle 2016 ja taloussuunnitelman vuosille 2016–2019.

Vuoden 2016 alkuperäinen valtuuston hyväksymä talousarvio päätyi -35,8 miljoonan euron tilikauden tulokseen ja -35,7 miljoonan euron tilikauden alijäämään sekä yhteensä 103,1 miljoonan euron bruttoinvestointitasoon. Kaupunginvaltuusto päätti muutoksista vuoden 2016 talousarvioon toimialojen esitysten perusteella syksyn 2016 aikana. Talousarviomuutoksista suurimman taustalla oli Kivistön kaupunkikeskuksen sopimuskorvauksena saatujen maa-alueiden kirjaamiskäytäntö, jonka vuoksi sopimuskorvauksena saadut maa-alueet kirjattiin investointiosan menoksi (30 miljoonaa euroa), mutta myös vastaavaksi kuntatekniikan keskuksen käyttötalouden tulokirjaukseksi, jolloin muutoksella ei ollut rahoitusvaikutusta. Talousarviomuutosten jälkeen talousarvion tilikauden tulokseksi muodostui -13,3 miljoonaa euroa ja bruttoinvestointitasoksi 154,1 miljoonaa euroa.

Vuoden 2016 tilinpäätös päätyy 64,5 miljoonan euron tilikauden tulokseen ja 64,8 miljoonan euron tilikauden ylijäämään. Tilinpäätöksen tulos on 78 miljoonaa euroa parempi kuin muutettu talousarvio.

Vuoden 2016 muutetussa talousarviossa kaupungin käyttötalouden toimintatuotot olivat 436,2 miljoonaa euroa. Vuoden 2016 aikana toteutuneet toimintatuotot (sisältäen sisäiset erät) olivat 457,0 miljoonaa euroa ylittäen muutetun talousarvion 20,8 miljoonalla eurolla. Toimintatuotot toteutuivat 105-prosenttisesti muutettuun talousarvioon nähden ja ne kasvoivat 6,5 prosenttia vuoden 2015 tilinpäätökseen nähden. Toimintatuottoja kertyi ennakoitua enemmän ennätyksellisen vilkkaasta kaavoituksesta ja rakentamisesta johtuen. Talousarvion toimintatuotot ylittyivät 23,8 miljoonaa euroa maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalla erityisesti kuntatekniikan keskuksen sopimus- ja maanläjitystuotoissa sekä maanmyyntituotoissa. Myyntituotot sisältävät 4,3 miljoonaa euroa Helsingin seudun ympäristöpalveluille (HSY) myytyjä ns. läpilaskutettavia rakentamispalvelutuottoja.

Kaupungin toimintakulut ilman valmistusta omaan käyttöön (sisältäen sisäiset erät) olivat muutetussa talousarviossa 1 500,5 miljoonaa euroa. Vuoden 2016 aikana toteutuneet toimintakulut ilman valmistusta omaan käyttöön olivat 1 447,1 miljoonaa euroa. Toimintakulut alittuivat 53,5 miljoonalla eurolla ja ne toteutuivat 97-prosenttisesti muutettuun talousarvioon nähden. Toimintakulujen kasvu ilman valmistusta omaan käyttöön oli 0,2 prosenttia vuoden 2015 tilinpäätökseen nähden. Joukkoliikenteen toimintakulut alittivat talousarvion noin 12 miljoonalla eurolla, sillä Helsingin seudun liikenteen (HSL) kuntaosuus toteutui budjetoitua pienempänä. HSL myös hyvitti Vantaan vuoden 2016 kuntaosuutta noin 0,5 miljoonalla eurolla Länsimetron viivästymisen vuoksi. Toimeentulotuen kulut alittivat talousarvion 4,4 miljoonalla eurolla ja erikoissairaanhoidon kulut noin 8 miljoonalla eurolla. Henkilöstökulut alittivat talousarvion noin 21 miljoonalla eurolla, josta kilpailukykysopimuksen lomarahaleikkauksesta johtuva vuoden 2017 lomapalkkavelan pieneneminen ja muiden lomapalkkajaksotusmuutosten vaikutus oli 6,5 miljoonaa euroa. Lisäksi palvelujen ostokulut alittuivat kaupunginjohtajan toimialalla, konserni- ja asukaspalvelujen toimialalla sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla yhteensä noin 4,6 miljoonaa euroa. Toimintakulut sisältävät 4,3 miljoonaa euroa Helsingin seudun ympäristöpalveluille (HSY) myytyjä ns. läpilaskutettavia rakentamispalvelujen kustannuksia.

Vuoden 2016 verotulot ylittivät talousarvion 3,1 miljoonalla eurolla. Talousarvioon nähden kunnallisveroarvion toteuma oli 100 prosenttia, yhteisöveron toteuma 108 prosenttia, kiinteistöveron toteuma 95 prosenttia ja valtionosuuksien toteuma 103 prosenttia. Kaikkiaan verorahoitus yhteensä (verot ja valtionosuudet) toteutui 101-prosenttisesti suhteessa talousarvioon ja se kasvoi 5,4 prosenttia vuoden 2015 tilinpäätökseen nähden.

Rahoitustuottoja ja -kuluja toteutui vuonna 2016 yhteensä 25,7 miljoonaa euroa, talousarviossa yhteenlasketuiksi rahoitustuotoiksi ja -kuluiksi oli arvioitu 21,3 miljoonaa euroa. Talousarvion ja toteuman välinen ero johtuu edelleen alhaisena pysyneestä korkotasosta. Kaupungin 1 060 miljoonan euron lainasalkun korkokulut toteutuivat 3,9 miljoonan euron tasolla. Kaikki kaupungin korkotulot yhteensä alittivat talousarvion 6,0 miljoonalla eurolla. Rahoitustuotot ja -kulut toteutuivat syksyllä 2016 esitettyjen ennusteiden mukaisesti.

Kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen vuosikate tilinpäätöksessä 2016 oli 178,8 miljoonaa euroa, joka on 86,5 miljoonaa euroa parempi kuin muutetussa talousarviossa 2016. Vuosikate kasvoi 82 prosenttia vuoden 2015 vuosikatteeseen nähden.

Poistoja ja arvonalentumisia toteutui vuonna 2016 116,1 miljoonaa euroa, joka oli 111 prosenttia ja 11,4 miljoonaa euroa enemmän talousarvioon nähden. Ylityksen taustalla on vuonna 2016 tehty Kivistön alueen maakauppoihin liittyvä noin 9 miljoonan euron arvonalennus KOy Vantaan Erikasin osakkeiden tasearvoon. Lisäksi Kehärataan kuului talousarviossa oletettua enemmän lyhyen poistoajan hankeryhmiä, mikä osaltaan nosti poistotasoa.

Pelastushelikopteritoiminnan uudelleenjärjestelyjen tuloksena Vantaan kaupunki vastaanotti toimintaan aiemmin liittyneen kiinteistön. Kiinteistön vastaanotto näkyy laskennallisena 1,8 miljoonan euron kuluna investointien osakekuluissa ja vastaavansuuruisena satunnaisena tuottona käyttötaloudessa.

Tilikauden tulokseksi vuonna 2016 kaupunki, liikelaitokset ja rahastot yhdistäen muodostui 64,5 miljoonaa euroa. Vuoden 2015 tulos oli 1,4 miljoonaa euroa. Vuoden 2016 tilikauden ylijäämäksi muodostui 64,8 miljoonaa euroa.

Vuoden 2016 alkuperäisen talousarvion investointiosan tulot olivat (liikelaitokset ja rahastot mukaan lukien) 3,7 miljoonaa euroa, menot 103,1 miljoonaa euroa ja investointiosan netto 99,4 miljoonaa euroa. Vuoden 2016 aikana valtuusto päätti lisätä Kehäradan hankeryhmään investointimenoja 5,3 miljoonaa euroa lentoaseman juna-aseman urakan viivästymisen vuoksi, korottaa kiinteän omaisuuden ostojen investointimenoja 35,6 miljoonaa euroa maanostoihin ja sopimuskorvauksena saatujen maa-alueiden arvon kirjaamiseen sekä lisätä osakkeiden hankinnan investointimenoihin 10,2 miljoonaa euroa pysäköintiyhtiöiden siirtämiseksi Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahastosta kaupungin taseeseen. Muutosten jälkeen talousarvion bruttoinvestointimenoiksi muodostui 154,1 miljoonaa euroa.

Vuoden 2016 toteutuneet bruttoinvestointimenot olivat yhteensä 146,7 miljoonaa euroa, josta Kehäradan osuus 6,4 miljoonaa euroa. Muutetun talousarvion mukaiset investointimäärärahat ylittyivät Kehäradan osalta 1,2 miljoonaa euroa taloudellisen loppuselvityksen valmistuttua. Osakkeiden ja osuuksien osalta muutettu talousarvio ylittyi 1,8 miljoonaa euroa em. pelastushelikopteritoimintaan liittyneen kiinteistön vastaanoton vuoksi. Investointimäärärahat alittuivat rakentamisen osalta 3,2 miljoonaa euroa, aineettoman omaisuuden (tietojärjestelmähankinnat) osalta 0,8 miljoonaa euroa ja kiinteän omaisuuden osalta 4,2 miljoonaa euroa.

Investointituloja toteutui 20,5 miljoonaa euroa, noin 16,8 miljoonaa euroa yli talousarvion. Tästä ylityksestä noin 14,5 miljoonaa euroa liittyi osaketuloihin. Suurin yksittäinen selitys tälle oli pysäköintiyhtiöiden siirtäminen Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahastosta kaupungin taseeseen, mikä tuotti rahastolle 10,2 miljoonan euron investointitulon, ja mitä ei ollut huomioitu rahaston talousarviossa.

Vuoden 2016 investointiosan nettomenoiksi muodostui yhteensä 126,2 miljoonaa euroa, joka alitti muutetun talousarvion 24,2 miljoonalla eurolla.

Valtio tulee maksamaan Kehä III:n perusparannuksen 2. vaiheessa Vantaan valtion puolesta rahoittamat 38,3 miljoonaa euroa takaisin Vantaalle kahdessa erässä vuosina 2016–2017. Vuonna 2016 valtio lyhensi osuuttaan 19,2 miljoonalla eurolla, minkä vaikutus näkyy kaupungin rahoituslaskelmassa.

Talousarviossa 2016 varauduttiin talousarvion käyttötalousosan ja investointiosan perusteella 16,2 miljoonan euron nettolainanottoon. Vuoden 2016 hyvästä kassatilanteesta johtuen ja toiminta- ja rahoitustuottojen ja -kulujen toteuduttua vuonna 2016 huomattavasti talousarviota paremmin lainan nostoon ei ollut tarvetta. Sen sijaan kaupungin pitkäaikainen lainamäärä vähentyi vuoden 2016 aikana noin 18 miljoonalla eurolla. Kaupungin lainakannaksi muodostui 1 060 miljoonaa euroa (ilman konserniyhtiöiden konsernitilin saldoa).

Vuoden 2016 sitovien tavoitteiden toteutuminen

Vuodelle 2016 valtuusto asetti sitovia tavoitteita yhteensä 29 kappaletta. Tavoitteista 17 toteutui täysin, 11 osittain ja yksi ei lainkaan.

Talousarvion tuloslaskelmavertailun mukainen toimintamenojen kokonaiskasvu vuonna 2016 oli 0,3 prosenttia ja toteutuneet toimintamenot alittivat selvästi budjetoidun. Toteutunut investointiosan netto oli 134 miljoonaa euroa.

Kaupungin tulopohjaa vahvistettiin maanmyyntiä tehostamalla, maanmyyntivoittoja kertyi vuonna 2016 48,8 miljoonaa euroa (vuonna 2015: 37,3 miljoonaa euroa).

Maankäytössä priorisoitiin keskustoihin sijoittuvia kaavahankkeita. Tikkurilan keskustakorttelin ja Myyrmäen keskustan kilpailut on pidetty ja voittajat valittu. Koivukylän keskustan kilpailu on myös pidetty ja Hakunilan keskustan kaavarungon luonnos on valmis

Kaupunki loi edellytykset laadukkaalle ja monipuoliselle asuntotuotannolle. Vuonna 2016 Vantaalle valmistui
2 972 uutta asuntoa, mikä ylittää sitovan tavoitteen tavoitetason 972:lla. Valmistuneet asunnot jakautuvat seuraavasti: kerrostalot (ja muut): 2 579 asuntoa, erillispientalot: 313 asuntoa, rivi- ja ketjutalot: 80 asuntoa.

Koulutustakuuta toteutettiin: Vuoden 2016 yhteishaussa perusopetuksen päättäville oli Vantaalla tarjolla 100 aloituspaikkaa enemmän kuin edellisenä vuonna. Aloituspaikkoja oli laskennallisesti yli 100 prosenttia suhteessa perusopetuksen päättävien määrään. Perusopetuksen keväällä 2016 päättäneistä 98,7 prosenttia sijoittui lukiokoulutukseen, ammatilliseen koulutukseen tai valmistaviin koulutuksiin.

Entistä suurempi osa ikääntyneistä pystyy asumaan kotona. Vantaalla omassa kodissa asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus oli vuoden 2016 lopussa 92,7 prosenttia (Vuonna 2015: 92,2 %).

Uudet käyttöönotetut sähköisen asioinnin muodot ovat lisääntyneet. Muun muassa kuntalaisten sähköisen asioinnin help desk on otettu käyttöön Vantaa-infossa ja puhelinpalveluissa. Rakennusvalvonnan kaikki luvitukset hoidetaan sähköisesti. Sähköinen ajanvaraus on käytössä sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla useissa palveluissa.

Henkilöstön sairauspoissaolojen määrän vähenemisen osalta ei saavutettu tavoitetasoa, sairauspoissaoloprosentti oli 4,55. Vuoden 2015 lopun tilanteeseen verrattuna (4,52 %) toteuma oli hiukan huonompi, mutta vuoden 2014 lopun tilanteeseen nähden (4,58 %) hiukan parempi.

Kaupunginhallitus 20.3.2017 § 13

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
1. esittää kaupunginvaltuustolle, että
    a) Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksessa puretaan investointivarausta 2 176 661,95 euroa, jolloin muodostuu poistoeron lisäystä. Kirjataan poistoeron vähennykseksi investointivarauksella hankittuihin pysyviin vastaaviin kohdistuneet poistot 341 621,00 euroa. Tilikauden ylijäämä 1 436 859,36 euroa siirretään johtokunnan esityksen mukaisesti liikelaitoksen edellisten tilikausien ylijäämään,
    b) Vantaan työterveys liikelaitoksessa puretaan investointivarausta 34 521,01 euroa, jolloin muodostuu poistoeron lisäystä. Kirjataan poistoeron vähennykseksi investointivarauksella hankittuihin pysyviin vastaaviin kohdistuneet poistot 36 020,19. Tilikauden ylijäämä 608 601,50 euroa siirretään johtokunnan esityksen mukaisesti liikelaitoksen edellisten tilikausien ylijäämään,
    c) Vantaan Suun terveydenhuollon liikelaitoksessa muodostetaan johtokunnan esityksen mukaisesti 125 000,00 euron investointivaraus ja tilikauden ylijäämä 671 745,63 euroa siirretään johtokunnan esityksen mukaisesti taseen oman pääoman eräksi, jolloin aikaisempina vuosina kertynyt kumulatiivinen oman pääoman alijäämä on tullut täysin katettua suunnitelman mukaisesti,
    d) Asunto-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston ylijäämä 1 667 266,68 euroa kirjataan rahaston lisäykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti,

e) Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston alijäämä 470 603,30 euroa kirjataan rahaston vähennykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti,
f) Sosiaalisen luototuksen rahaston ylijäämä 2 051,13 euroa kirjataan rahaston lisäykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti,
g) Vahinkorahaston alijäämä 1 263 238,41 euroa kirjataan rahaston vähennykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti ja
h) Vantaan kaupungin tilikauden ylijäämä 64 822 645,93 euroa siirretään taseen omaan pääomaan edellisten tilikausien ylijäämään sekä

2. todeta, että koska taseessa on aikaisemmilta tilikausilta kertyneitä ylijäämiä, esitystä talouden tasapainottamiseen ei tilikauden tuloksen perusteella tarvita,
3. valtuuttaa talouspalvelukeskus tekemään tilinpäätökseen teknisluonteisia korjauksia ja
4. allekirjoittaa tilinpäätös ja jättää se tilintarkastajien tarkastettavaksi sekä saattaa tilinpäätös tarkastuksen jälkeen kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi.

Käsittely:
Merkittiin, että kaupunginjohtaja Kari Nenonen selosti asiaa kokouksen alussa.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

———

Vastuunalainen tilintarkastaja JHT, KHT Ulla-Maija Tuomela BDO Audiator Oy:stä on raportoinut tarkastuslautakunnalle vuotta 2016 koskevista tilintarkastuksista sekä luovuttanut kyseessä olevaa vuotta koskevan tilintarkastuskertomuksen.

Tarkastuslautakunta 27.4.2017 § 3

Kaupunginreviisorin esitys:
Päätetään
a) merkitä tiedoksi tilintarkastuskertomus vuodelta 2016,
b) saattaa tilintarkastuskertomus kaupunginvaltuustolle tiedoksi,
c) esittää kaupunginvaltuustolle, että vuoden 2016 tilinpäätös hyväksytään ja
d) esittää kaupunginvaltuustolle, että tilivelvollisille myönnetään vastuuvapaus tilikaudelta 1.1.–31.12.2016.

Pöytäkirja tarkastetaan ja hyväksytään tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Pöytäkirja tarkastettiin ja hyväksyttiin tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

———

Kaupunginvaltuusto 8.5.2017 § 5

Kaupunginhallituksen ja tarkastuslautakunnan esitykset:
Päätetään
a) purkaa Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksessa investointivarausta 2 176 661,95 euroa, jolloin muodostuu poistoeron lisäystä, kirjata poistoeron vähennykseksi investointivarauksella hankittuihin pysyviin vastaaviin kohdistuneet poistot 341 621,00 euroa, siirtää tilikauden ylijäämä 1 436 859,36 euroa johtokunnan esityksen mukaisesti liikelaitoksen edellisten tilikausien ylijäämään,
b) purkaa Vantaan työterveys liikelaitoksessa investointivarausta 34 521,01 euroa, jolloin muodostuu poistoeron lisäystä, kirjata poistoeron vähennykseksi investointivarauksella hankittuihin pysyviin vastaaviin kohdistuneet poistot 36 020,19, siirtää tilikauden ylijäämä 608 601,50 euroa johtokunnan esityksen mukaisesti liikelaitoksen edellisten tilikausien ylijäämään,
c) muodostaa Vantaan Suun terveydenhuollon liikelaitoksessa johtokunnan esityksen mukaisesti 125 000,00 euron investointivaraus ja siirtää tilikauden ylijäämä 671 745,63 euroa johtokunnan esityksen mukaisesti taseen oman pääoman eräksi, jolloin aikaisempina vuosina

kertynyt kumulatiivinen oman pääoman alijäämä on tullut täysin katettua suunnitelman mukaisesti,

d) kirjata Asunto-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston ylijäämä 1 667 266,68 euroa rahaston lisäykseksi ja yhdistellä se kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti,
e) kirjata Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston alijäämä 470 603,30 euroa rahaston vähennykseksi ja yhdistellä se kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti,
f) kirjata Sosiaalisen luototuksen rahaston ylijäämä 2 051,13 euroa rahaston lisäykseksi ja yhdistellä se kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti,
g) kirjata Vahinkorahaston alijäämä 1 263 238,41 euroa rahaston vähennykseksi ja yhdistellä se kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti,
h) siirtää Vantaan kaupungin tilikauden ylijäämä 64 822 645,93 euroa taseen omaan pääomaan edellisten tilikausien ylijäämään,
i) merkitä tilintarkastuskertomus vuodelta 2016 tiedoksi,
j) hyväksyä vuoden 2016 tilinpäätös, ja
k) myöntää tilivelvollisille vastuuvapaus tilikaudelta 1.1.–31.12.2016.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Vantaan kaupungin tilinpäätös 2016
- Tilintarkastuskertomus vuodelta 2016

Muutoksenhakuohje: 1. Valitusosoitus

Lisätiedot:
kaupunginjohtaja Kari Nenonen, puh. 09 8392 2101, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi
kaupunginreviisori Helena Hyvönen, puh. 09 8392 8072, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

VANTAAN KAUPUNGIN TILINPÄÄTÖS 2016

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 5 §

Vantaa

VANTAAN KAUPUNGIN

TILINPÄÄTÖS 2016

Kaupunginvaltuusto 8.5.2017

Kansi: Viestintä
Kannen kuva: Vantaan aineistopankki, Vetokannas

VANTAAN KAUPUNGIN TILINPÄÄTÖS 2016

Sisällysluettelo

1 TOIMINTAKERTOMUS 1

1.1 OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA 1
1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus 1
1.1.2 Vantaan kaupungin hallinto 2
1.1.3 Kansantalouden ja aluetalouden kehitys 6
1.1.4 Vantaan kaupungin toimintaympäristö ja talouden kehitys 8
Väestönkasvu nopeinta sitten 1970-luvun huippuvuosien 8
1.1.5 Vantaan kaupungin henkilöstö 18
1.1.6 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä 19
1.1.7 Ympäristötekijät 23
1.2 SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ 24
1.3 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS 26
1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen 26
1.3.2 Toiminnan rahoitus 28
1.4 RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET 30
1.5 KOKONAISTULOT JA MENOT 35
1.6 KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS 37
1.6.1 Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt 37
1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus 38
1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat 38
1.6.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä 40
1.6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä 40
1.6.6 Vantaan kaupungin keskeisille ja taloudellisesti merkittäville tytäryhteisöille asetettujen sitovien tavoitteiden toteutuminen 2016 44
1.6.7 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut 50
1.7 TILINPÄÄTÖKSEN KESKEISET LIITETIEDOT 54
1.8 TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY 55

2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN 56

2.1 TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN 56
2.2 MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMINEN 67
2.2.1 Käyttötalouden toteutuminen 67
2.2.2 Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu 2016 147
2.2.3 Investointien toteutuminen 150
2.2.4 Rahoitusosan toteutuminen (ilman liikelaitoksia) 158
2.2.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta 159

3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT 160

3.1 VANTAAN KAUPUNGIN TULOSLASKELMA 160
3.2 VANTAAN KAUPUNGIN RAHOITUSLASKELMA 161
3.3 VANTAAN KAUPUNGIN TASE 162
3.4 VANTAAN KAUPUNGIN KONSERNITULOSLASKELMA 164
3.5 VANTAAN KAUPUNGIN KONSERNIRAHOITUSLASKELMA 165
3.6 VANTAAN KAUPUNGIN KONSERNITASE 166

4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT 168

4.1 TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT 168
4.1.1 Kaupungin tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot 168
4.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot 169
4.2 TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT 171
4.3 TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT 176
4.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot 176

4.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot ... 182
4.4 VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT ... 187
4.5 YMPÄRISTÖTILINPITOA KOSKEVAT LIITETIEDOT ... 191
4.6 HENKILÖSTÖÄ JA TILINTARKASTAJIEN PALKKIOITA KOSKEVAT LIITETIEDOT ... 198

5 ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET ... 200

5.1 KESKI-UUDENMAAN PELASTUSTOIMEN LIIKELAITOKSEN TILINPÄÄTÖS ... 200
5.1.1 Toimintakertomus ... 200
5.1.2 Johtokunnan hyväksymä talousarvion toteutumisvertailu ... 203
5.1.3 Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut ... 205
5.1.4 Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen tilinpäätöksen liitetiedot ... 208
5.1.5 Tilinpäätöksen allekirjoitukset ... 213
5.2 VANTAAN TYÖTERVEYS LIIKELAITOKSEN TILINPÄÄTÖS ... 214
5.2.1 Toimintakertomus ... 214
5.2.2 Johtokunnan hyväksymä talousarvion toteutumisvertailu ... 217
5.2.3 Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut ... 219
5.2.4 Vantaan työterveys liikelaitoksen tilinpäätöksen liitetiedot ... 222
5.2.5 Tilinpäätöksen allekirjoitukset ... 226
5.3 SUUN TERVEYDENHUOLLON LIIKELAITOKSEN TILINPÄÄTÖS ... 227
5.3.1 Toimintakertomus ... 227
5.3.2 Johtokunnan hyväksymä talousarvion toteutumisvertailu ... 232
5.3.3 Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut ... 233
5.3.4 Suun terveydenhuollon liikelaitoksen tilinpäätöksen liitetiedot ... 236
5.3.5 Tilinpäätöksen allekirjoitukset ... 240
5.4 LIIKELAITOSTEN VAIKUTUS KAUPUNGIN TALOUTEEN ... 241
5.5 MUIDEN ERIYTETTYJEN YKSIKÖIDEN TILINPÄÄTÖKSET ... 243
5.5.1 Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston tilinpäätöslaskelmat ... 243
5.5.2 Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston tilinpäätöslaskelmat ... 244
5.5.3 Sosiaalisen luototuksen rahaston tilinpäätöslaskelmat ... 247
5.5.4 Vahinkorahaston tilinpäätöslaskelmat ... 249

6 LUETTELOT JA SELVITYKSET ... 250

6.1 KÄYTETYT KIRJANPITOKIRJAT JA SELVITYS KIRJANPIDON SÄILYTYKSESTÄ ... 250
6.2 LUETTELO TOSITELAJEISTA ... 251
6.3 TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT ... 253

7 ALLEKIRJOITUKSET JA TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ ... 255

1 Toimintakertomus

1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus

Vuosi 2016 oli Vantaan kaupungille hyvä vuosi. Se oli myös nykyisen valtuustokauden viimeinen kokonainen tilivuosi. Valtuustokauden alussa kaupunginvaltuusto päätti talouden tasapainottamistyön jatkosta. Tavoitteeksi otettiin velkaantumiskehityksen pysäyttäminen kauden loppuun mennessä. Vuoden 2016 tilinpäätöksessä kaupungin pitkäaikaisen lainamäärän kasvu saatiin pysäytettyä ja lainakantaa päästiin lyhentämään. Kaupungin pitkäaikainen lainakanta väheni edellisestä tilinpäätöksestä noin 18 milj. eurolla.

Vuoden 2016 tilinpäätöksessä Vantaan kaupungin toimintakulut kasvoivat 0,2 prosenttia, verotulojen kasvu nousi 2,1 prosenttiin ja koko verorahoituksen kasvu valtionosuudet huomioiden 5,4 prosenttiin. Kun vielä korkokulut pysyivät edelleen poikkeuksellisen matalalla tasolla, tilinpäätöksen vuosikate nousi 178,8 milj. euroon ja tilikauden tulos asettui 64,5 milj. euroon. Tulokseen vaikuttivat oman toiminnan lisäksi muun muassa vastaanotettujen maa-alueiden kirjanpidolliset tulot, kilpailukykysopimuksen aiheuttama lomapalkkajaksotuksen muutos sekä HUS- ja HSL-kuntayhtymien ylijäämistä tehdyt kirjaukset.

Kaupungin kokonaisinvestoinnit vuonna 2016 olivat 146,7 milj. euroa. Tästä noin 30 milj. euroa muodostui kirjanpidollisesta maankäyttösopimuksen voimaantulon myötä vastaanotetusta maa-alueesta, 10 milj. euroa konsernin sisäisestä pysäköintilaitosten omaisuusjärjestelystä sekä reilut 6 milj. euroa Kehärata-projektin vuodelle 2016 siirtyneistä lopuista kaupungin maksuosuuksista. Erityisasiat huomioiden vuoden 2016 investointiohjelma toteutui kokonaisuutena suunnitellulla tasolla.

Vantaan kasvu kiihtyi edelleen vuonna 2016: rakennuslupia myönnettiin yli 5 500 asunnon rakentamiseen, asuntoja valmistui lähes 3 000 ja kaupungin asukasmääräkin kasvoi 4 600 hengellä. Tulevan valtuustokauden suurimpia haasteita on pitää kaupungin talouskehitys tasapainossa kaupungin erittäin nopean kasvun ja tulevien rakennemuutosten keskellä. Yleiseen taloustilanteeseen ja verotulokehitykseen liittyy edelleen epävarmuutta eikä työttömyystilanne ole vielä olennaisesti helpottanut.

Vuonna 2017 kuntakentällä valmistaudutaan historialliseen rakennemuutokseen, kun valmisteilla olevan maakunta- ja sote-uudistuksen myötä merkittävä osa nykyisin kuntien järjestämistä tehtävistä on siirtymässä 18 perustettavan maakunnan vastuulle. Tämä tarkoittaa olennaisia muutoksia myös kaupungin tulopohjaan. Kasvupalveluiden osalta Uudellemaalle on syntymässä pääkaupunkiseudun kaupunkien tekemän esityksen mukainen erillisratkaisu, jossa kasvupalvelut keskitetään perustettavaan kuntayhtymään. Maakunta- ja sote-uudistusta sekä kasvupalveluja koskevan lainsäädännön on ilmoitettu olevan tulossa eduskunnan käsittelyyn kesään 2017 mennessä.

Kiitokset vuoden 2016 erinomaisesta tilinpäätöksestä kuuluvat kaikille kaupungin työntekijöille, esimiehille sekä toimialojen johdolle. Kautensa keväällä 2017 päättävää kaupunginvaltuustoa ja kaupunginhallitusta haluan kiittää antamastanne hyvästä tuesta ja luottamuksesta kaupungin johtamiseen ja talouden tasapainottamistyöhön. Viime vuosina Vantaan asema suurten kaupunkien talousvertailuissa on parantunut selvästi. Tasapainottumassa oleva talous auttaa kaupunkia valmistautumaan tuleviin muutoksiin.

Kari Nenonen, Kaupunginjohtaja

1.1.2 Vantaan kaupungin hallinto

Kaupunginvaltuusto

Suomen sosiaalidemokraattinen puolue
Abdi Faysal Yuusuf
Ala-Kapee-Hakulinen Pirjo
Bruun Susanna
Eklund Tarja
Hako Jukka
Kassila Christina
Kaukola Ulla
Kiljunen Kimmo
Kähärä Sirkka-Liisa
Laakso Päivi
Letto Pirkko
Mölsä Jukka
Niemi-Saari Mari
Päivinen Tiina-Maaria
Rannikko Ulla
Sainio Jari
Sodhi Ranbir

Kansallinen kokoomus
Kaira Lauri
Karén Timo
Koivuniemi Petri
Kortesalmi Mia
Lehmuskallio Paula
Leppänen Janne
Multala Sari
Mäkinen Tapani
Norres Lasse
Orlando Carita
Orpana Anitta
Porthén Jari
Puha Seija
Rokkanen Sakari
Tenhunen Juha
Virta Raija
Weckman Markku

Perussuomalaiset
Auvinen Timo
Herranen Jouni
Jääskeläinen Pietari
Kyyrö Marja
Kärki Niilo
Malmi Juha
Nieminen Johannes
Niikko Mika
Sajaniemi Ulla
Simonen Juha
Vahtera Pauli

Vihreä liitto
Aura Anssi-Pekka
Huhta Jaana
Juurikkala Timo
Kauppinen Sirpa
Laakso Sari
Norrena Vaula
Rosbäck Heidi
Åstrand Riikka

Vasemmistoliitto
Eerola Eino
Saramo Jussi
Sillanpää Minttu
Tyystjärvi Kati

Suomen keskusta
Ansalehto-Salmi Irja
Hirvaskoski Johannes
Wallenius Arja

Suomen kristillisdemokraatit
Hurri Maija
Jääskeläinen Jouko

Ruotsalainen kansanpuolue-Svenska folkpartiet
Härmälä Göran
Karlsson Patrik

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajat

Puheenjohtaja	Antti Lindtman (SDP)
I varapuheenjohtaja	Heikki Heinimäki (KOK)
II varapuheenjohtaja	Kostilainen Anniina (VIHR)

Kaupunginhallitus

Suomen sosiaalidemokraattinen puolue
Bruun Susanna
Mäntynen Taisto
Näätsaari Sinikka
Suvensalmi Jouko

Kansallinen kokoomus
Kaira Lauri
Lehmuskallio Paula
Orpana Anitta

Perussuomalaiset
Kärki Niilo
Niemelä Arja

Vihreä liitto
Kokko Hannu
Åstrand Riikka

Ruotsalainen kansanpuolue-Svenska folkpartiet
Karlsson Patrik

Suomen keskusta
Ryhänen Riitta

Vasemmistoliitto
Kotila Pirkko

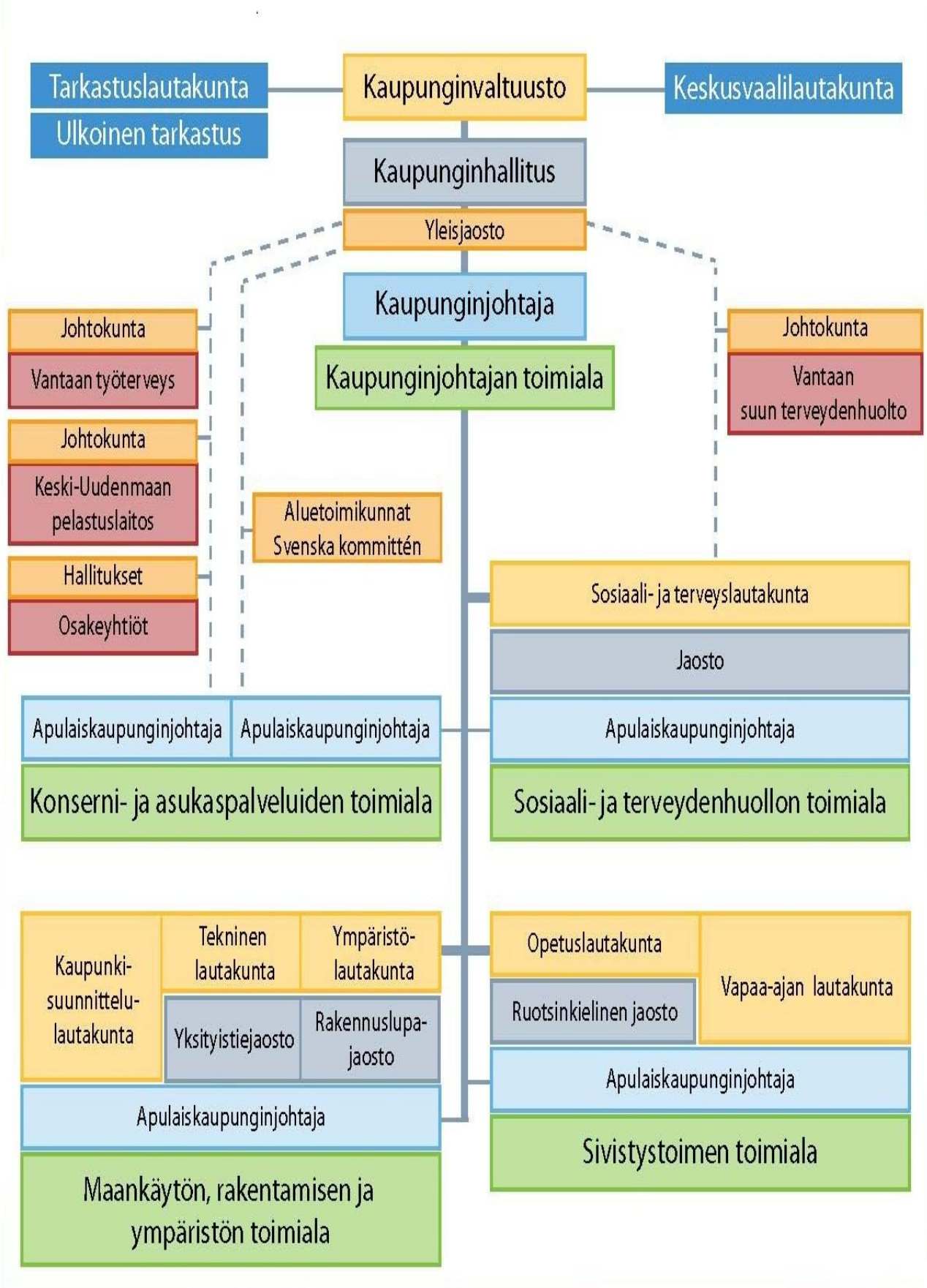
Kaupunginhallituksen puheenjohtajat:

Puheenjohtaja	Tapani Mäkinen (KOK)
I varapuheenjohtaja	Letto Pirkko (SDP)
II varapuheenjohtaja	Jääskeläinen Pietari (PS)

Esittelijä (31.12.2016)
Kaupunginjohtaja Kari Nenonen

Tilivelvolliset (31.12.2016)
Kaupunginjohtaja Kari Nenonen
Apulaiskaupunginjohtaja Martti Lipponen
Apulaiskaupunginjohtaja Jaakko Niinistö
Apulaiskaupunginjohtaja Jukka T. Salminen
Apulaiskaupunginjohtaja Hannu Penttilä
Apulaiskaupunginjohtaja Elina Lehto-Häggroth

Vantaan kaupungin organisaatio 2016

1.1.3 Kansantalouden ja aluetalouden kehitys

Yleinen taloudellinen kehitys

Talouden taantuma on taittunut ja kansantalous on kääntynyt lievään kasvuun vuoden 2016 aikana. Bruttokansantuote kasvoi runsaan prosentin. Maailmantalouden kohtuullisesta kasvuvauhdista huolimatta viennin arvo laski neljä prosenttia vuonna 2016 edelliseen vuoteen verrattuna. Kauppataseen alijäämä tammi-joulukuussa oli 2,9 miljardia euroa. Vuonna 2017 talouden odotetaan kasvavan 1,3 prosenttia ja vuonna 2018 1,2 prosenttia.

Kuluttajien luottamus talouden kehitykseen on kehittynyt myönteiseen suuntaan koko vuoden 2016 ajan. Myös yritysten luottamus on hieman parantunut ja suhdannetilanteen odotetaan hieman paranevan keskeisillä toimialoilla alkuvuodesta 2017. Kilpailukykysopimuksen odotetaan parantavan työllisyyttä ja yksikkökustannusten laskun kautta myös tukevan vientiä, jonka odotetaan kääntyvän kasvuun. Työn tuottavuuden kasvu pysyy kuitenkin varsin vaatimattomana, runsaan puolen prosentin tasolla. Kotimainen kysyntä ja investointien, niin rakennusinvestointien kuin tuotannollistenkin investointien, lisääntyminen ovat tukeneet talouden kasvua vuonna 2016 ja tämän kehityksen odotetaan jatkuvan myös vuonna 2017. Investointien kasvulle onkin tarvetta, koska investointiaste on ollut viime vuosina varsin alhainen.

Yksityinen kulutus kasvoi vuonna 2016 noin kaksi prosenttia ja sen odotetaan kasvavan vuonna 2017 1,5 prosenttia. Tulonsiirtojen kasvu on osaltaan ylläpitänyt kotitalouksien ostovoiman kasvua viime vuosina. Myös kotitalouksien velkaantuminen on jatkunut. Inflaatio oli vuonna 2016 keskimäärin 0,4 prosenttia kuitenkin lievästi kiihtyen loppuvuotta kohden. Joulukuussa 2016 inflaatiovauhti oli 1,0 prosenttia. Euroopan keskuspankin keveä rahapolitiikka oli ja on edelleen alkuvuodesta 2017 vahvistanut kulutusta ja on investointeja tukevaa. Inflaatiovauhdin ennakoidaan pysyvän edelleen maltillisena, 0,8 prosentissa, vuonna 2017.

Työttömyys kasvoi vuodesta 2012 alkaen varsin voimakkaasti koko maassa kääntyen loivaan laskuun vasta vuonna 2016. Vuoden 2015 lopulla työttömänä ja lomautettuna oli koko maassa noin 378 000 henkeä. Tämän lisäksi työllistettynä, työvoimapoliittisessa koulutuksessa ja työllistämistä edistävissä palveluissa oli noin 104 000 henkeä. Joulukuuhun 2016 mennessä työttömien ja lomautettujen määrä oli hieman laskenut vuoden takaisesta, ollen noin 358 000 henkeä. Samalla myös pitkäaikaistyöttömyys kääntyi laskuun. Työvoimapoliittisten toimenpiteiden piirissä olevien määrä oli samalla kasvanut 113 000 henkeen. Työttömyyden lievästä laskusta huolimatta rakennetyöttömyys on merkittävä ongelma. Vuoden 2016 lopulla rakennetyöttömiä oli koko maassa noin 215 000 henkeä. Maakunnittain tarkasteltuna työttömyyden alueelliset erot ovat suuria. Korkeimmillaan työttömyysaste oli Pohjois-Karjalassa 18 prosentin tasolla ja alimmillaan Pohjanmaalla 10 prosentin tasolla, koko maan työttömyysasteen ollessa 13,6 prosenttia.

Julkinen talous

Valtiontalous oli vuonna 2016 suuresti alijäämäinen jo kahdeksatta vuotta peräkkäin. Valtiokonttorin mukaan uutta velkaa nostettiin 2,5 miljardia euroa, siten valtion velka vuoden 2016 päättyessä oli 102,4 miljardia euroa. Valtion velan arvioidaan olevan vuoden 2016 lopun tilanteessa noin 48 prosenttia bruttokansantuotteesta.

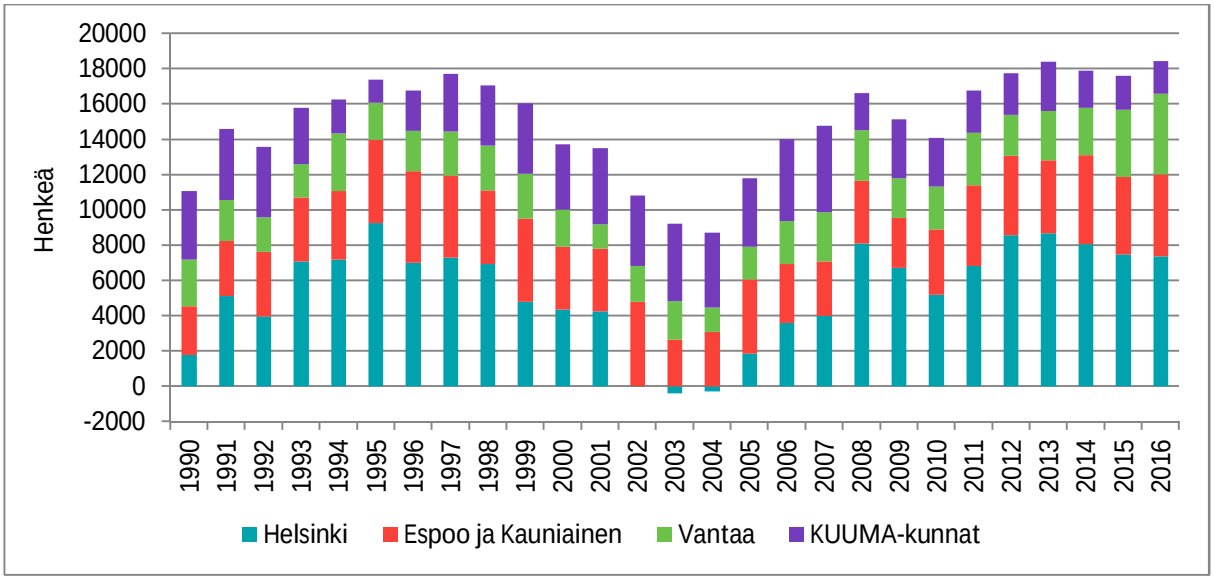
Kuntien yhteenlasketut kunnallisverotuotot kasvoivat 2,0 prosenttia vuonna 2016. 45 kuntaa nosti tuloveroprosenttiaan vuodelle 2016. Kunnallisverotuoton kasvua hillitsi vaimea ansiotulojen kehitys sekä 260 milj. euroa laskevasti vaikuttaneet veroperustemuutokset. Kiinteistöverot kasvoivat 4,1 prosenttia. Yhteisöverotulot laskivat 6,3 prosenttia johtuen kuntien yhteisövero-osuuden viiden prosenttiyksikön määräaikaisen korotuksen päättymisestä. Valtionosuudet kasvoivat 7 prosenttia eli lähes 600 milj. euroa johtuen mm. valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkistuksesta sekä kunnallisveroon kohdistuneiden veroperustemuutosten vaikutusten kompensaatiosta.

Tilastokeskuksen tekemien tilinpäätösarvioiden mukaan Manner-Suomen kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu tilikauden tulos oli 0,84 miljardia euroa vuonna 2016. Toimintatuotot lisääntyivät 0,3 prosenttia ja toimintakulut maltillisesti 1,3 prosenttia. Yhteenlaskettu toimintakatteen muutos oli 1,6 prosenttia ja vuosikatteen muutos 16,8 prosenttia. Palkkasopimusten vaikutus toimintakulujen lisääntymiseen oli hyvin maltillinen, keskimäärin 0,6 prosenttia. Kunnat jatkoivat edelleen henkilöstökulujen sopeutusta, mikä hidasti toimintakulujen kasvua KT:n kyselyn mukaan noin 360 milj. euroa. Toimintakulujen kasvua hidasti myös kilpailukykysopimuksen (kiky) lomarahaleikkauksesta johtuva vuoden 2017 lomapalkkavelan pieneneminen, noin 150 milj. euroa. Myös matala inflaatio vaimensi ostojen kasvua. Toimintakuluja kuitenkin kasvattivat mm. ikärakenteen tuomat paineet, lisääntynyt maahanmuutto sekä korkealla tasolla pysynyt pitkäaikaistyöttömyys. Kunnissa ja kuntayhtymissä tehtiin investointeja 4,23 miljardilla eurolla. Kuntien ja kuntayhtymien lainakanta oli vuoden 2016 lopussa noin 18 miljardia euroa, kasvua edellisestä vuodesta 0,6 miljardia euroa. Vuonna 2016 18 kunnan vuosikate muodostui negatiiviseksi ja 111 kunnan tilikauden tulos oli negatiivinen.

Uudenmaan ja Helsingin seudun kehitys

Väestön keskittyminen suurimmille kaupunkiseuduille jatkuu Suomessa voimakkaana. Uudenmaan maakunnan väkiluku on jo yli 1,6 miljoonaa. Vuonna 2016 maakunnan väkiluku kasvoi noin 18 000 hengellä ja vuodesta 2000 alkaen kasvua on tullut jo noin 260 000 henkeä. Vuonna 2016 Uudenmaan maakunnan väestönkasvu tapahtui kokonaan Helsingin seudulla, jonka sisällä erityisesti pääkaupunkiseutu kasvoi voimakkaasti, yli 16 600 hengellä. Myös KUUMA-kunnat, Pornaista lukuun ottamatta kasvattivat väkilukuaan. Yhteensä kasvua tuli noin 1 800 henkeä. Sen sijaan Lohjan, Loviisan ja Raasteporin seuduilla väestönkasvu on taittunut tai laskusuunnassa. Helsingin seudun kunnista Vantaan väestönkasvu oli vuonna 2016, Sipoon jälkeen, seudun toiseksi nopeinta. Väestömäärä Vantaalla kasvoi yli kaksi prosenttia, lähes 4 600 henkeä. Helsingissä väestömäärä kasvoi vuonna 2016 lähes 7 400 hengellä ja Espoossa yli 4 700 hengellä.

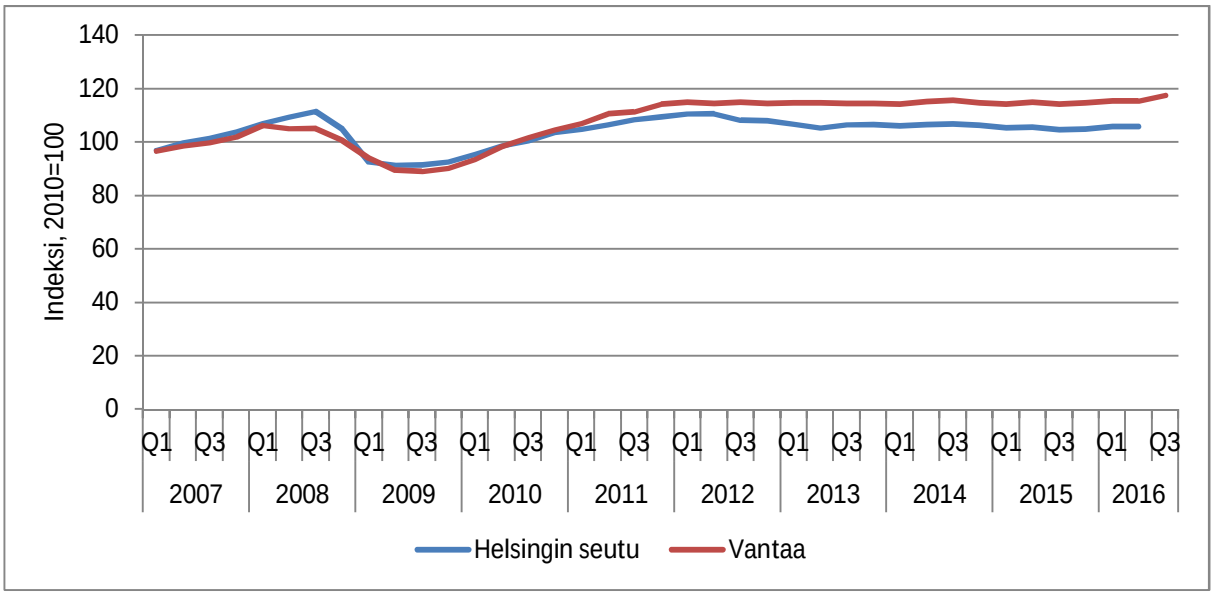
Kuvio 1: Väestökehitys Helsingin seudulla vuosina 1990–2016

Lähde: Tilastokeskus

Talouden pitkäkestoinen taantuma näkyy myös Helsingin seudun yritysten liikevaihdon kehityksessä, joka oli laskusuunnassa aina vuoteen 2015 asti. Koko seudun kehityksestä poiketen Vantaalla yritysten yhteenlaskettu liikevaihto pysyi vuoden 2011 lopulta ennallaan aina vuoden 2016 alkupuolelle asti, jolloin yritysten liikevaihto kääntyi kasvuun.

Kuvio 2: Yritysten liikevaihdon kehitys Helsingin seudulla ja Vantaalla vuosina 2007–2016

Lähde: Tilastokeskus

Helsingin seudulla työttömyysaste on viime vuodet ollut selvästi koko maan tason alapuolella. Vuoden 2016 aikana työttömyysaste on muun maan tapaan kääntynyt laskuun. Työttömyysaste laski vuoden 2015 lopusta vuoden 2016 lopulle tultaessa Helsingin seudulla 0,5 prosenttiyksikköä ollen joulukuussa 11,4 prosenttia. Helsingin seudun sisällä työttömyys on KUUMA-kunnissa noin kaksi prosenttiyksikköä pääkaupunkiseutua alemmalla tasolla. Pääkaupunkiseudun suurista kaupungeista työttömyys oli joulukuussa 2016 alimmillaan Espoossa, 10,3 prosenttia. Helsingissä työttömyysaste oli 12,4 prosenttia ja Vantaalla 12,2 prosenttia.

1.1.4 Vantaan kaupungin toimintaympäristö ja talouden kehitys

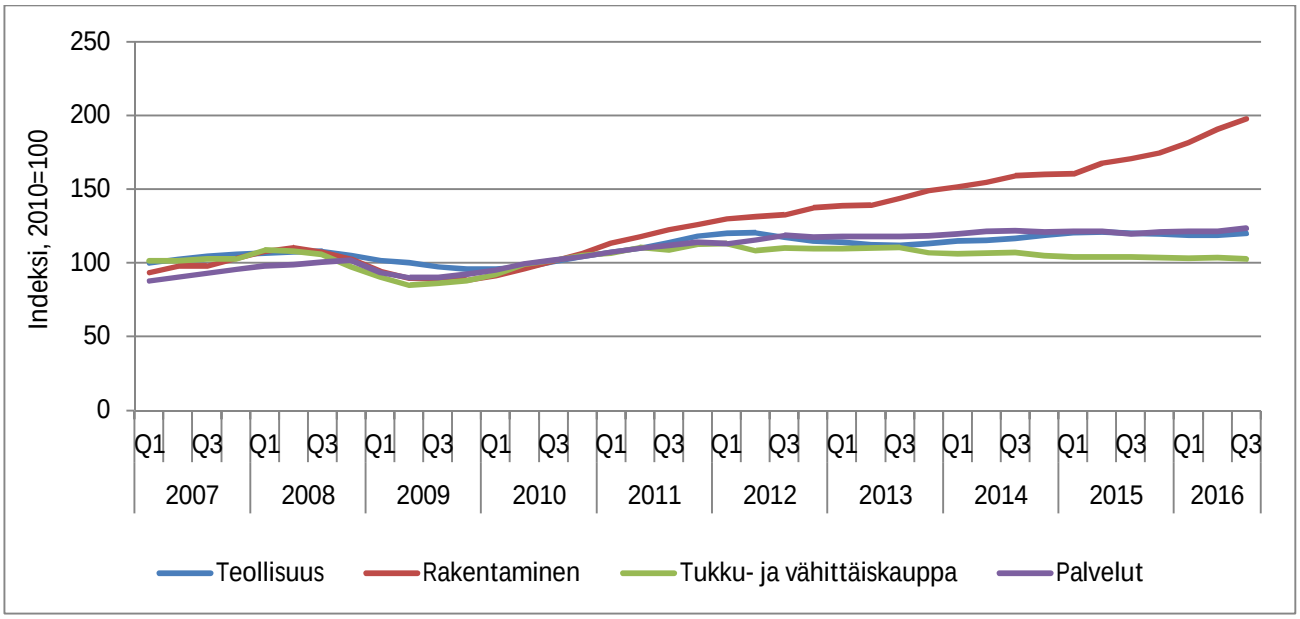
Väestönkasvu nopeinta sitten 1970-luvun huippuvuosien

Vantaan väestö kasvoi Tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan vuonna 2016 lähes 4 600 hengellä. Yli 4 000 hengen väestönkasvuun on päästy Vantaalla edellisen kerran vuonna 1977. Vantaan väkiluku oli vuoden 2016 lopussa noin 219 300 henkeä. Vuoden 2016 väestönkasvu ylitti vuoden 2015 väestönkasvun noin 800 hengellä. Toteutunut väestönkasvu ylitti selvästi väestöennusteen mukaisen kasvun, mikä johtui erityisesti kotimaisen muuttovoiton ennakoitua suuremmasta määrästä. Kuntien välinen tulomuutto Vantaalle kasvoi lähes 1 000 hengellä vuoteen 2016 verrattuna samalla kun kuntien välinen lähtömuutto Vantaalta väheni lähes 400 hengellä. Kotimaan muuttoliikkeessä muuttovoittoa kertyi noin 2 000 henkeä ja ulkomaisen muuttoliikkeen osalta yli 1 400 henkeä. Syntyneitä oli lähes 200 vähemmän kuin ennustettiin eli kutakuinkin saman verran kuin vuotta aiemmin, noin 2 500 henkeä. Syntyneiden enemmyys kuolleisiin nähden oli runsaat 1 100 henkeä.

Rakennusala kasvaa edelleen voimakkaasti

Vantaalaisten yritysten liikevaihto kokonaisuudessaan pysyi taantumassa, vuodesta 2011 alkaen, samalla tasolla aina vuoden 2016 alkupuolelle asti. Toimialojen välillä kehitys kuitenkin poikkesi merkittävästi toisistaan. Rakennusalan kasvu on ollut viime vuosina vahvaa ja kasvu jatkui vuonna 2016 jopa kiihtyvällä vauhdilla. Muilla keskeisillä toimialoilla kasvu on ollut vaatimatonta ja jopa negatiivista. Erityisesti tukku- ja vähittäiskaupan liikevaihto on laskenut viime vuodet eikä vuoden 2016 kolme ensimmäistä neljännestä tehnyt tähän poikkeusta. Palkkasumma on kaikilla toimialoilla kuitenkin kasvanut vuodesta 2011 alkaen. Rakennusalalla palkkasumman kasvu on ollut, toimialan liikevaihdon kasvun myötä, huomattavasti muita toimialoja nopeampaa.

Kuvio 3: Yritysten liikevaihdon kehitys keskeisimmillä toimialoilla Vantaalla vuosina 2007–2016 (Q1-Q3)

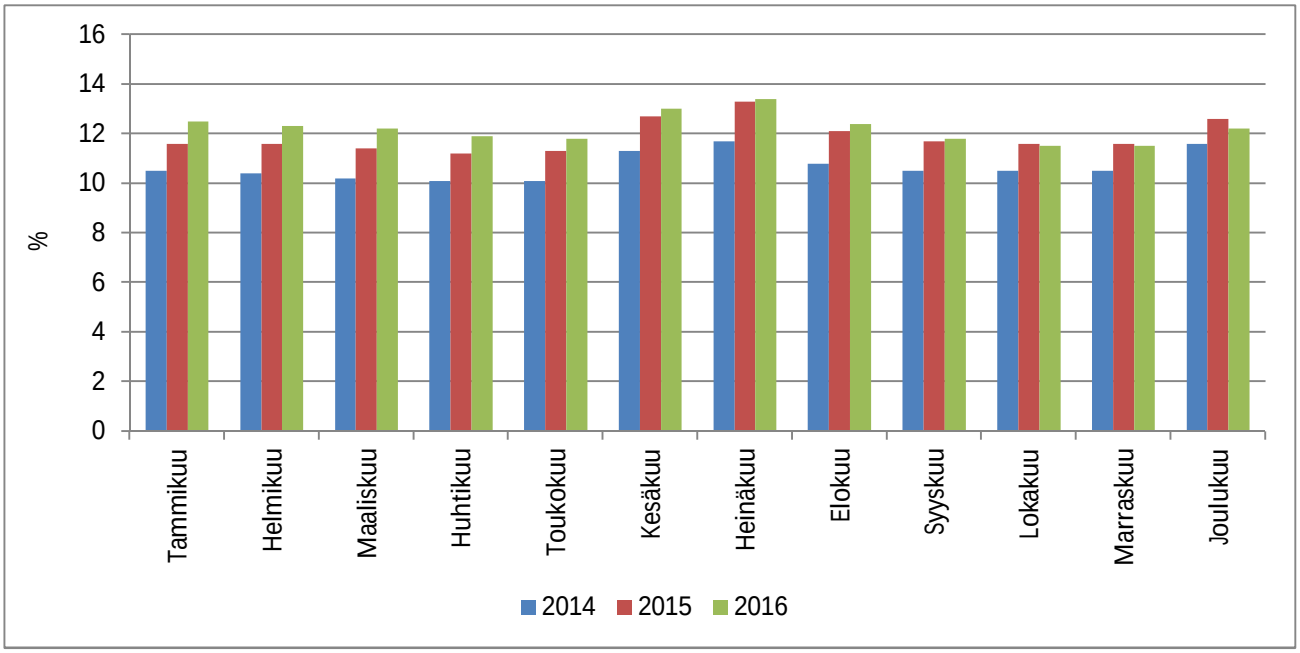

Lähde: Tilastokeskus

Työttömyyskehitys käännekohdassa

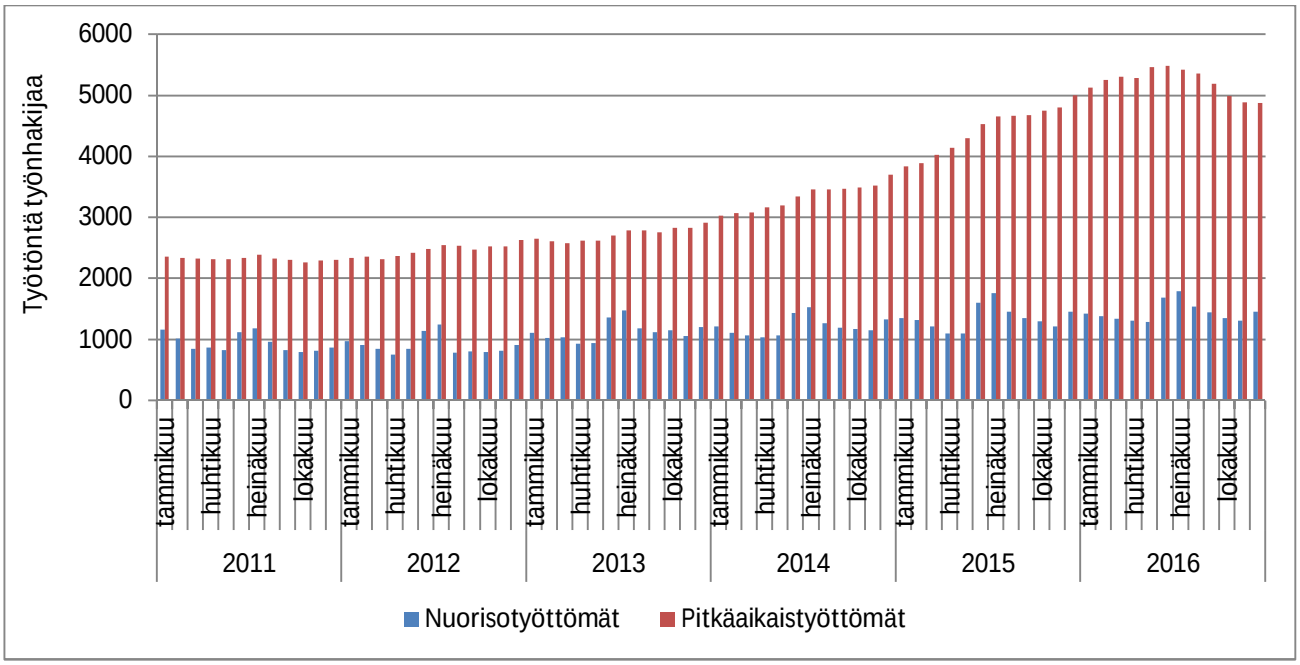
Työttömyydessä on Vantaalla tapahtunut vuoden 2016 aikana käänne, kun työttömyys on kääntynyt laskuun. Myös pitkäaikaistyöttömien määrä on laskenut selvästi kesän ja syksyn 2016 aikana. Pitkäaikaistyöttömiä oli Vantaalla vuoden lopulla vajaat 4 900 kun heitä vielä kesällä oli lähes 5 500. Nuorisotyöttömyydessä ei vielä vastaava kehitystä ole havaittavissa. Joulukuussa 2016 nuorisotyöttömien määrä Vantaalla oli lähes 1 500 henkeä.

Kuvio 4: Työttömyysaste Vantaalla vuosina 2014–2016

Lähde: TEM

Kuvio 5: Nuorisotyöttömyys ja pitkäaikaistyöttömyys Vantaalla vuosina 2011–2016

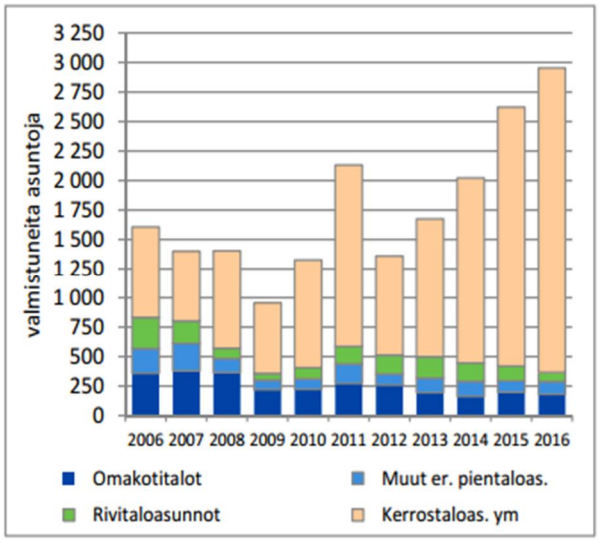
Lähde: TEM

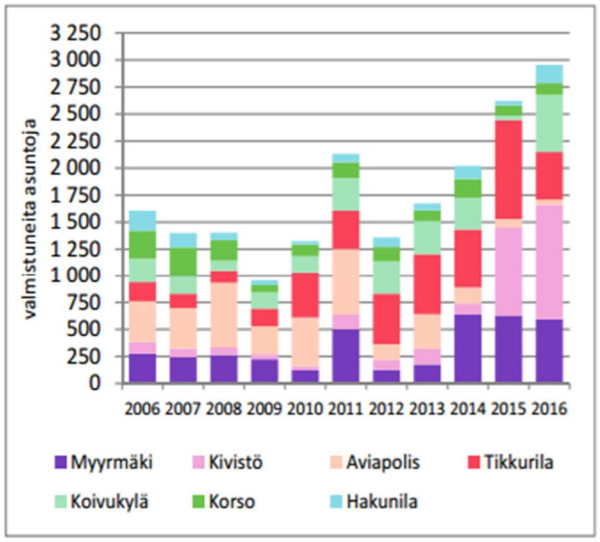
Asuntotuotanto jatkaa kasvuaan

Asuntotuotanto Vantaalla on kasvanut yhtäjaksoisesti vuodesta 2012 alkaen. Vuonna 2016 valmistui lähes 3000 uutta asuntoa. Näistä 48 prosenttia oli omistusasuntoja, 39 prosenttia vuokra-asuntoja ja 13 prosenttia asumisoikeusasuntoja. Lähes kolme neljäsosaa valmistuneista vuokra-asunnoista oli vapaarahoitteisia. Valmistuvien vapaarahoitteisten vuokra-asuntojen määrä on kasvanut jo usean vuoden ajan. Vuonna 2016 kaupungin vuokra-asuntoja valmistui 105, mikä oli selvästi vähemmän kuin vuosina 2014 ja 2015.

Asuntotuotannon voimakas kasvu viime vuosina perustuu kokonaan kerrostaloasuntotuotannon kasvuun. Valmistuvien omakotitalojen ja muiden erillisten pientaloasuntojen määrä on puolittunut kymmenessä vuodessa. Vuonna 2016 kerrostaloasuntojen osuus uusista asunnoista oli 88 prosenttia. Vain vajaat 10 prosenttia asunnoista valmistui omakotitaloihin, erillisiin pientaloihin ja paritaloihin. Rivitaloasuntojen osuus valmistuvista asunnoista oli alle kolme prosenttia. Valmistuvien asuntojen keskikoko laski 57 neliömetriin. Asuntotuotanto painottui vuonna 2016 vahvasti Kehäradan vaikutusalueelle. Uusista asunnoista noin 90 prosenttia rakennettiin Kivistön, Myyrmäen, Koivukylän ja Tikkurilan suuralueille.

Kuviot 6 ja 7: Asuntorakentaminen talotyypeittäin ja suuralueittain vuosina 2006–2016

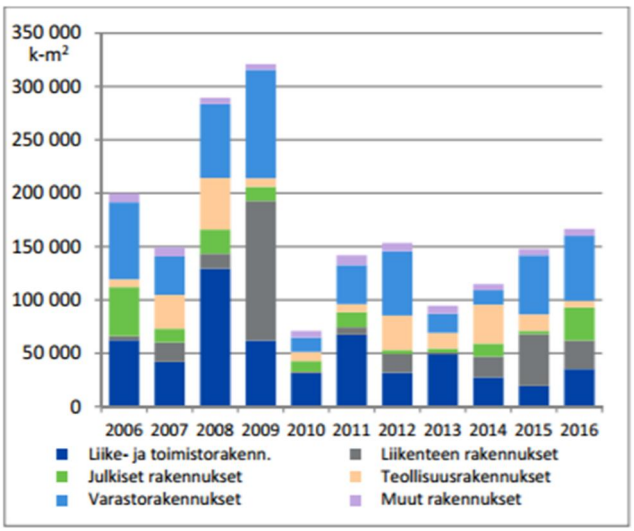
Lähde: Facta-kuntarekisteri

Vuonna 2016 myönnettiin rakennusluvat noin 5 500 asunnolle. Eniten lupia myönnettiin Tikkurilan suuralueelle, noin 1 550 asunnolle. Myös Kivistön (lähes 1 300 asuntoa), Myyrmäen (noin 1 150 asuntoa), Koivukylän (noin 650 asuntoa) ja Hakunilan suuralueille (yli 400 asuntoa) on tulossa runsaasti uusia asuntoja. Kaikkiaan vuonna 2016 aloitettiin Vantaalla lähes 4 400 uuden asunnon rakentaminen. Vuoden 2017 aikana odotetaan valmistuvan noin 3 800 uutta asuntoa.

Toimitilarakentamisessa Aviapolis edelleen kärjessä, Tikkurila odottaa vuoroaan

Toimitilarakentamisessa aloitukset (kerrosneliömetreillä mitattuna) vähenivät vuonna 2016 noin seitsemän prosenttia vuoden 2015 tasosta. Suhteellisesti eniten vähenivät liike- ja toimistorakennusten aloitukset, noin 40 prosenttia. Vuonna 2016 aloitettujen liike- ja toimitilarakennusten kerrosneliömetrimäärä oli, vuoden 2013 jälkeen, toiseksi alin viimeisten kymmenen vuoden aikana. Myös varastorakennusten aloitukset vähenivät selvästi vuoteen 2015 verrattuna. Alueellisesti toimitilarakentamisen aloitukset keskittyivät Tikkurilan (38 %) ja Aviapoliksen (32 %) suuralueille.

Kuvio 8: Toimitilarakentaminen vuosina 2006–2016

Lähde: Facta-kuntarekisteri

Viime vuosien tapaan Aviapoliksen alue on vahvinta toimitilarakentamisen aluetta Vantaalla. Vuonna 2016 noin 58 prosenttia uudesta toimitilasta Vantaalla valmistui Aviapoliksen alueelle. Viimeisen kymmenen vuoden aikana Aviapoliksen osuus toimitilarakentamisesta Vantaalla on ollut 54 prosenttia. Muita merkittäviä toimitilarakentamisen alueita ovat olleet Tikkurila (19 %) ja Myyrmäki (10 %). Koivukylän, Korson, Hakunilan ja Kivistön osuudet toimitilarakentamisesta ovat jääneet viiden prosentin tasolle.

Verotulot

Kaupunki sai verotuloja yhteensä 953,8 milj. euroa vuonna 2016. Verotulot kasvoivat 2,1 prosenttia vuoteen 2015 verrattuna. Talousarvion verotuloarvio ylittyi yhteensä 3,1 milj. eurolla, mihin vaikutti Vantaan kunnallisveron jako-osuuden muutos joulukuussa 2016 vuoden 2015 verotuksen valmistumisen myötä. Talousarvion verotuloarvion toteumaprosentiksi muodostui 100,3 prosenttia.

Kunnallisveroja kaupunki sai 813,7 milj. euroa, mikä on 3,5 prosenttia enemmän kuin vuonna 2015. Koko maassa kunnallisverot kasvoivat 2,0 prosenttia. Koko maassa kaikkiaan 45 kuntaa nosti kunnallisveroprosenttiaan vuodelle 2016. Tämä tarkoitti 0,04 prosenttiyksikön nousua koko maan kunnallisveroprosentin painotettuun keskiarvoon, joka vuonna 2016 oli 19,83.

Verovuoden 2016 kunnallisveron ennakoita kertyi kaupungille yhteensä 754,7 milj. euroa. Valmistuneen vuoden 2015 verotuksen tietojen mukaan vantaalaisten veronalaiset tulot vuonna 2015 kasvoivat 2,4 prosentilla, mikä ylitti koko maan keskimääräisen 1,8 prosentin kasvutason. Vantaalaisten ansiotulot vuonna 2015 kasvoivat 1,9 prosentilla, mikä sekin oli hieman koko maan kehitystä korkeampi. Ansiotulokehityksestä johtuen Vantaan kunnallisveron jako-osuutta korotettiin joulukuussa 2016 0,5 prosentilla, mikä tarkoitti 3,4 milj. euron ennakoitua suurempaa kunnallisverotilitystä. Kuntaryhmän jako-osuus tuloveroista vuodelta 2015 pysyi vuoden 2016 ajan ennallaan joulukuun 2015 tasossa eli 61,04 prosentissa.

Yhteisöveroja kaupunki sai vuonna 2016 yhteensä 66,2 milj. euroa. Kaupungin saamat yhteisöverot laskivat edellisvuodesta 9,5 milj. eurolla (-12,5 prosenttia) johtuen kuntaryhmän yhteisövero-osuuden määräaikaisen korotuksen poistumisesta vuonna 2016. Kuntaryhmän jako-osuus yhteisöveroista laski 2015 vuoden 36,87 prosentista 2016 vuoden 30,92 prosenttiin.

Vantaan oma jako-osuus kuntien yhteisöveroista laski 2015 vuoden 4,63 prosentista 2016 vuoden 4,31 prosenttiin. Sekä kuntaryhmän että Vantaan oman yhteisöveron jako-osuuden laskemisesta huolimatta talousarvio ylittyi yhteisöverojen osalta 5,1 milj. eurolla, ja talousarvion toteumaprosentti asettui 108,3 prosenttiin. Ylitys johtui muun muassa yritysten toukokuussa 2016 maksamista suurista ennakontäydennysmaksuista vuodelle 2015. Koko maan kuntien saamat yhteenlasketut yhteisöverotulot laskivat 6,3 prosenttia edellisvuodesta kuntaryhmän jako-osuuden laskusta johtuen.

Kaupunki sai kiinteistöverotuloja 73,9 milj. euroa vuonna 2016, kasvua edellisvuoteen 1,7 milj. euroa eli 2,4 prosenttia. Koko maassa kiinteistöverojen kasvu edellisvuoteen nähden oli 4,2 prosenttia. Vantaan kiinteistöveroprosentit pysyivät vuonna 2016 edellisvuoden tasolla. Vuodelle 2015 valtio korotti vakituisen asuinrakennuksen kiinteistöveron alarajaa 0,32 prosentista 0,37 prosenttiin sekä rakentamattoman rakennuspaikan veron ylärajaa 2,5 prosentista 3,0 prosenttiin.

Vuoden 2016 talousarvion kiinteistöverotuloarvio alittui 4,1 milj. eurolla ja kiinteistöverotulojen toteumaprosentti talousarvioon nähden oli 94,7 prosenttia. Verohallinnon tietojen mukaan kiinteistöveroa olisi maksuunpantu 74,7 milj. euroa vuonna 2016, osa maksuunpanosta ei kertynyt vielä talousarviovuoden aikana. Maksuunpannuista kiinteistöveroista noin 16,7 milj. euroa kertyi vakituisista asuinrakennuksista ja 56,8 milj. euroa yleisen kiinteistöveroprosentin perusteella muista rakennuksista ja maa-alueista (tonteista). Rakentamattoman rakennuspaikan korotettua kiinteistöveroa maksuun pantiin noin 1 milj. euroa vuonna 2016. Vantaalla oli vuoden 2016 alussa 761 kpl sellaisia rakentamattomia rakennuspaikkoja, joille tulee määrätä korotettu kiinteistövero.

Taulukko 1: Kaupungin verotulot vuonna 2016

1000 euroa	Alkuperäinen talousarvio	Taloarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Verotulot	950 663		950 663	953 810	3 147
Kunnan tulovero	811 516		811 516	813 747	2 231
Kiinteistövero	78 000		78 000	73 894	-4 106
Osuus yhteisöveron tuotosta	61 147		61 147	66 169	5 022

Taulukko 2: Kaupungin tuloveron määräytymisperusteet

	Tulovero-prosentti	Verotettava tulo milj. euroa	Muutos-%
2008	18,50	3 591,6	7,7
2009	18,50	3 656,7	1,8
2010	19,00	3 730,0	2,0
2011	19,00	3 924,3	5,2
2012	19,00	4 086,7	4,1
2013	19,00	4 210,3	3,0
2014	19,00	4 275,4	1,5
2015	19,00	4 352,7	1,8
2016	19,00		
* Vuoden 2016 verotus valmistuu syksyllä 2017			

Taulukko 3: Kaupungin kiinteistöveron määräytymisperusteet

Kiinteistöveroprosentit	
Yleinen	1,00
Vakituinen asuinrakennus	0,37
Voimalaitos	2,85
Rakentamaton rakennuspaikka	3,00

Valtionosuudet

Kaupunki sai käyttötalouden valtionosuuksia 189,4 milj. euroa vuonna 2016, kun vuonna 2015 valtionosuuksia kertyi yhteensä 150,5 milj. euroa. Peruspalvelujen valtionosuuksia kertyi vuonna 2016 173,3 milj. euroa ja opetus- ja kulttuuritoimen muita valtionosuuksia 16,0 milj. euroa. Talousarvio ylittyi valtionosuuksien budjetoidun kokonaismäärän suhteen 5,5 milj. euroa.

Vantaan valtionosuuksia kasvatti valtionosuusjärjestelmämuutoksen vaikutusten täysimääräinen voimaantulo vuonna 2016. Uudistuksen hyödyksi Vantaalle muodostui 100 euroa/asukas/vuosi. Lisäksi kaupungin saamien valtionosuustulojen kasvuun vaikuttivat kuntien veroperustemuutoksista aiheutuneiden veromenetysten kompensointi valtionosuuksien kautta sekä valtion ja kuntien välisen kustannustenjaon tarkastus.
Valtionosuuksiin on toisaalta tehty valtion toimesta mittavia leikkauksia. Vuodesta 2012 lähtien kuntien valtionosuuksiin on kohdistettu leikkauksia siten, että leikkausten vuosivaikutus kunnille vuonna 2016 oli jo noin -1,5 miljardin euroa. Mittavat valtionosuusleikkaukset ovat vaikuttaneet olennaisesti myös Vantaan kaupungin verorahoitukseen ja kokonaistalouteen.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus määräytyy uuden järjestelmän mukaan valtionosuustehtävien laskennallisista kustannuksista sekä lisäosista. Laskennallisten kustannusten määräytymisperusteena on ikärakenne, sairastavuus, työttömyysaste, kaksikielisyys, vieraskielisyys, asukastiheys, saaristoisuus ja koulutustausta. Peruspalvelujen valtionosuusprosentti vuonna 2016 oli 25,61 prosenttia ja kunnan omarahoitusosuus oli 3 636,07 euroa/asukas.

Laskennallisia kustannuksia Vantaalle kertyi vuoden 2016 peruspalvelujen valtionosuuslaskennassa yhteensä 948,6 milj. euroa. Lisäosien määräytymisperusteena on uudessa valtionosuusjärjestelmässä syrjäisyys, työpaikkaomavaraisuus sekä saamelaisten kotialue. Lisäosia kertyi Vantaalle vuoden 2016 peruspalvelujen valtionosuuslaskennassa 8,4 milj. euroa. Kunnan omarahoitusosuus oli 766,5 milj. euroa. Valtionosuuteen tehtävien lisäysten ja vähennysten vaikutus Vantaalle oli 30,3 milj. euroa. Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus vähensi -47,4 milj. euroa kaupungin vuoden 2016 valtionosuuksia (v. 2015: -48,3 milj. euroa).

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksia kaupungin arvioitiin saavan Opetushallituksen alustavan laskelman mukaisesti 14,2 milj. euroa vuonna 2016 (VM, OKM 30.12.2015). Lopullisen tarkistuspäätöksen mukainen Vantaan opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksien määrä vuonna 2016 oli 16,0 milj. euroa. Laskennallisista kustannuksista suurimmat erät kohdistuvat lukiokoulutukseen ja ammatilliseen peruskoulutukseen. Kunnan rahoitusosuus oli 291,83 euroa/asukas ja Vantaan rahoitusosuus yhteensä 61,5 milj. euroa vuonna 2016. Vantaan saamiin opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksiin sisältyi vuoden 2015 rahoituksen oikaisemista 455 060 euroa (OKM 22.9.2016).

Valtionosuuslaskelmien yhteydessä esitettävät ja kuukausittaisiin valtionosuustilityksiin sisältyvät kotikuntakorvaustulot ja -menot on kirjattu kirjanpito-ohjeiden mukaisesti erillisille, omille tileilleen sivistystoimen käyttötalouden toimintatuloihin ja -menoihin. Kotikuntakorvaukset eivät sisälly tilinpäätöksen valtionosuuslukuihin.

Vantaan kaupungin verorahoitus yhteensä oli 1 084,5 milj. euroa vuonna 2016, 5,4 prosentin kasvu edellisvuoteen verrattuna. Tilinpäätöksessä verorahoitus ylitti vuoden 2016 talousarvion verorahoitusarvion 8,7 milj. eurolla ja talousarvio toteutui verorahoituksen kokonaisuuden suhteen 100,8 prosenttisesti.

Taulukko 4: Kaupungin käyttötalouden valtionosuudet vuonna 2016

1000 euroa	Alkuperäinen talousarvio	Taloarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Valtionosuudet	183 850		183 850	189 353	5 503
Peruspalvelujen valtionosuus	172 271		172 271	173 323	1 052
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus	11 579		11 579	16 031	4 451

Vuoden 2016 talousarvion toteutuminen

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 16.11.2015 talousarvion vuodelle 2016 ja taloussuunnitelman vuosille 2016–2019.

Vuoden 2016 alkuperäinen valtuuston hyväksymä talousarvio päättyi -35,8 milj. euron tilikauden tulokseen ja -35,7 milj. euron tilikauden alijäämään sekä yhteensä 103,1 milj. euron bruttoinvestointitasoon. Kaupunginvaltuusto päätti muutoksista vuoden 2016 talousarvioon toimialojen esitysten perusteella syksyn 2016 aikana. Talousarviomuutoksista suurimman taustalla oli Kivistön kaupunkikeskuksen sopimuskorvauksena saatujen maa-alueiden kirjaamiskäytäntö, jonka vuoksi sopimuskorvauksena saadut maa-alueet kirjattiin investointiosan menoksi (30 milj. euroa), mutta myös vastaavaksi kuntatekniikan keskuksen käyttötalouden tulokirja-

ukseksi, jolloin muutoksella ei ollut rahoitusvaikutusta. Talousarviomuutosten jälkeen talousarvion tilikauden tulokseksi muodostui -13,3 milj. euroa ja bruttoinvestointitasoksi 154,1 milj. euroa.

Vuoden 2016 tilinpäätös päätyy 64,5 milj. euron tilikauden tulokseen ja 64,8 milj. euron tilikauden ylijäämään. Tilinpäätöksen tulos on 78 milj. euroa parempi kuin muutettu talousarvio ja 37 milj. euroa parempi kuin syksyllä 2016 kaupunginhallitukselle raportoinnissa esitetyt vuoden lopun kaupunkitason tulosennusteet. Toimintatuotot toteutuivat 2 milj. euroa ja toimintamenot 19 milj. euroa kaupunkitason ennustetta paremmin. Valtionosuuksien ylittyminen ja korkokulujen alittuminen on huomioitu keväästä 2016 alkaen vuotta 2016 koskeneissa ennusteissa, mutta niistä ei ole tehty talousarviomuutoksia.

Talousarvion käyttötalousosan ja tuloslaskelmaosan toteutuminen

Käyttötaloudessa suurimpia poikkeamia vuoden 2016 muutettuun talousarvioon nähden olivat kaupunkitasolla:

- Toimintatuottojen ylittyminen 20,8 milj. eurolla.
- Toimintakulujen alittuminen (ilman valmistusta omaan käyttöön) 53,5 milj. eurolla.
- Verotulojen ylittyminen 3,1 milj. eurolla.
- Valtionosuustulojen ylittyminen 5,5 milj. eurolla.
- Korkokulujen alittuminen 6 milj. eurolla.
- Rahoitustuottojen alittuminen 1,6 milj. eurolla.
- Poistojen ylittyminen 11,4 milj. eurolla.
- Talousarviossa ennakoimaton 1,8 milj. euron satunnainen tuotto.

Vuoden 2016 muutetussa talousarviossa kaupungin käyttötalouden toimintatuotot olivat 436,2 milj. euroa. Vuoden 2016 aikana toteutuneet toimintatuotot olivat 457,0 milj. euroa ylittäen muutetun talousarvion 20,8 milj. eurolla. Toimintatuotot toteutuivat 105-prosenttisesti muutettuun talousarvioon nähden ja ne kasvoivat 6,5 prosenttia vuoden 2015 tilinpäätökseen nähden. Toimintatuottoja kertyi ennakoitua enemmän ennätyksellisen vilkkaasta kaavoituksesta ja rakentamisesta johtuen. Talousarvion toimintatuotot ylittyivät 23,8 milj. euroa maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalla erityisesti kuntatekniikan keskuksen sopimus- ja maanläjitystuotoissa sekä maanmyyntituotoissa. Myyntituotot sisältävät 4,3 milj. euroa Helsingin seudun ympäristöpalveluille (HSY) myytyjä ns. läpilaskutettavia rakentamispalvelutuottoja.

Kaupungin toimintakulut ilman valmistusta omaan käyttöön olivat muutetussa talousarviossa 1 500,5 milj. euroa. Vuoden 2016 aikana toteutuneet toimintakulut ilman valmistusta omaan käyttöön olivat 1 447,1 milj. euroa. Toimintakulut alittuivat 53,5 milj. eurolla ja ne toteutuivat 97-prosenttisesti muutettuun talousarvioon nähden. Toimintakulujen kasvu (ilman VOK) oli 0,2 prosenttia vuoden 2015 tilinpäätökseen nähden. Joukkoliikenteen toimintakulut alittivat talousarvion noin 12 milj. eurolla, sillä HSL:n kuntaosuus toteutui budjetoitua pienempänä. HSL myös hyvitti Vantaan vuoden 2016 kuntaosuutta noin 0,5 miljoonalla eurolla Länsimetron viivästymisen vuoksi. Toimeentulotuen kulut alittivat talousarvion 4,4 milj. eurolla ja erikoissairaanhoidon kulut noin 8 milj. eurolla. Henkilöstökulut alittivat talousarvion noin 21 milj. eurolla, josta kiky-sopimuksen lomarahaleikkauksesta johtuva vuoden 2017 lomapalkkavelan pieneneminen ja muiden lomapalkkajaksotusmuutosten vaikutus oli 6,5 milj. euroa. Lisäksi palvelujen ostokulut alittuivat kaupunginjohtajan toimialalla, konserni- ja asukaspalvelujen toimialalla sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla yhteensä noin 4,6 milj. euroa. Toimintakulut sisältävät 4,3 milj. euroa Helsingin seudun ympäristöpalveluille (HSY) myytyjä ns. läpilaskutettavia rakentamispalvelujen kustannuksia.

Talousarvion toteumavertailuosiossa esitetään talousarvion toteutuminen toimialojen, liikelaitosten ja rahastojen osalta valtuuston päättämien sitovuustasojen mukaisesti.

Vuoden 2016 verotulot ylittivät talousarvion 3,1 milj. eurolla. Talousarvioon nähden kunnallisveroarvion toteuma oli 100 prosenttia, yhteisöveron toteuma 108 prosenttia, kiinteistöveron toteuma 95 prosenttia ja val-

tionosuuksien toteuma 103 prosenttia. Kaikkiaan verorahoitus yhteensä (verot ja valtionosuudet) toteutui 101-prosenttisesti suhteessa talousarvioon ja se kasvoi 5,4 prosenttia vuoden 2015 tilinpäätökseen nähden.

Rahoitustuottoja ja -kuluja toteutui vuonna 2016 yhteensä 25,7 milj. euroa, talousarviossa yhteenlasketuiksi rahoitustuotoiksi ja -kuluiksi oli arvioitu 21,3 milj. euroa. Talousarvion ja toteuman välinen ero johtuu edelleen alhaisena pysyneestä korkotasosta. Kaupungin 1,06 miljardin euron lainasalkun korkokulut toteutuivat 3,9 milj. euron tasolla. Kaikki kaupungin korkotulot yhteensä alittivat talousarvion 6,0 milj. eurolla. Rahoitustuotot ja -kulut toteutuivat syksyllä 2016 esitettyjen ennusteiden mukaisesti.

Poistoja toteutui vuonna 2016 116,1 milj. euroa, joka oli 111 prosenttia ja 11,4 milj. euroa enemmän talousarvioon nähden. Ylityksen taustalla on vuonna 2016 tehty Kivistön alueen maakauppoihin liittyvä noin 9 milj. euron arvonalennus Koy Erikasin osakkeiden tasearvoon. Lisäksi Kehärataan kuului talousarviossa oletettua enemmän lyhyen poistoajan hankeryhmiä, mikä osaltaan nosti poistotasoa.

Pelastushelikopteritoiminnan uudelleenjärjestelyjen tuloksena Vantaan kaupunki vastaanotti toimintaan aiemmin liittyneen kiinteistön. Kiinteistön vastaanotto näkyy laskennallisena 1,8 milj. euron kuluna investointien osakekuluissa ja vastaavansuuruisena satunnaisena tuottona käyttötaloudessa.

Kaupungin vuosikatteeksi vuoden 2016 tilinpäätöksessä muodostui 178,8 milj. euroa, tilikauden tulokseksi 64,5 milj. euroa ja tilikauden ylijäämäksi 64,8 milj. euroa.

Investointiosan ja rahoitusosan toteutuminen

Vuoden 2016 alkuperäisen talousarvion investointiosan tulot olivat (liikelaitokset ja rahastot mukaan lukien) 3,7 milj. euroa, menot 103,1 milj. euroa ja investointiosan netto 99,4 milj. euroa. Vuoden 2016 aikana valtuusto päätti lisätä Kehäradan hankeryhmään investointimenoja 5,3 milj. euroa lentoaseman juna-aseman urakan viivästymisen vuoksi, korottaa kiinteän omaisuuden ostojen investointimenoja 35,6 milj. euroa maanostoihin ja sopimuskorvauksena saatujen maa-alueiden arvon kirjaamiseen sekä lisätä osakkeiden hankinnan investointimenoihin 10,2 milj. euroa pysäköintiyhtiöiden siirtämiseksi Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahastosta kaupungin taseeseen. Muutosten jälkeen bruttoinvestointimenoiksi muodostui 154,1 milj. euroa.
Vuoden 2016 toteutuneet bruttoinvestointimenot olivat yhteensä 146,7 milj. euroa, josta Kehäradan osuus 6,4 milj. euroa. Muutetun talousarvion mukaiset investointimäärärahat ylittyivät Kehäradan osalta 1,2 milj. euroa taloudellisen loppuselvityksen valmistuttua. Osakkeiden ja osuuksien osalta muutettu talousarvio ylittyi 1,8 milj. euroa em. pelastushelikopteritoimintaan liittyneen kiinteistön vastaanoton vuoksi. Investointimäärärahat alittuivat rakentamisen osalta 3,2 milj. euroa, aineettoman omaisuuden (tietojärjestelmähankinnat) osalta 0,8 milj. euroa ja kiinteän omaisuuden osalta 4,2 milj. euroa.

Investointituloja toteutui 20,5 milj. euroa, noin 16,8 milj. euroa yli talousarvion. Tästä ylityksestä noin 14,5 milj. euroa liittyi osaketuloihin. Suurin yksittäinen selitys tälle oli pysäköintiyhtiöiden siirtäminen Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahastosta kaupungin taseeseen, mikä tuotti rahastolle 10,2 milj. euron investointitulon, ja mitä ei ollut huomioitu rahaston talousarviossa.

Vuoden 2016 investointiosan nettomenoiksi muodostui yhteensä 126,2 milj. euroa, joka alitti muutetun talousarvion 24,2 milj. eurolla.

Valtio tulee maksamaan Kehä III:n perusparannuksen 2. vaiheessa Vantaan valtion puolesta rahoittamat 38,3 milj. euroa takaisin Vantaalle kahdessa erässä vuosina 2016–2017. Vuonna 2016 valtio lyhensi osuuttaan 19,2 milj. eurolla, minkä vaikutus näkyy kaupungin rahoituslaskelmassa.

Talousarviossa 2016 varauduttiin talousarvion käyttötalousosan ja investointiosan perusteella 16,2 milj. euron nettolainanottoon. Vuoden 2016 hyvästä kassatilanteesta johtuen ja toiminta- ja rahoitustuottojen ja -kulujen toteuduttua vuonna 2016 huomattavasti talousarviota paremmin lainan nostoon ei ollut tarvetta. Sen sijaan

kaupungin lainamäärä vähentyi vuoden 2016 aikana 18 milj. eurolla. Kaupungin lainakannaksi muodostui 1 060 milj. euroa (ilman konserniyhtiöiden konsernitilin saldoa).

Tuottavuusmittarit

		TP 2015	TP 2016
Vertailukelpoinen menokehitys	Vertailukelpoinen toimintakatteen kehitys	0,3 %	-3,4 %
Suhteutettu menokehitys	Asukaskohtainen toimintakatteen muutos %	-0,8 %	-4,1 %
Sairauspoissaoloprosentti	Terveysperusteiset poissaolot / työpäivä	4,50 %	4,60 %
Tilatehokkuus	Toimitilaneliöt / asukasmäärä	3,8	3,9
Energiatehokkuus (kWh/rm³)	Energiankulutus / tilavuus	*59,0	**60,5

*) TP 2015 luku muutettu lopullisen toteuman mukaiseksi
**) Arvio vuoden 2016 toteumasta

Vertailukelpoisen toimintakatteen kehitys sekä asukaskohtaisen toimintakatteen muutos on suhteutettu myös hintatason muutokseen (Peruspalvelujen hintaindeksi, Lähde: Tilastokeskus, ennusteet VM). Toteutuneet mittarit lasketaan kerran vuodessa tilinpäätöstietojen valmistuttua.

Sairauspoissaoloprosentin mittari kuvaa sitä kuinka suuri osuus kokonaistyöajasta on kulunut terveysperusteisiin poissaoloihin. Terveysperusteisia poissaoloja ovat omasta sairaudesta johtuvat poissaolot sekä työtapaturmista, työmatkatapaturmista ja ammattitaudeista johtuvat poissaolot.

Tilatehokkuus -mittarilla toimitilaneliöt on suhteutettu asukasmäärään. Mittarin suhdeluvun avulla voidaan vertailla kuntien palvelutuotantoon käytössä olevan toimitilan määrää suhteessa palvelujen kysyntään.
Energiatehokkuus -mittarilla energiankulutus suhteutetaan rakennustilavuuteen. Mittari kuvaa kaupungin omistaman rakennuskannan vuotuista energian ominaiskulutusta. Mittarin tunnusluku raportoidaan kerran vuodessa, edellisen vuoden energiankäyttötilastojen valmistuttua.

Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa sekä arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Vuonna 2016 Vantaan kaupungin toimintaan vaikuttivat selvästi aiemmasta kiihtyneet asuntorakentaminen ja väestönkasvu. Vuoden 2016 aikana päivähoidon kapasiteettia jouduttiin kasvattamaan nopeilla tilaratkaisuilla palvelutarpeen ennakoitua nopeamman kasvun myötä. Koulupuolella kaupunki päätti korvata pitkittyneiden sisäilmaongelmien johdosta Hämeenkylän koulun uudella koulurakennuksella.

Uusi opetussuunnitelma on astunut voimaan 1.8.2016. Uuden opetussuunnitelman myötä uusia pedagogisia toimintatapoja, digitaalisia oppimisympäristöjä, opetusmateriaalia ja arvioinnin menetelmiä on kehitetty.

Vantaan terveyskeskuspäivystys siirtyi vuoden 2016 alussa HYKS Akuutin tuottamaksi. Sosiaali- ja terveystoimi valmistautui vuonna 2016 toimeentulotuen perusosan siirtoon Kelan vastuulle vuoden 2017 alusta lukien.

Valtion ja Helsingin seudun 14 kunnan maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL -sopimus 2016–2019 hyväksyttiin Vantaan kaupunginvaltuustossa 23.5.2016 ja kuntien päätösten jälkeen allekirjoitettiin 9.6.2016. Sopimuksen tavoitteena on kasvattaa Helsingin seudun asuntotuotantoa kysyntää vastaavasti ja luoda edellytykset jopa 10 000 asuntoa päättynyttä sopimuskautta suuremmalle asuntotuotannolle.

Vantaan kaupunginvaltuuston marraskuussa 2016 hyväksymä talousarvio vuodelle 2017 perustuu negatiiviseen tilikauden tulokseen sekä 34 milj. euron nettolainanottoon. Vuoden 2016 selvästi talousarviota parempi tilinpäätös kuitenkin luo hyvän pohjan talouden tasapainon kohtuulliselle kehitykselle myös vuoden 2017 aikana. Vantaan väestönkasvu on kiihtynyt uudelle tasolle vuosina 2015 ja 2016, mutta sen vaikutukset kunnallisverotuksessa näkyvät aikaisintaan vuonna 2017 verotuskuntamuutosten ja verotilitysjärjestelmän aikatauluista johtuen. Verotulokasvuun vaikuttaa edelleen korkealla tasolla pysyvä työttömyys. Väestönkasvu luo voimakkaana jatkuessaan paineita myös kaupungin palveluiden järjestämiseen sekä investointiohjelmaan.

Valmisteilla olevalla maakunta- ja sote-uudistuksella on toteutuessaan merkittäviä vaikutuksia kaupungin toimintaan ja talouteen vuodesta 2019 alkaen. Vantaalla on käynnistetty maakunta- ja sote-uudistukseen valmistautuminen. Uudistuksen talousvaikutuksia arvioidaan ja ne huomioidaan voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti taloussuunnitelman 2018–2021 valmistelussa.

1.1.5 Vantaan kaupungin henkilöstö

Henkilöstömäärä

	31.12.2015	31.12.2016
Yleishallinto	5	6
Kaupunginjohtajan toimiala	170	171
Konserni- ja asukaspalvelujen toimiala	367	343
Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitos	466	472
Vantaan Työterveys liikelaitos	73	72
Sivistystoimen toimiala	5 729	5 772
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala	2 701	2 759
Suun terveydenhuollon liikelaitos	319	314
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala	676	677
Yhteensä	10 506	10 586

Palkat

Palkkamenot kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 2,1 prosenttia eli 7,9 milj. euroa. Palkkamenojen kasvuun vaikutti kunnalliseen työmarkkinaratkaisuun 2014–2016 sisältyneet 1.2.2016 palkantarkistukset. Vuoden 2016 palkkamenot olivat 380,6 milj. euroa. Henkilöstön lukumäärä kasvoi verrattuna edelliseen vuoteen. Henkilöstömäärää kasvatti sekä vakituisten että määräaikaisen henkilöstön palkkaaminen.

Henkilöstön kehittäminen

Osuma – kaupungin uusi koulutuksenhallintajärjestelmä otettiin käyttöön 1.12.2016. Järjestelmän kautta voidaan hoitaa sisäisten valmennusten mm. hallinta, markkinointi ja kaikkiin (myös ulkoisiin) koulutuksiin ilmoittautuminen.

Lisäksi kilpailutettiin kaupunkitasoiset kehittämiskumppanit.

Kunta10-tutkimus toteutettiin loka-marraskuussa koko organisaatiossa ja tulokset saatiin joulukuussa. Tulokset olivat kaupunkitasolla erinomaiset: johtaminen ja työyhteisöt olivat kehittyneet entistä parempaan suuntaan – eroja työyhteisöjen välillä on kuitenkin runsaasti.

Sairauspoissaolot lisääntyivät hieman, mutta silti sairauspoissaolopäivistä 2,13 prosenttia (laskennallisesti) saatiin muutettua Tuunatun työn päiviksi, jolloin työpanos oli kuitenkin käytettävissä. Tällä syntyi laskennallisesti noin 1,0 milj. euron säästö henkilöstömenoissa.

Työterveyshuollon palveluostot saatiin kuriin akuuttisairaanhoidon rajauksilla sekä prosessien kehittämisellä. Lisäksi työterveyshuollon uuden palveluntuottajan alkukankeus vähensi palveluostoja.

Lisäksi valmisteltiin uusi sairauspoissaolokäytäntö, joka tuli käyttöön varhaiskasvatuksessa 1.1.2017. Syksyn aikana valmennettiin esimiehet, päälliköt ja henkilöstö.

Henkilöstökertomus

Vuoden 2016 osalta laaditaan myös erillinen henkilöstökertomus vuoden merkittävistä tapahtumista ja tunnusluvuista. Toimii myös tasa-arvotyön arviointityövälineenä mittareiden osalta.

1.1.6 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Riskienhallinnan tavoitteet

Vantaan kaupungissa riskeillä tarkoitetaan epävarmuustekijöitä, tapahtumia tai tapahtumaketjuja, joiden toteutuessa Vantaan kaupunkikonserni ei saavuta sille asetettuja tavoitteita ja/tai kokee menetyksiä. Kaupunkikonsernissa riskejä käsitellään ensisijaisesti vaikutuksiltaan kielteisinä tapahtumina, mutta myös menetetty mahdollisuus voi olla riski. Riskin merkittävyyttä arvioidaan toteutumisen todennäköisyyden sekä mahdollisten seurausten vakavuuden kautta.

Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan tavoitteena on edistää kaupunkikonsernin taloudellisuutta ja tehokkuutta, varmistaa toiminnan ja talouden raportoinnin oikeellisuus ja tietojen luotettavuus, turvata resurssit, omaisuus ja toiminnan jatkuvuus sekä varmistaa lakien, päätösten, sääntöjen ja johdon ohjeiden noudattaminen. Riskienhallinnalla pyritään osaltaan varmistamaan myös se, että johtaminen, toiminnan suunnittelu ja päätöksenteko perustuvat oikeaan ja riittävään tietoon.

Riskienhallinta

Toimiva riskienhallinta edellyttää järjestelmällistä ja ennakoivaa tapaa tunnistaa, analysoida sekä hallita toimintaan liittyviä uhkia ja mahdollisuuksia. Riskienhallinnan kokonaisuuteen kuuluvat keskeisesti myös menettelyt toteutettujen riskienhallintatoimenpiteiden seurantaan sekä riskeistä raportointiin.

Riskienhallinnan vastuut ja toimintatavat on määritetty kaupunginvaltuuston hyväksymässä Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisen periaatteet Vantaan kaupunkikonsernissa -asiakirjassa (2.3.2015). Vantaan kaupunkikonsernin riskienhallinnan periaatteet on määritetty ISO 31000-standardin periaatteiden mukaisesti. Riskien arviointia ja hallintaa toteutetaan organisaation kaikilla tasoilla määritettyjen vastuiden mukaisesti. Riskien arvioinnissa riskit luokitellaan strategisiin, operatiivisiin, taloudellisiin ja vahinkoriskeihin.

Riskienhallintasuunnitelma toimii kaupunkikonsernissa riskienhallinnan raportoinnin välineenä. Riskejä arvioidaan kaupunkikonsernissa monien eri prosessien yhteydessä. Riskienhallintasuunnitelmaan kootaan sekä riskitieto että riskien hallitsemiseksi määritetyt toimenpiteet organisaation toiminnan kannalta merkittävimmiksi arvioiduista riskeistä. Riskienhallintasuunnitelmat tarkastetaan kaksi kertaa vuodessa, ja samalla arvioidaan toteutettujen riskienhallintatoimenpiteiden vaikuttavuus.

Riskienhallinnan kehittäminen vuonna 2016

Rahoituksen tulosalue on jatkanut vuonna 2014 käynnistettyjä kaupunkikonsernin riskienhallinnan kehittämiseen tähtääviä toimenpiteitä. Riskienhallinnan ohjausryhmä kokoontui vuonna 2016 toimintasuunnitelmansa mukaisesti neljä kertaa ja käsitteli mm. Vantaan kaupungin riskienhallinnan valvonnan toimintamalleja sekä muita vastuualueensa ajankohtaisia asioita.

Vuonna 2016 riskienhallintasuunnitelman laatiminen vietiin kaupungissa tulosaluetasolle. Riskienhallintasuunnitelmien laadinta on siten vastuutettu kaupungin tulosalueille, toimialoille, liikelaitoksille sekä kaupunkikonserniin kuuluville merkittäville yhteisöille. Riskienhallintasuunnitelmat tarkastetaan ja päivitetään sekä niiden avulla raportoidaan organisaation riskienhallinnasta kaksi kertaa vuodessa. Vuoden toista arviointia täydennetään lisäksi selonteolla kuluvan vuoden riskienhallinnassa sekä sisäisessä valvonnassa onnistumisesta sekä organisaatiossa käytössä olevista riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toimintatavoista. Tällä menettelyllä on pyritty saavuttamaan varmuus siitä, että riskienhallintaa toteutetaan kaupunkikonsernissa riittävässä laajuudessa ja että riskitieto on ajantasaista. Raportoinnin kautta toimialojen, liikelaitoksien ja nimettyjen yhtiöiden johtoryhmillä, luottamuselimillä sekä riskienhallinta- ja valmiuspäälliköllä yhdessä riskienhallinnan ohjausryhmän kanssa on ollut mahdollisuus todentaa kaupunkikonsernin riskienhallinnan toteutumista.

Vuonna 2016 riskienhallinta- ja valmiuspäällikkö jatkoi osaltaan riskienhallinnan menettelyiden jalkauttamista. Jalkauttamista toteutettiin erityisesti riskienhallintaa käsittelevissä työpajoissa sekä koulutus- ja infotilaisuuksissa, joita järjestettiin kaikilla toimialoilla. Tavoitteena on käytänteiden yhdenmukaistaminen sekä riskienhallintaa koskevan tietoisuuden lisääminen.

Riskien arvioinnin johtopäätökset

Tilinpäätöksessä esitettävä arvio Vantaan kaupungin merkittävimmistä riskeistä perustuu kaupunkikonserniin kuuluvien organisaatioiden laatimiin riskien arviointeihin. Kaupunkitasoiset riskit on arvioitu riskienhallinnan ohjausryhmän toimesta.

Strategiset riskit

Strategiset riskit kohdistuvat kaupungin pitkän aikavälin tavoitteisiin sekä näiden toteutumista tukeviin kriittisiin menestystekijöihin. Strategisia riskejä arvioidaan säännöllisesti kaupungin kaikilla tasoilla osana muun muassa toiminnan ja talouden suunnittelua sekä seurantaa.

Merkittävimmiksi arvioiduista strategisista riskeistä yhdeksi keskeisimmäksi nousee sote- ja maakuntauudistus, joka voi aiheuttaa huomattavan strategisen riskin toteutumisen, mikäli muutos toteutuu Vantaan kaupungin etujen vastaisesti. Sote- ja maakuntauudistuksella voidaan arvioida olevan sekä pitkän aikavälin eitoivottuja seurauksia että siirtymävaiheen hallintaan liittyviä riskitekijöitä.

Strategiseksi riskiksi voidaan arvioida myös resurssit ylittävä kuntalaisten palvelutarpeen kasvu. Vantaan kaupunki on jatkanut kasvuaan jo vuosia, mutta kaupungin verotulot eivät ole seuranneet kasvua. Osaltaan väestön kasvua selittää maahanmuutto ja Vantaalle tulleet turvapaikanhakijat. Erilaisilla kielitaito- ja koulutustaustoilla tulevien ihmisten palvelutarpeisiin vastaaminen edellyttää merkittävää resursointia, mihin kaupungin tiukka taloudellinen liikkumavara asettaa haasteen. Lähitulevaisuuden epävarmuustekijäksi voidaan arvioida myös seudulle jäävät laittomasti maassa oleskelevat kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneet henkilöt.

Toiminnalliset riskit

Toiminnalliset (operatiiviset) riskit ovat kaupungin organisaation päivittäisen toiminnan jatkuvuutta, prosesseja ja järjestelmiä uhkaavia riskejä.

Vantaan kaupungissa keskeisiksi toiminnallisiksi riskeiksi on arvioitu muun muassa henkilöstön saatavuus ja osaaminen tietyissä kriittisissä ammattiryhmissä, tietohallinnon peruspalveluihin liittyvät poikkeamat (ml. tietoturvallisuuteen liittyvät riskit) sekä avainhenkilöihin, työhyvinvointiin ja henkilöstön jaksamiseen liittyvät riskit.

Henkilöstön saatavuus on riski ennen kaikkea henkilöintensiivisissä toiminnoissa kuten sosiaali- ja terveystoimessa, sivistystoimessa sekä tietyissä teknisissä tehtävissä. Saatavuusongelmista johtuvia riskejä on pyritty hallitsemaan muun muassa ennakoivalla rekrytoinnilla, erilaisilla harjoitteluohjelmilla sekä ylläpitämällä kiinnostavan työnantajan mielikuvaa ja mainetta.

Henkilöstön osaamisesta huolehditaan perehdytyksen ja koulutuksen avulla sekä suunnitelmallisella henkilöstön kouluttamisella. Tarvittaessa palveluiden saatavuuden turvaaminen toteutetaan ostamalla palveluita ulkopuolisilta palveluntuottajilta.

Tietojärjestelmien toimintahäiriöihin on Vantaan kaupungissa varauduttu muun muassa uudistetussa ICT-valmiussuunnitelmassa määritetyin toimenpitein, ylläpitämällä vaihtoehtoisia toimintatapoja sekä testaamalla merkittävimpien ICT-palveluita tuottavien yritysten kykyä toimia häiriötilanteissa. Kaupungin tietoturvallisuutta koskevissa ohjeissa ohjeistetaan käyttäjiä oikeaan ja tietoturvalliseen tapaan toimia. Lisäksi kaupungin henkilöstöltä edellytetään tietoturvasitoumuksen allekirjoittamista.

Taloudelliset riskit

Taloudelliset riskit liittyvät kaupungin talouden tasapainoon, investointeihin sekä rahoitukseen, sijoituksiin ja maksuvalmiuteen.

Merkittävin kaupungin toimintaan vaikuttavista taloudellisista riskeistä on sen verotulojen määrässä tapahtuvat negatiiviset muutokset yhdistettynä menojen budjetoitua suurempaan kasvuun. Koska kaupunki voi omalla toiminnallaan vaikuttaa tulopohjaansa vain rajallisesti, riskiä hallinnoidaan ensisijaisesti hillitsemällä käyttötalouden menojen kasvua sekä käyttämällä investoinneissa tiukkaa tarpeellisuusharkintaa ja hajauttamalla niitä ajallisesti.

Vantaan kaupunginhallituksen hyväksymän yleisohjeen mukaisesti kaupungin rahoitus- ja korkoriskien hallinnan tavoitteena on suojata Vantaan kaupunkikonsernia rahoitusmarkkinoilla tapahtuvilta epäsuotuisilta muutoksilta. Lainanoton kustannuksiin ja niiden vaihteluihin vaikuttavat ensisijaisesti euroalueen yleinen korkotaso ja sen muutokset. Kustannuksiin vaikutetaan pääasiassa toteuttamalla kaupunkikonsernin lainanotto mahdollisimman kustannustehokkaasti sekä hallitsemalla velan korkoriskiasemaa.

Rahoitusriskiä hallinnoidaan välttämällä jälleenrahoitettavaksi tulevien lainojen liiallista keskittymistä ajallisesti ja varainhankintalähteittäin sekä sijoitetun ylimääräisen likviditeetin avulla. Kaupungin lainasalkku supistui vuonna 2016 n. 17,8 milj. eurolla ja sen koko oli vuoden 2016 lopussa n. 1,06 miljardia euroa. Sekä kaupungin oma että konsernin pitkäaikainen varainhankinta pystyttiin järjestämään erittäin kohtuullisilla ehdoilla.

Rahoitus- ja korkoriskien hallinta Vantaan kaupunkikonsernissa on keskitetty rahoituksen tulosalueelle. Kaupungin lainasalkku hyötyi edelleen historiallisen matalan korkotason jatkumisesta, mikä näkyi ennätyksellisen alhaisissa korkomenoissa. Kaupunki teki vuonna 2016 kaksi kiinteäkorkoista lainaa, yhteismäärältään 80 milj. euroa, mikä paransi jonkin verran kaupungin korkoriskiasemaa. Vantaan kaupungin lainasalkkuun ei sisälly valuuttakurssiriskiä.

Vahinkoriskit

Vahinkoriskillä tarkoitetaan riskiä, joka toteutuessaan aiheuttaa taloudellisia menetyksiä, henkilövahinkoja tai haittaa ympäristölle. Vahinkoriski kohdistuu tyypillisesti tiettyyn kohteeseen. Vahinkoriskejä ovat esimerkiksi

organisaation omaisuuden vaurioituminen, tuhoutuminen tai häviäminen esimerkiksi rikoksen tai muun vahingollisen tapahtuman seurauksena.

Keskeisiksi vahinkoriskeiksi Vantaan kaupungissa on arvioitu henkilöstöön kohdistuvat uhka- ja väkivaltatilanteet sekä muu työturvallisuus, toimitilojen turvallisuuteen, terveellisyyteen ja käytettävyyteen liittyvät riskit (sisäilmaongelmat, kosteusvahingot), kuntalaisiin kohdistuvat tapaturmat, joista kaupunki on vastuussa sekä vakavat potilaisiin ja asiakkaisiin kohdistuvat riskit, kuten hoitovirheet tai mahdolliset ruokamyrkytykset.

Vuonna 2016 vahinkoriskitapahtumat eivät aiheuttaneet kaupunkitasoisesti merkittäviä seurauksia.

Kaupungin vahinko- ja vastuuriskien seurauksia on rajattu vakuuttamalla. Kaupungille lakisääteisiä vakuutuksia ovat tapaturmavakuutus ja liikennevakuutus, minkä lisäksi kaupungilla on voimassa ryhmähenkivakuutus. Lakisääteiset ja muut pakolliset vakuutukset otetaan vähintään sen mukaisina, mitä lainsäädäntö ja muut määräykset edellyttävät. Myös kaupunkikonsernin omaisuus- ja keskeytysvakuutukset sekä toiminnan ja hallinnon vastuuvakuutukset kilpailutetaan säännöllisin väliajoin niin, että kaupungilla, sen liikelaitoksilla ja tytäryhteisöillä on ajantasainen ja mahdollisimman laaja ja kattava vakuutusturva sekä vakuutusyhtiön tarjoamat riskienhallinta- ja vahinkojen torjuntapalvelut. Niiltä osin kuin kaupungin vakuutukset eivät korvaa omaisuutta kohdanneita vahinkoja, ne voidaan kattaa rahoituksen tulosalueen hallinnoimasta vahinkorahastosta.

Riskitapahtumat, oikeudenkäynnit sekä kunnallisvalitukset vuonna 2016

Sisäisen tarkastuksen suorittamissa tarkastuksissa on edelleen noussut esille kehittämistarpeita eräissä kaupunkikonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen toimintatavoissa ja hallinnossa. Kaupunki on käynnistänyt korjaustoimenpiteet vuoden 2016 aikana. Joidenkin yhtiöiden kohdalla tapauksien tutkinta on vielä kesken.

Merkittävimmistä käynnissä olevista oikeudenkäynneistä voidaan nostaa esille muun muassa asfalttikartelliin liittyvä tapaus, josta on haettu valituslupaa korkeimpaan oikeuteen. Asfalttikartellissa kaupungin esittämä lisävaatimus asiassa on noin 3 -3,5 milj. euroa. Lisäksi Kivistön maanrakennusurakkaan liittyen kaupungille on esitetty käräjäoikeudessa noin 1,1 milj. euron vaade, johon kaupunki on esittänyt lähes vastaavan suuruisen vastakanteen.

Vantaan sosiaali- ja terveystoimella on käynnissä kolme oikeudenkäyntiprosessia, joissa toinen kunta velkoo lastensuojelukustannuksia. Yhteensä nämä vaatimukset ovat noin 500 000 euroa.

Oikaisuvaatimuksia kaupungin viranhaltijan tai toimielimen päätöksistä esitettiin vuonna 2016 yhteensä 865 kpl. Suurin osuus näistä on sosiaali- ja terveystoimen asiakasasioiden (esim. toimeentulotuki) päätöksiin tehtyjä muutoksenhakuvaatimuksia.

Korvausvaatimuksia esitettiin vuonna 2016 yhteensä 213 kpl. Suurin osa näistä oli vahinkorahaston asiamiehelle päätettäväksi meneviä auto- ja liukastumis- tai omaisuusvahinkoja, joissa hakijan mukaan on ollut kyseessä kaupungin vastuu. Vahinkorahaston asiamiehen päätöksiin voi hakea muutosta oikaisuvaatimuksella.

Häiriötilanteisiin varautuminen ja valmiussuunnittelu

Kaupungin asukkaille ja yhteistyökumppaneille tärkeiden toimintojen jatkuvuus merkittävien riskien toteutuessa varmistetaan valmiussuunnitelmin sekä muilla toiminnan jatkuvuuteen pyrkivillä etukäteen tehtävillä varautumisjärjestelyillä. Edellä mainittuun kuuluvat suunnitelmien lisäksi keskeisesti henkilöstön kouluttaminen ja erilaiset harjoitukset, yhteistyö toiminnalle tärkeiden kumppaneiden ja sidosryhmien kanssa, tietyt etukäteen toteutettavat hankinnat ja varmistukset sekä muun muassa henkilöstön varaaminen poikkeusolojen tehtäviin.

Nykypäivän verkostomainen toiminta edellyttää säännöllistä yhteyttä, yhteistä suunnittelua ja sopimista sekä harjoituksia ja häiriötilanteen aikaisen tiedonkulun varmistamista keskeisten toimijoiden välillä. Yhteys kriitti-

sestä infrastruktuurista ja palveluista vastaavien välillä tulee perustua jo normaaliaikana luotuihin ja sovittuihin järjestelyihin. Vantaan kaupungilla on tiivis yhteistyö esimerkiksi sähkönjakelusta vastaavan Vantaan Energia Oy:n, muun muassa vesi- ja jätehuollosta vastaavan Helsingin seudun ympäristöpalvelut kuntayhtymän (HSY), sekä alueen eri turvallisuusviranomaisten ja pääkaupunkiseudun kaupunkien kanssa.

Kaupungin palveluiden järjestäminen edellyttää keskeisten teknisten järjestelmien toimivuutta ja ostopalveluja käytettäessä luotettavia palvelujen tuottajia. Voimassa oleva kaupungin hankintaohje edellyttää hankittaessa kaupungin vastuulla olevia elintärkeitä palveluja tai niiden järjestämiselle välttämättömiä tavaroita, että hankintasopimusta tehtäessä on varmistuttava toimittajan sitoutumisesta ja kyvystä toimittaa palveluita tai tavaroita myös häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

1.1.7 Ympäristötekijät

Kuntien ympäristötilinpidon laatimisen lähtökohtana on kauppa- ja teollisuusministeriön kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohje ympäristöasioiden kirjaamisesta ja esittämisestä kunnan tai kuntayhtymän tilinpidossa. Vantaalla seurattavat ympäristötilinpidon tulot, kulut ja investoinnit on määritelty kuutoskaupunkien kestävän kehityksen raportoinnin kehittämistyön yhteydessä.

Vantaan ympäristötuotot, -kulut ja -investoinnit toiminnoittain

Vuonna 2016 Vantaalla ympäristötuottoja oli noin 472 000 euroa. Eniten tuottoja tuli tilakeskuksen energiatehokkuustoimista, ympäristönsuojelun viranomaistehtävistä ja öljyntorjuntarahaston avustuksesta maaperän ja pohjaveden suojeluun.

Ympäristökulut vuonna 2016 olivat yhteensä 23,4 miljoonaa euroa. Edellisten vuosien tapaan kuluista valtaosa oli ryhmän *Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet* kuluja. Jätehuollon ja alueiden puhtaanapidon kulut olivat 2,4 miljoonaa euroa, ulkoilman suojeluun käytettiin 1,1 miljoonaa euroa ja ympäristönsuojelun viranomaistehtävien osuus oli 1,3 miljoona euroa.

Ympäristöinvestoinnit olivat 14,2 miljoonaa euroa, josta valtaosa (9,6 milj. euroa) käytettiin jätehuollon ja alueiden puhtaanapidon investointeihin. Seuraavaksi suurimmat investointikohteet olivat ryhmässä *Muut ympäristönsuojeluntoimenpiteet* (2,2 milj. euroa) ja melun ja tärinän torjunta (1,4 milj. euroa).

Ympäristötuotot

Ympäristötuotoilla tarkoitetaan kuntaorganisaation toiminnasta saatuja tuloja, jotka liittyvät ympäristönsuojeluun. Niitä ovat esimerkiksi jätehuoltomaksut sekä ympäristön pilaajilta perityt kunnan suorittamien tai teettämien kunnostustöiden ja siivousten korvaukset sekä energiansäästöillä saadut toimenpiteet. Ympäristötuotto on tilikaudelle jaksotettu ympäristötulo.

Vuonna 2016 Vantaan kaupunkiorganisaation ympäristötuotot olivat 472 000 euroa. Se kattoi 0,2 prosenttia kaupungin kaikista toimintatuotoista. Ympäristötuottoja kertyi 2,15 euroa asukasta kohden.

Ympäristökulujen kokonaissumma muodostuu tilikaudelle jaksotetuista ympäristömenoista ja ympäristöinvestoinneista tehdyistä poistoista tilikauden aikana. Ympäristömeno määritellään ympäristönsuojelutoimenpiteistä aiheutuneeksi menoksi. Ympäristömeno puolestaan aiheutuu toiminnasta, jonka tarkoituksena on tuottaa ympäristöhyötyjä tai ennaltaehkäistä, vähentää taikka parantaa tulevaa luonnonsuojelun tasoa ja edistää luonnonvarojen kestävää käyttöä. Ympäristönsuojelutoiminnan kulut esitetään yleiseurooppalaisen ympäristönsuojelutoimenpiteiden tilastoluokituksen mukaisesti soveltuvin osin.

Vantaalla valtaosa kaikkiaan 23,4 miljoonan euron ympäristökuluista kertyi ryhmästä *Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet* (16,3 milj. euroa). Seuraaviksi suurimmat kulut tulivat jätehuollosta ja alueiden puhtaanapidosta, ympäristönsuojelun viranomaistehtävistä sekä ulkoilman suojelusta.

Ympäristöinvestoinnit on meno, joka syntyy hyödykkeiden tuottamiseksi, ympäristöhaittojen ennaltaehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja korjaamiseksi, tulevan ympäristönsuojeluntason parantamiseksi ja luonnonvarojen kestävän käytön edistämiseksi hankitusta hyödykkeestä. Lisäksi investoinnin odotetaan tuottavan tuloa tai se on tarkoitettu käytettäväksi tuotannontekijänä kunnan hyödyke- ja palvelutuotannossa jatkuvasti usean tilikauden ajan ja hankintameno ylittää poistosuunnitelman mukaisen pienhankintarajan. Ympäristöinvestointien hankintamenosta vähennetään investoinnin tekemiseksi saadut rahoitusosuudet ja avustukset.

Vantaalla tehtiin ympäristöinvestointeja hieman yli 14,2 miljoonalla eurolla. Ylivoimaisesti eniten, lähes 9,6 miljoonaa euroa, investoitiin jätehuoltoon ja alueiden puhtaanapitoon. Seuraavaksi eniten investointeja tehtiin ryhmään *Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet* (2,3 milj. euroa) sekä melun ja tärinän torjuntaan (1,4 milj. euroa).

1.2 Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan tavoitteet

Sisäisen valvonnan tavoitteena on edistää kaupunkikonsernin taloudellisuutta ja tehokkuutta, varmistaa toiminnan ja talouden raportoinnin oikeellisuus ja tietojen luotettavuus, turvata resurssit, omaisuus ja toiminnan jatkuvuus sekä varmistaa lakien, päätösten, sääntöjen ja johdon ohjeiden noudattaminen. Riskienhallinnalla pyritään osaltaan varmistamaan myös se, että johtaminen, toiminnan suunnittelu ja päätöksenteko perustuvat oikeaan ja riittävään tietoon.

Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan sekä sisäisen tarkastuksen järjestäminen

Vantaan kaupungin päätöksentekoa, omaisuuden hallintaa ja sopimustoimintaa säätelevät lakien ja asetusten lisäksi mm. johtosäännöt, hallinto- ja taloussääntö sekä eri toimialojen ja tulosalueiden vastuulla olevien toimintojen osalta näiden tulosalueiden laatimat ohjeet. Vantaan kaupungin hallintosäännön 3. luvun 37 §:ssä todetaan, että hyvän johtamis- ja hallintotavan, riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestäminen ja kehittäminen ovat jokaisen toimialan vastuulla olevia tehtäviä. Riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa toteutetaan kaikilla organisaatiotasoilla sekä eri toiminnoissa ja prosesseissa että palveluntuottajille ulkoistetuissa palveluissa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet on määritetty Vantaan kaupunginvaltuuston 2.3.2015 hyväksymässä Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisen periaatteet Vantaan kaupunkikonsernissa -ohjeessa. Edellä mainitun ohjeen ajantasaisuus tarkastetaan valtuustokausittain tai tarvittaessa.

Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä esitetään kohdassa 1.6.5.

Sisäinen valvonnan järjestäminen

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan kaupunkikonsernin sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joilla pyritään varmistamaan toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus. Sisäinen valvonta on kaupungin johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskien hallintaa ja toiminnan tuloksellisuuden arviointia.

Sisäinen valvonta kohdistuu organisaation kaikkeen toimintaan. Sisäisen valvonnan toteuttamiseen vaikuttavat organisaation toiminnan luonne, sisältö ja laajuus, talous sekä edellä mainittuihin liittyvät riskit. Suuri osa sisäisestä valvonnasta toteutuu organisaation prosesseihin sisällytettävinä päivittäisinä valvontatoimenpiteinä ja varmistuksina. Säännölliseen valvontaan kuuluvat muun muassa johdolle ja luottamuselimille laadittavat raportit, toiminnan ja erityisesti poikkeamien seuranta, talousarvion toteutumisen seuranta, säädösten ja ohjeiden noudattamisen valvonta, hyväksymis- ja valtuutusmenettelyt sekä fyysiset valvontatoimenpiteet.

Kaupunginjohtaja, apulaiskaupunginjohtajat ja tulosaluejohtajat vastaavat kaupunki- toimiala- ja tulosaluetasolla hyvän johtamis- ja hallintotavan ja sisäisen valvonnan järjestämisestä, toteuttamisesta ja toimivuuden varmistamisesta kaupunginhallituksen päättämien periaatteiden ja menettelytapojen mukaisesti sekä seuraavat raportointia alaisensa toiminnan johtamis- ja hallintojärjestelmän ja sisäisen valvonnan tilasta. Liikelaitoksissa vastuu on liikelaitoksen johtajalla.

Esimiehet ja yksiköiden päälliköt vastaavat siitä, että johtamassaan organisaatiossa henkilöstö toimii hyväksyttyjen hyvään johtamis- ja hallintotapaan ja sisäiseen valvontaan liittyvien periaatteiden ja menettelytapojen mukaisesti. Esimies vastaa johtamansa yksikön osalta siitä, että henkilöstön toimivalta ja vastuut on määritelty ja että henkilöstöllä on ajantasaiset tehtäväkuvaukset. Esimiesten ja päälliköiden on seurattava vastuullaan olevia toimintoja ja ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin mikäli hyvän johtamis- ja hallintotavan, riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan vastaista toimintaa havaitaan.

Vantaan kaupunkikonsernissa ei sallita väärinkäytöksiä. Johdon velvollisuutena on toteuttaa sisäistä valvontaa väärinkäytösten ehkäisemiseksi ja havaitsemiseksi sekä puuttua havaittuihin väärinkäytöksiin. Sisäinen tarkastus voi kaupungin johdon harkinnan mukaan avustaa tutkimuksen teossa tai tutkia väärinkäytösepäilyjä.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Sisäinen tarkastus toimii kaupunginjohtajan alaisuudessa ja tulosalueen tehtävät on määritelty kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan toimialan johtosäännössä. Tarkastustyö perustuu kalenterivuoden kattavaan kaupunginjohtajan hyväksymään vuosisuunnitelmaan, joka yhteen sovitetaan ulkoisen tarkastuksen työohjelman kanssa.

Tarkastusten tuloksista raportoitiin kuukausittain kaupunginjohtajalle ja kerran vuodessa kaupunginhallitukselle. Tarkastusraportit toimitettiin niiden valmistuttua kaupunginhallituksen puheenjohtajille, kaupunginjohtajalle ja koko kaupunkia tai tiettyä toimialaa koskevissa tapauksissa toimialan apulaiskaupunginjohtajalle ja asianosaisille esimiehille sekä toimialaa merkittävästi koskevissa tapauksissa lautakunnan/johtokunnan puheenjohtajalle. Tytäryhteisöä koskevissa tarkastuksissa tarkastusraportit toimitettiin myös ko. yhtiöön ja yleisjaostoon.

Vuonna 2016 sisäinen tarkastus on tehnyt 22 varsinaista tarkastusta, 18 jälkitarkastusta ja 68 kassantarkastusta. Tarkastuksia tehtiin kaikille toimialoille ja ne kohdistuivat mm. yleishallintoon, henkilöstöhallintoon, avustuksiin, omaisuuden hallintaan, tavaroiden ja palveluiden hankintaan, taloushallintoon, tietohallintoon sekä sopimuksiin. Tarkastuksista 11 kohdistui kaupungin tytäryhtiöihin. Tulosalueella työskenteli kuusi henkilöä.

Yhtiöihin tehtyjen tarkastusten perusteella voidaan todeta, että eräiden tytäryhtiöiden talouden ja hallinnon sisäisessä valvonnassa on kehittämistarpeita. Muilta osin tarkastukset eivät tuoneet esiin sellaisia laajempia asiakokonaisuuksia, joissa olisi merkittävässä määrin sisäisen valvonnan tai riskienhallinnan tehostamistarpeita.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Vuoden 2016 tilikauden tulos oli 64,5 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Tilinpäätössiirtojen jälkeen tilikauden ylijäämä oli 64,8 miljoonaa euroa. Tilikauden tulos parani 63,1 miljoonalla eurolla edelliseen vuoteen verrattuna. Toimintatuottojen, valmistus omaan käyttöön, verotulojen ja valtionosuuksien yhteenlaskettu kasvu vuoteen 2015 verrattuna oli 53,7 miljoonaa euroa. Toimintakulut vähenivät vuonna 2016 30,5 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Näiden erien positiivinen tulosvaikutus yhteensä on 84,2 miljoonaa euroa. Rahoitustuotot vähennettynä rahoituskuluilla vähenivät 3,6 miljoonaa euroa. Poistot ja arvonalentumiset kasvoivat 18,0 miljoonaa euroa.

Tuloslaskelma		2016 milj. €		2015 milj. €		2014 milj. €
Toimintatuotot		298,7		274,4		249,1
Valmistus omaan käyttöön		80,6		109,8		137,3
Toimintakulut	-	1 369,3	-	1 399,8	-	1 392,9
Toimintakate	-	990,0	-	1 015,6	-	1 006,4
Verotulot		953,8		934,0		923,5
Valtionosuudet		189,4		150,5		140,2
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot		14,3		14,6		14,8
Muut rahoitustuotot		15,5		21,1		17,3
Korkokulut	-	3,9	-	5,9	-	8,9
Muut rahoituskulut	-	0,1	-	0,4	-	0,5
Vuosikate		178,8		98,4		79,9
Poistot ja arvonalentumiset	-	116,1	-	98,1	-	77,8
Satunnaiset erät		1,8		1,0		0,0
Tilikauden tulos		64,5		1,4		2,1
Tilinpäätössiirrot		0,3	-	0,7	-	1,0
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		64,8		0,7		1,1

Kunnan tuloslaskelma osoittaa, riittääkö tuottoina kertynyt tulorahoitus palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Tässä yhteydessä esitetty tuloslaskelma sisältää kaupungin, liikelaitoksien ja rahastojen ulkoiset tuotot ja kulut.

Tuotot

Vantaan kaupungin kokonaistuotot vuonna 2016 ilman valmistus omaan käyttöön olivat 1 471,7 miljoonaa euroa. Kasvua edelliseen vuoteen verrattuna oli 77,0 miljoonaa euroa eli 5,5 prosenttia. Toimintatuotot kasvoivat edellisestä vuodesta 24,3 miljoonaa euroa. Verotuloja kertyi yhteensä 953,8 miljoonaa euroa. Vuoteen 2015 verrattuna kasvua oli 19,8 miljoonaa euroa (2,1 prosenttia). Valtionosuuksia kertyi vuonna 2016 yhteensä 189,4 miljoonaa euroa. Ne kasvoivat edellisestä vuodesta 38,9 miljoonaa euroa (25,8 prosenttia).

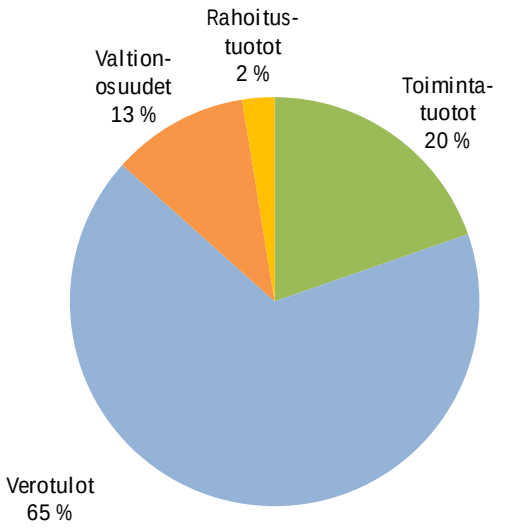
Kulut

Vantaan kaupungin kulujen kokonaismäärä vuonna 2016 oli 1 489,5 miljoonaa euroa. Vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna oli 14,7 miljoonaa (0,9 prosenttia). Toimintakulut vähenivät 30,5 miljoonaa euroa vuodesta 2015. Palvelujen ostot vähenivät 42,3 miljoonaa euroa (6,1 prosenttia) edelliseen vuoteen verrattuna. Omaan käyttöön valmistettujen, taseeseen aktivoitujen hyödykkeiden arvo laski 29,3 miljoonaa euroa edellisestä vuodesta.

Taulukko. Tuotot v. 2016 – 2015

Tuotot	2016 milj. €	2015 milj. €
Toimintatuotot	298,7	274,4
Verotulot	953,8	934,0
Valtionosuudet	189,4	150,5
Rahoitustuotot	29,7	35,7
Yhteensä	1 471,6	1 394,6

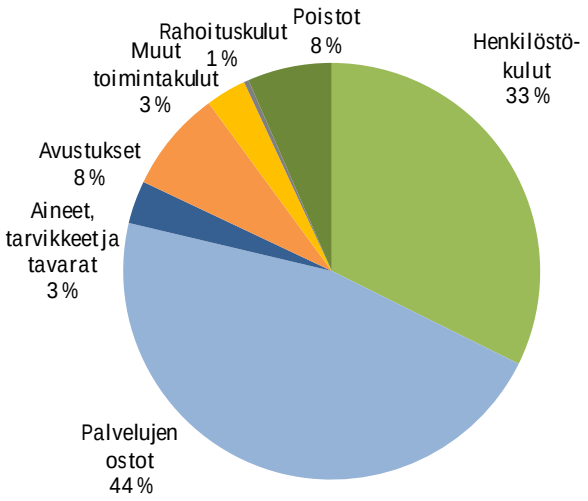
Kuvio. Vuoden 2016 tuottojen jakautuminen

Taulukko. Kulut v. 2016 – 2015

Kulut	2016 milj. €	2015 milj. €
Henkilöstökulut	491,2	486,2
Palvelujen ostot	655,1	698,0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	49,3	49,5
Avustukset	124,9	119,3
Muut toimintakulut	48,9	46,9
Rahoituskulut	4,0	6,2
Poistot	116,1	98,1
Yhteensä	1 489,5	1 504,2

Kuvio. Vuoden 2016 kulujen jakautuminen

Toiminta- ja vuosikate

Toimintakulujen ja toimintatuottojen erotuksena muodostuva kaupungin toimintakate osoittaa, kuinka paljon käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Toimintakate oli vuonna 2016 – 990,0 miljoonaa euroa. Se parani edelliseen vuoteen verrattuna 25,6 miljoonaa euroa.

Toimintatuottojen osuus toimintakuluista on pysynyt viiden vuoden tarkastelujaksolla tasaisena. Toiminta-tuotot kattoivat vuonna 2016 toimintakuluista 23,2 prosenttia.

Tuloslaskelman tunnusluvut	2016	2015	2014
Toimintatuotot/ toimintakulut, %	23,2	21,3	19,8
Vuosikate/ poistot, %	154,0	100,4	102,7
Vuosikate, euroa/ asukas	815,4	458,7	379,0
Asukasmäärä	219 341	214 605	210 803

Vuosikate kuvaa kokonaistulorahoituksen riittävyyttä. Kaupungin vuosikate kasvoi edellisestä vuodesta 81,7 prosenttia ollen 178,8 miljoonaa euroa. Kaupungin tulorahoitus vuosikatteella mitattuna on ylijäämäinen.

Asukaskohtainen vuosikate on noussut vuoden 2015 tasosta 357,1 euroa, ollen 815,4 euroa/ asukas vuonna 2016. Vantaan kaupungin tavoitearvo saadaan jakamalla keskimääräinen vuotuinen investointitaso (104,28 miljoonaa euroa) asukasmäärällä, jolloin arvoksi muodostuu 475,4 euroa/ asukas.

Tilikauden tulos ja yli-/ alijäämä

Kun vuosikatteesta vähennetään poistot ja arvonalentumiset, saadaan tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus eli tilikauden tulos. Poistot on laskettu hyväksytyn poistosuunnitelman mukaan. Poistot ja arvonalentumiset olivat yhteensä 116,1 miljoonaa euroa vuonna 2016.

Tilikauden tulos parani edellisestä vuodesta 63,2 miljoonaa euroa, ollen 64,5 miljoonaa euroa vuonna 2016. Tilikauden ylijäämä poistoeron ja varausten muutosten sekä rahastosiirtojen jälkeen oli 64,8 miljoonaa euroa.

1.3.2 Toiminnan rahoitus

Tilinpäätöksen rahoituslaskelma koostuu kaupungin ja liikelaitoksien eli Suun terveydenhuollon, Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen, Vantaan Työterveyden sekä rahastojen varsinaisen toiminnan ja investointien sekä rahoitustoiminnan rahavirtojen muutoksista. Rahoituslaskelma johdetaan tilinpäätöksen tuloslaskelmasta ja taseesta.

Toiminnan ja investointien rahavirta

Toiminnan ja investointien rahavirta vuonna 2016 oli 55,2 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Vuonna 2016 investointimenot olivat 146,7 miljoonaa euroa. Investointien omahankintameno, eli investointimenojen ja investointien rahoitusosuuksien erotus, oli 145,4 miljoonaa euroa. Omahankintamenon vähennys edellisvuoteen verrattuna oli 1,7 miljoonaa euroa (1,2 prosenttia).

Rahoituksen rahavirta

Rahoituksen rahavirta puolestaan oli 27,9 miljoonaa euroa alijäämäinen. Kaupunki otti uutta pitkäaikaista lainaa yhteensä 80 miljoonaa euroa. Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 97,8 miljoonaa euroa. Pitkäaikaisten lainojen nettovähennykseksi muodostui siten 17,8 miljoonaa euroa, kun se edellisvuonna oli lisäystä 15,1 miljoonaa euroa. Lyhytaikaisten lainojen vähennys 24,7 miljoonaa euroa koostuu tytäryhteisöjen konsernitilin saldon muutoksesta. Muihin maksuvalmiuden muutoksiin sisältyy tytäryhteisöjen konsernitilin saldon muutos 1,8 miljoonaa euroa.

Rahavarojen muutos

Rahavarojen muutos muodostuu rahoitustoiminnan muutosten nettomäärän sekä tulorahoituksen ja investointien nettomäärän erotuksena. Rahavarat olivat vuoden 2016 lopussa 193,4 miljoonaa euroa sisältäen tytäryhteisöjen konsernitilin saldon 29,7 miljoonaa euroa. Tytäryhteisöjen konsernitilin saldo väheni 22,9 mil-

joonaa euroa vuoden 2016 aikana. Rahavarat kokonaisuudessaan lisääntyivät 27,3 miljoonaa euroa vuoden 2016 aikana.

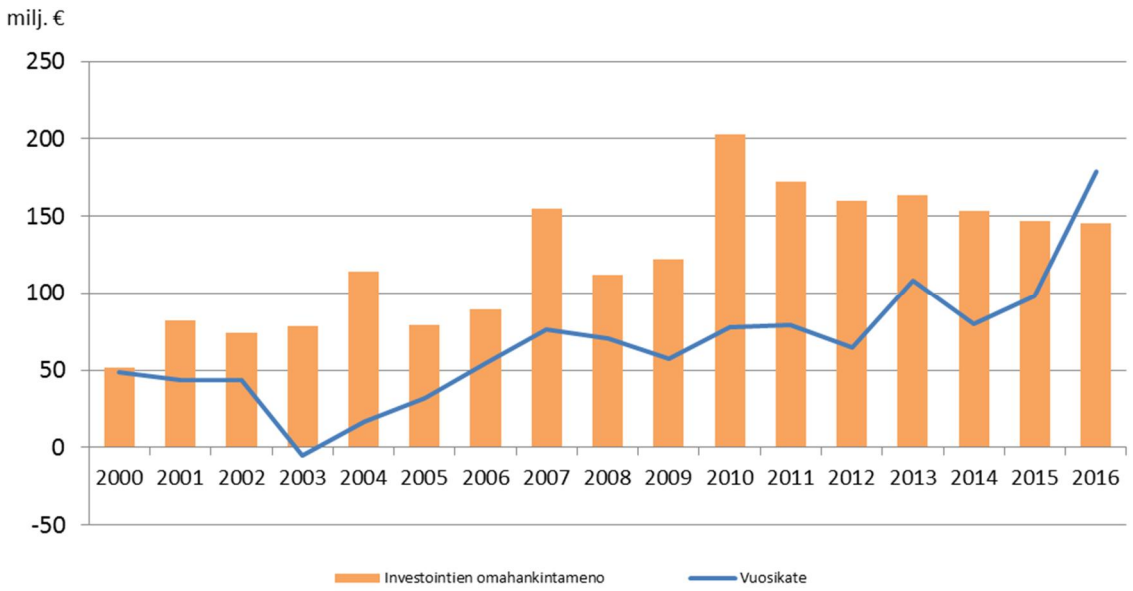
Rahoituslaskelma	2016 milj. €	2015 milj. €	2014 milj. €
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	178,8	98,4	79,9
Satunnaiset erät	1,8	1,0	0,0
Tulorahoituksen korjauserät	- 48,9	- 37,3	- 36,1
Investointien rahavirta			
Investointimenot	- 146,7	- 152,8	- 159,0
Rahoitusosuudet investointeihin	1,3	5,8	5,7
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	68,8	48,4	41,3
Toiminnan ja investointien rahavirta	55,2	- 36,6	- 68,1
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset	- 0,1	- 3,0	- 9,9
Antolainasaamisten vähennykset	1,3	2,4	0,7
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	80,0	152,0	204,0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	- 97,8	- 136,9	- 103,8
Lyhytaikaisten lainojen muutos	- 24,7	7,0	20,9
Oman pääoman muutokset	0,4	10,0	2,4
Muut maksuvalmiuden muutokset	13,1	- 19,5	- 6,3
Rahoituksen rahavirta	- 27,9	12,1	108,1
Rahavarojen muutos	27,3	- 24,5	40,0
Rahavarat 31.12.	193,4	166,2	190,7
Rahavarat 1.1.	166,2	190,7	150,7

Rahoituslaskelman tunnusluvut	2016	2015	2014
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v. milj. €	-181,9	-314,9	-33,2
Investointien tulorahoitus, %	123,0	66,9	52,1
Lainanhoitokate	1,8	0,7	0,8
Kassan riittävyys, pv	45,9	38,2	45,3

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Investointien tulorahoituksen tunnusluku oli 123,0 vuonna 2016, joten Vantaan kaupungin investoinnit pystyttiin kokonaisuudessaan rahoittamaan tulorahoituksella.

Vuosikatteen ja investointien omahankintamenon kehitystä vuosina 2000 - 2016 havainnollistetaan alla olevassa kuvassa.

Kuvio. Vuosikate ja investointien omahankintameno 2000 – 2016

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Vantaan kaupungilla lainanhoitokate oli 1,8 vuonna 2016. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, sillä tunnusluvun arvo on yli 1. Hyvänä lainanhoitokykyä voidaan pitää silloin, kun tunnusluvun arvo on yli 2. Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Vantaan kaupungin vuoden 2016 lopun rahavaroilla olisi voitu kattaa 45,9 päivän kassasta maksut.

1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Tase käsittää sekä kaupungin että liikelaitoksien, eli Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen, Vantaan Työterveyden ja Suun terveydenhuollon, sekä Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston, Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston, Sosiaalisen luototuksen rahaston ja Vahinkorahaston taseyksiköiden taseet yhdisteltyinä. Sisäiset erät, kuten keskinäiset saatavat ja velat, eivät sisälly taseeseen.

Vastaavaa

Pysyviin vastaaviin sisällytetään aineettomat ja aineelliset hyödykkeet, jotka vaikuttavat tuotannontekijöinä useana tilikautena sekä toimialasijoittamisen osakkeet, osuudet ja muut sijoitukset. Pysyvät vastaavat on arvostettu hankintahintaan ja poistot on laskettu hyväksytyn poistosuunnitelman perusteella. Poistosuunnitelmat ja pysyvien vastaavien muutokset on esitetty liitetiedoissa. Pysyvien vastaavien arvo taseessa oli vuoden 2016 lopussa 1 865,8 miljoonaa euroa. Pysyvien vastaavien suurin erä on aineelliset hyödykkeet, joita oli 1 197,5 miljoonaa euroa vuoden 2016 lopussa (55,1 prosenttia taseen loppusummasta). Kiinteiden rakenteiden ja laitteiden arvo oli vuoden 2016 lopussa 1,2 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuoden 2015 lopussa. Sijoituksia, eli osakkeita ja osuuksia sekä muita saamisia oli vuoden 2016 lopussa 593,2 miljoonaa euroa (27,3 prosenttia vastaavien kokonaismäärästä).

Toimeksiantojen varat koostuivat pääosin välitetyistä valtion asuntolainoista. Toimeksiantojen varat olivat vuoden 2016 lopussa 1,5 miljoonaa. Toimeksiantojen varat vähenivät 0,6 miljoonaa vuodesta 2015.

Vaihtuviin vastaaviin luetaan vaihto-omaisuus, pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset, rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Vaihtuvia vastaavia oli vuoden lopussa yhteensä 306,6 miljoonaa euroa (14,0 prosenttia taseen loppusummasta). Vaihto-omaisuuden arvo oli vuoden 2016 lopussa 19,7 miljoonaa euroa. Vaihto-omaisuuden arvo väheni vuoden 2016 aikana 19,4 miljoonaa euroa verrattuna edellisvuoden arvoon. Arvon väheneminen johtui pääosin Kehä III:n perusparannusmenojen vähenemisestä. Muuhun vaihto-omaisuuteen sisältyy vuoden 2016 lopun tilanteessa 19,2 miljoonan edestä Kehä III:n perusparannusmenoja.

Saamisia oli vuoden lopussa yhteensä 93,4 miljoonaa euroa. Lyhytaikaisia myyntisaamisia oli 28,7 miljoonaa euroa ja lainasaamisia 7,9 miljoonaa euroa. Muita saamisia oli 13,2 miljoonaa euroa ja siirtosaamisia 27,0 miljoonaa euroa. Rahat ja pankkisaamiset olivat vuoden lopussa 192,3 miljoonaa euroa, eli ne olivat lisääntyneet edellisvuoden lopun tilanteeseen nähden 27,2 miljoonaa euroa. Saamisiin ei ole sisällytetty asfalttikartelliin perustuvaa vahingonkorvaussaatavaa 3,8 miljoonaa euroa eikä siihen liittyviä oikeudenkäyntikuluja 0,3 miljoona euroa.

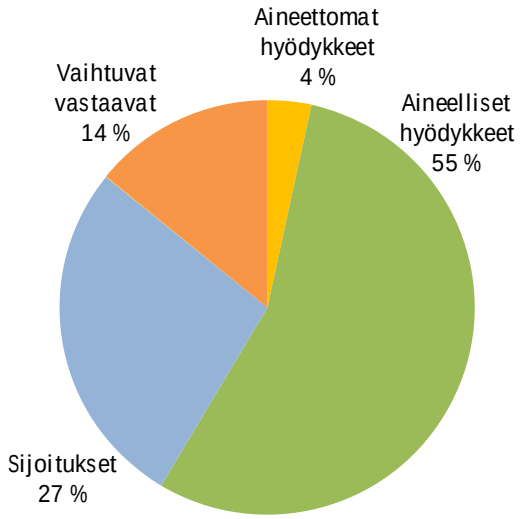
Vastattavaa

Oma pääoma oli vuoden lopussa 897,1 miljoonaa euroa (41,3 prosenttia taseen loppusummasta). Oma pääoma koostui peruspääomasta 349,1 miljoonaa, muiden omien rahastojen pääomasta 122,9 miljoonaa sekä edellisten tilikausien ylijäämistä 360,2 miljoonaa ja tilikauden ylijäämästä 64,8 miljoonaa euroa. Muita omia rahastoja ovat Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamis-, Marja-Vantaan ja keskusten kehittämis-, Sosiaalisen luototuksen- ja Vahinkorahasto.

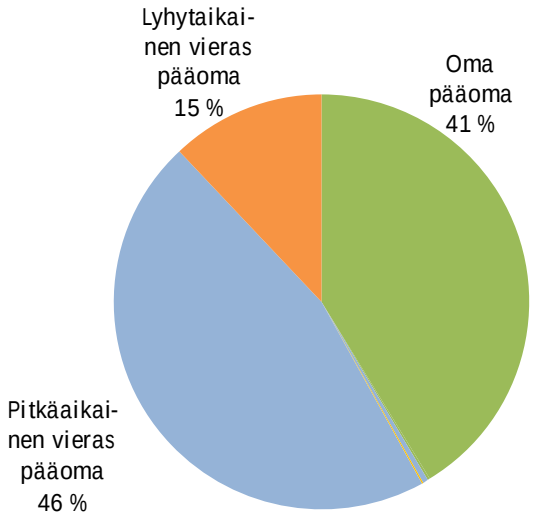
Vapaaehtoisina varauksina on tehty investointivarauksia, joiden summa vuoden 2016 lopussa oli 0,3 miljoonaa euroa. Investointivarauksien käyttämisestä hankintamenoa kattamaan syntyi vuonna 2016 poistoeron lisäystä 1,8 miljoonan edestä. Pakollisissa varauksissa oli 0,2 miljoonan euron varaus KuEL:n ulkopuolella tehtyjä eläkesitoumuksia varten ja muita pakollisia varauksia 9,4 miljoonaa euroa. Toimeksiantojen pääomista oli välitettyjä valtion asuntolainoja 1,6 miljoonaa ja lahjoitusrahastojen pääomia 0,5 miljoonaa euroa.

Vieras pääoma oli vuoden lopussa yhteensä 1 261,7 miljoonaa euroa. Kaupungin lainakanta väheni vuoden aikana 42,5 miljoonaa euroa ja oli vuoden lopussa yhteensä 1 097,5 miljoonaa euroa. Muihin lyhytaikaisiin velkoihin kuului siirtovelkoina lomapalkka- ja korkojaksotuksia ja muita tilinpäätösjaksotuksia yhteensä 58,6 miljoonaa, ostovelkoja 52,0 miljoonaa, saatuja ennakoita 32,7 miljoonaa sekä muita velkoja 21,0 miljoonaa euroa.

Kuvio. Taseen vastaavaa

Kuvio. Taseen vastattavaa

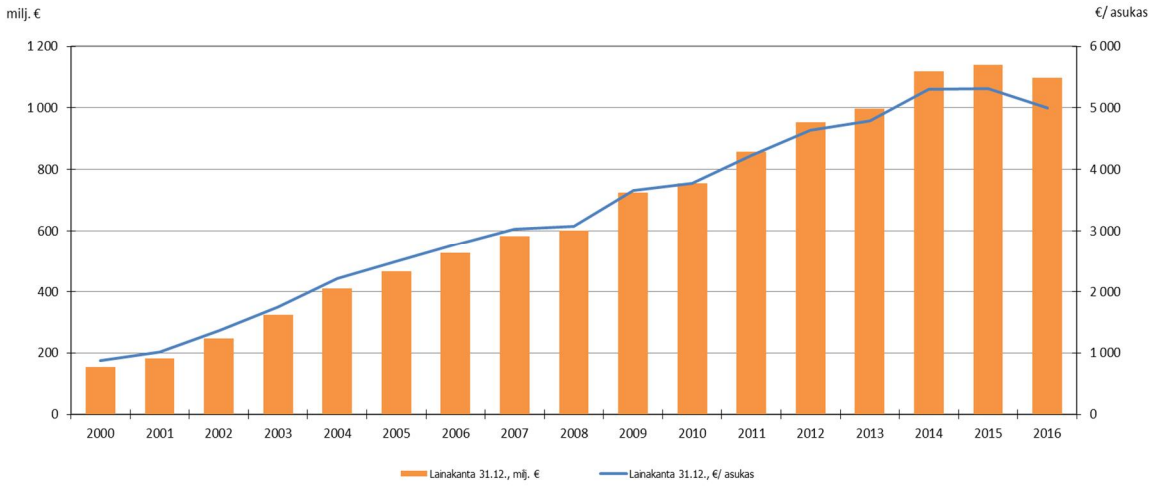
Tase	2016 milj. €	2015 milj. €	2014 milj. €
VASTAAVAA			
Pysyvät vastaavat	1 865,8	1 859,9	1 819,8
Aineettomat hyödykkeet	*75,2*	*93,6*	*39,4*
Aineettomat oikeudet	0,9	3,4	5,7
Muut pitkävaikutteiset menot	74,3	90,2	33,7
Aineelliset hyödykkeet	*1 197,5*	*1 161,9*	*1 168,9*
Maa- ja vesialueet	277,8	243,8	223,3
Rakennukset	558,6	560,5	461,2
Kiinteät rakenteet ja laitteet	305,9	304,7	452,4
Koneet ja kalusto	18,3	16,5	16,9
Muut aineelliset hyödykkeet	0,3	0,3	0,3
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	36,6	36,2	14,8
Sijoitukset	*593,2*	*604,4*	*611,6*
Osakkeet ja osuudet	300,2	310,2	318,0
Muut lainasaamiset	292,5	293,8	293,2
Muut saamiset	0,5	0,4	0,3
Toimeksiantojen varat	1,5	2,1	2,1
Valtion toimeksiannot	1,5	2,1	2,1
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	0,0	0,0	0,0
Vaihtuvat vastaavat	306,6	301,1	304,5
Vaihto-omaisuus	*19,7*	*39,1*	*28,6*
Aineet ja tarvikkeet	0,5	0,8	1,0
Muu vaihto-omaisuus	19,2	38,3	27,5
Saamiset			
Pitkäaikaiset saamiset	*16,7*	*14,1*	*6,3*
Lainasaamiset	0,3	0,3	0,6
Muut saamiset	16,4	13,7	5,7
Lyhytaikaiset saamiset	*76,7*	*81,8*	*79,0*
Myyntisaamiset	28,7	28,6	30,3
Lainasaamiset	7,9	12,3	16,1
Muut saamiset	13,2	19,7	21,5
Siirtosaamiset	27,0	21,2	11,0
Rahoitusarvopaperit	*1,1*	*1,1*	*1,1*
Osakkeet ja osuudet	1,1	1,1	1,1
Rahat ja pankkisaamiset	192,3	165,1	189,6
VASTAAVAA YHTEENSÄ	2 173,9	2 163,1	2 126,5

Tase	2016 milj. €	2015 milj. €	2014 milj. €
VASTATTAVAA			
Oma pääoma	897,1	835,0	824,5
Peruspääoma	349,1	349,1	349,1
Muut omat rahastot	122,9	123,0	121,3
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	360,2	362,2	353,1
Tilikauden yli-/alijäämä	64,8	0,7	1,1
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	3,3	3,5	2,6
Poistoero	3,0	1,2	0,3
Vapaaehtoiset varaukset	0,3	2,3	2,3
Pakolliset varaukset	9,7	8,9	7,4
Eläkevaraukset	0,2	0,4	0,5
Muut pakolliset varaukset	9,4	8,5	7,0
Toimeksiantojen pääomat	2,2	2,7	2,8
Valtion toimeksiannot	1,6	2,3	2,3
Lahjoitusrahastojen pääomat	0,5	0,4	0,5
Vieras pääoma	1 261,7	1 313,0	1 289,2
Pitkäaikainen vieras pääoma	*1 000,0*	*980,2*	*976,1*
Joukkovelkakirjalainat	245,8	211,6	217,3
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	748,4	762,4	752,0
Lainat julkisyhteisöiltä	5,8	6,2	6,9
Lyhytaikainen vieras pääoma	*261,8*	*332,8*	*313,0*
Joukkovelkakirjalainat	5,7	5,7	5,7
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	54,0	91,6	80,5
Lainat julkisyhteisöiltä	0,5	0,5	0,6
Lainat muilta luotonantajilta	37,3	62,0	55,1
Saadut ennakot	32,7	23,8	16,0
Ostovelat	52,0	63,1	70,7
Muut velat	21,0	20,5	20,5
Siirtovelat	58,6	65,6	64,0
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	2 173,9	2 163,1	2 126,5

Taseen tunnusluvut	2016	2015	2014
Omavaraisuusaste, %	42,1	39,2	39,2
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	85,2	94,9	97,0
Kertynyt yli-/ alijäämä, milj. €	425,1	362,9	354,2
Kertynyt yli-/ alijäämä, €/ asukas	1 937,9	1 690,8	1 680,0
Lainakanta 31.12., milj. €	1 097,5	1 140,1	1 118,0
Lainakanta 31.12., €/ asukas	5 003,6	5 312,4	5 303,4
Lainasaamiset 31.12., milj. €	292,5	293,8	293,2
Asukasmäärä	219 341	214 605	210 803

Omavaraisuusasteella mitataan kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Vantaan kaupungin omavaraisuusaste oli vuoden 2016 lopussa 42,1 prosenttia, mikä tarkoittaa, että Vantaan kaupungilla on merkittävän suuri velkarasite kannettavanaan. Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, että Vantaan kaupungin käyttötuloista olisi vuonna 2016 tarvittu 85,2 prosenttia vieraan pääoman takaisinmaksuun. Asukaskohtainen lainakanta oli 5 003,6 euroa asukasta kohti.

Kuvio. Lainamäärän kehitys 2000 - 2016

1.5 Kokonaistulot ja menot

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma muodostetaan kaupungin ja liikelaitosten, Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen, Vantaan Työterveyden ja Suun Terveydenhuollon tulos- ja rahoituslaskelmista. Siinä otetaan huomioon vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat. Myös Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahasto, Marja- Vantaan ja keskusten kehittämisrahasto, Sosiaalisen luotottuksen rahasto ja Vahinkorahasto on yhdistelty laskelmiin.

Kaupungin kokonaistulot vuonna 2016 olivat 1 575,2 miljoonaa euroa ja kokonaismenot 1 561,1 miljoonaa euroa. Tulojen ja menojen erotukseksi muodostui 14,1 miljoonaa euroa. Kun tähän lukuun lisätään rahoituslaskelmasta Muut maksuvalmiuden muutokset (13,1 miljoonaa euroa), saadaan kassavarojen muutokseksi 27,2 miljoonaa euroa. Se vastaa rahoituslaskelman kassavarojen lisäystä vuoden 2016 aikana.

Kokonaistulot ja menot	2016 milj. €	2016 %	2015 milj. €	2015 %
Tulot				
Toiminta				
Toimintatuotot	298,7	19,0	274,4	17,3
Verotulot	953,8	60,6	934,0	59,0
Valtionosuudet	189,4	12,0	150,5	9,5
Korkotuotot	14,3	0,9	14,6	0,9
Muut rahoitustuotot	15,5	1,0	21,1	1,3
Satunnaiset tuotot	1,8	0,1	1,0	0,1
Tulorahoituksen korjauserät				
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-50,0	-3,2	-38,8	-2,5
Investoinnit				
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1,3	0,1	5,8	0,4
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	68,8	4,4	48,4	3,1
Rahoitustoiminta				
Antolainasaamisten vähennykset	1,3	0,1	2,4	0,1
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	80,0	5,1	152,0	9,6
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0,0	0,0	7,0	0,4
Oman pääoman lisäys	0,4	0,0	10,0	0,6
Kokonaistulot yhteensä	1 575,2	100,0	1 582,3	100,0
Menot				
Toiminta				
Toimintakulut	1 369,3	87,7	1 399,8	88,2
- Valmistus omaan käyttöön	-80,6	-5,2	-109,8	-6,9
Korkokulut	3,9	0,2	5,9	0,4
Muut rahoituskulut	0,1	0,0	0,4	0,0
Tulorahoituksen korjauserät				
Pakollisten varausten muutos				
- Pakollisten varausten lisäys (-), vähennys (+)	-0,8	0,0	-1,5	-0,1
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	-0,3	0,0	0,0	0,0
Investoinnit				
Investointimenot	146,7	9,4	152,8	9,6
Rahoitustoiminta				
Antolainasaamisten lisäykset	0,1	0,0	3,0	0,2
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	97,8	6,3	136,9	8,6
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	24,7	1,6	0,0	0,0
Kokonaismenot yhteensä	1 561,1	100,0	1 587,4	100,0

Vähennyserinä tuloissa ovat käyttöomaisuuden myyntivoitot ja menoissa valmistus omaan käyttöön ja käyttöomaisuuden myyntitappiot sekä pakollisten varausten muutos silloin, kun varausten määrä on tilikauden aikana muuttunut.

1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous

1.6.1 Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt

Kuntakonsernilla tarkoitetaan kunnan sekä yhden tai useamman juridisesti itsenäisen yhteisön muodostamaa taloudellista kokonaisuutta, jossa kunnalla yksin tai yhdessä muiden kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa on määräämisvalta yhdessä tai useammassa yhteisössä (tytäryhteisö). Määräämisvaltasuhde voi perustua myös siihen, että tytäryhteisöllä yksin tai yhdessä muiden tytäryhteisöjen kanssa on määräämisvalta toisessa yhteisössä.

Konserniyhteisöt
Kuntakonsernin emoyhteisö on konsernitilinpäätöksen laatimiseen velvoitettu yhteisö.

Tytäryhteisöksi nimitetään niitä yhteisöjä, joissa emoyhteisöllä on määräämisvalta. Kunnalla on määräämisvalta yhteisössä silloin, kun sillä on:

- yli puolet yhteisön kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä tai
- yhtiöjärjestyksen, yhtiösopimuksen tai niihin verrattavan sääntöjen nojalla oikeus nimittää enemmistö yhteisön hallituksen tai vastaavan elimen jäsenistä tai
- sopimuksen perusteella edellä selostettua vastaava äänivalta.

Yhdistys tai säätiö on kunnan tytäryhteisö, jos:

- kunnalla on oikeus nimittää enemmistö yhteisön hallituksesta tai vastaavasta elimestä tai
- sääntöjen mukaan yhdistyksen tai säätiön nettovarallisuus siirtyy purkautuessa kokonaisuudessaan kunnalle tai kuntakonserniin kuuluvalle yhteisölle.

Osakkuusyhteisöksi nimitetään yhteisöjä, joissa emoyhteisöllä on joko yksin tai yhdessä muiden konserniyhteisöjen kanssa *samanaikaisesti huomattava vaikutusvalta ja merkittävä omistusosuus* yhteisössä. Huomattava vaikutusvalta tarkoittaa 20 - 50 prosentin omistusta yhteisön äänimäärästä ja merkittävä omistusosuus vähintään 20 prosentin omistusta osakkuusyhteisön omasta pääomasta. Osakkuusyhteisöt ovat yhdistelty ensimmäistä kertaa vuonna 2008.

Kuntayhtymä yhdistellään kunnan konsernitaseeseen siitä riippumatta, mikä on kunnan osuus kuntayhtymän varoista ja velvoitteista. Yhdistely tehdään omistusosuuden mukaisesti.

Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt	Yhdistely konsernitilinpäätökseen	
	Yhdistelty (kpl)	Ei yhdistelty (kpl)
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	33	2
Kunnallista liiketoimintaa harjoittavat yhtiöt	16	4
Muut yhtiöt	1	
Kuntayhtymät	8	
Osakkuusyhteisöt	15	2
Yhteensä	73	8

1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Vantaan kaupunkikonserniin kuuluvat kaupunki ja ne osakeyhtiöt, säätiöt, yhdistykset ja muut yhteisöt, joissa kaupungilla yksin tai tytäryhteisöjen kanssa on määräysvalta sekä kuntayhtymät, joissa kaupunki on jäsenenä.

Konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja tai pormestari ja muut johtosäännössä määrätyt viranomaiset. Konsernijohto vastaa kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Kaupungin konsernijohdon muodostavat ne viranomaiset ja viranhaltijat, jotka esittelevät, päättävät ja toimeenpanevat konserniyhteisöjä koskevia asioita sekä vastaavat kaupunkikonsernin edunvalvonnasta valtuuston hyväksymän konsernistrategian ja talousarvion sekä johtosääntöjen mukaisesti.

Kaupunginhallitus päättää osakkeiden ja osuuksien ostamisesta, myymisestä, vaihtamisesta ja merkitsemisestä, ja sellaisen yksityisoikeudellisen yhteisön perustamisesta ja purkamisesta, jossa kaupunki on omistajana tai jäsenenä.

Kaupunginhallituksen alaisuudessa toimii yleisjaosto. Yleisjaosto avustaa kaupunginhallitusta konsernihallinnon järjestämisessä kaupunginvaltuuston hyväksymässä konsernistrategiassa sekä muissa kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen antamissa ohjeissa ja määräyksissä tarkoitetulla tavalla, ja valmistelee sellaisen yhteisön perustamisen ja purkamisen, jossa kaupunki on omistajana tai jäsenenä.

Vuonna 2017 valittavan valtuuston toimikauden alkuun asti sovellettavan kuntalain (365/1995) 13 §:n valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista. Valtuusto voi ohjata asettamillaan tavoitteilla tytäryhteisöjä niiden omassa tavoitteenasettelussa. Valtuuston ohjaus ei kuitenkaan sido oikeudellisesti tytäryhteisöjä. Valtuuston tavoiteasettelu voi koskea tytäryhteisön asemaa, toiminnan laajuutta, toimintaedellytyksiä (mm. investoinnit), palvelun laatua, hinnoitteluperiaatteita tai pääoman tuottovaatimuksia. Tavoiteasettelu tässä tarkoituksessa on luonteeltaan välillistä, pääomistajan tahdon esiintuomista.

Vantaan kaupungin konsernistrategian mukaan tytäryhteisön strategista suunnittelua ohjaa kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvio ja -suunnitelma. Kaupungin talousarvion yhteydessä kaupunginvaltuusto hyväksyy mahdolliset tytäryhteisöille asetettavat sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Asetettavat tavoitteet valmistellaan konsernipalveluissa, ao. toimialan ja yhtiön yhteistyönä. Yleisjaoston tehtävänä on tehdä esityksiä ja antaa toimintaohjeita kaupunkikonsernin yhteisöille asetettavista toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista.

Kaupunginvaltuuston 17.12.2012 § 7 hyväksymä, 1.1.2013 voimaantullut konsernistrategia sisältää toimivallan ja toimintaperiaatteet, jolla johdetaan, ohjataan ja valvotaan konsernia kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden saavuttamiseksi. Konsernistrategia on käsitelty tytäryhteisöjen yhtiökokouksissa tai vastaavissa muissa ylintä päätösvaltaa käyttävissä hallintoelimissä sekä yhteisöjen hallituksissa tai vastaavissa hallintoelimissä ja hyväksytty tytäryhteisöä sitovaksi. Konsernistrategia ei sido Vantaan Energia Oy:tä.

1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Tytäryhtiöt

Vantaan Energia Oy:n jätevoimalan toiminta on ollut luotettavaa, mistä syystä kaukolämmön asiakashintaa on kyetty alentamaan edelleen. Yhtiö on jatkanut investointeja tuulivoimaan ja päästödirektiivin (IED) vaatimiin muutostöihin voimalaitoksissa. Uuden asiakastietojärjestelmän hankinta ja määrittely käynnistettiin. Toimitalon perusparannushanke etenee ja yhtiö toimii nyt väistötiloissa. Hakkilan sähköaseman rakentaminen jatkui ja Keimolan sähköaseman uusinta käynnistyi. Yhtiön tuotantotoiminta sai ISO 9001 laatusertifikaatin. Yhtiön liiketoiminta oli kannattavaa kaikilla liiketoiminta-alueilla, joten Vantaan Energia-konsernin toteutunut

liikevoitto 52,5 milj. euroa ylitti selvästi budjetoidun liikevoiton (28,1 milj. euroa). Vuoden 2016 toteutuneet investoinnit olivat 41,8 milj. Suurimmat investoinnit olivat sähköverkko 13,9 milj. euroa, voimalaitoksien ja kaukolämpö-verkon ylläpitoinvestoinnit 15,1 milj. euroa ja osakeinvestoinnit sähköntuotantoyhtiöissä 11,7 milj. euroa.

Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:n tehtävänä on tukea Vantaan kaupunkikonsernin toimialoja ja niiden asiakkaita tuottamalla asiakkaiden tarpeita vastaavia ateria-, puhtaus-, kiinteistö- sekä aula- ja turvapalveluja. Yhtiön palveluksessa oli vuoden 2016 lopussa 949 työntekijää (2015: 922 työntekijää). Yhtiön taloudellinen tulos vuonna 2016 oli -11 000 euroa (2015: -11 000 euroa), joka oli edellisen vuoden tapaan tavoitellun nollatuloksen mukainen. Yhtiön tuotot vuonna 2016 olivat 45,65 milj. euroa (2015: 46,16 milj. euroa) ja ne jäivät budjetoidusta 0,47 milj. euroa. Yhtiö alensi veloitushintojaan asiakkailtaan 1.1.2016 alkaen keskimäärin yhteensä 4,1 % vuoden 2015 yksikköhintoihin verrattuna.

VAV Asunnot Oy – konsernissa valmistui 105 asuntoa vuonna 2016 (2015: 273 asuntoa). Uustuotanto rahoitetaan korkotukilainalla ja rahoituksen omaosuus tulorahoituksella. Yhtiön tuotot olivat vuonna 2016 88,9 milj. euroa (2015: 93,7 milj. euroa) ja yhtiön tulos 18,3 milj. euroa positiivinen (2015: 22,9 milj. euroa positiivinen). Tuotot jäivät edellistä vuotta pienemmiksi, koska ne eivät vuonna 2016 sisällä kiinteistöomaisuuden myyntivoittoja. Kiinteistökorjauksia tehtiin 19,2 milj. eurolla (2015: 15,4 milj. euroa) ja ne rahoitettiin tulorahoituksella. Tammikuussa 2017 on päätetty fuusioida palveluasumisen kaksi tytäryhtiötä VAV Palvelukodit Oy ja VAV Hoivakiinteistöt Oy.

VTK Kiinteistöt Oy – konsernin liikevaihto oli 16,9 milj. euroa (2015: 18,6 milj. euroa), liiketoiminnan muut tuotot 1,6 milj. euroa (2015: 2,0 milj. euroa). Konsernin tilikauden tulos oli 0,02 milj. euroa (2015: 0,1 milj. euroa). VTK Kiinteistöt Oy:n tilikauden tulos oli 0,3 milj. euroa (2015: 0,9 milj. euroa), joka on 0,1 milj. euroa budjetoitua pienempi. VTK Kiinteistöt Oy myi 1.8.2016 Tikkurilan urheilupuiston hotelli- ja kahvilatoiminnan Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:lle. Keväällä 2016 valmistuneen Hakunilan jalkapallon ylipainehallin rakennustyöt tehtiin yhteistyössä Vantaan kaupungin tilakeskuksen ja kuntatekniikan keskuksen kanssa. VTK Kiinteistöt Oy:n osuus investoinnista oli 0,66 milj. euroa. Vuonna 2015 aloitetut Kolohongan liikekeskuksen saneeraus- ja muutostyöt valmistuivat loppuvuodesta 2016. Saneeraus- ja muutostöiden kokonaiskustannus oli 1,6 milj. euroa. VTK Kiinteistöt Oy solmi 10/2016 leasingsopimukset SEB Leasing Oy:n kanssa Metropolia Ammattikorkeakoulun Myyrmäen kampuksen, Leiritie 1 nykyisen kiinteistön sekä rakenteilla olevan laajennuksen osalta. Osana järjestelyä vanha koulurakennus myytiin SEB Leasing Oy:lle. Leasingsopimusten yhteisarvo on 45 milj. euroa. Tilikauden aikana VTK Kiinteistöt osti tytäryhtiönsä Kiinteistö Oy Myyrinselän osakkeita 784 kpl, uusi omistusosuus on 95,26 %. VTK Kiinteistöt Oy:n tytäryhtiö Kivistön Pysäköinti Oy myi omistamiensa Kiinteistö Oy Vantaan Rubiiniparkin osakkeita 36 kpl ja Kiinteistö Oy Vantaan Ruusuparkin osakkeita 58 kpl. Kivistön Pysäköinti Oy omistaa nyt Kiinteistö Oy Vantaan Rubiiniparkista 38,29 % ja Kiinteistö Oy Vantaan Ruusuparkista 32,84 %. Kiinteistö Oy Vantaan Rubiiniparkin luonne konsernissa muuttui siten vuoden aikana tytäryhtiöstä osakkuusyhtiöksi. Kiinteistö Oy Kehäportin kokonaisjakautumisen ja Vantaan Markkinointi Oy:n fuusion täytäntöönpano VTK Kiinteistöihin toteutettiin 31.12.2016.

Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy säilytti edelleen hyvän tulostasonsa ammatillisen koulutuksen yksikköhinnan leikkauksista huolimatta. Hyvästä tuloksellisuudesta johtuen Kauppiaitten Kauppaoppilaitoksen valtionosuusrahoituksen perusteena oleva yksikköhinta nousi hieman vuodesta 2015. Liikevaihtoa kertyi 7 100 887 euroa ja tilikauden tulos osoittaa ylijäämää 709 896 euroa. Opetus- ja kulttuuriministeriö toteutti laajan toimintaedellytysten arvioinnin kesäkuussa 2016. Koulutuksen järjestämisluvat arvioidaan uudelleen ja uusi lupa on luvattu antaa elokuuhun 2017 mennessä. Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy voitti opetus- ja kulttuuriministeriön ammatillisen koulutuksen laatupalkinnon 2016. Kilpailun teemana oli vuonna 2016 asiakaslähtöisyys ja osaamisperusteisuus. Vuoden 2016 aikana toteutettiin yhtiön verkkosivujen uudistushanke. Verkko-opetuksen ja digitalisuuden edistäminen jatkuvat painopisteinä myös vuodelle 2017. Yhtiön toimitusjohtaja Sinikka Sartonen jäi eläkkeelle 31.3.2016. Uudeksi toimitusjohtajaksi nimitettiin Tiina Immonen 1.4.2016 alkaen.

A Tulkkaus Oy Vantaan kaupungin tulkkikeskuksen tulosyksikön toiminta siirrettiin Helsingin Seudun Asioimistukkikeskus Oy:hyn 1.1.2015 (entinen Vivamus Oy). Yhtiön toiminimi muutettiin 30.12.2015 A-Tulkkaus Oy:ksi. Kaupungin omistus yhtiöstä on 99,7% ja sen muut osakkaat ovat Helsingin kaupunki, Helsingin ja HUS-yhtymä sekä Espoon kaupunki, kukin 0,1 % osakkuudella. Yhtiön tehtävänä on tuottaa asioimistulkkaus ja käännöspalveluita pääasiallisesti omistajilleen. Yhtiö tuotti vuoden 2016 aikana 82 000 tulkkaustuntia ja 10 400 käännössivua. Yhtiön palveluksessa on 23 vakituista henkilöä ja sivutoiminen toimitusjohtaja. Yhtiö palveluita tuottaa noin 350 tulkkia ja kääntäjää.

Ruukkukujan Autopaikat Oy:n osakkeita vaihdettiin maa-alueeseen. Vantaan kaupungin omistus oli ennen vaihtoa 87,2 % ja vaihdon jälkeen 86,4 %.

Kiinteistö Oy Lehdokkitien Virastotalon osakkeita ostettiin siten, että kaupungin omistus oli ennen ostoa 72,5% ja oston jälkeen 84,6%.

Medi-Heli ry lahjoitti Kiinteistö Oy Vantaan Helikopteritukikohdan koko osakekannan kaupungille 1.1.2016 (KH 30.11.2015 § 17). Kiinteistö ja sillä sijaitsevat rakennukset ovat otettu pelastuslaitoksen käyttöön.

Kiinteistö Oy Vantaan Erikas jakautui yhdeksäksi uudeksi yhtiöksi, jotka perustettiin 26.8.2016. Perustetuista yhtiöistä As Oy Vantaan Marjaana, Elviira, Ullastiina ja Sanna-Liisa ovat myyty vuoden 2016 aikana. Näiden lisäksi jakautumisesta syntyivät asunto-osakeyhtiöt Vantaan Punasafiiri, Sinisafiiri, Keltasafiiri ja Josefiina sekä Kiinteistö Oy Vantaan Erikas.

Tonttiyhtiöitä sulautui vuoden 2016 aikana yhteensä kuusi kappaletta vastaanottavana yhtiönä Kiinteistö Oy Pakkalan Kartanonkoski 10. Sulautuneet yhtiöt olivat Continental Estate Ltd Oy ja viisi kiinteistö osakeyhtiötä: Pakkalan Kartanonkoski 92, Piispankylän Mestarintie, Plane, Vantaan Finn-Ekonomia sekä Vantaan Ahven.

Vantaan kaupungin tytäryhteisöjen vuosikooste 2016 on käsitelty yleisjaostossa 13.3.2017 ja se on luettavissa osoitteessa http://paatokset.vantaa.fi/ haulla Vantaan kaupungin tytäryhtiöiden vuosikooste 2016.

1.6.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Sote- ja maakuntauudistus on suurimpia hallinnon ja toimintatapojen uudistuksia, jota Suomessa on koskaan tehty. Tavoitteena on, että sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestäminen ja muita alueellisia tehtäviä siirtyy maakunnille 1.1.2019 alkaen. Tämä merkittävä rakenteellinen uudistus tulee toteutuessaan vaikuttamaan merkittävästi myös Vantaan kaupunkikonserniin. Vaikutusten selvitystyö on aloitettu vuoden 2016 aikana ja selvitystyötä tullaan jatkamaan aktiivisesti vuonna 2017.

Vantaan kaupungin talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman (TVO) mukaisesti konsernin rakenteen tarkastelua ja organisointia jatketaan. Tavoitteena on edelleen samantyyppisten toimintojen keskittämisen myötä tytäryhtiöiden lukumäärän vähentäminen. Uusia yhtiöitä perustetaan vain jos perustettavan yhtiön toimintaa ei voida keskittää jo olemassa oleviin yhtiöihin tai on jonkun muu perusteltu syy yhtiön perustamiselle tai jakamiselle.

1.6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Ohjeiden anto kunnan edustajille kaupunkikonsernin yhtiöissä

Kaupunginhallitus teki vuonna 2016 konserniyhtiöihin liittyviä päätöksiä 11 kpl, joista viisi päätöstä koski konserniyhtiöiden lainojen takauksia, kolme päätöstä sopimusten tekemistä, yksi päätös Tiedekeskussäätiön

avustusta ja kaksi päätöstä vastauksia konserniyhtiöitä koskeviin valtuustoaloitteisiin. Lisäksi kaupunginhallitus antoi kaksi lausuntoa kuntayhtymien taloussuunnitelmaluonnoksista.

Yleisjaosto antoi vuonna 2016 menettelyohjeita kaupunkikonsernin yhtiöiden ja muiden yhteisöjen yhtiökokouksissa sekä kuntayhtymien ylimmissä päättävissä toimielimissä päätettävistä asioista. Lisäksi Konserni- ja asukaspalveluiden toimialan johtosäännön 16 §:n 5. kohdan mukaan konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtaja tai hänen määräämänsä päättää kiireellisissä tapauksissa menettelyohjeen antamisesta ja kaupungin edustajan määräämisestä yhteisöjen kokouksiin, joissa kaupungin etua on valvottava ja sen mielipidettä kuultava.

Yleisjaosto päätti vuonna 2016 menettelyohjeiden antamisesta yhtiökokouksiin, kuntayhtymien yhtymä- ja valtuustokokouksiin sekä säätiöiden ja yhdistysten kokouksiin 69 päätöksellä. Apulaiskaupunginjohtaja antoi vastaavia ohjeita 46 viranhaltijapäätöksellä. Menettelyohjeita annettiin yhtiöjärjestysten ja toimintasääntöjen muuttamisesta, yhtiö- ja omistusjärjestelyistä, taloussuunnitelmien hyväksymisestä, tilinpäätösten vahvistamisesta ja vastuuvapauden myöntämisestä, osakassopimuksen noudattamisesta ja lainanottovaltuuksista, sekä yhtiövastikkeista, edustajavalinnoista, palkkioista ja konsernistrategian noudattamisesta.

Yleisjaosto antoi tilikauden 2016 aikana konsernistrategian mukaisen omistajan ennakkosuostumuksen viidelle toimenpiteelle, jotka koskivat yhtiömuodon muutosta, liiketoimintakauppaa, maanvuokrausta ja yhtiön edunvalvontaan liittyviä toimenpiteitä. Tytäryhtiöt antoivat selvityksiä yleisjaostolle mm. tilintarkastajien tarkastuspöytäkirjoissa esittämiin havaintoihin liittyen.

Tytäryhteisöjen toiminnan valvonta ja taloudellisen aseman seuranta

Konsernistrategian mukaan kaupungin ja tytäryhteisön välillä pidetään kaksi kertaa vuodessa suunnittelu- ja neuvottelutilaisuus (navigointitilaisuus) kaupungin ja yhteisön strategioiden yhteensopivuuden varmistamiseksi sekä vuositason toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen arvioimiseksi. Vuoden 2016 aikana navigoitiin Vantaan Moottorirata Oy, Kiinteistö Oy Kehäsuora, Kiinteistö Oy Kehäportti, Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy, Tikkurilan keskustapysäköinti Oy, Ratakujan Pysäköinti Oy, Tikkuparkki Oy, Pallastunturintien Liikekiinteistö Oy, Korson Pienteollisuustalo Oy, Korson Toimistokeskus Oy ja Kauppiaitten kauppaoppilaitos Oy. Konsernihallinto laatii pitämistään navigointitilaisuuksista muistiot. Navigointimuistiot raportoidaan yleisjaostolle muun navigointiaineiston ohessa.

Kirjalliset navigoinnit yleisjaostolle toteutetaan vuosittain tytäryhteisöiden riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa koskevan kyselyn yhteydessä. Navigointi voidaan toteuttaa myös muuna yhteistyönä tai kirjallisesti käyttäen konsernipalveluiden tätä tarkoitusta varten tekemää lomakepohjaa. Konserniohjeen mukaan tytäryhtiöt raportoivat asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta kaupungille konserniohjeiden mukaisesti ja yleisjaoston tarkemmin päättämällä tavalla vähintään kaksi kertaa vuodessa. Erikseen päätettävien yhteisöjen osalta raportointi suoritetaan kaupunginvaltuustolle.

Tytäryhteisöjen tuloksenseuranta toteutettiin vuonna 2016 siten, että tytäryhteisöt toimittivat konsernihallinnolle määrämuotoiset talousraportit kultakin vuosikolmannekselta. Raporteista laadittiin yleisjaostolle yhteenveto, jossa tulosta verrattiin budjettiin, edellisen vuoden tilinpäätökseen ja vastaavan kolmanneksen tulokseen edellisenä vuonna. Kaikki toimivat tytäryhteisöt palauttivat osavuosivuosiraportit. Tytäryhtiöiden toiminnasta, taloudesta ja toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta sekä toiminnan tunnusluvuista laadittiin osavuosikatsaukset kolme kertaa vuoden 2016 aikana. Tytäryhteisöjen osavuosikatsastusten yhteenveto sekä kaupunginvaltuuston päättämät tavoitteet merkittäville tytäryhtiöille raportoitiin myös kaupunginhallitukselle sekä valtuustolle osana kaupungin osavuosikatsausta.

Vantaan Energia, VAV Asunnot Oy, VTK Kiinteistöt Oy sekä Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy kutsuttiin syksyllä 2016 esittelemään valtuuston iltakouluun yhtiöidensä toimintaa, strategiaa, tavoitteita sekä esitykset tavoitteiksi vuosille 2017–2020.

Konsernistrategian mukaisesti tytäryhteisöjen toiminta-, talous-, rahoitus- ja investointisuunnitelmat sekä kopiot hallitusten kokousten esityslistoista ja pöytäkirjoista liitteineen tulee seurantaa varten toimittaa konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajalle tai tämän määräämälle vastuuhenkilölle sekä yleisjaoston kyseisen yhteisön hallitukseen nimeämälle asiantuntijalle. Keskeisten konserniyhtiöiden hallituksiin on nimetty yleisjaoston antamien menettelyohjeiden mukaisesti asiantuntijat, jotka yhtiöiden hallitukset kutsuvat tarpeen mukaan kokouksiin. Asiantuntijajäsenet ovat tilakeskuksen, konsernihallinnon tai liikuntapalveluiden tulosalueilta.

Tytäryhtiöille on tilikauden aikana lähetetty kaksi konsernihallinnon tiedotetta. Tiedotteissa yhtiöitä on tiedotettu muun muassa ajankohtaisista lakiasioista, talousraportoinnin aikatauluista, henkilöstöasioista, sekä muista ajankohtaisista asioista.

Keskitettyjen konsernipalveluiden käyttö

Kaupungin tytäryhteisöjen rahoitus- ja pääomahuolto toteutetaan rahoituksen tulosalueen toimesta tai sen antamien ohjeiden mukaan. Kaupunki voi myöntää yhtiön lainarahoitukseen takauksen, ja tulosalue kilpailuttaa yhtiön tarvitseman rahoituksen ja toteuttaa pääomahuollon järjestämisen. Kaupunki voi myöntää pitkäaikaista lainaa tytär- ja osakkuusyhtiölle pääasiallisesti oman pääoman luontoisesti. Takauksia myönnettäessä kaupunki huomioi aina EU:n valtiontukisäännösten sekä soveltuvien kansallisten säännösten noudattamisen.

Kaupungin takauksen myöntämisestä, takausprovisiosta ja vastavakuudesta päättää kaupunginvaltuusto. Muista ehdoista päättää kaupunginhallitus pannessaan täytäntöön kaupunginvaltuuston päätöstä. Takauspäätöstä ei saa panna täytäntöön ennen kuin se on lainvoimainen. Kaupunki voi tapauskohtaisesti myöntää takauksia muille kuin määräysvallassaan oleville sellaisille yhteisöille, joiden toiminta liittyy läheisesti kunnan omaan toimintaan noudattaen konsernistrategiassa määriteltyjä periaatteita.

Rahoitus- ja korkoriskien hallinta Vantaan kaupunkikonsernissa keskitetty on rahoituksen tulosalueelle. Keskityksen tavoitteena on tehokas rahoitus- ja korkoriskin hallinta, kustannussäästöt sekä rahavirtojen optimointi.

Kaupungissa on käytössä konsernitilijärjestelmä, johon tytäryhteisöjä voidaan yleisjaoston perusteella liittää. Konsernitilijärjestelmästä vastaa ja sen käyttöä ohjeistaa konsernihallinnon ja rahoituksen tulosalue. Vantaan kaupungin konsernitili- ja maksuliikepalvelut kilpailutettiin keväällä 2013. Päätös valitusta päävälittäjäpankista ja sivuvälittäjäpankista annettiin tiedoksi yleisjaostolle 8.4.2013 § 12. Vuoden 2016 aikana konsernitilijärjestelmään liitettiin Vantaan Moottorirata Oy, Kiinteistö Oy Vantaan Erikas, Tikkurilan keskustapysäköinti Oy ja Ruukkukujan autopaikat.

Vantaan kaupungin Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman (TVO) sekä konsernistrategian mukaisesti Vantaan tytäryhtiöiden taloushallinnon palvelut keskitetään talouspalvelukeskukseen. Vuonna 2016 siirtyi 14 tytäryhtiötä talouspalvelukeskuksen hoidettavaksi. Vuonna 2017 on tarkoitus siirtää loputkin vielä siirtymättä olevat tytäryhtiöt talouspalvelukeskuksen hoidettavaksi lukuun ottamatta Vantaan Energia – konsernia, VAV – asuntoja sekä Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy:tä. VAV-asunnot -konsernin, sekä Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy:n mahdollista siirtymistä talouspalvelukeskuksen hoidettavaksi selvitetään.

Konsernipalveluista mm. hankintakeskus, konsernihallinto, rahoitus, tietohallinto ja talouspalvelukeskus ovat kilpailuttaneet koko konsernin käyttöön puitesopimuksia sekä ohjeistaneet tytäryhteisöjä kilpailutettujen sopimustoimittajien käyttämisessä. Konsernipalveluiden tulosalueet tuottavat myös Vantaan Tilapalvelut Oy:n tukipalvelut lukuun ottamatta palkanlaskentapalveluja.

Konsernipalveluiden tulosalueiden lakimiehet antoivat asiantuntijapalveluita julkisissa hankinnoissa, sopimusasioissa ja muissa tehtäväalueensa lakiasioissa. Henkilöstökeskus antoi asiantuntijapalveluita henkilöstö- ja työsopimusasioissa. Tilakeskus antoi asiantuntijapalveluita asunto- ja kiinteistöosakeyhtiöille.

Konsernivalvonnan kehittäminen

Konsernipalvelut on laatinut navigointiohjeistuksen sekä navigoinneissa käytettävät lomakkeet siten, jotta konsernistrategian noudattaminen konserniyhtiöissä liittyen mm. talouden seurantaan, tavoitteiden toteutumiseen, investointeihin, hankintoihin sekä muihin yhtiön kannalta merkittäviin toimenpiteisiin tulee varmistettua myös kirjallisesti. Lomakkeiden laajentaminen lisää yhtiöitä koskevaa läpinäkyvyyttä sekä niiden sisäistä valvontaa sekä helpottaa yleisjaostossa tapahtuvaa yhtiöiden seurantaa niitä koskevien lomakkeiden ollessa määrämuotoisia.

Navigointitilaisuuksiin velvoitetaan osallistumaan yhtiön toimitusjohtajan lisäksi yhtiön hallituksen puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan. Yhtiöiden tulee käsitellä palautettavat navigointiaineistot yhtiön hallituksessa ennen niiden toimittamista konsernihallintoon. Yhtiön toimitusjohtaja ja yhtiön hallituksen puheenjohtajan edellytetään allekirjoittavan kaikki palautettavat lomakkeet.
Navigointitilaisuuteen kaupungin puolelta osallistuvat konsernipalveluiden apulaiskaupunginjohtajan tai tämän määräämän lisäksi edustajat talous- ja hallintopalveluiden, rahoituksen, talouspalvelukeskuksen sekä hankinnan tulosalueilta sekä tarvittaessa sen toimialan edustaja siltä toimialalta, jonka toimintaan yhtiön lähinnä liittyy, ja henkilöstökeskuksen edustus, mikä yhtiössä on merkittävästi omaa henkilökuntaa. Tällä laajennuksella pyritään siihen, että navigointitilaisuudessa yhtiön käytettävissä on laaja-alaisesti kaupungin tukipalvelut ja että tiedonkulku paranee eri osapuolten välillä.

Riskienhallintajärjestelmien ja sisäisen valvonnan toimivuus tytäryhteisöissä

Rahoitus- ja korkoriskien hallinta konsernissa on keskitetty rahoituksen tulosalueelle. Vantaan kaupungin ja tytäryhteisöjen riskienhallinta järjestetään noudattaen yhtenäistä riskienhallintapolitiikkaa. Toimialat, liikelaitokset ja tytäryhteisöt raportoivat merkittävistä riskeistään ja riskienhallinnan järjestelyistään osana talouden seurantaa ja raportointia noudattaen Vantaan kaupunginvaltuuston hyväksymää (2.3.2015) ohjetta riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisen periaatteista Vantaan kaupunkikonsernissa.

Rahoituksen tulosalueen kilpailuttama vakuutusmeklari huolehtii konsernin vakuutusten kattavuudesta ja kilpailuttamisesta. Konsernijaosto päätti 15.9.2008 § 21, että kaupungin vakuutukset hankitaan 1.1.2009 alkaen vakuutusmeklarin suosituksen pohjalta. Rahoituksen tulosalue kilpailutti kaupungin ja tytäryhteisöjen vakuutusturvan vuosille 2014 - 2017 sekä jatko-option vuosille 2018 - 2019. Vakuutusyhtiöt ja niiden tarjoamat vakuutuslajit valittiin kaupunginhallituksen kokouksessa 16.9.2013 § 20. Vakuutukset astuivat voimaan 1.1.2014. Vuoden 2014 alussa kilpailutettiin kaupunkikonsernin vakuutusmeklaripalvelut. Vantaan kaupunkikonsernin vakuutusmeklaripalveluiden toimittajaksi valittiin Marsh Oy (YJA 24.2.2014 § 7).

Sisäinen valvonta on osa hyvän johtamisen ja hallinnon periaatetta. Yhteisön hallituksen tehtävänä on järjestää yhteisön sisäinen valvonta tarkoituksenmukaisella ja toimivalla tavalla. Erikseen nimetyt merkittävät ja keskeiset tytäryhteisöt raportoivat riskienhallinnastaan kaksi kertaa vuodessa, noudattaen samaa riskienhallinnan vuosikelloa kuin toimialat ja liikelaitokset. Muut tytäryhteisöt raportoivat riskienhallintaan liittyviä asioita osavuosikatsausten yhteydessä. Kevätkaudella laaditut riskienhallintasuunnitelmat on raportoitu yleisjaostolle 22.8.2016 § 13.

Tytäryhtiöissä sisäisestä valvonnasta vastaavat yhtiön hallitus ja toimitusjohtaja. Kaupungin sisäisellä tarkastuksella on oikeus kaupunginjohtajan toimeksiannon mukaisesti tarkastaa tytäryhteisöjen toimintaa. Sisäinen tarkastus suorittaa työohjelmansa tai erillispäätöksen mukaisia tarkastuksia sekä raportoi havainnoista ja johtopäätöksistä konsernijohdolle. Tarkastusta varten tytäryhteisöjen tulee antaa tarpeelliset tiedot ja avustaa tietojen saamisessa. Tytäryhtiöillä on mahdollisuus käyttää kaupungin sisäistä tarkastusta oman sisäisen tarkastuksensa järjestämisessä.

Sisäisen tarkastuksen tarkastussuunnitelman mukaisesti yleisjaostolle raportoitiin vuonna 2016 sisäisen tarkastuksen raportit seuraavien yhtiöiden osalta: A-Tulkkaus Oy, Korson Pienteollisuustalo Oy, Kiinteistö Oy Korson Toimistokeskus, VTK Kiinteistöt Oy/Peltolantie 5 ja VTK – Kiinteistöt Oy.

1.6.6 Vantaan kaupungin keskeisille ja taloudellisesti merkittäville tytäryhteisöille asetettujen sitovien tavoitteiden toteutuminen 2016

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 16.11.2015 kaupungin talousarvion yhteydessä tytäryhteisöille asetettavat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet suunnitelmakaudelle 2016–2019. Vuodelle 2016 keskeisille ja taloudellisesti merkittäville tytäryrityksille asetettiin yhteensä 26 tavoitetta. Asetetuista tavoitteista toteutui yhteisöjen raportoinnin mukaan 18 täysin, viisi tavoitetta toteutui osittain ja kaksi tavoitetta ei toteutunut lainkaan. Lisäksi yhden tavoitteen osalta tulokset eivät olleet raportointihetkellä valmiina.

VANTAAN KAUPUNGIN MERKITTÄVIEN TYTÄRYHTIÖIDEN TAVOITTEIDEN RAPORTOINTI 1-12/2016

Vuonna 2017 valittavan valtuuston toimikauden alkuun asti sovellettavan kuntalain (365/1995) 13 §:n mukaan valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista. Valtuusto voi ohjata asettamillaan tavoitteilla tytäryhteisöjä niiden omassa tavoitteenasettelussa. Valtuuston ohjaus ei kuitenkaan sido oikeudellisesti tytäryhteisöjä. Valtuuston tavoiteasettelu voi koskea tytäryhteisön asemaa, toiminnan laajuutta, toimintaedellytyksiä (mm. investoinnit), palvelun laatua, hinnoitteluperiaatteita tai pääoman tuottovaatimuksia. Tavoiteasettelu tässä tarkoituksessa on luonteeltaan välillistä, pääomistajan tahdon esiintuomista.
Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt tytäryhtiöille 51 tavoitetta talousarviovuodelle 2016. Kaikkien tytäryhtiöiden tavoitteiden toteutumisen tilanne raportoidaan yleisjaostolle ja merkittävien tytäryhtiöiden tavoitteiden toteutumisen tilanne raportoidaan kaupungin osavuosikatauksen yhteydessä tilanteesta 30.4, 31.8 ja 31.12.2016.

Yhtiö	Tavoite vuodelle 2016	Tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2015 loppu	Mittarin tavoitetaso 2016	Vastuu-henkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2016 tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n toteuma 31.12.2016	Toteutumisarvio Tavoite toteutunee: - täysin - osittain - ei lainkaan
Vantaan Energia-konserni	Konsernin liikevoitto	liikevoitto Meur	29,0	30,1	Yhtiö		52,6	Tavoite toteutui täysin
	Konsernin SIPO	SIPO %	5,7 %	6,0 %	Yhtiö		10,8 %	Tavoite toteutui täysin
) jätteellä tuotettu energia on jaettu 50% uusiutuviin ja 50% muuhun päästökauppa-vapaaseen perustuen tilastokeskuksen polttaineluokitukseen 2015)	Konsernin investoinnit	toteutuneet uudet investoinnit vuonna 2016, Meur	38,8	41,0	Yhtiö		41,8	Tavoite toteutui täysin
	Toimitushäiriöt sähkö	h/as/a		0,2	Yhtiö		0,12	Tavoite toteutui täysin
	Uusiutuva energia koko energia-tuotannosta (vesivoima, tuulivoima, bioenergia, jäte-energia*)	% -osuus koko energian tuotannosta		26 %	Yhtiö		32 %	Tavoite toteutui täysin
	Muu päästökauppavapaa energia koko energiatuotannosta	% -osuus koko energian tuotannosta		16 %	Yhtiö		20 %	Tavoite toteutui täysin

Yhtiö	Tavoite vuodelle 2016	Tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2015 loppu	Mittarin tavoitetaso 2016	Vastuu-henkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2016 tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n toteuma 31.12.2016	Toteutumisarvio Tavoite toteutunee: - täysin - osittain - ei lainkaan
VAV Asunnot Oy -konserni	VAV Asunnot Oy:n tulostavoite	tilikauden 1000 eur	169	0	Yhtiö		98,47	Tavoite toteutui täysin
	VAV Asunnot Oy:n kiinteistöjen korjaukset	korjauskustannukset vuonna 2016 Meur	15,4	19,4	Yhtiö	Alkuvuodesta 2017 päästään toteuttamaan puuttuvat pts-korjaukset	18,9	Tavoite toteutui osittain
	Uustuotantotavoite	Valmistuvien asuntojen lukumäärä vuonna 2016	273	105,0	Yhtiö	Loiskekuja 1 valmistui aikataulun mukaan 6.2016	105	Tavoite toteutui täysin

Yhtiö	Tavoite vuodelle 2016	Tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2015 loppu	Mittarin tavoitetaso 2016	Vastuu-henkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2016 tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n toteuma 31.12.2016	Toteutumisarvio Tavoite toteutunee: - täysin - osittain - ei lainkaan
Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy	Toiminnan tehostuminen	Hinnan alennukset + Kustannustason muutos + Tuloksen muutos = Tehostamis-% (luvut % lv:sta)	4,50 %	3,0 %	Yhtiö	Hinnanalenukset 1.1.2016 alkaen keskimäärin 2 % / n. 900 t euroa. Lisäalennukset n. 1 m€ / ateria- ja kiinteistöpalvelut 8-9/2016. Kustannusten sopeuttamiseen tähtäävät toimet budjetin ja toimintasuunnitelman mukaisesti	Yli 4 % (hinnan alennukset 4,1 %, tarkka arvo myöhemmin)	Tavoite toteutui täysin
	Asiakastyytyväisyys	Asiakaskysely (astekko 1-5)	2,83	3,55	Yhtiö	Asiakkaiden kuuleminen säännöllisissä tapaamisissa (käytäntö avainasiakastapaamisista), laatukierrokset, säännöllinen yhteistyö ostoyksikön kanssa	3,21	Tavoite toteutui osittain
	Henkilöstötyytyväisyys	Henkilöstökysely (astekko 1-5)	3,33	3,55	Yhtiö	Työhyvinvointisuunnitelman hyväksyminen yhtiön hallituksessa ja johtoryhmässä, työhyvinvointiasiantuntijan ja henkilöstöpäällikön rekrytoinnit	3,29	Tavoite ei toteutunut lainkaan
	Toiminnan laatu	Laadunseuranta (astekko 1-5)	4,71	4,50	Yhtiö	Laatukierrokset, yhtiön johtamisjärjestelmän kehityshanke	4,77	Tavoite toteutui täysin
	Sairauspoissaolot%	Terveysperusteiset poissaolot yhteensä (% työajasta)	8,02 %	7,30	Yhtiö	Työhyvinvointisuunnitelman hyväksyminen yhtiön hallituksessa ja johtoryhmässä, työhyvinvointiasiantuntijan ja henkilöstöpäällikön rekrytoinnit	7,80	Tavoite toteutui osittain

Yhtiö	Tavoite vuodelle 2016	Tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2015 loppu	Mittarin tavoitetaso 2016	Vastuu-henkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2016 tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n toteuma 31.12.2016	Toteutumisarvio Tavoite toteutunee: - täysin - osittain - ei lainkaan
VTK Kiinteistöt Oy –konserni	VTK Kiinteistöt -konserni tulos	1000 eur	96	positiivinen tulos	Yhtiön tj Jukka Antila		19	Tavoite toteutui täysin
	Energiatehokkuus	yhtiöiden keskimääräinen ET-luku (skaala G-A)	E	E	Yhtiön tj Jukka Antila		E	Tavoite toteutui täysin
	VTK Kiinteistöt Oy:n ulkoisten kohteiden vuokrausaste	Vuokratut kohteet / ulosvuokrattavat tilat vuoden lopussa %		90 %	Yhtiön tj Jukka Antila		90 %	Tavoite toteutui täysin
Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy	Tilikauden tulos	Nettotulos 1000 eur	405	100	Jussi Kurki, Tiina Immonen		710	Tavoite toteutui täysin
	Täyttöaste	Opiskelijoiden lukumäärä suhteutettuna opiskelijakiintiöön	1,06	1,0	Tiina Immonen		1,01	Tavoite toteutui täysin
	Opiskelijoiden työllistyminen	OKM:n Tulosindeksi	82 %	82 %	Tiina Immonen		77 %	Tavoite toteutui osittain
	Opintojen keskeyttäminen	OKM:n Tulosindeksi	29 opiskelijaa	<20 opisk.	Tiina Immonen		32	Tavoite ei toteutunut lainkaan
	Ylläpitäjän antama arvosana toiminnasta asteikolla 1-5	Laatumittaristo	4,7	>4,3	Tiina Immonen	arvosana toiminnasta annetaan 3/2017		

Yhtiö	Tavoite vuodelle 2016	Tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, v:n 2015 loppu	Mittarin tavoitetaso 2016	Vastuu-henkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2016 tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n toteuma 31.12.2016	Toteutumisarvio Tavoite toteutunee: - täysin - osittain - ei lainkaan
A-Tulkkaus Oy								
	Liikevaihdon kasvu	5% kasvu verrattuna v. 2014 , meur	5,493	5,768	Hallitus, tj, johtoryhmä	Palvelun hintojen lasku loi uutta kysyntää yhdessä palvelun tarpeen kasvun kanssa.	6,5 %	Tavoite toteutui täysin
	Tilikauden tulos eur	tulos	positiivinen	tilikauden tulos positiivinen	Hallitus, tj, johtoryhmä	yhtiö on pyrkinyt hillitsemään menojen kasvua, vaikka kysyntä on lisääntynyt voimakkaasti	14 042	Tavoite toteutui täysin
	Kontaktien vastausprosentti	Orange raportti	73 %	85 %	Hallitus, tj, johtoryhmä	Asiakaspalvelua on organisoitu uudelleen ja käytetty tilapäistä työvoimaa	83,55	Tavoite toteutui osittain
	Asiakastyytyväisyys (asteikko 1-6)	Laadunseuranta, mittaristo	ei ole	4,5	Hallitus, tj, johtoryhmä	Asiakkaan tarpeita on kuultu ja ryhdytty yhdessä kehittämään palvelua.	4.0	Tavoite toteutui osittain

1.6.7 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma	2016 milj. €	2015 milj. €	2014 milj. €
Toimintatuotot	1 049,8	1 020,5	990,7
Toimintakulut	- 1 877,1	- 1 862,3	- 1 833,3
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	1,1	4,3	3,0
Toimintakate	- 826,2	- 837,5	- 839,6
Verotulot	953,8	934,0	923,5
Valtionosuudet	195,7	156,5	146,6
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	10,7	11,2	11,6
Muut rahoitustuotot	4,2	0,8	3,1
Korkokulut	- 21,9	- 27,4	- 31,7
Muut rahoituskulut	- 3,0	- 3,3	- 3,5
Vuosikate	313,3	234,2	210,0
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	- 194,2	- 181,5	- 156,7
Omistuksen eliminointierot	0,1	- 0,2	0,0
Arvonalentumiset	- 0,8	- 0,1	0,0
Satunnaiset erät	13,5	1,2	0,0
Tilikauden tulos	131,9	53,8	53,3
Tilinpäätössiirrot	0,1	0,2	0,0
Tilikauden verot	- 7,0	- 6,9	- 9,2
Laskennalliset verot	- 5,7	- 3,8	- 3,1
Vähemmistöosuudet	- 15,4	- 8,6	- 13,3
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	103,9	34,6	27,7

Konsernituloslaskelman tunnusluvut	2016	2015	2014
Toimintatuotot/ toimintakulut, %	55,9	54,8	54,0
Vuosikate/ poistot, %	160,7	129,1	134,1
Vuosikate, euroa/ asukas	1 428,3	1 091,5	996,4
Asukasmäärä	219 341	214 605	210 803

Konsernin rahoituslaskelma	2016 milj. €	2015 milj. €	2014 milj. €
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	313,3	234,2	210,0
Satunnaiset erät	13,5	1,2	0,0
Tilikauden verot	- 7,0	- 6,9	- 9,2
Tulorahoituksen korjauserät	- 45,2	- 35,2	- 34,8
Investointien rahavirta			
Investointimenot	- 321,7	- 318,9	- 471,7
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1,8	6,0	9,1
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	111,7	106,0	178,0
Toiminnan ja investointien rahavirta	66,3	- 13,5	- 118,5
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäys	- 5,4	0,0	- 1,3
Antolainasaamisten vähennys	2,7	1,1	0,1
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	114,5	347,5	274,5
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	- 155,2	- 229,3	- 233,7
Lyhytaikaisten lainojen muutos	- 10,0	- 21,7	88,2
Oman pääoman muutokset	- 17,3	- 11,6	- 11,3
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Toimeksiant. varojen ja pääomien muutokset	0,1	- 0,1	0,0
Vaihto-omaisuuden muutos	25,6	- 6,3	- 23,3
Saamisten muutokset	69,5	13,0	16,2
Korottomien velkojen muutos	- 27,9	- 110,5	35,2
Rahoituksen rahavirta	- 3,4	- 18,0	144,6
Rahavarojen muutos	63,0	- 31,4	26,1
Rahavarojen muutos			
Rahavarat 31.12.	251,6	188,6	220,0
Rahavarat 1.1.	188,6	220,0	194,0

Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut	2016	2015	2014
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v. milj. €	- 269,0	- 391,6	- 346,7
Investointien tulorahoitus, %	97,9	74,9	45,4
Lainanhoitokate	1,9	1,0	0,9
Kassan riittävyys, pv	38,5	28,2	31,2

Konsernitase	2016 milj. €	2015 milj. €	2014 milj. €
VASTAAVAA			
Pysyvät vastaavat	3 241,6	3 179,7	3 110,8
Aineettomat hyödykkeet	*97,9*	*118,6*	*69,2*
Aineettomat oikeudet	7,6	8,1	10,1
Muut pitkävaikutteiset menot	85,7	107,8	57,5
Ennakkomaksut	4,7	2,7	1,6
Aineelliset hyödykkeet	*2 794,5*	*2 726,4*	*2 708,5*
Maa- ja vesialueet	379,0	346,5	322,8
Rakennukset	1 397,6	1 413,9	1 281,0
Kiinteät rakenteet ja laitteet	807,5	794,4	928,1
Koneet ja kalusto	75,1	77,7	73,6
Muut aineelliset hyödykkeet	8,8	9,7	7,5
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	126,4	84,1	95,6
Sijoitukset	*349,2*	*334,7*	*333,1*
Osakkuusyhteisöosuudet	60,8	53,8	59,8
Muut osakkeet ja osuudet	87,4	82,5	73,8
Muut lainasaamiset	195,4	196,5	197,6
Muut saamiset	5,5	1,9	1,9
Toimeksiantojen varat	3,6	3,3	3,2
Vaihtuvat vastaavat	460,7	491,4	530,5
Vaihto-omaisuus	36,6	62,2	55,9
Saamiset			
Pitkäaikaiset saamiset	20,1	75,5	52,4
Lyhytaikaiset saamiset	152,3	165,1	201,1
Rahoitusarvopaperit	10,7	9,7	13,7
Rahat ja pankkisaamiset	240,9	179,0	207,3
VASTAAVAA YHTEENSÄ	3 705,9	3 674,4	3 644,4

Konsernitase	2016 milj. €	2015 milj. €	2014 milj. €
VASTATTAVAA			
Oma pääoma	1 080,2	981,8	946,8
Peruspääoma	349,1	349,1	349,1
Arvonkorotusrahasto	0,0	0,2	0,2
Muut omat rahastot	182,3	181,3	176,04
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	445,0	416,5	393,7
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	103,8	34,6	27,7
Vähemmistöosuudet	93,1	88,8	91,7
Pakolliset varaukset	22,5	21,5	19,4
Eläkevaraukset	0,4	0,6	0,8
Muut pakolliset varaukset	22,1	20,9	18,6
Toimeksiantojen pääomat	4,3	3,9	3,8
Vieras pääoma	2 505,8	2 578,4	2 582,7
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	1 927,7	1 917,2	1 796,4
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	168,7	164,0	157,0
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	111,7	172,7	197,1
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	297,8	324,6	432,2
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	3 705,9	3 674,4	3 644,5

Konsernitaseen tunnusluvut	2016	2015	2014
Omavaraisuusaste, %	32,0	29,4	28,7
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	112,1	120,7	124,2
Kertynyt yli-/ alijäämä, milj. €	548,8	451,1	421,4
Kertynyt yli-/ alijäämä, €/ asukas	2 502,1	2 102,2	1 999,1
Konsernin lainakanta 31.12., milj. €	2 039,3	2 089,9	1 993,5
Konsernin lainakanta 31.12., €/ asukas	9 297,6	9 738,2	9 456,8
Konsernin lainasaamiset 31.12., milj. €	195,4	196,5	197,6
Asukasmäärä	219 341	214 605	210 803

1.7 Tilinpäätöksen keskeiset liitetiedot

Tilinpäätöstä täydennetään liitetiedoilla, jotta tuloslaskelmaa ja tasetta tarkastelemalla ei jää olennaisia kaupungin ja konsernin talouteen liittyviä seikkoja havainnoimatta.

Kaupungin ulkoiset toimintatuotot vuonna 2016 olivat 299 miljoonaa ja konsernin 1 050 miljoonaa euroa. Konsernin toimintatuotoista 36 prosenttia oli yleishallinnon, 28 prosenttia sosiaali- ja terveystoimen sekä 28 prosenttia maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialaan kohdistuvia. Kaupungin verotulokertymästä, 954 miljoonasta eurosta, 85 prosenttia muodostuu kunnan tuloveroista, 7 prosenttia yhteisöveroista ja 8 prosenttia kiinteistöverosta.

Olennaisia myyntivoittoja kirjattiin kaupungin puolella tilikaudella 2016 50 miljoonaa ja konsernissa 45 miljoonaa euroa. Osinkotuottoja kaupungille kertyi vuonna 2016 12,6 miljoonaa euroa, joista Vantaan Energia -konsernilta 12 miljoonaa euroa. Satunnaisia tuottoja oli konsernissa 14 miljoonaa euroa.

Taseen vastaavia koskevissa liitetiedoissa on eritelty kaupungin omistukset tytäryhteisöissä, kuntayhtymissä sekä yhteisyhteisöissä. Liitetiedoista ilmenee lisäksi konsernin osuus kunkin yhteisön omasta ja vieraasta pääomasta sekä tilikauden yli- tai alijäämästä. Konsernin oma pääoma tilikauden 2016 lopussa oli 1 080 miljoonaa euroa ja konsernin vieras pääoma vuoden 2016 lopussa oli 2 506 miljoonaa euroa. Konsernin osuus Vantaan Energian ylijäämästä oli 23,1 miljoonaa ja VAV:n 15,6 miljoonaa euroa.

Myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua erääntyvää pitkäaikaista velkaa oli kaupungilla vuoden 2016 lopussa 464 miljoonaa euroa. Kaupungin lyhytaikaiset velat konserniyhteisöille olivat vuoden 2016 lopussa 43 miljoonaa euroa, josta 37 miljoonaa tytäryhtiöiden konsernitiliin kohdistuvia lainoja. Lyhytaikaisia siirtovelkoja kaupungilla oli vuoden 2016 lopussa 59 miljoonaa euroa, josta 94 prosenttia muodostui palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotuksista. Konsernissa siirtovelkoja oli 114 miljoonaa euroa, josta 79 prosenttia palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotuksia.

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevia liitetietoja tarkastelemalla voidaan havaita, että kaupungilla ei ole velkaa, jonka vakuudeksi olisi annettu kiinnityksiä tai pantattu osakkeita. Konsernissa sen sijaan vakuudeksi annetut kiinnitykset kiinteistöihin vuoden 2016 lopussa olivat 923 miljoonaa, pantattujen osakkeiden kirjanpitoarvo oli 18 miljoonaa sekä muut annetut vakuudet 6 miljoonaa euroa. Annettuja takauksia kaupungilla oli tilikauden päättyessä samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta 484 miljoonaa ja muiden puolesta 30 miljoonan euron edestä.

Kaupungin muita vastuita ovat 1 035 miljoonan euron osuus Kuntien takauskeskuksen takausvastuista sekä sopimus- ja leasingvastuut 273 miljoonaa euroa. Konsernin vuokra- ja leasingvastuut olivat vuoden 2016 lopussa 338 miljoonaa euroa. Konsernissa avoinna olevien johdannaissopimusten nimellisarvot olivat 424 miljoonaa ja markkina-arvot -16 miljoonaa euroa.

1.8 Tilikauden tuloksen käsittely

Vantaan kaupungin tilikauden tulos ennen poistoeron, varausten ja rahastojen muutosta on 64 505 480,84 euroa ylijäämäinen. Tulokseen sisältyvät kaupungin liikelaitosten ja rahastojen tulokset, jotka käsitellään kirjanpitosäännösten mukaisesti niiden omissa kirjanpidoissa.

Kaupunginhallitus esittää tilikauden 2016 tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksessa puretaan investointivarausta pysyvien vastaavien poistonalaisen hyödykkeen hankintamenon kattamiseen yhteensä 2 176 661,95 euroa, josta muodostuu poistoeron lisäys. Poistoeron vähennykseksi kirjataan investointivarauksella hankittuihin pysyviin vastaaviin kohdistuneet poistot 341 621,00 euroa.

- Vantaan työterveys liikelaitoksessa puretaan investointivarausta pysyvien vastaavien poistonalaisen hyödykkeen hankintamenon kattamiseen yhteensä 34 521,01 euroa, jolloin muodostuu poistoeron lisäys. Poistoeron vähennykseksi kirjataan investointivarauksella hankittuihin pysyviin vastaaviin kohdistuneet poistot 36 020,19.

- Vantaan suun terveydenhuollon vuoden 2016 tulos sisältää 125 000,00 euron investointivarauksen röntgenlaitteisiin.

- Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston ylijäämä 1 667 266,68 euroa kirjataan rahaston lisäykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti.

- Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston alijäämä 470 603,30 euroa kirjataan rahaston vähennykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti.

- Sosiaalisen luototuksen rahaston ylijäämä 2 051,13 euroa kirjataan rahaston lisäykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti.

- Vahinkorahaston alijäämä 1 263 238,41 euroa kirjataan rahaston vähennykseksi ja yhdistellään kaupungin tilinpäätökseen rahaston sääntöjen mukaisesti.

Tilikauden tuloksen käsittelyn jälkeen:

- Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 1 436 859,36 euroa siirretään taseen oman pääoman edellisten tilikausien ylijäämään.

- Vantaan työterveys liikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 608 601,50 euroa siirretään taseen oman pääoman edellisten tilikausien ylijäämään.

- Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 671 745,63 euroa siirretään taseen oman pääoman eräksi. Aikaisempina vuosina kertynyt kumulatiivinen pääoman alijäämä on vuoden 2016 tilinpäätöksen jälkeen täysin katettu suunnitelman (vuosille 2015-2016) mukaisesti.

- Vantaan kaupungin tilikauden ylijäämä 64 822 645,93 euroa siirretään edellisten tilikausien ylijäämään.

2 Talousarvion toteutuminen

2.1 Tavoitteiden toteutuminen

Sitovien tavoitteiden toteutuminen 2016

Vuodelle 2016 valtuusto asetti sitovia tavoitteita yhteensä 29 kappaletta. Tavoitteista 17 toteutui täysin, 11 osittain ja yksi ei lainkaan.

Talousarvion tuloslaskelmavertailun mukainen toimintamenojen kokonaiskasvu vuonna 2016 oli 0,2 prosenttia ja toteutuneet toimintamenot alittivat selvästi budjetoidun. Toteutunut investointiosan netto oli 134 miljoonaa euroa.

Kaupungin tulopohjaa vahvistettiin maanmyyntiä tehostamalla, maanmyyntivoittoja kertyi vuonna 2016 48,8 miljoonaa euroa (vuonna 2015: 37,3 milj. euroa).

Maankäytössä priorisoitiin keskustoihin sijoittuvia kaavahankkeita. Tikkurilan keskustakorttelin ja Myyrmäen keskustan kilpailut on pidetty ja voittajat valittu. Koivukylän keskustan kilpailu on myös pidetty ja Hakunilan keskustan kaavarungon luonnos on valmis

Kaupunki loi edellytykset laadukkaalle ja monipuoliselle asuntotuotannolle. Vuonna 2016 Vantaalle valmistui 2 972 uutta asuntoa, mikä ylittää sitovan tavoitteen tavoitetason 972:lla. Valmistuneet asunnot jakautuvat seuraavasti: kerrostalot (ja muut): 2 579 asuntoa, erillispientalot: 313 asuntoa, rivi- ja ketjutalot: 80 asuntoa.

Koulutustakuuta toteutettiin: Vuoden 2016 yhteishaussa perusopetuksen päättäville oli Vantaalla tarjolla 100 aloituspaikkaa enemmän kuin edellisenä vuonna. Aloituspaikkoja oli laskennallisesti yli 100 prosenttia suhteessa perusopetuksen päättävien määrään. Perusopetuksen keväällä 2016 päättäneistä 98,7 prosenttia sijoittui lukiokoulutukseen, ammatilliseen koulutukseen tai valmistaviin koulutuksiin.

Entistä suurempi osa ikääntyneistä pystyy asumaan kotona. Vantaalla omassa kodissa asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus oli vuoden 2016 lopussa 92,7 prosenttia (vuonna 2015: 92,2 %).

Uudet käyttöönotetut sähköisen asioinnin muodot ovat lisääntyneet. Muun muassa kuntalaisten sähköisen asioinnin help desk on otettu käyttöön Vantaa-infossa ja puhelinpalveluissa. Rakennusvalvonnan kaikki luvitukset hoidetaan sähköisesti. Sähköinen ajanvaraus on käytössä sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla useissa palveluissa.

Henkilöstön sairauspoissaolojen määrän vähenemisen osalta ei saavutettu tavoitetasoa, sairauspoissaoloprosentti oli 4,55. Vuoden 2015 lopun tilanteeseen verrattuna (4,52 %) toteuma oli hiukan huonompi, mutta vuoden 2014 lopun tilanteeseen nähden (4,58 %) hiukan parempi.

Sitova tavoite vuodelle 2016	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, vrn 2014 loppu	Mittarin tavoitetaso 2016	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2016 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2016	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutuu - täysin - osittain - ei lainkaan
Kaupungin talous tasapainossa							
Strateginen päämäärä 1. Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelma toteutetaan							
1.1 Toimintamenojen kasvu.	Toimintamenojen kasvu-%	2,7 %	Talousarvion 2016 mukainen	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat Raportointivastuu: Patrik Marjamaa	Talousarvion 2016 tavoitteiden ja TV:n jatkotoimenpiteiden edistäminen.	Talousarvion tuloslaskelmavertailun mukainen toimintamenojen kokonaiskasvu vuonna 2016 oli 0,2 prosenttia ja toteutuneet toimintamenot alittivat selvästi budjetoidun. Toimintamenokehitystä hillitsivät mm. HUS:n ja HSL:n Hiljäämistä aiheutuneet kirjaukset sekä kiky-sopimuksesta aiheutunut lomapalkkajakso tukseen muutos.	Tavoite toteutui täysin.
1.2 Investointikatton noudattaminen ja investointiohjelman toteuttaminen kustannustehokkaasti.	Bruttoinvestointien max. euromäärä	89 milj. euroa	Talousarvion 2016 mukainen	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat Raportointivastuu: Patrik Marjamaa	Investointiohjelman toteuttaminen talousarvion 2016 mukaisena eri hankeryhmissä.	Vuonna 2016 toteutunut investointiosan netto oli 134 milj. euroa. Alkuperäinen talousarvio ylittyi johtuen Kehäradan investointimenojen kohdentumisesta Vielä myös vuoden 2016 puolelle, maankäyttösopimuksissa vastaanotettujen maa-alueiden kirjanpidollista investointimenokirjauksista sekä konsernin sisäisestä pysäköintilaitosomistusjärjestelystä. Em. erityisasiat huomioitiin talousarviomuutosten kautta.	Tavoite toteutui osittain.
1.3 Joukkoliikenteen kuntaosuus on enintään 50 % (tulot/menot) ilman joukkoliikenteen infrakonvauksia.	Joukkoliikenteen kuntaosuus-% ilman infrakorvauksia	48,8 %	Enintään 50 %	Hannu Penttilä	Kaupungin edunvalvonta eri HSL-yhteistyöfoorumeissa sekä kustannustietoisuus mm. HSL:n linjastosuunnitelmista ja talousarviosta annettavien lausuntojen yhteydessä.	Joukkoliikenteen kuntaosuudet 46,6 % vuonna 2016. Tieto kuntaosuuksien jakautumista kunnittain saadaan HSL:ltä kevään aikana.	Tavoite toteutui täysin.

Sitova tavoite vuodelle 2016	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, vrn 2014 loppu	Mittarin tavoitetaso 2016	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2016 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(eh)n tilanne 31.12.2016	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - osittain - ei lainkaan
Strateginen päämäärä 2. Velkaantumiskehitys saadaan hallintaan							
2.1 Onnistunut varainhankinta ja hallittu korkoriski.	Keskimääräinen lainamarginaali	Kuntasektorin keskimääräinen lainamarginaali. v. 2014	Kuntasektorin keskimääräinen lainamarginaali. v. 2016	Martti Lipponen Raportointivastuu: Pirjo van Nues	v. 2016 nostettujen uusien lainojen (yht. 80 MEUR) marginaali hyvin matala.	Ks. toimenpiteet.	Tavoite toteutui täysin.
	Lainasalkun korkomenot suhteutettuna keskimääräiseen korkosidonnaisuuteen (duraatio)	Duraatio 0,55 v. 2014 lopussa	Duraatio vähintään 0,55 v. 2016 lopussa	Martti Lipponen Raportointivastuu: Pirjo van Nues	Syksyllä nostettu 2 lainaa poikkeuksellisesti kiinteäkorkoisena.	Duraatio vuodenvaihteessa 2016/2017 oli 0,751.	
		Korkomenot 8,9 milj. euroa v. 2014	Korkomenot enintään 9,9 milj. euroa tai sen alle v. 2016		Annettu alennettu korkokuluennuste taloussuunnitteluun elokuussa 2016.	Korkomenot 2016 alle 3,9 milj. euroa.	
Strateginen päämäärä 3. Kaupungin tulopohjaa vahvistetaan							
3.1 Kaupunki saa maanmyyntivoittoja vähintään 32 milj. euroa vuoden 2016 aikana.	Maanmyyntivoitot	35,5 milj. euroa	32 milj. euroa	Hannu Penttilä	Kiinteistökauppoja on tehty vilkaasti.	Maanmyyntivoitto 48,8 M€.	Tavoite toteutui täysin.
3.2 EU- ja muun ulkopuolisen projektirahoituksen tehokas hyödyntäminen.	EU- ja muuta ulkopuolista rahoitusta saavien projektien määrä projektisalkkujärjestelmässä	Projektisalkku-järjestelmässä 29 kpl (tilanne 29.4.2015)	Määrä lisääntyy	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat Raportointivastuu: Patrik Marjamaa	Projektirahoituksen aktiivinen hyödyntäminen eri toimialoilla vaikuttavuutta ja hyödyllisyyttä arvioiden. Myös projektisalkun käytettävyys on parantunut, käyttäjämäärä on lisääntynyt ja projektien tietoja löytyy entistä kattavammin järjestelmästä.	EU- ja muuta ulkopuolista rahoitusta saavien projektien määrä projektisalkussa oli 31.12.2016 tilanteessa 38 kpl.	Tavoite toteutui täysin.
Strateginen päämäärä 4. Kumppanuuksien hyödyntäminen							
4.1 Sähköisten palveluiden kehittäminen toteutetaan yhdessä yhteistyökuntien kanssa.	Hyödynnettyjen palveluiden osuus itse tehdyistä	Ei ole hyödynnetty	Hyödynnettyjen palveluiden osuus 20 %	Martti Lipponen Raportointivastuu: Antti Yla-Jarkko	Kehittämisyhteisö sähköisen alustan ympärille on muodostettu.	Yhteistyössä monen kunnan kanssa yhteinen sähköisten palveluiden alusta. Alustan palveluista 70 - 80 % yhteisiä. Vantaan kehittämästä koodista 60 - 70 % muiden käytettävissä.	Tavoite toteutui täysin.
4.2 Cleantech-innovatiokumppanuuksien hyödyntäminen.	Aloitettujen innovatiokumppanuuksien määrä	Ei uuden lain mukaisia kumppanuuksia	3 aloitettua kumppanuutta	Martti Lipponen Raportointivastuu: Tiina Ekholm	Vantaa on mukana perustetussa Smart & Clean -säätiössä, joka on aloittanut aktiivisen toimintansa elo-syyskuussa. Kumppanuuksia ei ole toteutettu uuden hankintain innovatiokumppanuuksina, koska laki tuli voimaan vasta 1.1.2017.	Aviapolis-projektissa toteutettiin Maas-kokeiluja, "pulpetin uusi elämä" -hanke ei lähtenyt vielä etenemään, ollaan mukana ICT-hankintojen EU-yhteistyössä, hankkeen valmistelu etenee.	Tavoite toteutui osittain.
4.3 Uusiutuvan energian käytön lisääminen.	Kasvoitus luo mahdollisuuden aurinkoenergian kustannustehokkaalle käytölle	Aurinkoenergian käytön tukeminen kaavoissa satunnaista	Laaditaan ohje aurinkoenergian huomioonottamisesta kaavojen valmistelussa ja sitä sovelletaan kaavoissa	Hannu Penttilä	Systemaattisesti kaavoissa 2016, ohje valmis 2017.	Uusiutuvan energian käyttöä edistetään keskustojen kaavasuunnitelmissa, linjausta tukennettu mm. Kivistössä.	Tavoite toteutui täysin.

Sitova tavoite vuodelle 2016	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, vrn 2014 loppu	Mittarin tavoitetaso 2016	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2016 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2016	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - osittain - ei lainkaan	
Kaupunkirakenne eheytyy								
Strateginen päämäärä 5. Kaupunkirakenne ja palvelurakenne tukeutuvat raideliikenteeseen ja joukkoliikenteen laatukäytäviin								
5.1 Kaavoitetaan asuntorakentamisen kerrosalaa 250 000 k-m^2/vuosi.	Valmistuneiden kaavojen k-m^2/v määrä	209 209 k-m^2	250 000 k-m^2	Hannu Penttilä	Kaavoitusohjelmaa toteutettiin suunnitelmallisesti, mutta osa kaavojen hyväksymiskäsittelystä siirtyi seuraavalle vuodelle.	159 025 k-m2	Tavoite toteutui osittain.	
5.2 Joukkoliikenteen käyttäjämäärän kasvu.	Kehitetään toimintamalli joukkoliikenteen käyttäjämäärän kasvun mittaamiseksi Vantaalla ja asetetaan tavoitteelliset lukuarvot vuodelle 2017	Toimintamallia ei ole	Toimintamalli on luotu ja se on käytössä	Hannu Penttilä	Toimintamalli kehitetään ja tavoitteelliset matkustajamäärät määritellään yhteistyössä HSL:n kanssa ja hyödyntäen HSL:n keräämää tietoa.	Toimintamallista on sovittu HSL:n kanssa. HSL ei pystynyt vuoden lippujärjestelmän vuoksi toimittamaan vuoden 2016 lukuja aikataulussa. Tieto saadaan myöhemmin keväällä.	Tavoite toteutui täysin.	
5.3 Kasvihuonekaasupäästöt vähenevät.	Vantaan kasvihuonekaasupäästöjen määrä	5,8 tonnia CO2- ekv/asukas	Vantaan kasvihuonekaasu-päästöt vähenevät 3 % vuodessa	Hannu Penttilä	Ilmastokysymyksiä on huomioitu suunnittelussa ja päätöksenteossa.	HSY:n päästöselvityksen mukaan asukaskohtaiset kasvihuonepäästöt vähentyneet Vantaalla 8 % vuonna 2015 verrattuna vuoteen 2014 (lopulliset vuoden 2016 luvut 10/2017).	Tavoite toteutui täysin.	
Strateginen päämäärä 6. Keskustat ovat eläviä, uudistuvia ja turvallisia								
6.1 Priorisoidaan keskustoihin sijoittuvia kaavahankkeita.	Keskusta-alueiden kaavat	2014 kaavoitusohjelma	2014 kaavoitusohjelman taso tai enemmän	Hannu Penttilä	Tikkurilan keskustakorttelin ja Myyrmäen keskustan kilpailu pidettyjä voittaja valittu. Koivukylän keskustan kilpailu pidetty, saatu 4 ehdotusta, ratkaistaan 5/2017, Hakunilan keskustan kaavarungon luonnos valmis.	Tikkurilan keskustakorttelin suunnittelu käynnissä ja muita kaavahankkeita Tikkurilan keskustassa vireillä (Unikkotie 11, Kielotie 34-36.) Myyrmäen keskustan kaavoitus aloitettu. Korson keskustassa Korsotalon kaavamuutos nähtävillä. Kivistön keskusta-asumisen kaava valmis, Martinlaakson ostoskeskuksen ja Laajavuoren koulun ja Kivistön kaupunkikeskuksen asuntokaavat ovat tulleet voimaan.	Tavoite toteutui täysin.	
Strateginen päämäärä 8. Asuntorakentaminen on laadukasta ja kohtuuhintaista								
8.1 Kaupunki luo edellytykset vähintään 2000 asunnon monipuoliselle asuntotuotannolle.	Valmistuneiden asuntojen määrä	2022	2000	Hannu Penttilä	Asuntoalueiden rakentuminen on ollut kiivasta.	Valmistuneita asuntoja 2 972: kerrostalot + muut: 2 579 asuntoa erillispientalot: 313 asuntoa rivi- ja ketjutalot: 80 asuntoa.	Tavoite toteutui täysin.	
8.2 Pientaloalueiden täydentäminen Maapolitittisten linjausten mukaisesti.	Tilvistämishankkeiden onnistuminen	Ei valmis	Tehty 3 kpl onnistuneesti	Hannu Penttilä	Raportti pientaloalueiden täydennysrakentamisesta ja jatkoehdotuksista valmis, Vapaalan täydennysrakentamisselvitys ja suunnitteluperiaatteet valmistuneet, Linnaisten ja Ilta-Hakkilan täydennysrakentamisen 3D-mallinnus, asukasvuorovaikutuksen laajempi käynnistäminen odottaa yhteisiä linjauksia jatkosta.	2,5/3, yhteistyöneuvottelut käynnistetty.	Tavoite toteutui osittain.	

Sitova tavoite vuodelle 2016	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, vsn 2014 loppu	Mittarin tavoitetaso 2016	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2016 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2016	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - osittain - ei lainkaan
Kaupungin elinvoima vahvistuu							
Strateginen päämäärä 9. Uudistuva elinkeino- ja työllisyyspolitiikka laskee työttömyyttä ja lisää työpaikkojen määrää Vantaalla.							
9.1 Kaupungin työllisyystilanne kehittyy suhteellisesti parhaiten pääkaupunkiseudulla.	Työttömyysasteen muutos-%	Vantaa 11,6 % Helsinki 11,9 % Espoo 9,9 %	Kehitys on suotuisampaa kuin Helsingissä ja Espoossa	Jaakko Niinistö, Jose Valanta Raportointivastuu: Jaakko Niinistö	Toimintaa tehostettiin työllisyyspalveluiden uudella organisaatiolla 1.3.2016 alkaen. TYP toteutti uuden lain mukaista toimintaa.	Työttömyysaste joulukuu 2016 (muutos lähtötasoon 2014) Vantaa: 12,2 % (+ 0,6 %-yksikköä) Helsinki: 12,4 % (+ 0,5 %-yksikköä) Espoo: 10,3 % (+ 0,4 %-yksikköä)	Tavoite toteutui osittain
	Työmarkkinatuen euromääräinen summa vuodessa	Työmarkkinatuen kuntaosuus 2015: Vantaa 18 682 354 Helsinki 55 975 935 Espoo 17 299 309	Kehitys on suotuisampaa kuin Helsingissä ja Espoossa	Jaakko Niinistö	Ks. ed.	Työmarkkinatuen kuntaosuuden vuosikertymä 1-12/2016 (muutos vuoteen 2015): Vantaa: 20 173 996(+8,0 %) Helsinki: 60 605 237(+8,3 %) Espoo: 19 472 190(+12,6 %)	
9.2 Elinvoimaohjelmaa toteutetaan kaupungin työllisyystilanteen ja elinvoiman nostamiseksi.	Elinvoimaohjelman vuoden 2016 tavoitteet	Tavoitteet määritelty elinvoimaohjelmassa	Elinvoimaohjelma toteutuu vuodelle 2016 asetetun toimintasuunnitelman mukaisesti	Jose Valanta	Elinvoiman vuoden 2016 toimenpiteiden seurantaa on tehtyjäännöllisesti sekä valmistelu- että johtoryhmän toimesta. Samalla on hahmoteltu uuden, vuodesta 2017 toteutettavan Elinvoimaohjelman mahdollisia painopisteitä mainittujen toimielinten lisäksi käsitelty mm. KH:n iltakoulussa.	Elinvoimaohjelman toimenpiteet etenevät suunnitellusti.	Tavoite toteutui osittain.
	Kaupungin monimuotoisen työllistämisen tavoitteet	Määritelty toimialoittain	Toimialoille määritellyt tavoitteet toteutuvat	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat	Konsas: Elinvoimaohjelman tavoite on ottaa 388 kuntouttavan työtoiminnan asiakasta kaupungin eri yksiköihin. Vuoden 2016 loppuun mennessä toteuma oli 222 asiakasta. Vuonna 2016: KAJO 1,3 %, MATO 2,7 %, SIVI 2,5 %, SOSTER 3,5 %, KONSAS 4,7 % kuntouttavan työtoiminnan asiakasta suhteessa vakinaiseen henkilökuntaa. (KONSAKSen luvussa ei ole mukana TYPAa.) Soster: Toimiala jatkanut monimuotoisen työllistämisen tavoitteen toteuttamista. Vuonna 2016 sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla käytettiin 868 palkkatukikuukautta. Kuntouttavassa työtoiminnassa oli 81 asiakasta. Malminiityn asumis- ja toimintakeskuksen sekä Kiviston arviointi- ja kuntoutusyksikön avustavissa tehtävissä työskentelee pääosin työllistettyjä. Yksittäisiä työllistettyjä myös toimialan muissa yksiköissä. Hyvä työ -toiminta pitkäaikaistyöttömien työllistämiseksi kotihoidon avustaviin tehtäviin on integroitu vanhusten päivätoiminnan muutokseen.	Ks. toimenpiteet	

Sitova tavoite vuodelle 2016	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, vrn 2014 loppu	Mittarin tavoitetaso 2016	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2016 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2016	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - osittain - ei lainkaan
9.3 Joustavilla päivähoitopalveluilla tuetaan työllistymistä.	Päivähoitopaikka järjestetään työllistymistilanteessa kahden viikon kuluessa	2 vkoa	2 vkoa tai 1 viikossa kerhosta päivähoitoon	Elina Lehto-Häggroth Raportointivastuu: Sole Askola-Vehviläinen	Tiivis yhteistyö alueiden päiväkodin johtajien välillä.	Mittarin tavoitetaso saavutettu.	Tavoite toteutui täysin.
Strateginen päämäärä 13. Vantaalaisten koulutustaso ja osaaminen vahvistuvat							
13.1 Toteutetaan koulutus- ja nuorisotakuuta.	Perusopetuksen jälkeiseen jatkokoulutukseen sijoittuneiden %-osuus	99 %	99 %	Elina Lehto-Häggroth Raportointivastuu: Marja Viljamaa	Vuoden 2016 yhteishaussa perusopetuksen päättäville oli Vantaalla tarjolla 100 aloituspaikkaa enemmän kuin edellisenä vuonna. Aloituspaikkoja oli laskennallisesti yli 100 % suhteessa perusopetuksen päättävien määrään. Nuorten työpajatoiminta on osa Vantaan nuorisotakuun monialaista verkostoa.	Perusopetuksen keväällä 2016 päättäneistä 98,7 % sijoittui lukiokoulutukseen, ammatilliseen koulutukseen tai valmistaviin koulutuksiin.	Tavoite toteutui täysin.
13.2 Ammatillisen koulutuksen opintojen keskeyttämiset vähenevät.	Tutkintotavoitteisen koulutuksen ja valmistavien koulutusten keskeyttämisprosentti	13 %	9 %	Elina Lehto-Häggroth Raportointivastuu: Marja Viljamaa	Variassa on lisätty ryhmänohjaajien valmiuksia järjestämällä ryhmänohjaajakoulutusta. Kaikille opiskelijoille on tehty henkilökohtainen opiskelusuunnitelma (HOPS) ja tarvittaessa henkilökohtainen opiskelun järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS), joissa on määritelty tarvittavat tukitoimet. Lisäksi on kokeiltu ja kehitetty vaihtoehtoisia opiskelumenetelmiä.	13,6 %	Tavoite ei toteutunut lainkaan.

Sitova tavoite vuodelle 2016	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, vrn 2014 loppu	Mittarin tavoitetaso 2016	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2016 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2016	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - osittain - ei lainkaan
Palvelut uudistuvat							
Strateginen päämäärä 15. Uudistuvat palvelut vahvistavat asukkaiden hyvinvointia							
15.1 Kehitetään kaupunkitasoinen keskitetty monikanavainen asiakaspalvelumalli (ns. 1. taso).	Keskitettyjen ja kuvattujen asiakaspalveluprosessien määrä	Keskitettyä asiakaspalvelumallia ei ole	Monikanavainen asiakaspalvelumalli on kuvattu, määritelty ja tarvittavat kilpailutukset on tehty. Ensimmäisessä vaiheessa siirrettävät prosessit on sovittu. Toiminta alkaa 2017.	Jaakko Niinistö	Asiakaspalvelun nykytilan kartoitus maankäytön ja asukaspalveluiden toimialoilla on aloitettu. Sähköisen palvelualustan (Oma Vantaa) sekä sähköisen palvelun asiakaspalvelumallin (help desk) kehittämistyötä on jatkettu. Kaupunkitasoisen, monikanavaisen asiointipalvelun kehittämistä edistävän ohjaus- ja suunnitteluryhmän työskentely on alkamassa.	Keskitettäviä prosesseja on löytynyt. Painopiste on ollut keskitettyjen palveluiden sähköisen asioinnin tuen ja neuvonnan kehittämisessä.	Tavoite toteutui osittain.
15.2 Nykyistä suurempi osa ikääntyneistä pystyy asumaan kotona.	Omassa kodissa asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus kasvaa	92,3 %	93,0 %	Jukka T. Salminen	"Vanhojen" vanhusten määrä kasvaa Vantaalla, samoin muistisairaiden määrä. Vanhuspalvelujen asiakasohjauksen ja terveyspalvelujen yhteistyötä kehitettyä aktiivisesti, ja kotikuntoutusmalleja tehostettu. Kokonaisvaltainen kuntoutuksen kehittäminen näkyy kaikissa toiminnoissa. Sairaalapalvelut ostanut Kaunialasta enemmän kuntoutuspaikkoja. Hoiva-asumisen palvelut lisäsi omaan toimintaan 7 arviointi- ja kuntoutuspaikkaa ja on lisäksi ostanut tehokuntoutusta. Liukumäki kotiin –hankkeen aikana noin 70 henkilöä on tehokuntoutuksen avulla kuntoutunut vielä kotiin asuvaksi.	31.12.2016 asui 75-vuotta täyttäneistä kotona 92,7 %. STM:n tavoitetaso yli 75-vuotiaitten kotona asumisesta vuosille 2016 - 2017 on 91 - 92 %. Muissa pks-kunnissa kotona asuvien osuus on noin 92 %. Vantaan tavoitetaso asetettiin liian korkeaksi asiantuntijavirheen takia. Ikääntyneen väestön hyvinvointiohjelmaan 2016 - 2017 tavoitteeksi on asetettu 92,5 % sosiaali- ja terveyslautakunta 9.5.2016).	Tavoite toteutui
15.3 Sosiaalihuoltolain mukainen lastensuojelun rakennemuutos lisää ennaltaehkäisevää työtä ja vähentää lastensuojelutarvetta.	Lastensuojelun suunnitelmallisen sosiaalityön tarve vähenee toimialojen ennalta ehkäisevällä työllä	8,4 % Vantaan 0 - 17-vuotiaista	7,8 % Vantaan 0 - 17-vuotiaista	Jukka T. Salminen	Perhepalvelujen organisaation uudistaminen vastaamaan uuden sosiaalihuoltolain tavoitteita käynnistettiin. Sosiaalihuoltolain mukainen perhetyön monialainen asiakasohjausryhmä käynnistyi tammikuussa; asiakasohjausryhmässä käsiteltiin vuoden 2016 aikana 141 perheen palvelutarpeet. Näille perheille myönnettiin perheen tarpeen mukaan sosiaalihuoltolain mukaista perhetyötä, lapsiperheiden kotipalvelua tai muuta tukea.	Tammi-joulukuussa lastensuojelun suunnitelmallisen sosiaalityön asiakkaana oli 4 091 lasta, mikä on 8,8 % Vantaan 0 - 17-vuotiaista. Vuoden 2015 tilinpäätöksessä avohuollon suunnitelmallisen sosiaalityön piirissä oli 9,1 % ikäluokasta. Asiakkuuksien määrä on kehittynyt myönteisesti, mutta vuoden 2015 aiempaa korkeampi lähtötaso aiheutti haasteen asetetun tavoitteen määrälliselle toteutumiselle.	Tavoite toteutui osittain.

Sitova tavoite vuodelle 2016	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, vrn 2014 loppu	Mittarin tavoitetaso 2016	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2016 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2016	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - osittain - ei lainkaan
Strateginen päämäärä 17. Vaikuttavat ja kustannustehokkaat palvelut							
17.1 Keskeisten palvelujen kustannustehokkuus on kilpailukykyinen.	Keskeisten palvelujen yksikkökustannukset suurten kaupunkien vertailussa	Vantaa on suurten kaupunkien vertailussa kustannustehokkuudeltaan kilpailukykyinen useimpien palvelujen osalta	Vantaa on kustannustehokkuudeltaan kuusikkokaupunkien kärkijoukossa	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupunginjohtajat	Vantaa osallistuu aktiivisesti suurten kaupunkien talous- ja toimintatietojen vertailutyöhön. TVO-jatkotoimenpiteitä toteutetaan.	- Lastensuojelu: Vantaan kokonaiskust. 936 €/0 - 20 v. asukas (Kuusikon ka. 862 €). Vantaan sijoitus vertailussa 4/6. (Kuusikkovertailu 2015) - Vanhuspalvelut: Vantaan 75 vuotta täyttäneiden asiakkaiden sosiaali- ja terveyspalvelujen ikävakioidut kokonaiskustannukset 11 342 €/vastaavanikäinen väestö (Kuusikko 12 520 €). Vantaan sijoitus vertailussa 2/6. (Kuusikkovertailu 2015) - Vammaispalvelulain mukaiset palvelut: Vantaan defiatoidut kokonaiskustannukset asiakasta kohden 4 522 €. (Kuusikko 5 294 €). Vantaan sijoitus vertailussa 3/6. [illegible]	Tavoite toteutui täysin.
						- Terveydenhuollon kustannukset (sis. kotipalvelun ja ymp. vrk-hoidon kustannuksia): Vantaan ikävakioidut kokonaiskustannukset 1997 €/asukas (suurten kaupunkien keskiarvo 2320 €/asukas). Vantaan sijoitus 2/11. (Kuntaliiton suurten kaupunkien th-vertailu 2015). - Varhaiskasvatus: Kunnallisten päivähoitoen vuosikustannukset vuonna 2015 Kuusikkokuntien toiseksi alhaisimmat, 9381 e/laskennallinen lapsi. - Perusopetuksen opetuksen kustannukset v. 2015: 4461 e/oppilas. Kuusikkokuntien ka. 4828 e, Vantaan kustannukset olivat Kuusikkokuntien alhaisimmat. (Koulukkuna -vertailu 2015) - Lukion opetuksen kustannukset v. 2015: 3911 e/opiskelija. Kuusikkokuntien ka. 4423 e, Vantaan kustannukset olivat Kuusikkokuntien alhaisimmat. (Koulukkuna-vertailu 2015)	

Sitova tavoite vuodelle 2016	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, vrn 2014 loppu	Mittarin tavoitetaso 2016	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2016 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2016	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - osittain - ei lainkaan
Strateginen päämäärä 18. Vaihtoehtoiset palvelujen tuottamistavat lisäävät asiakkaan valinnanvapautta							
18.1 Vaihtoehtoiset palvelujen tuottamistavat toimialojen palvelutuotannossa lisääntyvät lautakunnissa hyväksyttyjen periaatteiden mukaisesti.	Palvelusetelin käyttö lisääntyy ja laajenee uusiin toimintoihin	Nykytilanne	Raportoidaan palvelusetelien käyttö sekä uudet käyttöönotetut palvelusetelit	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat	Soster: Sähköinen palvelusetelijärjestelmä PSOP otettiin käyttöön keväällä 2016. Ikääntyneiden pitkäaikaisia tehostetun palveluasumisen palveluseteleitä oli 31.12.2016 käytössä 28 kpl. Ikääntyneiden lyhytaikaista tehostetun asumispalvelun palvelusetteliä omaishoitajan vapaan aikana käyttö vuoden aikana 14 henkilöä. Omaishoitajan vapaapäivä kotiin -palveluseteli on myönnetty 64 asiakkaalle v. 2016. Lapsiperheiden kotipalvelun ja vanhusten kotihoidon palvelusetelipalvelut valmisteltiin ja päätettiin ottaa käyttöön vuoden 2017 alusta. Terveyspalveluissa valmisteltiin ja päätettiin ottaa 1.4.2017 alkaen käyttöön palvelusetelit yleislääkärin vastaanotolle, ajoterveyteen liittyviin lausuntoihin sekä peruukin hankintaan. Siwi: Palveluseteleillä tuotetussa varhaiskasvatuksessa oli 551 lasta 1/2016 ja 939 lasta 12/2016. Ostopalvelusopimuksiin perustuva varhaiskasvatus päättyi 31.7. Ostopalvelupäiväkodit siirtyivät palvelusetelituottajiksi (yli 300 paikkaa).	Ks. toimenpiteet	Tavoite toteutui täysin.

Sitova tavoite vuodelle 2016	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, vrn 2014 loppu	Mittarin tavoitetaso 2016	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2016 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2016	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - osittain - ei lainkaan
Strateginen päämäärä 19. Lisätään sähköistä asiointia ja itsepalveluja							
19.1 Sähköinen asiointi ja itsepalvelut lisääntyvät	Sähköinen asiointi ja itsepalvelut lisääntyvät	Käytössä olevat sähköisen asioinnin ja itsepalvelun muodot	Raportoidaan uudet keskeisimmät käyttöönotetut sähköisen asioinnin muodot	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat	Konsas: Kuntalaisten sähköisen asioinnin help desk on otettu käyttöön Vantaa-infossa ja puhelinpalvelussa. DigiTaven palveluun ilmoittautumislomake on käytössä. Mato: Rakennusvalvonnan kaikki luvitukset hoidetaan sähköisesti. Vuoden 2016 aikana katselmustoiminta siirtyi mobiiliksi ja lupien sähköinen arkistointi otettiin käyttöön. Kuntatekniikan keskuksen sijoitus- ja yleisten alueiden tilapäisten käyttölupien osalta on sähköinen asiointi otettu käyttöön. Sivi: Ruotsinkielisellä tulosalueella on otettu käyttöön tammikuussa 2016 sähköinen esiopetukseen ilmoittautuminen Wilman kautta. Sivistystoimen tarvitsemia rajapintatarkaisuja selvitetään vielä tietohallinnossa. Lisäksi on liitytty mukaan Harrastushaku.fi -palvelusivustoon. Nuorisopalvelut ja nuorisojärjestöt mukana Harrastushausssa. Museoiden verkkokauppa. Soster: Sähköinen ajanvaraus on toimialalla käytössä useissa palveluissa. Sähköisen lääkärivastaanottoajkojen ajanvarauksen laajamittaisen lisäämisen esteenä on lainsäädännön velvoite hoidon tarpeen arvioinnista määräajassa, sähköisen hoidon tarpeen arviointia on valmisteltu käyttöönotettavaksi. Hoitotarvikejakelun sähköisiä asiakkuuksia on lisätty. Kaupunkitasoiseen DigiVantaa -hankkeeseen kuuluva neuvolan sähköisen asioinnin käyttöönotto (äitiysneuvolan asiakkaaksi tulo ja lomakkeiden lähetys sähköisesti) on peruuntunut järjestelmän keskeneräisyyden takia ja HUS:n päällekkäisen järjestelmän käyttöönoton takia. Suojatun sähköisen vestinvälityksen käyttöönotot etenee osana DigiVantaa -hanketta; suojattu viestinvälitys on syksyllä otettu käyttöön vanhus- ja vammaispalvelujen asiakasmaksutilmissä, perheneuvolan palveluneuvonnassa sekä perhekoutseilla. Sosiaalisen luototuksen käyttöönottoa on valmisteltu ja käyttö aikaa tammikuussa 2017. Lisäksi käyttöönottoa suunnitellaan myös muissa toiminnoissa. Pieni piiri-käytössä pesulapalveluissa (asiakas saa tabletin kautta yhteyden ohjaajaan).	KS. toimenpiteet Pilvagentti palvelun avulla perehdytetty 3800 henkilöä, 520 opastustilaisuudessa.	Tavoite toteutui täysin.
19.2 Uusien sähköisten työvälineiden käyttö vakiintuu kaikilla tulosalueilla.	Työviestinnän välineiden koulutus- ja käyttöönottokonsepti on toteutettu	Valmistelu käynnistynyt	Toteutettu kaikilla tulosalueilla	Martti Lipponen Raportointivastuu: Antti Yli-Jarkko	Henkilöstöä varten muodostettu merkittävä koulutusohjelma pilvipalveluiden käyttöönottoa varten.		Tavoite toteutui osittain.

Sitova tavoite vuodelle 2016	Sitovan tavoitteen mittari	Mittarin lähtötaso, vrn 2014 loppu	Mittarin tavoitetaso 2016	Vastuuhenkilö(t)	Keskeiset toimenpiteet 1.1. - 31.12.2016 sitovan tavoitteen toteuttamiseksi	Mittari(e)n tilanne 31.12.2016	Tavoitteen toteutuminen Tavoite toteutui: - täysin - osittain - ei lainkaan
Muutosta toteutetaan johtamisen kautta							
Strateginen päämäärä 20. Hyvällä strategisella johtamisella ja esimiestyöllä toteutetaan muutosta							
20.1 Sairauspoissaoloja ennaltaehkäistään ja sosiaalinen pääoma työyhteisöissä kasvaa.	Sairauspoissaoloprosentti, käytyjen välittämisen keskustelujen kattavuus ja tapaturmatutkintojen kattavuus	Sairauspoissaolo-prosentti 4,58 % (Muilta osin lähtötasoja ei voida asettaa, koska toimintamallit käynnistyvät vasta vuonna 2015) Sosiaalinen pääoma Kunta 10 -tutkimus 3,79	Sairauspoissaolo-prosentti 4,3 %, käytyjen välittämisen keskustelujen kattavuus 100 % ja tapaturmatutkintojen kattavuus 100 % Sosiaalinen pääoma Kunta 10-tutkimus 3,8	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat Raportointivastuu: Kirsi-Maria Lievonen	Johdon herätteleyä asian tärkeyteen on tehty, terveys- ja turvallisuusjohtamisen käyntejä on tehty hrm toimesta 277 ja Tuunatun työn toimintatapa otettiin käyttöön 1.2.2016. Hr-asiantuntijat herättelivät esimiehiä käymään puuttuvat eVälikekeskustelutja tapaturmatutkinnoissa saatiin aikaan ryhtiliike sitossa liian myöhään. Näkökulma on ollut esillä sekä esimiesten että työyhteisöjen valmennuksissa.	Sairauspoissaoloprosentti: 4,55, eVälikekeskusteluprosentti: 88 %, Tapaturmatutkintojen kattavuus: 72% Sosiaalinen pääoma Kunta 10-tutkimuksessa 3,82	Tavoite toteutui osittain.
Strateginen päämäärä 21. Henkilöstön sitoutumisen ja osaavan työvoiman varmistaminen							
21.1 Osaamisen kehittämisen toimintamalli vakiintuu kaikilla tulosalueilla.	Oppimistyöpäiviä; Työsuojelurahastolta saadun korvauksen suuruus	29 497 päivää, 247 138 euroa	Oppimistyöpäivät: 33 000 päivää, 300 000 euroa	Kaupunginjohtaja, apulaiskaupungin-johtajat Raportointivastuu: Kirsi-Maria Lievonen	Esimiehille ja avainhenkilöille viestitty koulutusten viennistä. Koulutuspäiviä viety keskitetysti. Ohjeistettu yksiköissä koulutuspäivien vientiä. Kilpailutettu uusi koulutusten hallinnointijärjestelmä, joka helpottaa koulutusten kehittämispäivien hallinnointia sekä viestintää ja markkinointia.	Koulutuspäiviä viety eHijat järjestelmään 27 032 kpl. Työttömyysvakuutusrahastolta koulutuskorvausta 271 648 euroa	Tavoite toteutui osittain.

2.2 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

2.2.1 Käyttötalouden toteutuminen

10
Yleishallinto yhteensä

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	1 873	0	1 873	1 989	-116
Menot	-27 519	978	-26 541	-26 096	-445
Toimintakate	-25 646	978	-24 668	-24 107	-561

Yleishallinnon talousarvio koostuu mm. kunnallisen päätöksentekojärjestelmän ja muiden yleisluonteisten toimintojen ja erien kustannuksista.

Yleishallinnon toimintatuotot toteutuivat 106 prosenttisesti ja toimintamenot 98 prosenttisesti. Yleishallinnon toimintakate toteutui kokonaisuudessaan 0,56 milj. euroa talousarviota parempana.

10 10
Keskusvaalilautakunta

Vastuuhenkilö: Päivi Kimpimäki Puheenjohtaja: Tapani Salmi

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-1	-3	-4	-5	1
Toimintakate	-1	-3	-4	-5	1

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Keskusvaalilautakunnan tehtävänä on toimittaa kuntavaalit, eduskuntavaalit, tasavallan presidentin vaali ja europarlamenttivaalit. Keskusvaalilautakuntaan kuuluu kaupunginvaltuuston toimikaudekseen 2013–2016 valitsemat viisi jäsentä ja viisi varajäsentä.

Vuonna 2016 ei toimitettu säännönmukaisia vaaleja. Keskusvaalilautakunta kokoontui kaksi kertaa.

Talousarvion toteutuminen

Keskusvaalilautakunnan talousarvio toteutui 124 prosenttisesti. Vaalitoimistoon rekrytoitiin marraskuussa 2016 yksi henkilö tulevien kuntavaalien valmisteluun.

10 20
Kaupunginvaltuusto

Vastuuhenkilö: Kari Nenonen Puheenjohtaja: Antti Lindtman

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-977	0	-977	-904	-73
Toimintakate	-977	0	-977	-904	-73

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Kaupunginvaltuuston kokouksia pidettiin vuoden 2016 aikana 11 kappaletta. Selostustilaisuuksia pidettiin 9 ja iltakouluja kolme. Lisäksi valtuusto piti kahden päivän valtuustoseminaarin toukokuussa ja yhden päivän seminaarin syyskuussa.

Talousarvion toteutuminen

Kaupunginvaltuuston osalta talousarvion toteuma oli 93 prosenttia.

10 30
Tarkastuslautakunta ja ulkoinen tarkastus

Vastuuhenkilö: Helena Hyvönen Puheenjohtaja: Juha Malmi

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-519	-7	-526	-448	-78
Toimintakate	-519	-7	-526	-448	-78

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Tarkastuslautakunta toimii kuntalain 410/2015 luvun 14 mukaan määräytyvien tehtävien sekä toiminta- ja arviointisuunnitelmansa mukaisesti.

Kokouksia on vuoden aikana ollut tarkastuslautakunnalla kaksitoista ja työryhmillä kuusi. Arviointikertomus vuodelta 2015 hyväksyttiin lautakunnassa 28.4.2016.

Yhteistyössä tilintarkastajan kanssa lautakunta käsittelee tilintarkastussuunnitelmaa. Vastuullinen tilintarkastaja raportoi tarkastuksista lautakunnalle huhti- ja joulukuussa. Tarkastuslautakuntaan kuuluu valtuustokaudella 2013–2016 yhteensä 14 jäsentä. Vuonna 2016 lautakunta oli jakaantunut neljään työryhmään.

Talousarvion toteutuminen

Vuoden 2016 aikana ei ollut lisätoimeksiantoja tilintarkastus- ja arviointitoiminnassa. Valtuustokauden viimeisenä vuonna säästettiin koulutukseen varatuista määrärahoista. Talousarvion menojen alitus oli 15 prosenttia.

10 40
Kaupunginhallitus
Vastuuhenkilö: Kari Nenonen Puheenjohtaja: Tapani Mäkinen

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	1 873	0	1 873	1 989	-116
Menot	-12 045	988	-11 057	-10 848	-209
Toimintakate	-10 172	988	-9 185	-8 859	-325

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Kaupunginhallitus kokoontui 22 kertaa. Lisäksi pidettiin kuusi kaupunginhallituksen iltakoulua. Kaupunginhallituksen yleisjaosto kokoontui 9 kertaa.

Kaupunginhallituksen nimeämät edustajat olivat mukana Kuntaliiton organisoiman Uuden sukupolven organisaatiot (USO) -verkoston seminaareissa. USOn kautta käytiin tutustumassa Tukholman seudulla maakuntahallintoon, työnjakoon hallinnon eri tasojen välillä sekä valinnanvapauteen.

Kaupunginhallitukselle järjestettiin kaksi omaa päivän mittaista työpajaa, joissa teemoina olivat poliittisen päätöksentekojärjestelmän ja viranhaltijaorganisaation johtamisjärjestelmän kehittäminen.

Kaupunginhallituksen käyttövaroihin varatusta määrärahasta on siirretty toimialoille vantaalaisten opiskelijoiden ja koululaisten palkkaamiseksi varatut 0,783 milj. euroa ja näiden sivukulut.

Kuntalain mukaan kunta voi taloudellisesti tukea valtuustoryhmien sisäistä toimintaa sekä toimenpiteitä, joilla valtuustoryhmät edistävät kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia. Tukea myönnettäessä on yksilöitävä tuen käyttötarkoitus. Periaatteet valtuustoryhmien toiminnan tukemiseksi on hyväksytty kaupunginhallituksessa 8.6.2015 § 10. Päätösvalta tukien myöntämisessä on kaupunginjohtajalla. Valtuustoryhmien tukemiseen on käytetty 99 950 euroa vuonna 2016.

Talousarvion toteutuminen

Kaupunginhallituksen talousarvion menojen toteuma oli 98 prosenttia.

10 50
Yhteistoimintaosuudet ja -avustukset

Vastuuhenkilö: Kari Nenonen Toimielin: Kaupunginhallitus

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-13 977	0	-13 977	-13 891	-86
Toimintakate	-13 977	0	-13 977	-13 891	-86

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Määrärahasta on maksettu kaupungin sopimusten mukaiset avustukset Tiedekeskussäätiölle, KatuMetro- tutkimusohjelmalle sekä Suomen kansallisoopperan vuotuinen käyttöavustus. Lisäksi määrärahasta on maksettu HRI-hankkeen (seututieto) kustannukset ja Vantaan kaupungin maksuosuus aluepelastuslaitoksen kustannuksista.

Talousarvion toteutuminen

Talousarvion toteuma oli 99 prosenttia.

11
Kaupunginjohtajan toimiala

Vastuuhenkilö: Kari Nenonen Toimielin: Kaupunginhallitus

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	2 322	0	2 322	2 259	63
Menot	-19 833	-43	-19 875	-17 455	-2 421
Toimintakate	-17 511	-43	-17 553	-15 195	-2 358

Toiminta ja keskeiset muutokset vuonna 2016

Kaupunginjohtajan toimiala sisältää yleisjohdon, kaupunginkanslian, sisäisen tarkastuksen, taloussuunnittelun, henkilöstökeskuksen, elinkeinopalvelujen ja viestinnän tulosalueet.

Kaupunginkanslian tulosalue vastaa hallintojohtajan johdolla kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen esityslistojen valmistelusta ja pöytäkirjojen laatimisesta, päätösten täytäntöönpanosta, kaupungin yhteisistä ja kaupunginjohtajan toimialan lakiasioista, kansainvälisen toiminnan ja hankkeiden sekä EU-rahoituksen koordinoinnista, ystävyyskaupunkitoiminnan järjestämisestä, ja huolehtii kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen tarvitsemista hallintopalveluista, yleisten vaalien järjestelyistä, PKS- ja seutuyhteistyön valmistelusta, sekä kaupunkitason turvallisuus- ja valmiusasioista.

Kaupunginkansliassa panostettiin edelleen vuoden 2016 aikana kaupunginjohtajan toimialan roolin kehittämiseen kaupunginjohtajan johtamisen tukena. Verkostomainen yhteistyö muiden toimielinten sihteerien kanssa on muuttunut jo vakiintuneeksi toiminnaksi, samoin lakimiesverkoston. Kaupunginkanslia järjesti koulutusta

toimialojen valmistelijoille ja esimiehille. Valtuustokauden vaihdoksen suunnittelu aloitettiin. Uuden hallintosäännön valmistelu jatkui koko vuoden ajan. Henkilöstön osaamisessa panostettiin uusien sähköisten työvälineiden käytön vakiinnuttamiseen.

Tulosalueen talousarvion toteuma oli 91 prosenttia. Toimintamenojen alitus johtui henkilöstömenojen alhaisemmasta toteumasta.

Sisäinen tarkastus avustaa kaupunginhallitusta ja kaupunginjohtajaa hyvän johtamis- ja hallintotavan, riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan toimivuuden arvioinnissa ja kehittämisessä suorittamalla kaupungin organisaation hallinnon, talouden ja toimintojen tarkastusta sekä tarjoamalla konsultointipalveluja. Tarkastustyön vuosisuunnitelma toteutui lähes suunnitellusti. Sisäisen tarkastuksen talousarvio alittui.

Taloussuunnittelun tulosalue koostui vuonna 2016 tehdyn yksikköjakopäätöksen jälkeen kahdesta yksiköstä: taloussuunnittelu- ja strategiayksiköstä sekä tietopalveluyksiköstä. Tulosalueen vuoden 2016 toimintamenot alittivat talousarvion toteumaprosentin oltua 84,4 prosenttia. Määrärahojen alittuminen muodostui henkilöstömenojen budjetoitua alemmasta toteumasta eläköitymisistä ja muista henkilövaihdoksista johtuen sekä palvelujen ostoon varattujen määrärahojen säästymisestä.

Vuonna 2016 aloitettiin tiedolla johtamisen Kompassi-hankkeen toteutusvaihe sekä osallistuttiin SAP-toiminnanohjausjärjestelmän siirto- ja päivitysprojekteihin SAP BI-osioiden osalta. Seudullista yhteistyötä tehtiin tietopalveluissa muun muassa Helsinki Reagion Infoshare (HRI) –hankkeessa sekä KatuMetro-tutkimusohjelmassa, lisäksi valmisteltiin seudullista tutkimushanketta Helsingin seudun muuttoliikkeen vaikutuksista. Vuoden 2016 aikana aloitettiin seuraavan valtuustokauden strategiaprosessin valmistelut.

Koulutusta ja perehdyttämistä kaupungin henkilöstölle järjestettiin tulosalueen vastuiden mukaisesti muun muassa SAP:n budjetointi- ja raportointijärjestelmistä, IMS-prosessienkuvausjärjestelmästä sekä webropolkyselyjärjestelmästä. Lisäksi edistettiin projektimallin käyttöönottoa ja vakiinnuttamista järjestämällä koulutuksia projektipäälliköille sekä koulutuksia Improlity-projektisalkkujärjestelmästä.

Henkilöstökeskuksessa osallistuttiin Tiedolla johtamisen 1. vaiheen HR -raportoinnin käyttöönottoon ja HR –raportoinnin jatkokehittämiseen. Lisäksi osallistuttiin Hijat 2.0 –version määrittelyihin ja SAP:n siirto- ja päivitysprojektiin. Tehostettiin palkanlaskentaprosessia ottamalla käyttöön palkkalaskelmien automaattitarkastus.

Lisäksi on kilpailutettu ja käyttöönotettu Osuma koulutusten hallinnointijärjestelmä: työntekijän omapalvelu, koulutuksiin ilmoittautuminen ja koulutushistoria, esimiehen omapalvelu, koulutusten hyväksyminen, koulutushistoriat, omat kehittämispäivät, viestintä, markkinointi, ilmoittautuminen, osallistumistiedot, materiaali palautteet ja raportit samassa järjestelmässä. Esimiesten valmennusportaat on uusittu: uusi tutkinto Lähiesimiehen ammattitutkinto otettu valikoimaan mukaan. Kokeilussa on ollut Tomuta, toimintakulttuurin muutosta johtamassa. Muuten perustuotanto on ollut toteutuksessa.

Tuottavuus parantui palkanlaskentapalveluissa, jossa saavutettiin vuodelle 2016 asetettu tavoite 4 htv:n vähennyksestä. Muiden Hijat -dokumenttien sähköistämisestä luovuttiin järjestelmätoimittajan resurssivajeesta johtuen. Sairauspoissaolot eivät vähentyneet kaupunkitasolla, vaikka sairauspoissaoloja pyrittiin ennaltaehkäisemään hyvällä johtamisella ja sujuvilla työoloilla, aktiivisella välittämisellä ja käymällä eVälke-keskusteluita sekä tutkimalla tapaturmia. Sairauspoissaolot 4,55 prosenttia vuonna 2016 (4,52 % vuonna 2015). Säästövapaasäästöjä on ollut 1,4 milj. euroa.

Talousarvion toteutuminen: Koko henkilöstökeskus, henkilöstökulut ovat 3,6 milj. euroa, 97 prosenttia. Toimintakulut ovat 9,8 milj. euroa, 89 prosenttia. Säästöä on erityisesti ict-, valmennus- ja työterveyshuollon palveluostoissa. Toimintakate on 7,9 milj. euroa, 87 prosenttia.

Elinkeinopalvelujen tulosalue vastaa kaupungin elinvoimaisuuden kehittämisestä, elinkeino- ja kansainvälistymispolitiikan strategisesta suunnittelusta ja toteutuksesta sekä elinkeinopoliittisen seutuyhteistyön kehit-

tämisestä. Tulosalueelle kuului vuonna 2016 yritysten toimintaympäristön kehittäminen, toimivien sijoittumispalveluiden kehittäminen ja metropolialueen kilpailukykystrategian toteuttaminen. Lisäksi vuoden 2016 aikana tulosalueen tehtäviä olivat yritysten neuvontapalvelut, matkailun kehittäminen sekä yritystoimintaa kehittävän ystävyyskaupunkitoiminnan edistäminen erityisesti Jinanin kaupungin kanssa. Osana tätä yhteistoimintaa perustettiin vuoden 2016 aikana Jinan –Vantaa Representative Office tukemaan käytännön yritysyhteisyötä.

Vuonna 2016 jatkettiin myös tulosalueen vastuulla olevan kaupungin elinvoimaohjelman toteuttamista. Vuoden 2016 aikana Vantaa osallistui kuuden suurimman kaupungin yhteisen 6Aika-hankkeen toteuttamiseen, Aviapoliksen, Vantaankosken, Vehkalan ja Petikko-Variston työpaikka-alueiden profilointiin ja kehittämiseen, kaupungin matkailunkärkien kirkastamiseen ja markinointiin mm. VisitVantaa –sivuston avulla, monien eri yritysten sijoittumispäätösten edistämiseen, yrityskiihdyttämö Turbiinin ja alkavien yritysten yhteistyötila Kiitoradan toimintaan sekä erilaisten tapahtumien toteuttamiseen sekä muun muassa kansallisen lentoliikennestrategian sekä elinkeinopäivän valmisteluun.

Tulosalueen toimintamenot alittivat talousarvion, mikä johtui pääosin henkilöstömenojen alhaisemmasta toteumasta ja säästöistä hanketoiminnassa.

Viestinnästä muodostettiin vuoden 2016 alusta tulosalue suoraan kaupunginjohtajan alaisuuteen. Samassa yhteydessä selkeytettiin viestinnän vastuuta kaupunkimarkkinoinnin koordinoinnista. Loppuvuodesta viestinnän tehtäviin lisättiin kulttuurin ja liikunnan suurten tapahtumien viestintä ja markkinointi. Muutokset on huomioitu tehtävissä lisäämättä henkilöstömäärää.

Viestintä tuotti viisi asukaslehteä ja kolme henkilöstölehteä, ylläpiti verkkosivuja ja sosiaalisen median sisältöjä. Vantaa-kanava jatkoi valtuustolähetyksiä ja laajensi videotuotantoa avaamalla kansainvälisen markkinointiosion. Graafisen tuotannon painopiste on siirtymässä sähköisiin tuotteisiin.

Valtuustokauden strategisten päämäärien toteuttaminen vuonna 2016

Valtuustokauden strategian väliarviointi valmisteltiin, ja käsiteltiin kaupunginvaltuustossa vuonna 2015. Samassa yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti jatkaa voimassa olevan strategian kestoa vuoden 2017 loppuun johtuen kunnallisvaalien ajankohdan siirtymisestä kevääseen 2017. Strategian loppuarviointi tehdään 31.12.2017 tilanteesta.

Valtuustokauden strategian 2018–2021 valmistelu on aloitettu, valtuusto päättää strategiasta kokouksessaan joulukuussa 2017 ja se astuu voimaan 1.1.2018.

Kaupungin vuotuinen talousarviovalmistelu on perustunut talouden tasapainottamista koskeviin linjauksiin muun muassa toimintamenojen kasvun hillitsemisestä ja investointikaton noudattamisesta, myös Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman (TVO) jatkotoimenpiteet on liitetty osaksi talousarviota ja -suunnitelmaa 2017–2020.

Kaupunkitasolla talousarvion mukaiset toimintakulut kasvoivat vuonna 2016 vuodesta 2015 vain 0,2 prosentilla. Kasvutaso oli alempi kuin edellisissä tilinpäätöksissä. Verotulot kasvoivat vuonna 2016 edellisvuodesta 2,1 prosenttia ja toimintakate pieneni -2,5 prosenttia. Euromääräisesti verotulot kasvoivat 19,8 milj. euroa, toimintakate pieneni -25,6 milj. euroa ja rahoituskulut alenivat -2 milj. euroa. Verotulojen kasvu riitti kattamaan toimintakatteen ja rahoituskulujen muutoksen vuonna 2016.

Vantaan elinvoimaohjelmaa 2014–2016 on toteutettu nyt noin kahden ja puolen vuoden ajan. Valtaosa ohjelman 45 konkreettisesta toimenpiteestä on saatu liikkeelle tai kokonaan jo toteutetuiksi.

Strategian toteutumista edistettiin lisäksi muun muassa esimies- ja työyhteisövalmennuksilla tukien johtamista haastavassa taloustilanteessa lukuisten muutoshaasteiden keskellä. Syksyllä 2016 toteutetun henkilöstökyselyn (Kunta10) perusteella sekä koettu päätöksenteon oikeudenmukaisuus (kaupungin keskiarvo 3,32) että sosiaalinen pääoma (kaupungin keskiarvo 3,82) olivat parantuneet edelliseen mittaukseen verrattuna.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Hallintosääntöuudistuksen valmistelu on edennyt suunnitellusti, valtuutettujen määrän on päätetty jäävän ennalleen ja palkkiosäännön uudistus on hyväksytty. Aluetoimikuntien lakkauttamisesta ja uuden osallisuusmallin käyttöönotosta on sovittu.

Työskentelytapoja on tehostettu uusia työviestintävälineitä hyödyntäen. Kuluneen vuoden aikana pilvitoimiston käyttö on lisääntynyt mm. tulosalueiden, johtoryhmien ja projektien työskentelyalustana.

Tiedolla johtamisen hankkeen toteutusprojekti on alkanut ja ensimmäinen vaihe saadaan tuotantoon kevään 2017 aikana.

Strategiavalmistelun valmisteluprosessi on suunniteltu ja strategisten ohjelmien määrän vähentäminen on todettu yhdeksi valmistelun lähtökohdaksi. Hyvinvointiohjelmakokonaisuuden uudistamisen valmistelutyöryhmä on nimetty.

6Aika-hankkeen painopisteitä on täsmennetty ja toimenpiteitä kohdennettu osin uudelleen keskittyen mm. muutosvaiheessa olevien keskustojen liiketoiminta-alueiden uusien aluekonseptien kehittämistyöhön.

Projektimallin ja projektisalkunhallinnan käytön vakiinnuttamista ja laajentamista sekä hyödyntämistä yhteistyöprojekteissa on edistetty koulutuksilla. Projektiraportointi on vakiintumassa toimintatapana.

Työterveyshuollon kustannukset ovat pysyneet vuositason budjeteissaan ja palveluiden sisällöllistä kehittämistä on tehty yhteistyössä palveluntuottajien kanssa. Tuunattua työtä on kertynyt vuoden 2016 aikana yhteensä 3 626 päivää, josta tuli noin 1 milj. euron säästö. Esimiehet ovat käyneet eVälke keskustelut 88 prosenttisesti työntekijöidensä kanssa ja kaupunkitasolla tapaturmista on tutkittu 72 prosenttia.

Talousarvion toteutuminen 2016

Valtuustoon nähden sitovia eriä ovat kaupunginjohtajan toimialan tulot ja menot. Talousarvioon nähden tulot alittuivat 0,06 milj. euroa ja menot alittuivat 2,4 milj. euroa. Tulojen alittuminen johtui Kelan työterveyshuollon korvauksesta. Menojen alittuminen johtui mm. projektitoiminnan ja konsulttipalvelujen oston käytön vähäisyydestä sekä henkilöstösäästöistä.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Kaupunginjohtajan toimialan %-osuus koko kaupungin henkilöstöstä	1,6 %	1,6 %	1,6 %
Henkilöstökeskuksen järjestämät oppimispäivät	2 891	1 500	2 204
Työterveyshuollon kustannukset, euroa per työntekijä	375	415	311
Palkkalaskelmia per käsittelijä, 1 htv			
Muut sopimusalat	7 118	7 400	7 283
Kunnallinen opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimus (OVTES)	3 903	4 270	4 274
Kunnallinen tuntipalkkaisen henkilöstön työehtosopimus (TTES)	7 471	6 923	7 445
Palkkalaskelman hinta			
Muut sopimusalat	13,1	14,1	13,1
Kunnallinen opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimus (OVTES)	25,4	24,5	23,0
Kunnallinen tuntipalkkaisen henkilöstön työehtosopimus (TTES)	79,0	100,5	80,6
YritysVantaan kautta perustetut yritykset	423	440	463
Yritysneuvonnan asiakaskäynnit	1 377	1 400	1 650
Kaupunginvaltuuston kokoukset	11	11	11
alle 3h kokousten %	63,6	63,6	27,3
Kaupunginhallituksen kokousmäärät	21	21	22
Käännöstyöt	2 700	2 600	2 740

17
Konserni- ja asukaspalvelujen toimiala

Vastuuhenkilö: Martti Lipponen ja Jaakko Niinistö Toimielin: Kaupunginhallitus

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	9 252	-120	9 132	9 407	-275
Valmistus omaan käyttöön	569	0	569	553	16
Menot	-75 670	-1 513	-77 184	-74 265	-2 918
Menot ilman VOK	-75 101	-1 513	-76 615	-73 712	-2 903
Toimintakate	-65 849	-1 633	-67 483	-64 305	-3 178

Toiminta ja keskeiset muutokset vuonna 2016

Kesäkuussa 2016 työllisyyspalvelut muutti uusiin toimitiloihin Vernissakatu 1:een. Kahdessa kerroksessa toimivaan monitilatoimistoon keskitettiin tulosalueen kaikki yksiköt valmennustaloja ja nuorten Ohjaamopalvelupistettä lukuun ottamatta. Vernissakatu 1:een siirtyi kuitenkin ajanvarauksella sovittavat Ohjaamon asiakasajat. Elinvoimaohjelman tavoite - toteuttaa yhden luukun periaate pitkäaikaistyöttömien palvelemiseen - toteutui.

Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu (TYP) on kunnan, työ- ja elinkeinotoimiston ja Kansaneläkelaitoksen yhteistyössä järjestämä lakisääteinen palvelu. Vuoden 2016 aikana TYP:ssä oli noin 3 200 asiakasta, mikä on yli 80 prosenttia enemmän kuin vuonna 2015.

Työllistämistä edistävän monialaisen yhteispalvelun lisäksi kunnalla on lakisääteinen velvollisuus järjestää kuntouttavaa työtoimintaa pitkäaikaistyöttömille. Kuntouttavaan työtoimintaan voi osallistua työllisyyspalveluiden valmennustaloilla ja starttiryhmissä, integroiduissa työtoimintapaikoissa kunnan eri toimialoilla sekä ostopalvelupaikoissa. Vuonna 2016 kuntouttavaan työtoimintaan osallistui 1 293 henkilöä. Asiakasmäärä on kasvanut 6 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Alle 30-vuotiaille nuorille suunnattu matalan kynnyksen palvelupiste Ohjaamo on jatkanut toimintaansa ja vuoden aikana Ohjaamossa oli noin 6 500 asiakaskontaktia. Integroitujen paikkojen asiakasmäärä oli 225, kun elinvoimaohjelman tavoitteena oli 388 asiakasta (5 % kaupungin vakinaisen henkilöstön määrästä).

Huolimatta siitä, että työttömyys kääntyi laskuun, työmarkkinatuen kuntaosuus jatkoi kasvuaan (18,7 -> 20,2 milj. euroa). Sen kasvu oli kuitenkin hieman pienempi kuin naapurikaupungeissa.

Talous- ja velkaneuvonta on siirtynyt sähköiseen palvelumuotoon, Digitaveen, 18.4.2016 alkaen. Sähköisen kanavan kautta on palveluun ilmoittautunut vuoden 2016 aikana 586 asiakasta, joka on 78 prosenttia ilmoittautuneiden kokonaismäärästä (748).

Osallisuustyössä ja kuntalaisvaikuttamisessa vuoden 2016 painopiste oli Osallistuva Vantaa -toimintatavan kehittämisessä. Kehittämisen perustana on JOHDE-toimikunnan linjaus, jossa on todettu, että aluetoimikunnat lopettavat vuonna 2017 ja tilalle valmistellaan joustava asukasosallistumisen toimintamalli, jossa ei ole pysyvää alueellista rakennetta. Svenska kommitténista tulee vaikuttamistoimielin.

Vuoden aikana otettiin käyttöön kolme uutta asukastilaa: Kansalaistoiminnan keskus Leinikki, Silkinportti ja Katrinebergin kartano. Katrinebergin kartanon kehittämishankkeelle myönnettiin Leader-rahoitus. Vastaanottokeskusten vapaaehtoistoiminnan koordinointia jatkettiin. Lisäksi vuoden aikana toteutettiin yhteisö- ja vapaaehtoistoiminnan arviointi.

Vuoden 2016 aikana otettiin käyttöön uusi pilvipalvelutulostuskokonaisuus, jonka johdosta kyettiin vähentämään tulostamiseen liittyviä laitteita noin 2 800 kpl. Pilvipalveluiden käyttöönottoon panostettiin pilviagenttitoiminnalla, jonka avulla tavoitettiin noin 3 800 työntekijää. Sähköisten palveluiden kehittämisen muoto vakiintui ketteräksi kehittämiseksi ja vuoden 2016 aikana otettiin käyttöön kuusi uutta sähköistä palvelua. SAP-kokonaisuus päivitettiin vuoden 2016 loppuun mennessä, mikä mahdollistaa nopeutuneen SAP:n lisäksi työasemien selainversioiden päivittämisen. Tiedolla johtamisen kokonaisuus Kompassi otettiin käyttöön ja kaupunki saavutti tietoturvan perustason.

Hankintakeskuksen toiminnan keskeisiä asioita olivat hoitotarvikkeiden hankinnan ja logistiikan siirto HUS-Logistiikka liikelaitokselle sekä kaupungin oman kuljetuspalvelun siirto Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:lle. Samassa yhteydessä logistiikkakeskus lopetti toimintansa.

Tytäryhtiöiden taloushallinnon palvelutuotannon keskittäminen talouspalvelukeskukseen on edennyt suunnitellusti: vuonna 2016 talouspalvelukeskuksessa hoidettiin 44 tytäryhtiön taloushallinnon palvelut, mikä on 88 prosenttia yhtiöiden lukumäärällä mitattuna.

Vantaan kaupungin konserniohjauksen tavoitteena on toteuttaa entistä tehokkaampi konsernirakenne toteuttamalla tarvittavia konserniyhtiöiden yhtiöjärjestelyjä. Vuoden aikana toteutettiin muun muassa seitsemän maankäyttöyhtiön fuusio sekä yhden yhtiön jakautuminen. Vuoden aikana toteutettiin yleisjaoston päätöksen mukaisesti 11 kappaletta tytäryhtiöiden navigointeja. Neljä merkittävää konserniyhtiötä esittelivät toimintansa kaupunginvaltuuston iltakoulussa. Yleisjaosto antoi yhteisöille menettelytapaohjeita 69 päätöksellä ja apulaiskaupunginjohtaja 46 päätöksellä. Tämän lisäksi yhtiöiden ja yhteisöjen osalta raportoitiin vuosikellon mukaiset osavuosikatsaukset. Konserniohjausta toteutettiin lisäksi aktiivisella ja ennakoivalla yhteydenpidolla.

Valtuustokauden strategisten päämäärien toteuttaminen vuonna 2016

Konserni- ja asukaspalvelujen valtuustokauden strategiset päämäärät painottuvat työllisyyden hoitamiseen, osallisuuden toteuttamiseen ja sähköisten palveluiden kehittämiseen sekä palvelumuotoilun käyttämiseen.

Työttömyysaste laski vuoden 2015 joulukuun 12,6 prosentista 12,2, prosenttiin. Työllisyyspalveluiden asiakas- ja toimenpidemäärät kasvoivat edelleen eri toiminnoissa ja projekteissa.

Kuntalaisten osallistumismahdollisuuksien kehittämiseksi ideoitiin ja suunniteltiin Osallistuva Vantaa -toimintatapaa.

Vuoden 2016 aikana valmistui kuntalaisille suunnattuja sähköisiä palveluita yhteensä kuusi kappaletta; talous- ja velkaneuvonta, äitiysneuvola, suojattu asiakasviestintä, organisaatioiden välinen suojattu viestintä, asiointitili ja -kansio sekä asiakastietojen ylläpito.

Talousarvion toteutuminen 2016

Konserni- ja asukaspalvelujen toimintatuottojen alkuperäinen talousarvio oli 9,25 milj. euroa. Työllisyyspalveluiden määrärahamuutoksen myötä toimintatuottojen talousarviota laskettiin 9,13 milj. euroon. Toimintatuottojen toteuma vuoden lopussa oli kuitenkin 9,41 milj. euroa.

Asukaspalvelujen toimintakulujen alkuperäinen talousarvio oli 40,03 milj. euroa. Työllisyyspalvelujen määrärahamuutoksen myötä toimintakulujen talousarvio korotettiin 41,62 milj. euroon. Toimintakulujen toteuma vuoden lopussa oli 41,34 milj. euroa ollen 99,3 prosenttia muutetusta talousarviosta.

Konsernipalvelujen toimintakulujen talousarvio oli 34,38 milj. euroa. Toimintakulujen toteuma oli 31,80 milj. euroa. Kulujen alitus johtui pääosin logistiikkakeskuksen alasajosta. Valmistusta omaan käyttöön sisältyi talousarvioon 569 000 euroa. Vuoden lopussa toteuma oli 553 374 euroa ollen 97 prosenttia talousarviosta.

17
Konserni- ja asukaspalvelujen toimiala bruttoyksiköt

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	4 726	0	4 726	4 430	296
Valmistus omaan käyttöön	569	0	569	553	16
Menot	-42 593	-25	-42 618	-39 818	-2 800
Menot ilman VOK	-42 024	-25	-42 049	-39 265	-2 784
Toimintakate	-37 298	-25	-37 323	-34 834	-2 489

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Talous- ja hallintopalvelut

Talous- ja hallintopalvelujen tulosalueella jatkettiin kiinteistöhallintajärjestelmän käyttöönottoprojektia yhdessä tilakeskuksen ja hankintakeskuksen kanssa. Järjestelmän käyttöönotto tapahtuu vaiheittain kolmen vuoden aikana. Vuoden 2015 aikana otettiin käyttöön kiinteistönhoitoon liittyviä toimintoja esimerkkinä vikailmoitusten antaminen kiinteistöissä. Vuonna 2016 otettiin käyttöön sekä ulkoisen vuokrauksen toiminnot, asukasvalinta ja rakentamisen prosesseja ohjaavat järjestelmät. Vuoden 2017 aikana siirrytään uuteen järjestelmään sisäisen vuokrauksen ja käyttäjäpalvelujen hallinnan osalta.

Rahoitus
Kaupungin pitkäaikainen lainakanta pieneni vuonna 2016 ensimmäistä kertaa 2000-luvulla noin 17,8 milj. euroa. Ennakoitua paremmasta talous- ja kassatilanteesta johtuen bruttolainanotto jäi 80 milj. euroon. Kaupungin pitkäaikainen lainakanta oli vuoden 2016 lopussa noin 1,060 miljardia euroa, kun se oli vuoden 2015 lopussa noin 1,078 miljardia euroa.

Kaupungin pitkäaikainen varainhankinta toteutettiin poikkeuksellisesti kahdella kiinteäkorkoisella lainalla, joista toinen oli markkinoille liikkeeseen laskettu kiinteäkorkoinen joukkovelkakirjalaina (40 milj. euroa). Kiinteäkorkoisilla lainoilla parannettiin kaupungin lainasalkun korkoriskiasemaa. Rahoituksen tulosalue hoiti vuonna 2016 myös muun muassa VTK Kiinteistöt Oy:n Metropolian laajennukseen tarvittavan 45 milj. euron suuruisen pitkäaikaisen rahoitusratkaisun.

Kaupungin korkomenot alittivat budjetin merkittävästi ollen noin 3,9 milj. euroa, mikä on historiallisen alhainen taso lainasalkun koko huomioiden.

Riskienhallinnan kehittämistä ja jalkauttamista kaupunkikonsernin organisaatiossa on jatkettu myös vuoden 2016 aikana tulosaluetasolle.

Talouspalvelukeskus
Talouspalvelukeskuksen toimintaa suunnattiin vuoden 2016 aikana vahvasti taloushallinnon prosessien ohjaamiseen kokonaisvaltaisemmin. Ostolaskujen käsittelyn osalta on saavutettu kolmen asiakastoimialan kanssa yhteistyössä 13 prosentin tehostuminen edellisvuoteen nähden mittarilla kappaletta/ henkilötyövuosi ja myyntilaskutuksen osalta vastaavasti 15 prosentin tehostuminen. Ostolaskujen käsittelyn jatkokeskittämisellä ja automaatiota lisäämällä haetaan lisähyötyjä tulevina vuosina.

Tytäryhtiöiden taloushallinnon palvelutuotannon keskittäminen talouspalvelukeskukseen on edennyt suunnitellusti: vuonna 2016 talouspalvelukeskuksessa hoidettiin 44 tytäryhtiön taloushallinnon palvelut, mikä on 88 prosenttia yhtiöiden lukumäärällä mitattuna.

Tietohallinnon palvelukeskus
Tietohallinto jatkoi tietohallinto-ohjelman 2014–2017 toteuttamista. Vuoden 2016 aikana toteutettiin seuraavat keskeiset muutokset:

- Kokeellinen toiminta käynnistettiin (SmartLab)
- Häiriöttömään palvelutoimintaan panostettiin perustamalla IT-operaatiokeskus
- Sähköisten palveluiden ketterän kehittämistoiminnan vakiinnuttaminen

Perustietotekniikan osalta automatisoitiin toimintaa ottamalla käyttöön itsepalveluportaali Ismo sekä työasemien itsepalveluportaali (MyAsset) leasinglaitteiden vaihtoa varten.

Hankintakeskus
Hoitotarvikkeiden hankinta ja varastointi siirrettiin HUS-Logistiikka liikelaitokselle ja kaupungin omana toimintana hoidetut kuljetuspalvelut Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:lle 1.4.2016.

Sosiaalisten kriteereiden huomioon ottamista hankinnoissa edistävä THL:n koordinoima Hankinnoista duunia -hanke on jatkunut koko vuoden ja päättyy keväällä 2017. Seuraavassa THL:n jatkohankkeessa, jossa Vantaan kaupunki on mukana, tavoitteena on vertaisoppimisen ja tiedonvaihdon avulla toteuttaa innovatiivisia työllistämistä tukevia julkisia hankintoja. Hanke toteutetaan yhteistyössä ruotsalaisten toimijoiden kanssa.

Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:n ja toimialojen välillä solmittiin uudet palvelusopimukset koskien ateria-, puhtaus-, aula- ja vartiointipalveluja.

Cloudian kilpailuttamis- ja sopimushallintajärjestelmään otettiin käyttöön konsernirakenne.

Kuntalaispalvelut

Talous- ja velkaneuvonta on siirtynyt sähköiseen palvelumuotoon, Digitaveen, 18.4.2016 alkaen. Sähköisen kanavan kautta on palveluun ilmoittautunut vuoden 2016 aikana 586 asiakasta, joka on 78 prosenttia ilmoittautuneiden kokonaismäärästä (748). Digitaven kehittämisprojekti jatkuu yhä ja se sitoo henkilöstön resursseja kehittämistyöhön. Palvelun aktiivista markkinointia ei aloitettu vielä vuonna 2016, koska kehittämistyö on ollut kesken.

Vantaa-infon käyntiasiakasmäärä vuonna 2016 oli 155 204 asiakasta, joista 80 229 oli kassa-asiointeja. Maistraatin asiakkaita oli syys-joulukuussa 250. Nettikaverin asiakasmäärät ovat nousseet vuoteen 2015 verrattuna 35 prosenttia. Huhtikuussa aloitettuun sähköisen asioinnin tukeen tuli vuoden 2016 aikana 43 yhteydenottoa. Suurin osa neuvonnasta liittyi alustan yleisneuvontaan. Puhelinpalvelut vastasivat vuonna 2016 keskimäärin 19 341 puheluun kuukaudessa. Keskimääräinen vastausprosentti oli 93 prosenttia.

ASTAn käyttö on vakiintunut ja sujuvoituu. Ohjaukselle, neuvonnalle, opastukselle ja osaamisen syventämiselle on kuitenkin tarvetta. ASTAn koulutuksia uudistettiin vuoden 2016 aikana. ASTAsta järjestettiin 25 haettavissa olevaa koulutustilaisuutta vuonna 2016, ja niihin osallistui 288 osallistujaa. Lisäksi pidettiin myös erikseen pyydettyjä kutsukoulutuksia yksiköissä. Muutamista hankituista järjestelmistä ollaan tekemässä integraatioita ASTAan. Asiakirjahallinto on kaupungin uuden virastotalon suunnittelun johdosta aloittanut hallinnon asiakirjojen seulontaprojektin. Toistaiseksi töitä tehdään maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalla. Kaupungin paperiasiakirjojen digitoimisesta on myös tehty suunnitelma. Koulujen arkistojen järjestämisprojekti etenee sekä peruskoulujen että lukioiden osalta.

6 Aika, Avoin osallisuus ja asiakkuus -hanke on edennyt aikataulussa. Asiointipalvelun ja kumppanuusyhteistyön nykytilan kartoitus toimenpide-ehdotuksineen on valmistunut. Yhteistyömalli osana asiointipalvelun yhteiskehittämistä. Laurean kanssa on käynnistynyt pilottipalveluna elinkeinopalveluiden keskitetty yritysneuvonta. Kartoitus olemassa olevista sähköisistä palvelutarjottimista on valmistunut ja kohderyhmän tarvekartoitus on toteutettu (sähköinen kysely ja työpajat). Hankkeen toinen maksatushakemus vuoden 2016 tammikesäkuun kuluista hyväksyttiin ja tilitettiin 12/2016.

Osallisuustyössä ja kuntalaisvaikuttamisessa vuoden 2016 painopiste oli Osallistuva Vantaa – toimintatavan kehittämisessä. Vuonna 2016 Vantaan kaupungin seitsemän aluetoimikuntaa ja Svenska kommittén kokoontuivat 32 kertaa. Lisäksi aluetoiminta järjesti yhteensä 12 osallisuustilaisuutta kuntalaisille. Kaupungin johdon asukasfoorumi järjestettiin keväällä Sotungissa ja maahanmuuttajille suunnattu foorumi järjestettiin syksyllä Tikkurilassa. Osallisuuskoulutukset käynnistyivät syksyllä 2016. Koulutuksiin osallistui noin 50 kaupungin työntekijää.

Syksyllä 2016 toteutettiin yhteisö- ja vapaaehtoistoiminnan yksikön arviointi. Vuoden aikana aloitettiin kehittämistyö Vantaan vapaaehtoistoiminnan linjauksen mukaisesti. Vapaaehtoistoiminnan kursseja järjestettiin kolme (yhteensä 67 osallistujaa). Vapaaehtoistyön koordinaatiota turvapaikanhakijoiden tueksi vastaanottokeskuksissa jatkettiin. Vuoden 2016 koulutettuja vapaaehtoisia on noin 400, joista noin 100 toimii aktiivisesti. Toimintaryhmien tarjonta on monipuolistunut. Syksyn aikana on panostettu erityisesti aktiivisen toimijuuden tukemiseen mahdollistamalla turvapaikanhakijoiden toimiminen vapaaehtoisina.

Vuoden aikana otettiin käyttöön kolme uutta asukastilaa: Kansalaistoiminnan keskus Leinikki, Silkinportti ja Katrinebergin kartano. Katrinebergin kartanon kehittämishankkeelle myönnettiin Leader-rahoitus. Lisäksi, Katrinebergin kartanopuiston kehittämisestä valmistui yleissuunnitelma, jonka osana aloitettiin hanke kotieläinpihan toteuttamiseksi. Järjestötilojen osalta; Vantaan työttömien yhdistysten, Mielenterveysyhdistys Hyvät Tuulet ry:n Myöhätuulen sekä Kotiseututalo Påkas ry:n vuokrasopimukset uusittiin ja vuokraan myönnettiin kuntalaispalvelujen toimitilatuki. Velmu ry:n kanssa tehtiin yhteistyötä uusien bändiharjoitustilojen mahdollistamiseksi.

Terveyden ja hyvinvoinnin avustuksia myönnettiin 199 300 euroa sekä merkittävää yhteiskunnallista työtä tekevien järjestöjen, yhteisöjen ja toimintaryhmien avustuksia 480 000 euroa yhteensä 94 hakijalle. Yleisjaoston

jakamien avustuksien perusteet uusittiin syksyllä ja uutena avustusluokkana avustuksiin lisättiin ystävyysseurojen toiminta-avustukset. Sisäinen tarkastus suoritti yleisjaoston jakamille avustuksille kaksi tarkastusta: jälkitarkastus vuonna 2014 merkittävää yhteiskunnallista työtä tekeville järjestöille myönnetyille avustuksille suoritettiin kesäkuussa 2016 sekä yleisjaoston myöntämien avustuksien tarkastus maalis-toukokuussa 2016.

Yhteisen pöydän toiminta laajeni edelleen yhteistyössä Vantaan kaupungin, Vantaan seurakuntien, kolmannen sektorin ja hävikkiä lahjoittavien yritysten (noin 35) kanssa. Yhteinen pöytä kuljettaa hävikkiruokaa noin 35 kohteeseen ja yli 30 000 kiloa viikossa. Yhteisen pöydän verkostossa oli loppuvuonna jo kymmenkunta yhteisöruokailua viikossa ja runsaasti erilaisia tapoja jakaa ruoka-apua.

Sosiaali- ja potilasasiamiehen asiakasmäärät olivat ennallaan. Keskimäärin yhteydenottoja on noin kymmenen päivässä.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Talous- ja hallintopalvelut

Kiinteistöhallintajärjestelmän määrittely ja kilpailuttaminen toteutettiin siten, että käyttäjäpalvelujen hallinta on integroituna ja digitalisoituna toimitilojen hallinnan yhteyteen. Digitalisoinnin tarkoituksena on säästää noin neljän henkilötyövuoden työpanos turhia työvaiheita poistamalla.

Talouspalvelukeskus

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteinä on jatkettu talouspalvelujen keskittämistä talouspalvelukeskukseen. Tytäryhtiöiden taloushallinnon keskittäminen on edennyt suunnitelman mukaisesti. Talouspalvelujen jatkokeskittäminen ostolaskujen tiliöintitehtävien osalta on edistynyt kolmen asiakastoimialan kanssa yhteistyössä. Keskittämistyötä ja automaatioasteen kasvattamista tullaan jatkamaan tulevina vuosina.

Tietohallinnon palvelukeskus

Tietohallinto toteutti tietohallinto-ohjelmaa talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman puitteissa. Pilvitulostusratkaisu saatiin käyttöön 90 prosenttisesti vuoden 2016 aikana ja sen avulla vähennettiin tulostinlaitemäärää noin 2 800 kpl. Toimialat vastaavat säästöjen saavuttamisesta tulostusmäärien vähentämisen muodossa.

Hankintakeskus

Hankintakeskuksen tavoitteena on materiaali- ja kustannustehokkaan kalustemallin luominen ja uusien mallien käyttöönotto vuonna 2017. Vuoden 2016 aikana on laadittu kalustekilpailutuksen tarjouspyyntömateriaali mutta varsinainen kilpailutus siirtyi vuoden 2017 alkuun. Olemassa olevien kalusteiden kierrätystä on jo toteutettu työllisyyspalvelujen toimesta.

Sähköisen hankintasopimusten hallintajärjestelmään on viety sopimuspohjat ja järjestelmä on käyttöönottovalmiina. Hankintakeskus on vienyt joitakin sopimuksia vuonna 2016 ja vuoden 2017 alusta viedään kaikki hankintakeskuksen sopimukset.

Kuntalaispalvelut

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteinä on jatkettu kaupunkitasoisen monikanavaisen keskitetyn asiakaspalvelun kehittämistyötä. Kaupunginjohtajan nimeämän suunnittelutyöryhmän työskentely on alkanut ja ohjausryhmä on aloittanut työskentelynsä. Kaupunkitasoinen kartoitus asiointipalvelusta on tehty riittävällä tasolla. Yhdentyvän viestinnän kilpailutukseen liittyvä neuvottelukierros on käyty ja tarjousdokumenttien viimeistely on käynnissä. Arkiston digitoinnin arviointi on tehty. Asiakirjahallinnon kehittämisprojektin mukaisia kehittämistehtäviä on jatkettu ja edistetty.

Talousarvion toteutuminen

Talous- ja hallintopalvelujen toimintakulujen talousarvio oli 1,19 milj. euroa ja toteuma 1,13 milj. euroa. Toimintakulut alittuivat noin 68 000 euroa.

Rahoituksen tulosalueen toimintakulut alittivat vuoden 2016 talousarvion johtuen muun muassa henkilöstömäärän vähenemisestä sekä lainasalkun hallintajärjestelmän päivityksen siirtymisestä vuodelle 2017.

Talouspalvelukeskuksen toimintatuotot ylittyivät 17,7 prosenttia ja toimintakulut toteutuivat talousarvion mukaisesti. Toimintakatteella mitattuna talouspalvelukeskuksen toteuma alitti talousarvion ollen 94,3 prosenttia talousarviosta.

Tietohallinnon palvelukeskuksen talousarviossa oli toimintatuottoja budjetoitu 1,42 milj. euroa. Vuoden lopussa oli tuottoja toteutunut 1,13 milj. euroa, eli 79,5 prosenttia talousarviosta. Toimintakuluja oli budjetoitu 24,94 milj. euroa. Vuoden lopussa kuluja oli toteutunut 23,71 milj. euroa eli 95,1 prosenttia (henkilöstökulut 86,3 %). Toimintakatteella mitattuna tietohallinnon palvelukeskuksen toteuma alitti talousarvion ollen 96,0 prosenttia talousarviosta.

Valmistusta omaan käyttöön oli budjetoitu talousarvioon 569 000 euroa, josta toteutui 553 374 euroa eli 97,3 prosenttia. Aineettoman omaisuuden investointeja oli talousarviossa budjetoitu 6,2 milj. euroa (0,5 milj. euroa Apottiin), josta toteutui 5,4 milj. euroa, eli 87,1 prosenttia (Apotin toteuma oli 256 000 euroa). Toteuma ilman Apottia 90,3 prosenttia. Apotin alhainen toteuma johtui Apottiin suunniteltujen rekrytointien myöhästymisestä.

Hankintakeskukselle oli talousarvioon budjetoitu toimintatuottoja 1,56 milj. euroa. Vuoden lopussa oli toimintatuottoja toteutunut 1,43 milj. euroa. Toimintakuluja oli hankintakeskukselle budjetoitu 5,20 milj. euroa. Vuoden lopussa oli kuluja toteutunut 3,97 milj. euroa. Toteuman ero talousarvioon nähden johtuu logistiikkakeskuksen alasajon toteuttamisesta. Toimintakatteella mitattuna hankintakeskuksen toteuma alitti talousarvion ollen 73,2 prosenttia talousarviosta.

Kuntalaispalvelujen talousarviossa toimintatuottoja oli budjetoitu 656 105 euroa. Vuoden lopussa tuottoja oli toteutunut 655 813 euroa. Toimintakuluja oli talousarvioon budjetoitu 6,20 milj. euroa. Vuoden lopussa oli kuluja toteutunut 6,05 milj. euroa ollen 98 prosenttia talousarviosta.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Talouspalvelukeskus			
Käsitellyt ostolaskut, kpl/ htv – palvelukeskus	27 027	27 900	28 938
Käsitellyt ostolaskut, kpl/ htv – 3 toimialan mittaustulos	7 390	7 501	8 338
Käsitellyt myyntilaskut, kpl/ htv – palvelukeskus	38 666	39 000	42 285
Käsitellyt myyntilaskut, kpl/ htv – 3 toimialan mittaustulos	6 201	6 294	7 118
Kirjanpitotehtäviin sitoutuneet htv:t – 3 toimialan mittaustulos	11,2	11,0	10,0
Tytäryhtiöiden kirjanpidon keskittämisaste, %	53 %	84 %	88 %
Tietohallinto			
Pilvessä olevien toimintojen määrä, kpl	8	8	17
Mobiili laitemäärä / oppilas	0,5	1	1
Pilotinomainen toiminta			
Testattujen laitteiden määrä, kpl	0	10	10
Tuotantoon siirrettyjen ratkaisujen määrä, kpl	0	1	0
Kuntalaispalvelut			
Tulosalueella avustusta saaneiden järjestöjen ja toimintaryhmien lukumäärä	170	170	170
Järjestö- ja asukastiloihin myönnetyt käyttövuorot (käyttöaste)	..	85 %	87 %
DigiTaven käyttäjien osuus talous- ja velkaneuvonnan kokonaisasiakasmäärästä*	..	25 %	78 %
Ruokahävikin talteenotto (kg / vko)		25 000	27 000

17 70
Työllisyyspalvelut

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	4 526	-120	4 406	4 977	-571
Menot	-33 078	-1 488	-34 566	-34 447	-118
Toimintakate	-28 552	-1 608	-30 160	-29 470	-690

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Työllisyyspalvelut vastaa kaupungin työllisyyden edistämisestä ja kehittämisestä, yhteistyöstä työvoimahallinnon ja yritysten kanssa, kaupungin työpajatoiminnoista nuorten työpajatoimintaa lukuun ottamatta, ja koordinoi työllisyyden edistämiseen liittyvää toimintaa.

Vuonna 2016 työllisyystilanne jatkui haastavana, mutta loppuvuodesta työttömyys kääntyi laskuun. Joulukuun 2016 lopussa Vantaan työttömyysaste oli 12,2 prosenttia. Työttömiä työnhakijoita oli 13 744, mikä on 2,4 prosenttia vähemmän kuin vuotta aiemmin. Vuoden 2016 lopussa yhtäjaksoisesti yli vuoden työttömänä olleita oli 4 877 henkilöä, 2,5 prosenttia vähemmän kuin vuoden 2015 lopussa. Alle 25-vuotiaita työttömiä oli 1 454, mikä on 0,1 prosenttia vähemmän kuin vuotta aiemmin.

Hallituksen yhtenä kärkihankkeena on työvoimahallinnon uudistaminen. Työvoima- ja yrityspalvelujen alueellisiin kokeiluihin valittiin kesäkuussa 2016 yhdeksän aluetta. Vantaan ja pääkaupunkiseudun kuntien osalta valmistellaan erillisratkaisua, jossa linjataan ns. kasvupalvelujen järjestämisvastuu. Erillisratkaisusta saadaan

tarkemmat päätökset vuoden 2017 alkupuolella. Työllisyyspalvelut on varautunut sopeuttamaan toimintaansa nopealla aikataululla erillisratkaisun tuomiin muutoksiin.

Kesäkuussa 2016 työllisyyspalvelut muutti uusiin toimitiloihin Vernissakatu 1:een. Kahdessa kerroksessa toimivaan monitilatoimistoon keskitettiin tulosalueen kaikki yksiköt valmennustaloja ja nuorten Ohjaamopalvelupistettä lukuun ottamatta. Vernissakatu 1:een siirtyi kuitenkin ajanvarauksella sovittavat Ohjaamon asiakasajat.

Työllisyyspalvelujen johtaja Heidi Nygren siirtyi uusiin tehtäviin 1.9.2016. Kaupunginhallitus valitsi 12.12.2016 työllisyyspalveluiden uudeksi johtajaksi Timo Saaren, joka aloittaa virassa 1.1.2017.

Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu TYP on kunnan, työ- ja elinkeinotoimiston ja Kansaneläkelaitoksen yhteistyössä järjestämä lakisääteinen palvelu. Vuoden 2016 aikana TYP:ssä oli noin 3 200 asiakasta, mikä on yli 80 prosenttia enemmän kuin vuonna 2015. Muutos johtuu TYP-toiminnan lakisääteistämisestä 1.1.2015 alkaen, mikä laajensi asiakaskuntaa huomattavasti. TYPin henkilöstömäärää kasvatettiin vastaamaan lakisääteistämisestä johtuvaan asiakasmäärän kasvuun ja vuoden lopussa Vantaan TYPissä työskenteli yhteensä 35 henkilöä erilaisissa asiakastyötehtävissä kolmesta eri hallintokunnasta. TYP onkin työllisyyspalvelujen suurin palveluyksikkö. Vuoden 2016 aikana uudistettiin yhdessä henkilöstön kanssa palveluprosesseja pitäen keskiössä asiakkaan ja hänen vaivattoman asiointinsa uusissa tiloissa Vernissakadulla. Tiedonkulkua kolmen eri hallintokunnan toimijoiden välillä parannettiin muun muassa uudistamalla kokouskäytäntöä. Asiakaspalvelua ja ajanvarauskäytäntöjämme tehostettiin palvelusihteerin toiminnoilla. Asiakkaita saatiin vuonna 2016 eteenpäin 997.

Kunnalla on lakisääteinen velvollisuus järjestää kuntouttavaa työtoimintaa pitkäaikaistyöttömille. Kuntouttavaan työtoimintaan voi osallistua työllisyyspalvelujen valmennustaloilla ja starttiryhmissä, integroiduissa työtoimintapaikoissa kunnan eri toimialoilla sekä ostopalvelupaikoissa. Vuonna 2016 kuntouttavaan työtoimintaan osallistui 1 293 henkilöä. Asiakasmäärä on kasvanut 6 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna.

Vantaan elinvoimaohjelman 2014–2016 tavoitteena oli nostaa kaupungin toimialoilla integroiduissa kuntouttavan työtoiminnan paikoissa olevien asiakkaiden määrä viiteen prosenttiin suhteessa kaupungin vakinaiseen henkilöstön määrästä. Tähän tavoitteeseen ei päästy. Vuonna 2016 integroitujen paikkojen asiakasmäärä oli 225, kun tavoitteena oli 388 asiakasta.

Työllisyyspalveluilla on kolme valmennustaloa: Koutsi Tuupakassa, Reeli Koivukylässä ja Valo Korsossa. Valmennustaloissa toimivat muun muassa keittiöalan, remonttialan, laitoshuollon, pesulatoiminnan, kuljetusalan ja tekstiili- ja kädentaitojen valmennusyksiköitä, joissa asiakkaat voivat osallistua työkokeiluun tai kuntouttavaan työtoimintaan. Asiakkailla on toiminnan aikana mahdollisuus myös sosiaaliohjaukseen ja uraohjaukseen elämänhallinnan parantamiseksi ja työllisyys- ja koulutuspolkujen löytymiseksi. Vuoden 2016 aikana valmennustalojen toiminnassa pyrittiin lisäämään erityisesti opinnollistamista. Vuoden aikana valmennustaloille saatiin myös kuusi uutta vakituista työvalmennusohjaajan paikkaa.

Valmennustalo Valossa toimii seitsemän valmennusyksikköä. Atk-opastusta tarjoavan Opastimen toiminta laajennettiin ja atk-opastusta on tarjolla nyt työkokeilun lisäksi kuntouttavana työtoimintana. Vuonna 2016 Valossa oli yhteensä 442 asiakasta (työkokeilussa 80, kuntouttavassa työtoiminnassa valmennusyksiköissä 304 ja Sosku-hankkeessa 58 henkilöä). Kaupunginhallitus hyväksyi 5.9.2016 Valon tilatarveselvityksen ja Valolle etsitään korvaavia tiloja.

Reelissä toimii neljä valmennusyksikköä. Reelin pesulaan on keskitetty kaupungin päiväkotien pyykkihuolto. Pesula saavutti vuoden aikana täyden kapasiteettinsa, kun kaupungin kaikki sovitut päiväkodit liittyivät palvelun piiriin. Lisäksi Reeliin keskitettiin valmennustalojen kuljetuspalvelut, joista muodostettiin logistiikkayksikkö ja loppuvuodesta käynnistettiin kiinteistöhuoltopalvelujen valmennusyksikkö, joka vastaa kaikkien valmennustalojen kiinteistöhuollosta. Kaupunkitasoinen kalustekierrätysvarasto valmistui joulukuussa. Vuonna 2016 Reelissä oli yhteensä 108 asiakasta.

Koutsissa toimii seitsemän valmennusyksikköä. Koutsin toiminta laajeni vuoden 2016 aikana, kun sivistystoimen koulukalustekunnostus siirtyi Koutsin puutyövalmennusyksikköön. Maahanmuuttaja-asiakkaille aloitettiin suomen kielen aktivointi pajajaksojen yhteyteen. Vuonna 2016 Koutsissa oli yhteensä 252 asiakasta (kuntouttavassa työtoiminnassa 112 ja työkokeilussa 140 henkilöä).

Työllisyyspalvelujen yritysyhteistyö keskitettiin uuden organisaation myötä Yritysohjaamoon. Yritysohjaamo tekee rekrytointiyhteistyötä ja järjestää muun muassa täsmärekryjä, yrityskäyntejä, yksilöohjausta ja työnhakuklubeja. Vantaan suurin rekrytointitapahtuma Megarekry järjestettiin Flamingossa 12.10.2016. Näytteilleasettajia oli 71 ja kävijöitä noin 3 600.

Projektit ja hankkeet ovat keskeinen osa työllisyyspalvelujen toiminnan kehittämistä. Työllisyyspalveluissa toimii useita ulkopuolista rahoitusta saavia hankkeita. Työrasti-projekti aloitti toimintansa toukokuussa 2016. Projektissa ohjataan 30–54-vuotiaita, yli 300 päivää työmarkkinatukea saaneita työttömiä työkokeilun kautta työhön ja opintoihin. Asiakkaita oli ensimmäisen puolen vuoden aikana 322. Heistä vuoden loppuun mennessä työllistyi 28. Opiskelemaan lähti 11 asiakasta. Työrasti-projekti kestää vuoden 2018 loppuun saakka. Rahoittajia ovat Uudenmaan TE-toimisto ja Vantaan kaupunki.

Kesäkuussa 2016 aloitti ViVa – virtaviivaisuutta valtavirtaistamiseen –projekti, jonka tavoitteena on lisätä työntekijöiden asiantuntijuutta sukupuoli- ja yhdenvertaisuusasioissa sekä niiden vaikutusta työllistymiseen ja työllistymistä tukeviin palveluihin. Projekti on Vantaan ja Espoon ESR-rahoitteinen yhteishanke ja se kestää toukokuuhun 2018 saakka.

Nevo Tiija – uusi aika –projektin tavoitteena on tukea romanien työllistymis- ja koulutuspolkuja ja vahvistaa Vantaan kaupungin työllisyyspalvelujen ja muiden toimijoiden osaamista romanityössä. Työmalleja kehitetään yhdessä valtakunnallisen Nevo Tiija –verkoston kanssa. Projekti aloitettiin syyskuussa 2016 ja se kestää joulukuuhun 2018 saakka.

Nuorten palvelut Ohjaamo -yksikköön kuuluu Ohjaamo Vantaa -hanke sekä nuorten työllisyydenhoidon palvelut. Ohjaamo-projekti on alle 30-vuotiaille suunnattu matalan kynnyksen palvelupiste, missä nuoret saavat apua, tukea ja neuvontaa muun muassa työnhakuun, opiskeluun, asuntoasioihin ja etuuksiin liittyvissä asioissa. Vuonna 2016 Ohjaamossa oli noin 6 500 asiakaskontaktia. Avoimille työmarkkinoille työllistyi 273 asiakasta ja koulutuksen aloitti 155 asiakasta. ESR-rahoitteinen Ohjaamo Vantaa on osa valtakunnallista Ohjaamohankkeiden verkostoa. Projektikausi on 1.3.2015–28.2.2018.

Sosiaalisen kuntoutuksen valtakunnallinen kehittämishanke - Sosku kehittää kuntouttavan työtoiminnan asiakkaiden siirtymiä. Asiakaslähtöinen toiminta on tavoittanut hyvin vaikeissa elämäntilanteissa olevia ihmisiä ja saanut heitä aktivoitua. Asiakkaita vuonna 2016 oli ryhmissä 58. ESR-rahoitteisen projekti jatkuu vuoden 2017 loppuun saakka ja sen pääkoordinoijana on Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL).

Hankinnoista duunia –hankkeen tavoitteena on vakiinnuttaa sosiaaliset kriteerit osaksi Vantaan kaupungin hankintoja. Vuoden 2016 aikana kilpailutusprosessin eri vaiheissa oli 11 eri hankintaa, joissa pilotoitiin työllistämisehtoa. Näistä kolmen hankinnan kautta syntyneisiin työpaikkoihin työllistyi yhdeksän henkilöä. Hanke on järjestänyt koulutusta sekä kaupungin hankinta-asiantuntijoille että työllisyyspalvelujen henkilöstölle. ESR-rahoitteinen hanke aloitettiin toukokuussa 2015 ja se jatkuu kesäkuuhun 2017 saakka. Sen pääkoordinoija on THL.

Työllisyyspalvelut tukee yrityksiä ja järjestöjä työttömän palkkaamisessa palkkatukityöhön. Yrityksille myönnettävää Valtti-tukea myönnettiin 63 henkilön työllistämiseen. Valtti-tuen suuruus on 500 euroa kuukaudessa. Järjestöille myönnettävää työllistämisen lisätukea myönnettiin 87 palkkatuki-työntekijän palkkaamiseen. Järjestöjen työllistämistuki on 300 euroa kuukaudessa. Toteutuneet luvut ovat selvästi alhaisempia kuin vuonna 2015. Järjestöjen osalta selityksenä on palkkatukiehtojen muutos, joka vähensi järjestöjen tarvetta anoa kaupungilta lisätukea työllistämisen tueksi. Lisäksi työllisyyspalvelut myönsi avustusta järjestöille erilaisiin työllisyyttä edistäviin hankkeisiin.

Työllisyyspalvelut vastaa kaupungin palkkatukityöllistämisestä. Vuoden 2016 aikana Vantaan kaupungin eri toimipisteissä työskenteli yhteensä 435 palkkatuella työllistettyä henkilöä. Palkkatuella rahoitetun oppisopimuskoulutuksen aloitti 39 henkilöä. Kesätyöpaikka kunnan tehtävissä rahoitettiin 96:lle ilman kesätyöpaikkaa jääneelle opiskelijalle, jotka olisivat muuten joutuneet hakemaan toimeentulotukea kesän ajaksi.

Kesätyösetelin avulla tuettiin 15–18-vuotiaiden vantaalaisnuorten työllistymistä yrityksiin ja yhdistyksiin. Vuonna 2016 myönnettiin 440 kesätyöseteliä 318 yritykselle ja 122 yhdistykselle. Luvuissa on huomattavaa kasvua verrattuna edelliseen vuoteen. Yhden kesätyösetelin arvo oli 300 euroa. Lisäksi työllisyyspalvelut myönsi avustusta järjestöille erilaisiin työllisyyttä edistäviin hankkeisiin.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Työllisyyspalvelujen organisaatio uudistui 1.3.2016 alkaen. Uudessa matriisiorganisaatiossa on seitsemän yksikköä: Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu TYP, Nuorten palvelut Ohjaamo, Valmennustalo Koutsi, Valmennustalo Reeli, Valmennustalo Valo, Työelämään valmennuspalvelut ja Yritysohjaamo. Matriisissa toimii kolme palvelupäällikköä, joiden vastuualueet ovat asiakaspalvelu, tuotepalvelu ja verkostopalvelu.

Työllisyyspalvelujen henkilökunta työvalmennustaloja lukuun ottamatta siirtyi 2016 kesällä uusiin tiloihin osoitteeseen Vernissakatu 1. Saman talon viidennessä kerroksessa toimii myös TE-toimisto. Vantaan Valo työvalmennustalon todettiin vuoden lopussa tulleen käyttöikänsä päähän ja sille alettiin etsimään korvaavia tiloja. Muutto ei kuitenkaan toteutunut vielä vuoden loppuun mennessä. Hosantiellä olevaa työvalmennustaloa laajennettiin kun hankintakeskuksen entinen varasto siirtyi työllisyyspalveluille. Tiloissa alettiin toteuttaa kaupungin kalustekierrätystä ja samaa tarkoitusta varten työllisyyspalveluille siirtyi tiloja myös sivistystoimen toimialalta osoitteessa Tuupakantie 4.

Vuonna 2013 aloitetun Tekesin osarahoittaman Vantaan kaupungin työllisyyspalvelujen asiakaslähtöisen ja innovatiivisen liiketoimintamallin kehittäminen –projekti päättyi kesäkuussa 2016. Projektin aikana kehitettiin työllisyyspalvelujen liiketoimintamalli, joka on asiakaslähtöinen ja jossa huomioidaan kestävä muutos ja johtaminen.

Avoin oppimiskeskus on työllisyyspalvelujen sisäinen hanke, jonka tavoitteena on luoda asiakkaille toimiva palveluprosessi uudenlaiseen oppimiseen ja opinnollistamiseen kaupungin sisällä ja yrityksissä. Toimintamallia kehitetään yhteistyössä asiakkaiden, oppilaitosten ja yritysten kanssa.

Talousarvion toteutuminen

Työllisyyspalveluiden toimintakulujen alkuperäinen talousarvio vuodelle 2016 oli 33,09 milj. euroa. Varhaisessa vaiheessa huomattiin, että työmarkkinatuen kuntaosuus tulee ylittämään kehyksen ja toimintakuluihin haettiin 1,48 milj. euron lisäys (muutettu TA 34,57 milj. euroa). Toimintakulujen toteuma oli lopulta 34,45 milj. euroa.

Kunnan rahoitusosuus työmarkkinatuesta on 50 prosenttia yli 300 päivää työmarkkinatukea saaneiden osalta ja 70 prosenttia, jos työmarkkinatukea on maksettu yli 1 000 päivää. Huono työllisyystilanne ja irtisanomiset näkyvät parin vuoden viiveellä työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvuna. Vuonna 2016 Vantaan rahoitusosuus työmarkkinatuesta oli 20,2 miljoonaa euroa. Palkkatukia käytettiin hieman enemmän kuin edellisenä vuonna eli 6,3 milj. euroa. Valtion korvaus kuntouttavasta työtoiminnasta kasvoi 663 000 euroon johtuen kuntouttavan työtoiminnan asiakasvolyymien kasvusta.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Kuntouttavan työtoiminnan asiakasmäärän vuosimuutos (%)	11 %	+ 10 %	6 %
Alle 25-vuotiaiden työttömyysaste	12,20 %	13,40 %	12,50 %
Saadun projektirahoituksen määrä (€)	1 151 436	562 629	775 212

12
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala

Vastuuhenkilö: Jukka T Salminen Toimielin: Sosiaali- ja terveyslautakunta

Puheenjohtaja: Mari Niemi-Saari

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	71 495	0	71 495	71 485	10
Menot	-663 156	-137	-663 293	-640 669	-22 624
Toimintakate	-591 661	-137	-591 798	-569 184	-22 613

12
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala ilman erikoissairaanhoitoa

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	70 895	0	70 895	70 422	473
Menot	-436 425	-137	-436 562	-422 054	-14 507
Toimintakate	-365 530	-137	-365 667	-351 633	-14 034

Toiminta ja keskeiset muutokset vuonna 2016

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala jatkoi vuonna 2016 toiminnan tuloksellista ja määrätietoista kehittämistä kasvavan kaupungin asukkaiden tarpeisiin vastaamiseksi. Vuoden 2016 alkupuolella toteutetun asiakastyytyväisyyskyselyn perusteella sosiaali- ja terveyspalvelujen asiakkaat olivat erittäin tyytyväisiä saamiinsa palveluihin; tulokset paranivat entisestään kahden vuoden takaiseen kyselyyn verrattuna keskiarvon ollessa kouluarvosana-asteikoilla 8,85.

Toimialalla edistettiin uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmä Epicin käyttöönottoa Apotti-hankkeessa, mikä vaati Apotti-hankkeeseen siirtyneen henkilökunnan lisäksi runsaasti työpanosta toimialan edustajilta. Uuden järjestelmän käyttöönotto alkaa yhteistyökumppaneista ensimmäisenä Vantaalla loppuvuodesta 2018.

Palvelusetelimallin laajentamisen mahdollistava sähköinen palvelusetelijärjestelmä PSOP otettiin käyttöön, ja ensimmäiset kolme palveluseteliä vietiin järjestelmän kautta toteutettavaksi. Lisäksi päätettiin viiden uuden palvelusetelin käyttöönotosta vuoden 2017 alkupuolella.

Yhteistyön kehittämistä erikoissairaanhoidon kanssa jatkettiin. Mielenterveys- ja päihdepalvelujen integraatiota edistettiin käynnistämällä ilman ajanvarausta toimivat matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdepalvelupisteet Tikkurilan ja Martinlaakson terveysasemilla terveyspalvelujen, päihdepalvelujen ja HYKS psykiatrian yhteistyönä. Päihdepalvelut aloitti yhteistyön HUS:n kanssa Peijaksen sairaalan päivystyksessä. Erikoislääkärikonsultaatiota terveysasemilla jatkettiin. HUS lastenpsykiatrian, perheneuvolan ja lastensuojelun asiakasprosessin kehittämisellä on päällekkäistä työtä saatu poistumaan.

Vuoden 2016 aikana saatiin kaikki terveysasemien lääkärivakanssit täytettyä, myös sijaistilanne oli hyvä. Vantaalaiset kävivät terveysasemalääkärillä 185 231 kertaa, mikä on 1,9 prosenttia edellisvuotta enemmän. Keskimäärin omalle lääkärille pääsi kiireettömässä asiassa 24 päivässä. Hoidon tarve arvioidaan aina yksilöllisesti, joten vastaanotolle voi päästä huomattavasti nopeamminkin; esim. joulukuussa Vantaan terveysasemien omille lääkäreille pääsi kiireettömissä asioissa lyhimmillään 14 päivässä (kolmas vapaa aika Länsimäen terveysasemalla). Päiväpoliklinikoille pääsi alle tunnissa 68 prosenttia potilaista, parhaimmillaan jopa 15 minuutissa Korson terveysasemalla.

Vuoden aikana Vantaan sisällä tehtiin 526 terveysasemavaihtoa. Vantaan terveysasemilta siirtyi 405 henkilöä muihin kuntiin ja 275 muun kunnan asukasta valitsi Vantaan hoitopaikakseen.

Vantaan terveyskeskuspäivystys siirtyi vuoden alussa HYKS Akuutin tuottamaksi, ja päivystys toteutui sopimuksen mukaisesti. Suun terveydenhuollon liikelaitoksen palvelutuotanto toteutui palvelusopimuksen mukaisesti.

Perhepalveluissa valmisteltiin suuri toiminnallinen muutos toimeentulotuen perusosan päätöksenteon ja maksatuksen siirtyessä Kelalle vuoden 2017 alussa. Kunnan tehtäväksi jäi täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen myöntäminen, ja aikuissosiaalityön organisaatiota uudistettiin vastaamaan muuttuneita tehtäviä. Vuonna 2016 toimeentulotukea sai 15 037 vantaalaista kotitaloutta, mikä on 2,4 prosenttia enemmän kuin vuonna 2015. Vantaan työttömyysaste oli vuoden 2016 lopussa 12,2 prosenttia (12,6 % v. 2015); pitkäaikaistyöttömien määrä kääntyi laskuun lokakuussa 2016.

Perhepalveluissa jatkettiin palvelujen painopisteen siirtämistä uuden sosiaalihuoltolain mukaisesti varhaiseen tukeen. Uudistusten tavoitteena on saada tuettua yhä useampaa lasta ja perhettä ilman lastensuojelun asiakkuutta. Vantaalla lastensuojeluilmoituksia vastaanotettiin vuoden aikana 4 392 lapsesta, mikä vastaa edellisvuoden määrää. Lastensuojelun avohuollon suunnitelmallisen sosiaalityön asiakasmäärä väheni 8,8 prosenttiin Vantaan 0-17-vuotiaista (4 091 lasta) edellisvuoden 9,1 prosentista. Avohuollon tukitoimisijoitukset lisääntyivät ja kiireelliset sijoitukset vähenivät selvästi.

Maahanmuuttajapalveluyksikön tehtävänä on tarjota kotoutumislain mukaiset vastaanottopalvelut Vantaalle muuttaville oleskeluluvan saaneille pakolaisille ja paluumuuttajille. Vuoden aikana yksikön henkilöstömäärää vahvistettiin vastaamaan odotettua asiakasmäärän kasvua. Uusien pakolaisasiakkaiden määrä (557 asiakasta) kasvoi yli sadalla prosentilla edellisvuodesta, paluumuuttaja-asiakkaiden määrä säilyi alle kuudessakymmenessä.

Omassa kodissa asui vuoden 2016 lopussa 92,7 prosenttia Vantaan 75 vuotta täyttäneistä. Säännöllisen kotihoidon piirissä oli 9,1 prosenttia vantaalaisvanhuksista, ja heidän luokse tehtiin yli 753 000 kotihoidon käyntiä. Käyntimäärät kasvoivat edellisvuodesta lähes 5 prosenttia, myös käynnit asiakasta kohden kasvoivat hieman. Resurssien tarkoituksenmukaiseksi ohjaamiseksi vuoden aikana otettiin asteittain käyttöön kaikissa kotihoidon yksiköissä toiminnanohjausjärjestelmä. Kotikuntoutuksen kehittäminen vanhuspalvelujen ja kuntoutusyksikön yhteistyönä käynnistettiin.

Hoiva-asumisessa jatkettiin palvelurakenteen uudistamista muuttamalla laitoshoitopaikkoja tehostetuksi asumispalveluksi asteittain vapautuvien paikkojen myötä. Vuoden 2016 lopussa pitkäaikaisessa laitoshoidossa oli enää 0,8 prosenttia Vantaan 75 vuotta täyttäneistä.

Vanhus- ja vammaispalveluissa jatkettiin ja laajennettiin ns. Malminiitty-hanketta, jossa työllistetään kehitysvammaisia uudella toimintamallilla.

Valtuustokauden strategisten päämäärien toteuttaminen vuonna 2016

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala jatkoi valtuustokauden strategisen tavoitteiden toteuttamista mm. jatkamalla asukkaiden hyvinvointia vahvistavien palvelujen kustannustietoista uudistamista, laajentamalla asiakkaiden valinnanvapautta vaihtoehtoisilla palvelujen tuotantotavoilla sekä osallistumalla hallintorajat ylittävien hyvinvointiohjelmien toimeenpanoon.

Toimialan raportointivastuulla olevat strategiset päämäärien kehityssuunnat olivat positiivisia. Kansallisiin vertailutietoihin perustuvien mittareiden osalta tietoja vuodelta 2016 ei arviointiin ollut käytettävissä.

Talousarvion toteutuminen 2016

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan menot vuonna 2016 olivat 640,7 milj. euroa ja tulot 71,5 milj. euroa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon oman palvelutuotannon menot ilman toimeentulotuen avustuksia vuonna 2016 olivat 365,1 milj. euroa ja tulot 40,3 milj. euroa. Oman palvelutuotannon menot ilman toimeentulotuen avustuksia alitti alkuperäisen määrärahan 10,0 milj. eurolla (2,7 %) ja tuloja kertyi 0,7 milj. euroa enemmän (1,9 %). Tilinpäätöksen 2016 menototeuma oli 1,5 prosenttia suurempi kuin tilinpäätös 2015.

Kaupungin lomapalkkajaksotuksiin tehty kirjanpidollinen korjaus pienensi menototeumaa 1,8 milj. euroa.
Palvelutuotannossa merkittävimmät säästöt syntyivät yhteispäivystyksen ennakoitua matalammasta kustannuksesta (1,6 milj. euroa), mielenterveyskuntoutujien ostopalveluista (1,8 milj. euroa). Materiaalihankinnat pysyivät vuoden 2015 tasolla (säästö talousarvioon nähden 0,5 milj. euroa). Henkilöstömenot mukaan lukien työvoiman vuokraus toteutuivat käyttösuunnitelman mukaisina, kun lomapalkkajaksotuksen vaikutus on eliminoitu. Toimialan varhaiseläkemaksut toteutuivat 0,5 milj. euroa ennakkoarviota matalampina.

Sosiaali- ja terveystoimen oman toiminnan määrärahoihin ilman toimeentulotukea ei esitetty muutoksia kaupunginvaltuustolle vuonna 2016. Opiskelijoiden ja koululaisten palkkaamista varten tarkoitettuja määrärahoja siirrettiin kaupunginjohtajan päätöksellä toimialalle 0,1 milj. euroa.

Tulos (nettotoimintamenot) oli alkuperäistä määrärahaa 10,7 milj. euroa parempi.

Toimeentulotuen menot vuonna 2016 olivat 57,0 milj. euroa ja tulot 30,1 milj. euroa. Menot alittivat alkuperäisen määrärahan 4,4 milj. eurolla ja tulot 1,2 milj. eurolla.

Tulos (nettotoimintamenot) oli alkuperäistä määrärahaa 3,2 milj. euroa parempi.

Erikoissairaanhoidon menot vuonna 2016 olivat 218,6 milj. euroa ja tulot 1,1 milj. euroa. Menot alittivat alkuperäisen määrärahan 8,1 milj. eurolla ja tuloja kertyi 0,5 milj. euroa enemmän.

Erikoissairaanhoidon menot sisältävät HUS:n palvelutuotannon lisäksi myös HUS eläkevastuut (4,9 milj. euroa), kiireellisen sairaankuljetuksen ja ensihoidon järjestämisen (4,5 milj. euroa), laskutetut siirtoviivepäivät (0,2 milj. euroa), E-arkiston ja E-resepti -järjestelmien käyttömaksut (0,2 milj. euroa) sekä myrkytystietokeskuksen että erikoislääkärikonsultaatioiden menoja yhteensä 0,1 milj. euroa.

HUS:n palvelusopimuksen menot Vantaalle olivat 211,2 milj. euroa. 2016 tilinpäätöstoteuma sisältää HUS:n ylijäämäpalautusta kunnille vuoden 2015 osalta 7,8 milj. euroa ja vuoden 2016 osalta 12,5 milj. euroa. HUS-valtuusto päätti kokouksessaan 16.12.2015, että HUS:n vuoden 2015 tuloksen käsittelystä päätetään vasta HUS-tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä valtuuston kokouksessa kesäkuussa 2016.

Tulos (nettotoimintamenot) oli alkuperäistä määrärahaa 8,6 milj. euroa parempi.

12 10
Talous- ja hallintopalvelut

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	95	0	95	319	-224
Menot	-9 696	-10	-9 706	-5 332	-4 373
Toimintakate	-9 601	-10	-9 611	-5 014	-4 597

Taulukko sisältää talous- ja hallintopalvelut sekä sosiaali- ja terveyslautakunnan

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Toimialan vanhus- ja vammaispalvelujen sekä sairaalapalvelujen tulosidonnaisten asiakasmaksujen määrittelytyö keskitettiin talous- ja hallintopalveluihin 1.1.2016 alkaen. Vuoden aikana tiimin toimintaprosesseja selkeytettiin ja kehitettiin, ja ohjeistuksia ja tiedotteita uusittiin. Tiimi on sijoittunut Peltolantien tiloihin.

Markkinaoikeuden hylättyä huhtikuussa Apotti-hankkeen tietojärjestelmähankinnasta tehdyn valituksen aloitettiin aktiivinen valmistautuminen uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän täytäntöönpanoon. Ns. resurssisopimuksen mukaisesti henkilökuntaa on siirtynyt toimialalta Apotti-hankkeen palvelukseen. Syksystä 2016 lähtien Apotti-hankkeen vaatima työmäärä kasvoi ja tulee edelleen kasvamaan, mikä tulee vaatimaan lisäresurssointia myös Vantaan hanketoimistoon. Vuoden 2016 lopussa sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioon kuuluvassa Apotti-hanketoimistossa työskenteli 5,5 henkilöä.

Sähköisen asioinnin hanketta jatkettiin yhdessä tietohallinnon kanssa. PSOP-palvelusetelijärjestelmä otettiin tuotantokäyttöön, mikä mahdollisti palvelusetelitoiminnan laajentamisen. Tulosalueen edustajat osallistuivat kaupunkitasoiseen tiedolla johtamisen hankkeeseen.

Joka toinen vuosi toteutettava sosiaali- ja terveydenhuollon laaja asiakastyytyväisyyskysely toteutettiin talous- ja hallintopalvelujen koordinoimana helmikuussa 2016. Sisäisten auditointien tuloksista tehtiin toimintasuunnitelmat sekä terveysasemille että kotihoitoon. Itsearvioinnit tehtiin sekä tulosalue- että toimialatasolla. Talous- ja hallintopalveluja koskeva asiakastyytyväisyyskysely toteutettiin haastattelemalla toimialan johto.

Korvaavan työn toimintamalli ns. tuunattu työ otettiin käyttöön koko toimialalla 1.2.2016 alkaen. Tuunattuun työhön osallistui vuoden aikana 76 työntekijää, tuunattuja työpäiviä oli yhteensä 972.

HaiPro-yhteistyö aloitettiin HUS:n kanssa. Toimialan lääkehoitosuunnitelma saatiin valmiiksi ja potilas- ja asiakasturvallisuussuunnitelma päivitettiin. Potilasturvallisuuden takaamiseksi kiinnitettiin huomio toimialan lääkehoitolupiin ja uusi ohjeistus lupien saattamiseen ajantasaisiksi annettiin. Lääkelupiin liittyvää koulutusta lisättiin huomattavasti. Seuren käyttöön liittyvää ohjeistusta tarkennettiin.

Tulosalueella koordinoitiin toimialan hakemukset STM:n viiteen kärkihankkeeseen; rahoitusta myönnettiin lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelmalle (LAPE).

Talous- ja hallintopalvelut osallistuivat vanhus- ja vammaispalvelujen kanssa kansainväliseen Silver-hankkeeseen (Supporting Independent Living for the Elderly), jonka ensisijaisena tavoitteena oli toteuttaa usean maan yhteinen esikaupallinen hankinta ja samalla kehittää yleinen esikaupallisen hankinnan malli. Esikaupallisen hankinnan kohteena oli uusien teknologioiden ja robotiikan kehittäminen ikääntyvien henkilöiden

kotona asumisen tukemiseen. Vantaan erityisenä tavoitteena oli saada kokemusta esikaupallisesta hankinnasta, mutta myös teknologian käyttöönotolle oli selvä tarve. Hankkeessa kehitettiin LEA-robotti, jonka kenttätestaus toteutettiin huhtikuussa Koivukylän kotihoidossa. V. 2012 käynnistynyt hanke päättyi vuoden 2016 lopussa.

Tulosalueella valmistauduttiin sote-uudistuksen vaatimiin toimiin.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Talouden tasapainottamiseksi edistettiin työvoiman joustavaa, tarkoituksenmukaista ja kustannustehokasta käyttöä mm. laatimalla kattava työaikaselvitys, tehostamalla varahenkilöstön käyttöä sekä täsmentämällä Seuren käytön periaatteet ja ylityökriteerit.

Uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönottoa edistettiin suunnitelmallisesti; järjestelmä tullaan ottamaan yhteistyökumppaneista ensimmäisenä käyttöön Vantaalla vuoden 2018 lopulla.

Palvelusetelimallin laajentamista tukeva sähköinen palvelusetelijärjestelmä otettiin käyttöön. Toimialan sähköisten ratkaisujen tavoitteita edistettiin aktiivisella yhteistyöllä tietohallinnon kanssa.

Talousarvion toteutuminen

Talous- ja hallintopalvelujen menomäärärahassa oli varauduttu tulosalueiden ja erikoissairaanhoidon ostopalvelujen ennakoimattomiin menoihin, toimialan hankkeiden omavastuuosuuksiin, toimialatason koulutuksiin sekä varhaiseläkemaksuihin. Näissä tapahtui säästöä, ja tulosalueen menomääräraha alittui 4,4 milj. eurolla ja tulomääräraha ylittyi 0,2 milj. eurolla.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Toimialan henkilöstömäärä [1]	2 629	2 722	2 764
Toimialan esimiesten määrä	215	215	191
Talous- ja hallintopalv. henkilöstömäärä[2	50	52	56
Hallinnollisten tehtävien toteutunut työaika henkilöstövuosina	40,0	41,6	47,4
Talous- ja hallintopalvelujen henkilöstö / toimialan henkilöstö	1,9 %	1,9 %	2,0 %
Talous- ja hallintopalvelujen henkilöstö / toimialan esimiesten määrä	23,3 %	24,2 %	29,3 %

[1)] Henkilöstömäärän laskentatapa on kaupunkitasoisesti uudistettu 2015. Sis. suun terveydenhuollon liikelaitoksen.
[2)] Sis. tietohallinnon rahoittaman Apotti-hankkeen henkilöstöä.

12 20
Erikoissairaanhoito

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	600	0	600	1 063	-463
Menot	-226 731	0	-226 731	-218 615	-8 116
Toimintakate	-226 131	0	-226 131	-217 552	-8 579

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vantaan erikoissairaanhoidon palvelut tuotti lähes kokonaisuudessaan HUS-kuntayhtymä. Erikoissairaanhoidon palvelutuotannosta ja määrärahasta päätettiin vuonna 2015 käydyissä kuntaneuvotteluissa.

HUS:n palvelutuotanto kasvoi NordDRG- ja käyntituotteiden osalta 0,9 prosenttia verrattuna vuoden 2015 tilinpäätökseen. Hoitopäivätuotteet kasvoivat 1,8 prosenttia edellisestä vuodesta. Hoitopäivätuotteet muodostuvat lähes yksinomaan psykiatrian erikoisalan palvelutuotannosta.

Vantaan terveyskeskuksessa laadittujen elektiivisten lähetteiden määrä kasvoi lähes 1,7 prosenttia verrattuna vuoden 2015 lähetekertymään. Jos huomioidaan myös yksityissektorilta ja työterveyshuollosta laaditut lähetteet, kasvu oli noin 0,4 prosenttia. Vuonna 2016 kirjoitettiin HYKS-sairaanhoitoalueelle 40 166 elektiivistä lähetettä, joista 63,4 prosenttia laadittiin terveyskeskuksessa. Näiden lisäksi laaditaan HYKS:n sisäisiä lähetteitä, joita tarvitaan potilaan siirtyessä hoitoon toiselle erikoisalalle. Terveyskeskuksen erikoislääkärikonsultaatioita toteutui 4 133, mikä oli 18,2 prosenttia enemmän kuin vuonna 2015.

Vuoden 2016 lopussa osastojonoissa oli 2 409 potilasta (poikkileikkaustilanne 31.12.2016). Heistä yli 6 kk jonottaneita oli 116 potilasta, joista 25 kirurgian erikoisalojen jonoissa.

Vantaan vastuulla olevista potilaista kertyi 438 laskutettua siirtoviivepäivää, joista maksettiin vuonna 2016 196 200 euroa. Siirtoviivepäivistä johtuvat menot pienenivät edellisvuodesta 94 800 euroa.

Talousarvion toteutuminen

Erikoissairaanhoidon kokonaiskustannukset vuonna 2016 olivat 218,6 milj. euroa, mikä sisältää HUS:n palvelutuotannon lisäksi myös HUS eläkevastuut (4,9 milj. euroa), kiireellisen sairaankuljetuksen ja ensihoidon järjestämisen (4,5 milj. euroa), laskutetut siirtoviivepäivät (0,2 milj. euroa), E-arkiston ja E-resepti -järjestelmien käyttömaksut (0,2 milj. euroa) sekä myrkytystietokeskuksen että erikoislääkäri-konsultaatioiden menoja yhteensä 0,1 milj. euroa.

HUS:n palvelusopimuksen menot Vantaalle olivat 211,2 milj. euroa. Vuoden 2016 tilinpäätöstoteuma sisältää HUS:n ylijäämäpalautusta kunnille vuoden 2015 osalta 7,8 milj. euroa ja vuoden 2016 osalta 12,5 milj. euroa. HUS-valtuusto päätti kokouksessaan 16.12.2015, että HUS:n vuoden 2015 tuloksen käsittelystä päätettiin vasta HUS-tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä valtuuston kokouksessa kesäkuussa 2016.

Erikoissairaanhoidon menot alittivat käyttösuunnitelman 8,1 milj. euroa.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Tuotteistetut hoitokokonaisuudet	85 710	85 856	84 272
Poliklinikkakäynnit	252 057	251 268	256 636
Vuodeosastohoitopäivät	30 584	29 342	34 351
Kaikki jonossa olevat	2 303	2 137	2 409
Laskutetut siirtoviivepäivät	473	0	336
Erikoissairaanhoidon palvelusopimuksen arvo/ milj. eur. [1)]	221,2	215,0	211,2
Euroa/asukas [2)]	1 031	995	927
Euroa/hoitokokonaisuus (hinnoiteltu tuote)	1 549	1 618	2 570

[1)] Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri (HUS) ja Vantaan kaupunki neuvottelevat erikoissairaanhoidon tuotekokonaisuuksien määrästä ja kokonaiskustannusarviosta vuosittain. Neuvottelutulos kirjataan palvelusopimukseen. Tilinpäätöstiedot eivät sisällä kalliin hoidon tasausta. Vuoden 2016 tilinpäätös sisältää ylijäämäpalautuksen vuodelta 2015 (7,8 milj. euroa) ja vuodelta 2016 (12,5 milj. euroa).
[2)] Vuoden 2015 ja 2016 ylijäämäpalautukset huomioiden erikoissairaanhoidon palvelusopimuksen mukaiseen palvelutuotannon toteutukseen käytettiin 927 euroa/ asukas.

12 30
Terveydenhuollon palvelut

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	3 832	0	3 832	3 569	263
Menot	-83 421	-16	-83 437	-80 207	-3 230
Toimintakate	-79 589	-16	-79 605	-76 638	-2 967

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vantaan maine hyvänä työnantajana vahvistui. Kaikki lääkärinvakanssit saatiin täytettyä, ja myös sijaisia saatiin hyvin. Ostopalvelulääkäreistä luovuttiin. Uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmän käyttöönottoon vuonna 2018 osallistuttiin aktiivisesti antamalla henkilökunnan työpanosta Apotin asiantuntija- ja kehittämistyöryhmiin. Toimintaprosessien ja palvelujen kehittämistä jatkettiin lean-mallia hyödyntäen.

Terveysasemapalveluissa toteutettiin ja valmisteltiin vuoden aikana useita kehittämishankkeita. Matalan kynnyksen päihde- ja mielenterveysintegraatiovastaanotto käynnistettiin 1.9.2016 Martinlaakson terveysasemalla ja 12.9.2016 Tikkurilan terveysasemalla. Valinnanvapautta lisäävä toimintamalli äkillisesti sairastuneen potilaan vapaasta päiväpoliklinikkavalinnasta valmisteltiin otettavaksi käyttöön 1.4.2017 alkaen. Ruotsinkielisiä palveluja lisättiin ottamalla käyttöön ruotsinkieliset puhelinpalvelun tiedotenauhat vuoden 2016 lopulla. Terveyspalveluissa työstettiin koko toimialalle lääkintälaiterekisterin käyttöönotto aloitettavaksi 16.1.2017. Sähköisiä palveluja kehitettiin valmistelemalla eHoidontarpeen arvioinnin käyttöönottopilottia vuodelle 2017 Myyrmäen terveysasemalla ja etälääkärin vastaanottoa Korson terveysasemalla.

Palveluseteli yleislääkärin vastaanottoa, ajoterveyteen liittyvän todistuksen saamista sekä lääkinnällisen kuntoutuksen perusteella myönnettävää peruukkia varten hyväksyttiin lautakunnassa joulukuussa. Palvelusetelit tullaan ottamaan tuotantokäyttöön 1.4.2017 alkaen; peruukkien osalta aiemmin kilpailutettu toimittaja hoitaa vielä vuoden 2017 toimitukset. Omahoitoa tuettiin hankkimalla terveysasemien itsehoitopisteisiin potilas-

käyttöön tietokoneet ja omahoidon tukemisen toimintamallit yhtenäistettiin ja ryhmävastaanottotoimintaa laajennettiin.

Perhesuunnitteluneuvoloiden työ sai valtakunnallista näkyvyyttä. Pitkäaikaisen ehkäisyn ilmaisjakelun alkamisen jälkeen raskaudenkeskeytykset ovat vähentyneet Vantaalla noin 20 prosenttia, ja lasku jatkui vuonna 2016 jo neljättä vuotta peräkkäin.

Äitiys- ja lastenneuvolan sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon terveystarkastusohjelmat on päivitetty ja niihin lisättiin yhteisvastaanottoja. Isyyslain muutoksen edellyttämä ennakollisen isyyden tunnustamisen siirtyminen äitiysneuvolaan 1.1.2016 alkaen sujui ongelmitta. Kaikki Vantaan neuvolat saatiin varustettua ultraäänilaittein alkuvuoden 2016 aikana. Äitiysneuvolan lähetteet erikoissairaanhoitoon vähenivät vuoden 2016 aikana 4,9 prosenttia, konsultaatiot 6,1 prosenttia ja kiireelliset lähetteet 11 prosenttia. Tulkkikustannusten kasvun hillitsemiseksi ennaltaehkäisevässä terveydenhuollossa kehitettiin etätulkkausta yhdessä Tulkkikeskuksen ja tietohallinnon kanssa.

Sähköisen asioinnin käyttöönotto lykkääntyi järjestelmän keskeneräisyyden takia ja käyttöönotto jouduttiin perumaan kokonaan, kun ilmeni HUS:n ottavan käyttöön vastaavan päällekkäisen järjestelmän. Äitiysneuvolan perhevalmennusohjelman uudistaminen aloitettiin yhdessä asiakkaiden, neuvolan terveydenhoitajien ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Kanniston neuvolan toiminnot siirtyivät Kivistön neuvolaan 9.8.2016 alkaen.

Kuntoutusyksikössä palveluja monipuolistettiin lisäämällä ryhmätoimintaa, asiakastilaisuuksia ja yhteisvastaanottoja. Toimipisteitä yhdistettiin ja toimintaa keskitettiin. Monikielisten ja monikulttuuristen asiakkaiden tarvitsemia palveluja rakennettiin laajan verkoston kanssa.

Nivelrikkoasiakkaiden ryhmäohjausta vakiinnutettiin fysioterapiassa ja toimintaterapiassa. Moniarviotiimitoimintaa arvioitiin ja kehitettiin jatkuvasti yhteistyössä psykologipalvelujen ja perheneuvolan kanssa. Fysioterapian suoravastaanoton ohjeistus ja käyttöönotto viimeisteltiin vuoden loppuun mennessä.

Vantaan terveyskeskuspäivystys Peijaksessa siirtyi HYKS Akuutin järjestämäksi vuoden 2016 alusta. Toiminta oli Vantaan kaupungin ja HYKS Akuutin sopimuksen mukaista ja kustannukset pysyivät hyvin hallinnassa.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Terveyspalveluissa jatkettiin tavoitteita sähköisen asioinnin laajentamisesta. Suojatun sähköisen viestinvälityksen edellytyksiä toimialalla selvitetään kaupunkitasoisessa sähköisen asioinnin hankkeessa. Neuvoloiden ja terveysasemien osalta tavoite ei toteutunut suunnitellusti. Sähköisen lääkärivastaanottoaikojen ajanvarauksen lisäämisen esteenä on ollut lainsäädännön velvoite hoidon tarpeen arvioinnista määräajassa, sähköistä hoidontarpeen arviointia pilotoidaan keväällä 2017. Toimintaprosessien kehittämistä lean management -mallilla jatkettiin. Reumapotilaan hoitoprosessi valmistui, sydämen vajaatoimintaprosessin valmistelua jatkettiin ja lasten kehityksellisten häiriöiden hoitopolun leanaus käynnistettiin. Terveyspalvelujen palvelusetelit valmisteltiin käyttöönotettaviksi huhtikuussa 2017. Ylitöiden tekeminen väheni ja Seuren pitkäaikaisten sijaisuuksien käyttö lopetettiin.

Talousarvion toteutuminen

Tulosalueen tulot vuonna 2016 olivat 3,6 milj. euroa ja menot 80,2 milj. euroa. Tulosalueen käyttösuunnitelman tulot alittuivat 0,3 milj. eurolla ja menot alittuivat 3,2 milj. eurolla. Opiskelijoiden ja koululaisten palkkaamista varten tarkoitettu määräraha siirrettiin kaupunginjohtajan päätöksellä tulosalueen määrärahaan.

Tulos (nettotoimintamenot) oli käyttösuunnitelman mukaista määrärahaa 2,97 milj. euroa parempi.

Menojen säästöt syntyivät pääasiassa yhteispäivystyksen menoissa 1,6 milj. euroa, henkilöstökuluissa (sisältäen henkilöstöpalvelujen ostot) 0,3 milj. euroa, materiaaliostoissa 0,2 milj. euroa ja sisäisissä vuokrissa 0,2 milj. euroa.

Suun terveydenhuollon liikelaitoksen palvelutuotanto toteutui palvelutilauksen mukaisena.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Vastaanottokäynnit terveysaseman lääkärille asukasta kohti	0,85	0,92	0,84
Vastaanottokäynnit terveysaseman sairaanhoitajalle tai terveydenhoitajalle asukasta kohti	0,80	0,76	0,66
Vastaanottokäynnit kuntoutusyksikön palveluun asiakasta kohti	3,0	2,5	3,3
Vastaanottokäynnit neuvolan lääkärille tai terveydenhoitajalle asiakasta kohti	3,6	3,8	3,7

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Vastaanottokäynnit koulu- tai opiskeluterveydenhuollon lääkärille tai terveydenhoitajalle asiakasta kohti	2,3	2,4	2,3
Terveysasemien palveluita käyttäneiden osuus väestöstä (kokonaispeittävyys)	47	55	42
Odotusaika lääkärin vastaanotolle päiväpoliklinikalla alle 60 min %	68,3	70,0	66,6
Terveysaseman lääkärille pääsy/vrk	24	21	24
Päivystyksen perustason kokonaiskustannukset asukasta kohti[1)]	24,59	24,98	17,34
Päivystysyksikössä toteutunut odotusaika lääkärin vastaanotolle alle 3 h % [1)]	91	100	-
Päivystysyksikössä toteutunut potilaan läpimenoaika keskimäärin/ hh:mm [1)]	-	-	3:45

[1)] Kuntien järjestämisvastuulla oleva arkipäivien päiväajan ulkopuolisen perusterveydenhuollon päivystyksen tuottaminen siirtyi Attendolta Hyksin alaiseksi toiminnaksi Keravan ja Vantaan osalta Peijaksen sairaalassa 1.1.2016 alkaen. Mittaustapa muuttui tuottajan vaihtuessa.

12 40
Perhepalvelut

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	37 813	0	37 813	37 105	708
Menot	-163 731	-48	-163 779	-158 607	-5 173
Toimintakate	-125 918	-48	-125 966	-121 502	-4 464

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Perhepalvelujen tulosalueelle kohdistunutta sosiaalihuoltolain uudistusten mukaista palveluiden kehittämistyötä jatkettiin vuonna 2016 kolmella pilotilla. Aikuissosiaalityössä palvelutuotantoa uudistettiin keskittämällä aikuisten ja lapsiperheiden sosiaalineuvonta sekä uusien asiakkaiden palvelutarpeen arviointi yhteen yksikköön. Yksikkö vakiinnutti vuoden aikana toimintaansa. Toinen pilotoitu malli oli sosiaalihuoltolain mukaisten lapsiperheiden palvelujen keskitetty asiakasohjaus, mikä on tuonut selkeyttä palveluprosesseihin. Perhekeskusmallin suunnittelu aloitettiin osana Aurinkokiven toimintakeskuksen kokonaisuutta, ja Vantaa sai Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma (LAPE) -hankkeessa perhekeskustoiminnan koordinointivastuun. Kolmas pilotoitu toimintamalli oli virka-aikaisen lastensuojeluilmoitusten keskittäminen. Vuoden 2016 aikana saatiin positiivisia kokemuksia ja toiminta jatkuu osana palvelurakennetta.

Vuonna 2016 pilotoitiin myös mielenterveys- ja päihdepalvelujen integraatiota yhteistyössä terveydenhuollon tulosalueen kanssa. Päihdepalvelut aloittivat Peijaksen sairaalan päivystyksessä yhteistyön HUS:n kanssa ja vuoden 2016 kokemusten pohjalta palvelumallia kehitetään edelleen. Terveyskeskuksiin perustetut ilman ajanvarausta toimivat päihde- ja mielenterveyspalvelupisteet osoittautuivat tavoitteiden mukaisiksi. Perhepalvelujen toiminnan kehittämistoimenpiteillä tavoitellaan tehokkaampia, asiakaslähtöisiä ja palvelutarpeeseen perustuvia sosiaalityön palveluja kuntalaisille.

Perhepalvelujen organisaation kehittämistyötä jatkettiin vuoden aikana esimies- ja johtoryhmätyöskentelyssä. Uutta organisaatiomallia työstetään edelleen vuoden 2017 aikana.

Vuoden 2016 merkittävin toiminnan muutos oli toimeentulotuen perusosan maksamisen siirtyminen kaupungilta KELA:lle vuoden 2017 alusta. Siirtymää valmisteltiin runsaalla yhteistyöllä sekä lakkauttamalla normitetun toimeentulotuen yksikkö. Tulosalueelle perustettiin uusi täydentävän toimeentulotuen yksikkö vastaamaan palvelutarpeeseen. Rakenteellisia uudistuksia tehtiin myös siirtämällä perheasiainyksikkö osaksi psykososiaalisia palveluja. Maahanmuuttajapalvelujen Silkinportin toimintayksikkö siirtyi toiselle toimialalle, osaksi konserni- ja asukaspalveluja.

Lastensuojelun palvelujen muutostyötä jatkettiin kehittämällä asiakasohjausta. Erityisesti kehitettiin perhekuntoutuksen ja perhehoidon monimuotoisuutta vastaamaan asiakkaiden palvelutarvetta. Lastensuojelun avohuollon toimintakyvyn mittarin kehittämistyötä jatkettiin yhdessä Kuntaliiton kanssa.

Lastensuojelutarpeen arvioinnin yhdistämistä aikuissosiaalityön palvelutarpeen arviointiyksikköön valmisteltiin. Työntekijöitä koulutettiin lastensuojeluasiakkaiden varhaiseen tunnistamiseen ja palveluohjaukseen kaikissa perhepalvelujen yksiköissä sekä tarvittaessa perheiden ohjaamiseen muiden sosiaalihuollon palveluiden piiriin. Sosiaalihuoltolain mukaisia perheiden tukipalveluja pyrittiin tarjoamaan kattavasti kunnan alueella. Palvelusetelin käyttöönotto lapsiperheiden kotipalveluun valmisteltiin, ja se päätettiin ottaa käyttöön 1.1.2017 alkaen.

Perhepalvelut tekivät tiivistä yhteistyötä sekä Vantaan kaupungin Apotti-asiantuntijoiden että Apotti-toimiston työntekijöiden kanssa. Yksiköiden työntekijät osallistuivat tarvittaessa asiakastietojärjestelmän kehittämistyöhön, esimerkiksi Apottia edeltäneeseen lastensuojelun palvelutarpeen arvioinnin Laava-projektiin, jonka tuloksia hyödynnetään nyt Apotti-valmistelussa.

Maahanmuuttajapalveluja vahvistettiin suunnitelmallisesti vuoden 2016 aikana vastaamaan odotettua asiakasmäärän kasvua. Maahanmuuttajapalvelujen henkilöstö- ja asiakasmäärän kasvun johdosta toiminta siirtyi Vernissakatu 6-8 tiloihin. Lisäksi tiloihin muutti useita perhepalvelujen eri toimintoja, mikä osaltaan tehostaa asiakaspalvelua sekä palvelujen välistä verkostotyötä.

Vantaa on mukana 2016 valtakunnallisessa asunnottomuuden ennaltaehkäisyn toimenpideohjelmassa (Aune 2016–2019). Perhepalveluissa alkaneessa projektissa aloitettiin koko Vantaata koskevan asunnottomuuden ennaltaehkäisyn kuntaohjelman työstäminen. Vuoden aikana valmisteltiin myös perhepalvelujen asumispalvelujen yhdistämistä toiminnan tehostamiseksi sekä jatkettiin uuden tukiasumiskorttelin, Koisoniitty-hankkeen, suunnittelua.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Perhepalvelut pyrki talous- ja velkaohjelman mukaisiin tavoitteisiin muun muassa laajentamalla sähköisiä palveluja (sähköinen ajanvaraus, sähköiset hakemukset, tekstiviestimuistutukset, suojattu viestinvälitys ja apotin käyttöönoton edistäminen). Toimenpiteissä edistyttiin esimerkiksi ottamalla suojattu viestinvälitys käyttöön perheneuvolatoiminnassa, psykologipalveluissa ja kuraattoripalveluissa sekä tekstiviestimuistutukset A-klinikoilla.

Toimenpiteitä olivat myös asiakasprosessien tehostaminen (HUS lastenpsykiatria, perheneuvola, lastensuojelu sekä mielenterveyskuntoutujien asumispalvelut), joista saatiin myönteisiä tuloksia. Uuden sosiaalihuoltolain mukaiset kehittämistoimet käynnistäen on pyritty vähentämään tarvetta lastensuojelun asiakkuuteen. Asumispalveluissa ei syntynyt siirtoviivepäiviä. Palvelujen saatavuutta ja tuotantoa tehostettiin päättämällä palvelusetelipalvelun käyttöönotosta lapsiperheiden kotipalveluissa.

Talousarvion toteutuminen

Tulosalueen menot vuonna 2016 olivat 158,6 milj. euroa ja tulot 37,1 milj. euroa. Tulosalueen alkuperäisen käyttösuunnitelman menot alittuivat 5,1 milj. eurolla ja tulot 0,7 milj. eurolla. Opiskelijoiden ja koululaisien palkkaamista varten tarkoitettua määrärahaa siirrettiin kaupunginjohtajan päätöksellä tulosalueen määrärahaan 0,1 milj. euroa.

Lopulliseen määrärahaan nähden tulosalueen menot alittuivat 5,2 milj. eurolla ja tulot 0,7 milj. eurolla. Tulos (nettotoimintamenot) oli lopullista määrärahaa 4,5 milj. euroa parempi.

Säästöä syntyi myönnetystä toimeentulotuesta 4,4 milj. euroa, ostopalveluista lastensuojelussa 1,0 milj. euroa ja aikuissosiaalityössä 1,8 milj. euroa. Vantaa velvoitettiin hallinto-oikeuden päätöksellä maksamaan muille kunnille lastensuojelun korvauksia yht. 0,9 milj. euroa. Käyttösuunnitelman ylityksiä syntyi asunnottomien majoituspalveluissa (0,5 milj. euroa) ja maahanmuuttajapalveluissa mukaan lukien tulkkipalvelujen ostot (0,4 milj. euroa).

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Lastensuojeluselvitykset valmistuvat 3 kk määräajassa (THL raportointi)	99 %	100 %	96 %
Lastensuojelun suunnitelmallisen sosiaalityön 0 - 17-vuotiaiden asiakkaiden osuus väestön 0 - 17-vuotiaista vähenee	9,1 %	7,8 %	8,8 %
Lastensuojelun oman toiminnan tehostetun perhetyön tukipäivien määrä vuodessa lisääntyy	4 520	4 750	4 847
Toimeentulotuen hakemukset käsitellään 7 päivässä (THL raportointi)	100 %	100 %	100 %
Sosiaalihuollon erityistä tukea tarvitsevien palvelutarpeenarvio tehdään 3 kk määräajassa	..	100 %	..
Aikuisten sosiaalityön asiakastapaamiset työpäivää kohden lisääntyvät	2,3	3,5	2,5
Lapsiperheiden kotipalvelun työaika asiakkaiden kotona lisääntyy	4,3	4,6	5,1
Sosiaalihuoltolain mukainen perhetyö, perheet palvelun piirissä	20	40	44
Nuorten sosiaalityön asiakastapaamiset työpäivää kohden lisääntyvät	2,3	3,5	2,7
Korvaushoitoasiakkaiden hoitotakuu täyttyy	100 %	100 %	100 %

12 60
Vanhus- ja vammaispalvelut

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	29 155	0	29 155	29 430	-275
Menot	-179 577	-63	-179 640	-177 909	-1 732
Toimintakate	-150 422	-63	-150 485	-148 479	-2 006

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vanhus- ja vammaispalvelujen tulosalue jatkoi vuonna 2016 määrätietoista toiminnan ja tuottavuuden kehittämistä, ja lisääntyneeseen palvelutarpeeseen pystyttiin vastaamaan.

Vuoden 2016 alusta ikääntyneiden palvelutarpeen arviointi, kuljetuspalvelut sekä henkilökohtaisen avun päätösoikeus yli 65-vuotiaiden osalta keskitettiin vanhusten avopalvelujen asiakasohjausyksikköön. Omaishoidon tuen päätösoikeus siirtyi puolestaan vammaispalvelun tulosyksikköön sairaiden ja vammaisten lasten, nuorten ja työikäisten osalta. Tehostetun kotihoidon uudelleen organisoiminen valmisteltiin; kotisairaala ja kotihoidon yöhoito siirtyivät vuoden 2017 alussa sairaalapalvelujen organisaatioon.

Vammaispalvelussa erityishuollon piirissä asiakkaita oli 938 henkilöä. Laitosasumisen purkaminen eteni edelleen siten, että laitosasumisessa asuvien osuus vuoden 2016 lopussa oli 2 prosenttia asumispalvelujen käyttäjistä. Vuoden 2016 aikana laitosasumisen piiristä omiin koteihin siirtyi erityisesti autismin kirjon henkilöitä,

mikä näkyy autetun asumisen osuuden kasvuna. Kehitysvammaisten asumisessa tuetun asumisen osuus oli 18 prosenttia, ohjatun 13 prosenttia ja autetun 67 prosenttia.

Työ- ja päivätoiminnassa jatkettiin Malminiitty-hanketta osana vammaisten henkilöiden työllistymistä tukevia toimintoja. Vuoden 2016 lopussa ylitettiin 100 henkilön tavoitetaso palkkatyöhön työllistymisessä. Työllistyminen omassa toiminnassa laajeni pesulapalvelujen osalta Korson ja Simonkylän vanhustenkeskuksiin. Lisäksi suunnitteilla on toiminnan laajennus Myyrmäkeen.

Vantaan 75 vuotta täyttäneistä asui kotona 92,7 prosenttia kotihoidon peittävyyden ollessa 9,1 prosenttia. Kotihoidon käyntien kokonaismäärä, sisältäen kotihoidon kentän ja palvelutalot, kasvoi 4,9 prosenttia. Vuoden lopussa omaishoidon tukea sai 902 asiakasta, mikä on 1,3 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Omaishoidontuen lakimuutos 1.7.2016 alkaen lisäsi vapaapäiväoikeuden kaikille sopimuksen tehneille 1-tukiryhmän omaishoitajille, joita oli 686. Lautakunta päätti kotihoidon palvelusetelin käyttöönotosta 1.1.2017 alkaen.

Toiminnanohjausjärjestelmä otettiin asteittain käyttöön kaikissa kotihoidon toimintayksiköissä. Resurssien kohdentamisessa hyödynnetään toiminnanohjausjärjestelmästä saatavaa reaaliaikaista tietoa asiakkaiden palveluntarpeesta. Kotikuntoutusmallin suunnittelu ja mallintaminen tehtiin yhteistyössä mm. kuntoutusyksikön ja sairaalapalvelujen kanssa. Kuntouttava päivätoiminta, Hyvä työ -toiminta, vapaaehtoistoiminta ja liikkumista tukevien palvelujen Menokaveri -toiminta integroitiin yhdeksi toiminnalliseksi kokonaisuudeksi. Muutoksen avulla kehitetään asiakkaan hyvinvointia tukevia palveluja ja edistetään palvelurakenteen muutosta kohti kevyempiä monialaisesti toteutettuja palveluja.

Vuoden 2016 lopussa hoiva-asumisen tulosyksiköllä oli 1 203 laskennallista hoiva-asumisen paikkaa. Palveluista 23 prosenttia järjestettiin omana toimintana ja 77 prosenttia ostopalveluina. Vuoden 2016 toiminta toteutui suunnitellusti ja asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Hoiva-asumisen palvelujen toimintaa kehitettiin valtakunnallisten ikääntyneiden pitkäaikaishoidolle asetettujen tavoitteiden (Vanhuspalvelulaki 07/2013), Vantaan ikääntymispoliittisen ohjelman sekä palvelurakenteen kehittämisohjelman tavoitteiden mukaisesti. Kulttuurin muutoksen avulla asiakkaiden valinnanvapaus ja itsemääräämisoikeus korostuvat. Asukkaan ja omaisen osallistuminen hoivan ideologiaan sekä toteutukseen mahdollistettiin.

Pitkäaikaisen laitoshoidon peittävyyttä ikääntyneessä väestössä pystyttiin vähentämään Vantaan palvelurakenteen kehittämisohjelman mukaisesti. Vantaalaisten pitkäaikaisessa laitoshoidossa olevien 75 vuotta täyttäneiden osuus 31.12.2016 oli 0,8 prosenttia. Ilman Kaunialan laitospaikkoja (111) peittävyys olisi 0,1 prosenttia (STM 2013, laatusuositus 2-3 %). Myyrinkodissa laitoshoidon vähentämistä jatkettiin siten, että laitoshoitopaikan vapauduttua se muutettiin asumispalvelupaikaksi. Omassa toiminnassa oli vuoden lopussa jäljellä enää 10 laitospaikkaa.

Sairaalapalveluissa (Kauniala mukaan lukien) tuotettiin sairaalahoitojaksoja 14 prosenttia edellisvuotta enemmän. Kotiutukseen päättyneiden hoitojaksojen osuus oli 71,8 prosenttia (tavoite 75 %). Geriatrisella vastaanotolla lääkärikäyntejä oli 5,6 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Päiväsairaalassa oli 2 909 hoitopäivää, mikä vastaa edellisvuoden tasoa. Vuodelle 2016 kertyi 336 maksullista ylikäyttöpäivää.

Peijaksen akuuttigeriatrisen osaston AKOS 2:n toiminta laajeni vuonna 2016, kun käyttöön otettiin kuusi uutta potilaspaikkaa. Katriinan sairaalan B-talon peruskorjaus käynnistyi lokakuussa 2016. B-talon kolme vuodeosastoa (53 sairaansijaa) ja päiväsairaala siirtyivät väistötiloihin Korson vanhustenkeskukseen. Sairaansijamäärä Korsossa on 44 potilaspaikkaa ja siksi korvaavia paikkoja ostettiin Kaunialan sairaalasta ja Kaunialan käyttö lisääntyi edellisvuoteen verrattuna. Käytössä oli noin 10 paikkaa ja hoitojaksoja oli Kaunialassa 30 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Muutosten jälkeen sairaalapalvelujen sairaansijamäärä kasvoi viidellä, ollen nyt 197.

Kotikuntoutusta kehitettiin yhdessä vanhusten avopalvelujen kanssa. HUS:n Vantaalla sijainnut geropsykiatrinen yksikkö lakkautettin vuoden 2016 lopussa. Viiden geropsykiatrisen tukiosastopaikan käyttöönottoa valmisteltiin yhteistyössä HUS:n kanssa.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Tulosalue edisti talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteitä suunnitellusti. Vanhusten avopalveluissa toiminnanohjausjärjestelmä otettiin käyttöön asteittain kaikissa kotihoidon toimintayksiköissä. Käynnit henkilötyövuotta kohden kasvoivat edellisvuodesta 5,1 prosenttia. Sairaalapalveluissa akuuttigeriatrinen osasto (AKOS 2) laajeni 6 paikalla. Tavoitteena oli ottaa käyttöön 15 paikkaa, mutta kosteusvaurioremontin vuoksi paikkojen käyttöönotto siirtyy keväälle 2017. Hoiva-asumisen palveluissa toteutettiin tuottavuussuunnitelmaa, joka sisältää mm. hoitotarvike- ja lääkelogistiikan, henkilöstöresurssin joustavan käytön sekä tukipalveluiden tuottamisen hallintaan ottamisen. Hoiva-asumisen resurssipooli valmisteltiin käyttöönotettavaksi 1.1.2017. PSOP-järjestelmän käyttöönoton myötä suunnitellut palvelusetelimuodot otettiin käyttöön.

Talousarvion toteutuminen

Tulosalueen menot vuonna 2016 olivat 177,9 milj. euroa ja tulot 29,4 milj. euroa. Tulosalueen alkuperäisen käyttösuunnitelman menot alittuivat 1,7 milj. eurolla ja tulot ylittyivät 0,3 milj. eurolla. Opiskelijoiden ja koululaisien palkkaamista varten tarkoitettu määräraha siirrettiin kaupunginjohtajan päätöksellä tulosalueen määrärahaan 0,1 milj. euroa.

Lopulliseen määrärahaan nähden tulosalueen menot alittuivat 1,7 milj. eurolla ja tulot ylittyivät 0,3 milj. eurolla. Tulos (nettotoimintamenot) oli muutettua käyttösuunnitelmaa 2 milj. euroa parempi.

Säästöä syntyi palvelusetelien käyttöön varatuista määrärahoista (0,7 milj. euroa), asiakkaiden kuljetuspalveluista (0,5 milj. euroa), sekä materiaalihankinnoista (0,4 milj. euroa). Hoiva-asumisen palvelut kattoivat Kaunialan laitoshoidon ostojen ylitystä (1,8 milj. euroa) muiden asumis- ja laitoshoidon palveluostojen säästöillä siten, että ylitys jäi 0,7 milj. euroon. Vammaispalvelujen asiakaspalvelujen ostot ylittyivät 0,7 milj. euroa asumispalvelujen ostojen myötä (ylitys 1,5 milj. euroa), jota katettiin mm. vammaispalvelujen laitoshoidon ostoilla (1,1 milj. euroa).

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
75+ kotona asuvien osuus väestöstä	92,2 %	93,0 %	92,7 %
Kotihoidon käynnit (kotihoito ja palvelutalot) [1)]	718 384	706 736	753 444
Säännöllisen kotihoidon käynnit 75 -v / 75 -v täyttänyt asiakas, keskimäärin kuukaudessa	27	28	27
Omaishoidontuen peittävyys 75-v / 75+ väestö, 31.12	3,0 %	3,0 %	2,7 %
Säännöllisen kotihoidon piirissä 75 täyttäneitä/75+ väestö 31.12	8,8 %	9,5 %	9,1 %
Kotihoidon kentän käynnit / henkilötyövuosi	2 192	2 250	2 303
Hoiva-asumisen paikat/75 vuotta täyttänyt väestö, %	10,3 %	9,6 %	9,8 %
Terveyskeskussairaalan hoitojakso/sairaansija	12,6	13,9	13,9
Tuetusti asuvien osuus kehitysvammaisten asumispalveluissa	22,0 %	23,0 %	18,0 %
Euroa / kehitysvammaisten asumispalvelujen hoitovuorokausi	124	129	126

[1)] Kotisairaala siirtyi vuonna 2013–2014 avopalveluihin, jossa aloitti tehostetun kotihoidon yksikkö. Käynnit sisältävät kotihoidon kentän, palvelutalot sekä Havukosken palvelutalon, josta kaupunki ostaa kotihoitoa.

12 13
Suun terveydenhuollon liikelaitos

Tuloslaskelma

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Liikevaihto	21 918	0	21 918	22 578	-660
Liiketoiminnan muut tuotot	900	0	900	895	5
Materiaalit ja palvelut	-4 872	0	-4 872	-5 222	350
Henkilöstökulut	-15 789	0	-15 789	-15 635	-154
Poistot ja arvonalentumiset	-70	0	-70	-71	1
Liiketoiminnan muut kulut	-1 685	0	-1 685	-1 535	-150
Liikeylijäämä (-alijäämä)	402	0	402	1 011	-608
Muut rahoitustuotot	0	0	0	14	-14
Kunnalle maksetut korkokulut	-159	0	-159	-159	0
Korvaus peruspääomasta	-68	0	-68	-68	0
Muut rahoituskulut	0	0	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	-227	0	-227	-214	-14
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	175	0	175	797	-622
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	-125	125
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	175	0	175	672	-497

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Suun terveydenhuollon liikelaitoksen toiminnallisena tavoitteena on tuottaa suun terveydenhuollon palveluja Vantaan väestölle. Suun terveydenhuollon liikelaitoksen tehtävänä on vastata kansanterveyslaissa ja muussa lainsäädännössä tarkoitetusta kaupungin järjestämisvastuulle kuuluvista suun terveydenhuollon palveluista palvelusopimuksen mukaisesti.

Suun terveydenhuollon palvelujen kysyntä säilyi vakaana vuoden 2016 aikana. Vuoden 2016 aikana annettiin palveluja 72 290 asiakkaalle (vuosi 2015 73 407 asiakasta). Painotettujen toimenpiteiden määrä vuonna 2016 oli 430 566 kappaletta (vuonna 2015 415 263 kappaletta, palvelusopimuksen perustaso 411 110 kappaletta). Toimenpiteiden määräkasvu perustui jatkuvasti tehostettuun sisäiseen toimintaan.

Vantaan kaupunki irtisanoutui SEHYK yhteistyösopimuksesta kesäkuussa 2016 ja oma erikoishammashoito päätettiin aloittaa omana tuotantona 1.1.2017 alkaen.

Jonojärjestelmästä päätettiin luopua maaliskuussa 2016 ja jonot purettiin 30.4.2016 mennessä.

Hoitotakuussa pysyttiin ja kiireettömään hoitoon hakeutuville asiakkaille ilmoitetaan välittömästi vastaanottoaika. Palvelut tuotettiin omana toimintana, vuokratyövoiman käyttö on minimoitu välttämättömiin tilanteisiin.

Talousarvion toteutuminen

Liikevaihto vuonna 2016 oli 22,6 milj. euroa (vuonna 2015 22,0 milj. euroa, talousarvio 21,9 milj. euroa). Kasvu verrattuna edellisvuoteen oli 2,8 prosenttia ja talousarvioon 3,0 prosenttia joka johtuu merkittävältä osalta ulkoisten asiakasmaksutuottojen kasvusta (kasvu verrattuna vuoteen 2015 oli 9,3 % ja talousarvioon verrattuna 10,0 %). Anestesiahoidon myynti muille kunnille aloitettiin vuonna 2013. Vuoden 2016 osalta anestesiahoidon myynti oli 110 000 euroa (kasvu vuoteen 2015 verrattuna +20,9 %). Välinehuollon sisäinen laskutus oli suunnitelman mukaista. Liiketoiminnan muut tuotot (sis. PKS-SEHYK) olivat 0,9 milj. euroa (vuonna 2015 0,6 milj. euroa), PKS-SEHYK toiminta oli kokonaisuudessaan palvelusopimuksen mukaista.

Asiakasmaksuasetuksen mukaiset potilastulot olivat 6,0 milj. euroa (vuonna 2015 5,5 milj. euroa ja talousarvio 2015 5,5 milj. euroa), kasvu verrattuna vuoteen 2015 oli 9,3 prosenttia ja verrattuna talousarvioon 10,0 prosenttia. Muutosta selittää toisaalta tarkastetut hinnankorotukset sekä toisaalta aikuisväestön volyymikasvu. Asiakasmaksutuotot on myös perinteisesti budjetoitu konservatiivisesti. Palvelutuotot palvelusopimukseen perustuen olivat sopimuksen mukaisesti 16,0 milj. euroa (vuonna 2015 16,0 milj. euroa ja talousarvio 16,0 milj. euroa). Muutos verrattuna edelliseen vuoteen oli +0,5 prosenttia (talousarvioon +./.0,0 %). Painotettujen toimenpiteiden määrä 430 566 kpl ylitti palvelusopimuksen (talousarvio) määrän 411 110 kpl +4,7 prosenttia. Vuoteen 2015 verrattuna määräkasvu oli +3,7 prosenttia. Muutos selittyy toisaalta oman työvoiman käytön tehostamisella edelleen (ml. aikakatto) sekä oman kapasiteetin kohdistamisella vaativiin hoitotoimenpiteisiin. Liikelaitoksen politiikkana on tarjota täysipainotteisia palveluita asiakkaille sopimusmäärästä riippumatta.

Operatiiviset kulut 2016 olivat 22,5 milj. euroa (toteutunut 2015 22,3 milj. euroa ja talousarvio 22,4 milj. euroa). Vuoteen 2015 verrattuna kokonaiskasvu oli +0,5 prosenttia ja talousarvioon verrattuna +0,2 prosenttia. PKS-SEHYK kokonaiskustannukset olivat vuonna 2016 904 000 euroa, vuoteen 2015 verrattuna kustannukset vähenivät 71 000 euroa, talousarvio toteutui PKS-SEHYKin osalta. SEHYK kustannukset kääntyivät suunnitellusti laskuun loppuvuodesta. Aine- ja tarvikekäyttö sekä palveluostot kasvoivat toimenpiteiden määrän kasvun johdosta. Kustannuskehitykseen tullaan kiinnittämään huomiota vuonna 2017 (mm. ulkoiset kuvantamispalvelut).

Henkilöstökulut laskivat vuonna 2016 verrattuna talousarvioon 2016 (muutos -1,0 %) ollen vuoden 2015 tasolla. Henkilöstökulujen muutosta selittävät henkilöstökulujen jaksotuksen muutokset (kilpailukykysopimus).

Liiketoiminnan muut kulut olivat vuonna 2016 1,5 milj. euroa (vuonna 2015 1,5 milj. euroa). Talousarviopoikkeama (+150 000 euroa) selittyy toiminnan keskittämisestä johtuvien sisäisten vuokrien laskusta ja kirjattuihin luottotappioihin saaduista suorituksista.

Suun terveydenhuollon liikelaitoksen suunnitelman mukaiset poistot olivat n. 71 000 euroa (vuonna 2015 n. 69 000 euroa). Talousarvio toteutui.

Rahoituserät olivat asetettujen raamien mukaiset; korkokulut kunnalle n. 159 000 euroa (korko 7,0 %) ja korvaus peruspääomasta n. 68 000 euroa.

Liikelaitoksen tulos oli n. 672 000 euroa ylijäämäinen (vuonna 2015 ylijäämä oli n. 41 000 euroa). Liikelaitoksen sitova talousarvion tulos n. 175 000 euroa ylitettiin. Liikelaitoksen tulos siirretään liikelaitoksen oman pääoman eräksi.

Liikelaitoksen edellisten tilikausien alijäämä vuoden 2016 tilikauden alussa oli n. 217 000 euroa. Vuosille 2015–2016 ajoittunut ohjelma liikelaitoksen peruspääoman alijäämän kattamiseksi on toteutunut. Liikelaitoksen rahoitusasema on myös merkittävästi parantunut.

Rahoituslaskelman lyhennelmä

1 000 €	Talousarvio 2016	Toteutuma	Ylitys/alitus
Toiminnan ja investointien rahavirta	45	693	-648
Rahoituksen rahavirta			
Oman pääoman muutokset	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset		303	-303
Rahavarojen muutos	45	996	-952

Investoinnit

1 000 €	Talousarvio 2016	Toteutuma	Ylitys/alitus
Irtain omaisuus	-200	-174	-26

Suun terveydenhuollon liikelaitoksen investoinnit vuonna 2016 olivat n. 174 000 euroa (vuonna 2015 n. 66 000 euroa ja talousarvio 2016 oli n. 200 000 euroa). Vuoden 2016 aikana uusittiin hoitoyksiköitä sekä hankittiin uusi SEREK-laite käytöstä poistuneen laitteen tilalle. Hoitoyksiköiden ja laitteiston korvaustarve tulee jatkumaan tulevina vuosina. Tilinpäätökseen sisällytettiin 125 000 euron suuruinen investointivaraus röntgenlaitteiston hankintaan, laitteella voidaan merkittävästi pienentää ulkopuolisia kuvantamiskuluja.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
asiakasmäärä	73 407	72 100	72 290
käyntikerrat	197 140	197 500	198 416
painotettujen toimenpiteiden *) määrä	415 264	411 110	430 566
henkilötyövuodet **) yhteensä	224,2	225,0	228
käynnit per asiakas	2,7	2,7	2,7
Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	**TP 2015**	**TA 2016**	**TP 2016**
käynnit per henkilötyövuodet	879,3	877,8	871,4
painotetut toimenpiteet per käynti	2,1	2,1	2,2
painotetut toimenpiteet per henkilötyövuosi	1 852,2	1827,2	1 890,9
toiminnan kokonaiskustannukset (1 000 eur)	22 553	22 566	22 675
kokonaiskustannukset per asiakasmäärä	307,23	312,98	313,67

*) vaikeusastekertoimella määritellyt keskimääräiset suoritteet
**) yhden kokopäiväisen työntekijän vuosityöaika

13
Sivistystoimen toimiala

Vastuuhenkilö: Elina Lehto-Häggroth

Toimielin: Opetuslautakunta

Puheenjohtaja: Janne Leppänen

Toimielin: Vapaa-ajan lautakunta

Puheenjohtaja: Päivi Laakso

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	42 534	204	42 738	42 610	128
Menot	-444 850	-578	-445 428	-436 926	-8 502
Toimintakate	-402 316	-374	-402 690	-394 315	-8 375

13
Sivistystoimen toimiala bruttoyksiköt

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	37 528	504	38 032	37 778	254
Menot	-399 689	-2 283	-401 973	-395 028	-6 944
Toimintakate	-362 161	-1 779	-363 941	-357 250	-6 690

Toiminta ja keskeiset muutokset vuonna 2016

Varhaiskasvatuksessa subjektiivisen varhaiskasvatusoikeuden rajaamisen myötä osa-aikaisten lasten määrä kunnallisessa varhaiskasvatuksessa kasvoi lähes tuhannella lapsella vuotta aikaisempaan. Osa-aikaisessa varhaiskasvatuksessa ja pelkässä esiopetuksessa lapsia oli joulukuussa 2016 yhteensä 1 527, kun vuotta aikaisemmin heitä oli yhteensä 529. Osa-aikaisten lasten osuus varhaiskasvatuksessa olevista lapsista kasvoi 10 prosenttia. Suurin osa lapsista oli kunnallisessa osapäiväisessä varhaiskasvatuksessa ja vain 11 prosenttia valitsi osaviikkoisen varhaiskasvatuksen.

Perusopetuksen oppilasmäärä vuoden 2016 virallisena tilastointipäivänä (20.9.) on 521 oppilasta suurempi kuin vuonna 2015. Keskimääräinen oppilasryhmäkoko on pysynyt lähes ennallaan, vaikka syksystä 2016 eteenpäin ryhmäkokojen pienentämiseen ei ole saatu valtion erityisavustusta.

Uusi opetussuunnitelma on astunut voimaan 1.8.2016. Sen myötä Vantaalla on aloitettu varhennetun englannin opetus 1-2 luokille sekä A2-kielitarjotinta on laajennettu. Uuden opetussuunnitelman myötä digitaalisia oppimisympäristöjä, opetusmateriaalia ja arvioinnin menetelmiä kehitetään jatkuvasti.

Ruotsinkielisten palvelujen tulosalueella työskenneltiin esiopetuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opetussuunnitelmien parissa ja ne otettiin käyttöön 1.8.2016.

Suomenkielisen lukiokoulutuksen ja aikuisten lukiokoulutuksen uudet opetussuunnitelmat laadittiin kevään 2016 aikana ja ne otettiin käyttöön 1.8.2016 alkaen. Uusia pedagogisia toimintatapoja, uutta oppimista ja oppimisympäristöjä on kehitetty opettajien pedagogisissa tapaamisissa, sähköisten ylioppilaskirjoitusten projektissa sekä Digiluokka – uudistuva oppimistila, Robolukio ja Tulevaisuuden oppimistila - digioppimisen Living Lab –hankkeissa.

Kirjaston kävijämäärä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna. Sekä fyysisen aineiston että sähköisten aineistojen lainaaminen ovat lisääntyneet.

Kulttuuripalveluissa toteutettiin hallinnollisia uudistuksia. Myyrmäkitalon hallinnointi kulttuuripalvelujen tulosalueella on lakkautettu. Myyrmäkitalon toiminnanjohtajan vakanssi on muutettu Kulttuuritalo Martinuksen päällikön vakanssiksi.

Liikuntapaikkarakentamista toteutettiin suunnitellusti. Korson ja Kartanonkosken liikuntapuistojen kehittämishankkeet jatkuivat skeittipaikkojen ja tekojäiden rakentamisella. Hakunilan tekonurmi ja ylipainehalli, Vapaalan lähiliikuntapaikka ja Petikon ulkoilureittien huoltokatos valmistuivat.

Erityisnuorisotyön kävijämäärä kasvoi 21 prosenttia, kasvua oli erityisesti verkossa tehtävässä työssä, verkossa tehtävän työn osuus erityisnuorisotyön kävijämäärästä on 16 prosenttia.

Valtuustokauden strategisten päämäärien toteuttaminen vuonna 2016

Koulujen tilankäytöntehostamista on jatkettu tilatehostussuunnitelman mukaisesti olemassa olevissa koulukiinteistöissä ja uusi aiempaa tehokkaampi tilaohjelma uusiin ja peruskorjattaviin kouluihin on otettu käyttöön.

Varhaiskasvatuksessa suunnitellut talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman (TVO) toimenpiteet ovat toteutuneet pääosin tavoitteiden mukaisesti.

Kirjasto on saavuttanut kaikki TVO:n tavoitteet prosessien tehostamisen kautta käytännössä jo ennen vuotta 2016.

Tuottavuuden ja taloudellisuuden tehostaminen Kaupunkikulttuuriyksikön toimintojen siirtyessä Kulttuuripalveluihin on toteutunut täysin. Konserttitalo Martinuksen peruskorjaus ja sen myötä uuden toimintakonseptin luominen on toteutunut täysin.

Nuorisopalveluiden tavoitteet ovat toteutuneet.

Uuden ruotsinkielisen lapsiryhmän perustaminen Kartanonkosken päiväkotiin toteutui 1.8.2016, ja tiloja jaettiin tehokkaasti suomenkielisen varhaiskasvatuksen kanssa.

Säästövapaita pidettiin vuoden aikana hieman vähemmän kuin vuonna 2015. Lukiossa etäkurssitoiminta yhdeksän muun lukion kanssa kasvatti entisestään yhteisesti tarjottavien kurssien määrää.

Talousarvion toteutuminen 2016

Kaupunginvaltuuston päättämänä talousarvion muutoksena sivistystoimen tuloja korotettiin yhteensä 0,2 milj. euroa ja menoja 0,1milj. euroa. Muutoksesta tulomäärärahojen korotus bruttoyksiköissä oli 0,5 milj. euroa ja nettoyksiköistä ammatillisen koulutuksen tulomäärärahan alentaminen oli 0,3 milj. euroa. Vastaavasti menomäärärahoja nostettiin bruttoyksiköissä 1,9 milj. euroa ja nettoyksiköistä ammatillisen koulutuksen menomäärärahaa laskettiin 1,8 milj. euroa. Lisäksi kaupunginvaltuusto hyväksyi toimintakatetta muuttavan var-

haiseläkemaksujen määrärahasiirron nettoyksiköille 0,09 milj. euroa. Koululaisten ja opiskelijoiden kesätyön palkkauksesta toteutuneisiin kuluihin tehty siirto kaupungin keskitetyistä määrärahoista oli 0,3 milj. euroa.

Sivistystoimen toimintatuotot alittuivat muutettuun talousarvioon verrattuna 0,1 milj. euroa. Toimintamenot alittuivat muutettuun talousarvioon verrattuna 8,5 milj. euroa, josta menoja vähentävänä kirjattu ennakoimaton lomapalkkajaksotus selittää 3,3 milj. euroa. Muut suurimmat toimintamenojen alitukset (5,2 milj. euroa) bruttoyksiköissä kohdistuvat yhteisiin palveluihin 0,5 milj. euroa (palvelujen ostot ja henkilöstökulut), perusopetukseen 1,2 milj. euroa (henkilöstökulut ja sisäiset vuokrat), suomenkieliseen lukiokoulutukseen 0,2 milj. euroa, varhaiskasvatuksen 0,5 milj. euroa (palvelujen ostot ja henkilöstökulut), kaupunginkirjastoon 0,4milj. euroa (henkilöstökulut), ruotsinkieliseen tulosalueeseen 0,3 milj. euroa (palvelujen ostot ja henkilöstökulut) ja liikuntapalveluihin 0,8 milj. euroa (uusien avustusperusteiden käyttöönotto ja VTK Kiinteistöt Oy:n maksamat hyvitykset omien tapahtumiensa osalta). Nettoyksiköistä ammatillisen koulutuksen muut toimintamenot alittuivat 1,3 milj. euroa (sisäiset vuokrat, palvelujen ostot ja henkilöstökulut) ja aikuisopistossa 0,1 milj. euroa.

Toimialalla pidettyjen palkattomien vapaiden tuottama säästö alituksista on yhteensä 0,8 milj. euroa.

13 10
Opetuslautakunta ja vapaa-ajan lautakunta

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-118	0	-118	-103	-15
Toimintakate	-118	0	-118	-103	-15

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vuoden 2016 aikana opetuslautakunta kokoontui 11 kertaa ja vapaa-ajan lautakunta 11 kertaa. Ruotsinkielinen jaosto kokoontui 5 kertaa. Yksilöasioiden jaosto kokoontui 5 kertaa. Lautakuntien yhteinen talous- ja strategiaseminaari pidettiin kesäkuussa.

Talousarvion toteutuminen

Lautakuntien toimintamenot olivat yhteensä 0,1 milj. euroa ja toteumaprosentti oli 87.

13 20
Yhteiset palvelut

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	651	-650	1	1	1
Menot	-5 463	1 238	-4 225	-3 610	-615
Toimintakate	-4 812	588	-4 224	-3 609	-615

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Kalustonkunnostuksen toimintaa ja kaupunkitasoista työnjakoa kehitettiin yhteistyössä työllisyyspalvelujen kanssa. Kalusteiden kunnostamisen toiminnot siirrettiin työllisyyspalvelujen toiminnaksi. Sivistystoimen kalustonkunnostajien päätehtävä jatkossa on huolehtia käsityön/teknisen työn laitteiden huollot ja kunnossapito.

Työllisyyspalveluihin siirrettiin kolme kalustonkunnostajan vakanssia ja Tuupakassa sijaitseva verstas sekä tarvittava irtain omaisuus. Yhteistyön toteuttamisesta laadittiin sopimus, joka allekirjoitettiin elokuussa 2016.

AV-huollon ja tietohallinnon/ CGI:n ServiceDeskin työnjakoa kehitettiin. Useita vuosia vireillä ollut kotisivuprojekti kouluille ja nuorisopalveluille käynnistyi ja sitä jatketaan asteittain myös muille tulosalueille pilottien valmistuttua. Helsingin nuorisoasiainkeskuksen harrastehaku.fi laajennettiin koskemaan myös järjestöjä ja sosiaalisen median käyttöä laajennettiin.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Sivistystoimen sähköisen asioinnin lisääntymistä on tuettu olemalla mukana kehittämässä varhaiskasvatuksen uutta toiminnanohjausjärjestelmää sekä esiopetukseen ja kouluun ilmoittautumista ja koulukuljetusten hakemista ja päätösten tekemistä sähköisesti.

Sairauspoissaolojen vähentämisessä on Evälke käytössä ja säästövapaiden pitämiseen kannustetaan.

Talousarvion toteutuminen

Talousarvion muutoksena tuloarvioita alennettiin 0,65 milj. euroa ja menomäärärahaa 0,2 milj. euroa. Yhteisten palvelujen toimintamenot alittuivat muutettuun talousarvioon nähden 0,6 milj. euroa, johtuen mm. palvelujen ostoihin varattujen määrärahojen alittumisesta 0,2 milj. eurolla, talous- ja hallintopalvelujen henkilöstökulujen alittumisesta 0,2 milj. euroa (sis. lomapalkkajaksotuksen 0,06 milj. euroa) sekä toimialan yhteisiin projekteihin varatun toimintakulttuurin kehittämisen omavastuuosuusmäärärahan alittumisesta 0,1 milj. eurolla.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Sivistystoimen yhteisten palvelujen henkilöstö/ toimialan henkilöstö %	1,0 %	1,1 %	1,0 %
Sivistystoimen yhteisten palvelujen henkilöstö/ toimialan esimiesten määrä %	13,8 %	23,4 %	24,9 %
Hallinnollisten tehtävien henkilöstömenot / toimialan menot yhteensä *)	0,6 %	0,9 %	0,6 %

*) TA 2016 sisältää koko toimialan varhennettujen eläkkeiden (Varhe) maksujen määrärahan.

13 30
Suomenkielinen perusopetus

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	9 550	1 893	11 443	11 543	-100
Menot	-168 706	-360	-169 067	-166 811	-2 255
Toimintakate	-159 156	1 533	-157 624	-155 268	-2 355

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Perusopetuksessa opiskelee noin 21 200 oppilasta. Oppilasmäärä vuoden 2016 virallisena tilastointipäivänä (20.9.) on 521 oppilasta suurempi kuin vuonna 2015. Keskimääräinen oppilasryhmäkoko on pysynyt lähes ennallaan, vaikka syksystä 2016 eteenpäin ryhmäkokojen pienentämiseen ei ole saatu valtion erityisavustusta.

Uusi opetussuunnitelma on astunut voimaan 1.8.2016. Sen myötä Vantaalla on aloitettu varhennetun englannin opetus 1-2 luokille sekä A2-kielitarjotinta on laajennettu. Uuden opetussuunnitelman myötä digitaalisia oppimisympäristöjä, opetusmateriaalia ja arvioinnin menetelmiä kehitetään jatkuvasti. Opettajia on koulutettu uuden opetussuunnitelman mukaiseen työskentelyyn. Perusopetuksen järjestämissä koulutuksissa on käynyt yli 600 opettajaa ja 18 opettajaa osallistuu varhennetun englannin opettamisen pitkäkestoiseen koulutukseen. Oppimisympäristöjä on muokattu mahdollisilta osin palvelemaan uutta opetussuunnitelmaa. Lukuvuonna 2016–2017 tavoitteellisesti urheileville oppilaille tarkoitettu Urhea-toiminta on aloitettu 7.- ja 8- luokan oppilailla kaikissa yläkouluissa. Toiminnan järjestävät liikuntapalvelut, perusopetus ja pääkaupunkiseudun Urheiluakatemia yhdessä. Toimintaan on osallistunut noin 600 oppilasta.

1.8.2016 alkaen perusopetuksen iltapäivätoiminnan asiakasmaksujen osalta on noudatettu periaatetta, jossa asiakasmaksuja voidaan huojentaa 35 prosentilla perheen tulotason perusteella. Iltapäivätoiminnan asiakasmaksuja korotettiin 1.8.2016 alkaen siten, että asiakasmaksu on 4 tunnin päivittäisestä toiminnasta 100 euroa ja 5 tunnin päivittäisestä toiminnasta 130 euroa kuukaudessa. 35 prosentin maksuhuojennuksen avulla osalta perheitä iltapäivätoiminnan maksut alenevat neljän tunnin toiminnan osalta 65 euroon ja viiden tunnin toiminnan osalta 84,50 euroon kuukaudessa. Iltapäivätoimintaan on osallistunut 2 290 oppilasta.

Vuoden 2016 aikana on ollut käynnissä vammaisopetuksen pilottihanke. Hankkeen tavoitteena on vähentää vammaisopetuksessa työskentelevän henkilöstön poissaoloja sekä kehittää toiminnan laatua ja johtamista.
Perusopetuksen sekä kulttuuri- ja liikuntapalvelujen yhteistyönä on tarjottu 1-2 luokkien oppilaille taidekarusellitoimintaa koillisella (4 koulua) ja läntisellä (4 koulua) alueella. Taidekarusellikerhot on tarkoitettu ensisijaisesti niille oppilaille, jotka eivät ole mukana muussa iltapäivätoiminnassa tai alueelliset muut harrastusmahdollisuudet ovat heikommat. Toimintaan on osallistunut 192 oppilasta.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Koulujen tilankäytöntehostamista on jatkettu tilatehostussuunnitelman mukaisesti olemassa olevissa koulukiinteistöissä ja uusi aiempaa tehokkaampi tilaohjelma uusiin ja peruskorjattaviin kouluihin on otettu käyttöön. Lisäksi koulujen ateriapalvelulaskutuspilotin avulla on luotu uusi yksinkertaisempi ja talousseurannan kannalta ennustettavampi laskutustapa, joka otetaan käyttöön vuonna 2017.

Talousarvion toteutuminen

Talousarvion muutoksena tuloarvioita korotettiin 1,9 milj. euroa ja menomäärärahaa 0,3 milj. euroa.

Perusopetuksen talousarvio on toteutunut suunnitelman mukaisesti. 169 milj. euron talousarvio alittuu noin 2,2 milj. euroa ja käyttöaste on 99 prosenttia talousarviosta. Talousarvion alitus ilman lomapalkkajaksotuksia on noin 1,2 milj. euroa.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Oppilasmäärä vantaalaisissa peruskouluissa	20 769	20 868	21 203
Käyttömenot euroa/oppilas	8 044	8 133	7 868
Opetuksen %- osuus oppilaskohtaisesta käyttömenosta	..	55,70 %	56,50 %
Huoneistoneliöt /oppilas	11,7	11,6	11,4
Keskimääräinen ryhmäkoko, 1-9 luokat *)	..	17,26	17,73
Jatkokoulutukseen lukioon, ammatilliseen koulutukseen, ammattistarttiin tai lisäopetukseen päässeiden määrä peruskoulun päättötodistuksen saaneista %	99 %	98 %	99 %
Iltapäivätoimintaan osallistuvien lasten määrä	2 269	2 200	2 290
4. vuosiluokalta alkava vapaaehtoinen A 2-kieli, aloittaneiden määrä	..	36 %	43 %
Oppilaita/opinto-ohjaaja	290	260	302
Oppilaita/psykologi	933	932	954

*) Laskentatapa muuttunut 2015, koskee yleisopetusta.

13 40
Lukiokoulutus

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	408	0	408	507	-99
Menot	-22 903	0	-22 903	-22 475	-427
Toimintakate	-22 495	0	-22 495	-21 969	-526

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Lukiokoulutuksen ja aikuisten lukiokoulutuksen uudet opetussuunnitelmat laadittiin kevään 2016 aikana ja ne otettiin käyttöön 1.8.2016 alkaen. Uusia pedagogisia toimintatapoja, uutta oppimista ja oppimisympäristöjä on kehitetty opettajien pedagogisissa tapaamisissa, sähköisten ylioppilaskirjoitusten projektissa sekä Digiluokka – uudistuva oppimistila, Robolukio ja Tulevaisuuden oppimistila - digioppimisen Living Lab -hankkeissa.

Vaskivuoren, Martinlaakson ja Sotungin lukiot hyväksyttiin valtakunnalliseen lukioiden kehittämisverkostoon ajalle 1.8.2016–31.12.2018. Kehittämisverkoston tavoitteena on kehittää ja uudistaa lukioiden pedagogiikkaa, opiskeluympäristöjä ja toimintakulttuuria.

Vantaan aikuislukion toiminta yhdistettiin osaksi Tikkurilan lukiota 1.1.2016 alkaen.

Ensimmäiset sähköiset ylioppilaskokeet järjestettiin syksyllä 2016 maantieteen, filosofian ja saksan oppiaineissa.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Lukion opetuksen kustannukset olivat vuonna 2015 (Kouluikkuna-vertailu 2015) 3 911 euroa / opiskelija. Kuusikkokuntien keskiarvo oli 4 423 euroa, Vantaan kustannukset olivat Kuusikkokuntien alhaisimmat.

Talousarvion toteutuminen

Lukiokoulutuksen toimintatuotot ylittyivät 0,1 milj. eurolla, toteutumaprosentti oli 124. Toimintamenot alittuivat 0,4 milj. eurolla (sis. lomapalkkajaksotuksen 0,3 milj. euroa), toteumaprosentti oli 98.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Yhteishaussa olevat aloituspaikat peruskoulun päättävästä ikäl. %	55,10 %	54,80 %	55,85 %
suomenkielisten päivälukioiden opiskelijat	3 580	3 550	3 632
aikuis- ja etälukion tutkintotavoitteiset opiskelijat	349	370	304
aikuis- ja etälukion aineopiskelijat	1 136	650	1 676
lukioon valmistavan koulutuksen opiskelijat	11	12	12
keskeyttäneet % opiskelijamäärästä (päivälukiot)	2,10 %	3,00 %	2,86 %
kolmessa vuodessa päättötodistuksen saaneet kaikista valmistuneista (päivälukiot)	87,00 %	89,00 %	85,70 %
kaikki tunnit/vvt/opiskelija (päivälukiot)	1,29	1,30	1,29
käyttömenot euroa/opiskelija (päivälukiot)	6 015	6 418	5 861
huoneistoneliöt/opiskelija (päivälukiot)	8,0	8,0	7,8

13 50
Varhaiskasvatus

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	19 661	-1 300	18 361	17 989	372
Menot	-148 649	-1 870	-150 519	-148 740	-1 779
Toimintakate	-128 988	-3 170	-132 158	-130 751	-1 407

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Subjektiivisen varhaiskasvatusoikeuden rajaamisen myötä osa-aikaisten lasten määrä kunnallisessa varhaiskasvatuksessa kasvoi lähes tuhannella lapsella vuotta aikaisempaan. Osa-aikaisessa varhaiskasvatuksessa ja pelkässä esiopetuksessa lapsia oli joulukuussa 2016 yhteensä 1 527, kun vuotta aikaisemmin heitä oli yhteensä 529. Osa-aikaisten lasten osuus varhaiskasvatuksessa olevista lapsista kasvoi 10 prosenttia. Suurin osa lapsista oli kunnallisessa osapäiväisessä varhaiskasvatuksessa ja vain 11 prosenttia valitsi osaviikkoisen varhaiskasvatuksen.

Kerhotoiminnan suosio kasvoi ja uusia kerhoja perustettiin syksyn 2016 alussa seitsemään toimintayksikköön. Hakunila-Tikkurila: Itä-Hakkila ja Simonmetsä, Kivistö-Aviapolis: Y.E.S., Korso-Koivukylä: Saturnus ja Havukoski, Myyrmäki: Vantaanlaakso ja Vapaala. Lapsia oli joulukuussa 2016 kerhoissa 806, kun vuotta aikaisemmin heitä oli 715.

Korso-Koivukylän tulosyksikössä on ennustettu päivähoitoikäisten lasten määrän vähentyvän 177 lapsella vuosina 2016–2018. Ryhmäperhepäiväkoti Vellamon toiminta lakkautettiin 31.12.2016 alkaen. Vakituiset työntekijät sijoitettiin Korso-Koivukylän tulosyksikön toimintayksiköihin ja lapsille järjestettiin päivähoitopaikat Korso-Koivukylän tulosyksikön päiväkoteihin vanhempien toiveiden mukaisesti.

Kuntopuiston päiväkodin tiloista jouduttiin luopumaan elokuussa ja tilat korvasi uusi Pallastunturin päiväkoti (Länsimäen paviljonki), joka aloitti joulukuussa 2016.

Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten osuus kasvoi vuoden 2016 aikana 1,3 prosenttia ollen vuoden lopussa 12,3 prosenttia.

Vantaan varhaiskasvatuksessa aloitti 1.8.2016 vakituisena 15 taidepedagogia 35 tunnin viikkotyöajalla. Taidepedagogien rekrytoinnilla saadaan lisää laatua kasvun ja oppimisen tuen lasten tukemiseen. Taidepedagogien palkkaaminen on kustannusneutraalia, kun samalla vähennetään avustajien ostoja Seuresta.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Varhaiskasvatuksessa suunnitellut TVO toimenpiteet ovat toteutuneet pääosin tavoitteiden mukaisesti.

Talousarvion toteutuminen

Talousarvion muutoksena tuloarviota alennettiin 1,3 milj. euroa hoitopäivämaksujen alhaisemman toteuman vuoksi ja menomäärärahaa korotettiin 0,85 milj. euroa lapsimäärän kasvusta johtuen. Toimintatuottojen toteuma oli 17,9 milj. euroa, joka jäi 0,3 milj. euroa alennettuakin tulotavoitetta pienemmäksi. Toimintakulujen toteutuma oli 98,8 prosenttia. Menot alittuivat 1,8 milj. euroa (sis. lomapalkkajaksotuksen 1,3 milj. euroa) muutettuun talousarvioon nähden. Loppuvuoden tiukka toiminnan ja talouden ohjaus tuotti 0,5 milj. euron lisäsäästön muutettuun talousarvioon verrattuna.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Lasten määrä varhaiskasvatuspalveluissa keskimäärin kuukaudessa:			
Kunnallinen varhaiskasvatus	10 262	10 140	10 199
Yksityinen varhaiskasvatus	1 264	1 423	1 425
Kerhotoiminta	758	850	772
Kotihoidon tuki	4 035	4 050	3 995
Yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien osuus kaikista varhaiskasvatuksessa olevista lapsista	11,20 %	12,30 %	12,30 %
Rakenteellisten tukitoimien piirissä olevat kasvun- ja oppimisen tuen lapset (kunnallinen varhaiskasvatus)	7,80 %	7,70 %	7,50 %
Käyttömenot €/palveluja käyttävä lapsi	9 068	8 857	9 075
Varhaiskasvatuspalvelujen piirissä olevien lasten osuus kaikista varhaiskasvatusikäisistä *)	72,00 %	72,50 %	72,30 %

*) Suomen- ja ruotsinkieliset lapset yhteensä.

13 55
Kirjastopalvelut

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	554	-100	454	484	-30
Menot	-9 344	-113	-9 457	-8 958	-500
Toimintakate	-8 791	-213	-9 004	-8 474	-530

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Kirjaston kävijämäärä kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna, vaikka Pähkinärinteen kirjasto on sisäilmaongelman vuoksi ollut suljettuna koko vuoden. Sähköisten aineistojen tarjonta myös kirjastoille on lisääntynyt, ja nyt tarjolla on myös suurta yleisöä kiinnostavia menekkiteoksia ja muuta aineistoa. Sekä fyysisen aineiston että sähköisten aineistojen lainaaminen ovat lisääntyneet.

Kirjaston suoritemääriä ovat kasvattaneet lisääntynyt aineistotarjonta, merkittävästi kasvaneet aukiolot sekä joustava sähköinen asiointi. Elokuussa 2016 tuotantokäyttöön otettu mobiilisovellus on ladattu vuoden loppuun mennessä lähes 20 000 laitteeseen pks-seudulla, ja merkittävä osa aineistovarauksista tehdään sovelluksen kautta.

Kaupunkipalvelututkimus 2016 mukaan kirjastopalvelu olikin vantaalaisten toiseksi parhaaksi arvioima julkinen palvelu puhtaan veden jälkeen. Vantaan kaupunginkirjaston uudet toimintatavat ovat herättäneet runsaasti kansainvälistä huomiota, ja niitä on esitelty useissa artikkelissa ja konferensseissa mm. Yhdysvalloissa, Kiinassa ja Pohjoismaissa.

Vaikka kirjaston henkilöstömäärä ei ole kasvanut lisääntyneistä suoritteista huolimatta, on vuonna 2015 käyttöön otettu organisaatio ja uusi toimintatapa mahdollistanut myös merkittävän työhyvinvoinnin kasvun.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Kirjasto on saavuttanut kaikki TVO:n tavoitteet prosessien tehostamisen kautta käytännössä jo ennen vuotta 2016. Edelleen jatkuvan tehostamisen, automaation ja digitalisaation turvin kaupunginkirjasto toimiikin sekä edullisemmin että kuntalaisen kannalta laadukkaammin kuin TVO:n tavoitteissa edellytettiin.

Talousarvion toteutuminen

Talousarvion muutoksena tuloarvioita alennettiin 0,10 milj. euroa. Kaupunginkirjaston toimintatuotot toteutuivat 0,03 milj. euroa (107 %) yli muutetun talousarvion. Toimintamenojen toteuma oli 95 prosenttia, menot alittuivat 0,5 milj. euroa (sis. lomapalkkajaksotuksen 0,01 milj. euroa). Pääosa alituksesta kohdistui henkilöstömenoihin.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Kävijät	1 775 029	1 800 000	1 817 126
Aineistolainojen määrä	3 080 281	2 800 000	2 953 399
Aineistolainaus/asukas	15	14	14
Aineistomääräraha euroa/asukas	4	5	5
Toimintamenot/ asukas	42	44	42

13 60
Muu koulutus

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-320	0	-320	-315	-5
Toimintakate	-320	0	-320	-315	-5

Talousarvion toteutuminen

Osakassopimuksen mukainen toiminta-avustus Metropolialle oli 0,3 milj. euroa. Helsingin seudun kesäopistolle maksettiin sopimuksen mukaisesti 0,015 milj. euroa.

13 90
Ruotsinkielinen tulosalue

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	984	-211	773	708	65
Menot	-12 104	106	-11 998	-11 606	-393
Toimintakate	-11 120	-105	-11 225	-10 897	-328

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa luovuttiin heinäkuun lopussa ostopalveluista. 1.8.2016 avattu uusi ruotsinkielinen lapsiryhmä Kartanonkosken päiväkodissa paransi ruotsinkielistä palveluverkkoa.

Ruotsinkielisten palvelujen tulosalueella työskenneltiin esiopetuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opetussuunnitelmien parissa ja ne otettiin käyttöön 1.8.2016. Kuudesluokkalaisten vierailut yrityskylässä Espoossa aloitettiin jo toukokuussa uuden tulevan opetussuunnitelman mukaisesti. Helsinge gymnasiumin Learning by Sharing -hankkeelle myönnettiin 30 000 euron projektiavustus Opetushallituksen oppimisympäristöhankerahoituksesta kesäkuussa 2016. Vuoden alussa alkanut tulosalueen HYVIS -puheenjohtajuuskausi jatkui vuoden 2016 loppuun. Puheenjohtajuuskaudella toteutettiin mm. työpaikkavierailupilotti ja Moikkaa muukalaista -kampanja.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Uuden ruotsinkielisen lapsiryhmän perustaminen Kartanonkosken päiväkotiin toteutui 1.8.2016, ja tiloja jaettiin tehokkaasti suomenkielisen varhaiskasvatuksen kanssa. Säästövapaita pidettiin vuoden aikana saman verran kun vuonna 2015. Lukiossa etäkurssitoiminta yhdeksän muun lukion kanssa kasvatti entisestään yhteisesti tarjottavien kurssien määrää.

Talousarvion toteutuminen

Talousarvion muutoksena tuloarvioita alennettiin 0,2 milj. eurolla. Tulosalueen toimintatuotot jäivät 0,06 milj. euroa alle muutetun talousarvion. Toimintatuottojen pieneneminen johtui osittain ruotsinkielisten varhaiskasvatuksessa olevien lasten alhaisemmasta lukumäärästä. Toimintakulut jäivät 0,4 milj. euroa (sis. lomapalkkajaksotuksen 0,06 milj. euroa) alle talousarvion. Toimintamenoissa säästöä syntyi lähinnä tulosalueen henkilöstökuluissa ja palveluiden ostoissa. Henkilöstökuluissa säästö johtui siitä, ettei täyttä henkilöstömäärää tarvittu rekrytoida ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten pienemmästä määrästä johtuen, ja samalla myös palveluiden ostoissa säästöä toi henkilöstövuokrauksen vähempi tarve. Kalleimmista ostopalveluista varhaiskasvatuksessa luovuttiin myös kokonaan 1.8.2016 ja siirryttiin palveluseteleiden käyttöön. Sen lisäksi säästöä toi alhaisemmat siivous-, ateria- ja sisäisen vuokran kulut, jotka olivat yhteensä 0,1 milj. euroa budjetoitua alhaisemmat.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Lapsia kunnallisessa varhaiskasvatuksessa	291	299	274
Lapsia yksityisessä varhaiskasvatuksessa	57	62	80
Lapsia kerhotoiminnassa	10	14	14
Lapsia esiopetuksessa	79	86	88
Oppilasmäärä ruotsinkielisessä peruskoulussa	780	769	787
Käyttömenot euroa/oppilas	8 147	7 838	8 492
Opetuksen %-osuus oppilaskohtaisista käyttömenoista/oppilas	..	57,9	56,4
Huoneistoneliöt/oppilas	14,0	12,9	13,8
Keskimääräinen opetusryhmäkoko, 1-9 luokat *)	..	18,6	16,2
Jatkokoulutuksessa lukioon, ammatilliseen koulutukseen, ammattistarttiin tai lisäopetukseen päässeiden määrä peruskoulun päättötodistuksen saaneista %-osuus	99 %	98 %	99 %
Iltapäivätoimintaan otettujen oppilaiden kokonaismäärä	..	133	136

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Oppilasta/koulupsykologi	780	835	829
Ruotsinkielisen lukion opiskelijat	143	149	126
Kaikki tunnit/vuosiviikkotunnit/opiskelija	1,9	1,9	1,9
Käyttömenot euroa/opiskelija	6 867	6 843	8 267
Huoneistoneliöt/opiskelija	8,9	8,4	9,3

*) Laskentatapa muuttunut vuonna 2015.

13 91
Kulttuuripalvelut

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	305	80	385	381	4
Menot	-5 674	-165	-5 839	-5 742	-97
Toimintakate	-5 370	-85	-5 454	-5 361	-93

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Toiminnalliset ja tapahtumatuotannolliset tavoitteet on saavutettu. Hallinnollisten rakenteiden muutokset: Myyrmäkitalon hallinnointi kulttuuripalvelujen tulosalueella on lakkautettu. Myyrmäkitalon toiminnanjohtajan vakanssi on muutettu Kulttuuritalo Martinuksen päällikön vakanssiksi. Kulttuuritalo Martinuksen peruskorjauksen valmistuminen lokakuussa 2016 sekä nimenmuutos konserttitalosta kulttuuritaloksi, mikä kertoo myös toimintalinjausten muutoksesta. Näyttämöteknisen henkilökunnan työsuhteiden keskittäminen kulttuuripalveluihin aloitettu 2016, toteutunee helmikuussa 2017. Musiikkiopiston ja Kuvataidekoulun uudet opetuspisteet Aurinkokiven koulussa.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Hallinnolliset ja henkilöstöpoliittiset rakennemuutokset ovat tuoneet säästöä.

Tuottavuuden ja taloudellisuuden tehostaminen Kaupunkikulttuuriyksikön toimintojen siirtyessä Kulttuuripalveluihin on toteutunut täysin.

Konserttitalo Martinuksen peruskorjaus ja sen myötä uuden toimintakonseptin luominen on toteutunut täysin.

Taidekasvattajat varhaiskasvatukseen toimintamallin levittäminen vanhustenpalveluihin työllistämällä pitkäaikaistyöttömiä taiteilijoita työllistämistuella ei ole toteutunut eikä tule toteutumaan sote-uudistuksesta johtuen.

Talousarvion toteutuminen

Talousarvion muutoksena tuloarvioita korotettiin 0,08 milj. euroa ja menomäärärahaa 0,15 milj. euroa. Toimintatuotot toteutuivat 99 prosenttia muutetusta talousarviosta. Toimintamenojen toteuma oli 98 prosenttia muutettuun talousarvioon, alitus 0,1 milj. euroa, (sis. lomapalkkajaksotuksen 0,08 milj. euroa).

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Lastenkulttuuritapahtumien yleisömäärä *)	82 076	50 000	103 306
Tapahtumien määrä/lastenkulttuuri	2 196	1 000	2 922
Kulttuuritapahtumien yleisömäärä	108 636	100 000	141 300
Kulttuuritapahtumien määrä	439	210	583
Taiteen perusopetukseen osallistujat	6 077	6 985	6 865
Avustusta saaneiden järjestöjen ja toimintaryhmien lukumäärä	94	130	145
Näyttelyt kaupunginmuseoissa **)	3	7	11
Käyttömenot euroa/asukas	24,20	48,68	49,62

*) Vuonna 2015 laskentaperusteet ovat muuttuneet
**) TA 2016 laskettu näyttelyiden lukumäärä yhteensä taidemuseossa ja kaupunginmuseossa sekä Galleria K:ssa

13 92
Liikuntapalvelut

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	4 865	448	5 313	5 363	-49
Menot	-19 179	-426	-19 605	-18 813	-792
Toimintakate	-14 313	22	-14 291	-13 450	-841

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Liikuntapaikkarakentamista toteutettiin suunnitellusti. Korson ja Kartanonkosken liikuntapuistojen kehittämishankkeet jatkuivat skeittipaikkojen ja tekojäiden rakentamisella. Hakunilan tekonurmi ja ylipainehalli, Vapaalan lähiliikuntapaikka ja Petikon ulkoilureittien huoltokatos valmistuivat. Tikkurilan jäähallien kylmätekniikkaan tehtiin suuri perusparannus, Trio Areenalle (Tikkurilan jäähalli) hankittiin turvakaukalo, Myyrmäen jalkapallostadionia kunnostettiin jalkapallon Veikkausliigan käyttöä varten ja Martinlaakson uimahallin kuntosali avattiin. Lipunkantajan lähiliikuntapaikka- ja Rajakylän liikuntapuistohankkeen toteuttaminen käynnistyivät.

Liikuntapaikkojen toteuttamiseksi on etsitty uusia rahoitus- ja toteuttamismalleja. Koulujen ja päiväkotien pihojen kehittämistä jatkettiin toimialojen välisenä yhteistyönä. Kilterin, Koivukylän ja Päiväkummun koulujen lähiliikuntapaikkahankkeet käynnistyivät. Liikuntarakentamisen kumppanuushankkeita edistettiin olosuhteiden kehittämiseksi. Vantaan Jalkapalloseuran ylipainehallihanke, Itä-Hakkilan Kilvan lähiliikuntapaikkahanke, Tikkurilan Palloseuran tekonurmihanke sekä Vantaan Jalkapalloseuran tekonurmihanke valmistuivat. Petikon golfkenttähankkeen rakentamistyöt jatkuivat.

Ohjatun liikunnan kurssitoiminnan painopisteinä olivat edelleen ikääntyvän väestön tarpeet sekä erityisliikunta. Työikäisten kurssitoiminnan osalta tiivistettiin yhteistyötä alueen seurojen kanssa ja laadittiin yhteistyömalli kurssien toteuttamiseksi seurojen toimesta. Aikuisikäisten liikuntaan aktivointia ja terveysliikuntaa edistettiin mm. Martinlaaksoon laajennetun liikunta-apteekkitoiminnan ja Harrastetavaratalo -hankkeen kautta. Liikkuva koulu -koulutustarjontaa laajennettiin ja ministeriön kärkihankerahoituksella käynnistettiin aktivoivien oppimisympäristöjen kehittäminen. Esikoululaiset tulivat mukaan liikuntapalveluiden tarjoamaan uinninopetukseen, minkä myötä opetuksen tuntirakennetta uudistettiin. Leikkien liikkumaan – Vantaan liikkuvat

päiväkodit -yhteistyöhanke käynnistyi yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa. Hankkeen tavoitteena on päiväkotien arjen liikunnallistaminen. Sporttia kaikille - liikuntaa kotouttavasti Vantaalla -hankkeen toimintaa laajennettiin ja toimintaa järjestettiin vuoden aikana yli 60 eri ryhmässä, pääosin liikuntaseurojen toteuttamana. Lisäksi laadittiin seuratoimijoiden koulutuspaketti.

Liikuntaseurojen toimintaa tuettiin avustuksin sekä jakamalla käyttövuoroja kaupungin ylläpitämiin liikuntapaikkoihin. Liikuntapalveluihin perustetun tilavarausyksikön toiminnan kehittämistä ja yhteistyötä päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten vapaa-ajan käytön laajentamiseksi jatkettiin tilojen tehokkaan käytön näkökulmasta. Liikuntatoimintaan myönnettävien avustusten uudistetut avustuslajit otettiin kokonaisuudessaan käyttöön ja vuokratukea myönnettiin ensimmäisen kerran liikuntajärjestöille. Kohdeavustusten kautta pystyttiin edistämään kaikille avoimia harrasteliikuntatoimintoja.

Liikuntapalvelut luo olosuhteita vuosittain monille erilaisille liikuntatapahtumille. Tapahtumien olosuhteiden edistämisen tavoitteena on lisätä liikunnallista aktiivisuutta sekä kiinnostusta ja myönteisyyttä liikuntaa ja liikunnanharrastamista kohtaan. Valtakunnallista medianäkyvyyttä toivat vuonna 2016 mm. alle 18-vuotiaiden judon EM-kilpailut, elinsiirron saaneiden EM-kilpailut, sulkapallon Finnish Open, Tikkurila Festivaali, Herättäjäjuhlat sekä eri lajien kansainväliset ja kansalliset Vantaalla järjestetyt ottelu- ja kilpailutapahtumat.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Vuonna 2015 liikuntapalveluiden vastuulle siirtyi kaupunkikonserniin kuuluvan VTK Kiinteistöt Oy:n Myyrmäen ja Tikkurilan urheilupuistojen ja Rajakylän tenniskeskuksen liikuntatilojen operointi sekä päiväkotien, koulujen ja oppilaitosten vapaa-ajan käytön varausten hallinnointi sekä iltakäytön valvonnan koordinointi ja työnjohto. Liikuntapalveluiden vastuulle siirtyneiden toimintojen uudelleenorganisointia, toimintatapojen yhtenäistämistä ja uusien toimintojen liittämistä liikuntapalveluiden perustoimintaan jatkettiin vuonna 2016.

Talousarvion toteutuminen

Talousarvion muutoksena tuloarvioita korotettiin 0,45 milj. euroa ja menomäärärahaa 0,25 milj. euroa. Toimintatuotot toteutuivat 0,05 milj. euroa (101 %) yli muutetun talousarvion. Toimintamenojen toteuma oli 96 prosenttia, menot alittuivat 0,79 milj. euroa (sis. lomapalkkajaksotuksen 0,03 milj. euroa). Alitus johtui lähinnä liikunnan uusien avustusperusteiden käyttöön otosta ja VTK Kiinteistöt Oy:n liikuntapalveluiden tilojen käytöstä maksamista hyvityksistä omien tapahtumiensa osalta.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Asiakastyytyväisyys 1-5			
- uimahallit	3,96	4,00	3,87
- kuntosalit	4,06	4,10	4,04
Kokonaiskulut, e/as.	77,47	90,75	85,82
Toimintatuotot, e/as.	25,05	23,10	24,47
Avustukset, e/as.	2,76	5,60	4,98
- avustettava jäsenmäärä, % asukkaista	19,31	23,00	20,42
Uimahallikäynnin (sis. myös kuntosalikäynnit) kustannus, e/käynti	4,49	4,50	5,56
- uimahallien verorahoitusosuus, %	70,75	70,00	76,74
Toimitilaneliöt, m²	80 490	80 490	81 115
Sisäliikuntatilojen varausaste, %	63,37	63,00	66,17

13 93
Nuorisopalvelut

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	550	344	894	803	91
Menot	-7 229	-694	-7 922	-7 855	-67
Toimintakate	-6 679	-350	-7 028	-7 053	24

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Nuorisotilojen käyttö tehostui ja toiminta tiloissa monipuolistui. Kävijämäärä 433 678 kasvoi 13 prosenttia vuodesta 2015. Suurimman tilamme Arkin nuorten kävijämäärät myös ovat hyvin suuria, moninkertaisia pienempiin tiloihin verrattuna, aikuisten kävijöiden määrän ollessa sitäkin suurempi. Toiminta tiloissamme on ammattimaista ja monipuolista, mutta myös haastavaa. Nuorisotilojen kävijöillä on mm. entistä enemmän psykososiaalisia ongelmia. Hakunilan alueelle ominaista on maahanmuuttajataustaisten nuorten suuri osuus kävijöistä, Hakunilan nuorisotilassa 70 prosenttia, Länsimäen nuorisotilassa 64 prosenttia. Jalkautuva nuorisotyö Dixissä on saanut hyvin ohjattua osan nuorista Tikkurilan nuorisotilaan Pajatalossa.

Erityisnuorisotyön kävijämäärä kasvoi 21 prosenttia, kasvua oli erityisesti verkossa tehtävässä työssä, verkossa tehtävän työn osuus erityisnuorisotyön kävijämäärästä on 16 prosenttia. Erityisnuorisotyön asiakkaina on entistä enemmän moniongelmaisia nuoria.

Nuorten työpajatoiminnan kokonaisasiakasmäärä kasvoi 4 prosenttia vuodesta 2015 (1574 – 1638), pajoilla olleiden nuorten määrä 368 kasvoi 10 prosenttia. Pajatoiminnan kolme pitkäkestoista kehittämishanketta on mahdollistanut entistäkin laadukkaamman ja mittavan palvelun vantaalaisille nuorille. Tehostettujen palveluiden kehittämisen myötä Etsivä nuorisotyö Kipinä ja Palvelu olen minä –hanke auttavat tavoittamaan heikoimmassa asemassa olevia nuoria ja tarjoamaan tukea heille. Ilman koulutuspaikkaa jääneiden nuorten tuen tarve on aiempaa suurempaa nuorten monimuotoisten ja pitkittyneiden ongelmien vuoksi. Työpajoille tulevista nuorista aiempaa useammat ovat opintonsa keskeyttäneitä. Yhteistyö Varian kanssa on monipuolistunut ja tiivistynyt. Yhteistyön tuloksena työpajat on kuvattu oppimisympäristönä, joissa työkokeiluissa olevilla nuorilla on mahdollisuus saada todistus osaamisen tunnistamisesta ennen opintojen alkua. Varian keskeyttämisriskissä olevien opiskelijoiden opintojen jatkamista tuetaan työpajajaksoilla.

Alueellista nuorisotyötä tehdään laajasti verkostoituneena kaupungin eri tulosalueiden, järjestöjen ja muiden kumppaneiden kanssa. Nuorisotoimien Pks-yhteistyö on hedelmällistä, mm. sen tuloksena syntyneitä arviointi- ja auditointimalleja on jalkautettu laajasti Suomen kuntien nuorisotyön käyttöön.

Kehittämistyömme keskeisiä välineitä ovat lukuisat kehittämishankkeemme, lisäksi hankkeiden saama ulkopuolinen rahoitus (ESR, AVI, OKM) on tuonut merkittävän lisäresurssin nuorisotyöhön (yli 10 % budjetista).

Kulttuuripalveluiden ja liikuntapalveluiden kanssa yhteistyössä käynnistimme uuden harrastustoiminnan järjestämisen erityisesti 13–17-vuotiaille nuorille. Syksyn aikana on valmisteltu ja käynnistetty lukuisia eri toimintoja nuorille.

Vuoden alussa käynnistimme perusopetuksen ja nuorisopalveluiden yhteistyön edelleen kehittämisen. Työn tuloksena meillä on johtoryhmissä sovitut rakenteet yhteistyöllemme sekä linjauksia toiminnoista ja niiden järjestämisestä. Tikkurilan alueella on pilotoitu toimintaa syksyn aikana, vuoden 2017 alusta mallia sovelletaan Vantaan kaikilla alueilla.

Vantaan kaikilla alueilla nuorten kohtaamispaikoilla on havaittu lisääntyvää nuorten psyykkisistä ja sosiaalisista ongelmista johtuvaa oireilua. Tikkurilan aseman seutu, Heurekanranta ja Dixi ovat paikkoja, joissa Tikkurilan nuorisotyöntekijät jalkautuessaan useita kertoja viikossa kohtaavat nuoria, joilla on em. ongelmia. Koivukyläss mm. kirjaston toiminnalle haasteita toivat Koivutorilla ja kirjastossa liikkuvat aikuiset ja nuoret, jotka aiheuttivat levottomuutta. Walkers -bussi nuorisotyöntekijöineen tuli syksyn aikana Koivutorille nuorisotyötä tekemään hyvin tuloksin. Aseman seudulla, Koivutorilla, ei nuorille ole vapaa-ajanpaikkoja, kirjastoa lukuun ottamatta, ja se näyttäytyy nuorten liikehdintänä ja muuna rauhattomuutena. Sivistystoimen aloitteesta Koivukylän tilannetta päätettiin selvittää tulosaluejohtajatyöryhmän voimin. Alueella toteutettiin paikallisten toimijoiden säännöllinen jalkautuminen kahden viikon ajan Koivutorille ja ympäristöön, selvityksen perusteella paikallista yhteistyötä nuorten ja tukea tarvitsevien aikuisten tullaan suunnittelemaan ja tehostamaan.

Jalkautuvaa nuorisotyötä on tehty monin eri tavoin. Ankkapartiot Itä- ja Länsi-Vantaalla ovat toimineet huhtilokakuun välisenä aikana, Nuorisotyö Raiteilla -hankkeen työntekijät ovat liikkuneet junissa ja asemilla nuoria kohdaten, nuorisotyöntekijät ovat olleet Mopomiiteisssä (satojen nuorten mopoilijoiden ajotapaamisia) nuoria auttaen sekä alueiden nuorisotyöntekijät ovat jalkautuneet omilla alueillaan nuoria kohtaamaan. Lisäksi yhteistyötä jalkautumisissa on tehty mm. seurakuntien nuorisotyön ja Aseman Lapset ry:n kanssa.

Kulttuurista nuorisotyön keskeisiä tapahtumia olivat Loistefestivaali, Rockacademy –hanke sekä Nuori@Vantaa –festivaali. Kulttuuritehdas Vernissassa oli yli 200 kulttuuritapahtumaa. Nuorten toimintaa oli mm. teatteri- ja sirkustaiteen opetus, bänditoiminta, Animaatioaseman työpajat, nuorille suunnatut kurssit ja kerhot, nuorten tuottajakoulutus sekä Torstaiklubit. Tapahtumissa kävi vuonna 2016 ennätysyleisö. Vernissassa toimivat vakituisesti Tikkurilan Teatteri ja Tikkurilan Teatteri- ja Sirkuskoulu, Vantaan elävän musiikin yhdistys Velmu ry, Nukketeatterin tiedotuskeskus Unima ry, Animaatioasema sekä Revolver-studio. Tiloja käyttivät ahkerasti vantaalaiset koulut ja kulttuuritoimijat. Kulttuurinen nuorisotyö oli mukana mahdollistamassa Velmu ry:n Louhela Jam –tapahtumaa sekä Koisorockia.

Pähkinärinteen nuorisotilan toiminta siirtyi helmikuussa sisäilmaongelmien vuoksi Pähkinärinteen koulun paviljonkirakennukseen, jossa nuorisotyö onnistui hyvin ja nuoria oli toiminnoissa mukana runsaasti. Syksyn aikana on suljettuna ollutta tilaa kunnostettu, tilan käyttöönottamisen mahdollisuutta tullaan arvioimaan vielä käynnissä olevien korjaustöiden valmistuttua.

Toiminta-avustuksia myönnettiin 38 järjestölle ja kohdeavustuksia 21 eri yhteisölle. Maahanmuuttajajärjestöjen kanssa tehtävä yhteistyö on ollut aktiivista, mm. Itä-Vantaalla järjestettiin Kesätoiminta -hanke, joka työllisti lukuisia nuoria ja loi lapsille ja nuorille monipuolista toimintaa.

Nuorisovaltuutetut ovat toimineet aktiivisesti ottaen kantaa mm. kiusaamisen ehkäisemiseen, nuorten kesätöihin ja vantaalaisten koulujen ja oppilaitosten digitalisaatioon. Mittava Vaikuttajapäivä järjestettiin monituottajamallilla, teemana Kiusaamisen ennaltaehkäisy Vantaalla.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Tavoitteet toteutettiin.

Talousarvion toteutuminen

Talousarvion muutoksena tuloarvioita korotettiin 0,34 milj. euroa ja menomäärärahaa 0,58 milj. euroa. Toimintatuotot toteutuivat 0,09 milj. euroa (90 %) alle muutetun talousarvion. Toimintamenojen toteuma oli 99 prosenttia, alitus 0,07 milj. euroa (sis. lomapalkkajaksotuksen 0,03 milj. euroa).

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Kävijämäärä nuorisotiloissa (kaikki kävijät)	363 864	400 000	433 678
Leirialueiden kävijämäärä	2 166	2 600	2 337
Nuorten työpajatoimintaan osallistuneiden määrä *)	1 589	2 300	1 638
Avustusta saaneiden järjestöjen ja toimintaryhmien lkm	63	85	55
Käyttömenot/alle 29-v	99,90	95,00	98,34
Avustukset/alle 29 v.	5,20	5,00	4,90
Järjestöjen toimintaan osallistuneiden määrä **)	..	90 000	..
Toimitilojen kokonaismäärä	23	23	23
Toimitilojen neliöt	14 220	14 479	14 220

*) Sisältävät Nuorten työpajatoiminnan, Eteenpäin opintiellä-Peruskoulu päätökseen -hankkeen, Nuorten ohjaus- ja tukikeskus Kipinän, Kesäohjaamon sekä sosiaalisen median asiakasmäärät.
**) Järjestöjen toimintaan osallistuneiden määrä selviää vasta huhtikuussa varsinaisten avustustilitysten jälkeen.

13 70
Ammatillinen koulutus

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	2 200	-300	1 900	1 889	11
Menot	-35 856	1 709	-34 147	-32 678	-1 469
Toimintakate	-33 656	1 409	-32 247	-30 789	-1 458

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vuonna 2016 jatkettiin valmistautumista tulevaan ammatillisen koulutuksen reformiin mm. kehittämällä henkilöstön osaamista ja erilaisten oppimisympäristöjen käyttöä reformin tavoitteiden mukaiseksi. Henkilöstön osaamisen kehittämisessä painotettiin erityisesti muutoksen edellyttämää pedagogista osaamista sekä digitaalisten menetelmien ja välineiden käyttöä. Henkilöstölle järjestettiin teemoitettuja työpajoja ja pedacafepajoja.

Varian henkilöstön osaamista ja palveluja kehitettiin pääasiassa projektirahoituksella. Vuonna 2016 Variassa oli käynnissä 28 projektia. Niillä kehitettiin mm. Varian kansainvälistä toimintaa, osaamisperusteista oppimista ja oppimisen ohjausta sekä siihen liittyviä oppimisympäristöjä ja yksilöllisiä oppimisratkaisuja. Esimerkiksi Variapassin, jolla varmistetaan henkilöstön tietotekninen osaaminen, on suorittanut vuoden 2016 loppuun mennessä noin puolet henkilöstöstä.

Reformiin valmistauduttiin myös muuttamalla Varian sisäistä tehtävänjakoa ja vastuita niin, että sekä nuoriso- että aikuiskoulutuksen järjestäminen ja toteutus yhdistettiin yhdeksi kokonaisuudeksi. Muutoksia tehtiin sekä opetuksen ja ohjauksen tehtäviin ja vastuisiin että opetuksen tukipalveluihin.

Ammattiopisto Variassa alettiin rakentaa vuonna 2016 uudentyyppistä työelämäyhteistyömallia. Se tähtää sopimusperustaiseen organisaatiokohtaiseen kumppanuuteen. Sitä varten laadittiin asiakkuuksien hoidon kä-

sikirja, jossa on kuvattu Varian palvelutarjonta sekä periaatteet ja menettelytavat kumppanuussopimuksen mukaiseen yhteistyöhön.

Tehostettua Varian näkyvyyden ja markkinoinnin työtä jatkettiin mm. kehittämällä edelleen jatkuvaa hakua. Vuoden 2016 maaliskuussa Variassa otettiin käyttöön sähköinen aikuiskoulutuksen hakujärjestelmä. Hakijoita aikuiskoulutukseen oli 2 790. Nuorten jatkuvan haun hakijamäärä oli vuonna 2016 yhteensä 1 180. Jatkuvan haun hakijamäärä ohitti ensimmäisen kerran yhteishaun hakijamäärän, samalla järjestämisluvanmukainen vuosiopiskelijakeskiarvo nousi edellisestä vuodesta 159 opiskelijalla.

Vantaa on koulutuksen järjestäjänä ollut mukana Uudenmaan liiton koordinoimassa Yhdessä koulutustakuuseen! -hankkeessa sekä osallistunut Ennakointikamari-yhteistyöhön.

Talousarvion toteutuminen

Talousarvion muutoksena tuloarvioita alennettiin 0,3 milj. euroa ja menomäärärahaa 1,8 milj. euroa. Ammatillisen koulutuksen toimintakate toteutui 1,5 milj. euroa (95 %) parempana kuin muutettu toimintakate (sis. lomapalkkajaksotuksen 0,2 milj. euroa). Toimintakatetta paransi säästöt toimintakuluissa, jotka muodostuivat sisäisistä vuokrista, henkilöstömenoista ja palvelujen ostoista. Säästötoimenpiteillä Varia ennakoi vuoden 2017 ammatillisen koulutuksen valtionosuusleikkauksia, joiden vaikutus Varian talouteen on noin 3 milj. euroa.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Yhteishaussa olevat tutkintotavoitteiset aloituspaikat peruskoulun päättävästä ikäl. % *)	59,90 %	61,90 %	50,12 %
Järjestämisluvan täyttöaste % (nuorisokoulutus)	..	97,00 %	95,17 %
Nuorisokoulutuksen opiskelijat	2 850	3 050	3 008
Oppisopimuskoulutuksen opiskelijat	832	850	772
Muun koulutuksen opiskelijat	234	300	160
Perusopetuksen lisäopetuksen opiskelijat	43	40	48
Keskeyttämisprosentti opiskelijamäärästä (nuorisokoulutus)	14,50 %	10,00 %	13,60 %
Tutkinnon suorittaneet (nuorisokoulutus)	779	750	719
Käyttömenot euroa/opiskelija	7 915	8 093	7 772
Huoneistoneliöt/opiskelija (ammatillinen koulutus yhteensä, pl oppisopimuskoulutus)	16,3	15,9	15,9

*) Laskentaperusteet muuttuneet vuodesta 2015

13 80
Aikuisopisto

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	1 578	0	1 578	1 604	-27
Menot	-4 409	-1	-4 410	-4 246	-165
Toimintakate	-2 832	-1	-2 833	-2 642	-191

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vantaan aikuisopistoon kuuluvat kansalaisopisto ja maahanmuuttajien koulutuksen yksikkö. Opisto antaa vapaan sivistystyön lain mukaista kansalaisopisto-opetusta, perusopetukseen valmistavaa opetusta, perusopetusta, sekä työelämäkoulutusta. Kansalaisopistossa on myös ruotsinkielisen opetuksen yksikkö. Maahanmuuttajien koulutusyksikössä järjestetään nuorille maahanmuuttajille valmistavaa ja perusopetusta, aikuisten työelämäkoulutusta ja kotoutumiskoulutusta.

Aikuisopiston toiminta ja palvelut säilyivät vuoden 2016 aikana hyvin samankaltaisina kuin edellisenäkin vuotena.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Vantaan aikuisopistolle ei ollut määrätty nimettyä talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpidettä Sivistystoimessa. Opisto toteutti kuitenkin edelleen tarkkaa talouden seurantaa ja toiminnan tehostamistoimenpiteitä.

Talousarvion toteutuminen

Toimintakate toteutui 0,19 milj. euroa (93 %) parempana kuin talousarvio (sis. lomapalkkajaksotuksen 0,04 milj. euroa). Toimintatuotot toteutuivat 0,027 milj. euroa (102 %) yli talousarvion. Kansalaisopiston tulot (91 %) jäivät jonkin verran tavoitteestaan. Tuloja kertyi arvioitua enemmän muusta toiminnasta ja hankkeista. Toimintamenojen toteuma oli 96 prosenttia, alitus 0,17 milj. euroa, mikä johtui lähinnä toteutumatta jääneestä toiminnasta.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Aikuisopiston opiskelijamäärä (kursseille osallistuneet)	33 659	33 000	31 490
Opetustuntien kokonaislukumäärä	48 961	44 000	46 805
Kurssien määrä	1 772	1 600	1 768
Kotouttamiskoulutuksen opiskelijamäärä (Starttikurssit) *)	1 015	1 000	1 119
Työvoimakoulutuksen opiskelijat (ELY-keskuksen rahoitus)	196	0	20
Maahanmuuttajien perusopetuksen opiskelijat	53	70	55
,joista maahanmuuttajien perusopetukseen valmistavan opetuksen opiskelijoita	20	25	23
Oman maksutulon osuus budjetista %	49 %	36 %	38 %

*) TP 2016-luvussa mukana myös muu maahanmuuttajakoulutus

13 85
Musiikkiopisto

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	955	0	955	985	-30
Menot	-4 019	-3	-4 022	-4 044	23
Toimintakate	-3 065	-3	-3 067	-3 059	-8

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Valintatestiuudistuksen sekä pariopetuksen aloittamisen tavoitteena oli saada useampi oppilas mukaan toimintaan. Valintatestiyhteistyö musiikkiluokkakoulujen kanssa laajeni 6 kouluun. Oppilaspaikkojen määrää saatiin lisättyä.

Markkinoinnin kehittäminen, uudet esitteet, nettisivujen päivitys ja osallistuminen erilaisiin markkinointitilaisuuksiin.

Orkesteritoiminnan kehittäminen, alkeisjousiorkestereissa kahden vetäjän malliin.

Musiikkiopiston uusi opetuspiste Aurinkokiven koulussa.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Lukukausimaksutulot kasvoivat pariopetuksen kautta. Toiminnan ennakoimisen tehostaminen tasapainotti talotta.

Talousarvion toteutuminen

Musiikkiopiston toimintakatteen toteutuma oli 100 prosenttia, (sis. lomapalkkajaksotuksen 0,04 milj. euroa).

13 86
Kuvataidekoulu

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	274	0	274	354	-80
Menot	-876	0	-876	-929	53
Toimintakate	-602	0	-602	-575	-27

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Oppilashallintosihteerin tehtävän muuttaminen määräaikaisuudesta toistaiseksi voimassa olevaksi osa-aikaiseksi työsuhteeksi (60 %) 1.1.2017 alkaen.

Asiakkaille tarjottavien lyhytkurssien kehittäminen ja tarjonnan monipuolistaminen, mikä on johtanut osallistujamäärän selvään kasvuun.

Maahanmuuttajien huomioiminen palvelutarjonnassa ja yhteistyö maahanmuuttopalvelujen kanssa.

Sähköisen asioinnin kehittämisprojekti, jossa kartoitetaan uuden oppilashallinto-ohjelmiston hankintaa yhdessä Vantaan musiikkiopiston kanssa (Eepos). Sähköisen asioinnin kehittäminen on osa kaupungin tietohallintostrategiaa.

Vantaan kuvataidekoulu on mukana OKM:n kärkihankerahoituksella toteutettavassa ”Taiteiden karuselli” hankkeessa yhteistyössä vantaalaisten taiteen perusopetusta antavien taidekoulujen kanssa. Hankkeen aikana seitsemässä vantaalaisessa peruskoulussa järjestetään iltapäiväkerhotoimintaa, jossa lapset tutustuvat eri taiteen lajeihin vuoden ajan.

Vantaan kuvataidekoulu ja Vantaan Tanssiopisto toteuttavat OPH:n hankerahoituksella projektin ”Polkuja juurille” neljässä vantaalaisessa vanhusten palvelutalossa vv.2016–2017.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Säästötavoite toteutui Kulttuuripalveluiden tulosalueen sitovuustasolla.

Talousarvion toteutuminen

Kuvataidekoulun toimintakatteen toteutuma oli 95 prosenttia, alitus 0,027 milj. euroa (sis. lomapalkkajaksotuksen).

14
Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	214 053	27 000	241 053	260 576	-19 523
Valmistus omaan käyttöön	78 140	0	78 140	79 903	-1 763
Menot	-276 680	-3 223	-279 903	-266 491	-13 412
Menot ilman VOK	-198 540	-3 223	-201 763	-186 588	-15 175
Toimintakate	15 513	23 777	39 290	73 988	-34 698

Taulukko sisältää Helsingin seudun ympäristöpalvelujen (HSY) vesihuollon rakentamisen suunnitteluun ja toteuttamiseen varattua määrärahaa tuloihin ja menoihin 9,0 milj. euroa sekä toteutuneita tuloja ja menoja 4,7 milj. euroa.

Toiminta ja keskeiset muutokset vuonna 2016

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalla vuosi 2016 oli työntäyteinen, tapahtumarikas ja tuottoisa.

Rakentaminen jatkui vilkkaana. Vuonna 2016 Vantaalle rakennettiin uutta kerrosalaa kaikkiaan 160 673 k-m². Syntyneestä kerrosalasta 159 025 k-m² valmistui asuinrakennuksiin ja loput 1 648 k-m² toimitiloihin ja muihin rakennuksiin. Uusia asuntoja valmistui vuoden 2016 aikana 2 972 kappaletta, mikä oli 283 asuntoa enemmän kuin vuonna 2015.

Vuosi 2016 oli purojen ja jokien vuosi. Onnistunut teemavuosi toi vantaalaiset lähemmäs luontoa ja purotalkkarien työ noteerattiin niin kuntalaisten keskuudessa kuin mediassakin. Teemavuosisarja jatkuu vuonna 2017 lähimetsien teemavuodella.

Toimialalla kehitystyö jatkui vilkkaana. Vuonna 2014 alkanut toimialan suunnittelu, kartantuotanto- ja rekisterijärjestelmä sai nimekseen MATTI eli Maankäytön Toimintamalli ja Tietojärjestelmä. MATTI sisältää maankäytön suunnittelun ja kuntateknisen infran elinkaaren hallinnan sekä kartta- ja paikkatiedon tuotannon ja hallinnan. MATTI -hankkeessa on aktiivisesti mukana kaikki toimialan tulosalueet. Tavoitteena on kehittää ja yhtenäistää toimialan prosesseja, parantaa tiedon saatavuutta sekä lisätä avoimuutta ja vuorovaikutusta. Ensimmäisen vaiheen käyttöönotto toteutunee vuoden 2018 alkupuolella.

Toimiala on kehittänyt vuoden 2016 aikana aktiivisesti asiakaspalveluaan. Toimialan yhteinen asiakaspalvelu aloitti toimintansa kesäkuussa 2016 ja asiakaspalaute on ollut positiivista. Toimiala osallistuu aktiivisesti Vantaan asiointipalvelujen kehittämiseen. Toimialan sähköistä asiakaspalvelua ja järjestelmiä kehitetään jatkuvasti; rakennusvalvonta siirtyi toiminnassaan kokonaisuudessaan sähköiseen asiointiin kun sähköinen katselmustoiminta siirtyi mobiiliksi ja lupien sähköinen arkistointi otettiin käyttöön vuoden lopussa.

Vantaan liikennepoliittinen ohjelma (VALO) hyväksyttiin kaupunginhallituksessa maaliskuussa. VALO vastaa liikenteelle ja liikkumiselle asetettuihin tavoitteisiin, joita on asetettu kaupungin strategiaohjelmassa 2013–2016, kaupungin muissa strategisissa ohjelmissa sekä seudullisissa suunnitteluissa. Liikennepoliittinen ohjelma toimii liikennesuunnittelun strategisena työvälineenä ja koskee pääsääntöisesti liikennesuunnittelua, mutta kytkeytyy tiiviisti myös kaupungin maankäytön suunnitteluun. Samalla päätettiin hyväksyä periaate pysäköinnin maksullisuudesta Vantaan kaupunkikeskustojen sekä asemien ympäristöjen katu- ja torialueilla sekä kaupungin hallinnoimilla liityntä- ym. pysäköintialueilla.

Valtion ja Helsingin seudun 14 kunnan maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL -sopimus 2016–2019 hyväksyttiin Vantaan kaupunginvaltuustossa 23.5.2016. Kuntien päätösten jälkeen sopimus allekirjoitettiin 9.6.2016. Sopimuksen tavoitteena on kasvattaa Helsingin seudun asuntotuotantoa kysyntää vastaavasti ja luoda edellytykset jopa 10 000 asuntoa päättynyttä sopimuskautta suuremmalle asuntotuotannolle. Vantaan osalta määrälliset tavoitteet ovat 1 065 000 k-m² asuntotonttien asemakaavoitettavaa kerrosalaa ja 9 600 asuntoa vuosina 2016–2019, joka tarkoittaa keskimäärin 266 250 k-m² uutta asumisen kerrosalaa sekä 2 400 asuntoa vuosittain. Liikennehankkeista kaudelle 2015–2025 on ajoitettu Ruskeasannan asema sekä parannustoimenpiteitä valtion teille. Näitä edistetään yhdessä valtion kanssa, mutta rahoituspäätöksiä ei vielä ole.

Aviapoliksen kasvu Suomen nopeimmin kehittyvänä yritysalueena sekä työpaikkakeskittymänä on jatkunut. Aviapoliksen kehitys liittyy globaalisti tunnistettuun ilmiöön, jossa lentokenttä toimii alueensa taloudellisena moottorina ja luo liiketoimintapotentiaalia yrityksille. Aviapolis -alueesta rakennetaan kansainvälinen ja eloisa lentokenttäkaupunki, jossa työ, asuminen, palvelut ja virkistys sekoittuvat urbaanilla tavalla. Aviapolista on kehitetty suomalaisessa lentoasema- ja lentoliikennetoimijoiden verkostossa, sekä lentokenttäkaupunkien vertaisverkostoissa mm. kansainvälisissä seminaareissa ja tapaamisissa USA:ssa, Kiinassa, Ranskassa ja Unkarissa.

Toimiala aloitti strategiatyön huhtikuussa 2016. Työ eteni osallistamisen ja vuorovaikutuksen kautta siihen, että vuoden 2016 aikana toimiala löysi oman toimintansa keskeiset strategiset painopisteet, joita se tulee tarjoamaan uuteen valtuustostrategiaan.

Valtuustokauden strategisten päämäärien toteuttaminen vuonna 2016

Valtuustokauden strategisten päämäärien tavoitteet toteutuivat edelleen hyvin:

- Maanmyyntitulot ylittivät edelleen tavoitteet.
- Asuntorakentaminen oli erittäin vilkasta – rakennuslupia myönnettiin ennätysmäärä.
- Investointiohjelma toteutui tavoitteen mukaisena.
- Kasvihuonekaasupäästöt vähenivät edelleen.
- Kehäradan viimeistelytyöt saatiin valmiiksi.
- Kehä III:n perusparantaminen valmistui etuajassa sekä alitti budjetoidun talousarvion.

Talousarvion toteutuminen 2016

Toimialan käyttötalouden tulot ylittyivät 23,8 milj. euroa. Toimialan tulot ylittivät budjetin etenkin kuntatekniikan keskuksen sopimus- ja maanläjitystuloissa sekä maanmyyntituloissa. Menot pysyivät budjetoidussa tasossa. Vuoden 2016 aikana toimialalla tehtiin seuraavat määrärahamuutokset:

- Tilakeskuksen käyttötalouden menojen lisäys 2,9 milj. euroa.
- Tilakeskuksen käyttötalouden tulojen lisäys 1 milj. euroa.
- Kiinteän omaisuuden ostojen määrärahakorotus 35,6 milj. euroa.
- Kehäradan menojen määrärahakorotus 5,28 milj. euroa.
- Kuntatekniikan keskuksen tulojen määrärahakorotus 26 milj. euroa.

14 0
Kaupunkisuunnittelulautakunta yhteensä

Vastuuhenkilö: Hannu Penttilä Toimielin: Kaupunkisuunnittelulautakunta

Puheenjohtaja: Sirkka-Liisa Kähärä

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	38 632	0	38 632	55 180	-16 548
Menot	-9 856	-4	-9 860	-8 589	-1 271
Toimintakate	28 776	-4	28 772	46 590	-17 818

Toiminnan kuvaus

Kaupunkisuunnittelulautakunnan alaiseen toimintaa kuuluvat sitovina bruttobudjetoituina yksiköinä kaupunkisuunnittelulautakunta, toimialahallinto, yrityspalvelut ja kaupunkisuunnittelu.

14 10
Kaupunkisuunnittelulautakunta

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-116	0	-116	-64	-52
Toimintakate	-116	0	-116	-64	-52

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Lautakunta kokoontui 11 kertaa vuoden 2016 aikana. Lautakunnassa on 17 jäsentä, kaupunginhallituksen edustaja, nuorisovaltuuston edustaja ja kokouksessa läsnä olevat virka- ja toimihenkilöt. Vuonna 2016 lautakunta käsitteli yhteensä 339 pykälää eli keskimäärin 31 pykälää per kokous.

Lautakunta teki opintomatkan huhtikuussa 2016 Ruotsiin, Tanskaan ja Saksaan. Opintomatkalla tutustuttiin lentokenttäkaupunkien kehittämiseen, asuntotuotantoon ja Euroopan suurimpaan meneillään olevaan kaupunkirakennushankkeeseen. Lautakunnassa oli käsittelyssä Vapaalan pientaloalueen suunnitteluperiaatteet ja tämän johdosta lautakunta teki tutustumismatkan Vapaalan pientaloalueelle.

14 20
Toimialahallinto

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	2 100	0	2 100	2 094	6
Menot	-3 384	0	-3 384	-2 804	-579
Toimintakate	-1 284	0	-1 284	-710	-574

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Talous- ja hallintopalveluiden vuosi 2016 oli aktiivinen ja henkilökunta oli monessa mukana. Toimialan keskitetty viestintä teki aktiivisesti työtä osallistumalla mm. kansainvälisille messuille, sekä purojen ja jokien teemavuoteen. Pysäköinninvalvontaan saatiin lisäresursseja ja sen myötä pystytään vastaamaan tiivistyvän kaupunkirakenteen vaatimiin valvontatarpeisiin, sekä tukemaan kuntatekniikan keskusta maksullisen pysäköinnin aloituksessa. Pysäköintivirhemaksujen ja sopimusasiakkaiden määrä jäi alle tavoitteiden. Toimialahallinnolla oli aktiivinen rooli kaupungin ja toimialan järjestelmäkehityksessä, muun muassa SAP -päivityksessä ja Kompassi-hankkeessa.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Toimialan yhteinen asiakaspalvelu keskitettiin vuoden aikana talous- ja hallintopalveluihin ja se aloitti toimintansa 13.6.2016. Kokemukset ovat olleet positiivisia ja asiakaspalaute kannustavaa. Sairauspoissaoloissa toimiala ei saavuttanut tavoitteita. Sairauspoissaolot oli noussut toimialatasolla edellisvuodesta.

Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaita toimialalla työskenteli vuonna 2016 yhteensä 17 (tavoite 33). Toimiala teki töitä tavoitteen saavuttamiseksi ja oli resursoinut kadunpitoon ryhmän, jossa kuntouttavan työtoiminnan asiakkaita olisi voinut työskennellä. Ryhmään ei kuitenkaan löytynyt työllisyyspalveluiden puolelta sopivia henkilöitä.

Talousarvion toteutuminen

Toimialahallinnon talousarvio toteutui siten, että menot alittivat budjetoidun ja tulot jäivät hieman tavoitteesta pysäköinninvalvonnan tuloksesta johtuen.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Pysäköintivirhemaksut / kpl	36 228	39 200	32 280
Kasvu edellisestä vuodesta %	-6,5	0,5	-10,9
Pysäköinninvalvonnan sopimusasiakkaat	455	550	511
Hallinnon henkilöstö / toimialan henkilöstö % *)	2,90	2,50	3,08

*) Ei sisällä pysäköinninvalvontaa.

14 30
Yrityspalvelut

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	36 335	0	36 335	52 723	-16 388
Menot	-1 903	0	-1 903	-1 822	-82
Toimintakate	34 432	0	34 432	50 902	-16 470

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vuonna 2016 maanmyyntivoittoja kertyi 48,8 milj. euroa. Kivistön alueelta saatiin maanmyyntivoittoa 6,8 milj. euroa.

Asuntorakentamisessa kerrostalotuotannon huomattava kasvu on jatkunut vuoden 2016 aikana. Vantaalla valmistui yhteensä 2 972 asuntoa, joista 318 oli valtion pitkän korkotuen vuokra-asuntoa ja 373 oli valtion tukemaa asumisoikeusasuntoa. Kaupungin yhtiömuotoisten asuintonttien myyntitulot olivat yhteensä 37,8 milj. euroa.

Pientalotonttien kysyntä on ollut hiljaista. Kaupunki on luovuttanut vuoden 2016 aikana 24 omakotitalotonttia, joista jatkuvassa myynnissä oli 12 tonttia. Syksyllä 2015 järjestetyn pisteytykseen perustuvan tonttihaun tonteista 11 myytiin vuoden 2016 puolella ja asuntomessualueelta myytiin yksi tontti. Kaupungin pientalotonttien myyntitulot olivat yhteensä 2,2 milj. euroa.

MATTI -hankkeessa yrityspalveluiden prosessien määrittelytyö etenkin maaomaisuuden hallinnan osalta on ollut aktiivista. Prosessit ja toimintaympäristöt kehittyvät osana toimialan yhteistä operatiivista tietojärjestelmäkokonaisuutta. Maaomaisuuden hallintajärjestelmän avulla tilinpäätös tehtiin ensimmäisen kerran kokonaisuudessaan sähköisesti.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Kaupunkisuunnittelun ja yrityspalveluiden tavoitteina ovat olleet asemakaavoituksen ja asuntotuotannon sekä asiakastyytyväisyyden paraneminen. Kerrostalorakentamisen asuntotuotanto on vilkasta ja vuoden 2016 aikana Vantaalla valmistui ennätykselliset 2 972 asuntoa. Rakennuttajilta saadun palautteen perusteella asiakastyytyväisyys on ollut hyvällä tasolla.

Talousarvion toteutuminen

Maanmyyntitulot toteutuivat yli budjetin 16 milj. euroa. Menot toteutuivat budjetoidusti.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Merkittäviä maanhankintaneuvotteluja käynnissä	20	10	10
Käynnissä olevat luovutuskilpailut	4	5	5
Valmistuneet asunnot	2 689	2 000	2 972
joista valtion tukemia vuokra-asuntoja	312	400	318
Maanmyynti- ja vuokratulot	41 025	36 172	52 694
Kivistön maanmyyntivoitot koko maanmyyntituloista	7 300	8 000	6 774

14 40
Kaupunkisuunnittelu

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	197	0	197	362	-165
Menot	-4 453	-4	-4 457	-3 899	-557
Toimintakate	-4 256	-4	-4 260	-3 537	-723

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vuoden loppuun mennessä on hyväksytty 26 asemakaavaa tai asemakaavamuutosta. Uutta asuntojen rakennusoikeutta niissä on noin 159 025 k-m² ja muuta rakennusoikeutta noin 1 648 k-m². Uusista vireille tulleista kaavoista on vuoden aikana laadittu 31 osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa. Asemakaavan muutosaloitteita oli 31.12.2016 valmisteltavana kaikkiaan 167 kpl.

Kaupunkisuunnittelun toiminnan tehostamisessa keskeistä on ollut osallistuminen MATTI -järjestelmän kilpailutusvaiheeseen. Tarjousten arvioinnin ja hankintapäätöksen jälkeen on käynnistynyt tarkempi määrittelytyö valitun toimittajan kanssa. MATTI -hankkeessa kaupunkisuunnittelun prosessit ja toimintaympäristöt kehittyvät tietomallintamisen, prosessiorientoituneen elinkaarenhallinnan sekä tehokkaampaa yhteistyötä hyödyntäväksi, osana toimialan yhteistä operatiivista tietojärjestelmäkokonaisuutta.

Vuonna 2016 laadittiin voimassa olevien yleiskaavojen ajantasaisuuden arviointi, joka toimii yhtenä pohjaaineistona 2017 käynnistyvän seuraavan koko kaupungin yleiskaavan laadinnassa. Kaupunkisuunnittelun tulosalue on uudelleen organisoitu vastaamaan MAL-sopimuksen asemakaavoitustavoitteen 33 prosentin nousun haasteisiin. Tulosyksikköjakoa on muutettu kaavoituksen tehostamiseksi. Keski-Vantaan kaavayksikkö on jaettu kahteen: Aviapoliksen ja Tikkurilan alueiksi. Kaupunkisuunnittelun tulosalueeseen kuuluu jatkossa 8 tulosyksikköä; Kivistön, Länsi-Vantaan, Aviapoliksen, Tikkurilan, Itä-Vantaan asemakaavayksiköt sekä yleiskaava-, tietopalvelu- ja hallintoyksiköt.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteet ovat toteutuneet lähes suunnitellusti. Kaavoitusohjelmaa toteutettiin järjestelmällisesti, mutta osa kaavojen hyväksymiskäsittelystä siirtyi seuraavalle vuodelle.

Talousarvion toteutuminen

Tulosalueella henkilöstömenoissa syntyi säästöjä uusien rekrytointien viiveen vuoksi. Tulotavoitteissa budjetoidut toimintatulot ylittyivät, muuten toiminta eteni suunnitellusti ja muita poikkeamia talousarvion ja tavoitteiden saavuttamisen kohdalla ei ilmennyt.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Hyväksytyt asemakaavat kpl	46	40	26
Uusi asuntokerrosala k-m²	336 093	250 000	159 025
Uusi toimitilakerrosala k-m²	203 996	200 000	1 648
Asemakaavan muutosaloitteet	163	135	167
Vuoden kaavoitushakemukset	33	40	42
Poikkeamispäätökset	84	70	76

14 5
Tekninen lautakunta yhteensä

Vastuuhenkilö: Hannu Penttilä Toimielin: Tekninen lautakunta

Puheenjohtaja: Jari Porthén

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	171 430	27 000	198 430	199 406	-976
Valmistus omaan käyttöön	78 140	0	78 140	79 903	-1 763
Menot	-260 174	-3 123	-263 297	-251 070	-12 227
Menot ilman VOK	-182 034	-3 123	-185 157	-171 167	-13 990
Toimintakate	-10 604	23 877	13 273	28 239	-14 966

Taulukko sisältää Helsingin seudun ympäristöpalvelujen (HSY) vesihuollon rakentamisen suunnitteluun ja toteuttamiseen varattua määrärahaa tuloihin ja menoihin 9,0 milj. euroa sekä toteutuneita tuloja ja menoja 4,7 milj. euroa.

14 5
Tekninen lautakunta bruttoyksiköt

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	143 768	1 000	144 768	143 986	782
Valmistus omaan käyttöön	39 175	0	39 175	35 941	3 234
Menot	-174 342	-3 013	-177 355	-163 251	-14 105
Menot ilman VOK	-135 167	-3 013	-138 180	-127 310	-10 871
Toimintakate	8 601	-2 013	6 588	16 676	-10 088

Toiminnan kuvaus

Teknisen lautakunnan alaiseen toimintaan kuuluvat sitovina bruttobudjetoituina yksiköinä tekninen lautakunta, tilakeskuksen tulosalue ja joukkoliikenne. Nettobudjetoituina yksiköinä toimivat kuntatekniikan keskus ja varikko.

15 01
Tekninen lautakunta

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-76	0	-76	-56	-20
Toimintakate	-76	0	-76	-56	-20

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Tekninen lautakunta kokoontui 11 kertaa vuoden aikana. Lautakuntaan kuuluu 14 jäsentä ja kaupunginhallituksen edustaja, ja kokouksissa läsnä olevat virka- ja toimihenkilöt. Vuonna 2016 lautakunta käsitteli 208 pykälää, eli keskimäärin 19 pykälää per kokous.

Lautakunta teki tutustumismatkan Kööpenhaminaan Tanskaan. Tutustumiskohteina oli mm. hulevesikohteita, päiväkoteja, pyöräparkkeja, Örestad Gymnasium koulu ja 8TALLET viherkattotalo.

Vuonna 2016 pidettiin yksi yksityistiejaoston kokous, jossa käsiteltiin neljä eri toimitusta.

15 20
Tilakeskuksen tulosalue

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	130 278	1 000	131 278	131 048	230
Valmistus omaan käyttöön	39 175	0	39 175	35 941	3 234
Menot	-119 905	-3 013	-122 918	-120 761	-2 157
Menot ilman VOK	-80 730	-3 013	-83 743	-84 820	1 077
Toimintakate	49 548	-2 013	47 535	46 228	1 307

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vuoden 2016 aikana on arvioitu kiinteistönhallintajärjestelmän käyttöönottoon liittyen tilakeskuksen johtamisen rakenteita sekä keinoja parhaiden käytäntöjen päivittämiseksi. Keskeisinä teemoina tunnistettiin erityisesti johtamisen rakenteet ja säännöt, yksiköiden välisten rajapintojen selkeyttäminen, yhteisten asioiden vastuiden ja oikeuksien määritys sekä palvelutuotannon johtaminen. Päätavoitteeksi asetettiin organisoitumisen ja resurssien tarkistaminen paremmin tunnistettuja tehtäväkokonaisuuksia vastaavaksi.

Tilakeskuksen uusi toimintamalli on luotu vuoden 2016 aikana toteutetun kehittämisvaiheen tulosten pohjalta. Uusi organisaatio vastaa selkeämmin tulosalueen perustehtävään kuuluviin toiminnallisiin kokonaisuuksiin. Laajempi vastuutus koko henkilöstön keskuudessa tarjoaa asiantuntevan edustuksen sekä asiakas- että palveluntuottajarajapintaan.

Asuntojen vuokraustoiminnan laajentuessa ulosvuokrauksen henkilöstöresursseja on vahvistettu uusilla kiinteistösihteerien ja isännöitsijöiden vakansseilla. Vuokrauspäätösten ja vuokrasopimusten määrän kasvaessa on ollut tarkoituksenmukaista muuttaa vuokrauspäällikön toimi viraksi.

Investointiohjelman valmistelua seuraavalle taloussuunnitelmakaudelle 2017–2020 on jatkettu yhteistyössä toimialojen kanssa. Toimitilatarpeisiin on esitetty merkittäviä ennakoimattomia muutoksia myös valmistelun aikana pääasiassa kaupungin väestöennustetta voimakkaammasta kasvusta johtuen. Hankkeita on entistä enemmän ja niihin ollaan kokeilemassa uusia toteutusmalleja, joissa omien rakennuttamistehtävien osuus on pienempi.

Kiinteistönhallintajärjestelmän testaus- ja käyttöönottovaihe eteni hieman alkuperäisestä aikataulusta myöhässä. Aikataulumuutos on koskenut lähinnä asianhallinnan ja sisäisten veloitusten toimintoja. Vuokralaisvalinta ja asuntojen vuokraustoiminnot saatiin valmiiksi elokuussa. Huoltokirjatoimintojen sekä rakennuttamisen ja investointisuunnittelun toimintojen käyttöönotto on edennyt vaiheittain tietojen siirron kanssa vanhoista järjestelmistä uuteen.

Henkilöstöresursseissa tapahtui muutoksia kaikissa yksiköissä. Helmikuussa avoimeksi jäänyt kaupunginarkkitehdin virka muutettiin hankepäälliköksi, mikä oli täyttämättä vuoden loppuun saakka. Uusi rakennuttajaarkkitehti aloitti syksyllä, mutta vastaavasti yksi hankekehitysarkkitehti oli lähdössä vuoden vaihteessa. Kustannuslaskija, tekninen isännöitsijä ja LVI-insinööri jäivät eläkkeelle loppuvuodesta. Yksi alueisännöitsijän vakanssi oli vielä täyttämättä samoin kuin henkilöstösuunnitelman mukainen toinen teknisen isännöitsijän vakanssi.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Tilakeskuksen osalta talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteet ovat toteutuneet lähes tavoitteiden mukaisesti. Kaikkien tavoitteiden osalta toimenpiteitä on tehty siinä määrin, kun se normaaliin toimintaan liittyen on ollut mahdollista. Hankevalmisteluun, mallinnukseen ja energiansäästöön liittyvien toimenpiteiden säästövaikutukset realisoituvat vasta pidemmän ajan kuluessa.

Talousarvion toteutuminen

Vantaan kaupungin vuoden 2016 talousarviovalmistelussa tilakeskukselle annettiin budjettikehys, jossa tulot olivat 130,3 milj. euroa ja menot 80,7 milj. euroa. Kaupunginhallitus hyväksyi 28.11.2016 pidetyssä kokouksessa (§ 8) käyttötalousmenojen lisämäärärahan 2,9 milj. euroa. Samalla hyväksyttiin tilakeskuksen käyttötalouden tulolisäys 1,0 milj. euroa.

Tilakeskuksen toimintatuotoiksi oli budjetoitu vuoden 2016 talousarviossa noin 131,3 milj. euroa, josta sisäisten vuokrien osuus on 116,7 milj. euroa ja ulkoisten tuottojen osuus noin 14,6 milj. euroa. Toimintatuotot toteutuvat lähes budjetin mukaisesti ollen yhteensä 131,0 milj. euroa.

Kokonaisuutena tulosalueen käyttötalousmenot toteutuvat pääosin budjetin mukaisesti (101 %), kuitenkin ylittäen budjetin yhteensä noin 1,1 milj. eurolla. Menojen ylitykseen ovat osaltaan vaikuttaneet mm. kiinteistönhoito ja turvapalveluiden kasvanut tarve sekä laajarunkoisten rakennusten turvallisuuden arvioinnista annetun lain vaatimat selvitykset.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Toimitilamäärä (m²)	814 816	826 182	826 304
Käyttökustannukset (milj. €) *)	15,5	15,9	16,0
Kiinteistönhoito (€/m²) **)		14,71	14,90
Uudisrakentaminen (brm²)	1842	11 370	11 188
Puretut kiinteistöt (m²)	1 472	620	839
Kiinteistöjen myynnit (t€)	896	1 000	1 131
Korjausvelka 75 % (t€) ***)	68 616	70 000	–
Energiansäästö (t€)	450	450	470
Asiakastyytyväisyys tiloihin (KTI, 1-5) ****)	-	3,45	-

*) Lämmitys, sähkö, vesi ja jätevesi.
**) Sisältää ennakoimattoman korjauksen ja ulkoalueiden hoidon.
***) Korjausvelka TP 2016 lasketaan kevään aikana.
****) Asiakastyytyväisyyskysely (KTI) järjestetään joka toinen vuosi.

14 51
Joukkoliikenne

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	13 490	0	13 490	12 938	552
Menot	-54 361	0	-54 361	-42 433	-11 928
Toimintakate	-40 871	0	-40 871	-29 496	-11 375

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vuonna 2016 jatkettiin pitkälti edellisvuoden linjastolla. Alueellinen kutsuohjattu palvelulinjasto jatkoi liikennöintiään vuoden 2016 loppuun, jonka jälkeen se muutettiin reittipohjaiseksi.

Talousarvion toteutuminen

HSL hyvitti Vantaan vuoden 2016 kuntaosuutta noin 0,5 milj. eurolla Länsimetron viivästymisen vuoksi. HSL:n kuntaosuus toteutui budjetoitua pienempänä, minkä vuoksi Vantaan ylijäämä kasvoi edelleen ja toimintamenot alittivat talousarvion. Ylijäämää syntyi ennakoitua alhaisemmista poltto- ja voiteluainekustannuksista sekä korkotasosta.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016 *)
Matkustajamäärä (matkat milj., koko HSL)		357	N/A

*) HSL ei pysty tuottamaan tätä lukua järjestelmäuudistuksen vuoksi.

14 50
Kuntatekniikan keskus

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	22 000	26 000	48 000	48 960	-960
Valmistus omaan käyttöön	38 965	0	38 965	43 962	-4 997
Menot	-81 105	-89	-81 194	-82 633	1 439
Menot ilman VOK	-42 140	-89	-42 229	-38 671	-3 558
Toimintakate	-20 140	25 911	5 771	10 290	-4 519

Taulukko sisältää Helsingin seudun ympäristöpalvelujen (HSY) vesihuollon rakentamisen suunnitteluun ja toteuttamiseen varattua määrärahaa tuloihin ja menoihin 9,0 milj. euroa sekä toteutuneita tuloja ja menoja 4,7 milj. euroa.

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vuonna 2016 sähköistä asiointia edistettiin siten, että sijoitus- ja yleisten alueiden tilapäisten käyttölupien osalta otettiin käyttöön sähköinen lupapisteasiointi.

Toimialan uusi keskitetty asiakaspalvelupiste avattiin Kielotie 13 kivijalassa 13.6.2016, jolloin kuntatekniikan keskuksesta asiakaspalvelutoiminta siirtyi toimialan yhteiseen asiakaspalvelupisteeseen. Muutos koski yhteensä kolmea henkilöä mittausosastolta ja kadunpidosta.

Toimialan yhteinen maankäytön toimintamalli ja tietojärjestelmä -hanke MATTI saatiin kilpailutettua keväällä ja hankintapäätös tehtiin kesäkuussa 2016. Toimittajaksi valittiin Esri -ryhmittymä. MATTI sisältää maankäytön suunnittelun ja kuntateknisen infran elinkaaren hallinnan sekä kartta- ja paikkatiedon tuotannon ja hallinnan. Tulevaisuudessa maankäytön koko elinkaaren tiedot kaavoituksesta, suunnittelusta ja rakentamisesta ylläpitoon saakka muodostavat digitaalisesti hallittavan kokonaisuuden, joka perustuu paikkatietoon.

MATIN tavoitteena on kehittää ja yhtenäistää toimialan prosesseja, parantaa tiedon saatavuutta sekä lisätä avoimuutta ja vuorovaikutusta. Toimintaa tehostetaan toiminnanohjausjärjestelmän sekä roolipohjaisten käyttöoikeuksien avulla.

Kuntatekniikan keskuksella on merkittävä rooli MATTI -hankkeessa mm. tuoteomistajana sekä usean prosessin omistajana. Kaupungininsinööri toimii tuoteomistajana ja ohjausryhmän puheenjohtajana ja ohjausryhmässä tulosaluetta edustaa toinenkin jäsen. Kuntatekniikan keskuksen edustajia työskentelee hankkeessa myös muutosjohtamistyössä ja muutosagentteina, myöhemmin myös testauksessa.

Hanketta esiteltiin yleisölle ensimmäisen kerran Hakunilan kartanossa pidetyssä toimialan tulevaisuuspäivässä 15.6.2016. Sopimusneuvottelujen jälkeen käynnistyi koko syksyn kestänyt määrittelyvaihe, jossa tulevan toimintamallin lisäksi määriteltiin ja kuvattiin toimialan prosesseja. Hanke on laaja ja ensimmäisen vaiheen käyttöönotto on arviolta vuoden 2018 alkupuolella.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Tietomallipohjaiseen julkisen kaupunkitilan eli katujen ja puistojen suunnitteluun, rakentamiseen ja kunnossapitoon siirrytään kokonaisuudessaan MATTI -hankkeen käyttöönoton myötä vuoden 2019 alussa. Tietomallinnusosaamisen lisäämiseksi kuntatekniikan keskus on kouluttanut ja kouluttamassa useita henkilöitä tieto-

mallikoordinaattoreiksi ennakoiden. Suunnittelun keskeistä työkalua, Novapoint -järjestelmää, testataan jo vuoden 2017 aikana, mikä edellyttää mm. mittavaa panostusta henkilöstön koulutukseen.

Hankintojen vastuujakotaulukkoa on jalkautettu avainhenkilöille ja hyvää yhteistyötä hankintakeskuksen kanssa on jatkettu mm. säännöllisissä yhteistyöpalavereissa. Kuntatekniikan keskus on laatinut kaupunkitila-ohjeen, joka hyväksytään teknisessä lautakunnassa keväällä 2017, mikä osaltaan ohjaa julkisen kaupunkitilan suunnittelua ja rakentamista kustannustehokkaaseen ja koneellisesti kunnossapidettävään lopputuotteeseen.

Talousarvion toteutuminen

Kuntatekniikan keskuksen nettotulostavoite ylitettiin. Tulot ylittivät korotetun talousarvion lopulta noin 5,4 milj. eurolla ollen 44,4 milj. euroa. Alkuperäinen talousarvio oli 13 milj. euroa, mutta sitä nostettiin 12.12.2016 kaupunginvaltuuston päätöksellä 26 milj. eurolla, jolloin uusi talousarvio nousi 39 milj. euroon. Alkuperäiseen talousarvioon nähden tulot ylittyivät siis noin 31,4 milj. eurolla. Tulojen talousarvion korotuksen taustalla oli Kivistön kaupunkikeskuksen sopimuskorvauksena saatujen maa-alueiden kirjaamiskäytäntö, jonka vuoksi sopimuskorvauksena saadut maa-alueet kirjattiin investointiosan menoksi ja vastaavaksi kuntatekniikan keskuksen käyttötalouden tuloksi. Koska menot säilyivät talousarviossa ennallaan, tulotavoitteen nostaminen tarkoitti kuntatekniikan keskuksen katteen nousua.

Tulosalueen kulut kokonaisuudessaan ylittivät talousarvion noin 0,5 milj. eurolla. Vuoden 2016 talvikausi oli lumimäärältään hieman tavanomaista alhaisempi. Lunta kuljetettiin kaupungin lumenvastaanottoalueille noin 11 000 kuormaa, kun pitkän ajan keskiarvo vuodesta 1988 lähtien on noin 14 000 kuormaa vuodessa. Leuto talvi aiheutti märän ja pehmeän asfaltin reikiintymistä sekä kulumista. Syntyneet vauriot lisäsivät päällysteiden paikkaus- ja uudelleenpäällystystarpeita sekä -kustannuksia.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Liikenneväylien ylläpito (€/m²)	1,43	1,65	1,50
Rakennetun katuvihreän ylläpito (€/m²)	0,23	0,27	0,24
Rakennetun puiston (A-luokka) ylläpito (€/m²)	0,57	0,54	0,52
Maanläjitysalueille tuodut kuormat (kpl/a)	37 556	40 000	28 887
Maanmittauspalvelujen tuottavuus (suoritteita mm. tonttien lohkomiset kpl/henkilötyövuosi)	19,30	20,50	21,20
Tonttijaon laadinnan kestoaika (vrk)	49	50	48

14 52
Varikko

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	5 662	0	5 662	6 460	-798
Menot	-4 727	-21	-4 748	-5 187	439
Toimintakate	935	-21	914	1 273	-359

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Varikon varsinainen toiminta jatkui pääsääntöisesti ennallaan, oma korjaamo keskittyi pääasiassa työkone- ja raskaan kaluston akuuttikorjauksiin sekä lisälaitteiden ja sesonkikoneiden kausihuoltoon ja korjauksiin. Kalus-

ton huolto- ja korjauskustannuksista ostopalveluiden osuus oli noin 42 prosenttia. Leasing-kaluston osuus ajoneuvoista oli noin 58 prosenttia.

Talousarvion toteutuminen

Toteutuneet toimintatuotot olivat noin 14 prosenttia ja toimintakulut noin 9 prosenttia käyttösuunnitelmaa suuremmat, joten talousarvion nettotavoite saavutettiin. Toimintatuottoja lisäsi ajoneuvojen hyvä käyttöaste sekä arvioitua suuremmat poistetun kaluston myyntituotot. Toimintakuluja lisäsi leasingkaluston määrän kasvu sekä huolto- ja korjauskustannusten nousu. Polttoainekulut olivat arvioitua pienemmät johtuen vähälumisesta talvesta sekä polttoaineiden hintojen vakaudesta. Myös henkilöstökulut olivat käyttösuunnitelmaa pienemmät johtuen henkilövajeesta.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Polttoaineen kulutus (L/ajoneuvo/v)	1 581	1 500	1 586

14 7
Ympäristölautakunta yhteensä

Vastuuhenkilö: Hannu Penttilä

Toimielin: Ympäristölautakunta

Puheenjohtaja: Markku Weckman

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	3 991	0	3 991	5 990	-1 999
Menot	-6 649	-97	-6 746	-6 832	85
Toimintakate	-2 658	-97	-2 755	-842	-1 913

14 7
Ympäristölautakunta bruttoyksiköt

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	491	0	491	529	-38
Menot	-3 714	-76	-3 789	-3 454	-336
Toimintakate	-3 223	-76	-3 298	-2 924	-374

Toiminnan kuvaus

Ympäristölautakunnan alaiseen toimintaan kuuluvat sitovina bruttobudjetoituina yksiköinä ympäristölautakunta ja ympäristökeskus. Nettobudjetoituna yksikkönä toimii rakennusvalvonta.

14 74
Ympäristölautakunta

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-60	0	-60	-51	-9
Toimintakate	-60	0	-60	-51	-9

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Lautakunta kokoontui 10 kertaa vuoden 2016 aikana. Lautakunnassa on 14 jäsentä, kaupunginhallituksen edustaja, nuorisovaltuuston edustaja ja kokouksessa läsnä olevat virka- ja toimihenkilöt.

Vuonna 2016 lautakunta käsitteli yhteensä 146 pykälää.

14 76
Ympäristökeskus

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	491	0	491	529	-38
Menot	-3 654	-76	-3 729	-3 403	-326
Toimintakate	-3 163	-76	-3 238	-2 874	-365

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Ympäristökeskus toteutti asiakastyytyväisyyskyselyn, joka lähetettiin osalle ympäristökeskuksen asiakkaista (lupaa hakeneet, ilmoituksen tekijät, tarkastettavat kohteet). Palaute oli varsin myönteinen, mm. palveluihin tyytyväisyyttä mittaavan kysymyksen keskiarvo oli 3,5/4.

Maakuntauudistuksella on vaikutuksia ympäristökeskuksen toimintaan, jos ympäristöterveydenhuollon tehtäviä siirretään maakunnan tai pääkaupunkiseudun järjestettäväksi. Ympäristökeskus on osallistunut valmisteluun liittyviin työryhmiin ja seminaareihin ja henkilöstölle on informoitu asian etenemisestä.

Vantaa ja Porvoo aloittivat vuoden alusta yhteistyön kunnalliseen eläinlääkäripäivystykseen liittyen. Vantaa huolehtii Porvoon päivystysalueen pieneläinten kiireellisestä eläinlääkäriavusta virka-ajan ulkopuolella ja Porvoo huolehtii vastaavasti Vantaan alueen suureläinten hoidosta. Yhteistyö on toiminut hyvin. Vantaan kaupungin eläinlääkärivastaanoton potilastietojärjestelmä kilpailutettiin syksyn aikana. Uusi järjestelmä otettiin käyttöön loppuvuodesta.

Ympäristöterveydenhuollon lupia ja ilmoituksia oli arvioitua enemmän, mutta käsittelyajat saatiin pidettyä tavoitteiden mukaisina. Asumisterveyden osalta henkilöstöresursseissa oli vajausta kevään ja kesän aikana, mutta tilanne saatiin normalisoitumaan syksyn aikana. Loppuvuodesta asuntoihin ja esimerkiksi kouluihin tehtävät tarkastukset pystyttiin toteuttamaan normaalisti.

Ympäristölupia uusille toiminnoille käsiteltiin poikkeuksellisen paljon, samoin vapautushakemuksia vesihuoltoon liittymisestä saapui kaksinkertainen määrä aiempiin vuosiin verrattuna. Ympäristöhaitoista ilmoitettiin

noin kolmanneksen enemmän kuin edellisenä vuonna. Lupien ja ilmoitusten käsittely vaati resursseja, jonka takia valvontasuunnitelman mukaisiin tarkastustavoitteisiin ei päästy.

Ympäristökeskus osallistui purojen ja jokien teemavuoden toteuttamiseen. Teemavuonna edistettiin puro- ja jokiluonnon tunnettavuutta, järjestettiin talkoita, kehitettiin virkistyskäyttöä ja kunnostettiin puroja ja jokia. Teemavuoden purotalkkarit olivat ympäristökeskuksen palveluksessa. Ekotukitoiminnassa jatkettiin ekotukihenkilöiden koulutuksen lisäksi esimiesten kouluttamista.

Koko Vantaan kattavan ympäristöohjelman toimikausi (2013–2016) päättyi. Ympäristökeskus käynnisti resurssiviisauden toimintamallin valmistelun. Toimintamallin mukaiseen tiekarttaan kootaan kaupungin ympäristötavoitteet ja toimenpiteet, joilla hillitään ilmastonmuutosta ja sopeudutaan siihen sekä edistetään kiertotaloutta.

Talousarvion toteutuminen

Ympäristökeskus pääsi tulotavoitteeseen. Menot alittuivat annetusta kehyksestä. Säästöjä syntyi muun muassa palveluiden ostoista.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Ympäristöterveys			
Luvat ja ilmoitukset	339	300	397
Tarkastusten määrä	1 833	2 000	1 837
Eläinlääkärin potilaat	4 445	5 000	4 633
Ympäristönsuojelu			
Ympäristöluvat, -ilmoitukset ja rekisteröinnit	102	120	114
Tuotetut asiantuntijapalvelut mm. tarkastukset (kpl)	4 839	4 500	5 086
Rauhoitetut luonnonsuojelualueet/ha	1 241	1 350	1 249

14 75
Rakennusvalvonta

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	3 500	0	3 500	5 460	-1 960
Menot	-2 936	-21	-2 957	-3 378	421
Toimintakate	564	-21	543	2 083	-1 539

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Rakennusvalvonta siirtyi toiminnassaan kokonaisuudessaan (100 %) sähköiseen asiointiin kun sähköinen katselmustoiminta siirtyi mobiiliksi 1.11.2016 ja lupien sähköinen arkistointi otettiin käyttöön vuoden lopussa. Kehittämisprojekti 5D -mallinnustyökalun kehittämiseksi lupakäsittelyn tueksi ja ns. täydentyvän kaupunkimallin rakentamiseksi saatiin päätökseen.

Talousarvion toteutuminen

Voimakkaan rakentamisen johdosta talousarvion nettotavoite ylitettiin selkeästi.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Aloitetut asunnot	3 099	2 500	4 299
Kokonaisala, m^2	414 261	480 000	428 000
Tulot/menot, %	142,3	108,0	161,2
Menot/lupien kokonaisala (€/m^2)	8,05	6,10	7,89
Valmistuneet rakennukset, kpl	563	750	592
Toimitilat m^2	1 021	1 021	1 021

Liikelaitokset

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitos

Tuloslaskelma

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Liikevaihto	37 421	0	37 421	37 398	23
Liiketoiminnan muut tuotot	53	0	53	226	-173
Materiaalit ja palvelut	-4 937	0	-4 937	-4 902	-35
Henkilöstökulut	-25 734	0	-25 734	-25 073	-661
Poistot ja arvonalentumiset	-1 713	0	-1 713	-1 528	-185
Liiketoiminnan muut kulut	-5 090	0	-5 090	-5 027	-63
Liikeylijäämä (-alijäämä)	0	0	0	1 094	-1 094
Muut rahoitustuotot	0	0	0	1	-1
Muut rahoituskulut	0	0	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	0	0	0	1	-1
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	0	0	0	1 095	-1 095
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	-1 835	1 835
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	2 177	-2 177
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0	0	0	1 437	-1 437

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Pelastuslaitos vastaa Keski-Uudenmaan pelastustoimen alueen turvallisuudesta pelastustoimen keinoin sekä huolehtii ensihoitopalvelusta voimassa olevien sopimusten mukaisesti. Pelastustoimen alue muodostuu Hyvinkään, Järvenpään, Keravan ja Vantaan kaupungeista sekä Mäntsälän, Nurmijärven, Pornaisten ja Tuusulan kunnista. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen liikelaitoksen hallinto järjestetään liikelaitoksen johtosäännön sekä Vantaan kaupungin johtosääntöjen ja hallintosäännön määräyksin. Kaupungin organisaatiossa Keski-Uudenmaan Pelastuslaitos kuuluu konsernihallinnon ja asukaspalveluiden toimialaan. Liikelaitoksella on johtokunta, johon kuuluu 15 henkeä.

Euroopassa tapahtuneiden terroritekojen takia pelastuslaitos tarkisti valmiussuunnitelmansa sekä valmiutensa. Suomeen syksyllä 2015 tulleiden turvapaikanhakijoiden lukumäärä putosi heti alkuvuodesta ja pelastustoimen alueelle ei enää perustettu uusia vastaanottokeskuksia, vaan osa vanhoista keskuksista lakkautettiin vuoden aikana. Kohteisiin tehtiin lukuisia valvonta- ja neuvontakäyntejä kuitenkin vuoden aikana ja tilannetta seurataan yhä.

Pelastuslaitoksen johtokunta päätti vapauttaa nuohouksen vapaalle kilpailulle 1.1.2015 alkaen. Päätöstä puolsivat kuntien lausunnot nuohouksesta sekä Hyvinkään ja Pornaisten aikaisemmat päätökset vapauttaa nuohous vapaalle kilpailulle. Tilannetta seurattiin aktiivisesti varmistuaksemme vapaan kilpailun nuohouksen toimivuudesta. Nokipalojen ei ole havaittu lisääntyneen.

Jehu-Malja-kilpailu, joka on palokuntien kilpailu suomenmestaruudesta, pidettiin 14.5.2016. Kilpailun järjestäminen oli voimanponnistus pelastuslaitokselle, mutta onnistui hyvällä yhteistyöllä sopimuspalokuntien ja henkilöstön kanssa.

Pelastuslaitoksella on yhteistoimintasopimukset ensihoidon toteuttamisesta Hyvinkään sairaanhoitoalueen ja HYKS-Peijas alueen kanssa. Joulukuun 21. päivänä julkaistu sote-ratkaisu vaikuttaa todennäköisesti myös ensihoidon järjestämiseen tulevaisuudessa.

Pelastustoimi siirtynee perustettaville maakunnille vuoden 2019 alussa. Sisäministeriö on perustanut siirtoa valmistelevan hankkeen. Joulukuun 21. päivän hallituksen ratkaisun perusteella Keski-Uudenmaan pelastuslaitos siirtyy osaksi Uudenmaan alueen pelastusaluetta, joka vastaa noin 1,6 milj. ihmisen turvallisuudesta. Vantaan kaupunginhallitus on helmikuussa 2017 esittänyt valtioneuvostolle, että Keski-Uudenmaan pelastuslaitos pysyisi itsenäisenä eikä pelastuspalveluita siirretä maakuntaan. Pelastustoimen ja Uudenmaan yhteistyön valmistelutyö vie osan pelastuslaitoksen voimavaroista.

Pelastuslaitos on kehittänyt toimintaansa viimeisten vuosien aikana mm. Klaukkalan kärkiyksiköllä, TUTOR-palotarkastus -ohjelmalla sekä asuinkiinteistöjen omavalvonnalla. TUTOR- palotarkastus perustuu palotarkastuskohteen itsearvioon turvallisuudestaan sekä viranomaisen tekemään arvioon. Omavalvonnassa kiinteistön omistaja tekee oman palotarkastuksen kiinteistössään ja palauttaa lomakkeen pelastuslaitokselle. Lisäksi pelastuslaitos on valistanut aktiivisesti mm. sosiaalisen median välityksellä.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen alueella vuonna 2016 oli 7 120 pelastustehtävää (vuonna 2015 pelastustehtäviä oli 6 659). Tehtävämäärässä oli noin 9 prosentin kasvu edellisvuoteen. Ensihoidon osalta kokonaistehtävämäärä oli 32 522 (30 224 tehtävää vuonna 2015). Ensihoidon osalta kasvua oli 8 prosenttia.

Talousarvion toteutuminen

Pelastuslaitoksen johtokunnan hyväksymä talousarvio on tehty kahdelle eri toiminnalle, pelastustoimelle ja ensihoidolle. Talousarviossa Vantaan valtuuston asettamana talousarvion sitovana tavoitteena oli liikeylijäämä 0 euroa. Tavoite saavutettiin liikeylijäämällä 1,1 milj. euroa. Tilikauden ylijäämäksi muodostui poistoerokirjausten ja varausten jälkeen 1,4 milj. euroa.

Pelastustoimen osalta liikevaihto oli 27,7 milj. euroa (27,6 milj. euroa vuonna 2015). Liiketoiminnan muut tuotot olivat 0,2 milj. euroa (0,1 milj. euroa vuonna 2015). Toimintatuotot ylittivät talousarvion 0,2 milj. euroa.

Toimintakulut olivat 25,3 milj. euroa (24,9 milj. euroa vuonna 2015). Tästä materiaali- ja palveluostoja oli 3,7 milj. euroa, henkilöstökuluja 17,3 milj. euroa ja liiketoiminnan muita kuluja 4,3 milj. euroa. Toimintakulujen talousarvio toteutui 97 prosenttisesti.

Pelastustoimen liikeylijäämään 1,1 milj. euroa vaikutti merkittävästi henkilöstökulujen jääminen 0,6 milj. euroa ennakoitua pienemmäksi. Alitus johtui avoimista vakansseista hallinnon, päällystön ja tukipalveluiden osalta. Myös kilpailukykysopimuksessa sovittu lomarahojen 30 prosentin vähennys sekä vuoden 2015 sivukuluoikaisu pienensivät lomapalkkavelan määrää. Poistojen osalta säästöä syntyi 0,2 milj. euroa.

Ensihoidon osalta talousarvion sitova tavoite toteutui. Liikevaihto oli 9,7 milj. euroa (9,1 milj. euroa vuonna 2015). Ensihoidon kuljetustuloja kertyi tilikaudella 3,3 milj. euroa. Hyvinkään sairaanhoitoalueelle palautettiin tuloja 1,9 milj. euroa (1,7 milj. euroa vuonna 2015). Peijaksen sairaanhoitoalueen osalta tulokertymä oli 1,4 milj. euroa (1,3 milj. euroa vuonna 2015).

Toimintakulut olivat 9,7 milj. euroa (9,0 milj. euroa vuonna 2015). Materiaalien- ja palveluiden osuus oli 1,2 milj. euroa, henkilöstökulujen 7,7 milj. euroa ja liiketoiminnan muiden kulujen 0,8 milj. euroa.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Valvontakohteet ja omavalvontalomakkeet	12 752	9 500	7 426
Valistus ja neuvonta (henk.)	104 345	87 000	88 616
Pelastustoimen tehtävät	6 652	6 600	7 119
Ensihoitotehtävät	30 224	31 000	32 522
Menot €/asukas	81,33	84,51	82,38

Rahoituslaskelman lyhennelmä

1 000 €	Talousarvio 2016	Toteutuma	Ylitys/alitus
Toiminnan ja investointien rahavirta	-587	631	-1 218
Rahoituksen rahavirta			
Oman pääoman muutokset	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset		941	-941
Rahavarojen muutos	-587	1 572	-2 159

Varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta oli 631 151 euroa. Tilikauden rahavarojen muutos 1 572 116 euroa nostaa rahavarojen määrän 1 700 220 euroon.

Investoinnit

1 000 €	Talousarvio 2016	Toteutuma	Ylitys/alitus
Pelastus- ja sammutusyksiköt, muu ajoneuvokalusto	-2 170	-1 943	-227
Muu pelastus- ja huoltokalusto	-40	-98	58
Asemakalusto	0	-167	167
Johtokeskukset	0	-11	11
Väestönsuojelujärjestelmät	-40	-23	-17
Tietojärjestelmät	-50	0	-50
Investoinnit yhteensä	-2 300	-2 242	-58
Valtionosuudet ja luovutustulot	0	250	-250
Investoinnit netto	-2 300	-1 992	-308

Vantaan valtuuston asettama sitova tavoite investoinneille oli 2,3 milj. euroa.

Investointien tavoitetaso alitettiin 57 988 eurolla. Investointeihin kului 2,2 milj. euroa. Investointien rahoitusosuuksien 102 880 euroa ja autojen myynnistä kertyneiden luovutustulojen 146 926 euroa jälkeen nettoinvestoinnit olivat 2,0 milj. euroa.

Tilikaudella pelastus- ja sammutusyksiköihin sekä muuhun ajoneuvokalustoon käytettiin 2,0 milj. euroa. Asema- ja johtokeskuskalustoon käytettiin 178 457 ja väestöhälyttimiin 22 725 euroa.

Vantaan Työterveys liikelaitos

Tuloslaskelma

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Liikevaihto	6 724	0	6 724	6 935	-211
Liiketoiminnan muut tuotot	25	0	25	41	-16
Materiaalit ja palvelut	-2 419	0	-2 419	-2 435	16
Henkilöstökulut	-3 625	0	-3 625	-3 401	-224
Poistot ja arvonalentumiset	-42	0	-42	-36	-6
Liiketoiminnan muut kulut	-482	0	-482	-504	22
Liikeylijäämä (-alijäämä)	181	0	181	600	-418
Muut rahoitustuotot				3	-3
Kunnalle maksetut korkokulut	-11	0	-11	-11	0
Korvaus peruspääomasta	-3	0	-3	-3	0
Muut rahoituskulut				0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	-13	0	-13	-11	-2
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	168	0	168	589	-421
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	1	-1
Vapaaeht. varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	42	0	42	35	7
Tuloverot	-10	0	-10	-16	6
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	200	0	200	609	-409

Toiminta, keskeiset muutokset ja palvelujen kehittäminen

Vantaan Työterveys liikelaitos on Vantaan kaupungin organisaatiossa kunnallinen liikelaitos, jonka tehtävänä on vastata työterveyshuoltolaissa, kansanterveyslaissa ja muussa lainsäädännössä tarkoitetuista kaupungin järjestämisvastuulle kuuluvista työterveyshuollon palveluista Vantaan kaupungille, Vantaan, Helsingin, Espoon ja Kauniaisten yrityksille sekä merimiesterveydenhuollon palveluista Helsingin kaupungille. Espoo, Helsinki ja Kauniainen ovat eriyttäneet yritystyöterveyshuollon järjestämisvastuun muusta kunnan järjestämisvastuulla olevasta kansanterveystyöstä kansanterveyslain 5 §:n mahdollistamalla tavalla. Toimimme neljässä eri toimipisteessä pääkaupunkiseudulla.

Vuosi 2016 oli Vantaan työterveys liikelaitokselle taloudellisesti ja toiminnallisesti hyvä vuosi. Liikelaitoksessa toteutettiin mm. yli 38 000 vastaanottokäyntiä ja asiakaskunta kasvoi noin 6 prosenttia.

Liikelaitos panosti vahvasti digitaalisiin ratkaisuihin vuonna 2016. eArkiston käyttöönotto tapahtui suunnitellusti ja hallitusti toukokuussa 2016. Liikelaitos laajensi työterveyshoitajan virtuaalivastaanottoa sekä otti käyttöön työterveyshoitajien nettiajanvarauksen. Muutokset sujuvoittavat ja nopeuttavat asiakkaan asiointia työterveyshuollossa. Vuoden alusta kaikkiin yritysasiakkaiden terveystarkastuksiin liitettiin työhyvinvointikysely. Kysely tehostaa terveystarkastuksen kulkua ja parantaa terveystarkastuskokonaisuuden laatua. Käynnistimme ensimmäisenä Suomessa työpaikan etäkeuhkofunktiomittaukset menestyksekkäästi. Asiakkailta tullut palaute muutoksista on erittäin positiivista. Asiakasyritysten sopimusprosessia uusittiin nettisivuillamme täytettävällä sopimuslomakkeella, jolloin sopimusprosessi tehostuu ja nopeutuu entisestään.

Suoritimme vuosittaisen ostaja-asiakas asiakastyytyväisyyskyselyn ja jälleen kerran asiakkaamme antoivat meille arvosanaksi kaikista toiminnoistamme Hyvä. Palautteiden perusteella päätimme kehittää työterveyspalvelujen visualisointia työterveyshuollon tuotteiden ymmärtämisen edistämiseksi.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Talouden tasapaino ja henkilökunnan työn tuottavuus ja tehokkuus on edelleen keskeinen painopiste. Tavoitteisiin päästiin hyvin, sillä koko liikelaitoksen talousarvion mukainen toiminnallinen tulos (kate 3) ylitettiin 370 224 eurolla ja se parani 59 387 euroa vuoteen 2015 nähden.

Liikelaitosta sitova taloudellinen tavoite on pääoman tuottovaatimus. Laitos täytti sille asetetun vaatimuksen ja tuloutti kaupungille korvausta peruspääomasta 2 664 euroa (2 664 euroa vuonna 2015) ja korkoa kaupungin lainasta 10 658 euroa (10 658 euroa vuonna 2015).

Talousarvion toteutuminen

Rahoituserät olivat asetettujen raamien mukaiset; korkokulut kunnalle 10 658 euroa (korko 7 %) ja korvaus peruspääomasta 2 664 euroa (korko 7 %). Saamiset kunnalta olivat vuoden 2016 lopussa 2,4 milj. euroa (1,9 milj. euroa vuonna 2015). Tilikauden 2016 oman kunnan ulkopuolisesta työstä maksetaan tuloveroa 0,016 milj. euroa voitollisen tuloksen takia. Pankkitilillä olevat varat olivat 0,3 milj. euroa (0,45 milj. euroa vuonna 2015).

Liikevaihto oli 6,9 milj. euroa (7,1 milj. euroa vuonna 2015) ja muut tuet ja avustukset olivat 0,04 milj. euroa (0,05 milj. euroa vuonna 2015). Myynti ylitti talousarvion 3 prosentilla.

Toimintakulut olivat 6,4 milj. euroa, mistä materiaaliostoja oli 0,08 milj. euroa ja palveluostoja oli 2,35 milj. euroa, henkilöstökuluja 3,4 milj. euroa ja liiketoiminnan muita kuluja 0,52 milj. euroa.

Liikelaitos teki Vantaalla, Espoossa, Helsingissä ja Kauniaisissa voitollisen tuloksen. Tilikaudelta 2016 laskutetaan Helsingin kaupungilta yritystyöterveyshuollon yhdistymissopimuksen tappiontasausjärjestelyn mukaisesti tappiontasausta yhteensä 28 272 euroa. Laskutettava summa muodostuu tilikauden 2016 merimiestoimipisteen tappiosta.

Tilikauden aikana ei ole todettu omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa menetyksiä tai arvonalennuksia. Omaisuuden luovutuksia ei Vantaan Työterveys liikelaitoksella ole.

Rahoituslaskelman lyhennelmä

1 000 €	Talousarvio 2016	Toteutuma	Ylitys/alitus
Toiminnan ja investointien rahavirta	140	574	-434
Rahoituksen rahavirta			
Oman pääoman muutokset	0	0	0
Ylijäämän palautus kunnalle	0	-141	141
Muut maksuvalmiuden muutokset		-572	572
Rahavarojen muutos	140	-139	279

Investoinnit

1 000 €	Talousarvio 2016	Toteutuma	Ylitys/alitus
Irtain omaisuus	-60	-35	-25

Investointivarausta purettiin tilikaudella 1.1.–31.12.2016 34 521,01 euroa ja se käytettiin toimipisteiden kalusteinvestointeihin sekä e-arkisto -toiminnallisuuden käyttöönottoon.

Tunnusluvut

Tuottavuutta ja vaikuttavuutta kuvaavat tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Tilikauden ylijäämä, 1000 EUR	561	200	608
Laskutettavan työajan osuus työajasta %	55 %	56 %	53 %
Asiakassopimukset yhteensä, kpl	4 100	4 264	4 464
Asiakassopimusten piirissä oleva henkilöstö, kpl	30 200	31 408	31 655
Kela 2 - sopimusten piirissä olevan henkilöstön osuus %	43 %	46 %	42 %
Asiakastyytyväisyys asteikolla 1-4	3,8	3,8	4

Rahastot

Asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahasto

Asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston sääntöjen 10 §:n mukaan rahastosta laaditaan tilikausittain tilinpäätös, joka käsittää tuloslaskelman, taseen ja rahoituslaskelman sekä toimintakertomuksen.

Rahaston tuloslaskelman mukainen tilikauden tulos siirretään tilinpäätöksestä rahastopääomaan.

Tuloslaskelma muodostetaan myönnettyjen lainojen koroista ja nostetuista avustuksista sekä saamattomien lainanlyhennysten luottotappioista. Luottotappioista päättää kaupunginhallitus.

Rahaston tilinpäätös yhdistellään kaupungin tilinpäätöksen.

Vuoden 2016 käyttösuunnitelman toteutuminen

Käyttösuunnitelman mukaan uusia antolainoja arvioitiin myönnettävän 8,0 milj. euroa ja avustuksia 0,5 milj. euroa.

Rahaston lainoja ja hissiavustuksia on voinut hakea ympäri vuoden. Vuoden aikana ei myönnetty uusia lainoja eikä hissiavustuksia haettu.

Rahaston saatavien periminen

Vuoden 2016 aikana ei kirjattu luottotappiota.

Rahaston pääoma

Rahaston pääoma 31.12.2016 oli 91.176.205,46 euroa.

Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahasto

Rahastosta rahoitettiin uuden Myyrmäen keskustan suunnittelua, Kivistön keskuksen ja Tikkurilan kehittämishankkeita sekä aluemarkkinointia.

Kivistön Putkijäte Oy:n tilaama putkikeräysjärjestelmä on otettu käyttöön Vantaan Kivistön keskustan uusilla asemakaava-alueilla 12.8.2015 alkaen. Putkikeräysjärjestelmän piirissä on tällä hetkellä niin kutsutun investointivaiheen 1 -alueelle rakennetut uudet kerrostalot ja pienkiinteistöt sekä lisäksi erityiskohteena Aurinkokiven monitoimitalo. Tähän mennessä kertyneen tiedon perusteella putkikeräysjärjestelmän käyttöönotto on sujunut hyvin ilman olennaisia teknisiä ongelmia.

Kivistön kaupunkikeskuksen asemakaava tuli voimaan 24.8.2016 valituskierroksen jälkeen. Kivistön keskustasta kaupunki myi seitsemän kerrostalotonttia. Kivistön keskustassa ja asuntomessualueella oli vuoden 2016 lopussa valmiina 26 kerrostaloa, joissa on 1 276 asuntoa. Rakenteilla oli 13 kerrostaloa, joihin valmistuu 499 asuntoa.

Keimolanmäen asuntorakentaminen alkoi vuonna 2015. Keimolanmäessä oli vuoden 2016 lopussa valmiina 7 kerrostaloa, joissa on 483 asuntoa. Rakenteilla oli 2 kerrostaloa, joihin valmistuu 168 asuntoa. Kaiken kaikkiaan Kivistöön on valmistunut 1 759 kerrostaloasuntoa, joissa asuu noin 2 500 asukasta.

Tikkurilan keskustassa rakenteilla olevaan Dixin II-vaiheeseen valmistuu kaksi toimistorakennusta sekä liiketilaa. Viimeinen rakennusvaihe on aloittamatta. Vuoden 2016 aikana Tikkurilaan (Tikkurila, Jokiniemi, Viertola,

Koivuhaka) valmistui 4 kerrostaloa ja asuntoja kaikkiaan 308 kpl. Vuoden 2016 lopussa 17 kerrostaloa oli rakenteilla ja asuntoja kaikkiaan 1 080 kpl. Tikkurilan keskustakorttelin (ns. kirkon kortteli) kehittämiseen ja toteuttamiseen valittiin yhteistyökumppani Vantaan seurakuntayhtymän kanssa pidetyn kilpailun perusteella. Tikkurilan Jokirannan maisema-arkkitehtuurikilpailun voittaja valittiin ja jatkosuunnittelu on käynnissä. Jokiniemeen Asemasillan itäpäähän on rakenteilla toimistotalo, johon sijoittuu myös liiketilaa.

Korson keskustassa on Korson tornitalon 120 asunnon rakentaminen käynnissä. Myyrmäen keskustan suunnittelu- ja tontinluovutuskilpailun voittajaksi valittujen yhteistyökumppaneiden kanssa on keskustaan laadittu asemakaavaluonnos. Martinkeskuksen ostoskeskuksen ja Laajavuoren koulun kerrostalokaavat Martinlaaksossa tulleet voimaan ja vuoden 2016 lopussa on 270 asunnon rakentaminen käynnissä.

Aviapolis

Aviapoliksen kasvu Suomen nopeimmin kehittyvänä yritysalueena sekä työpaikkakeskittymänä on jatkunut. Aviapoliksen kehitys liittyy globaalisti tunnistettuun ilmiöön, jossa lentokenttä toimii alueensa taloudellisena moottorina ja luo liiketoimintapotentiaalia yrityksille. Aviapolis on maailman lentokenttäkaupunkien joukossa kuitenkin ainutlaatuinen. Alueesta rakennetaan kansainvälinen ja eloisa lentokenttäkaupunki, jossa työ, asuminen, palvelut ja virkistys sekoittuvat urbaanilla tavalla. Asumisen myötä lentokenttäkaupungissa avautuu uudenlaisia toimintamahdollisuuksia ja liiketoimintamalleja.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt alueen asemakaavoitusta ja hankkeita ohjaavan Aviapoliksen kaavarungon. Aviapoliksen aseman pohjoiselle sisäänkäynnille on valmistunut toimisto- ja liiketilaa. Aviapoliksen aseman eteläiselle sisäänkäynnille sijoittuvan liikekeskuksen ja asuinkerrostalojen rakennussuunnittelu on käynnistynyt. Aviapoliksen suuralueella on vireillä useita asemakaavamuutoshankkeita. Vantaan kaupunki päätti yhdessä viiden maanomistajan kanssa järjestää avoimen kansainvälisen ideakilpailun Aviapolis Urban Blocks, jossa haetaan synergisiä ja innovatiivisia raameja työlle, palveluille ja asumiselle kaavarunkoalueella sijaitseviin kortteleihin.

Aviapolista on kehitetty sekä suomalaisissa että kansainvälisissä verkostoissa ja markkinoitu lentokentän läheisyydestä hyötyville yrityksille ja investoreille mm. kiinteistöalan kansainvälisillä messuilla (MIPIM – tapahtuma Cannesissa keväällä ja ExpoReal Münchenissa syksyllä). Aviapoliksen brändäystä ja markkinointia on toteutettu yhteistyösopimukseen perustuen alueen maanomistajien, yritysten sekä alueella toimivien rakennusliikkeiden kanssa.

Investoinnit

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	10 199	-10 199
Menot	-1 700	0	-1 700	-103	-1 597
Julkinen käyttöomaisuus	-1 700	0	-1 700	-103	-1 597

Rahaston investointimenot alittivat merkittävästi budjetoidun. Investoinnit sisältävät Tikkurilan jokirannan kehittämisen ja Myyrmäen keskustan kehittämisen. Tilinpäätöksen yhteydessä rahastossa olleet parkkiyhtiöiden osakkeet siirrettiin kaupungin omistukseen. Osakkeiden siirrosta johtuen rahastolle kirjattiin 10,2 milj. euron investointitulo.

Sosiaalinen luototus

Sosiaalisia luottoja myönnettiin vuoden aikana 45 kpl 283 532,52 eurolla. Kaikkiaan luottoja on myönnetty 919 kpl vuosina 2004–2016 yhteismäärältään 4 932 187,80 eurolla.

Luottoja on jo maksettu kokonaan takaisin 620 kpl. Luotoista on irtisanottu 19 prosenttia (179 kpl). Irtisanotuista luotoista on 62 prosenttia (111 kpl) saatu jo kokonaan perityksi ulosoton kautta. Osalle irtisanotuista luotoista kertyy tällä hetkellä suorituksia ulosmittauksen kautta.

Sosiaaliseen luototukseen jätettiin 109 uutta hakemusta. Luottopäätöksiä tehtiin 152 kappaletta. Myönteisiä päätöksiä tehtiin 46 kpl, joista yksi lainahakemus peruttiin ja luottoja myönnettiin 45 kpl. Kielteisiä päätöksiä tehtiin kirjallisina 62 ja suullisina 44, yhteensä 106 kappaletta. Suullisissa päätöksissä asiakas ei jättänyt hakemusta kuultuaan tehdyn kokonaiskartoituksen jälkeen, ettei luoton myöntämiselle ole edellytyksiä.

Luoton jo saaneille asiakkaille myönnettiin 128 lyhennysvapaata kuukautta ja tehtiin 85 maksusuunnitelmaa rästiin jääneistä eristä. Luottoja irtisanottiin 11 kpl. Tuomioistuimille annettiin kuusi lausuntoa yksityishenkilön velkajärjestelyhakemuksista. Kuusi sosiaalista luottoa on yksityishenkilön velkajärjestelyn piirissä.

31.12.2016 sosiaalisen luoton rahasto on suuruudeltaan 1 830 804,53 euroa ja sosiaalisten luottojen myöntämiseen vuodelle 2017 on käytettävissä 631 155,23 euroa.

Tuotot ovat pienet koron alhaisuuden vuoksi. Vuoden 2016 tulos oli + 2 051,13 euroa.

Tilinpäätöksestä 31.12.2014 alkaen on kirjattu luottotappioiksi kaikki kahta vuotta vanhemmat saatavat kaupungin yleisen käytännön mukaisesti. Saatavat pidetään perinnässä kunnes ne on maksettu loppuun tai velka on vanhentunut, joten koko summa ei jää lopulliseksi luottotappioksi.

Luottotappiot 31.12.2016 ovat 217 088,78 euroa 4,4 prosenttia kaikista 31.12.2016 mennessä myönnetyistä luotoista 4 933 187,80 eurosta.

Sosiaalisen luototuksen luottotoiminnalle asetettu tavoite on toteutunut.

Vahinkorahasto

Vahinko- ja vastuuriskit on rajattu vakuuttamalla. Vantaan kaupungin ja sen liikelaitosten lakisääteiset tapaturmavakuutukset, omaisuus- ja keskeytysvakuutukset, toiminnan ja hallinnon vastuuvakuutukset, auto- ja liikennevakuutukset, tapaturmavakuutukset sekä matkavakuutukset ovat kilpailutettu viimeksi vuonna 2013. Niiltä osin kuin kaupungin vakuutukset eivät korvaa omaisuutta kohdanneita vahinkoja, ne katetaan rahoituksen tulosalueen hallinnoimasta vahinkorahastosta noudattaen vahinkorahaston sääntöä.

2.2.2 Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu 2016

Kaupunki ja rahastot

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys / alitus
Myyntitulot	47 488	-447	47 041	47 278	-237
Maksutulot	74 542	24 493	99 035	104 538	-5 503
Tuet ja avustukset	41 466	2 073	43 538	41 199	2 340
Muut tulot	178 534	966	179 499	195 930	-16 431
Tulot yhteensä	342 030	27 084	369 114	388 945	-19 831
Valmistus omaan käyttöön	78 709	0	78 709	80 559	-1 850
Henkilöstömenot	-468 369	1 573	-466 796	-447 114	-19 682
Palvelujen ostot	-705 066	-1 788	-706 854	-681 218	-25 636
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-44 112	-643	-44 755	-46 286	1 531
Avustukset	-129 637	-2 143	-131 780	-125 750	-6 030
Muut menot	-162 881	-1 514	-164 395	-163 494	-901
Menot yhteensä	-1 510 065	-4 515	-1 514 580	-1 463 862	-50 718
Toimintakate	-1 089 326	22 569	-1 066 757	-994 358	-72 399
Verotulot	950 663	0	950 663	953 810	-3 147
Valtionosuudet	183 850	0	183 850	189 353	-5 503
Korkotulot muilta	14 360	0	14 360	14 257	104
Korkotulot liikelaitoksilta	170	0	170	170	0
Muut rahoitustulot muilta	17 551	0	17 551	15 444	2 107
Korvaus peruspääomasta liikelaitoksilta	71	0	71	71	0
Korkomenot	-9 900	0	-9 900	-3 882	-6 018
Muut rahoitusmenot	-691	0	-691	-122	-570
Rahoitustulot ja -menot	21 561	0	21 561	25 938	-4 377
Vuosikate	66 748	22 569	89 317	174 743	-85 426
Poistot ja arvonalentumiset	-102 920	0	-102 920	-114 502	11 583
Satunnaiset tulot ja menot	0	0	0	1 800	-1 800
Tilikauden tulos	-36 172	22 569	-13 603	62 041	-75 644
Varausten ja rahastojen muutos	122	0	122	65	58
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-36 049	22 569	-13 480	62 105	-75 586

Tuloslaskelman toteutuminen, mukana liikelaitokset

1 000 €	Kaupunki + rahastot TP 2016	Liikelaitokset TP 2016	Yhteensä TP 2016
Myyntitulot	47 278	58 892	106 170
Maksutulot	104 538	6 920	111 457
Tuet ja avustukset	41 199	1 993	43 192
Muut tulot	195 930	269	196 199
Tulot yhteensä	388 945	68 074	457 019
Valmistus omaan käyttöön	80 559	0	80 559
Henkilöstömenot	-447 114	-44 110	-491 224
Palvelujen ostot	-681 218	-9 518	-690 736
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-46 286	-3 041	-49 327
Avustukset	-125 750	-10	-125 760
Muut menot	-163 494	-7 072	-170 566
Menot yhteensä	-1 463 862	-63 751	-1 527 613
Toimintakate	-994 358	4 323	-990 035
Verotulot	953 810	0	953 810
Valtionosuudet	189 353	0	189 353
Korkotulot muilta	14 257	0	14 257
Korkotulot liikelaitoksilta	170	0	170
Muut rahoitustulot muilta	15 444	18	15 462
Korvaus peruspääomasta liikelaitoksilta	71	0	71
Korkomenot	-3 882	-170	-4 051
Muut rahoitusmenot	-122	-72	-193
Rahoitustulot ja -menot	25 938	-224	25 714
Vuosikate	174 743	4 099	178 843
Poistot ja arvonalentumiset	-114 502	-1 635	-116 137
Satunnaiset tulot ja menot	1 800	0	1 800
Tilikauden tulos	62 041	2 465	64 505
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	-1 834	-1 834
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	2 086	2 086
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	65	0	65
Varausten ja rahastojen muutos	65	253	317
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	62 105	2 717	64 823

Tuloslaskelma

Toimintatuotot

Kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen yhteenlasketut toimintatuotot olivat 457,0 milj. euroa, joka on 20,8 milj. euroa enemmän kuin muutetussa talousarviossa 2016. Toimintatuottoihin sisältyy talousarviossa 9,0 milj. euroa ja toteumassa 4,3 milj. euroa ns. läpilaskutettavaa rakentamispalvelujen myyntiä HSY:lle. Toimintatuottojen toteumaprosentti muutettuun talousarvioon nähden oli 105 prosenttia. Toimintatuotot ylittyivät vilkkaasta kaavoituksesta ja rakentamisesta johtuen 23,8 milj. euroa maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalla erityisesti kuntatekniikan keskuksen sopimus- ja maanläjitystuotoissa sekä maanmyyntituotoissa.

Toimintakulut

Kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen yhteenlasketut toimintakulut ilman valmistusta omaan käyttöön olivat 1 447,1 milj. euroa, joka on 53,5 milj. euroa alle muutetun talousarvion. Joukkoliikenteen toimintakulut alittivat talousarvion noin 12 milj. eurolla, sillä HSL:n kuntaosuus toteutui budjetoitua pienempänä. HSL myös hyvitti Vantaan vuoden 2016 kuntaosuutta noin 0,5 miljoonalla eurolla Länsimetron viivästymisen vuoksi. Toimeentulotuen kulut alittivat talousarvion 4,4 milj. eurolla ja erikoissairaanhoidon kulut noin 8 milj. eurolla. Henkilöstökulut alittivat talousarvion noin 21 milj. eurolla, josta kilpailukykysopimuksen (kiky) lomarahaleikkauksesta johtuva vuoden 2017 lomapalkkavelan pieneneminen ja muiden lomapalkkajaksotusmuutosten vaikutus oli 6,5 milj. euroa. Lisäksi palvelujen ostokulut alittuivat kaupunginjohtajan toimialalla, konserni- ja asukaspalvelujen toimialalla sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla yhteensä noin 4,6 milj. euroa. Toimintakulut sisältävät 4,3 milj. euroa Helsingin seudun ympäristöpalveluille (HSY) myytyjä ns. läpilaskutettavia rakentamispalvelujen kustannuksia. Toimintakulut ilman valmistusta omaan käyttöön toteumaprosentti muutettuun talousarvioon nähden oli 97 prosenttia.

Toimintakate

Tilinpäätöksessä 2016 kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen yhteenlaskettu toimintakate on -990,0 milj. euroa. Kunnille ominainen negatiivinen toimintakate pieneni edellisvuoteen nähden 25,6 milj. euroa eli 2,5 prosenttia.

Verotulot ja valtionosuudet

Kaupunki sai verotuloja yhteensä 953,8 milj. euroa vuonna 2016. Verotulot kasvoivat edellisvuoteen nähden 19,8 milj. euroa eli 2,1 prosenttia. Verotulot ylittivät talousarvion 3,1 milj. eurolla. Verotulojen talousarvion toteumaprosentiksi muodostui 100,3 prosenttia. Vuoden 2016 verotuloista 813,7 milj. euroa tuli kunnallisverosta, 66,2 milj. euroa yhteisöverosta ja 73,9 milj. euroa kiinteistöverosta.

Kaupunki sai käyttötalouden valtionosuuksia vuonna 2016 yhteensä 189,4 milj. euroa, joka on 25,8 prosenttia edellisvuotta enemmän. Talousarvion 2016 valtionosuusarvio, 183,9 milj. euroa, ylittyi 5,5 milj. eurolla ja toteumaprosentti oli 103.

Rahoitustuotot ja -kulut

Kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen yhteenlasketut rahoitustuotot ja -kulut olivat 25,7 milj. euroa, toteuma ylitti 4,4 milj. eurolla talousarvion 2016. Talousarvion ja toteuman välinen ero johtuu edelleen alhaisena pysyneestä korkotasosta. Korkomenot toteutuivat 3,9 milj. euron tasolla ja alittivat talousarvion 6 milj. eurolla.

Vuosikate

Vuosikate saadaan lisäämällä toimintakatteeseen verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustuotot ja -kulut. Kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen vuosikate tilinpäätöksessä 2016 oli 178,8 milj. euroa, joka on 86,4 milj.

euroa parempi kuin muutetussa talousarviossa 2016. Vuosikate kasvoi 82 prosenttia vuoden 2015 vuosikatteeseen nähden.

Poistot ja arvonalentumiset

Poistoja ja arvonalentumisia toteutui vuonna 2016 116,1 milj. euroa, joka oli 111 prosenttia budjetoidusta ja 11,4 milj. euroa enemmän talousarvioon nähden. Ylityksen taustalla on vuonna 2016 tehty Kivistön alueen maakauppoihin liittyvä noin 9 milj. euron arvonalennus Koy Erikasin osakkeiden tasearvoon. Lisäksi Kehäratan kuului talousarviossa oletettua enemmän lyhyen poistoajan hankeryhmiä, mikä osaltaan nosti poistotasoa.

Tilikauden tulos

Tilikauden tulokseksi vuonna 2016 kaupunki, liikelaitokset ja rahastot yhdistäen muodostui 64,5 milj. euroa. Vuoden 2015 tulos oli 1,4 milj. euroa. Vuoden 2016 talousarviota ja edellistä vuotta parempi tulos johtuu pääasiassa tulojen osalta kaavoitukseen ja rakentamiseen liittyvistä sopimus- ja maanmyyntituottojen ennakoitua suuremmasta kasvusta sekä kaupungin saaman verorahoituksen (verotulot ja valtionosuudet) kasvusta. Tilikauden tuloksen positiiviseen kehitykseen vaikuttivat myös toimintakulujen alittuminen erityisesti kuntayhtymille (HSL, HUS) maksettujen kuntaosuuksien osalta sekä henkilöstökulujen (ml. kiky-sopimuksen vaikutukset) ja korkokulujen alittuminen.

2.2.3 Investointien toteutuminen

91 1 Uudisrakennukset

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	34	-34
Menot	-14 590	0	-14 590	-13 459	-1 131
Netto	-14 590	0	-14 590	-13 425	-1 165

Tilakeskus hankki tehtävänsä mukaisesti yhteistyössä asiakkaidensa ja yhteistyökumppaneidensa kanssa toimitiloja palvelutuotannon tarpeisiin toteuttaen uudisrakentamisen työohjelmaa.

2016 valmistuivat seuraavat hankkeet:

- Aurinkokivihankkeen 1. vaihe
- Itä-Hakkilan ja Simonkallion päiväkodit
- Petikon tukikohdan huoltorakennus
- Aviapoliksen, Tikkurilan, Rajakylän ja Länsimäen paviljonkipäiväkodit
- Rajatorpan huonokuntoinen paviljonkikoulurakennus korvattiin uusilla vastaavilla paviljonkitiloilla
- Aviapolis-aseman läheisyyteen hankittiin HSL:n autokuljettajille taukotilapaviljonki

Vuoden lopulla määrärahalla toteutettavista hankkeista rakennusvaiheessa olivat 2017 valmistuva Vaaralanpuiston päiväkoti ja budjetoimaton Tikkurilan asemalle valmistuva polkupyörä -parkkitila.

Uudisrakennushankkeista suunnitteluvaiheessa vuoden 2016 lopussa olivat Kuuselan perhekuntoutuskeskuksen lisärakennus, Aurinkokivihankkeen II vaihe, Martinlaakson päiväkoti, Uomarinteen koulun laajennus ja Kartanonkosken urheilupuiston huoltorakennus.

Tarveselvitys- ja hankesuunnitteluvaiheessa oli seuraavia uudiskohteita:

- Myyrmäen urheilupuiston huoltorakennus
- Kaivokselan päiväkoti
- Rajatorpan uusi korvaava koulu päivähoitotiloineen
- Hämeenkylän koulun väistötilat ja uusi korvaava koulu
- Korson kouluja korvaavat koululaajennukset Leppäkorpeen ja Nikinmäkeen sisältäen päiväkoti-, uimahalli- ja nuorisotiloja
- Jokiniemen koulujen laajennus ja muutostyöt päiväkotiratkaisuineen
- Tikkurilan päiväkodit I ja II sekä Tikkurila-Koivukylä tilapäinen paviljonkipäiväkoti
- Hakunilan päiväkoti
- Katrinebergin maatilan katos- ja konehalli
- Voimalatien tukikohdan katos- ja puuntyöstötila
- pelastuslaitoksen ensihoidon päivystysaseman autotalli Myyrinkodin yhteyteen

Vuonna 2016 uudisrakennushankeryhmän määrärahaa jäi käyttämättä noin 1,1 milj. euroa (8 %). Investointihankkeista suurimmat säästöt vuosibudjettiin nähden saatiin Aurinkokivihankkeen toteutuksesta, Vaaralanpuiston päiväkotihankkeen ja Kuuselan perhekuntoutuskeskus -hankkeen aikatauluviiveistä sekä siirtyneistä suunnitteluhankkeista. Työohjelmaan lisättyjen budjetoimattomien uusien hankkeiden kustannuksia kertyi yhteensä noin 1,8 milj. euroa, jotka saatiin tehtyä määrärahojen puitteissa.

91 2 Peruskorjaukset

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	24	-24
Menot	-22 835	0	-22 835	-21 341	-1 494
Netto	-22 835	0	-22 835	-21 317	-1 518

Merkittävimpiä vuoden 2016 aikana valmistuneita korjaus- ja muutostöitä olivat:

- Korson vanhustenkeskuksen perusparannustyöt
- muutostyöt Katriinan sairaalan väistötiloiksi
- Peijaksen sairaalan osaston K4 korjaustyöt
- Pähkinärinteen koulun peruskorjaustyöt
- Rajatorpan pääkoulun ja Vantaankosken koulun korjaustyöt
- Sotungin vanhan paviljonkikoulun korvaaminen Kivistön koululta siirretyillä tilaelementeillä
- osittaiset peruskorjaukset Kaivokselan, Raikupolun ja Metsälinnun päiväkodeissa
- Husaarintien neuvolan muutostyöt päiväkodiksi

Vesikatto- ja julkisivukorjauksista valmistuivat mm. Jokiniemen koulun vesikattokorjausten toinen vaihe ja Kaivokselan koulun julkisivukorjaustyöt. Lisäksi tehtiin peltikattojen maalauksia ja ikkunaremontteja useassa koulu- ja päiväkotirakennuksessa.

Keittiölaitekorjaustöitä tehtiin Korson, Kuusikon, Simonkylän ja Vantaankosken kouluilla.

Piha-alueiden peruskorjauksista valmistuivat Päiväkummun koulun ja Nissaksen päiväkodin pihakorjaukset. Peruskorjausmäärärahoihin sisältyviä sisäilmakorjauksia tehtiin n. 3,5 milj. euron arvosta. Tilakeskuksen energiasäästöhankkeet ja elohopealamppuja korvaavan valaistuksen uusimishankkeet jatkuivat vuonna 2016.

Vuoden 2016 lopussa suurempia rakennusvaiheessa olevia hankkeita olivat:

- Katriinan sairaalan B-osan perusparannus- ja potilasarkiston muutostyöt
- Rajatorpan vanhan koulurakennuksen pohjakerroksen
- Hiekkaharjun päiväkodin osittaiset peruskorjaustyöt

Suunnitteluvaiheessa merkittävimpiä peruskorjaushankkeita 2016 olivat:

- Vantaankosken paloaseman peruskorjaustyöt
- Uomarinteen nykyisen koulun keittiö- ja ruokailutilojen laajennuksesta ja tilankäytön tehostamisesta johtuvat muutokset
- Tikkurilan lukion julkisivurappauksen korjaustyöt

Tarveselvitys- tai hankesuunnitteluvaiheessa olivat usean koulun korjaustarpeet (mm. Havukosken koulu) sekä kouluihin tarvittavat Uuden oppimisympäristö -hankkeen mukaiset muutokset ja usean päiväkodin osittaiset peruskorjaustarpeet.

Peruskorjausten hankeryhmän määräraha alittui noin 1,5 milj. euroa (7 %), johtuen osin hyvin menneistä hankkeista, osin hankkeiden budjetoinnin allokoinnista ja osin aloittamattomista hankkeista.

Suurimmat säästöt saatiin syksyllä valmistuneen Pähkinärinteen koulun perusparannushankkeen toteutuksesta. Katriinan sairaalan hieman viiveellä alkaneen perusparannushankkeen toteutusvaiheen laskutus jäi budjetoidusta ja samoin Rajatorpan vanhan koulun pohjakerroksen perusparannuksen valmistuminen siirtyi vuodelle 2017. Lisäksi mm. Latupuiston päiväkodin osittainen peruskorjaus päätettiin jättää toteuttamatta ja Simonkodin perusparannuksen suunnittelua ei käynnistetty hankkeen tarveselvitysvaiheen keskeyttämisen johdosta.

91 3 Vuokra- ja osaketilojen muutostyöt

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-1 750	0	-1 750	-1 141	-609
Netto	-1 750	0	-1 750	-1 141	-609

Merkittävimpiä 2016 valmistuneita hankkeita olivat:

- muutostyöt Kansalaistoimintakeskuksen uusissa toimitiloissa Leinikkitiellä
- muutostyöt Työllisyyspalveluiden uusissa toimitiloissa Vernissakadulla
- korjaustyöt Tikkurilan työterveysasemalla
- Keihäspuiston päiväkodin pihakorjaustyöt

Sisäilmakorjauksia tehtiin noin 0,6 milj. euron arvosta.

Suunnitteluvaiheessa vuoden 2016 aikana oli Länsimäen kirjaston ja nuorisotilojen muutos- ja korjaustyöt. Tarveselvitysvaiheessa olivat Hakunilan nuorisotilojen muutos- ja korjaustyöt ja VTK:n omistuksessa olevan Varia Aviapoliksen peruskorjaus- ja muutostyöt.

Vuokra- ja osaketilojen muutos- ja korjaustöissä määräraha alittui noin 0,6 milj. euroa (35 %), johtuen budjetoitujen hankkeiden kuten Lumon lukion nuorisotilojen muutostöiden, Taidetalo Toteemin puronpoistolaite asennusten uudelleen arvioinnin yhteydessä investointitarpeiden poistumisesta tai siirtymisestä ja tilamuutostöihin tehtyjen määrärahavarauksien vähäisistä toteutumisista.

92 Aineeton omaisuus

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-6 200	0	-6 200	-5 403	-797
Netto	-6 200	0	-6 200	-5 403	-797

Vuonna 2016 tietohallinnon palvelukeskuksen aineettoman omaisuuden menot kohdistuivat koko kaupungin yhteisten hallinnon, toimialojen tietojärjestelmähankkeiden toteuttamiseen sekä sähköisten palveluiden hankekokonaisuuden toteuttamiseen.

Merkittävimpiä hankkeita olivat:

- Sähköisten palveluiden ketterä kehittäminen (6 uutta palvelua)
- Tiedolla johtaminen, kompassi
- Maankäytön-, rakentamisen ja ympäristön toimialan suunnittelujärjestelmä, Matti
- SAP päivitys
- Yhdentyvän viestinnän kokonaisuuden kilpailutuksen aloittaminen
- Kiinteistönhallinta, Kiha
- Kotihoidon mobiilisovellus

Tietohallinnon aineettoman omaisuuden budjetti oli 5,7 milj. euroa. Tästä toteutui 5,2 milj. euroa (toteuma 90 %). Apotti-hanke eteni aikataulussa ja budjetin puitteissa.

93 Julkinen käyttöomaisuus

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	150	0	150	1 146	-996
Menot	-36 165	-5 280	-41 445	-42 848	1 403
Kunnallistekniset työt	-36 165	0	-36 165	-36 404	239
Liikennealueet	-25 565	0	-25 565	-26 348	783
Urheilualueet	-2 620	0	-2 620	-2 693	73
Virkistysalueet	-480	0	-480	-284	-196
Ympäristörakentaminen	-5 000	0	-5 000	-5 818	818
Yhteishankkeet	-2 500	0	-2 500	-1 260	-1 240
Kehärata	0	-5 280	-5 280	-6 444	1 164
Netto	-36 015	-5 280	-41 295	-41 703	408

Kunnallistekniset työt

Liikennealueiden, urheilualueiden, virkistysalueiden, ympäristörakentamisen ja yhteishankkeiden investointeihin oli vuoden 2016 budjetissa varattu noin 36,2 milj. euroa. Toteutuneita kustannuksia kertyi lopulta yhteensä noin 36,4 milj. euroa.

Kehärata avautui liikenteelle 1.7.2015. Kehäradan oli määrä valmistua kokonaisuudessaan vuonna 2015, minkä vuoksi sille ei varattu määrärahoja vuoden 2016 talousarviossa. Lentoaseman aseman urakan viivästymisen vuoksi kustannuksia kuitenkin siirtyi vielä vuodelle 2016. Urakka valmistui lopullisesti, kun lentoaseman aseman terminaalisisäänkäynnin liukuportaat otettiin käyttöön 17.3.2016.

Liikenneviraston ja SRV:n välinen taloudellinen loppuselvitys venyi loppuvuoteen 2016. Syksyllä käytössä olleen Liikenneviraston alustavan arvion mukaan kustannuksia olisi kertynyt Vantaan kaupungille yhteensä 5,28 milj. euroa vuodelle 2016, joten kuntatekniikan keskus haki syksyllä määrärahamuutosta kyseiselle summalle. Taloudelliseen loppuselvityksen mukaan Kehäradan vuoden 2016 lopullisiksi kustannuksiksi muodostui noin 6,4 milj. euroa, joten ylitystä määrärahamuutokseen nähden tuli vielä noin 1,12 milj. euroa.

Liikennealueiden ja yhteishankkeiden (931+935) rakentamiseen määrärahoja oli talousarviossa varattu noin 28,1 milj. euroa ja niitä käytettiin noin 27,6 milj. euroa. Helsingin kaupungin kanssa yhteishankkeena toteutetun Valimotien ja Tapaninkyläntien liittymän rakennustyöt käynnistyivät keväällä 2016 ja valmistuivat syksyllä 2016.

Merkittävimpiä vuoden 2016 aikana valmistuneita liikennealueiden (931) hankkeita olivat:

- Keimolanmäen 1. rakentamislohkon kadut
- Vehkalan alueen katujen rakentamisen 1.vaihe
- Elmontie ja siihen liittyvät kadut
- Sipoontien alikulku

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymälle (HSY) tehtiin erilaisia laskutettavia vesihuollon investointitöitä lisäksi yhteensä noin 4,3 milj. eurolla.

Urheilu- ja virkistysalueiden (932+933) rakentamiseen oli varattu yhteensä 3,1 milj. euroa ja lopullinen toteuma oli noin 3,0 milj. euroa. Urheilualueita rakennettiin hyväksyttyjen työohjelmien mukaisesti ja virkistysalueita vähemmän kuin työohjelmassa. Jäädytyskonttien rakentamishanke (arvo 0,4 milj. euroa) viivästyi ja kustannuksia siirrettiin osittain (0,2 milj. euroa) vuodelle 2017. Määräraha käytettiin muihin työohjelmakohteisiin.

Ympäristörakentamiseen (934) oli varattu talousarviossa 5,0 milj. euroa ja määrärahoja käytettiin hyväksyttyjen työohjelmien mukaisesti noin 5,8 milj. euroa.

Avustukset

Valtionapupäätöksiin perustuvista ARA -hankkeista laskutettiin yhteensä noin 0,8 milj. euroa, sekä Urheilualueisiin ja ympäristörakentamiseen saatiin valtionapua yhteensä noin 0,3 milj. euroa.

94 Irtain omaisuus

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	0	0
Menot	-6 350	0	-6 350	-5 621	-729
Konserni- ja asukas-palv. toimiala	-450	0	-450	-252	-198
Sosiaali- ja terveyden-huollon toimiala	-1 120	0	-1 120	-997	-123
Sivistystoimen toimiala	-2 691	0	-2 691	-2 458	-233
Maankäytön, raken-tamisen ja ympäristön toimiala	-2 089	0	-2 089	-1 914	-175
Netto	-6 350	0	-6 350	-5 621	-729

Konserni- ja asukaspalvelujen toimialan irtaimen omaisuuden talousarvio oli 450 000 euroa, josta toteutui 252 049 euroa.

Tietohallinnon irtaimen budjetti oli 175 000 euroa, josta toteutui 50 618 euroa. Tällä summalla hankittiin mm. langattoman verkon tukiasemia.

Asukaspalvelujen irtaimen hankintoja varten oli varattu 275 000 euroa, josta toteutui 201 431 euroa. Summalla kalustettiin Vernissakatu 1:n tiloja 141 317 eurolla, Leinikkitie 22:n tiloja 26 600 eurolla ja Katrinebergin tiloja 10 354 eurolla.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan irtaimen omaisuuden investointimenot olivat 1,0 milj. euroa. Käyttö alitti määrärahan 0,1 milj. eurolla.

Irtaimen omaisuuden määrärahaa käytettiin investointiohjelman mukaisesti uudisrakennushankkeiden käyttöomaisuushankintoihin, toimitilojen kalustamiseen uudisrakentamisen, perusparannuksen tai uuden toiminnan aloittamisen yhteydessä sekä terveydenhuollon välttämättömien kojeiden ja laitteiden hankintaan. Merkittävimmät kohteet vuonna 2016 olivat Korson vanhustenkeskuksen peruskorjauksen jälkeinen kalustus (0,4 milj. euroa) sekä terveydenhuollon koneet ja laitteet (noin 0,3 milj. euroa).

Sivistystoimen toimialan irtaimen omaisuuden määrärahasta (2,7 milj. euroa) toteutui 91 prosenttia eli 2,5 milj. euroa.

Irtaimesta omaisuudesta käytettiin perusopetuksessa Aurinkokiven koulun uudisrakennuksen ensikertaiseen kalustamiseen liittyvien opetus- ym. välineisiin (varsinainen kalustaminen tilakeskukselta) ja Pähkinärinteen koulun sekä lisäluokkien kalustamiseen. Varhaiskasvatuksen irtaimen omaisuuden määräraha käytettiin Aurinkokiven (varsinainen kalustus tilakeskus), Simonkallion päiväkotien uudisrakennuksien kalustamiseen ja Metsälinnun, Itä-Hakkilan, Kaivokselan, Raikupolun ja Husaaritien peruskorjattujen päiväkotien kalustamiseen sekä Rajakylän, Illenpihan ja Peltolan paviljonkien kalustamiseen.

Muilla tulosalueilla irtaimen omaisuuden määräraha käytettiin peruskorjatun Martinuksen kalustamiseen ja kirjastojen, ammatillisen koulutuksen, liikuntapalvelujen ja nuorisopalvelujen kaluste- ja laitehankintoihin.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan irtaimen omaisuuden osalta talousarvio toteutui lähes suunnitellusti. Aurinkokiven monitoimitalon ensikertainen kalustaminen toteutettiin kevään ja kesän 2016 aikana. Kalustamiseen oli varattu budjetissa 899 000 euroa ja lopullinen toteuma oli 801 329 euroa (89,1 %). Lisäksi irtaimen omaisuuden määrärahalla hankittiin pääasiassa varikolle raskasta ajoneuvokalustoa.

95 Kiinteä omaisuus

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	3 500	0	3 500	4 375	-875
Menot	-10 000	-35 600	-45 600	-41 382	-4 218
Kiinteän omaisuuden osto	-7 200	-35 600	-42 800	-40 268	-2 532
Maa-alueiden kunnostus	-2 800	0	-2 800	-1 114	-1 686
Myytävän ja vuokr. tonttimaan kunnostus	-2 100	0	-2 100	-625	-1 475
Kgin pysyvään om. jäävien maa-al. kunnostus	-700	0	-700	-489	-211
Netto	-6 500	-35 600	-42 100	-37 007	-5 093

Kiinteän omaisuuden osto

Maapoliittiset linjaukset on hyväksytty valtuustossa 17.12.2012, ja niihin liittyvät täytäntöönpano-ohjeet tontinluovutuksiin ja maanhankintaan hallituksessa 17.6.2013.

Kiinteän omaisuuden ostoon oli budjetoitu 7,2 milj. euroa, mutta määrärahaa korotettiin 42,8 milj. euroon. Korotustarve muodostui 2016 voimaan tulleisiin laajoihin asemakaavoihin liittyvien maankäyttösopimusten toteutumiseen tarvittavista ostomäärärahoista. Korotus tuli vastaavasti tuloina kuntatekniikan keskukselle.

Maa-alueiden kunnostus

Maankäytön toimialan investointiosan lukuun 95 2, maa-alueiden kunnostus, oli vuoden 2016 budjetissa varattu yhteensä 2,8 milj. euroa. Maa-alueiden toteutuneet kunnostus- ja esirakentamismenot olivat vuonna 2016 yhteensä noin 1,1 milj. euroa, jolloin investointimäärärahan alitusta muodostui yhteensä noin 1,7 milj. euroa. Alitus johtuu pääosin siitä, että kaupunki päätti lykätä työpaikkatonttien esirakentamiskohteiden aloittamista Vehkalan länsiosassa ja Tuupakassa, koska edellisen esirakentamisvaiheen tonttivarantoa oli vielä merkittäviltä osin myymättä.

Myytävän ja vuokrattavan tonttimaan kunnostuskulut olivat 0,6 milj. euroa ja kaupungin pysyvään omistukseen jäävien maa-alueiden kunnostuksen toteutuneet kulut olivat 0,5 milj. euroa. Kuluihin liittyi myös Laajavuoren ja Kivistön koulujen purkutöitä.

97 Osakkeet ja osuudet

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys/alitus
Tulot	0	0	0	4 423	-4 423
Menot	-905	-10 200	-11 105	-12 944	1 839
Osakkeet	-905	-10 200	-11 105	-12 944	1 839
Kaupunginhallitus / osakkeiden osto	-500	-10 200	-10 700	-12 493	1 793
Apotti Oy	-405	0	-405	-449	44
Pääkaupunkiseudun ruotsinkielinen ammattikorkeakoulu	0	0	0	-2	2
Netto	-905	-10 200	-11 105	-8 520	-2 585

Osakkeiden ja osuuksien myyntiin ei ole ollut määrärahavarausta vuodelle 2016. Tuloja toteutui vuodelle 2016 4,4 milj. euroa. Osakkeiden myyntiin sisältyi maankäytön toimialalle kuuluva asunto-osakkeiden myynti sekä tonttien luovutusten yhteyteen liittyvä muu osakkeiden myynti.

Osakkeiden ostoon varattua määrärahaa muutettiin 10,2 milj. euroa, jolloin talousarvio 2016 oli yhteensä 11,1 milj. euroa. Määrärahaa käytettiin Marja-Vantaan ja keskustojen kehittämisrahaston taseen pysyvissä vastaavissa Tikkuparkki Oy:n 7,2 milj. euroa sekä Ratakujan Pysäköinti Oy:n 3,0 milj. euroa osakekannan ostoihin. Lisäksi määrärahaa on sopimuksen mukaan sijoitettu 449 391 euroa Apotti Oy:n sijoitetun vapaan pääoman rahastoon, 433 500 euroa Koy Lehdokkitien virastotalon osakkeiden ostoon sekä pääkaupunkiseudun ruotsinkielisen ammattikorkeakoulun peruspääoman korottamiseen 1 872 euroa. Investointimäärärahamenoksi on lisäksi kirjattu Koy Vantaan Helikopteri tukikohta, jonka kaupunki on saanut lahjoituksena. Lahjoituksen käypä arvo 1 800 000 euroa on kirjattu tuloslaskelmavaikutteisesti muihin satunnaisiin tuloihin. Talousarvio 2016 ei sisältänyt siihen määrärahaa, jonka johdosta kokonaismääräraha ylittyi noin 1,8 milj. euroa.

2.2.4 Rahoitusosan toteutuminen (ilman liikelaitoksia)

Kaupunki ja rahastot

1 000 €	Talousarvio 2016	Talousarviomuutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Ylitys / alitus
Toiminnan rahavirta	33 642	22 569	56 211	127 840	-71 628
Vuosikate	66 781	22 569	89 350	174 743	-85 393
Satunnaiset erät	0	0	0	1 800	-1 800
Tulorahoituksen korjauserät	-33 139	0	-33 139	-48 704	15 565
Investointien rahavirta	-63 706	-51 080	-114 786	-74 569	-40 218
Investointimenot	-100 495	-51 080	-151 575	-144 241	-7 334
Rahoitusosuudet investointimenoihin	150	0	150	1 203	-1 053
Käyttöomaisuuden myyntitulot	36 639	0	36 639	68 470	-31 831
Toiminnan ja investointien rahavirta	-30 064	-28 511	-58 575	53 271	-111 846
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	-7 219	0	-7 219	1 150	-8 369
Antolainasaamisten lisäykset	-8 000	0	-8 000	-132	-7 868
Antolainasaamisten vähennykset	781	0	781	1 283	-502
Lainakannan muutokset	16 200	0	16 200	-42 562	58 762
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	114 000	0	114 000	80 000	34 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-97 800	0	-97 800	-97 823	23
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0	-24 739	24 739
Oman pääoman muutokset	0	0	0	372	-372
Oman pääoman muutos	0	0	0	307	-307
Rahastojen muutos (tuloksesta)	0	0	0	65	-65
Ylijäämän palautus kunnalle	0	0	0	141	-141
Muut maksuvalmiuden muutokset	23 800	0	23 800	12 921	10 879
Rahoituksen rahavirta	32 781	0	32 781	-27 978	60 759
Rahavarojen muutos	2 717	-28 511	-25 794	25 293	-51 087
Nettolainanotto	16 200	0	16 200	-42 562	58 762

2.2.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

	Sitovuus	Talousarvio	Toteutuma	Ylitys/Alitus (ylitys on -merkkinen)	Talousarvio muutokset lisäys + vähennys -	Ylitys/Alitus muutosten jälkeen	Talousarvio	Toteutuma	Ylitys/Alitus (ylitys on -merkkinen)	Talousarvio muutokset lisäys + vähennys -	Ylitys/Alitus muutosten jälkeen
KÄYTTÖTALOUSOSA											
10 Yleishallinto	B	27,5	26,1	1,4	-1,0	0,4	1,9	2,0	-0,1	0,0	-0,1
11 Kaupunginjohtajan toimiala	B	19,8	17,5	2,4	0,0	2,4	2,3	2,3	0,1	0,0	0,1
17 Konserni- ja asukaspalv. toimiala	B	42,0	39,3	2,8	0,0	2,8	4,7	4,4	0,3	0,0	0,3
17 10 Työllisyyspalvelut	N	33,1	34,4	-1,4	1,5	0,1	4,5	5,0	-0,5	-0,1	-0,6
12 Sosiaali- ja terveydenh. toimiala	B	436,4	422,1	14,4	0,1	14,5	70,9	70,4	0,5	0,0	0,5
12 20 Erikoissairaanhoito	B	226,7	218,6	8,1	0,0	8,1	0,6	1,1	-0,5	0,0	-0,5
13 Sivistystoimen toimiala	B	399,7	395,0	4,7	2,3	6,9	37,5	37,8	-0,2	0,5	0,3
13 70 Ammatillinen koulutus	N	35,9	32,7	3,2	-1,7	1,5	2,2	1,9	0,3	-0,3	0,0
13 80 Aikuisopisto	N	4,4	4,2	0,2	0,0	0,2	1,6	1,6	0,0	0,0	0,0
13 85 Musiikkiopisto	N	4,0	4,0	0,0	0,0	0,0	1,0	1,0	0,0	0,0	0,0
13 86 Kuvataidekoulu	N	0,9	0,9	-0,1	0,0	-0,1	0,3	0,4	-0,1	0,0	-0,1
14 0 Kaupunkisuunnittelulautakunta	B	9,9	8,6	1,3	0,0	1,3	38,6	55,2	-16,5	0,0	-16,5
14 5 Tekninen lautakunta	B	80,8	84,9	-4,1	3,0	-1,1	130,3	131,0	-0,8	1,0	0,2
14 51 Joukkoliikenne	B	54,4	42,4	11,9	0,0	11,9	13,5	12,9	0,6	0,0	0,6
14 50 Kuntatekniikan keskus	N	42,1	38,7	3,5	0,1	3,6	22,0	49,0	-27,0	26,0	-1,0
14 52 Varikko	N	4,7	5,2	-0,5	0,0	-0,4	5,7	6,5	-0,8	0,0	-0,8
14 7 Ympäristölautakunta	B	3,7	3,5	0,3	0,1	0,3	0,5	0,5	0,0	0,0	0,0
14 75 Rakennusvalvonta	N	2,9	3,4	-0,4	0,0	-0,4	3,5	5,5	-2,0	0,0	-2,0
TULOSLASKELMAOSA											
Verotulot	B						950,7	953,8	-3,1	0,0	-3,1
Valtionosuudet	B						183,9	189,4	-5,5	0,0	-5,5
Korkotuotot liikelaitokselta	B						0,2	0,2	0,0	0,0	0,0
Korkotulot	B						14,3	14,3	0,0	0,0	0,0
Muut rahoitustulot	B						17,5	15,4	2,1	0,0	2,1
Liikelaitoksen peruspääoman tuotto	B						0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Korkomenot	B	10,1	4,1	6,0	0,0	6,0					
Muut rahoitusmenot	B	0,8	0,2	0,6	0,0	0,6					
Satunnaiset tulot	B						0,0	1,8	-1,8	0,0	-1,8
Satunnaiset menot	B	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0					
INVESTOINTIOSA											
91 1 Uudisrakennukset	B	14,6	13,5	1,1	0,0	1,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
91 2 Peruskorjaukset	B	22,8	21,3	1,5	0,0	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
91 3 Vuokra- ja os.tilojen muutostyöt	B	1,8	1,1	0,6	0,0	0,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
92 Aineeton omaisuus	B	6,2	5,4	0,8	0,0	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
93 Julkinen käyttöomaisuus	B	36,2	36,4	-0,2	0,0	-0,2	0,2	1,1	-1,0	0,0	-1,0
93 7 Kehärata	B	0,0	6,4	-6,4	5,3	-1,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
94 Irtain omaisuus	B	6,4	5,6	0,7	0,0	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
95 Kiinteä omaisuus	B	10,0	41,4	-31,4	35,6	4,2	3,5	4,4	-0,9	0,0	-0,9
97 Osakkeet ja osuudet	B	0,9	12,9	-12,0	10,2	-1,8	0,0	4,4	-4,4	0,0	-4,4
RAHOITUSOSA											
Nettolainanotto	N	-16,2	42,6	-58,8	0,0	-58,8					
LIIKELAITOKSET											
Vantaan Työterveys liikelaitos	N	6,5	6,4	0,2	0,0	0,2	6,7	7,0	-0,2	0,0	-0,2
Keski-Uudenmaan pelastust. liikelaitos	N	35,8	35,0	0,8	0,0	0,8	37,5	37,6	-0,2	0,0	-0,2
Suun terveydenhuollon liikelaitos	N	22,3	22,4	0,0	0,0	0,0	22,8	23,5	-0,7	0,0	-0,7

3 Tilinpäätöslaskelmat

3.1 Vantaan kaupungin tuloslaskelma

		1.1. - 31.12.2016		1.1. - 31.12.2015
Toimintatuotot				
Myyntituotot		71 608 916,42		67 699 507,25
Maksutuotot		110 858 447,98		100 054 945,84
Tuet ja avustukset		42 298 144,23		41 953 924,19
Muut toimintatuotot		73 961 955,76		64 681 743,27
		298 727 464,39		274 390 120,55
Valmistus omaan käyttöön		80 559 296,70		109 841 612,31
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-	377 065 340,25	-	371 723 077,40
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-	92 341 211,18	-	93 871 808,23
Muut henkilösivukulut	-	21 817 373,05	-	20 582 358,01
	-	491 223 924,48	-	486 177 243,64
Palvelujen ostot	-	655 115 545,17	-	698 004 577,80
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-	49 274 885,86	-	49 465 016,59
Avustukset	-	124 850 193,20	-	119 252 794,45
Muut toimintakulut	-	48 857 258,89	-	46 930 722,63
	-	1 369 321 807,60	-	1 399 830 355,11
Toimintakate	-	990 035 046,51	-	1 015 598 622,25
Verot ja valtionosuudet				
Verotulot		953 810 090,17		934 026 991,87
Valtionosuudet		189 353 352,00		150 502 233,00
		1 143 163 442,17		1 084 529 224,87
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot		14 256 707,62		14 646 673,34
Muut rahoitustuotot		15 461 534,12		21 069 678,36
Korkokulut	-	3 881 573,35	-	5 861 277,56
Muut rahoituskulut	-	122 420,94	-	350 781,86
		25 714 247,45		29 504 292,28
Vuosikate		178 842 643,11		98 434 894,90
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-	107 015 595,02	-	91 618 882,37
Arvonalentumiset	-	9 121 567,25	-	6 465 496,01
	-	116 137 162,27	-	98 084 378,38
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot		1 800 000,00		1 000 000,00
Tilikauden tulos		64 505 480,84		1 350 516,52
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	-	1 833 541,77	-	893 035,62
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)		2 086 182,96	-	80 965,34
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)		64 523,90		285 612,55
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		64 822 645,93		662 128,11

3.2 Vantaan kaupungin rahoituslaskelma

	1.1. - 31.12.2016	1.1. - 31.12.2015
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	178 842 643,11	98 434 894,90
Satunnaiset erät	1 800 000,00	1 000 000,00
Tulorahoituksen korjauserät	- 48 885 637,51	- 37 333 742,47
	131 757 005,60	62 101 152,43
Investointien rahavirta		
Investointimenot	- 146 692 353,55	- 152 835 817,78
Rahoitusosuudet investointeihin	1 306 047,00	5 767 088,18
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	68 798 637,66	48 374 631,41
	- 76 587 668,89	- 98 694 098,19
Toiminnan ja investointien rahavirta	55 169 336,71	- 36 592 945,76
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	- 132 425,38	- 2 977 198,08
Antolainasaamisten vähennykset	1 282 614,06	2 356 389,46
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	80 000 000,00	152 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	- 97 822 656,61	- 136 863 781,68
Lyhytaikaisten lainojen muutos	- 24 739 493,32	6 952 727,99
Oman pääoman muutokset	372 000,00	10 045 000,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	85 959,16	- 95 451,01
Vaihto-omaisuuden muutos	19 432 337,64	- 10 591 807,63
Saamisten muutos	2 339 847,88	- 10 549 220,23
Korottomien velkojen muutos	- 8 737 029,08	1 777 494,03
Rahoituksen rahavirta	- 27 918 845,65	12 054 152,85
Rahavarojen muutos	27 250 491,06	- 24 538 792,91
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	193 409 484,38	166 158 993,32
Rahavarat 1.1.	166 158 993,32	190 697 786,23
	27 250 491,06	- 24 538 792,91

3.3 Vantaan kaupungin tase

VASTAAVAA	31.12.2016	31.12.2015
Pysyvät vastaavat	1 865 820 588,19	1 859 859 806,21
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	875 090,06	3 422 507,38
Muut pitkävaikutteiset menot	74 299 292,62	90 171 254,77
	75 174 382,68	93 593 762,15
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	277 760 121,36	243 801 347,34
Rakennukset	558 621 196,26	560 485 620,90
Kiinteät rakenteet ja laitteet	305 923 459,32	304 654 385,88
Koneet ja kalusto	18 290 407,68	16 450 917,36
Muut aineelliset hyödykkeet	316 783,31	316 783,31
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	36 584 057,05	36 180 718,93
	1 197 496 024,98	1 161 889 773,72
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	300 153 790,36	310 229 691,49
Muut lainasaamiset	292 476 988,89	293 759 602,95
Muut saamiset	519 401,28	386 975,90
	593 150 180,53	604 376 270,34
Toimeksiantojen varat	1 524 933,16	2 138 753,41
Valtion toimeksiannot	1 519 963,98	2 135 061,26
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	4 969,18	3 692,15
Vaihtuvat vastaavat	306 595 074,05	301 116 768,51
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	542 390,66	803 910,64
Muu vaihto-omaisuus	19 170 817,65	38 341 635,31
	19 713 208,31	39 145 545,95
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	346 664,65	339 289,04
Muut saamiset	16 377 000,00	13 720 000,00
	16 723 664,65	14 059 289,04
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	28 735 708,78	28 568 231,65
Lainasaamiset	7 891 268,46	12 313 040,82
Muut saamiset	13 157 612,80	19 660 841,92
Siirtosaamiset	26 964 126,67	21 210 825,81
	76 748 716,71	81 752 940,20
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	1 085 745,27	1 085 745,27
Rahat ja pankkisaamiset	192 323 739,11	165 073 248,05
VASTAAVAA YHTEENSÄ	2 173 940 595,40	2 163 115 328,13

VASTATTAVAA	31.12.2016	31.12.2015
Oma pääoma	897 089 874,43	834 953 646,32
Peruspääoma	349 118 131,18	349 118 131,18
Muut omat rahastot	122 910 446,29	122 974 970,19
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	360 238 651,03	362 198 416,84
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	64 822 645,93	662 128,11
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	3 294 809,65	3 547 450,84
Poistoero	3 043 839,92	1 210 298,15
Vapaaehtoiset varaukset	250 969,73	2 337 152,69
Pakolliset varaukset	9 659 327,95	8 890 607,50
Eläkevaraukset	233 800,00	438 300,00
Muut pakolliset varaukset	9 425 527,95	8 452 307,50
Toimeksiantojen pääomat	2 160 076,59	2 687 937,68
Valtion toimeksiannot	1 627 077,22	2 274 295,27
Lahjoitusrahastojen pääomat	532 999,37	413 642,41
Vieras pääoma	1 261 736 506,78	1 313 035 685,79
Pitkäaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	245 833 333,28	211 566 666,60
Lainat rahoitus-ja vakuutuslaitoksilta	748 392 473,89	762 418 385,96
Lainat julkisyhteisöiltä	5 756 802,88	6 220 816,01
	999 982 610,05	980 205 868,57
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	5 733 333,32	5 733 333,32
Lainat rahoitus-ja vakuutuslaitoksilta	54 025 912,10	91 570 066,79
Lainat julkisyhteisöiltä	461 213,57	516 456,97
Lainat muilta luotonantajilta	37 299 654,65	62 039 147,97
Saadut ennakot	32 723 174,57	23 784 031,37
Ostovelat	51 979 788,86	63 108 169,58
Muut velat	20 979 191,30	20 465 287,63
Siirtovelat	58 551 628,36	65 613 323,59
	261 753 896,73	332 829 817,22
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	2 173 940 595,40	2 163 115 328,13

3.4 Vantaan kaupungin konsernituloslaskelma

	1.1. - 31.12.2016	1.1. - 31.12.2015
Toimintatuotot	1 049 757 939,36	1 020 492 904,17
Toimintakulut	- 1 877 104 218,12	- 1 862 265 250,34
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	1 112 938,30	4 279 616,32
Toimintakate	- 826 233 340,47	- 837 492 729,86
Verotulot	953 800 858,50	934 026 991,87
Valtionosuudet	195 659 141,00	156 450 474,68
	1 149 459 999,50	1 090 477 466,55
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	10 712 679,14	11 161 506,81
Muut rahoitustuotot	4 183 831,03	797 810,41
Korkokulut	- 21 856 038,67	- 27 378 627,22
Muut rahoituskulut	- 2 987 007,39	- 3 317 596,04
	- 9 946 535,89	- 18 736 906,04
Vuosikate	313 280 123,14	234 247 830,65
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	- 194 209 252,26	- 181 459 095,31
Omistuksen eliminointierot	123 886,40	- 206 058,33
Arvonalentumiset	- 784 051,67	- 50 758,32
	- 194 869 417,53	- 181 715 911,96
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot	13 526 399,69	1 221 782,83
Tilikauden tulos	131 937 105,30	53 753 701,52
Tilinpäätössiirrot	56 262,54	212 131,24
Tilikauden verot	- 7 035 758,25	- 6 942 185,72
Laskennalliset verot	- 5 719 462,87	- 3 757 767,56
Vähemmistöosuudet	- 15 376 985,52	- 8 622 452,75
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	103 861 161,21	34 643 426,73

3.5 Vantaan kaupungin konsernirahoituslaskelma

	1.1. - 31.12.2016	1.1. - 31.12.2015
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	313 280 123,14	234 247 830,65
Satunnaiset erät	13 526 399,69	1 221 782,83
Tilikauden verot	- 7 035 758,25	- 6 942 185,72
Tulorahoituksen korjauserät	- 45 205 577,66	- 35 208 220,60
	274 565 186,92	193 319 207,16
Investointien rahavirta		
Investointimenot	- 321 693 199,51	- 318 869 009,82
Rahoitusosuudet investointeihin	1 797 714,36	6 032 735,78
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	111 684 326,01	106 038 097,54
	- 208 211 159,14	- 206 798 176,50
Toiminnan ja investointien rahavirta	66 354 027,78	- 13 478 969,34
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	- 5 385 214,50	0,00
Antolainasaamisten vähennys	2 743 138,13	1 099 604,97
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	114 466 561,51	347 520 313,89
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	- 155 151 832,16	- 229 307 935,92
Lyhytaikaisten lainojen muutos	- 9 968 387,47	- 21 726 273,95
Oman pääoman muutokset	- 17 314 726,20	- 11 643 197,72
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	85 886,70	- 98 262,48
Vaihto-omaisuuden muutos	25 589 240,60	- 6 343 216,69
Saamisten muutos	69 454 698,21	13 041 743,63
Korottomien velkojen muutos	- 27 874 514,42	- 110 497 120,68
Rahoituksen rahavirta	- 3 355 149,60	- 17 954 344,95
Rahavarojen muutos	62 998 878,18	- 31 433 314,29
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	251 604 259,23	188 605 381,05
Rahavarat 1.1.	188 605 381,05	220 038 695,34
	62 998 878,18	- 31 433 314,29

3.6 Vantaan kaupungin konsernitase

VASTAAVAA	31.12.2016	31.12.2015
Pysyvät vastaavat	3 241 586 436,25	3 179 678 101,46
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	7 603 769,31	8 075 883,00
Muut pitkävaikutteiset menot	85 668 318,62	107 793 336,58
Ennakkomaksut	4 664 784,31	2 710 189,47
	97 936 872,24	118 579 409,05
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	379 017 786,66	346 530 319,26
Rakennukset	1 397 591 494,54	1 413 948 345,44
Kiinteät rakenteet ja laitteet	807 525 084,88	794 370 985,79
Koneet ja kalusto	75 091 906,91	77 731 497,99
Muut aineelliset hyödykkeet	8 844 205,16	9 743 227,71
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	126 401 654,71	84 106 099,14
	2 794 472 132,86	2 726 430 475,33
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	60 843 131,55	53 798 104,27
Muut osakkeet ja osuudet	87 373 487,74	82 527 804,44
Muut lainasaamiset	195 447 555,28	196 462 434,47
Muut saamiset	5 513 256,58	1 879 873,90
	349 177 431,15	334 668 217,08
Toimeksiantojen varat	3 642 681,54	3 320 774,44
Valtion toimeksiannot	1 938 930,36	2 383 239,86
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	679 984,88	725 201,95
Muut toimeksiantojen varat	1 023 766,31	212 332,62
Vaihtuvat vastaavat	460 695 403,74	491 408 492,04
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	17 489 756,97	23 693 609,38
Muu vaihto-omaisuus	19 151 391,04	38 321 734,89
Ennakkomaksut	0,00	214 910,11
	36 641 148,00	62 230 254,38
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	14 202 713,99	16 140 655,96
Laskennalliset verosaamiset	1 328 944,88	0,00
Muut saamiset	2 638 547,00	57 321 965,09
Siirtosaamiset	1 950 290,30	2 003 538,03
	20 120 496,17	75 466 159,08
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	94 235 865,43	102 446 556,98
Lainasaamiset	2 184 912,43	2 271 966,09
Muut saamiset	25 441 181,89	34 564 831,12
Siirtosaamiset	30 467 540,58	25 823 343,33
	152 329 500,34	165 106 697,53
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	1 111 277,30	1 106 277,30
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	1 511 313,16	484 389,86
Muut arvopaperit	8 070 356,13	8 059 585,44
	10 692 946,58	9 650 252,60
Rahat ja pankkisaamiset	240 911 312,65	178 955 128,45
VASTAAVAA YHTEENSÄ	3 705 924 521,54	3 674 407 367,94

VASTATTAVAA	31.12.2016	31.12.2015
Oma pääoma	1 080 248 778,61	981 792 685,70
Peruspääoma	349 118 131,18	349 118 131,17
Arvonkorotusrahasto	0,00	223 768,09
Muut omat rahastot	182 316 255,47	181 310 347,75
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	444 953 230,76	416 497 011,96
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	103 861 161,21	34 643 426,73
Vähemmistöosuudet	93 116 742,71	88 796 448,63
Pakolliset varaukset	22 476 243,76	21 540 054,33
Eläkevaraukset	368 895,32	629 716,85
Muut pakolliset varaukset	22 107 348,44	20 910 337,48
Toimeksiantojen pääomat	4 278 551,10	3 870 757,30
Valtion toimeksiannot	2 046 043,60	2 522 473,87
Lahjoitusrahastojen pääomat	1 208 744,31	1 135 963,28
Muut toimeksiantojen pääomat	1 023 763,19	212 320,14
Vieras pääoma	2 505 804 205,35	2 578 407 421,98
Pitkäaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	245 833 333,28	211 566 666,60
Lainat rahoitus-ja vakuutuslaitoksilta	1 489 979 350,67	1 513 422 921,18
Lainat julkisyhteisöiltä	191 825 133,66	192 193 824,90
Lainat muilta luotonantajilta	14 718,80	32 342,03
Saadut ennakot	165,23	165,23
Liittymismaksut ja muut velat	131 634 685,45	129 797 062,50
Siirtovelat	1 232 000,00	1 334 666,67
Laskennalliset verovelat	35 833 755,23	32 826 428,91
	2 096 353 142,32	2 081 174 078,02
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	10 027 733,32	15 488 333,32
Lainat rahoitus-ja vakuutuslaitoksilta	101 125 463,35	148 248 906,11
Lainat julkisyhteisöiltä	461 213,57	516 456,97
Lainat muilta luotonantajilta	71 545,23	8 401 363,64
Saadut ennakot	40 075 249,61	31 054 185,45
Ostovelat	92 895 436,54	103 575 330,53
Muut velat	53 108 101,32	69 033 469,95
Siirtovelat	108 886 862,57	120 876 502,83
Laskennalliset verovelat	2 799 457,52	38 795,16
	409 451 063,02	497 233 343,96
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	3 705 924 521,54	3 674 407 367,94

4 Tilinpäätöksen liitetiedot

4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

4.1.1 Kaupungin tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Hankintamenoperiaatetta ei ole noudatettu kuitenkaan Keski-Uudenmaan pelastuslaitokselle luovutettujen pysyvien vastaavien osalta, sillä jäsenkunnat luovuttivat sen nolla-arvolla perustettavan liikelaitoksen käyttöön. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu hyväksytyn poistosuunnitelman mukaisesti. Suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa 4.2 suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pysyviin vastaaviin ei ole kirjattu hankintoja, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, vaan ne on kirjattu vuosikuluiksi.

Poistojen alkamisperusteet

Irtaimen omaisuuden poistot aloitetaan hankintakuukautta seuraavan kuukauden alusta. Ensikertaisen kalustamisen suunnitelman mukainen poistolaskenta alkaa, kun koko kalustaminen on valmis. Rakennusten poistot alkavat valmistumispäivästä seuraavan kuukauden alusta. Kaupunkirakentamisen kiinteästä omaisuudesta kirjataan puolen vuoden suunnitelman mukainen poisto, joka lasketaan koko kuluneen tilikauden kustannuksista.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien osakkeet ja osuudet on merkitty taseessa hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Varikon varaosavarasto ja hoitotavikevarasto on merkitty taseeseen FIFO -periaatteen mukaisesti.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Vaihtuvien vastaavien saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon ja rahoitusomaisuusarvopaperit hankintahintaan tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaissopimusten käsittely

Vantaan kaupungin lainat otetaan pääsääntöisesti vaihtuvakorkoisina. Kaupunki on suojannut osan lainasalkustaan korkojohdannaisilla. Kaupungin käyttämät korkojohdannaiset ovat koronvaihtosopimuksia, korko-

optioita tai näiden yhdistelmiä. Kaupungin korkoriskipolitiikan mukaisesti kaupunki käyttää korkojohdannaisia ainoastaan taseessa olevien rahoitusriskien alentamiseen tai poistamiseen. Kaupungin kaikki johdannaissopimukset on tehty joko suojaamistarkoituksessa tai rahoituskulujen alentamiseksi siten, ettei korkoriskiä kuitenkaan lisätä. Vantaa kaupungin lainasalkkuun ei sisälly valuuttakurssiriskiä.
Johdannaissopimukset, ks. tarkemmin kappale 4.4. Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot/ Johdannaiset.

Tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja taseen esittämistapa

Vantaan kaupungin, liikelaitoksien ja rahastojen tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja taseen esittämistapa on kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeiden mukainen.

Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset

Edellisten tilikausien ylijäämään ovat kohdistuneet seuraavat oikaisut: Vantaan osuus HSL:n kumulatiivisesta ylijäämästä + 372 000,00 euroa ja maa-alueiden arvon oikaisu -2 993 893,92 euroa.

4.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt, lukuun ottamatta Kiinteistö Oy Vantaan Rubiiniparkkia ja VAV Asunnot Oy:n tytäryhtiötä Kivikirveenkujan Autopaikat Oy, jota VAV Asunnot Oy – alakonserni ei ole tilinpäätökseensä sisällyttänyt. Näiden yhdistelemättä jättämisellä on vähäinen merkitys konsernin omaan pääomaan. Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kahdeksan kuntayhtymää, joissa Vantaan kaupunki on jäsenenä. Lisäksi osakkuusyhteisöt on yhdistelty tilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä, lukuun ottamatta Yrityspuiston Autopaikat Oy:tä, josta ei ollut tietoja saatavilla sekä VAV Asunnot Oy – alakonsernin osakkuusyhteisöjä Asunto Oy Viljapelto, Kiinteistö Oy Myyrinsärki sekä Metsolan Pysäköinti Oy. Yhdistelemättä jätettyjen osakkuusyhtiöiden vaikutus konsernin lukuihin on vähäinen.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty. Konserniyhteisöjen maksamat kiinteistöverot on eliminoitu konsernitilinpäätöksessä sisäisinä erinä. Konsernin keskinäisiä liittymismaksuja ei ole pystytty kaikilta osin selvittämään ja eliminoimaan.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle. Tytäryhtiöiden muodostamissa alakonserneissa omistus on eliminoitu hankintamenomenetelmällä.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernituloslaskelmassa konsernin yli- ja alijäämästä sekä konsernitaseessa konsernin omasta pääomasta.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Tytäryhtiöiden olennaiset aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhtiöiden poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi. Osakkuusyhtiöiden osalta poistot on oikaistu niiden yhtiöiden osalta, joista tarvittavat tiedot ovat olleet saatavilla ja oikaisu on ollut konsernin kannalta olennainen.

Johdannaissopimusten käsittely

Konsernin liitetietoon on Vantaan kaupungin johdannaisten lisäksi yhdistelty Vantaan Energia Oy –alakonsernin, Helsingin Seudun Ympäristöpalvelut –kuntayhtymän (HSY), ETEVA –kuntayhtymän sekä VAV Asunnot Oy –alakonsernin tilinpäätöksissään ilmoittamat johdannaiset.

Vantaan Energian on tilinpäätöksessään kirjannut kuluksi johdannaissopimuksen tekohetken ja tilinpäätöspäivän arvon välisen negatiivisen erotuksen. Nämä kirjaukset on konsernissa peruutettu Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunnon 115/24.1.2017 mukaisesti, jossa todetaan, että kirjanpitolautakunnan 1963/2016 lausuntoa johdannaisten käsittelystä ei sovelleta kuntien vuoden 2016 tilinpäätöksessä.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Kaupungin tilinpäätöksessään kirjaamat arvonalennuskirjaukset on esitetty vuonna 2016 kulukirjauksena tuloslaskelman erässä arvonalentumiset. Edellisenä vuonna tällaiset esitettiin suunnitelman mukaisten poistojen erässä. Tuloslaskelman vertailutietoja on muutettu tältä osin edellisen tilikauden osalta, nämä vastaavat muutokset on huomioitu konsernitilinpäätöksessä.

Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset

Konsernitilinpäätöksessä Edellisten tilikausien ylijäämään kohdistuvina merkittävinä oikaisuina näkyvät VTK Kiinteistöt Oy:n konsernitilinpäätökseensä kirjaamat aikaisimpiin tilikausiin liittyvät oikaisut -4 906 997,19 euroa, Vantaan kaupungin kirjaama maa-alueiden arvon oikaisu -2 993 893,92 euroa, Kiinteistö Oy Vantaan Erikasin vuodelle 2015 kohdistuva maa-alueiden oikaisu -1 256 157,00 euroa, Vantaan Energian kurssieroista aiheutuva muuntoero, jonka vaikutus konsernissa on -451 999,57 euroa, Laurea Ammattikorkeakoulu Oy :n välillisen osak-kuusyhtiöomistuksen alaskirjauksen oikaisu vuodelta 2015 3 096 984,08 euroa sekä vuoden 2015 konsernitilinpäätökseen yhdistelyn jälkeen muuttuneiden tilinpäätösten oikaisut konsernissa yhteensä 1 128 905,13 euroa.

4.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot

Toimintatuotot tehtäväalueittain				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Yleishallinto	374 300	358 161	140	988
Kaupunginjohtajan toimiala	2 190	2 729	2 250	2 729
Konserni- ja asukaspalveluiden toimiala	10 493	12 338	8 822	8 630
Sosiaali- ja terveystoimi	290 619	295 756	71 450	70 400
Sivistystoimi	40 461	41 925	40 560	41 869
Maankäyttö, rakentaminen ja ympäristö	294 685	271 993	137 220	112 183
Liikelaitokset ja rahastot				
Keski-Uudenmaan Pelastuslaitos	26 554	26 688	27 352	26 688
Vantaan Työterveys	4 036	4 419	4 504	4 419
Suun Terveydenhuolto	6 263	5 720	6 263	5 720
Marja-Vantaa	155	759	165	759
Sosiaalinen luototus	0	2	0	2
Asuntolainarahasto	1	0	1	0
Vahinkorahasto	0	3	0	3
Toimintatuotot yhteensä	1 049 758	1 020 493	298 727	274 390

Verotulot

Verotulojen erittely		
1 000 €	2016	2015
Kunnan tulovero	813 747	786 218
Osuus yhteisöveron tuotosta	66 169	75 658
Kiinteistövero	73 894	72 151
Verotulot yhteensä	953 810	934 027

Valtionosuudet

Valtionosuuksien erittely				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Laskennalliset valtionosuudet				
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilman tasauksia)	125 953	89 192	125 953	89 192
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	47 370	48 631	47 370	48 631
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	16 031	18 627	16 031	12 679
Valtionosuudet yhteensä	189 353	156 450	189 353	150 502

Palvelujen ostot

Palvelujen ostojen erittely		
1 000 €	2016	2015
Asiakaspalvelujen ostot	374 282	395 082
Muiden palvelujen ostot	280 833	302 923
Kaupungin palvelujen ostot yhteensä	655 115	698 005

Valtuustoryhmille annetut tuet

Valtuustoryhmille annetut tuet		
1 000 €	2016	2015
Kristillisdemokraattinen valtuustoryhmä	2	2
Keskustan valtuustoryhmä	6	5
Vihreä valtuustoryhmä	14	14
Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä	27	27
Vasemmistoliiton valtuustoryhmä	6	6
Kokoomuksen valtuustoryhmä	27	27
Perussuomalaisten valtuustoryhmä	15	15
RKP:n valtuustoryhmä	3	3
Valtuustoryhmille annetut tuet yhteensä	100	99

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

	Poistomenetelmä	Poistoaika ennen 1.1.2013 hankitut	Poistoaika 1.1.2013 alkaen hankitut
Aineettomat hyödykkeet			
Kehittämismenot	Tasapoisto	3 - 5 vuotta	2 vuotta
Seudullisten yhteishankkeiden käyttöoikeudet			
Liikenneväylät	Tasapoisto	15 vuotta	5 vuotta
Raideliikenne	Tasapoisto	15 vuotta	5 vuotta
Muut aineettomat oikeudet	Tasapoisto	5 vuotta	5 vuotta
Liikearvo	Tasapoisto	5 vuotta	2 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot			
ATK-ohjelmistot	Tasapoisto	3 - 5 vuotta	2 vuotta
Kehittämismenot	Tasapoisto	3 - 5 vuotta	2 vuotta
Vuokra- ja osaketilojen muutostyöt	Tasapoisto	3 vuotta	2 vuotta
Muut	Tasapoisto	3 vuotta	2 vuotta
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	Ei poistoa		
Rakennukset ja rakennelmat			
Hallinto- ja laitosrakennukset	Tasapoisto	30 vuotta	20 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	Tasapoisto	20 vuotta	20 vuotta
Talousrakennukset	Tasapoisto	15 vuotta	10 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	Tasapoisto	20 vuotta	20 vuotta
Asuinrakennukset	Tasapoisto	50 vuotta	30 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet			
Kadut, tiet, torit ja puistot	Tasapoisto	15 vuotta	15 vuotta
Sillat, laiturit ja uimalat	Tasapoisto	15 vuotta	10 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	Tasapoisto	15 vuotta	15 vuotta
Ulkovalaistuslaitteet	Tasapoisto	15 vuotta	15 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot	Tasapoisto	15 vuotta	15 vuotta
Vesi-, yms. laitosten laitoskoneet ja laitteet	Tasapoisto	10 vuotta	10 vuotta
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	Tasapoisto	15 vuotta	15 vuotta
Liikenteen ohjauslaitteet	Tasapoisto	15 vuotta	10 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	Tasapoisto	10 vuotta	10 vuotta
Koneet ja kalusto			
Rautaiset alukset	Tasapoisto	15 vuotta	15 vuotta
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	Tasapoisto	8 vuotta	8 vuotta
Muut kuljetusvälineet	Tasapoisto	5 vuotta	4 vuotta
Muut liikkuvat työkoneet	Tasapoisto	5 vuotta	5 vuotta
Muut raskaat koneet	Tasapoisto	10 vuotta	10 vuotta
Muut kevyet koneet	Tasapoisto	5 vuotta	5 vuotta
Sairaala-, terveydenhuolto-, yms. laitteet	Tasapoisto	5 vuotta	5 vuotta
Atk-laitteet	Tasapoisto	3 vuotta	3 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	Tasapoisto	3 vuotta	3 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet			
Luonnonvarat	Käytön mukainen poisto		
Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoa	-	-
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Ei poistoa	-	-
Pysyvien vastaavien sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	Ei poistoa	-	-

Tuottoihin ja kuluihin sisältyvien pakollisten varausten muutokset

Pakollisten varausten muutokset				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Eläkevastuu 1.1.	630	759	438	464
Vähennykset	-261	-129	-205	-26
Eläkevastuu 31.12.	369	630	234	438
Ympäristövelvoitteista johtuva varaus 1.1.	14 451	11 887	8 452	6 953
Lisäykset	1 334	2 567	1 000	1 500
Vähennykset	-252	-3	-27	-1
Ympäristövelvoitteista johtuva varaus 31.12.	15 533	14 451	9 426	8 452
Muut pakolliset varaukset 1.1.	6 459	6 710	0	0
Lisäykset	222	104	0	0
Vähennykset	-107	-355	0	0
Muut pakolliset varaukset 31.12.	6 575	6 459	0	0

Olennaiset myyntivoitot ja tappiot

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	43 771	35 007	48 777	37 128
Osakkeiden myyntivoitot	971	670	871	1 328
Irtaimen omaisuuden myyntivoitot	304	297	304	297
Muut myyntivoitot	165	1 509	0	81
Myyntivoitot yhteensä	45 211	37 483	49 952	38 834
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden myyntitappiot	12	0	0	0
Osakkeiden myyntitappiot	0	739	297	0
Muut myyntitappiot	173	532	0	26
Myyntitappiot yhteensä	185	1 271	297	26

Osinkotuotot ja peruspääoman korot

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely		
1 000 €	**2016**	**2015**
Osinkotuotot muista yhteisöistä	12 561	18 455
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	1 400	1 400
Yhteensä	**13 961**	**19 855**

Poistoeron muutokset

Erittely poistoeron muutoksista		
1 000 €	2016	2015
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	1 834	893
Poistoeron muutokset yhteensä	1 834	893

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Satunnaiset tuotot				
KOy Vantaan Helikopteritukikohta, lahjoitus	1 800	0	1 800	1 000
KOy Vantaan Erikaksen maa-alueen myynti	0	1 222	0	0
Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymän myyntivoitto HSY Ekokem Oyj:n osakkeiden myynnistä	11 726	0	0	0
Satunnaiset tuotot yhteensä	13 526	1 222	1 800	1 000

4.3 Tasetta koskevat liitetiedot

4.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat

Pysyvät vastaavat							
Aineettomat hyödykkeet							
1 000 €					Aineettomat oikeudet	Muut pitkä-vaikutteiset menot	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.					3 423	90 171	93 594
Lisäykset tilikauden aikana					49	6 326	6 375
Siirrot erien välillä					0	2 532	2 532
Tilikauden poisto					-2 597	-24 730	-27 327
Poistamaton hankintameno 31.12.					875	74 299	75 174
Aineelliset hyödykkeet							
1 000 €	Maa- ja vesi-alueet	Raken-nukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Enn.maksut ja kesk.er. hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	243 801	560 486	304 654	16 451	317	36 181	1 161 890
Lisäykset tilikauden aikana	41 395	24 250	37 416	7 992	0	16 642	127 694
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	-346	-1 146	-135	0	0	-1 627
Vähennykset tilikauden aikana	-7 448	0	0	-147	0	0	-7 595
Siirrot erien välillä	11	12 205	7	1 483	0	-16 238	-2 532
Arvonalennukset	0	-724	0	0	0	0	-724
Tilikauden poisto	0	-37 249	-35 008	-7 353	0	0	-79 610
Poistamaton hankintameno 31.12.	277 760	558 621	305 923	18 290	317	36 584	1 197 496

Vantaan kaupunki on aktivoinut aineettomien hyödykkeiden muihin pitkävaikutteisiin menoihin kehittämismenoja seuraavasti: kiinteistöhallinnan toiminnanohjaus 873 818,59 euroa, SAP kehittäminen 864 100,33 euroa, perustietotekniikan kehittäminen 644 470,87 euroa ja sähköinen asiointi 554 166,67 euroa suurimpina. Poistamatta olevat kehittämismenot vuoden lopussa olivat yhteensä 6 439 616,26 euroa. Kehittämismenojen poistotapana on tasapoisto ja poistoaikana on 1.1.2013 lähtien kaksi vuotta ja sitä vanhemmissa viisi vuotta.

Osakkeet ja osuudet					
1 000 €	Osakkeet konserni-yhtiöt	Osakkeet omistusyht yhteisöt	Kunta-yhtymä-osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	128 368	9 000	148 040	24 821	310 230
Lisäykset tilikauden aikana	12 493	0	2	449	12 944
Siirrot erien välillä	0	0	0	0	0
Vähennykset tilikauden aikana	-14 087	0	0	-536	-14 623
Arvonalennukset ja niiden palautukset	-8 397	0	0	0	-8 397
Poistamaton hankintameno 31.12.	118 377	9 000	148 042	24 735	300 154

Jvk-, muut laina- ja muut saamiset				
1 000 €	Saamiset konserni-yhteisöt	Saamiset kunta-yhtymät	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	52 082	234 783	7 281	294 147
Lisäykset tilikauden aikana	0	0	132	132
Vähennykset tilikauden aikana	-842	0	-441	-1 283
Arvonalennukset	0	0	0	0
Poistamaton hankintameno 31.12.	51 240	234 783	6 973	292 996

Maa- ja vesialueet erittely

1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	990	205	277 420	316
Muut maa- ja vesialueet	378 154	346 392	340	243 486
Maa- ja vesialueiden arvonalennukset	-126	-67	0	0
Maa- ja vesialueet yhteensä	379 018	346 530	277 760	243 801

Omistukset tytäryhteisöissä

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt 31.12.2016

Kuntakonsernin osuus, 1 000 €

Konserniyhteisön nimi	Kotipaikka	Kunnan omistus-%	Konsernin omistus-%	Omasta pää-omasta	Vieraasta pää-omasta	Tilikauden yli-/ ali-jäämästä
Tytäryhtiöt						
As Oy Vantaan Elviira	Vantaa	100 %	100,0 %	911	0	0
As Oy Vantaan Keltasafiiri	Vantaa	100 %	100,0 %	31	0	0
As Oy Vantaan Maarukka	Vantaa	100 %	100,0 %	8	0	0
As Oy Vantaan Pihka	Vantaa	100 %	100,0 %	9	0	0
As Oy Vantaan Punasafiiri	Vantaa	100 %	100,0 %	59	0	0
As Oy Vantaan Sepänpuisto	Vantaa	100 %	100,0 %	740	417	-60
As Oy Vantaan Sinisafiiri	Vantaa	100 %	100,0 %	37	0	0
Kiint Oy Katriinanrinne	Vantaa	100 %	100,0 %	142	1 089	3
Kiint Oy Kehäsuora	Vantaa	100 %	100,0 %	3 046	70	262
Kiint Oy Pakkalan Kartanonkoski 10	Vantaa	100 %	100,0 %	6 012	7	-2
Kiint Oy Pakkalankuja 11	Vantaa	100 %	100,0 %	1 453	0	0
Kiint Oy Tiedepuisto	Vantaa	100 %	100,0 %	3 847	8 597	-345
Kiint Oy Tikkurilan linja-autoasema	Vantaa	100 %	100,0 %	38	67	36
Kiint Oy Vantaan Erikas	Vantaa	100 %	100,0 %	3 924	48	-106
Kiint Oy Vantaan Helikopteritukikohta	Vantaa	100 %	100,0 %	2 239	39	-60
Ratakujan Pysäköinti Oy	Vantaa	100 %	100,0 %	2 635	97	-253
Tikkuparkki Oy	Vantaa	100 %	100,0 %	8 907	24	-461
Vantaan Kiinteistö ja Vesi Oy	Vantaa	100 %	100,0 %	575	92	86
Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy	Vantaa	100 %	100,0 %	519	7 957	-11
VAV Asunnot Oy -konserni	Vantaa	100 %	100,0 %	137 131	526 516	18 074
VAV Palvelukodit Oy	Vantaa	0 %	100,0 %			
VAV Hoivakiinteistöt Oy	Vantaa	0 %	100,0 %			
VTK Kiinteistöt Oy -konserni	Vantaa	100 %	100,0 %	30 864	116 022	600
Kivistön Putkijäte Oy	Vantaa	0 %	100,0 %			
Kivistön Pysäköinti Oy	Vantaa	0 %	100,0 %			
Kiint Oy Vantaan Paloasema	Vantaa	0 %	100,0 %			
Kiint Oy Vantaan Peltolantie 5	Vantaa	0 %	100,0 %			
Myyrmäen Urheilupuisto Oy	Vantaa	0 %	100,0 %			
Vantaan Innovaatioinstituutti Oy	Vantaa	0 %	100,0 %			
Kiint Oy Myyrinselkä	Vantaa	0 %	95,3 %			
Vantaan Moottorirata Oy	Vantaa	95 %	100,0 %	644	11	76
A-Tulkkaus Oy	Vantaa	100 %	99,6 %	1 214	1 180	2
Kauppiaitten Kauppaoppilaitos Oy	Vantaa	96 %	95,5 %	16 089	507	678
Kiint Oy Tikkurilan Keskustapysäköinti	Vantaa	66 %	91,0 %	566	18	-21
Ruukkukujan Autopaikat Oy	Vantaa	86 %	87,5 %	12	9	117
Kiint Oy Vantaan Maakotkantie 10	Vantaa	37 %	86,3 %	204	5	-38
Korson Pienteollisuustalo Oy	Vantaa	83 %	83,1 %	131	42	56
Kiint Oy Korson Toimistokeskus	Vantaa	77 %	77,1 %	2 110	26	-62
Kiint Oy Tikkurilan Terveysasema	Vantaa	62 %	73,8 %	2 106	971	-222
Kiint Oy Lehdokkitien Virastotalo	Vantaa	85 %	84,6 %	784	146	-63
Kiint Oy Vantaan Kauppalantalo	Vantaa	71 %	70,8 %	401	68	-23
Vantaan Energia Oy	Vantaa	60 %	60,0 %	132 010	347 134	23 086
Vantaan Energia Sähköverkot Oy	Vantaa	0 %	60,0 %			
Pallastunturintien Liikekiinteistö Oy	Vantaa	52 %	52,4 %	93	522	8

Omistukset kuntayhtymissä ja yhteisyhteisöissä

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt 31.12.2016

				Kuntakonsernin osuus, 1 000 €		
Konserniyhteisön nimi	Koti-paikka	Kunnan omistus-%	Konsernin omistus-%	Omasta pää-omasta	Vieraasta pää-omasta	Tilikauden yli-/ ali-jäämästä
Kuntayhtymät						
Helsingin seudun ympäristöpalvelut - kuntayhtymä	Helsinki	19,5 %	19,5 %	96 121	308 623	16 501
Helsingin seudun liikenne - kuntayhtymä	Helsinki	17,6 %	17,6 %	14 724	18 326	3 329
Uudenmaan Päihdehuollon kuntayhtymä	Hyvinkää	17,5 %	17,5 %	343	63	56
Uudenmaan liitto	Helsinki	15,4 %	15,4 %	243	264	-27
ETEVA	Mäntsälä	12,2 %	12,2 %	1 904	6 292	170
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitop. -kuntayht.	Helsinki	11,9 %	11,9 %	47 319	70 578	-6 776
Västra-Nylands folkhögskola - kuntayhtymä	Raasepori	3,1 %	3,1 %	39	9	0
Kårkulla kommunalförbund för omsorger kuntayht.	Parainen	2,5 %	2,5 %	302	474	29
Osakkuusyhteisöt						
As Oy Vantaan Näätäkuja 3	Vantaa	41,5 %	41,5 %	110	46	0
Hakunilan Keskus Oy	Vantaa	40,4 %	40,4 %	-2 241	11	12
Kiint Oy Tikkurilan Raha-asema	Vantaa	40,0 %	40,0 %	65	26	-17
Kiint Oy Vantaan Säästötalo	Vantaa	39,6 %	39,6 %	-24	1 707	35
Kiint Oy Korsontie 2	Vantaa	34,0 %	34,0 %	-206	1	-6
Laurea Ammattikorkeakoulu Oy	Vantaa	32,4 %	32,4 %	14 432	2 930	-957
As Oy Tikkurilan Koivutie 10	Vantaa	30,5 %	30,5 %	-7	11	-1
Kaunialan Sairaala Oy	Kauniainen	45,0 %	45,0 %	461	1 601	15
Kiint Oy Hakucenter	Vantaa	11,0 %	29,2 %	-884	9	-47
Hakopolun Liikekiinteistö Oy	Vantaa	27,2 %	27,2 %	359	8	8
Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy	Vantaa	26,0 %	26,0 %	7 809	3 082	86
As Oy Korsonpiha	Vantaa	24,1 %	24,1 %	-306	1	-9
As Oy Hirvitie 39	Vantaa	21,7 %	21,7 %	92	3	1
Vantaan Energia Oy (alakonserni)	Vantaa					
Svartisen Holding As	Trondheim	0,0 %	29,8 %			
VTK Kiinteistöt Oy	Vantaa					
Kiint Oy Ruusuparkki	Vantaa	0,0 %	32,8 %			
Yhdistelemättömät						
Kiint Oy Vantaan Rubiiniparkki	Vantaa	0,0 %	54,9 %			
Yrityspuiston Autopaikat Oy	Vantaa	5,0 %	31,0 %			
VAV Asunnot Oy (alakonserni)	Vantaa					
Kivikirveenkujan Autopaikoitus Oy	Vantaa	0,0 %	67,4 %			
Metsolan Pysäköinti Oy	Vantaa	0,0 %	35,5 %			
Kiinteistö Oy Myyrinsärki	Vantaa	0,0 %	33,3 %			
Asunto Oy Viljapelto	Vantaa	0,0 %	23,3 %			

Pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset konserniyhteisöiltä

Saamisten erittely				
1 000 €	2016		2015	
	Pitkä-aikainen	Lyhyt-aikainen	Pitkä-aikainen	Lyhyt-aikainen
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0	1 776	0	1 032
Lainasaamiset	0	7 620	0	11 968
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0	9 143	0	4 620
Siirtosaamiset	16 377	6 536	13 720	6 150
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteysyhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0	32	0	35
Saamiset yhteensä	16 377	25 107	13 720	23 806

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Pitkäaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
HSL kuntaosuus ylijäämä	0	0	16 377	13 720
Muut tulojäämät	2 055	0		
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Verosaamiset	373	319	18	4
Jaksotetut henkilöstökulut	479	377	0	0
Jaksotetut korot	54	133	25	23
Jaksotetut asuntolainojen korot	0	0	139	133
Valtionapu- ja EU-tukisaamiset	809	4 735	699	4 267
TEN-tuet Kehärata	2 807	0	2 807	2 806
Kotouttamislain mukaiset korvaukset	5 452	0	5 452	3 625
Kelan korvaukset työterveyshuollosta	3 034	3 121	1 857	2 105
HSL kuntaosuus ylijäämä	0	0	6 536	6 150
Muut tulojäämät	17 354	17 138	9 432	2 098
Siirtosaamiset yhteensä	32 418	216 294	43 341	34 931

Rahoitusarvopapereiden erittely

Rahoitusarvopaperit		
1 000 €	2016	2015
Osakkeet ja osuudet		
Jälleenhankintahinta	9 903	11 264
Kirjanpitoarvo	1 086	1 086
Erotus	8 817	10 178

4.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oma pääoma

Oman pääoman erittely				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Peruspääoma				
Peruspääoma 1.1.	349 118	349 118	349 118	349 118
Peruspääoma 31.12.	349 118	349 118	349 118	349 118
Muut omat rahastot				
Asuntolainarahasto				
Peruspääoma 1.1.			89 493	87 770
Lisäykset			1 667	1 723
Peruspääoma 31.12.			91 160	89 493
Marja-Vantaa -rahasto				
Peruspääoma 1.1.			24 274	23 238
Lisäykset			0	2 000
Vähennykset			471	964
Peruspääoma 31.12.			23 804	24 274
Sosiaalisen luototuksen rahasto				
Peruspääoma 1.1.			1 829	1 870
Lisäykset			2	0
Vähennykset			0	41
Peruspääoma 31.12.			1 831	1 829
Vahinkorahasto				
Peruspääoma 1.1.			7 379	8 383
Vähennykset			1 263	1 003
Peruspääoma 31.12.			6 116	7 379
Muut omat rahastot				
Peruspääoma 1.1.	181 534	176 263		
Lisäykset	5 231	7 894		
Vähennykset	4 448	2 624		
Peruspääoma 31.12.	182 316	181 534		
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	451 140	421 420	362 861	354 153
Lisäykset	0	0	0	0
Vähennykset	3 146	4 364	0	2 000
Oikaisu edelliseen tilikauteen	-3 041	-559	-2 622	10 045
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	444 953	416 497	360 239	362 198
Tilikauden ylijäämä/ alijäämä	103 861	34 643	64 823	662
Oma pääoma yhteensä	1 080 249	981 793	897 090	834 954

Poistoero

Erittely poistoerosta		
1 000 €	2016	2015
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	3 044	1 210
Poistoero yhteensä	3 044	1 210

Myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua erääntyvät pitkäaikaiset velat

Pitkäaikaiset velat		
1 000 €	2016	2015
Joukkovelkakirjalainat	72 900	78 633
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	386 748	380 380
Lainat julkisyhteisöiltä	4 630	5 090
Pitkäaikaiset velat yhteensä	464 278	464 103

Liikkeeseen lasketut joukkovelkakirjalainat

Joukkovelkakirjalainat			
1 000 €		2016	2015
Pitkäaikaiset			
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 120548-11-2	=100012		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 20.000.000,00			
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.		12 000	12 800
- korko %: 6 kk euribor marg. - 0,05			
- Siirto lyhytaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin		-800	-800
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.		11 200	12 000
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5428576010	=100014		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 40.000.000,00			
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.		22 400	24 000
- korko %: 12 kk euribor/ marg. + 0,025			
- Siirto lyhytaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin		-1 600	-1 600
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.		20 800	22 400
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5432569011	=100015		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 35.000.000,00			
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.		22 167	23 333
- korko %: 6 kk euribor/ marg. + 0,0075			
- Siirto lyhytaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin		-1 167	-1 167
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.		21 000	22 166
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5436652017	=100016		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 15.000.000,00			
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.		10 000	10 500
- korko %: 12 kk euribor/ marg. + 0,02			
- Siirto lyhytaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin		-500	-500
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.		9 500	10 000
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5451344019	=100017		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 50.000.000,00			
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.		35 000	36 667
- korko %: 6 kk euribor/ ei marg.			
- Siirto lyhytaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin		-1 667	-1 667
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.		33 333	35 000
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina JVK 1/2014	=100308		
- Lainan nimellisarvo/ liikkellelasku: 65.000.000,00			
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.		65 000	65 000
- korko %: 3 kk euribor/ marg. + 0,30			
- Siirto lyhytaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin		0	0
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.		65 000	65 000
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina JVK 2/2014	=100309		
- Lainan nimellisarvo/ liikkellelasku: 45.000.000,00			
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.		45 000	45 000
- korko %: 3 kk euribor/ marg. +0,36			
- Siirto lyhytaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin		0	0
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.		45 000	45 000
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina JVK 1/2016	=100336		
- Lainan nimellisarvo/ liikkellelasku: 40.000.000,00			
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.		0	
- korko %: kiint. +0,155			
- Siirto lyhytaikaisiin joukkovelkakirjalainoihin		0	
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.		40 000	
Pitkäaikaiset joukkovelkakirjalainat yhteensä		245 833	211 566

Joukkovelkakirjalainat		
1 000 €	2016	2015
Lyhytaikaiset		
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 120548-11-2 =100012		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 20.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	800	800
- korko %: 6 kk euribor/ marg. - 0,005		
- lyhennys: lyhenteinen 2- kertaa vuodessa á 400.000,-	-800	-800
- Siirto pitkäaikaisista joukkovelkakirjalainoista	800	800
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	800	800
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5428576010 =100014		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 40.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	1 600	1 600
- korko %: 12 euribor/ marg. + 0,025		
- lyhennys: lyhenteinen 1- kertaa vuodessa	-1 600	-1 600
- Siirto pitkäaikaisista joukkovelkakirjalainoista	1 600	1 600
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	1 600	1 600
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5432569011 =100015		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 35.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	1 167	1 167
- korko %: 6 kk euribor/ marg. +0,0075		
- lyhennys: lyhenteinen 2- kertaa vuodessa á 583.333,33	-1 167	-1 167
- Siirto pitkäaikaisista joukkovelkakirjalainoista	1 167	1 167
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	1 167	1 167
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5436652017 =100016		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 15.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	500	500
- korko %: 12 kk euribor/ marg. +0,02		
- lyhennys: lyhenteinen 1- kertaa vuodessa	-500	-500
- Siirto pitkäaikaisista joukkovelkakirjalainoista	500	500
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	500	500
Vantaan kaupungin joukkovelkakirjalaina 5451344019 =100017		
- Lainan nimellisarvo/ liikkeellelasku: 50.000.000,00		
- Jäljellä oleva pääoma 1.1.	1 667	1 667
- korko %: 6 kk euribor, ei marg.		
- lyhennys: lyhenteinen 2- kertaa vuodessa á 833.333,33	-1 667	-1 667
- Siirto pitkäaikaisista joukkovelkakirjalainoista	1 667	1 667
- Jäljellä oleva pääoma 31.12.	1 667	1 667
Lyhytaikaiset joukkovelkakirjalainat yhteensä	5 733	5 733
Joukkovelkakirjalainat yhteensä	251 567	217 299

Pakolliset varaukset

Pakolliset varaukset				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Muut pakolliset varaukset				
Eläkevaraus	369	630	234	438
Ympäristövastuut	15 533	14 451	9 426	8 453
Muut pakolliset varaukset	6 575	6 459	0	0
Muut pakolliset varaukset yhteensä	22 476	21 540	9 659	8 891

Pitkä- ja lyhytaikaiset velat konserniyhteisöille

Vieras pääoma				
1 000 €	2016		2015	
	Pitkä-aikainen	Lyhyt-aikainen	Pitkä-aikainen	Lyhyt-aikainen
Velat tytäryhteisöille				
Lainat	0	37 300	0	62 039
Ostovelat	0	8 583	0	8 831
Yhteensä	0	45 882	0	70 870
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat	0	-4 134	0	9 716
Yhteensä	0	-4 134	0	9 716
Velat osakkuus- ja muille omistusyhteysyhteisöille				
Ostovelat	0	1 128	0	1 132
Yhteensä	0	1 128	0	1 132
Vieras pääoma yhteensä	0	42 876	0	81 717

Liittymismaksut ja muut velat

Liittymismaksujen ja muiden velkojen erittely				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Liittymismaksut ja muut velat (pitkäaikaiset)				
Liittymismaksut	131 646	126 738	0	0
Muut velat	0	3 059	0	0
Liittymismaksut ja muut velat yhteensä	131 646	129 797	0	0

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Verovelat	1 685	1 835	0	0
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	89 649	103 814	55 148	61 635
Korkojaksotukset	1 911	3 792	395	643
Muut siirtovelat	16 874	11 436	3 008	3 335
Siirtovelat yhteensä	110 119	120 877	58 552	65 613

4.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Omaisuusvakuudelliset velat

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	365 642	428 071		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	923 310	926 123	0	0
Annetut kiinnitykset yhteensä	923 310	926 123	0	0
Velat, joiden vakuudeksi pantattu osakkeita				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	15 731	17 606		
Pantattujen osakkeiden kirjanpitoarvo	17 802	20 007	0	0
Pantatut osakkeet yhteensä	17 802	20 007	0	0

Muiden omien sitoumusten ja konserniyhteisön puolesta annetut vakuudet

Vakuudet				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Sitoumusten vakuudeksi annetut kiinnitykset	240	168	0	0
Muut omasta puolesta annetut vakuudet	6 102	4 907	0	0
Vakuudet yhteensä	6 342	5 075	0	0

Vuokravastuut

Vuokravastuut				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Vuokravastuut				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	84 381		22 293	32 662
Myöhemmin maksettavat	59 188		171 168	218 196
Vuokravastuut yhteensä	143 569	103 335	193 461	250 857
Leasingvastuut				
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	20 719	17 826	6 213	6 976
Myöhemmin maksettavat	173 917	138 579	11 510	11 355
Leasingvastuut yhteensä	194 636	156 405	17 722	18 331
Vuokravastuut yhteensä	338 205	259 740	211 184	269 188

Konsernin vuokravastuista ei ole vertailuvuodelle saatavilla jakoa seuraavalla tilikaudella maksettavien ja myöhemmin maksettavien välillä.

Annetut vastuusitoumukset

Vastuusitoumukset				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen lainojen puolesta				
Takaukset samaan konserniin kuuluvien puolesta			599 830	599 830
Takauslimiitistä käytetty 31.12.			340 783	345 947
Takauslimiitistä käyttämättä 31.12.			259 347	253 883
Velat ja vastuut, joiden vakuudeksi takaus on annettu 31.12.			259 725	274 283
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen leasingvastuiden puolesta				
Takaukset samaan konserniin kuuluvien puolesta			172 000	136 000
Takauslimiitistä käytetty 31.12.			143 669	136 000
Takauslimiitistä käyttämättä 31.12.			28 331	0
Velat ja vastuut, joiden vakuudeksi takaus on annettu 31.12.			134 111	132 829
Takaukset muiden puolesta				
Takaukset muiden puolesta	100 002	86 826	53 100	44 000
Takauslimiitistä käytetty 31.12.	42 925	40 028	29 802	20 701
Takauslimiitistä käyttämättä 31.12.	57 077	46 798	23 298	23 298
Velat, jonka vakuudeksi takaus on annettu 31.12.	62 535	59 717	15 633	16 891

Muut vastuusitoumukset

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista		
1 000 €	2016	2015
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	1 034 820	1 005 298
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	772	716

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Sopimusvastuut				
Urakkasopimukset	62 847	76 001	57 847	75 477
Maankäyttösopimukset	1 000	4 629	1 000	4 629
Muut sopimukset	97 212	6 970	3 357	5 265
Sopimusvastuut yhteensä	161 059	87 600	62 205	85 371
Arvonlisäveron palautusvastuu	31 667	36 804	0	0
Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt yhteensä	192 726	124 404	62 205	85 371

Johdannaiset

Johdannaiset				
1 000 €	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Avoinna olevien johdannaissopimusten nimellisarvot				
Korkojohdannaiset	288 876	435 892	85 000	155 000
Valuuttajohdannaiset	65 221	116 319	60 000	110 000
Muut johdannaiset	60 189	53 622	0	0
Nimellisarvot yhteensä	414 286	605 833	145 000	265 000
Avoinna olevien johdannaissopimusten markkina-arvot				
Korkojohdannaiset	-12 051	-10 103	-1 543	-2 708
Valuuttajohdannaiset	-3 496	1 714	-3 686	1 005
Muut johdannaiset	-88	-17 210	0	0
Markkina-arvot yhteensä	-15 635	-25 599	-5 229	-1 704

Korkojohdannaisista aiheutuneet kassavirrat on kirjattu tilikauden aikana korkokulujen oikaisuksi. Johdannaissopimuksia oli tehty 13,7 prosenttiin lainakannasta.

Ns. basis swapit

- 30 miljoona euroa, sopimuksen alkamispäivä 27.6.2012, päättymispäivä 27.6.2019, kaupunki maksaa Euribor 6kk:n korkoa korjattuna -0,166 % p.a. marginaalilla ja vastaanottaa Euribor 3kk:n korkoa. Sopimus on kertalyhenteinen.
- 15 miljoonaa euroa, sopimuksen alkamispäivä 14.11.2012, päättymispäivä 14.11.2019, kaupunki maksaa Euribor 6kk:n korkoa korjattuna -0,1325 % p.a. marginaalilla ja vastaanottaa Euribor 3kk korkoa. Sopimus on kertalyhenteinen.
- 20 miljoonaa euroa, sopimuksen alkamispäivä 14.11.2012, päättymispäivä 14.11.2022, kaupunki maksaa Euribor 6kk:n korkoa korjattuna -0,1175 % p.a. marginaalilla ja vastaanottaa Euribor 3kk:n korkoa. Sopimus on kertalyhenteinen.

Koronvaihtosopimus vaihtuvasta kiinteään korkoon:

- 20 miljoonaa euroa, sopimuksen alkamispäivä 8.10.2008, päättymispäivä 8.10.2018, kaupunki maksaa kiinteää 3,59 % p.a korkoa ja vastaanottaa Euribor 3kk:n korkoa. Sopimus on kertalyhenteinen. Vastapuolella on oikeus, mutta ei velvollisuutta, irtisanoa tämä koronvaihtosopimus päättymään 3 kuukauden välein ennen sopimuksen eräpäivää.

Koron- ja valuutanvaihtosopimukset

- 30 miljoonaa euroa (SEK 268.950.000,-), sopimuksen alkamispäivä 4.4.2011, päättymispäivä 4.4.2017, kaupunki maksaa Euribor 6kk:n korkoa korjattuna +0,14 % p.a. marginaalilla ja vastaanottaa Stibor 1kk:n korkoa +0,55% p.a marginaalilla korjattuna. Sopimus on kertalyhenteinen.
- 30 miljoonaa euroa (GBP 24.090.000,-), sopimuksen alkamispäivä 25.5.2012, päättymispäivä 25.5.2018, kaupunki maksaa Euribor 6kk:n korkoa korjattuna +0,335 % p.a. marginaalilla ja vastaanottaa Libor 1kk:n korkoa korjattuna +0,90 % p.a. marginaalilla. Sopimus on kertalyhenteinen.

Yllä luetellut koron- ja valuutanvaihtosopimukset ovat osa kaupungin lainasalkussa olevia SEK- ja GBP -määräisiä strukturoituja lainoja. Johdannaissopimuksilla on poistettu valuutta- ja korkoriski ko. valuuttamääräisten lainojen osalta ja johdannaissopimusten nettoarvo on lainojen erääntyessä nolla. Valuuttajohdannaisten arvo vaihtelee tilinpäätökseen ilmoitettavissa arvostuksissa valuuttakurssien muutosten mukaan lainojen juoksuaikana, mutta muutokset eivät realisoidu kaupungin tulokseen silloin, kun lainoja ei makseta ennenaikaisesti takaisin vaan ne päättyvät alkuperäisen sopimuksen mukaisesti.

Konsernin johdannaiset

Vantaan Energia suojaa sähkön hintariskejä tekemällä sähköjohdannaissopimuksia sekä myynnin että tuotannon osalta. Sähköjohdannaisten avoinna oleva nettovolyymi on johdannaisten juoksuaikana alempi kuin ennustettu erittäin todennäköinen spot-hintaisten hankintojen määrä. Polttoaineiden hintariskeiltä suojaudutaan tekemällä raaka-ainejohdannaiskauppoja. Yhtiö suojautuu dollarin arvonmuutoksilta tekemällä valuuttajohdannaiskauppoja. Hiilidioksidin päästöoikeuksien hintariskiltä suojaudutaan päästöoikeusjohdannaissopimuksilla sekä huomioimalla päästöoikeuksista aiheutuvat kustannukset tuotannonsuunnittelussa. Korkoriskeiltä (pankkilainat ja leasingvelat) suojaudutaan korkojohdannaisilla.

HSY:n tekemät johdannaissopimukset ovat lainoihin liittyviä koronvaihtosopimuksia, jotka on tehty korkomenojen suojaamisen tarkoituksessa. Pitkäaikaisten lainojen vaihtuva korko on tällöin sidottu koronvaihtosopimuksella kiinteään korkoon. Koronvaihtosopimusten johdosta HSY:n maksettavat korot eivät muutu markkinakorkojen liikkeiden mukaan. Näin pienennetään korkoriskiä ja parannetaan tulevien korkomenojen ennakoitavuutta. Johdannaisten markkina-arvot liikkuvat korkomarkkinoiden liikkeiden mukaan, mutta markkina-arvojen muutokset eivät vaikuta HSY:n maksamiin korkomenoihin, kun korot on johdannaisilla kiinnitetty. Kaikki johdannaissopimukset on dokumentoitu ja niiden suojaavuus tilinpäätöshetkellä arvioitu.

HSY:n johdannaissopimuksissa ei ole purkuehtoja. HSY:n valuutan- ja koronvaihtosopimuksella ulkomaan valuuttamääräinen (SEK) ja vaihtuvakorkoinen laina on vaihdettu euromääräiseksi ja kiinteäkorkoiseksi.

Muut HSY:n voimassa olevat johdannaissopimukset ovat tavanomaisia koronvaihtosopimuksia. SEB-pankin sopimus on suojaava edellyttäen, että 3 kuukauden Euribor on matalampi kuin 5,50 %. Mikäli Euribor ylittää tuon rajan, alkaa sopimuksesta maksettava korkotaso nousta. Tämä on kuitenkin erittäin epätodennäköistä sopimuksen voimassaoloaikana. Muut korkojohdannaiset ovat kokonaan suojaavia.

Korkojohdannaisten markkina-arvot seuraavat markkinakorkojen liikkeitä. Markkina-arvon muutos ei kuitenkaan vaikuta HSY:n maksaman koron määrään, joka on juuri koronvaihtojohdannaisella kiinnitetty. Markkina-arvo kuvaa hintaa, joka maksettaisiin (arvo negatiivinen) tai saataisiin (arvo positiivinen), jos johdannaissopimus purettaisiin nyt.

VAV Asunnot Oy on suojannut yhtiön vaihtuvakorkoisia korkotukilainoja, joiden omavastuukorko on 3,4 %:a, korkoriskiltä koronvaihtosopimuksin. Korkotason ollessa negatiivinen aiheuttaa myös negatiivinen koroero maksuvelvoitteen. Sopimukset noudattavat lainojen ehtoja ja siksi ne esitetään taseen ulkopuolisena vastuuna.

VAV Asunnot Oy:llä on koronvaihtosopimuksia kahdessa eri korkoryhmässä, vaihtuvakorko 12 kk Euribor, kiinteäkorko 1,034 % - 1,096 % ja vaihtuvakorko6 kk Euribor, kiinteä korko 0,937 % - 0,952 %. Kaikki sopimukset erääntyvät 2025.

ETEVA –kuntayhtymän johdannaisia ovat koronvaihtosopimus korkoriskin suojaamistarkoitukseen yksittäisen lainan osalta. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuvakorko kiinteäksi. Sopimus erääntyy 2018. Lisäksi on ETEVA:lla on lisähyötyswap joka on tehty yksittäisen lainen korkoristin suojaamiseksi. Tällä koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuva korko kiinteäksi. Sopimus erääntyy 2022.

4.5 Ympäristötilinpitoa koskevat liitetiedot

Ympäristötilinpito Vantaalla

Kuntien ympäristötilinpidon laatimisen lähtökohtana on kauppa- ja teollisuusministeriön kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohje ympäristöasioiden kirjaamisesta ja esittämisestä kunnan tai kuntayhtymän tilinpidossa. Vantaalla seurattavat ympäristötilinpidon tulot, kulut ja investoinnit on määritelty kuutoskaupunkien kestävän kehityksen raportoinnin kehittämistyön yhteydessä.

Vantaan ympäristötuotot, -kulut ja -investoinnit toiminnoittain

Vuonna 2016 Vantaalla ympäristötuottoja oli noin 472 000 euroa. Eniten tuottoja tuli tilakeskuksen energiatehokkuustoimista, ympäristönsuojelun viranomaistehtävistä ja öljyntorjuntarahaston avustuksesta maaperän ja pohjaveden suojeluun.
Ympäristökulut vuonna 2016 olivat yhteensä 23,4 miljoonaa euroa. Edellisten vuosien tapaan kuluista valtaosa oli ryhmän Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet kuluja. Jätehuollon ja alueiden puhtaanapidon kulut olivat 2,4 miljoonaa euroa, ulkoilman suojeluun käytettiin 1,1 miljoonaa euroa ja ympäristönsuojelun viranomaistehtävien osuus oli 1,3 miljoona euroa.
Ympäristöinvestoinnit olivat 14,2 miljoonaa euroa, josta valtaosa (9,6 milj. euroa) käytettiin jätehuollon ja alueiden puhtaanapidon investointeihin. Seuraavaksi suurimmat investointikohteet olivat ryhmässä Muut ympäristönsuojeluntoimenpiteet (2,3 milj. euroa) ja melun ja tärinän torjunta (1,4 milj. euroa).

Ympäristötuotot, -kulut ja -investoinnit						
1 000 €	Tuotot		Kulut		Investoinnit	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Ulkoilmansuojelu	6	15	1 126	2 133	36	403
Vesiensuojelu ja jätevesien käsittely	0	0	270	156	0	0
Jätehuolto ja alueiden puhtaanapito	0	2	2 380	2 375	9 573	8 465
Maaperän ja pohjaveden suojelu	8	51	196	91	630	299
Melun ja tärinän torjunta	0	0	99	70	1 411	878
Luonnonsuojelu ja maisemanhoito	0	0	72	94	119	102
Ympäristönsuojelun viranomaistehtävät	82	58	1 329	958	0	0
Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet	376	49	16 274	14 895	2 269	1 862
Ilmastonsuojelu	0	0	0	197	202	2
Ympäristötoiminta yhteensä	472	176	21 746	20 969	14 241	12 012
Verot, Investointien poistot	0	0	368	12 371	0	0
Kaikki yhteensä	472	176	23 383	33 340	14 241	12 012

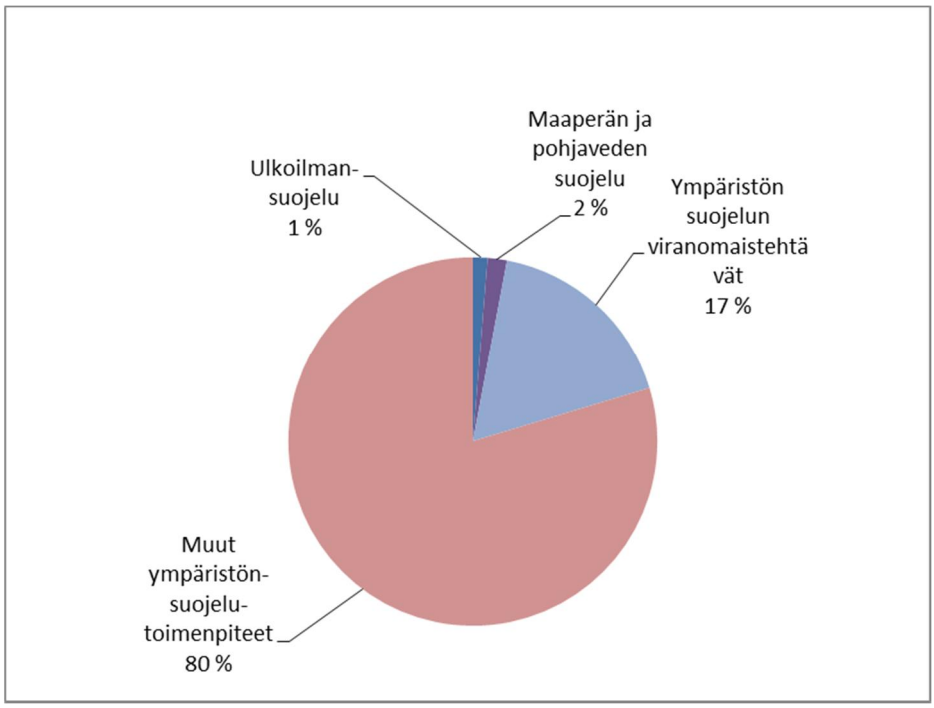
Ympäristötaloudelliset tunnusluvut

Ympäristötaloudelliset tunnusluvut		
	2016	2015
Tuotot		
Ympäristötuotot / toimintatuotot	0,2 %	0,1 %
Ympäristötuotot / asukas	2,2 €	0,8 €
Kulut		
Ympäristökulut + poistot / toimintakulut + poistot	1,6 %	2,4 %
Ympäristökulut + poistot / asukas	106,6 €	155,4 €
Investoinnit		
Ympäristöinvestoinnit / kokonaisinvestoinnit	9,7 %	7,9 %
Ympäristöinvestoinnit / asukas	64,9 €	56,0 €

Ympäristötuotot

Ympäristötuotoilla tarkoitetaan kuntaorganisaation toiminnasta saatuja tuloja, jotka liittyvät ympäristönsuojeluun. Niitä ovat esimerkiksi jätehuoltomaksut sekä ympäristön pilaajilta perityt kunnan suorittamien tai teettämien kunnostustöiden ja siivousten korvaukset sekä energiansäästöillä saadut toimenpiteet. Ympäristötuotto on tilikaudelle jaksotettu ympäristötulo.
Vuonna 2016 Vantaan kaupunkiorganisaation ympäristötuotot olivat 472 000 euroa. Se kattoi 0,2 prosenttia kaupungin kaikista toimintatuotoista. Ympäristötuottoja kertyi 2,2 euroa asukasta kohden.

Kuvio: Ympäristötuottojen jakauma

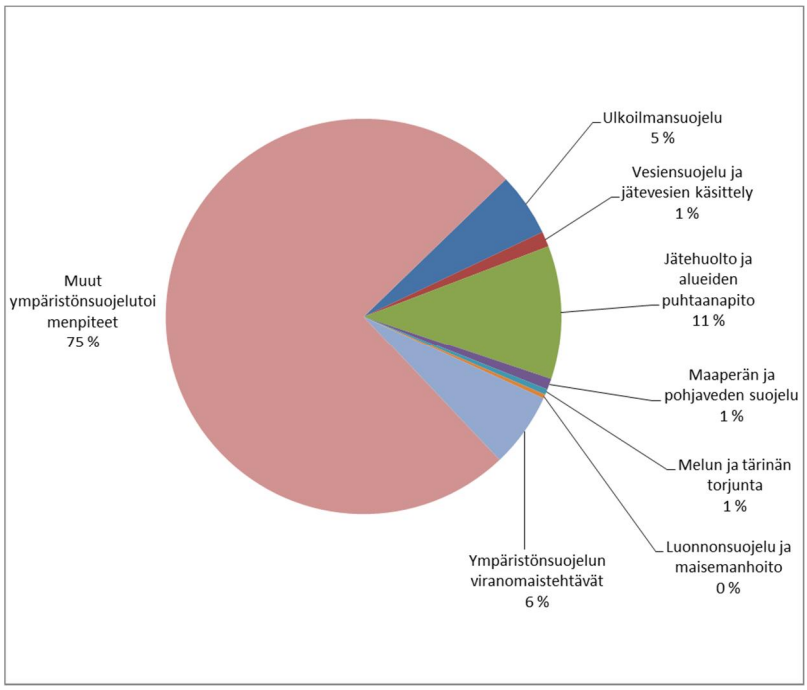

Ympäristökulut

Ympäristökulujen kokonaissumma muodostuu tilikaudelle jaksotetuista ympäristömenoista ja ympäristöinvestoinneista tehdyistä poistoista tilikauden aikana. Ympäristömeno määritellään ympäristönsuojelutoimenpiteistä aiheutuneeksi menoksi. Ympäristömeno puolestaan aiheutuu toiminnasta, jonka tarkoituksena on tuottaa ympäristöhyötyjä tai ennaltaehkäistä, vähentää taikka parantaa tulevaa luonnonsuojelun tasoa ja edistää luonnonvarojen kestävää käyttöä. Ympäristönsuojelutoiminnan kulut esitetään yleiseurooppalaisen ympäristönsuojelutoimenpiteiden tilastoluokituksen mukaisesti soveltuvin osin.

Vantaalla valtaosa kaikkiaan 23,4 miljoonan euron ympäristökuluista kertyi ryhmästä *Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet* (16,3 milj. euroa). Seuraaviksi suurimmat kulut tulivat jätehuollosta ja alueiden puhtaanapidosta, ympäristönsuojelun viranomaistehtävistä sekä ulkoilman suojelusta.

Kuvio: Ympäristökulujen jakauma ilman veroja ja investointien poistoja

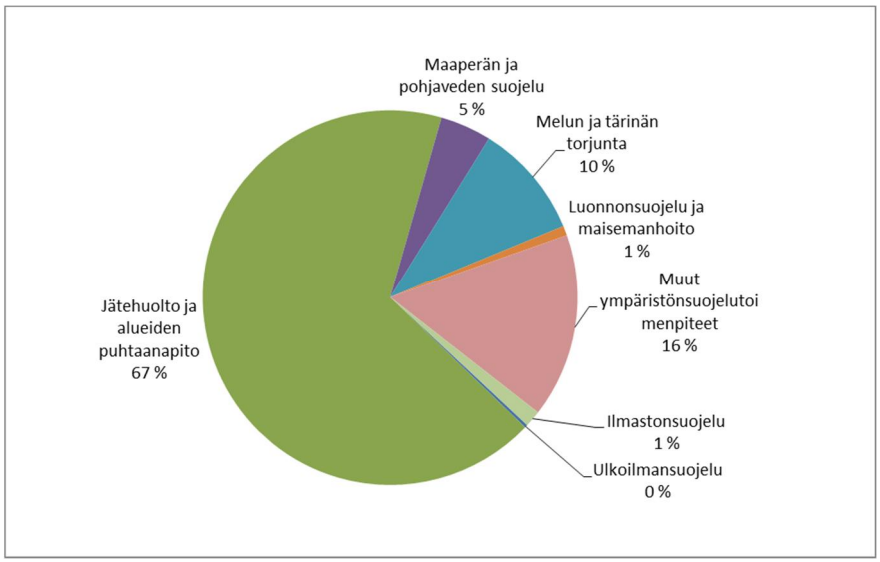

Ympäristöinvestoinnit

Ympäristöinvestoinnit on meno, joka syntyy hyödykkeiden tuottamiseksi, ympäristöhaittojen ennaltaehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja korjaamiseksi, tulevan ympäristönsuojeluntason parantamiseksi ja luonnonvarojen kestävän käytön edistämiseksi hankitusta hyödykkeestä. Lisäksi investoinnin odotetaan tuottavan tuloa tai se on tarkoitettu käytettäväksi tuotannontekijänä kunnan hyödyke- ja palvelutuotannossa jatkuvasti usean tilikauden ajan ja hankintameno ylittää poistosuunnitelman mukaisen pienhankintarajan. Ympäristöinvestointien hankintamenosta vähennetään investoinnin tekemiseksi saadut rahoitusosuudet ja avustukset.

Vantaalla tehtiin ympäristöinvestointeja hieman yli 14,2 miljoonalla eurolla. Ylivoimaisesti eniten, lähes 9,6 miljoonaa euroa, investoitiin jätehuoltoon ja alueiden puhtaanapitoon. Seuraavaksi eniten investointeja tehtiin ryhmään *Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet* (2,3 milj. euroa) sekä melun ja tärinän torjuntaan (1,4 milj. euroa).

Kuvio: Ympäristöinvestointien jakauma

Ulkoilman suojelu

Kuntatekniikan keskus sai pölynsidontatöistä tuottoja 5 600 euroa. Muita tuottoja ulkoilman suojelusta vuonna 2016 ei ollut.

Vuoden 2016 ulkoilman suojelun kulut tulivat katujen kevätharjauksen ja pölynsidonnan henkilöstökuluista ja palveluiden ostoista sekä aineista ja tarvikkeista, yhteensä niiden osuus oli yhteensä 1,1 milj. euroa.

Kuntatekniikan keskus investoi harjakoneiden ja pesulaitteiden hankintaan 36 000 euroa. Muita investointeja ulkoilmansuojeluun vuonna 2016 ei ollut.

Vesiensuojelu ja jätevesien käsittely

Tuloja ei ollut vesiensuojelusta ja jätevesien käsittelystä vuonna 2016.

Valtaosa vesiensuojelun ja jätevesien käsittelyn 270 00 euron kuluista koostui henkilöstömenoista kuntatekniikan keskuksessa Sivistystoimen toimialan kulut olivat noin 22 000 euroa, joka koostui pääasiassa jätevesi- ja lietemaksuista sekä vesinäytteiden laboratoriomaksuista.

Investointeja vesiensuojeluun ja jäteveden käsittelyyn ei vuonna 2016 tehty.

Jätehuolto ja roskaantuminen

Jätehuollosta ja roskaantumisesta ei saatu tuloja vuonna 2016.

Jätehuollon kuluja oli vuonna 2016 yhteensä 2,4 miljoonaa euroa, josta kuntatekniikan keskuksen osuus oli 1,4 miljoonaa euroa. Valtaosa kului henkilöstökuluihin. Sivistystoimen toimiala käytti jätehuoltoon kaikkiaan 97 000 euroa. Kulutut koostuivat vaarallisen jätteen käsittelystä ja tieto ja lavapalveluiden ostosta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan jätehuollon kulut (141 100 euroa) koostuivat henkilöstökuluista. Tilakeskuksen henkilöstö- ja jätehuoltokustannuksia kertyi 246 000 euron edestä.

Tilakeskuksen investoinnit vuonna 2016 olivat suurimpia. Jätekatoksiin investoitiin 73 000 euroa..

Maaperän ja pohjaveden suojelu

Maaperän ja pohjaveden suojelusta saadut tuotot 7 800 euroa muodostuivat pelastuslaitoksen saamista Öljynsuojarahaston avustuksista ja imeytysaineiden laskutuksista.

Maaperän ja pohjaveden suojelun 195 600 euron kuluista suurin osa muodostui pääasiassa henkilöstökuluista ja konsulttitöistä kuntatekniikan keskuksessa ja pelastuslaitoksessa.. Pelastuslaitos käytti 5 900 euroa imeytysaineiden ostoihin öljyntorjunnassa.

Maaperän ja pohjaveden suojeluun investoitiin 630 000 euroa, jonka kuntatekniikan keskus käytti pilaantuneiden maiden kunnostukseen.

Melun ja tärinän torjunta

Melun ja tärinän torjunta ei tuonut tuottoja vuonna 2016.

Melun ja tärinän torjunnasta aiheutuneet kulut (99 100 euroa) muodostuivat vuonna 2016 kuntatekniikan keskuksessa henkilöstökuluista (74 131 euroa) ja konsultilla teetetystä meluselvityksestä (24 965 euroa).

Melun ja tärinän torjunnan 1,4 miljoonan euron investoinneista tilakeskus käytti 1,1 miljoonaa euroa Varia Tennistien ja Pähkinärinteen ikkunaremontteihin ja Kaivokselan koulun seinien lämmöneristykseen. Kuntatekniikan keskus käytti 355 519 euroa meluvalleihin ja -esteisiin.

Luonnonsuojelu ja maisemansuojelu

Tuloja ei ollut luonnonsuojelusta ja maisemansuojelusta vuonna 2016.

Luonnonsuojelun ja maisemansuojelun kulut olivat yhteensä noin 72 100 euroa. Siitä suurin osa oli pääasiassa suunnittelutyön henkilöstökuluja (48 100 euroa) kuntatekniikan keskuksessa. Pelastuslaitoksen kulut (23 000 euroa) olivat niin ikään henkilöstökuluja ja aiheutuivat maastopalojen sammuttamisesta.

Vantaan kaupungin investoinnit luonnonsuojeluun ja maisemansuojeluun olivat 118 600 euroa. Se muodostui kokonaisuudessaan kuntatekniikan keskuksen investoinneista luonnonsuojelualueille

Ympäristönsuojelun viranomaistehtävät

Tähän ryhmään kuuluvia tuloja kertyi lähinnä ympäristönsuojelun viranomaistehtäviin liittyvistä lupamaksuista. Tulot olivat yhteensä lähes 82 075 euroa.

Ympäristönsuojelun viranomaistehtävien kulut olivat noin 1,3 miljoonaa euroa.

Investointeja ympäristönsuojelun viranomaistehtäviin ei ollut vuonna 2016.

Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet

Ryhmään Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet luetaan muun muassa ympäristökoulutuksen, -kasvatuksen ja -neuvonnan sekä ympäristöjohtamisen ympäristökulut. Kaikilla toimialoilla ympäristöjohtamisen kehittäminen, ympäristöohjelmien tekeminen ja ekotukitoiminta aiheuttivat henkilöstökuluja aikaisempaa enemmän.

Tuloja oli noin 376 400 euroa. Siitä suurin muodostui e-palvelun tuomasta energiansäästöstä tilakeskuksessa. Poistokirjojen myynti tuotti 10 300 euroa sivistystoimen toimialalle.

Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet -ryhmään lasketuista runsaan 16 miljoonan euron kuluista suurin osa on sivistystoimen toimialan menoja (13,9 milj. euroa). Siitä ympäristökasvatukseen ja ympäristöjohtamisen ylläpitämiseen arvioidut palkkakulut olivat 13,7 milj. euroa. Vantaan luontokoululle maksettiin tukea 116 300 euroa. Ympäristökasvatuksen materiaaleihin ja kirjastojen ympäristöteemaisiin kirjoihin käytettiin vajaa 45 000 euroa sekä ympäristökoulutuksen ostopalveluihin ja ympäristösertifikaattimaksuihin 35 600 euroa. Ympäristökeskuksen kulut olivat noin 485 680 euroa, joka koostui suurimmaksi palvelujen ostoista (179 500 euroa) ja henkilöstökuluista (152 700 euroa). Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan kulut (69 750 euroa) kertyivät valtaosin henkilöstökuluista ekotukitoiminnassa.
Rakennusvalvonnan kulut olivat noin 29 000 euroa. Kulut tulivat muun muassa maalämpökaivojen luvituksesta ja energianeuvonnasta kertyvistä henkilöstökuluista. Smart & Clean -hankkeen vaatimat valmistelut ja jäsenyys Green Net Finlandissa toivat kuluja noin 5 700 euroa elinkeinopalveluille.

Muihin ympäristönsuojelutoimenpiteisiin investoitiin kaikkiaan 2,3 miljoonaa euroa. Siitä suurin osa oli kuntatekniikan keskuksen investointeja (2,2 milj. euroa) katuvalaisimien vaihtoon ja joukkoliikenteen luotettavuuden kehittämiseen. Tilakeskus teki erilaisia energiansäästöinvestointeja 91 860 eurolla.

Ilmaston suojelu

Ilmaston suojelu ei tuonut tuloja eikä kuluja vuonna 2016. Investointeja vesiensuojeluun ja jäteveden käsittelyyn tehtiin kuntatekniikan keskuksessa vuonna 2016 yhteensä 202 000 eurolla

Ympäristöverot

Kuntatekniikan keskuksen ja tilakeskuksen ympäristöverojen ja veroluonteisten maksujen osuus oli yhteensä noin 10,6 milj.

Ympäristövastuut

Kuntatekniikan keskuksella oli ympäristövastuita 9,4 miljoonan euron edestä. Siitä oli varattu 8,5 miljoonaa. euroa täyttömäkien viimeistelyyn. Vuonna 2016 rahaa ei käytetty. Sotungin kaatopaikan maisemointiin ja viimeistelyyn on varattu 1 milj. euroa. Vuonna 2016 rahaa käytettiin 260 780 euroa.

4.6 Henkilöstöä ja tilintarkastajien palkkioita koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2016	2015
Yleishallinto	6	5
Kaupunginjohtajan toimiala	172	172
Konserni- ja asukaspalveluiden toimiala	960	949
Sosiaali- ja terveystoimi	3 188	3 094
Sivistystoimi	5 827	5 790
Maankäyttö, rakentaminen ja ympäristö	680	680
Yhteensä	10 833	10 690

Henkilöstökulut		
1 000 €	2016	2015
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	491 224	486 177
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	-5 340	-5 400
Henkilöstökulut yhteensä	485 884	480 777

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut		
1 000 €	2016	2015
Kansallinen kokoomus Vantaa	55	60
Kansallinen Kokoomus Uusimaa	1	1
Suomen Keskusta Uusimaa	0	0
Suomen Keskusta Vantaa	11	13
Perussuomalaiset	22	27
Perussuomalaiset Uusimaa	0	0
SKP:n Vantaan kaupunkijärjestö Ry	0	0
Suomen Kristillisdemokraatit	5	7
Suomen Sosiaalidemokraattinen puolue Uusimaa	1	1
Suomen Sosiaalidemokraattinen puolue Vantaa	84	95
Suomen ruotsalainen kansanpuolue Vantaa	8	8
Vihreä liitto Vantaa	33	40
Uudenmaan Vihreät Ry	0	0
Vasemmistoliiton Vantaan Kunnllisjärjestö Ry	19	24
Vasemmistoliitto Uusimaa	0	0
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	240	278

Tilintarkastajan palkkiot		
1 000 €	2016	2015
Tarkastusyhteisö BDO Audiator Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	78	81
Tilintarkastajan lausunnot	0	0
Muut palkkiot	8	12
Palkkiot yhteensä	**86**	**93**

5 Eriytetyt tilinpäätökset

5.1 Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen tilinpäätös

5.1.1 Toimintakertomus

Pelastuslaitos vastaa Keski-Uudenmaan pelastustoimen alueen turvallisuudesta pelastustoimen keinoin sekä huolehtii ensihoitopalvelusta voimassa olevien sopimusten mukaisesti. Pelastustoimen alue muodostuu Hyvinkään, Järvenpään, Keravan ja Vantaan kaupungeista sekä Mäntsälän, Nurmijärven, Pornaisten ja Tuusulan kunnista. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen liikelaitoksen hallinto järjestetään liikelaitoksen johtosäännön sekä Vantaan kaupungin johtosääntöjen ja hallintosäännön määräyksin. Kaupungin organisaatiossa Keski-Uudenmaan Pelastuslaitos kuuluu konsernihallinnon ja asukaspalveluiden toimialaan. Liikelaitoksella on johtokunta, johon kuuluu 15 henkeä.

Olennaiset tapahtumat tilikaudelta ja sen päättymisen jälkeen

Euroopassa tapahtuneiden terroritekojen takia pelastuslaitos tarkisti valmiussuunnitelmansa sekä valmiutensa. Suomeen syksyllä 2015 tulleiden turvapaikanhakijoiden lukumäärä putosi heti alkuvuodesta ja pelastustoimen alueelle ei enää perustettu uusia vastaanottokeskuksia, vaan osa vanhoista keskuksista lakkautettiin vuoden aikana. Kohteisiin tehtiin lukuisia valvonta- ja neuvontakäyntejä kuitenkin vuoden aikana ja tilannetta seurataan yhä.

Pelastuslaitoksen johtokunta päätti vapauttaa nuohouksen vapaalle kilpailulle 1.1.2015 alkaen. Päätöstä puolsivat kuntien lausunnot nuohouksesta sekä Hyvinkään ja Pornaisten aikaisemmat päätökset vapauttaa nuohous vapaalle kilpailulle. Tilannetta seurattiin aktiivisesti varmistuaksemme vapaan kilpailun nuohouksen toimivuudesta. Nokipalojen ei ole havaittu lisääntyneen.

Jehu-Malja-kilpailu, joka on palokuntien kilpailu suomenmestaruudesta, pidettiin 14.5.2016. Kilpailun järjestäminen oli voimanponnistus pelastuslaitokselle, mutta onnistui hyvällä yhteistyöllä sopimuspalokuntien ja henkilöstön kanssa.

Pelastuslaitoksella on yhteistoimintasopimukset ensihoidon toteuttamisesta Hyvinkään sairaanhoitoalueen ja HYKS-Peijas alueen kanssa. Joulukuun 21 päivänä julkaista sote-ratkaisu vaikuttaa todennäköisesti myös ensihoidon järjestämiseen tulevaisuudessa.

Pelastustoimi siirtynee perustettaville maakunnille vuoden 2019 alussa. Sisäministeriö on perustanut siirtoa valmistelevan hankkeen. Joulukuun 21 päivän hallituksen ratkaisun perusteella Keski-Uudenmaan pelastuslaitos siirtyy osaksi Uudenmaan alueen pelastusaluetta, joka vastaa noin 1,6 miljoonan ihmisen turvallisuudesta. Vantaan kaupunginhallitus on helmikuussa 2017 esittänyt valtioneuvostolle, että Keski-Uudenmaan pelastuslaitos pysyisi itsenäisenä eikä pelastuspalveluita siirretä maakuntaan. Pelastustoimen ja Uudenmaan yhteistyön valmistelutyö vie osan pelastuslaitoksen voimavaroista.

Pelastusjohtaja Pekka Vänskä ilmoitti syksyllä jäävänsä eläkkeelle 9.3.2017 ja hän jäi vuosilomalle jo 1.12.2016 alkaen.

Pelastuslaitos on kehittänyt toimintaansa viimeisten vuosien aikana mm. Klaukkalan kärkiyksiköllä, TUTOR-palotarkastus -ohjelmalla sekä asuinkiinteistöjen omavalvonnalla. TUTOR- palotarkastus perustuu palotarkastuskohteen itsearvioon turvallisuudestaan sekä viranomaisen tekemään arvioon. Omavalvonnassa kiinteistön omistaja tekee oman palotarkastuksen kiinteistössään ja palauttaa lomakkeen pelastuslaitokselle. Lisäksi pelastuslaitos on valistanut aktiivisesti mm. sosiaalisen median välityksellä.

Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen alueella vuonna 2016 oli 7 120 pelastustehtävää (vuonna 2015 pelastustehtäviä 6 659) Tehtävämäärässä oli noin 9% kasvua edellisvuoteen. Ensihoidon osalta kokonaistehtävämäärä oli 32 522 (30 224 tehtävää vuonna 2015). Ensihoidon osalta kasvua oli 8%.

Hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Keski-Uudenmaan pelastuslaitosta johtaa johtoryhmä. Liikelaitoksen johtoryhmään kuuluu pelastusjohtaja, apulaispelastusjohtaja, pelastuspäällikkö, riskienhallintapäällikkö ja suunnittelupäällikkö. Suunnittelupäällikkö on irtisanoutunut ja samoin talouspäällikkö on vaihtunut. Hallinnon tehtävät on pystytty jakamaan johtoryhmän kesken ja yhteistyö talouspalvelukeskuksen kanssa on sujunut erittäin hyvin. Talouspäällikön tehtäviä hoitaa vuoden 2016 alusta alkaen Heidi Piikki talouspalvelukeskuksesta.

Liikelaitoksen talous ja talousarvion toteutuminen

Pelastuslaitoksen johtokunnan hyväksymä talousarvio on tehty kahdelle eri toiminnalle, pelastustoimelle ja ensihoidolle.

Tuloslaskelmaosan talousarviovertailu

Talousarviossa Vantaan valtuuston asettamana talousarvion sitovana tavoitteena oli liikeylijäämä 0 euroa. Tavoite saavutettiin liikeylijäämällä 1 093 939 euroa. Tilikauden ylijäämäksi muodostui poistoerokirjausten ja varausten jälkeen 1 436 859 euroa

Pelastustoimen osalta liikevaihto oli 27,7 milj. euroa (27,6 milj. euroa vuonna 2015). Liiketoiminnan muut tuotot olivat 0,2 milj. euroa (0,1 milj. euroa vuonna 2015). Toimintatuotot ylittivät talousarvion 0,24 milj. euroa.

Toimintakulut olivat 25,3 milj. euroa (24,9 milj. euroa vuonna 2015). Tästä materiaali- ja palveluostoja oli 3,7 milj. euroa, henkilöstökuluja 17,3 milj. euroa ja liiketoiminnan muita kuluja 4,3 milj. euroa. Toimintakulujen talousarvio toteutui 97 prosenttisesti.

Pelastustoimen liikeylijäämään 1,09 milj. euroa vaikutti merkittävästi henkilöstökulujen jääminen 0,56 milj. euroa ennakoitua pienemmäksi. Alitus johtui avoimista vakansseista hallinnon, päällystön ja tukipalveluiden osalta. Myös kiky-sopimuksessa sovittu lomarahojen 30 %:n vähennys sekä vuoden 2015 sivukuluoikaisu pienensivät lomapalkkavelan määrää. Poistojen osalta säästöä syntyi 0,19 milj. euroa.

Ensihoidon osalta talousarvion sitova tavoite toteutui. Liikevaihto oli 9,7 milj. euroa (9,1 milj. euroa vuonna 2015). Ensihoidon kuljetustuloja kertyi tilikaudella 3,3 milj. euroa. Hyvinkään sairaanhoitoalueelle palautettiin tuloja 1,9 milj. euroa (1,7 milj. euroa vuonna 2015). Peijaksen sairaanhoitoalueen osalta tulokertymä oli 1,4 milj. euroa (1,3 milj. euroa vuonna 2015).

Toimintakulut olivat 9,7 milj. euroa (9,0 milj. euroa vuonna 2015). Materiaalien- ja palveluiden osuus oli 1,2 milj. euroa, henkilöstökulujen 7,7 milj. euroa ja liiketoiminnan muiden kulujen 0,8 milj. euroa.

Rahoitusosan talousaviovertailu

Varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta oli 631 151 euroa. Tilikauden rahavarojen muutos 1 572 116 euroa nostaa rahavarojen määrän 1 700 220 euroon

Investointiosan talousarviovertailu

Vantaan valtuuston asettama sitova tavoite investoinneille oli 2,3 milj. euroa.

Investointien tavoitetaso alitettiin 57 988 eurolla. Investointeihin kului 2 242 012 euroa. Investointien rahoitusosuuksien 102 880 euroa ja autojen myynnistä kertyneet luovutustulojen 146 926 euroa jälkeen nettoinvestoinnit olivat 1 992 206 euroa.

Tilikaudella pelastus- ja sammutusyksiköihin sekä muuhun ajoneuvokalustoon käytettiin 2 040 830 euroa. Asema- ja johtokeskuskalustoon käytettiin 178 457 ja väestöhälyttimiin 22 725 euroa.

Henkilöstö

Henkilöstön määrä vuoden 2016 lopussa oli 472, joista määräaikaisia 50. Henkilöstö kasvoi 6 henkilöllä vuoteen 2015 verrattuna. Henkilöstökulut alittivat budjetoidun 2,6 %:lla ollen 25 073 476 euroa.

Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä ja riskienhallinnasta

Pelastuslaitoksen tavoitteiden toteutumista, varojen käyttöä ja tuloksellisuutta valvotaan säännöllisellä raportoinnilla. Vantaan kaupungille ja muille kunnille raportoidaan osavuosikatsauksien yhteydessä. Henkilökohtaisten tavoitteiden ja tuloksellisuuden valvontaa suoritetaan pääosin kehityskeskusteluissa.

Pelastuslaitoksella ei ole tiedossa tilikaudella 2016 lakien ja säännösten sekä hyvän hallinto- ja johtamistavan vastaisia toimia, joista seuraisi merkittävä korvaus, kanne tai muu vaatimus tai oikeusseuraamus. Valvontatoimintaan on kohdistunut normaalina pidettäviä hallintovalituksia.

Ensihoitopalvelua tehtiin Hyvinkään sairaanhoitoalueen ja HYKS-Peijas alueen kanssa solmittujen yhteistoimintasopimuksien mukaisesti.

Tilikauden aikana ei ole todettu omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa menetyksiä tai arvon alennuksia.

Pelastuslaitos on vuokralla kuntien omistamissa kiinteistöissä.

Pelastuslaitoksen sisäisten riskien tunnistaminen on tehty pelastuslaitoksen oman valmiussuunnitelman yhteydessä sekä Vantaan kaupungin ohjeistuksen mukaisesti. Niissä on otettu huomioon sekä ulkoiset että sisäiset pelastuslaitoksen palvelukykyä uhkaavat riskit..

Riskien hallintaa ja sisäistä valvontaa on ohjeistettu pelastuslaitoksen toimintasäännössä. Palvelunhallintaan liittyvää riskienhallintaa kehitetään osana valtakunnallista pelastustoimen riskienhallintaa. Toimintasääntöä täsmennetään pelastusjohtajan päätöksillä hankinta- ja tilausoikeuksista.

Työturvallisuuteen liittyvät riskienhallinta on toteutettu työturvallisuuslain edellyttämällä tavalla käyttämällä pelastuslaitosten yhteistä PERA-ohjelmaa.

Esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen ylijäämä ennen varauksia on 1 095 238 euroa. Tilikaudelle puretaan investointivarausta pysyvien vastaavien poistonalaisten hyödykkeen hankintamenon kattamisen yhteensä 2 176 662 euroa, josta muodostuu poistoeron lisäys. Poistoeron vähennykseksi kirjataan investointivaraukselle hankittuihin pysyviin vastaaviin kohdistuneet poistot 341 621 euroa.

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 1 436 859 euroa siirretään taseeseen oman pääoman edellisten tilikausien ylijäämään.

5.1.2 Johtokunnan hyväksymä talousarvion toteutumisvertailu

Tuloslaskelma

Tuloslaskelman lyhennelmä 1000 €	Pelastus TA 2016	Pelastus Toteuma	Pelastus Poikkeama	Ensihoito TA 2016 Hyvinkää	Ensihoito Toteuma Hyvinkää	Ensihoito Poikkeama Hyvinkää	Ensihoito TA 2016 Peijas	Ensihoito Toteuma Peijas	Ensihoito Poikkeama Peijas
Liikevaihto	27 606	27 670	64	4 183	4 183	0	5 632	5 545	-87
Liiketoiminnan muut tuotot	53	227	174	0	0	0	0	0	0
Materiaalit ja palvelut	-3 821	-3 703	118	-457	-594	-137	-659	-605	54
Henkilöstökulut	-17 884	-17 327	557	-3 357	-3 208	149	-4 493	-4 539	-46
Poistot ja arvonalentumiset	-1 713	-1 526	187	0	-1	-1	0	-1	-1
Liiketoiminnan muut kulut	-4 241	-4 248	-7	-369	-382	-13	-480	-397	83
Liikeylijäämä (-alijäämä)	0	1 093	1 093	0	-2	-2	0	3	3
Rahoitustuotot ja -kulut	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Yijäämä (alijäämä) ennen varauksia	0	1 094	1 094	0	-2	-2	0	3	3
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	-1 835	-1 835	0	0	0	0	0	0
Vapaaeht. varausten lisäys(-) tai vähenn	0	2 177	2 177	0	0	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä(alijäämä)	0	1 436	1 436	0	-2	-2	0	3	3

Talousarvion lyhennelmä 1000 €	Talousarvio 2016	Toteuma	Poikkeama
Liikevaihto	37 421	37 398	- 23
Liiketoiminnan muut tuotot	53	227	174
Materiaalit ja palvelut	- 4 937	- 4 902	35
Henkilöstökulut	- 25 734	- 25 074	660
Poistot ja arvonalentumiset	- 1 713	- 1 528	185
Liiketoiminnan muut kulut	- 5 090	- 5 027	63
Liikeylijäämä (-alijäämä)	0	1 094	1 094
Rahoitustuotot ja -kulut	0	1	1
Yijäämä (alijäämä) ennen varauksia	0	1 095	1 095
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0	- 1 835	- 1 835
Vapaaeht. varausten lisäys(-) tai vähenn	0	2 177	2 177
Tilikauden ylijäämä(alijäämä)	0	1 437	1 437

Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelman lyhennelmä 1000 €	Talousarvio 2016	Toteuma	Poikkeama
Toiminnan ja investointien rahavirta	-587	631	1 218
Rahoituksen rahavirta			
Oman pääoman muutokset	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	941	941
Rahavarojen muutos	-587	1 572	2 159

Investoinnit

Investointien lyhennelmä 1000 €	Talousarvio 2016	Toteuma	Poikkeama
Pelastus- ja sammutusyksiköt, muu ajon	2 170	1 943	227
Muu pelastus- ja huoltokalusto	40	98	- 58
Asemakalusto	-	167	- 167
Johtokeskukset	-	11	- 11
Väestönsuojelujärjestelmät	40	23	17
Tietojärjestelmät	50	-	50
Investoinnit yhteensä	2 300	2 242	58
Valtionosuudet ja luovutustulot	-	250	- 250
Investoinnit netto	2 300	1 992	308

5.1.3 Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut

Keski-Uudenmaan Pelastuslaitoksen tuloslaskelma	1.1. - 31.12.2016	1.1. - 31.12.2015
Liikevaihto	37 398 448,21	36 683 010,51
Liiketoiminnan muut tuotot	226 498,10	145 768,50
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 1 721 058,17	- 1 524 380,18
Palvelujen ostot	- 3 181 020,25	- 3 017 693,57
	- 4 902 078,42	- 4 542 073,75
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	- 19 419 163,30	- 19 185 116,21
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	- 4 417 213,87	- 4 405 280,38
Muut henkilösivukulut	- 1 237 098,54	- 1 175 717,56
	- 25 073 475,71	- 24 766 114,15
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	- 1 528 118,33	- 1 748 037,38
Liiketoiminnan muut kulut	- 5 027 334,91	- 4 599 335,83
Liikeylijäämä (-alijäämä)	1 093 938,94	1 173 217,90
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot	1 299,42	1 139,24
Muut rahoituskulut	0,00	- 736,56
	1 299,42	402,68
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	1 095 238,36	1 173 620,58
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	- 1 835 040,95	- 883 999,40
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	2 176 661,95	- 123 661,95
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 436 859,36	165 959,23

Tuloslaskelman tunnusluvut		
Sijoitetun pääoman tuotto, %	20,2	27,4
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	20,2	27,4
Voitto, %	2,9	3,2

Keski-Uudenmaan Pelastuslaitoksen rahoituslaskelma	1.1. - 31.12.2016	1.1. - 31.12.2015
Toiminnan rahavirta		
Liikeylijäämä (-alijäämä)	1 093 938,94	1 173 217,90
Poistot ja arvonalentumiset	1 528 118,33	1 748 037,38
Rahoitustuotot ja -kulut	1 299,42	402,68
Tulorahoituksen korjauserät	- 182 106,57	- 131 337,19
	2 441 250,12	2 790 320,77
Investointien rahavirta		
Investointimenot	- 2 242 011,84	- 2 324 964,89
Rahoitusosuudet investointimenoihin	102 880,00	150 093,00
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustulot	329 032,27	146 322,59
	- 1 810 099,57	- 2 028 549,30
Toiminnan ja investointien rahavirta	631 150,55	761 771,47
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	1 438 140,29	- 2 669 149,56
Saamisten muutos muilta	- 68 089,54	144 262,37
Korottomien velkojen muutos kunnalta	4 969,65	757,25
Korottomien velkojen muutos muilta	- 434 054,54	1 125 216,40
Rahoituksen rahavirta	940 965,86	- 1 398 913,54
Rahavarojen muutos	1 572 116,41	- 637 142,07
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	1 700 220,12	128 103,71
Rahavarat 1.1.	128 103,71	765 245,78
	1 572 116,41	- 637 142,07

Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v., €	1 930 744	-62 500
Investointien tulorahoitus, %	122,6	134,3
Kassan riittävyys, pv	16,7	1,3
Quick ratio	1,0	0,9
Current ratio	1,0	0,9

Keski-Uudenmaan Pelastuslaitoksen tase	31.12.2016	31.12.2015
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat	5 825 510,53	5 361 422,72
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	5 834 785,53	4 118 189,66
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	- 9 275,00	1 243 233,06
	5 825 510,53	5 361 422,72
Vaihtuvat vastaavat	7 365 639,84	7 163 574,18
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	618 530,89	573 735,36
Saamiset kunnalta	4 871 549,43	6 309 689,72
Muut saamiset	175 339,40	151 951,79
Siirtosaamiset	0,00	93,60
	5 665 419,72	7 035 470,47
Rahat ja pankkisaamiset	1 700 220,12	128 103,71
VASTAAVAA YHTEENSÄ	13 191 150,37	12 524 996,90
VASTATTAVAA		
Oma pääoma	2 958 465,34	1 521 605,98
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	1 521 605,98	1 355 646,75
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 436 859,36	165 959,23
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	3 004 778,48	3 346 399,48
Poistoero	3 004 778,48	1 169 737,53
Vapaaehtoiset varaukset	0,00	2 176 661,95
Vieras pääoma	7 227 906,55	7 656 991,44
Lyhytaikainen		
Ostovelat	2 300 920,94	2 455 931,06
Korottomat velat kunnalta	8 878,05	3 908,40
Muut velat	844 620,47	842 825,37
Siirtovelat	4 073 487,09	4 354 326,61
	7 227 906,55	7 656 991,44
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	13 191 150,37	12 524 996,90

Taseen tunnusluvut		
Omavaraisuus, %	45,2	38,9
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	19,2	20,8
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	2 958,5	1 521,6

5.1.4 Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksen tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostusperiaatteet ja –menetelmät sekä jaksotusperiaatteet sekä -menetelmät

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pysyviin vastaaviin ei ole kirjattu pieniä hankintoja, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, vaan ne on kirjattu tilikauden kuluksi. Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot tehtäväalueittain

1 000 €	2016	2015
Jäsenkuntien toimintaosuudet		
Pelastustoimi	26 603	26 457
Ensihoito	8 354	7 810
Myynti- ja maksutulot		
Pelastuspalvelut	441	430
Ensihoitopalvelut	1 374	1 308
Yhteistoimintakorvaukset	426	438
Turvallisuuspalvelut (tarkastus- ja valvonta)	200	240
Liiketoiminnan muut tuotot (sis. valtionosuudet)	227	146
Toimintatuotot yhteensä	37 625	36 829

Valtionosuuksien erittely

1 000 €	2016	2015
Palosuojelurahasto	153	150
Öljynsuojarahasto	19	0
Valtionosuuksien oikaisu v.2011-2015	-88	
Valtionosuudet yhteensä	84	150

Palosuojelurahastolta saaduissa rahoitusavustuksista 71 tEUR on merkitty hyödykkeen hankintamenon vähennykseksi ja 32 tEUR on keskeneräisessä käyttöomaisuudessa

Valtuustoryhmille annetut tuet		
1 000 €	**2016**	**2015**
Keskustapuolue Uusimaa	0,1	0,1
Kokoomus Uusimaa	1,2	1,1
Perussuomalaiset Uusimaa	0,1	0,1
Suomen Sos.Dem. puolue Uusimaa	0,9	0,9
Vasemmistoliitto Uusimaa	0,2	0,2
Vihreä Uusimaa ry	0,3	0,3
Yhteensä	**2,8**	**2,6**

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet			
	Poistomenetelmä	Poistoaika ennen 1.1.2013 hankitut	Poistoaika 1.1.2013 alkaen hankitut
Aineettomat hyödykkeet			
ATK-ohjelmistot	tasapoisto	3 vuotta	2 vuotta
Aineelliset hyödykkeet			
Muut kuljetusvälineet	tasapoisto	5 vuotta	4 vuotta
Muut raskaat koneet	tasapoisto	10 vuotta	10 vuotta
Muut kevyet koneet	tasapoisto	5 vuotta	5 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	tasapoisto	3 vuotta	3 vuotta
ATK-laitteet	tasapoisto	3 vuotta	3 vuotta
Keskeneräiset hankinnat	ei poistoa	-	-

Pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, on kunnassa kirjattu vuosikuluksi

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot		
1 000 €	2016	2015
Muut toimintatuotot		
Irtaimen omaisuuden myyntivoitot	182	131
Myyntivoitot yhteensä	182	131

Erittely poistoeron muutoksista		
1 000 €	2016	2015
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	1 835	884
Poistoeron muutokset yhteensä	1 835	884

Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat				
Aineelliset hyödykkeet				
1 000 €	Kuljetus-välineet	Muut koneet ja kalusto	Ennakkomaksut ja kesk.er. hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	3 826	292	1 243	5 361
Lisäykset tilikauden aikana	1 996	223	23	2 242
Rahoitusosuudet tilikaudella	-120	-15	32	-103
Vähennykset tilikauden aikana	-147	0	0	-147
Siirrot erien välillä	1 307	0	-1 307	0
Tilikauden poisto	-1 371	-158	0	-1 528
Poistamaton hankintameno 31.12.	5 492	342	-9	5 826

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely		
1 000 €	2016	2015
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	1 522	1 356
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	1 522	1 356
Tilikauden ylijäämä/ alijäämä	1 437	166
Oma pääoma yhteensä	2 959	1 522

Erittely poistoerosta		
1 000 €	2016	2015
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	3 005	1 170
Poistoero yhteensä	3 005	1 170

Vieras pääoma

1 000 €	2016 Lyhyt-aikainen	2015 Lyhyt-aikainen
Velat tytäryhteisöille		
Ostovelat	7	5
Yhteensä	7	5
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä		
Ostovelat	911	682
Yhteensä	911	682
Vieras pääoma yhteensä	918	687

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

1 000 €	2016	2015
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	3 989	4 177
Muut tilinpäätösjaksotukset	84	177
Siirtovelat yhteensä	4 073	4 354

Vakuudet ja vastuusitoumukset

Vuokravastuut

1 000 €	2016	2015
Vuokravastuut		
Vuokravastuut yhteensä	4 172	4 275
seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	4 172	4 275
Leasingvastuut		
Leasingvastuut yhteensä	1 338	1 711
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	552	650
Yhteensä	5 510	5 986

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

1 000 €	2016	2015
Muut sopimukset		
Seuraavan tilikauden sopimuspalokuntasopimukset	1 128	1 137
Sopimusvastuut yhteensä	1 128	1 137

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2016	2015
Virka- ja työsuhteisia	422	418
Määräaikaisia	50	48
Yhteensä	472	466

5.1.5 Tilinpäätöksen allekirjoitukset

Vantaalla 28.2.2017

Keski-Uudenmaan pelastustoimen liikelaitoksen johtokunta

Nyberg Juha
puheenjohtaja, Vantaa

Nordström Ralf
varapuheenjohtaja, Vantaa

Järvinmaa Taru
jäsen, Hyvinkää

Lindholm Teuvo
jäsen, Hyvinkää

Perttu Helinä
jäsen, Järvenpää

Taavitsainen Mikko
jäsen, Järvenpää

Kauranen Erkki
jäsen, Kerava

Salonen Timo
jäsen, Mäntsälä

Kyrö Jaakko
jäsen, Mäntsälä

Martelius Seija
jäsen, Nurmijärvi

Lappalainen Mira
jäsen, Nurmijärvi

Palviainen Erja
jäsen, Pornainen

Lahdenperä Tuula
jäsen, Tuusula

Landstedt Jyrki
pelastusjohtaja vs.

Tilinpäätösmerkintä

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Vantaalla 19 4 2017

BDO Audiator Oy
JHTT-yhteisö

Ulla-Maija Tuomela
JHT , KHT

5.2 Vantaan Työterveys liikelaitoksen tilinpäätös

5.2.1 Toimintakertomus

Vantaan Työterveys liikelaitos on Vantaan kaupungin organisaatiossa kunnallinen liikelaitos, jonka tehtävänä on vastata työterveyshuoltolaissa, kansanterveyslaissa ja muussa lainsäädännössä tarkoitetuista kaupungin järjestämisvastuulle kuuluvista työterveyshuollon palveluista Vantaan kaupungille, Vantaan, Helsingin, Espoon ja Kauniaisten yrityksille sekä merimiesterveydenhuollon palveluista Helsingin kaupungille. Espoo, Helsinki ja Kauniainen ovat eriyttäneet yritystyöterveyshuollon järjestämisvastuun muusta kunnan järjestämisvastuulla olevasta kansanterveystyöstä kansanterveyslain 5 §:n mahdollistamalla tavalla. Toimimme neljässä eri toimipisteessä pääkaupunkiseudulla.

Toimitusjohtajan katsaus

Vuosi 2016 oli Vantaan työterveys liikelaitokselle taloudellisesti ja toiminnallisesti hyvä vuosi. Liikelaitoksessa toteutettiin mm. yli 38.000 vastaanottokäyntiä ja asiakassopimusten määrä kasvoi n. 6 %.

Liikelaitos panosti vahvasti digitaalisiin ratkaisuihin vuonna 2016. eArkiston käyttöönotto tapahtui suunnitellusti ja hallitusti toukokuussa 2016. Liikelaitos laajensi työterveyshoitajan virtuaalivastaanottoa sekä otti käyttöön työterveyshoitajien nettiajanvarauksen. Muutokset sujuvoittavat ja nopeuttavat asiakaan asiointia työterveyshuollosta. Vuoden alusta kaikkiin yritysasiakkaiden terveystarkastuksiin liitettiin työhyvinvointikysely. Kysely tehostaa terveystarkastuksen kulkua ja parantaa terveystarkastuskokonaisuuden laatua. Käynnistimme ensimmäisenä Suomessa työpaikan etäkeuhkofunktiomittaukset menestyksekkäästi. Asiakkailta tullut palaute muutoksista on erittäin positiivista. Asiakasyritysten sopimusprosessia uusittiin nettisivuillamme täytettävällä sopimuslomakkeella, jolloin sopimusprosessi tehostuu ja nopeutuu entisestään.

Suoritimme vuosittaisen ostaja-asiakas asiakastyytyväisyyskyselyn ja jälleen kerran asiakkaamme antoivat meille arvosanaksi kaikista toiminnoistamme Hyvä. Palautteiden perusteella päätimme kehittää työterveyspalveluiden visualisointia työterveyshuollon tuotteiden ymmärtämisen edistämiseksi.

Hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Vantaan Työterveys liikelaitos on kuntalain mukaisesti syksyllä 2008 erillisellä päätöksellä perustettu kunnallinen liikelaitos, jonka hallinto järjestetään liikelaitoksen johtosäännön sekä Vantaan kaupungin johtosääntöjen ja hallintosäännön määräyksin. Kaupungin organisaatiossa Vantaan Työterveys liikelaitos kuuluu konsernihallinnon ja asukaspalveluiden toimialaan.

Liikelaitoksella on johtokunta, jossa on kuusi jäsentä ja jokaisella on henkilökohtainen varajäsen.
Vantaan Työterveys liikelaitoksen johtokunnan jäsenet 31.12.2016:

Varsinaiset jäsenet:	Varajäsenet:
Helen Josefsson, puheenjohtaja	Mia Henriikka Salmivuo
Sauli Heinonen, varapuheenjohtaja	Kari Hokkanen
Varpu Peltonen	Salla Lindblad-Palo
Jussi Lempiäinen	Pekka Polkko
Kirsi Mäkilaine	Sari Kuula
Hannu Kokko	Lasse Hyytiäinen

Liikelaitoksen johtokunnan jäsenistössä tapahtui 2016 muutos. Eila Hyttisen menehtymisen johdosta tilalle varsinaiseksi jäseneksi valittiin Varpu Peltonen ja varajäseneksi Salla Lindblad-Palo.

Vantaan Työterveys liikelaitosta johtaa johtoryhmä. Liikelaitoksen johtoryhmään kuuluu työterveysjohtaja, johtava työterveyslääkäri, kolme palvelupäällikköä sekä talouspäällikkö. Johtoryhmän puheenjohtajana toimii liikelaitoksen työterveysjohtaja.

Talouden tasapainottamis- ja velkaohjelman jatkotoimenpiteiden toteuttaminen vuonna 2016

Talouden tasapaino ja henkilökunnan työn tuottavuus ja tehokkuus on edelleen keskeinen painopiste. Tavoitteisiin päästiin hyvin, sillä koko liikelaitoksen talousarvion mukainen toiminnallinen tulos (kate 3) ylitettiin 370 224 eurolla ja se parani 59 387 euroa vuoteen 2015 nähden.

Liikelaitosta sitova taloudellinen tavoite on pääoman tuottovaatimus. Laitos täytti sille asetetun vaatimuksen ja tuloutti kaupungille korvausta peruspääomasta 2 664 euroa (2 664 euroa vuonna 2015) ja korkoa kaupungin lainasta 10 658 euroa (10 658 euroa vuonna 2015).

Talousarvion toteutuminen

Rahoituserät olivat asetettujen raamien mukaiset; korkokulut kunnalle 10 658 euroa (korko 7 %) ja korvaus peruspääomasta 2 664 euroa (korko 7 %). Saamiset kunnalta olivat vuoden 2016 lopussa 2,4 milj. euroa (1,9 milj. euroa vuonna 2015). Tilikauden 2016 oman kunnan ulkopuolisesta työstä maksetaan tuloveroa 0,016 milj. euroa voitollisen tuloksen takia. Pankkitilillä olevat varat olivat 0,3 milj. euroa (0,45 milj. euroa vuonna 2015).

Liikevaihto oli 6,9 milj. euroa (7,1 milj. euroa vuonna 2015) ja muut tuet ja avustukset olivat 0,04 miljoonaa euroa (0,05 miljoonaa euroa vuonna 2015). Myynti ylitti talousarvion 3 %:lla.

Toimintakulut olivat 6,4 milj. euroa, mistä materiaaliostoja oli 0,08 milj. euroa ja palveluostoja oli 2,35 milj. euroa, henkilöstökuluja 3,4 milj. euroa ja liiketoiminnan muita kuluja 0,52 milj. euroa.

Liikelaitos teki Vantaalla, Espoossa, Helsingissä ja Kauniaisissa voitollisen tuloksen. Tilikaudelta 2016 laskutetaan Helsingin kaupungilta yritystyöterveyshuollon yhdistymissopimuksen tappiontasausjärjestelyn mukaisesti tappiontasausta yhteensä 28 272 euroa. Laskutettava summa muodostuu tilikauden 2016 merimiestoimipisteen tappiosta.

Investointivarausta purettiin tilikaudella 1.1-31.12.2016 34 521,01 euroa ja se käytettiin toimipisteiden kalusteinvestointeihin sekä e-arkisto –toiminnallisuuden käyttöönottoon.

Tilikauden aikana ei ole todettu omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa menetyksiä tai arvonalennuksia. Omaisuuden luovutuksia ei Vantaan Työterveys liikelaitoksella ole.

Henkilöstö

Henkilökuntaa oli vuoden 2016 lopussa 69 henkilöä (69 vuonna 2015).
Henkilöstökulut olivat 3,4 milj. euroa (3,4 milj. euroa vuonna 2015).
Vuokralääkäreiden kustannukset olivat 1,12 milj. euroa. (1,31 milj. euroa vuonna 2015)

Henkilöstömenot alittivat budjetoidun 6,2 %:lla. Vuokratyövoiman käyttö lasketaan palveluostoiksi ja palvelumenot ylittyivät 0,5 %:lla.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Vantaan Työterveys liikelaitoksen riskienhallinta on kiinteä osa strategista ja operatiivista johtamista. Liikelaitoksessa suoritetaan jatkuvaa toimintaympäristön ja oman toiminnan riskienarviointityötä mm. toimintaym-

päristön analyysillä ja eri toimintojen raportoinnilla (mm. talous, asiakkuudet, palautteet). Johtamista ja työterveyshuollon työn riskienhallintaa toteutetaan laatujärjestelmään kirjattujen menettelyohjeiden avulla. Sisäinen auditointi aloitettiin keväällä 2015 ja sitä on jatkettu 2016. Auditointiin sisältyy johdon katselmus. Riskienarviointityöstä vastaa Vantaan Työterveys liikelaitoksessa työterveysjohtaja.

Talouden kehitystä ja tavoitteiden toteutumista raportoidaan Vantaan Työterveys liikelaitoksen johtokunnalle, johtoryhmälle, apulaiskaupunginjohtajalle sekä pääkaupunkiseudun yritystyöterveyshuollon neuvottelukunnalle kirjallisesti sekä säännöllisesti pidettävien kokousten yhteydessä.
Vantaan kaupunki -asiakkuudelle talousraportointi tapahtuu kuukausittain. Vantaan Työterveys liikelaitos suorittaa taloudellisuuden ja tuloksellisuuden vertailua neljän eri kaupungin alueella sijaitsevien toimipisteidensä välillä. Vantaan Työterveys liikelaitoksen varojen käyttöä valvoo työterveysjohtaja.

Lainsäädännölliset ja rakenteelliset uudistukset, mm. kuntalain vaikutukset, sote-ratkaisu ja työterveyshuollon kustannusten korvattavuus tulevat vaikuttamaan merkittävästi liikelaitoksen toimintaan tulevaisuudessa. Muutokset ovat ennen kaikkea mahdollisuus, mutta sisältävät luonnollisesti myös riskejä muutosvaiheessa. Näihin riskeihin on varauduttu vaikuttamisverkostolla, huomioimalla mahdollisuuksien mukaan muutokset sopimustasolla sekä hyvällä yhteistyöllä palveluiden tuottajien kanssa, sekä hyvällä ja avoimella henkilöstöjohtamisella.

Vantaan Työterveys liikelaitoksen sisäisen valvonnan järjestäminen

Vantaan Työterveysliikelaitoksen sisäinen valvonta kohdistuu organisaation kaikkeen toimintaan. Se käsittää tiedossa olevien riskien hallitsemiseksi käyttöönotettuja keinoja, toimintatapoja ja valvontatoimenpiteitä. Liikelaitoksen sisäinen valvonta on osa liikelaitoksen johtamisjärjestelmää ja työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja, raportoinnin ja tiedon luotettavuutta, resurssien ja omaisuuden turvaamista sekä lainsäädännön ja ohjeiden noudattamista. Esimiehet ohjaavat sekä valvovat alaistensa toimintaa ja he ryhtyvät toimenpiteisiin, mikäli havaitsevat väärinkäytöksiä johtamassaan toiminnassa. Henkilöstön on raportoitava epäilemänsä väärinkäytökset tai rikkomukset esimiehelleen.

Liikelaitoksen toimintaprosessit on kuvattu menettelyohjein, joihin toiminta perustuu ja joiden toteutumista seurataan päivittäisessä johtamisessa.
Säännölliseen valvontaan kuuluvat mm.

- johdolle laadittavat raportit (talous-, henkilöstö-, asiakkuus-, prosessiraportit sekä sisäinen auditointi)
- toiminnan ja toimintapoikkeamien seuranta (esim. lokitarkastukset, tietojärjestelmien ja puhelinjärjestelmien seurantaraportit)
- talousarvion toteutumisen seuranta (johtoryhmässä, johtokunnassa ja apulaiskaupunginjohtajan kanssa läpikäytävä kuukausiraportti).
- toimintaperiaatteiden sekä ohjeiden noudattamisen valvonta (mm. esimiestyönä kuukausipalavereissa ja työntekijävarteissa sekä päivittäisessä johtamisessa)
- Liikelaitokselle on johtosäännöissä määritellyn mukainen mm. sopimusten ja laskujen hyväksymis- ja valtuutusjärjestelmä nimetyille henkilöille
- Riskienarviointi toteutetaan ja raportoidaan kaupunkitasoisesti määritellyn frekvenssin, sisällön ja menetelmän mukaisesti.

Sisäinen valvonnan kautta tulleiden havaintojen ja raporttien valossa voidaan sanoa, että liikelaitoksen vuodelle 2016 asetetut tavoitteet on saavutettu.

Arvio tulevasta kehityksestä

Valmisteilla olevan SOTE ratkaisun kaikkia vaikutuksia työterveyshuoltoon ei vielä tiedetä. Eduskuntakäsittelyyn tuleva lakiesitys sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämisestä siirtää työterveyshuollon järjestämisvastuun 1.1.2019 maakunnalle. Palveluiden tuottajina ovat yksityiset, yleishyödylliset tai maakunnan palvelulai-

toksen yhtiöt sikäli kun toiminnan tulkitaan tapahtuvan kilpailluilla markkinoilla. Muut palvelut tuottaa maakunnan palvelulaitos. On todennäköistä, että työterveyshuollon palvelutuottajien palvelukonseptit, tuotteistus ja ansaintalogiikka tulevat lähivuosina muuttumaan merkittävästi ja liikelaitos on lähtenyt tähän muutokseen jo nyt mukaan toiminnan digitalisaation ja uudenlaisten työterveyshuollon palveluiden kehittämiseksi.

Esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Vantaan työterveys liikelaitoksen tilikauden ylijäämä ennen tilinpäätössiirtoja/ varauksia on 588 667 euroa. Tilikaudella kirjataan poistoeron vähennykseksi investointivarauksella hankittuun omaisuuteen kohdistuneet 36 020,19 euroa.

Työterveysjohtajan esitys tilikauden 2016 tuloksen käsittelystä Vantaan Työterveys liikelaitoksen johtokunnalle on seuraava:

Vantaan työterveys liikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 608 601,50 euroa siirretään taseen oman pääoman edellisten tilikausien ylijäämään.

5.2.2 Johtokunnan hyväksymä talousarvion toteutumisvertailu

Tuloslaskelma

Tuloslaskelman lyhennelmä 1 000 €	Talousarvio	Toteuma	Poikkeama
Liikevaihto	6 724	6 935	211
Liiketoiminnan muut tuotot	25	41	16
Henkilöstömenot	-3 625	-3 401	224
Materiaalit ja palvelut	-2 419	-2 435	-16
Muut kulut	-482	-505	-23
Poistot	-42	-36	6
Liikeylijäämä (alijäämä)	181	599	418
Muut rahoitustuotot ja kulut	-13	-11	2
Poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutos	42	34	-8
Tuloverot	-10	-14	-4
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	200	608	408

Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelman lyhennelmä 1 000 €	Talousarvio	Toteuma	Poikkeama
Varsinaisen toiminnan rahavirta	200	609	409
Rahoitustoiminnan rahavirta	0	-713	-713
Investointien rahavirta	-60	-35	25
Muiden maksuvalmiuden muutosten rahavirta	0	0	0
Rahavarojen muutos	140	-139	-279

5.2.3 Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut

Vantaan Työterveys liikelaitoksen tilinpäätöslaskelmat

Vantaan Työterveys liikelaitoksen tuloslaskelma	1.1. - 31.12.2016	1.1. - 31.12.2015
Liikevaihto	6 935 192,09	7 128 523,73
Liiketoiminnan muut tuotot	40 877,31	52 596,60
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 83 414,97	- 84 987,81
Palvelujen ostot	- 2 351 128,71	- 2 638 937,40
	- 2 434 543,68	- 2 723 925,21
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	- 2 659 845,52	- 2 641 153,08
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	- 595 243,33	- 605 886,36
Muut henkilösivukulut	- 146 358,31	- 150 069,36
	- 3 401 447,16	- 3 397 108,80
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	- 36 020,19	- 33 660,38
Liiketoiminnan muut kulut	- 504 287,55	- 474 514,42
Liikeylijäämä (-alijäämä)	599 770,82	551 911,52
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot	2 619,54	2 831,25
Kunnalle maksetut korkokulut	- 10 658,00	- 10 658,00
Korvaus peruspääomasta	- 2 664,00	- 2 664,00
Muut rahoituskulut	- 401,04	- 387,19
	- 11 103,50	- 10 877,94
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	588 667,32	541 033,58
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	1 499,18	- 9 036,22
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	34 521,01	42 696,61
Tuloverot	- 16 086,01	- 13 759,98
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	608 601,50	560 933,99

Tuloslaskelman tunnusluvut		
Sijoitetun pääoman tuotto, %	27,1	30,9
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	27,1	30,9
Voitto, %	8,5	7,6

Vantaan Työterveys liikelaitoksen rahoituslaskelma	1.1. - 31.12.2016	1.1. - 31.12.2015
Toiminnan rahavirta		
Liikeylijäämä (-alijäämä)	599 770,82	551 911,52
Poistot ja arvonalentumiset	36 020,19	33 660,38
Rahoitustuotot ja -kulut	- 11 103,50	- 10 877,94
Tuloverot	- 16 086,01	- 13 759,98
	608 601,50	560 933,98
Investointien rahavirta		
Investointimenot	- 34 521,01	0,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	574 080,49	560 933,98
Rahoituksen rahavirta		
Oman pääoman muutokset	- 141 000,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	- 438 538,05	46 061,36
Saamisten muutos muilta	- 17 661,84	- 22 005,23
Korottomien velkojen muutos kunnalta	- 6 919,43	8 785,12
Korottomien velkojen muutos	- 109 068,18	- 240 455,46
Rahoituksen rahavirta	- 713 187,50	- 207 614,21
Rahavarojen muutos	- 139 107,01	353 319,77
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	307 504,04	446 611,05
Rahavarat 1.1.	446 611,05	93 291,28
	- 139 107,01	353 319,77

Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v., €	1 135 014	612 633
Investointien tulorahoitus, %	1 763,0	0,0
Lainanhoitokate	69,0	63,1
Kassan riittävyys, pv	17,5	24,6
Quick ratio	3,3	2,7
Current ratio	3,3	2,7

Vantaan Työterveys liikelaitoksen tase	31.12.2016	31.12.2015
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat	39 061,44	40 560,62
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	9 473,81	26 538,11
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	0,00	0,00
	9 473,81	26 538,11
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	29 587,63	14 022,51
	29 587,63	14 022,51
Vaihtuvat vastaavat	3 116 923,28	2 799 830,40
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	447 994,35	427 894,90
Saamiset kunnalta	2 361 034,74	1 922 496,69
Muut saamiset	390,15	2 827,76
	2 809 419,24	2 353 219,35
Rahat ja pankkisaamiset	307 504,04	446 611,05
VASTAAVAA YHTEENSÄ	3 155 984,72	2 840 391,02
VASTATTAVAA		
Oma pääoma	1 908 284,13	1 440 682,63
Peruspääoma	37 500,00	37 500,00
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	1 262 182,63	842 248,64
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	608 601,50	560 933,99
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	165 031,17	201 051,36
Poistoero	39 061,44	40 560,62
Vapaaehtoiset varaukset	125 969,73	160 490,74
Vieras pääoma	1 082 669,42	1 198 657,03
Pitkäaikainen		
Lainat kunnalta	150 000,00	150 000,00
Lyhytaikainen		
Saadut ennakot	0,00	0,00
Ostovelat	161 548,15	224 224,16
Korottomat velat kunnalta	3 081,16	10 000,59
Muut velat	115 802,16	120 997,74
Siirtovelat	652 237,95	693 434,54
	932 669,42	1 048 657,03
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	3 155 984,72	2 840 391,02

Taseen tunnusluvut		
Omavaraisuus, %	65,7	57,8
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	15,5	16,7
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	1 870,8	1 403,2
Lainakanta 31.12., 1000 €	150,0	150,0

5.2.4 Vantaan työterveys liikelaitoksen tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet sekä -menetelmät

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelmanmukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pienet käyttöomaisuusinvestoinnit, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa on kirjattu tilikauden kuluksi.

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot tehtäväalueittain		
1 000 €	2016	2015
Liikelaitoksen tuotot alueittain		
Myyntituotot kunnalta	2 472	2 762
Myyntituotot muilta	4 463	4 366
Muut tuet ja avustukset	41	53
Toimintatuotot yhteensä	6 976	7 181

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet			
	Poistomenetelmä	Poistoaika ennen 1.1.2013 hankitut	Poistoaika 1.1.2013 alkaen hankitut
Aineettomat hyödykkeet			
ATK-ohjelmistot	tasapoisto	3 - 5 vuotta	2 vuotta
Aineelliset hyödykkeet			
Muut laitteet ja kalusteet	tasapoisto	3 vuotta	3 vuotta
Keskeneräiset hankinnat	ei poistoa	-	-
Pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, on kunnassa kirjattu vuosikuluksi			

Erittely poistoeron muutoksista		
1 000 €	2016	2015
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	-1	9
Poistoeron muutokset yhteensä	-1	9

Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat			
Aineettomat hyödykkeet			
1 000 €	Aineettomat oikeudet	Enn. maksut ja keskener. hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	27	0	27
Lisäykset tilikauden aikana	4	0	4
Siirrot erien välillä			0
Tilikauden poisto	-22	0	-22
Poistamaton hankintameno 31.12.	9	0	9

Aineelliset hyödykkeet			
1 000 €	Muu kalusto	Enn. maksut ja keskener. hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	14	0	14
Lisäykset tilikauden aikana	30	0	30
Siirrot erien välillä	0	0	0
Tilikauden poisto	-14	0	-14
Poistamaton hankintameno 31.12.	30	0	30

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät		
1 000 €	2016	2015
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Muut siirtosaamiset	0	3
Siirtosaamiset yhteensä	0	3

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely		
1 000 €	2016	2015
Peruspääoma 1.1.	38	38
Peruspääoma 31.12.	38	38
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	1 403	842
Ylijäämän siirto	-141	0
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	1 262	842
Tilikauden ylijäämä/ alijäämä	608	561
Oma pääoma yhteensä	1 908	1 441

Erittely poistoerosta		
1 000 €	2016	2015
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	39	41
Poistoero yhteensä	39	41

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät		
1 000 €	2016	2015
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	634	680
Muut tilinpäätösjaksotukset	18	14
Siirtovelat yhteensä	652	693

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2016	2015
Virka- ja työsuhteisia	69	69
Yhteensä	69	69

Luottamushenkilömaksut		
	2016	2015
Kansallinen Kokoomus Vantaa	0,8	0,9
Perussuomalaiset	0,1	0,1
Suomen Sos.Dem. puolue Vantaa	0,8	0,9
Vantaan vihreät	0,1	0,2
Yhteensä	1,8	2,1

5.2.5 Tilinpäätöksen allekirjoitukset

VANTAAN TYÖTERVEYS LIIKELAITOS

Vantaan Työterveys liikelaitoksen johtokunnan ja työterveysjohtajan allekirjoitukset

Vantaalla

Helen Josefsson
Puheenjohtaja

Sauli Heinonen
Varapuheenjohtaja

Varpu Peltonen

Jussi Lempiäinen

Kirsi Mäkilaine

Hannu Kokko
varajäsen Lasse Hyytiäinen

Anne-Marie Hovi
työterveysjohtaja

Tilintarkastajan tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Vantaalla 19 4 2017

BDO Audiator Oy
JHTT -yhteisö

Ulla-Maija Tuomela
JHT , KHT

5.3 Suun terveydenhuollon liikelaitoksen tilinpäätös

5.3.1 Toimintakertomus

Suun terveydenhuollon liikelaitos on kunnallinen liikelaitos, jonka toiminnallisena tavoitteena on tuottaa suun terveydenhuollon palveluja Vantaan väestölle. Suun terveydenhuollon liikelaitoksen tehtävänä on vastata kansanterveyslaissa ja muussa lainsäädännössä tarkoitetusta kaupungin järjestämisvastuulle kuuluvista suun terveydenhuollon palveluista palvelusopimuksen mukaisesti. Suun terveydenhuollon liikelaitos toimii asiantuntijana suun terveydenhuoltoon liittyvissä asioissa yhteistyössä eri viranomaisten ja asiantuntijaorganisaatioiden kanssa.

Suun terveydenhuollon palvelujen tehtävänä on edistää kuntalaisten suun terveyttä ja hyvinvointia ennalta ehkäisemällä ja sairauksia hoitamalla sekä toimintakykyä parantavilla kuntoutustoimenpiteillä. Työnjako on oleellinen osa kustannustehokasta suun terveydenhuollon toimintaa. Toiminnan järjestämisessä tukeudumme tutkittuun tietoon ja keskitymme asiakaslähtöiseen vaikuttavaan ja laadukkaaseen toimintaan.

Toimitusjohtajan katsaus

Toiminnan ja talouden tasapaino yhdessä liikelaitoksen alijäämän kattamisen kanssa olivat keskeiset tavoitteet toimintakaudella.

Suun terveydenhuollon palvelujen kysyntä pysyi lähes ennallaan 2016. Vuoden aikana annettiin palveluja 72 290 asiakkaalle. Asiakkaiden määrä väheni edelliseen vuoteen nähden 1,5 %.

Suun terveydenhuollossa toteutui v. 2016 147 043 hammaslääkärikäyntiä (144 287 käyntiä vuonna 2015, lisäystä edelliseen vuoteen 1,9 %), 45 388 suuhygienistikäyntiä (44 377 käyntiä vuonna 2015, lisäystä edelliseen vuoteen 2,3 %) sekä 9 541 hammashoitajakäyntiä (12 397 käyntiä vuonna 2015, vähennystä 23,0 %). Oikomishoidossa olevien potilaiden määrä oli 6698 (6 364 potilasta vuonna 2015).

Suun terveydenhuollon kiireelliseen ensiapuun pääsi saman päivän aikana. Ensiapukäynneissä ei ollut merkittävää muutosta edelliseen vuoteen verrattuna (2016 22 851 käyntiä, 2015 22 741). Pääkaupunkiseudun (PKS) virka-ajan ulkopuolisen päivystyksen ja PKS-Suun erikoishoidon yksikön käyttö oli väestösuhdetta alhaisempaa.

Peruuttamattomat poisjäännit vähenivät 4,1 % (2016 8972 käyntiä ja 2015 9354 käyntiä). Lasten ja nuorten poisjäännit vähentyivät 6,0 %, ja aikuisten poisjäännit vähentyivät 1,0 %. Peruuttamattomien poisjääntien kliinisten tuntien määrä väheni 5,6 % vuoteen 2015 verrattuna (2016 5306 h ja 2015 5622 h).

Hampaiden reikiintymisindeksin d+D mukaan 5-vuotiaiden hammasterveys oli 0,5 (0,4 2015) 12-vuotiaiden hammasterveys oli 0,5 (0,6 2015) ja 15-vuotiaiden hammasterveys oli 0,9 (1,0 2015). Koko väestön hammasterveys on pysynyt lähes samana neljän vuoden aikana non-kumulatiivisen D+d tilaston mukaan.

Hoitotakuussa pysyttiin. Jonojärjestelmästä luovuttiin 30.4.2016, jonka jälkeen kiireettömään tutkimukseen pääsy on ollut noin 4 kk. Palvelut tuotettiin lähes 100 %:sti omana toimintana. Vuokratyövoiman käyttö oli vähäistä ja painottui henkilöstön koulutuspäiville.

Sosiaali- ja terveystoimen asiakastyytyväisyyskyselyssä suun terveydenhuollon asiakkaiden antamien kouluarvosanojen keskiarvo oli kiitettävä eli 9,39 vuonna 2016.

Kanteluiden ja asiakaspalautteiden määrä pysyi aikaisempien vuosien tasolla. Kirjattuja muistutuksia hoitoon tai kohteluun liittyen saapui yht. 67 kpl, joista 47 kpl asiakasmuistutuksia, Etelä-Suomen aluehallintovirastosta saapuneita 1 kpl, Potilasvakuutuskeskuksen kautta saapuneita selvityspyyntöjä 26 kpl.

Internetin kautta saapuneita asiakaspalautteita saapui v. 2016 yhteensä 166 kpl, joita positiivisia palautteita 37 kpl, toimenpide-ehdotuksia 7 kpl ja negatiivisia palautteita 122 kpl. Pääosa negatiivisista palautteista koski ajanvarauksen toimintaa/ajanvaraukseen pääsyä.

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen yhteistyösopimus Pääkaupunkiseudun suun erikoishoidonyksikön (PKS-SEHYK) kanssa irtisanottiin suun terveydenhuollon johtokunnan 11.5.2016 kokouksen päätöksen § 7 mukaisesti päättymään 31.12.2016, samalla Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokunta päätti korvaavan toiminnan toteuttamisesta liikelaitoksen omana tuotantona ja Vantaan suun erikoishoidon yksikön (VSEY) perustamisesta 2.1.2017 alkaen Myyrmäen terveysaseman hammashoitolassa.

Liikelaitos on kuluvana toimikautena kehittänyt ja tehostanut toimintojaan mm. sisäisesti standardoimalla ajankäyttöä sekä ottamalla käyttöön uusia tehostettuja seuranta ja toimintatapoja.

Lasten, aikuisten ja ikääntyneiden yksilöllistä suun hoitoa jatkettiin toimintamallien mukaisesti. Tuettiin eri ikäisten suun terveyden edistämistä ja omahoitoa yksilöllisten hoitovälien mukaisilla tutkimuskäynneillä.

Yhteistyötä lasten suun terveyden edistämiseksi tehtiin sosiaali- ja terveystoimen toimialan sisällä säännöllisissä tapaamisissa äitiys- ja lastenneuvolan sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon kanssa. Suun terveydenhuollon toimijat osallistuivat Vantaan monitoimijaisen perhevalmennuksen toteuttamiseen ja kehittämiseen koko Vantaan alueella. Suun terveydenhuollon liikelaitos osallistui sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan TERHO-ryhmän toimintaan.

Päihdekuntoutujien yhteistyömallin mukaista toimintaa jatkettiin asumiskeskus Koisonrannan kanssa. Jatkettiin yhteistyötä terveyspalveluiden asiakasvastaavahoitajien kanssa (Asva) palveluita paljon käyttävien hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Ikääntyneiden suun terveyttä kehitettiin voimassa olevien toimintamallien mukaisesti niin avo- kuin hoiva-asumisen piirissä olevien sekä vanhus- ja vammaispalvelujen osalta.

Lastensuojelun ja suun terveydenhuollon yhteistyökäytäntöjä kehitettiin edelleen huolen puheeksi ottamiseksi suun terveydenhuollossa. Toimittiin aktiivisesti maahanmuuttajien palvelupisteessä ja kehitettiin yhteisiä toimintamalleja.

Varhaiskasvatuksen kanssa jatkettiin yhteistyötä Hymyhammas-terveystuokioiden pitämisessä esiopetuksessa. Sivistystoimen toimialan ja kouluterveydenhuollon kanssa jatkettiin yhteistyötä koululaisten hyvinvointiyhteistyön merkeissä ja päivitettiin jokaisen koulun syksyn tiedotteeseen liitettävä koululaisen hyvinvointitiedote sekä Vilma-tiedote kouluterveydenhuollon palveluista. Vantaan kaupungin Vantin ateriapalvelun kanssa tehtiin yhteistyötä lasten terveellisen ruokailun edistämiseksi. Suun terveydenhuollon liikelaitos haastoi Vantaan peruskoulujen vuoden 2017 7.-luokat kilpailemaan perumattomien poisjääntien vähentämisessä ja samalla käyttämään verkkomuotoista suun terveystiedon opetusta.

Suun terveydenhuolto osallistui erilaisiin tapahtumiin kuten hyvinvointimessuille, Vantaan hyvinvointiviikolle, Varian hyvinvointipäiviin, armeijan kutsuntoihin ja ehkäisevän päihdetyön viikolle tuoden suun terveyttä esille. Tapahtumien järjestelyssä tehtiin yhteistyötä Metropolia ammattikorkeakoulun suuhygienistikoulutuksen kanssa.

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen edustajat osallistuivat pääkaupunkiseudun kaupunkien suun terveydenhuollon yksiköiden hammasterveys eli HATE-hammasterveys-työryhmän toimintaan. Kuntayhteistyöllä toteutettiin Lapsi-messuille keväällä suun terveyden edistämisen messuosasto.

Oikomishoitoa annettiin Leinikkitien hammashoitolassa, Myyrmäen ja Länsimäen terveysaseman hammashoitoloissa. Oikomishoidon tiimeissä työskenteli erikoishammaslääkärien johdolla oikomiseen perehtyneitä hammaslääkäreitä, suuhygienistejä ja hammashoitajia. Yhteystyössä Helsingin yliopiston kanssa toteutettiin Leinikkitien hammashoitolassa kahden erikoistuvan hammaslääkärin oikomishoidon erikoistumiskoulutuksen mukaista kuntaharjoittelua. Oikomiskojeet valmistettiin pääosin omana tuotantona Myyrmäen terveysase-

man hammashoitolassa toimivassa hammaslaboratoriossa, joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta oikomiskojeita hankittiin myös yksityisiltä hammasteknikoilta.

Anestesiapalveluja myytiin Keravan, Sipoon, Nurmijärven, Tuusulan, Järvenpään ja Inkoon kunnille.

Tunnusluvut

Terveydenhuollon palvelut
Suun terveydenhuolto

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
suun terveydenhuollon asiakkaat	61 858	62 407	65 639	65 759	68059	69134	67821	69068	70114	73407	72290
tutkitut	35 595	35 566	38 745	35 104	36708	39741	37404	37855	37791	39418	40230
käynnit yhteensä	170 292	175 066	188 927	184 638	186149	194002	193983	195118	193485	197140	198416
kliiniset tunnit (kaikki suorittajat)	95 611	100 216	109 343	105 149	114059	125960	125787	130493	129537	123611	122338
käynnit hammaslääkärillä	134 127	135 279	144 047	139 678	137426	138942	144147	146032	144238	144287	147073
käynnit suuhygienistilla	30 754	35 159	39 274	39 431	46390	48183	46001	44269	42404	44377	45388
käynnit aikuissuuhygienistiyksikössä			5 267	6 582	-	-	-	-	-	-	-
aikuissuuhygienistiyksikön asiakkaat 1.4.2008 alkaen			4 999	5 238	-	-	-	-	-	-	-
käynnit hammashoitajalla	4 672	4 139	4 750	5 074	5743	6613	7265	9601	10787	12397	9541
peruuttamattomat poisjäännit		11 771	11 829	11 498	12034	11986	9619	9752	9526	9354	8972
peruuttamattomien poisjäämtien kliiniset tunnit		6 710	6 793	6 661	7279	7329	5870	5881	5746	5621	5306
kiireettömän hoidon jonossa		5 400	6 132	6 994	6561	4182	3689	3951	4221	5177	0
jonotusaika (joulukuun lopun poikkileikkaustieto)		6,5 kk	yli 8 kk	6,5kk	5kk 3vk	5kk 4vk	4kk 1vk	4kk	3kk 2vk	3kk 3vk	0
hammaslääkärissäkävijöiden osuus väestöstä (peittävyys)	33,03	32,90	34,09	33,65	34,44	27,72	26,16	26,28	26,16	26,64	27,10
hammaslääkärissäkäynti/ potilas (toistuvuus)	2,17	2,17	2,19	2,12	2,02	2,01	2,71	2,71	2,65	2,57	2,53
Kelan korvaama hammashoito											
asiakkaat/ lkm	39 241	39 758	40 387	40 612	39 661	40614	41 548	41 906	41 454	41 407	39124
hammashoitokorvausten saaneiden osuus Vantaan väestöstä/	20,7	20,6	20,7	20,5	19,8	20,0	20,2	20,1	19,9	19,6	18,2
Suun terveydenhuollon kustannukset											
kokonaiskustannukset (1000 €)	14 072	15 486	17 584	17 645	17501	20571	21818	22176	22176	22553	22675
euroa/ tutkittu	395	440	454	503	477	518	583	585	587	572	564
Asiakasmaksutulot (1 000 €)	3 056	3 407	3 729	4 096	4871	5174	5318	5254	5424	5498	6012
joista aikuissuuhygienistiyksikössä (1000 €) 1.4.2008 alkaen			203	332	-	-	-	-	-	-	-
toimeentulotuen asiakkailta perimättä jätetyt (1 000 €)	266	288	340	229	-	-	-	-	-	-	-

Suun terveydenhuollon liikelaitoksen talous, investoinnit ja rahoitus

Suun terveydenhuollon liikelaitosta sitova taloudellinen tavoite on pääoman tuottovaatimus. Liikelaitos täytti sille asetetun vaatimuksen ja tuloutti kaupungille korvausta peruspääomasta 68.210,00 euroa ja korkoa kaupungin lainasta 159.158,00 euroa.

Liikevaihto oli 22.577.926,48 euroa (21.955.679,30 vuonna 2015), kasvu edellisvuoteen verrattuna oli 2,8 % mikä johtuu pääosiltaan ulkoisten asiakasmaksutuottojen kasvusta. Liiketoiminnan muut tuotot olivat 895.279,01 euroa (639.146,97 euroa vuonna 2015).

Asiakasmaksuasetuksen mukaiset potilastulot olivat 6.012.055,37 euroa (5.498.405,11 euroa vuonna 2015) ja palvelutuotot palvelusopimukseen perustuen olivat 16.033.290,00 euroa (15.958.601.64 euroa vuonna 2015), vuoden 2016 palvelutuotot perustuvat palvelusopimukseen, muutos vuoteen 2015 verrattuna oli +0,5 %, vuoden 2016 palvelusopimus oli määriltään ja hinnoiltaan kiinteä. Painotettujen toimenpiteiden määrä vuonna 2016 oli 430.566 kappaletta, joka ylitti palvelusopimuksen määrän 411 110 kappaletta +4,7 %:lla. Painotettujen toimenpiteiden määrä vuonna 2015 oli 415.263 kappaletta ja muutos vuoteen 2015 verrattuna oli +3,7 %. Muutos selittyy toisaalta oman työvoiman käytön jatkuvasta tehostamisesta (ml. aikakatto) sekä oman kapasiteetin kohdistamisesta vaativampiin hoitotoimenpiteisiin.

Operatiiviset kulut olivat 22.462.644,05 euroa (vuonna 2015 22.339.744,35 euroa), josta materiaali- ja palveluostoja oli 5.222.472,43 euroa (vuonna 2015 5.086.257,15 euroa), muutos johtuu toimenpiteiden kasvun joh-

dosta. Henkilöstökuluja 15.634.843,07 euroa (vuonna 2015 15.637.568,31 euroa). Liiketoiminnan muut kulut olivat vuonna 2016 1.534.779.00 euroa (vuonna 2015 1.546.478,62 euroa).

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen suunnitelman mukaiset poistot olivat 70.549,55 euroa (vuonna 2015 69.440,27 euroa).

Rahoituserät olivat annetun talouskehyksen mukaiset: korkokulut kunnalle 159 158,00 euroa (korko 7,00 %) ja korvaus peruspääomasta 68 210,00 euroa.

Liikelaitoksen tulos oli 671.745,63 euroa ylijäämäinen (vuonna 2015 ylijäämä oli 41.339,33 euroa).

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen investoinnit vuonna 2016 olivat 174.374,50 euroa (vuonna 2015 65.860,00 euroa). Vuoden 2016 tulos sisältää 125.000,00 euron investointivarauksen röntgenlaitteisiin.

Liikelaitoksen pysyvät vastaavat olivat vuoden 2016 lopussa 300.373,37 euroa, kasvua edellisestä vuodesta 103.824,95 euroa. Vaihtuvat vastaavat vuoden 2016 lopussa olivat 7.254.180,19 euroa (vuonna 2015 6.587.398,05 euroa). Yhdystilillä olevat rahat (=saamiset kunnalta) olivat vuoden 2016 lopussa 3.237.930,73 euroa (vuonna 2015 2.736.271,36 euroa). Liikelaitoksen pankkisaamiset vuoden 2016 lopulla olivat 2.776.423,10 euroa (vuonna 2015 1.780.177,66 euroa).

Liikelaitoksen oma pääoma vuoden 2016 lopussa oli 1.442.469.20 euroa. Liikelaitoksen peruspääoma on täysin katettu.

Toiminta vuonna 2016

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitos on kuntalain 10 a luvun mukaisesti 1.6.2010 perustettu kunnallinen liikelaitos, jonka hallinto järjestetään liikelaitoksen johtosäännön sekä Vantaan kaupungin johtosääntöjen, hallintosäännön sekä kuntalain mukaisin määräyksin. Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokunta huolehtii kaupunginvaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden mukaisesti tehtäväalueensa toiminnan tuloksellisuudesta. Johtokunta kokoontui vuoden 2016 aikana yhdeksän kertaa.

Liikelaitoksen johtokunta kaudella 2013-2017

Varsinaiset jäsenet:	Varajäsenet:
Eija Grönfors pj.	Hilkka Pokki
Seija Puha vpj.	Raija Virta
Kari Nyman	Miika Huttunen
Timo Nyyssönen	Markus Välilä
Jussi Suoverinaho	Markku Naumanen
Eve Rämö	Sirpa Mikonranta

Kaupungin organisaatiossa Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitos kuuluu sosiaali- ja terveydenhuollon toimialaan. Liikelaitosta johtaa suun terveydenhuollon johtaja, joka toimii liikelaitoksen toimitusjohtajana. Toiminta on ollut organisoituna 1.1.2014 lähtien kolmeen tulosyksikköön: suun terveydenhuollon vastaanottopalvelut
(keskitetyt palvelut), kiireetön vastaanottotoiminta sekä terveyden edistäminen ja oikomishoito, joita johtavat ylihammaslääkärit. Toimipisteitä on 29 sekä 1 liikkuva yksikkö. Lisäksi liikelaitoksella on käytössä kevyitä nk. Pop-Up-hoitoloita, joilla toteutetaan mm. koululaisten asetusten mukaisia suun terveydenhuollon tarkastuksia.

Henkilöstö

Henkilökuntaa oli vuoden 2016 aikana yhteensä 319 henkilöä (319 vuonna 2015), joista määräaikaisia oli 48 (46 vuonna 2015). Henkilöstökulut olivat 15.634.843,07 euroa (15.637.568,31 euroa vuonna 2015).

Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Toiminnassa noudatetaan hyvän johtamis- ja hallintotavan periaatteita. Toimintaohjeistusta on kehitetty ohjaamaan sisäistä valvontaa tulosyksiköissä esimiestyön kautta. Säännöllisesti pidettävillä yhteisillä kokouksilla taataan yhteinen käytäntö. Suun terveydenhuollon ammattilaisten ja asiantuntijoiden sekä esimiesten järjestelmällisellä koulutuksella taataan yhteinen näkemys.

Liikelaitoksen varojen käyttöä valvoo toimitusjohtaja. Tavoitteiden toteutumisesta ja taloudesta raportoidaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokunnalle säännöllisesti pidettävien kokousten yhteydessä. Vantaan kaupungille raportoidaan kolmannes vuosittain osavuosikatsauksin ja tilinpäätöksellä.

Rahoitus- ja korkoriskien hallinta Vantaan kaupunkikonsernissa on keskitetty rahoituksen tulosalueelle. Vahinko- ja vastuuriskit on rajattu vakuuttamalla. Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen vakuutukset ovat osana Vantaa kaupungin vakuutuksia ja niiden kilpailutus toteutetaan keskitetysti. Tämä varmistaa kattavan vakuutusturvan ja ajantasaisuuden.

Suun terveydenhuollon toimintaan on kohdistunut normaaleina pidettäviä potilasvalituksia. Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksella ei ole tiedossa tilikaudella 2016 lakien ja säännösten sekä hyvän hallinto- ja johtamistavan vastaisia toimia, joista seuraisi merkittävä korvaus, kanne tai muu vaatimus tai oikeusseuraamus.

Tilikauden aikana ei ole todettu omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa menetyksiä tai arvonalennuksia. Omaisuuden luovutuksia ei suun terveydenhuollon liikelaitoksella ole.

Hankintasopimuksissa käytetään kaupungin yleisiä sopimusehtoja. Erityissopimusten laadinnassa ja tulkinnassa käytetään mm. kaupungin sosiaali- ja terveystoimen hankintayksikön erityisasiantuntija- ja lakimiespalveluja.

Esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 671.745,63 euroa siirretään taseen oman pääoman eräksi. Aikaisempina vuosina kertynyt kumulatiivinen pääoman alijäämä on vuoden 2016 tilinpäätöksen jälkeen täysin katettu suunnitelman (vuosille 2015-2016) mukaisesti.

5.3.2 Johtokunnan hyväksymä talousarvion toteutumisvertailu

Tuloslaskelma

Tuloslaskelman lyhennelmä 1 000 €	Talousarvio	Toteuma	Poikkeama
Liikevaihto	21918	22578	660
Liiketoiminnan muut tuotot	900	895	-5
Materiaalit ja palvelut	-4872	-5222	-350
Henkilöstökulut	-15789	-15635	154
Poistot ja arvonalentumiset	-70	-70	0
Liiketoiminnan muut kulut	-1685	-1535	150
Liikeylijäämä (-alijäämä)	402	1011	609
Muut rahoitustuotot	0	14	14
Kunnalle maksetut korkokulut	-159	-159	0
Korvaus peruspääomasta	-68	-68	0
Rahoitustuotot ja -kulut	-227	-214	13
Poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muutos	0	-125	-125
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	175	672	497

Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelman lyhennelmä 1 000€	Talousarvio	Toteuma	Poikkema
Toiminnan ja investointien rahavirta	45	693	648
Rahoituksen rahavirta	0	303	303
Oman pääoman muutokset	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	303	303
Rahavarojen muutos	45	996	951

Investoinnit

Investointien lyhennelmä 1 000€	Talousarvio	Toteuma	Poikkema
Irtain omaisuus	200	174	-26

5.3.3 Tilinpäätöslaskelmat ja tunnusluvut

Vantaan Suun terveydenhuollon liikelaitoksen tuloslaskelma	1.1. - 31.12.2016	1.1. - 31.12.2015
Liikevaihto	22 577 926,48	21 955 679,30
Liiketoiminnan muut tuotot	895 279,01	639 146,97
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 1 236 439,00	- 1 116 745,84
Palveluiden ostot	- 3 986 033,43	- 3 969 511,31
	- 5 222 472,43	- 5 086 257,15
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	- 12 207 923,38	- 12 170 514,08
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	- 2 741 906,39	- 2 780 060,81
Muut henkilösivukulut	- 685 013,30	- 686 993,42
	- 15 634 843,07	- 15 637 568,31
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	- 70 549,55	- 69 440,27
Liiketoiminnan muut kulut	- 1 534 779,00	- 1 546 478,62
Liikeylijäämä (-alijäämä)	1 010 561,44	255 081,92
Rahoitustuotot aj -kulut		
Korkotuotot	14 052,14	13 715,50
Kunnalle maksetut korkokulut	- 159 158,00	- 159 158,00
Korvaus peruspääomasta	- 68 210,00	- 68 210,00
Muut rahoituskulut	- 499,95	- 90,09
	- 213 815,81	- 213 742,59
Tilikauden ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	796 745,63	41 339,33
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	-125 000,00	0,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	671 745,63	41 339,33

Tuloslaskelman tunnusluvut		
Sijoitetun pääoman tuotto, %	26,8	8,9
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	26,8	8,9
Voitto, %	3,5	0,2

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen rahoituslaskelma	1.1. - 31.12.2016	1.1. - 31.12.2015
Toiminnan rahavirta		
Liikeylijäämä (-alijäämä)	1 010 561,44	255 081,92
Poistot ja arvonalentumiset	70 549,55	69 440,27
Rahoitustuotot ja -kulut	- 213 815,81	- 213 742,59
	867 295,18	110 779,60
Investointien rahavirta		
Investointimenot	- 174 374,50	- 65 860,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	692 920,68	44 919,60
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos	0,00	- 61 076,40
Saamisten muutos kunnalta	374 196,38	822 054,58
Saamisten muutos muilta	- 44 733,08	- 19 179,95
Korottomien velkojen muutos kunnalta	82 511,14	- 1 931,87
Korottomien velkojen muutos muilta	- 108 649,68	155 422,55
Rahoituksen rahavirta	303 324,76	895 288,91
Rahavarojen muutos	996 245,44	940 208,51
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	2 776 423,10	1 780 177,66
Rahavarat 1.1.	1 780 177,66	839 969,15
	996 245,44	940 208,51

Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 v., €	1 527 777	834 856
Investointien tulorahoitus, %	497,4	168,2
Lainanhoitokate	6,4	1,7
Kassan riittävyys, pv	44,5	28,8
Quick ratio	1,9	1,8
Current ratio	1,9	1,8

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen tase	1.1. - 31.12.2016	1.1. - 31.12.2015
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat	300 373,37	196 548,42
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto	300 373,37	196 548,42
	300 373,37	196 548,42
Vaihtuvat vastaavat	7 254 180,19	6 587 398,05
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	861 721,08	817 006,40
Saamiset kunnalta	3 615 971,37	3 990 167,75
Muut saamiset	64,64	46,24
	4 477 757,09	4 807 220,39
Rahat ja pankkisaamiset	2 776 423,10	1 780 177,66
VASTAAVAA YHTEENSÄ	7 554 553,56	6 783 946,47
VASTATTAVAA		
Oma pääoma	1 429 469,20	757 723,57
Peruspääoma	974 435,00	974 435,00
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	- 216 711,43	- 258 050,76
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	671 745,63	41 339,33
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	125 000,00	0,00
Vapaaehtoiset varaukset	125 000,00	0,00
Toimeksiantojen pääomat	0,00	0,00
Lahjoitusrahastojen pääomat	0,00	0,00
Vieras pääoma	6 000 084,36	6 026 222,90
Pitkäaikainen		
Lainat kunnalta	2 273 680,16	2 273 680,16
Lyhytaikainen		
Ostovelat	434 108,41	288 242,67
Korottomat velat kunnalta	82 511,14	0,00
Muut velat	648 539,96	688 572,20
Siirtovelat	2 561 244,69	2 775 727,87
	3 726 404,20	3 752 542,74
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	7 554 553,56	6 783 946,47

Taseen tunnusluvut		
Omavaraisuus, %	20,6	11,2
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	25,6	26,7
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	455,0	-216,7
Lainakanta 31.12., 1000 €	2 273,7	2 273,7

5.3.4 Suun terveydenhuollon liikelaitoksen tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet sekä -menetelmät

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelmanmukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pysyviin vastaaviin ei ole kirjattu pieniä hankintoja, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, vaan ne on kirjattu tilikauden kuluksi. Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot tehtäväalueittain		
1 000 €	2016	2015
Liikelaitoksen tuotot alueittain		
Korvaukset valtiolta	108	90
Myyntituotot kunnilta ja kuntayhtymiltä	129	111
Myyntituotot muilta	6 020	5 512
Opetuspalvelumaksut	6	5
Palvelusopimukseen perustuvat tuotot	16 316	16 237
Liiketoiminnan muut tuotot	895	639
Toimintatuotot yhteensä	23 474	22 594

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet			
	Poistomenetelmä	Poistoaika ennen 1.1.2013 hankitut	Poistoaika 1.1.2013 alkaen hankitut
Aineelliset hyödykkeet			
Sairaala- ja terveydenhuoltolaitteet	tasapoisto	5 vuotta	5 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	tasapoisto	3 vuotta	3 vuotta

Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat		
Aineelliset hyödykkeet	Koneet ja kalusto	
1 000 €	2016	2015
Poistamaton hankintameno 1.1.	197	200
Lisäykset tilikauden aikana	174	66
Tilikauden poisto	-71	-69
Poistamaton hankintameno 31.12.	300	197

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely		
1 000 €	2016	2015
Peruspääoma 1.1.	974	974
Peruspääoma 31.12.	974	974
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	-217	-258
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	-217	-258
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	672	41
Oma pääoma yhteensä	1 429	757

Vapaaehtoiset varaukset		
1 000 €	2016	2015
Investointivaraus	125	0
Vapaaehtoiset varaukset yhteensä	125	0

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät		
1 000 €	2016	2015
Lyhytaikaiset siirtovelat		
Palkkojen ja henkilökulujen jaksotukset	2 523	2 748
Muut tilinpäätösjaksotukset	38	27
Siirtovelat yhteensä	2 561	2 775

Vakuudet ja vastuusitoumukset

Vuokravastuut		
1 000 €	2016	2015
Tilikaudella maksetut	129	140
Myöhemmin maksettavat	188	297
Leasingvastuut yhteensä	317	437

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2016	2015
Virka- ja työsuhteisia	271	273
Määräaikaisia	48	46
Yhteensä	319	319

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut		
	2016	2015
Kansallinen kokoomus Vantaa	0	700
Perussuomalaiset	0	120
Suomen Sosiaalidemokraattinen puolue Vantaa	0	1 323
Vihreä liitto Vantaa	0	175
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	0	2 318

5.3.5 Tilinpäätöksen allekirjoitukset

Vantaan suun terveydenhuollon liikelaitoksen tilinpäätöksen 2016 allekirjoitukset

Eija Grönfors
johtokunnan puheenjohtaja

Seija Puha
johtokunnan jäsen, vara pj.

Kari Nyman
johtokunnan jäsen

Timo Nyyssönen
johtokunnan jäsen

Jussi Suoverinaho
johtokunnan jäsen

Eve Rämö
johtokunnan jäsen

Joona Iso-Lotila
suun terveydenhuollon johtaja, tj.

Vantaalla 15.2.2017

Tilintarkastajan tilinpäätösmerkintä
Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.
Vantaalla 19 4 2017

BDO Audiator Oy
JHTT-yhteisö

Ulla-Maija Tuomela
JHT, KHT

5.4 Liikelaitosten vaikutus kaupungin talouteen

	Tuloslaskelman toteumat milj. €			Sisäisten erien eliminoinnit milj. €			Kokonais-tarkastelu mili. €
	Kaupunki	Liike-laitokset	Rahastot	Kaupunki	Liike-laitokset	Rahastot	Tuloslaskelma yhteensä
Toimintatuotot							
Myyntituotot, ulkoiset	41,74	29,87	0,00				71,61
Myyntituotot, sisäiset	5,54	29,02	0,00	-5,54	-29,02	0,00	0,00
Maksutuotot, ulkoiset	103,97	6,89	0,00				110,86
Maksutuotot, sisäiset	0,54	0,03	0,03	-0,54	-0,03	-0,03	0,00
Tuet ja avustukset, ulkoiset	41,20	1,10	0,00				42,30
Tuet ja avustukset, sisäiset	0,00	0,89	0,00	0,00	-0,89	0,00	0,00
Muut toimintatuotot, ulkoiset	73,54	0,26	0,17				73,96
Muut toimintatuotot, sisäiset	121,80	0,01	0,42	-121,80	-0,01	-0,42	0,00
Valmistus omaan käyttöön	80,46	0,00	0,10				80,56
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-447,11	-44,11	0,00				-491,22
Palvelujen ostot, ulkoiset	-645,62	-7,54	-1,95				-655,12
Palvelujen ostot, sisäiset	-33,66	-1,97	0,00	33,66	1,97	0,00	0,00
Aineet, tarvikkeet ja tavarat, ulk	-46,23	-3,04	0,00				-49,27
Aineet, tarvikkeet ja tavarat, sis	-0,05	0,00	0,00	0,05	0,00	0,00	0,00
Avustukset, ulkoiset	-124,84	-0,01	0,00				-124,85
Avustukset, sisäiset	-0,91	0,00	0,00	0,91			0,00
Muut toimintakulut, ulkoiset	-45,36	-3,50	0,00				-48,86
Muut toimintakulut, sisäiset	-118,12	-3,57	0,00	118,12	3,57	0,00	0,00
Toimintakate	-993,12	4,32	-1,24	24,86	-24,41	-0,45	-990,04
Verotulot	953,81						953,81
Valtionosuudet	189,35						189,35
Rahoitustuotot ja -kulut							
Korkotuotot, ulkoiset	12,63	0,00	1,62				14,26
Korkotuotot, sisäiset	0,17	0,00	0,00	-0,17			0,00
Muut rahoitustuotot, ulkoiset	15,38	0,02	0,06				15,46
Muut rahoitustuotot, sisäiset	0,07	0,00	0,00	-0,07			0,00
Korkokulut, ulkoiset	-3,88	0,00	0,00				-3,88
Korkokulut, sisäiset	0,00	-0,17	0,00	0,00	0,17		0,00
Muut rahoituskulut, ulkoiset	-0,11	0,00	-0,01				-0,12
Muut rahoituskulut, sisäiset	0,00	-0,07	0,00	0,00	0,07		0,00
Vuosikate	174,31	4,10	0,43	24,62	-24,17	-0,45	178,84
Poistot ja arvonalentumiset							
Suunnitelman mukaiset poistot	-104,80	-1,63	-0,50				-106,94
Kertaluonteist poistot	-0,08						-0,08
Arvonalentumiset	-9,12						-9,12
Satunnaiset tuotot							
Satunnaiset tuotot	1,80						1,80
Tilikauden tulos	62,11	2,46	-0,06	24,62	-24,17	-0,45	64,50
Varausten ja rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)		0,25	0,06				0,32
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	62,11	2,72	0,00	24,62	-24,17	-0,45	64,82

	Rahoituslaskelman toteumat milj. €			Sisäisten erien eliminoinnit milj. €			Kokonais-tarkastelu milj. €
	Kaupunki	Liike-laitokset	Rahastot	Kaupunki	Liike-laitokset	Rahastot	Rahoitus-laskelma yhteensä
Toiminnan rahavirta							
Vuosikate	174,31	4,10	0,43	-24,62	24,17	0,45	178,84
Satunnaiset erät	1,80						1,80
Tulorahoituksen korjauserät	-48,70	-0,18					-48,89
Investointien rahavirta							
Investointimenot	-144,14	-2,45	-0,10				-146,69
Rahoitusosuudet investointeihin	1,20	0,10					1,31
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	58,27	0,33	10,20				68,80
Toiminnan ja investointien rahavirta	42,74	1,90	10,53	-24,62	24,17	0,45	55,17
Rahoituksen rahavirta							
Antolainauksen muutokset							
Antolainasaamisten lisäykset	-0,13						-0,13
Antolainasaamisten vähennykset	0,00		1,28				1,28
Lainakannan muutokset							
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	80,00						80,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-97,82						-97,82
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-24,74						-24,74
Oman pääoman muutokset	0,37						0,37
Ylijäämän palautus kunnalle	0,14	-0,14					0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset							
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	0,09						0,09
Vaihto-omaisuuden muutos	19,43						19,43
Saamisten muutos	2,18	0,77	-3,61	0,02	-0,90	3,89	2,34
Korottomien velkojen muutos	-5,17	-0,57	0,01	-2,93	-0,08		-8,74
Rahoituksen rahavirta	-25,66	0,06	-2,32	-2,91	-0,98	3,89	-27,92
Rahavarojen muutos	17,09	1,96	8,21	-27,53	23,18	4,34	27,25

5.5 Muiden eriytettyjen yksiköiden tilinpäätökset

5.5.1 Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston tilinpäätöslaskelmat

Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston tuloslaskelma	1.1. - 31.12.2016	1.1. - 31.12.2015
Liikevaihto	660,00	494,00
Materiaalit ja palvelut		
Palvelujen ostot	- 60,18	- 53,49
Liikeylijäämä (-alijäämä)	599,82	440,51
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	1 612 978,70	1 681 553,42
Muut rahoitustuotot	53 688,16	41 000,00
	1 666 666,86	1 722 553,42
Ylijäämä (alijäämä) ennen rahastosiirtoja	1 667 266,68	1 722 993,93
Rahaston lisäys (-) tai vähennys (+)	- 1 667 266,68	- 1 722 993,93
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0,00	0,00

Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston rahoituslaskelma	1.1. - 31.12.2016	1.1. - 31.12.2015
Toiminnan rahavirta		
Liikeylijäämä (-alijäämä)	599,82	440,51
Rahoitustuotot ja -kulut	1 666 666,86	1 722 553,42
Toiminnan rahavirta	1 667 266,68	1 722 993,93
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset muilta	0,00	- 2 904 060,78
Antolainasaamisten vähennykset muilta	1 282 614,06	2 192 389,46
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	- 3 893 916,03	- 41 338,38
Saamisten muutos muilta	301 005,74	- 292 680,72
Korottomien velkojen muutos muilta	0,00	- 103 577,39
Rahoituksen rahavirta	- 2 310 296,23	- 1 149 267,81
Rahavarojen muutos	- 643 029,55	573 726,12
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	0,00	643 029,55
Rahavarat 1.1.	643 029,55	69 303,43
	- 643 029,55	573 726,12

Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston tase	31.12.2016	31.12.2015
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat	56 399 351,92	57 681 965,98
Sijoitukset		
Muut lainasaamiset	56 399 351,92	57 681 965,98
Vaihtuvat vastaavat	34 776 853,54	31 826 972,80
Pitkäaikaiset saamiset		
Saamiset kunnalta	34 446 425,82	30 552 509,79
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	191 316,85	498 766,39
Siirtosaamiset	139 110,87	132 667,07
Rahat ja pankkisaamiset	0,00	643 029,55
VASTAAVAA YHTEENSÄ	91 176 205,46	89 508 938,78
VASTATTAVAA		
Oma pääoma	91 159 782,85	89 492 516,17
Muut omat rahastot	91 159 782,85	89 492 516,17
Vieras pääoma	16 422,61	16 422,61
Siirtovelat	16 422,61	16 422,61
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	91 176 205,46	89 508 938,78

5.5.2 Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston tilinpäätöslaskelmat

Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston tuloslaskelma	1.1. - 31.12.2016	1.1. - 31.12.2015
Liikevaihto	0,00	2 980,64
Valmistus omaan käyttöön	102 956,73	1 311 874,19
Liiketoiminnan muut tuotot	165 493,67	756 082,95
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 1 489,94	- 37 480,59
Palvelujen ostot	- 236 471,62	- 2 215 354,48
	- 237 961,56	- 2 252 835,07
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	0,00	- 220 606,57
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	0,00	- 52 417,19
Muut henkilösivukulut	0,00	- 8 032,98
	0,00	- 281 056,74
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	- 497 355,99	- 453 415,26
Liiketoiminnan muut kulut	- 3 736,15	- 47 305,92
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot	0,00	- 48,47
Muut rahoituskulut	0,00	- 79,28
	0,00	- 127,75
Liikeylijäämä (-alijäämä)	- 470 603,30	- 963 802,96
Rahaston lisäys (-) tai vähennys (+)	470 603,30	963 802,96
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0,00	0,00

Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston rahoituslaskelma	1.1. - 31.12.2016	1.1. - 31.12.2015
Toiminnan rahavirta		
Liikeylijäämä (-alijäämä)	- 470 603,30	- 963 802,96
Poistot ja arvonalentumiset	497 355,99	453 415,26
	26 752,69	- 510 387,70
Investointien rahavirta		
Investointimenot	- 102 956,73	- 4 313 150,58
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	10 199 215,44	0,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	10 123 011,40	- 4 823 538,28
Rahoituksen rahavirta		
Oman pääoman muutokset	0,00	2 000 000,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	- 10 055 220,54	- 46 912,91
Saamisten muutos muilta	- 101 060,10	2 976 228,39
Korottomien velkojen muutos muilta	33 269,24	- 105 777,20
Rahoituksen rahavirta	- 10 123 011,40	4 823 538,28
Rahavarojen muutos	0,00	0,00
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	0,00	0,00
Rahavarat 1.1.	0,00	0,00
	0,00	0,00

Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston tase	31.12.2016	31.12.2015
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat	6 283 373,30	16 876 988,00
Aineelliset hyödykkeet		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	6 180 416,57	6 670 777,86
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	102 956,73	6 994,70
	6 283 373,30	6 677 772,56
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	0,00	10 199 215,44
Vaihtuvat vastaavat	17 581 730,38	7 425 449,74
Pitkäaikaiset saamiset		
Saamiset kunnalta	17 380 460,65	7 325 240,11
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	126 108,10	25 048,00
Siirtosaamiset	75 161,63	75 161,63
VASTAAVAA YHTEENSÄ	23 865 103,68	24 302 437,74
VASTATTAVAA		
Oma pääoma	23 803 841,41	24 274 444,71
Muut omat rahastot	23 803 841,41	24 274 444,71
Vieras pääoma	61 262,27	27 993,03
Lyhytaikainen		
Ostovelat	53 262,27	1 834,48
Muut velat	8 000,00	13 155,87
Siirtovelat	0,00	13 002,68
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	23 865 103,68	24 302 437,74

5.5.3 Sosiaalisen luototuksen rahaston tilinpäätöslaskelmat

Sosiaalisen luototuksen rahaston tuloslaskelma	1.1. - 31.12.2016	1.1. - 31.12.2015
Liiketoiminnan muut tuotot	269,21	2 299,81
Materiaalit ja palvelut		
Palvelujen ostot	- 3 060,06	- 4 925,66
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	9 640,95	16 825,31
Muut rahoitustuotot	5 945,75	6 367,40
Muut rahoituskulut	- 10 744,72	- 61 957,38
Ylijäämä (alijäämä) ennen rahastosiirtoja	2 051,13	- 41 390,52
Rahaston lisäys (-) tai vähennys (+)	- 2 051,13	41 390,52
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0,00	0,00

Sosiaalisen luototuksen rahaston rahoituslaskelma	1.1. - 31.12.2016	1.1. - 31.12.2015
Toiminnan rahavirta		
Liikeylijäämä (-alijäämä)	- 2 790,85	- 2 625,85
Rahoitustuotot ja -kulut	4 841,98	- 38 764,67
Toiminnan rahavirta	2 051,13	- 41 390,52
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	964,31	- 97 038,58
Saamisten muutos muilta	78 626,72	184 761,56
Rahoituksen rahavirta	79 591,03	87 722,98
Rahavarojen muutos	81 642,16	46 332,46
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	159 148,47	77 506,31
Rahavarat 1.1.	77 506,31	31 173,85
	81 642,16	46 332,46

Sosiaalisen luototuksen rahaston tase	31.12.2016	31.12.2015
VASTAAVAA		
Vaihtuvat vastaavat	1 830 804,53	1 828 753,40
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	346 664,65	339 289,04
Saamiset kunnalta	897 717,98	898 682,29
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	155 782,08	168 000,28
Lainasaamiset	271 491,35	345 275,48
Rahat ja pankkisaamiset	159 148,47	77 506,31
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 830 804,53	1 828 753,40
VASTATTAVAA		
Oma pääoma	1 830 804,53	1 828 753,40
Muut omat rahastot	1 830 804,53	1 828 753,40
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 830 804,53	1 828 753,40

5.5.4 Vahinkorahaston tilinpäätöslaskelmat

Vahinkorahaston tuloslaskelma	1.1. - 31.12.2016	1.1. - 31.12.2015
Liikevaihto	30 000,00	30 000,00
Liiketoiminnan muut tuotot	422 333,07	418 813,91
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 2 785,50	- 8 930,96
Palvelujen ostot	- 1 712 785,98	- 1 443 407,06
	- 1 715 571,48	- 1 452 338,02
Liiketoiminnan muut kulut	0,00	111,11
Liikeylijäämä (-alijäämä)	- 1 263 238,41	- 1 003 413,00
Rahaston lisäys (-) tai vähennys (+)	1 263 238,41	1 003 413,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	0,00	0,00

Vahinkorahaston rahoituslaskelma	1.1. - 31.12.2016	1.1. - 31.12.2015
Toiminnan rahavirta		
Liikeylijäämä (-alijäämä)	- 1 263 238,41	- 1 003 413,00
Toiminnan rahavirta	- 1 263 238,41	- 1 003 413,00
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	1 286 426,56	983 050,17
Korottomien velkojen muutos muilta	- 23 188,15	20 362,83
Rahoituksen rahavirta	1 263 238,41	1 003 413,00
Rahavarojen muutos	0,00	0,00
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	0,00	0,00
Rahavarat 1.1.	0,00	0,00
	0,00	0,00

Vahinkorahaston tase	31.12.2016	31.12.2015
VASTAAVAA		
Vaihtuvat vastaavat	6 120 721,95	7 407 148,51
Pitkäaikaiset saamiset		
Saamiset kunnalta	6 120 721,95	7 407 148,51
VASTAAVAA YHTEENSÄ	6 120 721,95	7 407 148,51
VASTATTAVAA		
Oma pääoma	6 116 017,50	7 379 255,91
Muut omat rahastot	6 116 017,50	7 379 255,91
Vieras pääoma	4 704,45	27 892,60
Lyhytaikainen		
Ostovelat	4 704,45	27 892,60
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	6 120 721,95	7 407 148,51

6 Luettelot ja selvitykset

6.1 Käytetyt kirjanpitokirjat ja selvitys kirjanpidon säilytyksestä

Tasekirja on Arkistolaitoksen päätöksen 3.9.2001 KA 158/43/2001 mukaan säilytettävä pysyvästi.

Muiden tilinpäätösasiakirjojen säilyttämisessä noudatetaan kirjanpitolain 2. luvun 10 § säännöksiä siten, että kirjanpitokirjat ja käyttöaikaa koskevin merkinnöin varustettu tililuettelo on säilytettävä vähintään 10 vuotta tilikauden päättymisestä lukien ja niin, että tietojenkäsittelyn suorittamistapa voidaan vaikeuksitta todeta.

Tositteet sekä muu kuin edellä mainittu kirjanpitoaineisto on säilytettävä vähintään 10 vuotta tilikauden päättymisestä. EU-hankkeiden kirjanpitoaineisto, joissa alkuperäisiä tositteita, säilytetään Kuntaliiton suosituksen mukaisesti 10 vuotta viimeisestä maksatuksesta ohjelmakauden päättymisestä lukien.
Arkistoinnista vastaa tositteita käyttänyt toimiala.

Tilinpäätösasiakirjojen arkistointi

Tase- ja tuloslaskelmat	SAP -järjestelmässä
Rahoituslaskelmat	SAP -järjestelmässä
Tilikauden tapahtumat seurantakohteittain	SAP -järjestelmässä
Pysyvien vastaavien kohdeluettelo	SAP -järjestelmässä
Pysyvien vastaavien koontiluettelot	SAP -järjestelmässä
Päiväkirja	CD-R levy
Pääkirja	CD-R levy
Tilin 172000 Myyntisaamiset tytäryhteisöiltä	CD-R levy
Tilin 172500 Myyntisaamiset jäsenkuntayhtymiltä	CD-R levy
Tilin 173000 Myyntisaamiset, omistusyhteisöiltä, lyhytaikaiset	CD-R levy
Tilin 173500 Myyntisaamiset, kunnan sisäiset	CD-R levy
Tilin 174000 Myyntisaamiset muilta	CD-R levy
Tilin 254500 Ostovelat tytäryhteisöille	CD-R levy
Tilin 254600 Ostovelat jäsenkuntayhtymille	CD-R levy
Tilin 254700 Ostovelat osakkuusyhteisöille, lyhytaikaiset	CD-R levy
Tilin 254800 Ostovelat sisäiset, lyhytaikaiset	CD-R levy
Tilin 254900 Ostovelat muille	CD-R levy
Tilin 258820 Myyntisuoritukset Tulkkikeskuksen laskuihin	CD-R levy
Tositelajit ja numerosarjat 2016	CD-R levy
Tililuettelo vuodelta 2016	CD-R levy
Varastokirjanpidot	
Materiaaliyksikkö	CD-R levy
Varikko	atk-tuloste
Vantaan työkeskuksen työainevarasto	manuaalisena
Tasekirja	erikseen sidottuna
Tase-erittelyt	paperitulosteina

Muilta osin kirjanpitoaineisto arkistoidaan paperille tulostetussa muodossa.

6.2 Luettelo tositelajeista

SAP -tositelajiluettelo 2016

Tositelaji	Numerosarja	Tositenumerot		Toimiala/tulosalue
01	A0	13802001 - 13802999	Palvelukassa	Varia, Tennistie
02	A1	13803001 - 13803999	Palvelukassa	Verkkomaksu
03	A2	13804001 - 13804999	Palvelukassa	Myyrmäen yht.palv.piste
04	A3	13806001 - 13806999	Palvelukassa	Tikkurilan uimahalli
05	A4	13809001 - 13809999	Palvelukassa	Matkakeskus
06	A5	13810001 - 13810999	Palvelukassa	Korson yhteispalvelupiste
07	A6	13811001 - 13811999	Palvelukassa	Varia, Myyrmäen opetuspiste
08	A7	13812001 - 13812999	Palvelukassa	Varia, Tikkurilan opetusyksikkö
09	A8	13813001 - 13813999	Palvelukassa	Maankäyttö, Kaupunkisuunnittelu
10	A9	13814001 - 13814999	Palvelukassa	Hakunilan uimahalli
11	B0	13815001 - 13815999	Palvelukassa	Korson uimahalli
12	B1	13816001 - 13816999	Palvelukassa	Martinlaakson uimahalli
13	B2	13817001 - 13817999	Palvelukassa	Myyrmäen uimahalli
14	B3	13818001 - 13818999	Palvelukassa	Tikkurilan kirjasto, aikuiset
16	B5	13819001 - 13820999	Palvelukassa	Käenkukka
18	B7	13822001 - 13822999	Palvelukassa	Hakunilan kirjasto
19	B8	13823001 - 13823999	Palvelukassa	Koivukylän kirjasto
20	B9	13824001 - 13824999	Palvelukassa	Korson kirjasto
22	C1	13826001 - 13826999	Palvelukassa	Länsimäen kirjasto
25	C4	13829001 - 13829999	Palvelukassa	Myymäen kirjasto, lainaus
27	C6	13831001 - 13831999	Palvelukassa	Kaupunginmuseo
28	C7	13832001 - 13832999	Palvelukassa	Ympäristökeskus, eläinlääkäri
29	C8	13834001 - 13834999	Palvelukassa	Varia, myymälä Tennistie
30	C9	13836001 - 13836999	Palvelukassa	Varia, Talvikkitie
31	D0	13838001 - 13838999	Palvelukassa	Kuvataide
33	D2	13840001 - 13840999	Palvelukassa	Koutsi
34	D3	13841001 - 13841999	Palvelukassa	Pointin kirjasto
35	D5	13842001 - 13842999	Palvelukassa	Vantaan Valo Minkkitie
AA	01	10000000 - 12999999	Käyttöom.kirjaus	Talouspalvelukeskus
AB	99	990000000 - 999999999	Kirjanpitotosite	Talouspalvelukeskus
AF	03	30000000 - 38999999	Poistokirjaukset	Talouspalvelukeskus
AZ	02	20000000 - 23999999	Investointien purku	Talouspalvelukeskus
BA	06	60000000 - 60999999	Konekielinen tiliote	Talouspalvelukeskus
BM	24	240000000 - 249999999	Ostomaksu,autom.	Rahoitustoimi
DG	16	160000000 - 169999999	Asiakkaat-hyvitys	Talouspalvelukeskus
DL	31	310000000 – 319999999	Luottotappio	Talouspalvelukeskus
DP	08	80000000 - 89999999	Perintätoim.rahatil.	Talouspalvelukeskus
DR	18	180000000 - 189999999	Asiakk. -lasku	KuPeLa /1211

Tositelaji	Numerosarja	Tositenumerot		Toimiala/tulosalue
DT	19	190000000 - 199999999	Asiakkaat - tasaus	Talouspalvelukeskus
DV	14	140000000 - 149999999	Myyntisuor.autom.	Talouspalvelukeskus
DZ	14	140000000 - 149999999	Myyntisuor.manuaal.	Talouspalvelukeskus
K1	25	250000000 - 259999999	Konekeskus Kuljetus	Kuntatekniikan keskus
K2	26	260000000 - 269999999	Varikko Polttoaineet	Kuntatekniikan keskus
K5	33	330000000 - 339999999	PSOP toimittajalasku	Talouspalvelukeskus
KH	20	200000000 - 209999999	Toimittajat-vel.	Talouspalvelukeskus
KM	27	270000000 - 279999999	Toimittajat-matkust.	Talouspalvelukeskus
KP	48	480000001 - 489999999	*Tilin ylläpito	Talouspalvelukeskus
KR	21	210000000 - 219999999	Toimittajat - lasku	Talouspalvelukeskus
KS	23	230000000 - 239999999	Sisäiset maksut	Talouspalvelukeskus
KT	24	240000000 - 249999999	Toimittajat -tasaus	Talouspalvelukeskus
KX	28	280000000 - 289999999	Sisäiset ostolaskut	Talouspalvelukeskus
L1	L1	66400001 - 66499999	Konekeskus, uusi	Kuntatekniikan keskus
L2	L2	66500001 - 66599999	Varikko, uusi	Kuntatekniikan keskus
LE	LE	29100001 - 29199999	Asiakastietojärjeste	Sosiaali- ja terveystoimi
LF	LF	29200001 - 29299999	Asiakastietojärjeste	Sosiaali- ja terveystoimi
LG	LG	29300001 - 29399999	Asiakastietojärjeste	Sosiaali- ja terveystoimi
LJ	LJ	42300001 - 42399999	Sisäiset vuokrat/koki	Tilakeskus
LR	LR	52000000 - 52999999	Twin rahoitusvienti	Rahoitustoimi
LS	LS	53000000 - 53999999	Twin jaksotus/ arvost.	Rahoitustoimi
PA	PA	17110001 - 17119999	Tuntipalkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PC	PC	18110001 - 18119999	Kuukausipalkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PD	PD	18140001 - 18149999	Kuukausipalkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PF	PF	18150001 - 18159999	Kuukausipalkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PG	PG	18160001 - 18169999	Kuukausipalkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PH	PH	18170001 - 18179999	Kuukausipalkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PK	PK	18190001 - 18199999	Kuukausipalkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PL	PL	19110001 - 19119999	Palkkiot	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PM	PM	19120001 - 19129999	Palkkiot	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PP	PP	19140001 - 19149999	Palkkiot	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PQ	PQ	39100001 - 39199999	Palkat	Henkilöstökeskus, palkanlask.
PR	42	420000000 - 429999999	Hinnanmuutos	Keskusvarasto
PY	PY	18200001 - 18299999	Ennak.kirjaus lomapalk	Henkilöstökeskus, palkanlask.
RE	44	440000000 - 449999999	Lasku - brutto(MM)	Keskusvarasto
RV	00	1000000000 - 9899999999	Myyntilasku(SD)	Talouspalvelukeskus
RX	93	930000000 - 939999999	Sisäinen laskutus	Talouspalvelukeskus
SA	11	110000000 - 118999999	Pääkirjatilitosite	Talouspalvelukeskus
ST	39	390000000 - 399999999	Pk-tilit - tasaus	Talouspalvelukeskus
SU	SU	119000000 - 119999999	Alv-jälkikirjaustos.	Talouspalvelukeskus
WA	45	450000000 - 459999999	Tavaranluovutus	Keskusvarasto
WE	46	460000000 - 469999999	Tavaranvastaanotto	Keskusvarasto
WI	47	470000000 - 479999999	Inventointitosite	Keskusvarasto
X2	D6	14800001 - 14899999	Kaupunkikortti	Ateriapalvelut

6.3 Tunnuslukujen laskentakaavat

Tuloslaskelman tunnusluvut

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista
= 100 * Toimintatuotot / (Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön)

Vuosikate prosenttia poistoista
= 100 * Vuosikate / Poistot ja arvonalentumiset

Vuosikate euroa/ asukas
= Vuosikate / Asukasmäärä 31.12.

Sijoitetun pääoman tuotto, %
= 100 * (Yli-/ alijäämä ennen satunnaisia eriä + Kunnalle maksetut korkokulut + Muille maksetut korkokulut + Korvaus peruspääomasta) / (Oma pääoma + Sijoitettu korollinen vieras pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)

Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %
= 100 * (Yli-/ alijäämä ennen satunnaisia eriä + Kunnalle maksetut korkokulut + Korvaus peruspääomasta) / (Oma pääoma + Lainat kunnalta + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)

Voitto, %
= 100 * (Yli-/ alijäämä ennen varauksia / Liikevaihto)

Rahoituslaskelman tunnusluvut

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, euroa
= Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvuoden ja neljän edellisen vuoden kertymä

(Kunta ja konserni) Investointien tulorahoitus, %
= 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno

(Liikelaitos) Investointien tulorahoitus, %
= 100 * (Yli-/ alijäämä ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset - Tuloverot)
/ Investointien omahankintameno

(Kunta ja konserni) Lainanhoitokate
= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Jos lainakannasta enemmän kuin 20 % on kertalyhenteisiä lainoja, otetaan lyhennyksen määräksi tunnuslukua laskettaessa laskennallinen vuosilyhennys, joka saadaan jakamalla lainakanta 31.12. kahdeksalla.

(Liikelaitos) Lainanhoitokate
= (Yli-/ alijäämä ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset + Korkokulut
- Tuloverot) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Kassan riittävyys (pv)
= 365 pv * Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Quick ratio
= (Lyhytaikaiset saamiset + Rahoitusarvopaperit + Rahat ja pankkisaamiset)
/ (Lyhytaikainen vieras pääoma - Saadut ennakot)

Current ratio
= (Vaihto-omaisuus + Lyhytaikaiset saamiset + Rahoitusarvopaperit + Rahat ja pankkisaamiset) / (Lyhytaikainen vieras pääoma - Saadut ennakot)

Taseen tunnusluvut

(Kunta ja liikelaitos) Omavaraisuusaste, %
= 100 * (Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma -
Saadut ennakot)

(Konserni) Omavaraisuusaste, %
= 100 * (Oma pääoma + Vähemmistöosuus + Konsernireservi + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus, %
= 100 * (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)
= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Kertynyt ylijäämä (alijäämä) euroa/ asukas
= [Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)]/ Asukasmäärä 31.12.

Lainakanta 31.12.
= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Lainakanta euroa/ asukas
= Lainakanta / Asukasmäärä 31.12.

Lainasaamiset 31.12.
= Sijoituksiin merkityt jvk -lainasaamiset ja muut lainasaamiset

7 Allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkintä

VANTAAN KAUPUNKI

Tilinpäätöksen allekirjoitukset

Vantaalla 20.3.2017

Vantaan kaupunginhallitus

Tapani Mäkinen
Pirkko Letto
Pietari Jääskeläinen
Susanna Bruun
Lauri Kaira
Patrik Karlsson
Hannu Kokko
Pirkko Kotila
Niilo Kärki
Paula Lehmuskallio
Taisto Mäntynen
Arja Niemelä
Anu Hämäläinen
Anitta Orpana
Sirpa Pajunen
Jasi Kuokkanen
Jouko Suvensalmi
Kari Nenonen
Kaupunginjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Vantaalla 19 4 2017

BDO Audiator Oy
JHTT-yhteisö
Ulla-Maija Tuomela
JHT , KHT

YHTEYSTIEDOT

Vantaan kaupunki
p. 839 11 (vaihde)
Asematie 7, 01300 Vantaa

Keskus 020 743 2920
Faksi 020 743 2935
www.bdo.fi

BDO Audiator Oy
Vattuniemenranta 2
00210 Helsinki

TILINTARKASTUSKERTOMUS 2016

Vantaan kaupunginvaltuustolle

Olemme tarkastaneet Vantaan kaupungin hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.-31.12.2016. Tilinpäätös sisältää kaupungin taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja niiden liitetiedot sekä talousarvion toteutumisvertailun ja toimintakertomuksen. Lisäksi tilinpäätös sisältää kaupungin liikelaitosten erillistilinpäätökset. Tilinpäätökseen kuuluva konsernitilinpäätös sisältää konsernitaseen, konsernituloslaskelman, konsernin rahoituslaskelman ja niiden liitetiedot.

Kaupunginhallitus ja muut tilivelvolliset ovat vastuussa kaupungin hallinnosta ja taloudenhoidosta tilikaudella. Kaupunginhallitus ja muu konsernijohto vastaavat kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta ja siitä, että tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot kaupungin tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja ovat toimintakertomuksessa tehneet selkoa kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan järjestämisestä.

Olemme tarkastaneet tilikauden hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti olennaisten virheiden ja puutteiden havaitsemiseksi ja raportoimiseksi tarkastuksen tuloksina. Hallinnon tarkastuksessa olemme selvittäneet toimielinten jäsenten ja tehtäväalueiden johtavien viranhaltijoiden toiminnan lainmukaisuutta. Kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan järjestämisen asianmukaisuutta olemme tarkastaneet ottaen huomioon toimintakertomuksessa niistä esitetyt selonteot. Lisäksi olemme tarkastaneet valtionosuuksien perusteista annettujen tietojen oikeellisuutta. Olemme tehneet tarkastuksen riittävän varmuuden saamiseksi siitä, onko hallintoa hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa olemme tarkastaneet riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä eikä puutteita.

Tarkastuksen tulokset

Kaupungin hallintoa on hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti.

Kaupungin sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta on järjestetty asianmukaisesti.

Valtionosuuksien perusteista annetut tiedot ovat oikeita.

Kaupungin tilinpäätös ja siihen kuuluva konsernitilinpäätös on laadittu tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot tilikauden tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta.

JHTT-yhteisö BDO Audiator Oy (y-tunnus 0904285-6) kuuluu suomalaiseen BDO-konserniin. Emoyhtiö BDO Oy on itsenäinen jäsen BDO International Limitedissä ja kuuluu kansainvälisten itsenäisten BDO-jäsenyhtiöiden verkostoon.

Lausunnot tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä

Esitämme tilinpäätöksen hyväksymistä.

Esitämme vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille tarkastamaltamme tilikaudelta.

Vantaalla 19.4.2017

BDO Audiator Oy
JHTT-yhteisö

Ulla-Maija Tuomela
JHT, KHT

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 5 §

6 § Keskusvaalilautakunnan ilmoitus kaupunginvaltuutetuiksi valituista ja heidän varajäsenistään

VD/3832/00.00.00.00/2017

KN/NK/HY-L

Vaalilain 95 §:n mukaan keskusvaalilautakunnan on viipymättä annettava valtuustolle luettelo valtuutetuiksi valituista ja heidän varajäsenistään.

Kaupunginhallitus 24.4.2017 § 4

Kaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle tiedoksi merkittäväksi luettelo Vantaan kaupunginvaltuutetuista ja varavaltuutetuista toimikaudeksi 2017–2021.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginvaltuusto 8.5.2017 § 6

Kaupunginhallituksen esitys:
Päätetään merkitä tiedoksi luettelo Vantaan kaupunginvaltuutetuista ja varavaltuutetuista toimikaudeksi 2017–2021.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Valitut ja varamiehet vertausluvuittain kuntavaalit 2017

Muutoksenhakuohje: 4. Valituskielto

Lisätiedot:
keskusvaalilautakunnan sihteeri Niina Kolju, puh. 09 8392 2150, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Valittu

Järj nro	Ehdokas nro	nimi	Ryhmä	Äänet	Vertausluku
1.	2	Lindtman, Antti kansanedustaja, VTK	SDP	4653	22310,000
2.	484	Multala, Sari kansanedustaja, KTM	KOK	2705	21731,000
3.	166	Kauppinen, Sirpa (Siru) ympäristötekniikan M.Sc., kaupunginvaltuutettu	VIHR	2015	15881,000
4.	5	Kiljunen, Kimmo valt. tohtori, tietokirjailija	SDP	1561	11155,000
5.	302	Niikko, Mika kansanedustaja, yrittäjä	PS	1265	11016,000
6.	485	Mäkinen, Tapani Senior Advisor, kaupunginhallituksen pj.	KOK	983	10865,500
7.	160	Juurikkala, Timo erityisopettaja, valtuustoryhmän puheenjohtaja	VIHR	621	7940,500
8.	3	Kähärä, Sirkka-Liisa sairaanhoitaja (AMK)	SDP	1274	7436,667
9.	493	Orlando, Carita yrittäjä, taloushallinnon kouluttaja	KOK	884	7243,667
10.	409	Saramo, Jussi toiminnanjohtaja, kaupunginvaltuutettu	VAS	793	6612,000
11.	4	Ala-Kapee-Hakulinen, Pirjo filosofian maisteri	SDP	971	5577,500
12.	264	Jääskeläinen, Pietari valtiot. maisteri	PS	715	5508,000
13.	455	Kanerva, Sami tekniikan tohtori	KOK	747	5432,750
14.	198	Norrena, Vaula pienyrittäjä, kaupunginvaltuutettu	VIHR	580	5293,667
15.	7	Tahvanainen, Säde erityisluokanopettaja	SDP	755	4462,000
16.	509	Rokkanen, Sakari talouspoliittinen sihteeri, VTK	KOK	588	4346,200
17.	141	Aura, Anssi yrittäjä, kaupunginvaltuutettu	VIHR	464	3970,250
18.	580	Ansalehto-Salmi, Irja rehtori, eläkkeellä	KESK	605	3826,000
19.	8	Eklund, Tarja leipomotyöntekijä	SDP	611	3718,333
20.	243	Auvinen, Timo yritystutkija	PS	711	3672,000

21.	504	Raja-Aho, Maarit palvelutalon esimies, TtM	KOK	543	3621,833
22.	133	Tuomela, Tiina lastentautien erikoislääkäri, LKT	KD	948	3360,000
23.	346	Eerola, Antero toimittaja, kaupunginvaltuutettu	VAS	778	3306,000
24.	22	Abdi, Faysal henkilökohtainen pankkineuvoja	SDP	486	3187,143
25.	140	Atiye, Minna psykologi, kemian ja biologian opettaja	VIHR	416	3176,200
26.	488	Norres, Lasse yrittäjä, kaupunginvaltuutettu	KOK	509	3104,429
27.	12	Sodhi, Ranbir yrittäjä	SDP	433	2788,750
28.	294	Malmi, Juha kaupunginvaltuutettu, ekonomi	PS	604	2754,000
29.	494	Orpana, Anitta lehtori, kaupunginvaltuutettu	KOK	506	2716,375
30.	222	Silvennoinen, Sveta ympäristöekologian M.Sc., projekti-insinööri	VIHR	415	2646,833
31.	555	Karlsson, Patrik ped.mag., skolföreståndare	RKP	615	2621,000
32.	6	Letto, Pirkko johtava hammaslääkäri	SDP	413	2478,889
33.	473	Lehmuskallio, Paula kaupunginvaltuutettu, sairaanhoitaja	KOK	505	2414,556
34.	211	Rämö, Eve perhetyöntekijä	VIHR	382	2268,714
35.	30	Lindblad-Palo, Salla sairaanhoitaja (AMK), opiskelija (ylempi AMK)	SDP	346	2231,000
36.	411	Sillanpää, Minttu ammattiliittotyöntekijä, kaupunginvaltuutettu	VAS	301	2204,000
37.	277	Kärki, Niilo everstiluutnantti evp., kaupunginvaltuutettu	PS	531	2203,200
38.	460	Kasonen, Mika ylikonstaapeli	KOK	493	2173,100
39.	20	Kaukola, Ulla filosofian maisteri, kauppatieteiden kandidaatti	SDP	323	2028,182
40.	206	Rautavaara-Hämäläinen, Maija kasvatustieteen maisteri	VIHR	378	1985,125
41.	452	Kaira, Lauri kaupunginvaltuustoryhmän pj, lakimies	KOK	481	1975,545
42.	583	Hirvonen, Juha tuotantoinsinööri	KESK	206	1913,000

43.	25	Ibrahim, Aadan nuorisotyöntekijä	SDP	321	1859,167
44.	320	Vahvelainen, Tanja erikoissairaanhoitaja, koulutuspäällikkö	PS	516	1836,000
45.	469	Kurki, Piia konseptipäällikkö, terveydenhoitaja AMK	KOK	451	1810,917
46.	200	Pajunen, Emmi tradenomi, jäsensihteeri	VIHR	373	1764,556
47.	10	Mölsä, Jukka opettaja, vararehtori	SDP	304	1716,154
48.	112	Jääskeläinen, Jouko valtiotieteiden tohtori, kaupunginvaltuutettu	KD	736	1680,000
49.	476	Leppänen, Janne turvallisuusasiantuntija, kaupunginvaltuutettu	KOK	445	1671,615
50.	361	Jääskeläinen, Jari pääluottamusmies, kirvesmies	VAS	290	1653,000
51.	9	Bruun, Susanna etuuspäällikkö, VTM	SDP	294	1593,571
52.	165	Kari, Antti diplomi-insinööri, Head of Property Development	VIHR	369	1588,100
53.	291	Lundell, Kai-Ari eläkeläinen, luokanopettaja	PS	501	1573,714
54.	531	Weckman, Markku ylikonstaapeli, kaupunginvaltuutettu	KOK	422	1552,214
55.	46	Eskelinen, Jarno toiminnanjohtaja	SDP	279	1487,333
56.	436	Ahokas, Siri luokanopettaja, KM	KOK	411	1448,733
57.	184	Linnainmäki, Joel projektikoordinaattori, varavaltuutettu	VIHR	366	1443,727
58.	19	Laakso, Päivi työsuojelutarkastaja, VTM	SDP	272	1394,375
59.	298	Mäkilaine, Kirsi sairaanhoitaja	PS	357	1377,000
60.	440	Chen, Jenni yrittäjä, ravintoloitsija	KOK	402	1358,188
61.	172	Kostilainen, Anniina metsänhoitaja, kaupunginvaltuuston 2. varapuheenjohtaja	VIHR	351	1323,417
62.	417	Tyystjärvi, Kati yleisötyöasiantuntija, kaupunginvaltuutettu	VAS	262	1322,400
63.	21	Räsänen, Minna tiedottaja, yhteisöpedagogi AMK	SDP	270	1312,353
64.	578	Åstrand, Stefan servicedirektör	RKP	219	1310,500

65.	441	Edelmann, Jan kauppatieteiden tohtori, myyntijohtaja	KOK	343	1278,294
66.	624	Vähäkangas, Jussi työnjohtaja	KESK	186	1275,333
67.	40	Ayub, Saba yrittäjä, sosiaalityöntekijä	SDP	269	1239,444

Varalla

Järj nro	**Ehdokas nro**	**nimi**	**Ryhmä**	**Äänet**	**Vertausluku**
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue					
1.	26	Heiskanen, Jaana laboratoriomestari, pääluottamusmies	SDP	261	1174,211
2.	17	Sainio, Jari tonttiasiamies, tradenomi	SDP	242	1115,500
3.	55	Särkelä, Jussi toiminnanjohtaja, tietokirjailija	SDP	239	1062,381
4.	13	Merelä, Mikko kirvesmies	SDP	236	1014,091
5.	50	Hynninen, Mari fysioterapeutti AMK	SDP	235	970,000
6.	99	Pasanen, Alisa bioanalyytikko (AMK)	SDP	221	929,583
7.	16	Puoskari, Pentti FT, VTT	SDP	212	892,400
8.	71	Toivonen, Teija bioanalyytikko	SDP	208	858,077
9.	18	Pääsukene, Sonja lähihoitaja, sosionomi opiskelija	SDP	193	826,296
10.	62	Särkkä, Heidi rahoitusneuvoja, tradenomiopiskelija	SDP	187	796,786
11.	47	Hristov, Johanna MMM, järjestöpäällikkö	SDP	186	769,310
12.	15	Olin, Tessa lähihoitaja, sosionomi AMK	SDP	186	743,667
13.	92	Haapalainen, Tuija terveydenhoitaja, luottamusmies	SDP	184	719,677
14.	93	Heikkonen, Raija psykiatrinen sairaanhoitaja, psykoterapeutti	SDP	175	697,188
15.	82	Arlin, Tiina MKT, kauppateknikko	SDP	161	676,061

16.	41	Hämäläinen, Anu toimistovastaava, kulttuurituottaja (AMK)	SDP	155	656,176
17.	80	Huhtamella, Jani koulutusasiamies	SDP	154	637,429
18.	31	Vesa, Tiina lastentarhanopettaja, sosionomiopiskelija	SDP	146	619,722

Suomen Kristillisdemokraatit (KD)

1.	105	Haverinen, Soili teologian maisteri	KD	275	1120,000
2.	113	Kaartokallio, Loviisa kasvatustieteen maisteri, luokanopettaja	KD	234	840,000

Vihreä liitto

1.	175	Kuusela, Minna arkkitehti, varavaltuutettu	VIHR	351	1221,615
2.	177	Laakso, Sari varhaisiän musiikinopettaja, kaupunginvaltuutettu	VIHR	342	1134,357
3.	208	Rautio, Pekka lukion opettaja, muusikko	VIHR	334	1058,733
4.	144	Bulut, Emil opiskelija	VIHR	332	992,563
5.	155	Huhta, Jaana filosofian maisteri, kaupunginvaltuutettu	VIHR	287	934,176
6.	182	Lindblad, Christina tradenomi, yrityspalveluneuvoja	VIHR	268	882,278
7.	153	Helanen, Markus projektityöntekijä	VIHR	241	835,842
8.	191	Miessmer, Petra restonomi, hostellijohtaja	VIHR	232	794,050
9.	201	Pajunen, Sirpa toiminnanjohtaja, kaupunginhallituksen varajäsen	VIHR	232	756,238
10.	227	Tawasoli, Eva terveydenhoitaja	VIHR	228	721,864
11.	235	Varpula, Minna erityisluokanopettaja	VIHR	222	690,478
12.	234	Valtanen, Hanna valtiotieteiden maisteri, ICT-asiantuntija	VIHR	215	661,708

Perussuomalaiset

1.	301	Nieminen, Johannes myyntijohtaja, kaupunginvaltuutettu	PS	340	1224,000
2.	288	Liinakoski, Eija yrittäjä	PS	290	1101,600
3.	255	Herranen, Jouni lähihoitaja, sähköalan opiskelija	PS	238	1001,455

4.	242	Aidanjuuri-Vestala, Tanja luottamusmies	PS	226	918,000
5.	289	Lind, Antti yrittäjä	PS	209	847,385
6.	252	Heinänen, Juha-Pekka yrittäjä	PS	202	786,857
7.	310	Pesonen, Petrus terminaalivastaava	PS	189	734,400
8.	253	Heiska, Vesa huoltamovastaava	PS	178	688,500

Vasemmistoliitto

1.	387	Nguyen, Chau pääluottamusmies, elintarviketyöntekijä	VAS	203	1102,000
2.	371	Kotila, Pirkko kaupunginhallituksen jäsen, journalist	VAS	184	944,571
3.	345	Demiri, Funda opiskelija	VAS	183	826,500
4.	400	Pispala, Nina 3D-animaattori, medianomi (AMK)	VAS	165	734,667
5.	367	Kivimäki, Kaarlo aineenopettaja	VAS	134	661,200

Kansallinen Kokoomus

1.	480	Lyyra, Markus Business Development Director, KTM	KOK	337	1207,278
2.	462	Kivimäki, Otso yrittäjä	KOK	328	1143,737
3.	507	Rautio, Mika isännöitsijä, DI	KOK	323	1086,550
4.	467	Kortesalmi, Marilla lehtori, kaupunginvaltuutettu	KOK	307	1034,810
5.	457	Karén, Timo kiinteistöjohtaja, kaupunginvaltuutettu	KOK	294	987,773
6.	527	Virta, Raija kaupunginvaltuutettu, kauppatieteiden maisteri	KOK	280	944,826
7.	444	Gill, Sukhdarshan linja-autonkuljettaja	KOK	276	905,458
8.	450	Josefsson, Helen geneetikko	KOK	261	869,240
9.	475	Lepistö, Matti eduskunta-avustaja, YTK	KOK	252	835,808
10.	465	Koivuniemi, Petri yrittäjä, kaupunginvaltuutettu	KOK	251	804,852
11.	502	Pylsy, Anniina terveystieteen maisteri, sairaanhoitaja	KOK	250	776,107

12.	508	Ristivehmas, Kari VTM, yrittäjä	KOK	250	749,345
13.	516	Siniketo-Pietilä, Katja Sales Manager	KOK	247	724,367
14.	512	Ruotsalainen, Susanna DI, Account Manager	KOK	244	701,000
15.	466	Korhonen, Antti tekninen johtaja	KOK	233	679,094
16.	517	Sipilä, Marianne lehtori, terveystieteen maisteri	KOK	228	658,515
17.	449	Jashanica, Xhemail tulkki	KOK	228	639,147

Suomen ruotsalainen kansanpuolue

1.	569	Rehnström, Kristian DI, direktör	RKP	146	873,667
2.	573	Sieviläinen, Marianne Key Account Manager	RKP	93	655,250

Suomen Keskusta

1.	581	Hakulinen, Pentti kaupunkineuvos	KESK	174	956,500
2.	598	Luukkonen, Hanna palveluneuvoja	KESK	172	765,200
3.	622	Vanhanen, Maija opettaja	KESK	170	637,667

7 § Henkilöstökertomus 2016

VD/2213/01.00.02.01/2017
KN/K-ML/HY-L

Vantaan kaupungin henkilöstökertomus vuodelta 2016 on valmistunut. Kertomuksessa raportoidaan henkilöstörakennetta, henkilöstön työhyvinvoinnin, osaamisen ja johtamisen kehittämistä ja henkilöstökeskuksen palvelujen vaikuttavuutta kuluneelta vuodelta.

Henkilöstöjohtaja toteaa kertomuksen sisällöstä seuraavaa:

Kaupungin palveluksessa oli vuoden lopussa 10 586 henkilöä. Henkilöstön ikärakenne on hieman nuortunut ja henkilöstö on aiempaa kouluttautuneempaa. Kaupungilla oli vuonna 2016 haettavana 1796 työpaikkaa. Hakijoiden määrä verrattuna edellisvuoteen kasvoi noin 3 prosenttia, vaikka avoimien työpaikkojen määrä väheni. Vuoden aikana henkilöstöpalveluyritys Seuren kautta Vantaalla työskenteli 2 500 työntekijää.

Henkilöstön kehittäminen pohjautuu tulos- ja kehityskeskustelujen kehittämissuunnitelmiin, ja kehityskeskustelut kävi 69 % henkilöstöstä. Metropolia ammattikorkeakoulu toimi toista vuotta henkilöstökoulutuksen kumppanina. Se toteutti kaiken kaikkiaan 259 koulutusta. Koulutusten hallinnointiin otettiin käyttöön uusi pilvipalvelu-Osuma. Sen myötä kaikki koulutusten järjestämiseen ja seurantaan liittyvä tieto on yhdessä paikassa.

Vuonna 2016 kilpailutettiin kaupunkitasoiset kehittämiskumppanit. Esimiesten valmennuksiin lisättiin tutkintomuotoinen ohjelma, lähiesimiehen ammattitutkinto. Lisäksi käynnistyi kaksi uutta Esimiehenä Vantaalla -valmennusryhmää. Strategisena johtoryhmien valmennuksena aloitettiin toimintakulttuurin muutokseen valmentava koulutusohjelma. Haasteena on uudenlaisen johtamistavan (valmentava suorituksen johtaminen) omaksuminen koko organisaatiossa.

Kunta10-tutkimuksen tulosten perusteella henkilöstön kokema työtyytyväisyys on parantunut entisestään. Johtaminen ja työyhteisön toiminta saavat aiempaa vielä parempia arvioita. Henkilöstö kokee pärjäävänsä työn muutoksissa ja muutosten johtaminen on aiempaa parempaa. Vantaan tulokset erottuvat edukseen merkittävimpien mittareiden osalta verrattuna tutkimuksen valtakunnallisiin tuloksiin.

Palkkamenot muodostivat 380,6 milj. euroa, mikä on 2,1 % enemmän kuin edellisvuonna. Tasa-arvo ja miesten ja naisten väliset palkkaerot ovat edellisvuoden tasolla. Naisten ja miesten palkkaerot ovat pienentyneet, kun verrataan ansiotasoa verrataan samaa työtä tekevien kesken. Työt jakautuvat vahvasti miesten ja naisten ammatteihin. Naiset ovat miehiä kouluttautuneempia.

Sairauspoissaolot nousivat hieman edelliseen vuoteen verrattuna ja sairauspoissaoloprosentti oli 4,55. Sen sijaan ilmoituttujen työtapaturmien määrä väheni. Merkittävä terveysjohtamisen kehittämistoimenpide vuoden aikana oli Tuunatun työn toimintatavan käyttöönotto. Laskennallisesti 2,13 % sairauspäivistä tehtiin tuunatun työn päivinä. Tuunatussa työssä on ollut vuoden aikana 259 Vantaan kaupungin työntekijää ja tuunatun työn päiviä on kertynyt yhteensä 3 626. Toimintatapa on saanut paljon positiivista huomiota ja kiinnostusta ja toimintatapa on ehdolla Henry ry:n ja Ilmarisen Henkilöstöteko 2016 -palkinnon saajaksi.

Kaupunginhallitus 6.3.2017 § 6

Kaupunginjohtajan esitys:
Esitetään kaupunginvaltuustolle merkittäväksi tiedoksi henkilöstökertomus vuodelta 2016.
Käsittely:
Merkittiin, että henkilöstöjohtaja Kirsi-Marja Lievonen selosti asiaa kokouksen alussa.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginvaltuusto 8.5.2017 § 7

Kaupunginhallituksen esitys:

Päätetään merkitä tiedoksi henkilöstökertomus vuodelta 2016.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Lisäksi merkittiin, että sosialidemokraattinen valtuustoryhmä jätti asiaan seuraavan pöytäkirjalausuman, johon vasemmistoliiton valtuustoryhmä, kristillisdemokraattien valtuustoryhmä, keskustan valtuustoryhmä perussuomalaisten valtuustoryhmä ja vihreä valtuustoryhmä yhtyivät:

”Merkitessään tiedoksi Vantaan kaupungin henkilöstökertomuksen vuodelta 2016 sosialidemokraattinen valtuustoryhmä edellyttää, että seuraavaan henkilöstökertomukseen kootaan tiedot koko konsernista”.

Liite:
- henkilöstökertomus 2016

Muutoksenhakuohje: 4.1. Valituskielto

Lisätiedot:
henkilöstöjohtaja Kirsi-Marja Lievonen, puh. 040 570 5593, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

HENKILÖSTÖKERTOMUS 2016

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 7 §

Osaavan työvoiman varmistaminen 4
Johtamisen ja työyhteisöjen kehittäminen 13
Kunta10 tulokset 18
Palkitseminen ja kannustaminen 20
Terveys- ja turvallisuusjohtaminen 24
Henkilöstökeskuksen palvelut 32
Sammandrag 34
Tunnusluvut 35

TAULUKOISSA KÄYTETYT LYHENTEET

Sito	Sivistystoimen toimiala
Soster	Sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala
Konsas	Konserni- ja asukaspalveluiden toimiala
Mato	Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
Kajo	Kaupunginjohtajan toimiala

HENKILÖSTÖKERTOMUS 2016

Teksti	Inka Akkanen
Tilastot	Kaisa Halme, Anne-Maria Kuronen
Kuvat	Inka Akkanen, Sakari Manninen, Sami Lievonen, Pertti Raami
Kansikuva	Sakari Manninen
Kansikuvassa	lastenhoitaja Miisa Kaakkolahti ja lapset Ali Abdel Rida ja Mirel Võsu
Taitto	Anitta Mäkinen
Grafiikka	Sanna Henriksson
Paino	Savion Kirjapaino Oy

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 7 §

> **POSITIIVINEN ASENNE KANTAA – NEGATIIVINEN UUVUTTAA”**

TYÖN ILON VOIN LÖYTÄÄ VAIN ITSE

Vantaan henkilöstökyselyn (Kunta10) tulokset olivat kaupunkitasolla osin erinomaisia – erityisesti johtamisen ja työyhteisöllisyyden osalta. Tekemistäkin kuitenkin riittää. Työelämä on muuttunut jatkuvissa muutoksissa pärjäämiseksi.

Muutoksiin meitä haastavat sekä ulkoiset että sisäiset tahot. Lainsäädännön muutokset tuovat uusia velvoitteita ja rajoitteita. Asiakkaiden toiminta ja tarpeet muuttuvat, kaupunki kasvaa ja kehittyy. Palvelutarpeet kasvavat, ilman että voimme resurssoida niihin lisää. Haastamme itse itseämme, kun haluamme palvelujen tuottavan asiakkaille aiempaa enemmän arvoa.

Toimintatapojen kehittämiseen tarvitaan meitä kaikkia: työntekijöitä, esimiehiä ja johtajia. Kaikilla meillä on annettavaa ja näkökulmamme täydentävät toisiaan.

Kehittämisen mahdollisuuksiin vaikuttaa asenne omaa työtä kohtaan. Positiivinen asenne kantaa – negatiivinen uuvuttaa. Positiivisesti asennoituva näkee työssään haasteita, jotka voidaan ratkaista. Tutkijat puhuvat työn imusta, joka parhaimmillaan näkyy hyvinvointina ja ilona työssä.

Työyhteisön jäsenet ja esimies luovat edellytyksiä yksilön hyvinvoinnille. Loppujen lopuksi työhyvinvointi on kuitenkin subjektiivinen kokemus, jonka taustalla on asenne työtä kohtaan. Positiivinen asenne kannustaa pitämään huolta hyvinvoinnista: omasta osaamisesta, kehittymisestä ja terveydestä.

Itsensä johtamisen taito mahdollistaa, että pääsemme elämässämme haluamiimme tavoitteisiin. Itseä johtamalla huolehdimme omasta hyvinvoinnistamme ja itsemme kehittämisestä sekä suhteestamme työtovereihin, esimieheen ja asiakkaisiin.

Keskittäkäämme siis huomiomme tänä Suomen itsenäisyyden juhlavuotena itsemme johtamiseen, arviointiin ja kehittämiseen. Toivon, että jokainen kaupungin työntekijä löytäisi omasta työstään ilon. Se kantaa haastavina muutoksen aikoina.

Kirsi-Marja Lievonen
henkilöstöjohtaja

JÄRJESTELMÄLLINEN KOULUTUSSUUNNITTELU TUKEE STRATEGIAN TOTEUTUMISTA

Kaupungin henkilöstön osaamisen kehittämisen ja osaamisen johtamisen pohjana on kaupungin koulutus- sekä henkilöstösuunnitelma. Tulosalueet laativat koulutussuunnitelmat osana johtamisen suunnittelua. Koulutussuunnitelma pohjautuu tulosalueen tarpeisiin ja muutoksiin toimintaympäristössä sekä nykyisen henkilöstön osaamiseen. Osaaminen on selvitetty laatimalla kehittymissuunnitelmat tulos- ja kehityskeskusteluiden yhteydessä.

Koulutussuunnitelmassa arvioidaan koko henkilöstön ammatillista osaamista. Koulutusta ja kehittämistoimia kohdennetaan tarpeen ja strategian mukaisesti. Koulutussuunnitelmassa kuvataan, miten osaamistarpeet priorisoidaan, mitkä osa-alueet valitaan tärkeimmiksi osaamisiksi sekä millaisilla keinoilla puuttuva osaaminen hankitaan varattujen määrärahojen puitteissa. Suunnitelman tehtävä on auttaa esimiehiä ja johtajia näkemään strategisesti olennaisen koulutuksen tarve.

Koulutussuunnitelmat käsitellään kaupungin yhteistoimintaryhmässä. Koulutussuunnitelmien pohjalta rakennetaan seuraavan vuoden koulutusohjelma eli tarjolle suunnattavat kehittämistoimet ja koulutukset. Koulutusten pääyhteistyökumppanina toimii Metropolia ammattikorkeakoulu.

KOULUTUKSET KUMPPANIN AVULLA

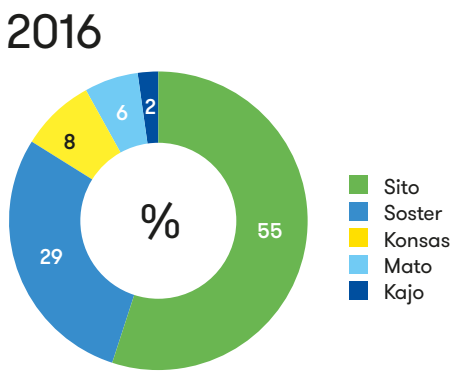
Metropolia ammattikorkeakoulu toimi toista vuotta henkilöstökoulutuksen kumppanina. Eniten koulutusta Metropolia on tuottanut sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalle. Lisäksi Metropolia on tuottanut osaamisen kehittämisen asiantuntijapalveluita. Palvelua on opittu entistä paremmin hyödyntämään ja vuonna 2016 yhteistyö osaamisen johtamisen vuosikellon mukaisesti on ollut sujuvaa.

Koulutuskumppani toteutti kaiken kaikkiaan 259 koulutusta ja osallistujia koulutuksissa oli yhteensä 3 077 henkilöä. Yli puolet koulutuksista liittyi sosiaali- ja terveystoimen alalle. Koulutuksista saadun palautteen perusteella koulutukset saivat arvosanan 4,5 (asteikolla 1–5). Yhteistyötä koulutuskumppanin kanssa arvioitiin erillisessä kyselyssä. Se oli kehittynyt edellisvuodesta. Kokonaisarvosana koko palveluntuotannosta oli 3,64 (asteikolla 1–4), ja 86 prosenttia tilaajista oli tyytyväisiä Metropolian palveluihin. Metropolian palveluihin käytettiin koko kaupungin tasolla noin 340 000 euroa.

Kaupungin tarjoamien valmennusten lisäksi kaupunki tukee taloudellisesti henkilöstön omaehtoista kouluttautumista, kun työntekijä kehittää itseään ammatillisesti ja laajentaa osaamistaan omalla kustannuksellaan. Koulutuksen on oltava henkilön tulos- ja kehityskeskustelussa laaditun kehittymissuunnitelman mukaista. Vuonna 2016 omaehtoisen koulutuksen tukea on jaettu 40 000 euroa. Tukea sai 83 työntekijää, ja yksittäisten koulutusten kustannukset vaihtelivat 75 eurosta 6100 euroon.

Koulutussuunnitelman mukaisia oppimispäiviä toteutui 27 032, joista ulkoisia oli 8 064 ja sisäisiä 18 968. Koulutuspäiviä työntekijää kohden oli 3,1. Luvussa on mukana kaikki vakinaiset ja määräaikaiset työntekijät. Ulkoisen koulutuksen oppimispäivien määrä väheni

Henkilöstömäärä toimialoittain

Vuonna 2016 kaupungin palveluksessa oli yhteensä 10 586 henkilöä, josta maahanmuuttajataustaisten osuus on 4,4 prosenttia (osuus kasvoi 10 prosentilla).

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 7 §

> KOULUTUKSET OVAT OSA TOIMINNAN KEHITTÄMISTÄ”

YHDESSÄ SUUNNITTELEMALLA TARPEISIIN VASTAAVAA KOULUTUSTA

Metropolia-ammattikorkeakoulu on toiminut kaksi vuotta kaupungin henkilöstökoulutusten kumppanina. Se järjestää ammatillisten koulutusten toteutuksen tulosalueiden koulutussuunnitelmien pohjalta.

Koulutustarjonnan rakentaminen on monivaiheinen työ. Sen laadinta pohjautuu henkilöstön kehityskeskusteluissa tehtyihin kehittymissuunnitelmiin ja tulosalueiden henkilöstösuunnitelmiin, joissa analysoidaan toimintaympäristön muutoksia. Asiantuntijoiden ja johdon käsittelyn jälkeen Metropolia rakentaa tarjonnan toimialoittain. Koulutuksia on koko ammattiryhmän ammattitaidon kehittämiseen, ja lisäksi tarjotaan räätälöityjä erityisosaamiseen tai toiminnan kehittämiseen tähtääviä valmennuksia.

– On tärkeää, että suunnittelu on tehty yhteistyössä kaupungin kanssa. Tämä on ainutlaatuinen asiakkuus, jossa olemme syvällä koulutussuunnitelman laadinnan prosessissa, Metropolian kehityspäällikkö **Taru Ruotslainen** sanoo.

Terveyspalvelujen osalta erityisasiantuntija **Ritva Paavonheimon** tehtävänä on toimia linkkinä Metropolian ja terveyspalvelujen välillä.

– Tällä mallilla järjestetyt henkilöstökoulutukset ovat vastanneet työelämälähtöiseen koulutus- ja kehittämistarpeeseen. Onnistuneet koulutukset ovat vaatineet aktiivisuutta myös meidän päässä. Meidän on osattava määritellä konkreettisesti, mihin tarpeeseen koulutusta tarvitaan, terveyspalvelupäällikkö **Pertti Sopanen** sanoo.

Kahden vuoden kokemuksella yhteistyö on muuttunut kumppanuudeksi ja toimintatapoja on hiottu matkan varrella. Joihinkin koulutuksiin pyritään saamaan mukaan kaupungilla työskentelevä asiantuntija, jolloin koulutuksen sisällöstä pystytään tekemään kohdennettua.

Sopanen kertoo, että parhaimmillaan koulutukset ovat yksi osa koko toiminnan kehittämistä. Koulutus on voinut käynnistää uuden kehittämisprojektin tai toimintatapojen muutoksen työyhteisössä.

– Koulutuksen anti ei todellakaan ole enää irrallaan työstä, Sopanen täsmentää.

Kuvassa Pertti Sopanen, Ritva Paavonheimo ja Taru Ruotsalainen

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 7 §

”OLEMME VOINEET SUUNNITELLA TOIMINTAA LASTEN KANNALTA”

HUOMIO TÄRKEÄÄN AMMATTIRYHMÄÄN

Sivistystoimen perusopetuksessa käynnistettiin keväällä 2016 perusopetuksen ja siton henkilöstöyksikön sekä henkilöstökeskuksen yhteinen kehittämispilotti, jonka tavoitteena oli kehittää erityisopetusta antavien koulujen koulunkäyntiavustajien ja oppilashoitajien johtamista ja hyvinvointia. Vantaalla työskentelee näissä tehtävissä yhteensä 120 työntekijää.

Kehittämispilotti toteutettiin ulkopuolisen kehittämiskumppanin avulla. Koulunkäyntiavustajat ja oppilashoitajat osallistuivat työpajoihin ja kehittämispäiviin. Työpajoissa osallistujat kokosivat aihealueet ammattiryhmän kehittämiseksi.

Kehittämiskohteiksi valikoitui ammattiryhmän integroiminen osaksi koulun opetushenkilöstöä, opettajien ja avustajien välisen yhteistyön kehittäminen, erityisopetusta antavien koulujen ja päivätoiminnan kehittäminen ja johtamisrakenteiden ja -käytäntöjen kehittäminen.

– Olemme helposti piiloon jäävä työntekijäryhmä. Pilotin myötä erityisopetuksen toimintaa on nostettu esiin ja koulunkäyntiavustajat ovat saaneet aiempaa enemmän mahdollisuuksia ammatilliseen kouluttautumiseen. Pilotissa olemme laatineet pelisäännöt sijaistamisesta, ja kehittämistilaisuuksiin on ollut aiempaa helpompaa ilmoittautua, oppilashoitaja **Hanna Dahllund** sanoo.

Pilotin aikaisissa kehittämispäivissä on jaettu koulujen välisiä toimintatapoja. Jakamisen myötä toimintaperiaatteita Vantaan eri kouluissa on saatu yhteneväisiksi. Näin opetus ja päivätoiminta ovat aiempaa tasalaatuisempaa.

– Näin laajan kehittämishankkeen suunnittelu ja toteuttaminen ei olisi ollut mahdollista perusopetuksen omin voimin. Ulkopuolinen vetäjä toi mukanaan uusia kehittämismenetelmiä ja osasi kysymällä tuoda esiin näkökulmia, joita itsellemme ei olisi tullut mieleen, perusopetuksen aluepäällikkö **Virpi Lehmusvaara** sanoo.

– Johtamisen näkökulmasta yksi tärkeimmistä pilotin aikaansaannoksista on ollut päivätoiminnan kehittäminen. Avustajat ja oppilashoitajat vastaavat toiminnan pyörittämisestä itsenäisesti, eikä henkilöstöllä ole työskentelyn keskellä mahdollisuuksia irrottautua suunnitteluun. Kehittäminen ja koordiointi tarvitsee kuitenkin johtamista. Työpajojen ansiosta olemme voineet suunnitella tulevaa toimintaa lasten ja koko ryhmän kannalta, Viertolan koulun rehtori **Eija Vulkko** sanoo.

Kuvassa edessä Hanna Dahllund

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 7 §

edellisvuodesta ja koulutuksissa on painotettu sisäisiin valmennuksiin osallistumista. Kaupunki saa työttömyysvakuutusrahastolta koulutuskorvausta 271 648 euroa.

KOULUTUSTEN HALLINNOINTI PILVEEN

Kaupungin tavoitteena oli yhtenäistää henkilöstökoulutusten hallinnointiin käytettäviä sähköisiä työvälineitä ja sen myötä yksinkertaistaa toimintatapoja. Koulutusten hallinnointiin ja viestintään kilpailutettiin uusi työväline. Palvelun tuottajaksi valikoitui eTaika Oy ja joulukuussa otettiin käyttöön uusi, koko henkilöstön yhteinen hallinnointityökalu Osuma – Osaamista uuteen maailmaan.

Uuden pilvipalvelun avulla kaupungin koulutustarjonta löytyy yhdestä paikasta, Osuman koulutuskalenterista. Kaupungin järjestämiin eli sisäisiin koulutuksiin liittyvä viestintä tehdään niin ikään yhdessä paikassa: Osumassa. Myös ulkoisten koulutusten hallinnointi hoidetaan pilvipalvelussa. Työntekijällä ja esimiehellä on omapalvelunäkymä, jossa voidaan toimia roolin mukaisesti. Järjestelmän helppokäyttöisyydestä on tullut paljon positiivista palautetta.

Osuman tavoitteena on ollut yksinkertaistaa hallinnointiin tarvittavia työvälineitä; luoda selkeä järjestelmä, jossa on mukana myös viestinnän väline. Uuden työvälineen avulla myös helpotetaan hallinnointiin liittyvää työtä. Osumaa käyttämällä koulutuksiin liittyvä tieto tallennetaan vain kertaalleen ja yhteen paikkaan. Muutoksen myötä yksinkertaistui myös hallinnointityön vastuut. Esimies kehittämispäivien järjestäjänä tallentaa itse tilaisuuteen liittyvät tiedot järjestelmään.

HAKIJAMÄÄRÄT KASVOIVAT

Kaupungin palveluksessa oli vuoden lopussa yhteensä 10 586 henkilöä. Vakituisen henkilöstön määrä kasvoi vuoden aikana 128 henkilöllä. Määräaikaisen henkilöstön määrä sen sijaan pieneni 48 henkilöllä. Toimialoilla henkilöstömäärä on kasvanut sivistystoimessa ja sosiaali- ja terveystoimessa, mutta konserni- ja asukaspalveluissa henkilöstömäärä on pienentynyt.

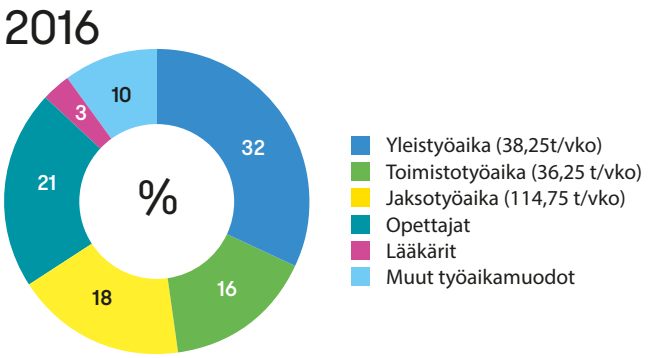
Naisten ja miesten osuus henkilöstöstä on pysynyt edellisten vuosien tasolla: naisten osuus koko henkilöstöstä oli 80 prosenttia ja miesten 20 prosenttia. Toimialoista naisvaltaisin on sosiaali- ja terveystoimi, jossa yli 91 prosenttia henkilöstöstä on naisia. Myös sivistystoimessa ja kaupunginjohtajan toimialalla naisten osuus on suurempi kuin koko kaupungin henkilöstössä. Miesvaltaisimmat toimialat ovat maankäyttö, rakentaminen ja ympäristö sekä konserni- ja asukaspalvelut, joissa molemmissa miehiä on hieman yli puolet henkilöstöstä. Henkilöstön ikärakenne on hieman nuortunut. Suurin ikäluokka on 45–49 -vuotiaat ja toiseksi suurin ikäluokka on 35–39 -vuotiaat.

Vantaan rekrytointijärjestelmässä oli vuonna 2016 haettavana yhteensä 1 796 avointa työpaikkaa, joista oli vakinaisia 923 ja määräaikaisia 873 paikkaa. Kesätyöpaikkoja oli määräaikaisista tehtävistä 332. Kaupunki vastaanotti avoinna olleisiin työpaikkoihin 47 715 työhakemusta. Kesätöitä haki 11 608 hakijaa. Työnhakijoiden määrä verrattuna edellisvuoteen kasvoi noin 3 prosenttia, vaikka avoimien työpaikkojen määrä väheni 14 prosentilla.

> **”OSUMA ON HELPPO-KÄYTTÖINEN”**

Kaikki kaupungin työpaikkailmoitukset julkaistaan kaupungin omien rekrytointisivujen lisäksi työ- ja elinkeinotoimiston mol.fi-sivuilla ja monster.fi-palvelussa. Avoimet työpaikat löytyvät lisäksi kaupungin Facebook-sivuilta. Asiantuntijatehtäviin liittyvät haut julkaistaan kaupungin LinkedIn-sivuilla. Sosiaalisen median kanavien hyödyntämistä rekrytointien yhteydessä kehitettiin edelleen. Video-

Vakituinen henkilöstö työaikamuodoittain

Kaupungin henkilöstön työajat ovat hyvin moninaiset.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 7 §

haastattelua testattiin osana rekrytointiprosessia.

Henkilöstökeskuksen henkilöstöasiantuntija oli mukana sekä esimiesrekrytointien että vaativien asiantuntijatehtävien yhteydessä haastattelutukena yhteensä 55 eri rekrytoinnissa ja yhteensä 276 haastattelussa. Asiantuntija auttoi hakemusten läpikäynnissä, haastatteluissa ja niiden yhteenvetokeskusteluissa sekä jatkoon valinnassa.

HARJOITTELUSOPIMUKSIA SUUNNITELLUSTI

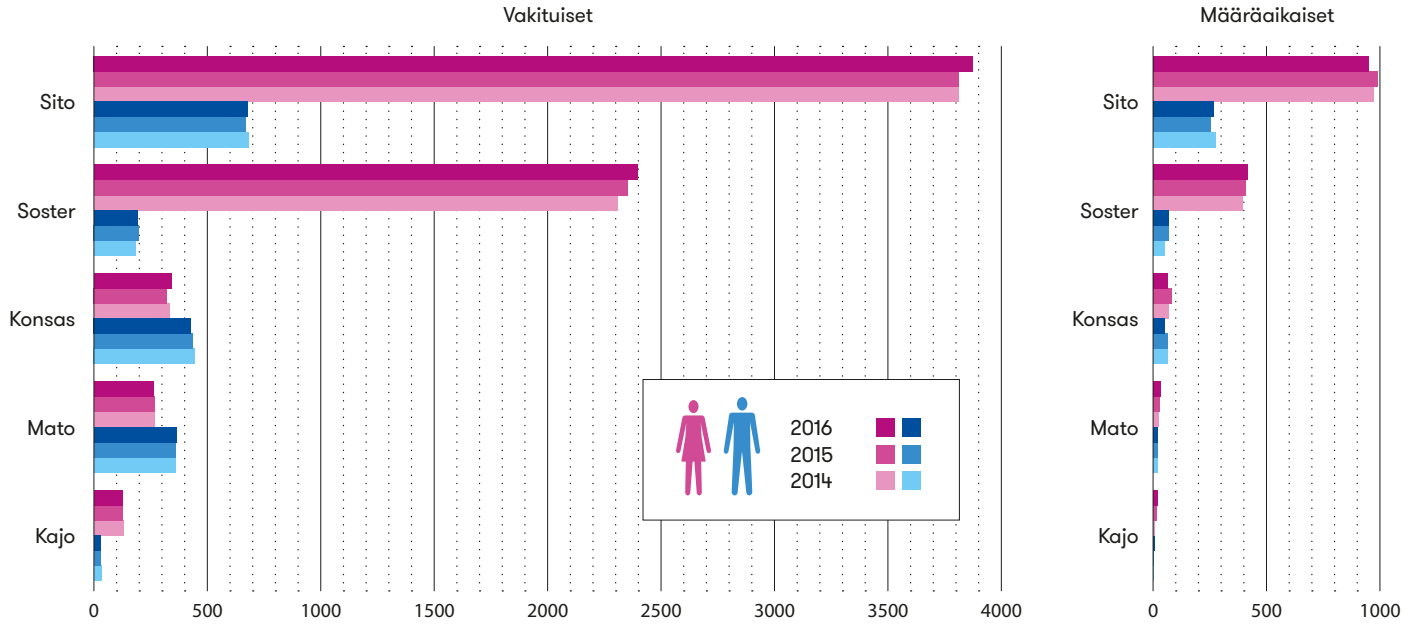
Oppilaitosyhteistyö on Vantaalla osa ennakoivaa rekrytointia, jonka tavoitteena on varmistaa osaavan työvoiman saatavuus. Kaupungin strategisena tavoitteena on kehittää työpolkuja opinnoista työelämään ja näin turvata henkilöstön saatavuutta.

Strategiakauden tavoitteena on ollut oppilaitosyhteistyön kehittäminen systemaattiseksi merkittävillä ammattialoilla. Painopisteammattiryhminä oppilaitosyhteistyön kannalta vuonna 2016 ovat olleet edellisen vuoden tapaan sosiaalityöntekijät, sosionomit, lastentarhanopettajat, sairaanhoitajat ja lähihoitajat.

Oppilaitosyhteistyössä pyritään pysyvien rakenteiden luomiseen muun muassa harjoitteluyhteistyön edistämiseksi. Harjoittelujaksojen lisäksi opiskelijat ovat yhteydessä kaupungin työpaikkoihin lopputöiden, opintokäyntien, kesätöiden ja erilaisten oppimistehtävien tai projektien kautta. Suunnitelmallisen yhteistyön ja olemassa olevien yhteistyökäytänteiden lisäksi opiskelijayhteistyötä tapahtuu muutakin kautta. Tämä suora kontaktointi haluttaisiin jatkossa systemaattisemman yhteistyön piiriin.

Systemaattisen yhteistyön lisäämistä halutaan, koska opiskelijamäärät kaupungin keskeisillä ammattialoilla kasvavat ja työssäoppiminen opintojen suorittamistapana korostuu. Harjoittelupaikkoja ja niiden suunnittelua tarvitaan yhä enemmän. Harjoittelu-

Henkilöstömäärä sukupuolijakauman mukaan

80 prosenttia kaupungin henkilöstöstä on naisia.

paikkojen määrästä tehdään alustava suunnitelma henkilöstösuunnitelman yhteydessä. Seurannan tueksi on liitetty kysely toteutuneista harjoittelujaksoista Vantaalla.

Harjoitteluyhteistyötä kehitettiin puitesopimuskumppaneiden (Diak, Laurea, Metropolia ja Arcada) kanssa. Puitesopimukset sitovat kaupunkia suuntaamaan harjoittelujaksoja ensisijaisesti näille kumppaneille. Toisen asteen oppilaitoksista Vantaan oma oppilaitos Varia on ensisijainen kumppani työssäoppimisjaksoja tarjottaessa.

TURVATTUA SIJAISTYÖVOIMAA

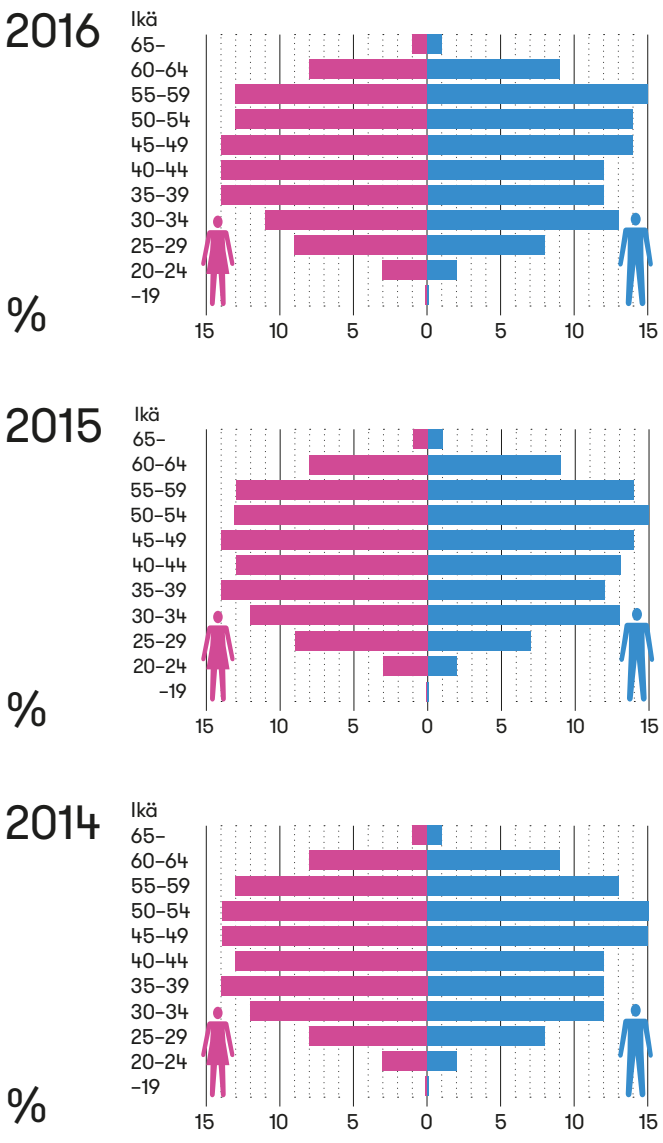
Seure henkilöstöpalvelut Oy edisti vuonna 2016 monin tavoin Vantaan kaupungin työvoiman saatavuutta. Seure huolehti laajan työntekijäreservin rekrytoinnista ja ylläpidosta lyhytaikaisiin sivistystoimen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan työvoimatarpeisiin. Lisäksi Seuren kautta Vantaalle työllistyi lukuvuoden kestäviin työsuhteisiin 190 koulunkäyntiavustajaa ja 130 varhaiskasvatuksen työntekijää. Vuoden aikana Seuren kautta Vantaalla työskenteli kaikkiaan noin 2 500 työntekijää. Näistä työntekijöistä osa työllistyi Vantaan kaupungille Seuren työsuhteen jälkeen.

> **”PILOTILLA LUOTIIN JOUSTAVUUTTA HENKILÖSTÖ-RESURSSOINTIIN”**

Seure toi joustavuutta erityisesti varhaiskasvatuksen henkilöstöresurssien suunnitteluun. Vuoden aikana työntekijöiden rakenne muutettiin nopeasti avustavasta henkilöstöstä kasvatusvastuulliseen henkilöstöön. Seuren kautta löydettiin työntekijöitä myös varhaiskasvatuksen osa-aikaisiin työtehtäviin.

Kotihoidossa sijaistyövoiman saatavuutta edistettiin pilotoimalla uudenlaista toimintamallia. Pitkäaikaisia kiertäviä kotihoidon työntekijöitä rekrytoitiin omaan erilliseen tiimiinsä. Pilotissa Seuren kiertävä työntekijä työskenteli joustavasti ensisijaisesti Länsi-Vantaan kotihoidon yksiköissä ja tarpeen tullen laajemmallakin alueella. Pilotilla pyrittiin luomaan sekä joustavuutta henkilöstöresursointiin että turvaa henkilöstön saatavuuteen. Toimintamalli otetaan mahdollisuuksien mukaan laajempaan käyttöön vuoden 2017 aikana.

Ikärakenne

Vakituisen henkilöstön keski-ikä on 46 vuotta.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 7 §

”PALVELUSSUHTEESSA PIDETTIIN HYVÄNÄ TYÖYHTEISÖN ILMAPIIRIÄ”

TULEVAISUUDEN TYÖHAKIJOITA

Vantaan kaupungilla työskenteli kesällä 2016 yli 300 kesätyöntekijää. Kesätöissä oli koululaisia, lukiolaisia ja ammattiin opiskelevia sekä korkeakouluopiskelijoita. Koululaisten ja lukiolaisten työllistämisen tarkoituksena on saada nuoret kiinnostumaan kunta-alan ammateista. Suurin osa (92 %) kaikista kesätyösuhteista kesti yli neljä viikkoa ja neljäsosa yli seitsemän viikkoa. Palautekyselyn perusteella kesätyöntekijät löysivät tiedon kesätyömahdollisuudesta netin avulla ja yli puolet kesätyöntekijöistä oli töissä Vantaan kaupungilla ensimmäistä kertaa. Suurimman osan (90 %) mielestä työtehtävät olivat mielenkiintoisia ja suurimmalla osalla (91 %) haastattelussa saatu käsitys vastasi työtä ja vastuita kesän aikana. Vastanneista 94 prosenttia suosittelisi Vantaan kaupunkia työnantajana.

Vantaan kaupunki teki ennakoivaa rekrytointia myös osallistumalla rekrytointimessuille koordinoidusti. Vuonna 2016 Vantaan kaupunki osallistui neljään rekrytointiarpeen kannalta keskeiseen messutapahtumaan (opetus- ja kasvatusalan tapahtuma Educa, sairaanhoitajapäivät, sosiaalialan asiantuntijapäivät ja varhaiskasvatusmessut) sekä muutamaan oppilaitosten ura- ja rekrytointipäivään.

LÄHTIJÄT HALUKKAITA PALAAMAAN

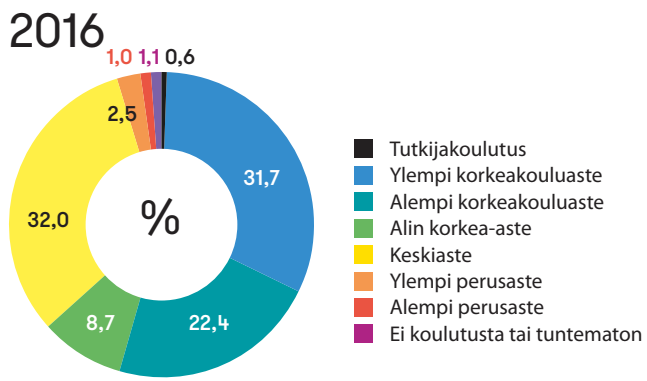
Kaupungin palveluksesta irtisanoutui enemmän henkilöstöä kuin edellisvuonna. Lähtövaihtuvuus oli 6,2 prosenttia. Lähtöpalautetta kerättiin palvelusuhteensa päättäneiltä ja siihen vastasi yhteensä 194 henkilöä. Vastaajista lähes puolet oli vakituisessa palvelussuhteessa. Työpaikkaa vaihtaneista noin puolet lähti toisen kunnan palvelukseen ja puolet yksityiselle sektorille. Palvelussuhteessa pidettiin hyvinä asioina työyhteisön ilmapiiriä, yhteistyötä esimiehen kanssa, selkeitä työn tavoitteita ja vaikuttamismahdollisuuksia. Oleellisimmin lähtöön vaikutti halu uusiin haasteisiin ja uralla etenemiseen. 19 prosentilla päättyi määräaikainen työsuhde ja eläkkeelle siirtyi 16 prosenttia vastanneista. Vastaajista 82 prosenttia olisi valmis palaamaan Vantaalle töihin.

VASTUULLISTA UUDELLEENSIJOITUSTA

Kaupunki valmistautui hyvissä ajoin valtakunnalliseen normitetun toimeentulotuen käsittelyn muutokseen. Tuen myöntäminen ja maksaminen siirtyi kunnilta Kansaneläkelaitokselle vuoden 2017 alussa. Työtä tehnyt henkilöstö jäi lainsäädännön perusteella Vantaan organisaatioon, ja kaupungille syntyi uudelleensijoitusvelvoite samankaltaiseen työhön työtä vaille jäävälle henkilöstölle. Muutoksen piirissä oli yhteensä 64 etuuskäsittelijää, toimistosihteeriä, vahtimestaria ja esimiestä.

Toukokuusta 2015 alkaen henkilöstökeskus alkoi varautua uudelleensijoituksiin. Normitetun toimeentulotuen käsittelyn tehtävissä työskentelevälle henkilöstölle varattiin sopivia tehtäviä täyttölupaprosessin avulla. Muutokseen liittyvät yhteistoimintaneuvottelut aloitettiin vuoden 2015 lopulla ja henkilöstölle aloitettiin alkuvuodesta 2016 keskitetty uudelleensijoitusmenettely. YT-neuvottelujen tuloksena todettiin, että työnantaja tulee tarjoamaan muutoksen kohteena olevalle henkilöstölle uutta työtä eikä ketään tulla neuvottelujen tuloksena irtisanomaan.

Tutkintotasot

Työntekijöiden koulutustaso on noussut edellisen vuoden tasosta 5,6 tasoon 5,7.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 7 §

JOKAISELLE UUSI TYÖ

Perustoimeentulostukien käsittely siirtyi vuoden 2017 alusta kunnilta Kelan tehtäväksi. Valtakunnallinen muutos käynnisti uudelleensijoitusprosessin, kun etuuskäsittelyn työ väheni merkittävästi. Muutoksen valmistelu aloitettiin Vantaalla jo toukokuussa 2015, jotta työtä vaille jäävälle henkilöstölle pystyttiin tarjoamaan uutta työtä kaupungin sisältä.

Siirtymisen varmistuttua auki olevia kaupungin toimistotyön paikkoja täytettiin vain määräaikaisesti. Toimeentulotuen käsittelijöillä oli mahdollisuus hakeutua näihin tehtäviin, kun oma työ päättyisi. Lisäksi heille tarjottiin hakuun avautuvia kaupungin työtehtäviä, joihin työkokemus ja osaaminen sopi. Työntekijät haastateltiin koulutuksen, osaamisen ja kiinnostuksen kohteiden kartoittamiseksi ja uuden, sopivan työpaikan löytämiseksi. Muutos koski noin viittäkymmentä työntekijää.

– Alussa täyttölupaa hakeneet päälliköt olivat ihmeissään ja harmistuneita. Näin kuitenkin varmistettiin, että tuotannollisen irtisanomisperusteen kohteeksi joutuville olisi tarjota töitä, toteaa henkilöstöjohtaja **Kirsi-Marja Lievonen**.

– Vastaavaa prosessia ei ole aiemmin ollut. Tämä oli hyvin vedetty muutos. Valmistelut aloitettiin hyvissä ajoin ennen työn päättymistä. Kun uudelleensijoituksen vaiheita esiteltiin henkilöstölle, oli valmistelutyötä tehty taustalla. Henkilöstölle pystyttiin kertomaan vaihtoehdoista, pääluottamusmies **Kaija Talonpoika** sanoo.

– Huolehdin jokaisen muutoksessa mukana olevan työntekijän tilanteen ja uusien työmahdollisuuksien kartoittamisesta. Tein henkilökohtaiset haastattelut ja varmistin, että jokaisen uudelleensijoitusprosessi etenee, henkilöstöasiantuntija **Hanna Nummelin-Niemi** henkilöstökeskuksesta kertoo.

Henkilöstöasiantuntija teki osittain avustavaa työtä rekrytoivan esimiehen puolesta, mutta ennen kaikkea motivoi muutosprosessin kohteena olevia työntekijöitä uuden työn löytämiseen.

Prosessin päätteeksi kaikille on ollut tarjota työtä. Osalla uusi työ ratkesi lopullisesti vasta syksyllä, kun muutama työntekijä haki ja siirtyi Kelaan.

Kuvassa Kaija Talonpoika ja Hanna Nummelin-Niemi

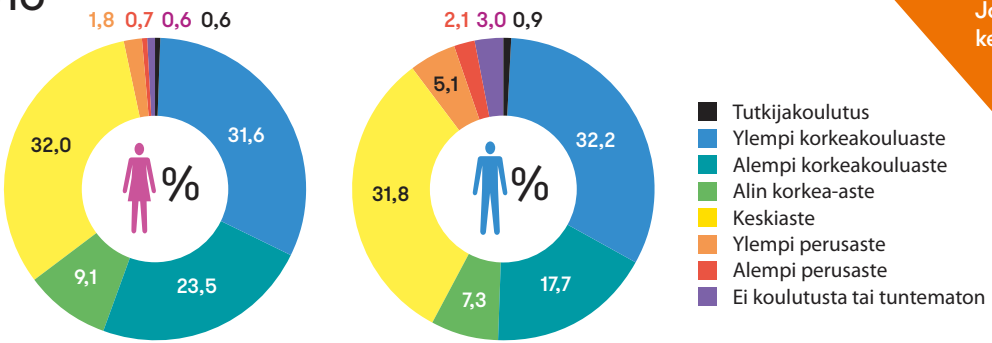
”NORMITETUN TOIMENTULOTUEN UUDELLEENSIJOITUSPROSESSI HOIDETTIIN ESIMERKILLISEN HYVIN”

Uudelleensijoitusmenettelyn teki keskitetysti kaupungin henkilöstökeskus. Henkilöstöjärjestöiltä tuli runsaasti kehuja prosessin hoidosta. Alussa muutoksen kohteena olevalle henkilöstölle järjestettiin tilaisuus muutosprosessiin tutustumiseksi sekä työpajoja omien tulevaisuuden vaihtoehtojen selvittämiseksi. Työpajoissa oli mukana henkilöstökeskuksen edustajan lisäksi edustajat Kevasta, TE-keskuksesta ja oppisopimustoimistosta. Sen jälkeen kaikki uudelleensijoitusmenettelyn kohteena olevat henkilöt haastateltiin. Alkukartoitushaastatteluissa henkilöstökeskuksen henkilöstöasiantuntija kartoitti uudelleensijoitettavien koulutuksen, työkokemuksen ja osaamisen.

Kiinnostuksenosoitusmenettelyssä uudelleensijoituksen kohteena olevat saivat jättää hakemuksen ja ilmoittaa rekrytointijärjestelmän avulla, mistä avoimena olevista ja heille soveltuvista kaupungin työpaikoista he olisivat ensisijaisesti kiinnostuneita. Henkilöstöllä oli mahdollisuus vaikuttaa siihen, millaista tehtävää heille uudelleensijoitusprosessissa tarjottiin. Menettelyssä otettiin huomioon, että mahdollisimman monelle työtä vailla jäävälle löytyisi uusi työ avoimien tehtävien joukosta.

Rekrytoiva esimies kutsui uudelleensijoitusprosessin hakijat työhaastatteluun ja arvioi uudelleensijoitettavan soveltuvuuden vapaana olleeseen tehtävään. Lisäksi osa uudelleensijoitusprosessissa olleista jäi hoitamaan sosiaali- ja terveystoimen vastuulla edelleen olevaa täydentävää ja harkinnanvaraista toimeentulotuen käsittelyä, ja osa haki omatoimisesti Kelassa auenneisiin etuuskäsittelijöiden työpaikkoihin. ◆

Tutkintotasot sukupuolittain

Naiset ovat miehiä korkeammin koulutettuja. Naisista jopa 57 prosentilla on vähintään korkeakoulututkinto, koko henkilöstöstä 54,7. Nousua edellisestä vuodesta on jopa 1,4 prosenttiyksikköä.

TAVOITE 2017:

Neljä viidestä suosittelee Vantaata työnantajana.

Jokaiselle työntekijälle on tehty kehittymissuunnitelma.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 7 §

KUNTA10-TUTKIMUKSEN MUKAAN JOHTAMINEN ERINOMAISELLA TASOLLA

Esimiesten johtamisosaamista kehitetään Vantaan kaupungilla niin sanottujen esimiesvalmennusportaiden periaatteella. Portaat muodostavat systemaattisen valmennuskokonaisuuden, jossa on johtamisen eri osa-alueiden ja tasojen valmennusohjelmia.

ESIMIEHENÄ PÄTEVÖITYMISTÄ

Esimies- ja johtamistaitojen systemaattista kehittämistä jatkettiin ja valmennuskokonaisuutta rakennettiin edelleen vuoden 2016 aikana. Valmennusportaisiin lisättiin vuonna 2016 uusi tutkintomuotoinen ohjelma, lähiesimiehen ammattitutkinto. Ensimmäisen ryhmän opiskelijat on valittu ja varsinainen valmennus käynnistyy tammikuussa 2017.

Lähiesimiehen ammattitutkinto on oppisopimiskoulutuksena toteutettava ja Vantaan kaupungin tarpeisiin räätälöity ohjelma. Sen sisällöt rakennettiin yhdessä uuden yhteistyökumppanin, Omnian aikuisopiston sekä Varian aikuiskoulutus- ja oppisopimuspalveluiden kanssa. Ohjelmassa painottuvat lähiesimiestyön näkökulmat. Valmennus sidotaan kiinteästi osallistujien omaan työhön ja työyhteisöön.

TEEMAKOULUTUKSET TARJOTTIMELLA

Valmennusportaisiin sisältyy lisäksi johtamistarjottimen valmennukset, jotka on tarkoitettu kaikkien esimiesten johtamis- ja esimiestietojen ja -taitojen lisäämiseen ja päivittämiseen. Valmennuksiin osallistui 634 esimiestä.

Esimiehenä Vantaalla -valmennus on suunnattu kaikille uusille vantaalaisille esimiehille aiemmasta esimieskokemuksesta riippumatta, pidempään esimiestehtävissä toimineille ja asiantuntijatehtävästä esimieheksi siirtyneille henkilöille. Ohjelman tavoitteena on vahvistaa ja kehittää esimies- ja johtamisosaamista erityisesti suorituksen johtamisen, valmentavan johtamisen ja esimiehenä kehittymisen aihealueilla sekä tukea ja edistää vantaalaisen mallin ja arvojen mukaista johtamista ja Vantaan strategioiden toteutumista. Vuonna 2016 käynnistyi kaksi uutta esimiehenä Van-

> **”TAVOITTEENA ON KEHITTÄÄ VALMENTAVAA JOHTAMISTA”**

Esimiesten määrä ja sukupuolijakauma

2016

	Johto		Ylempi keskijohto		Keskijohto		Esimiehet		Yhteensä	Työntekijöitä lkm /esimies
Sito	0	1	5	4	22	61	26	116	235	24,5
Soster	1	0	4	2	1	20	14	153	195	15,5
Konsas	2	0	3	5	3	6	72	34	125	6,8
Mato	1	0	3	4	13	10	47	21	99	6,0
Kajo	1	0	3	3	4	3	0	10	24	6,4
Yhteensä	5	1	18	18	43	100	159	334	678	15,3

Esimiehistä 67 prosenttia on naisia. Osuus on pysynyt samana kuin edellisvuonna.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 7 §

taalla -valmennusryhmää. 54 esimiestä on saanut ohjelmansa tämän vuoden aikana päätökseen.

Vuonna 2016 järjestettiin uutena valmennusmuotona avoimia esimiesten aamupäivätilaisuuksia, joihin oli mahdollisuus tulla kuulemaan erilaisista kehittämisen caseista Vantaalla, käydä keskustelua kehittämisen tiimoilta, benchmarkata ja verkostoitua. Näissä kerran kuukaudessa järjestetyissä ns. aamupuurotilaisuuksissa johtajat, päälliköt ja yksiköiden esimiehet sekä ulkoiset konsultit kertoivat kokemuksistaan kehittämisprosesseissa. Aiheena olivat muun muassa coachingkulttuurin kehittäminen ja asiakaslähtöisten palvelujen ja prosessien kehittäminen työyhteisössä. Tilaisuuksiin osallistui 46 esimiestä vuoden aikana.

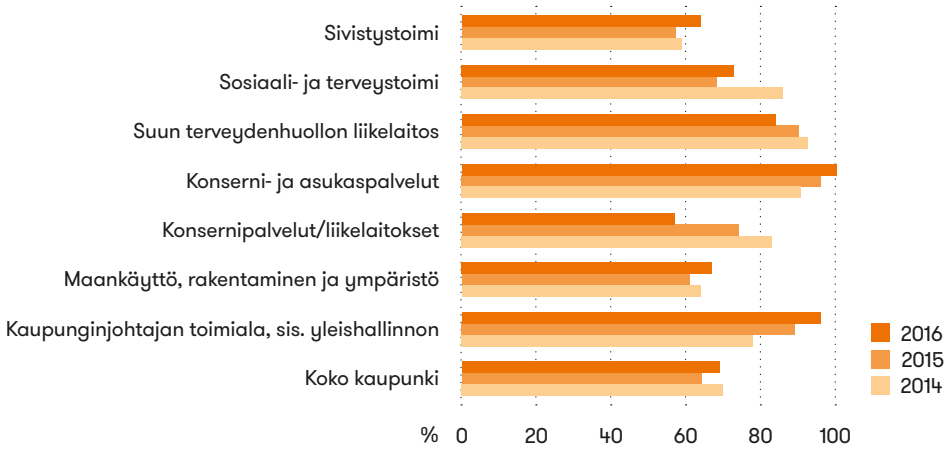
STRATEGISTA VALMENNUSTA

Esimiesvalmennusportaisiin sisältyy myös johtamisen erikoisammattitutkinto JET. Tutkinnon suorittaminen on Vantaalla suunnattu keskijohdolle ja tulosyksiköiden päälliköille. Uusi JET-ryhmä aloitti kesäkuussa 2016 ja opiskelu kestää 1,5 vuotta. Opiskelijoita ryhmässä on 17. Koulutuksen uutena yhteistyökumppanina aloitti Management Institute of Finland. Ohjelman teemoja ovat strateginen johtaminen, oman johtajuuden kehittäminen ja henkilöstön johtaminen.

Osana valmennusportaita kaupunki tarjoaa johtoryhmille strategista johtamisvalmennusta. Vuoden 2016 aikana saatiin päätökseen Tajua-valmennus, ja syksyn aikana rakennettiin uutta strategista johtamisvalmennusta. Osallistavan suunnittelun kautta rakennettiin toimintakulttuurin muutokseen valmentava koulutusohjelma ”Tomuta”. Koulutuksesta

> **99 VALMENNUS SIDOTAAN KIINTEÄSTI OSALLISTUJIEN TYÖHÖN”**

Käydyt tulos- ja kehityskeskustelut

Tulos- ja kehityskeskusteluihin osallistui vain 69 prosenttia koko kaupungin henkilöstöstä. Vuonna 2015 vastaava luku oli 64 prosenttia.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 7 §

> VERTAISJAKAMINEN ANTOI UUSIA NÄKÖKULMIA TYÖHÖN”

VALMENNUSTA SUORAAN OMAAN TYÖHÖN

Katja Rajaniemi aloitti vuonna 2015 Vantaalla uutena projektityöntekijänä. Hänen tehtävänään oli uuden nuorten työllistämiseen, kouluttautumiseen ja asumisjärjestelyihin liittyvän palvelun, Ohjaamon, käynnistäminen. Uuden työn tueksi Rajaniemi osallistui kaupungin projektivalmennukseen. Kaupunki tarjoaa projektipäällikön tehtävissä työskenteleville Vantaan projektimallia noudattavaa valmennusta, jonka toteuttaa ulkopuolinen valmennuskumppani.

Yhtenäisen projektimallin ja projektivalmennuksen avulla kaupunki varmistaa, että projektit ovat yhteismitallisia. Projekteille asetetaan tavoitteet ja niitä johdetaan yhtenäisesti. Edistymistä pystytään seuraamaan ja tuloksia arvioimaan samoin periaattein.

– Olin kaupungilla uusi työntekijä ja ajattelin valmennuksen tuovan uusia näkökulmia työhöni. Tehtävänämme on sparrata nuoria työnhaussa ja auttaa työnantajia ja nuoria kohtaamaan toisensa. Yksikkömme tarjoaa matalan kynnyksen monialaisia palveluita, Katja Rajaniemi kertoo.

Rajaniemellä oli aikaisempaa projektityökokemusta, mutta valmennus antoi työkaluja arjen kehittämishaasteisiin.

– Koulutus liittyi suoraan omaan työhöni. Kävimme läpi valmennuksessa toistemme projekteja, ja sain muilta kommentteja itselle ajankohtaisiin Ohjaamon suunnittelun ja käynnistämisen ongelmiin. Vertaisjakaminen antoi uusia näkökulmia työhön. Opin myös menetelmiä projektin riskien kartoittamiseen ja työskentelyn arvioimiseen.

Nyt Ohjaamon toiminnassa ja käynnistämisprojektissa on meneillään juurruttamisen vaihe. Luotuja toimintatapoja konseptoidaan niin, että nuorten työllistämisen edistämiseen liittyviä palvelumuotoja pystytään tarjoamaan Ohjaamon omien tilojen ulkopuolelle, yhteistyökumppaneiden kanssa toteutettavana. Toisekseen projektipäällikkö huolehtii nyt siitä, että toiminta tuottaa jo sellaisia vaikuttavia tuloksia, joiden perusteella voidaan taata toiminnan jatkuvuus.

Kuvassa Katja Rajaniemi

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 7 §

> **KEHITTÄMISKUMPPANI AUTTOI KATSOMAAN ASIAKASNÄKÖ-KULMASTA”**

OSAAMINEN YHTEEN JA NUORILLE PAKETOITUA OHJAUSTA

Perhepalvelujen strategisena tavoitteena on kehittää asiakaslähtöisiä matalan kynnyksen palveluja. Valtakunnallisestikin on pyritty siihen, että nuorten palvelut tuodaan lähelle nuorten arkea ja ohjauksen ja tuen saamiseen on matala kynnys. Vuonna 2015 käynnistyi nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelujen yhdistäminen. Muutos tarkoitti kahden erilaisen yksikön toiminnan ja henkilöstön yhteen saattamista. Muutoksessa pyrittiin lisäämään moniammatillista osaamista.

Kehittämistyön käynnistivät yksikön esimies **Hanna Pösö** ja suunnittelutyöryhmä. Mukaan pyydettiin henkilöstöasiantuntija **Tuija Jokinen**. Yhteistyökumppaniksi otettiin myös johtamisen ja asiakkuuksien asiantuntija **Kirsi Parviainen** Tamorasta.

Muutosta suunniteltiin ja työstettiin koko henkilöstön työpajoissa. Esimiehille rakennettiin oma muutoksen johtamisen tuki coachingin muodossa. Uuden yksikön toimintaa suunniteltiin ryhmittelemällä asiakkaita, suunnittelemalla asiakkaan palvelupolkua ja asiakassalkkuja eli yhdelle työntekijälle kuuluvaa asiakastyön kokonaisuutta sekä tarkastelemalla henkilöstön tarvitsemaa osaamista. Lähtökohtana olivat asiakkaiden tarpeet ja elämäntilanteet.

– Palvelua suunniteltiin uudenlaisina kokonaisuuksina: esimerkiksi millaista on perustason mielenterveys- ja päihdepalveluiden tarjonta jatkossa, kertoo yksikön esimiehenä toiminut Hanna Pösö.

– Suunnittelua tehtiin esimerkiksi vaikutusten arvioinnin menetelmällä. Laadimme vaihtoehtoisia malleja palvelujen yhdistämisestä. Suunnittelutyöryhmä ja johto tutustuivat vastaaviin, jo toteutettuihin matalan kynnyksen palveluihin. Suunnittelutyötä ohjasi myös asiakastarinat, Kirsi Parviainen kertoo työvaiheista.

Ulkopuolinen kehittämiskumppani toi menetelmiä muutoksen toteuttamiseen ja auttoi pitämään työskentelyn keskiössä asiakasnäkökulman.

– Pidimme mielessä sen, että kahden erilaisen yksikön yhdistäessä toimintansa, meillä on yhteinen asiakas ja tavoite. Yhteistyön kysymyksiä selvitettin asiakasnäkökulmasta käsin. Kokosimme yhteen työntekijöiden ammattitaidon ja ratkaisimme, miten olemassa oleva ja lisäksi uusi tarvittava osaaminen kohdennetaan tarvittaviin nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluihin, Parviainen kertoo.

Kuvassa Tuija Jokinen, Kirsi Parviainen ja Hanna Pösö

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 7 §

johtoryhmät saavat tukea johtamisen, työn tekemisen tapojen ja työntekijöiden osaamisen uudistamiseen. Valmennuksen avulla tuetaan kulttuurinmuutosta, joka vahvistaa valmentavaa suorituksen johtamista, henkilöstön itsensä johtamisen taitoja, vastuunottoa omasta työstä ja työn tuloksesta. Palvelutoimintaa voidaan jatkossa kehittää kokeilevan toiminnan avulla ja osallistamalla ja vastuuttamalla henkilöstöä aiempaa enemmän muutosten suunnitteluun. Valmennukseen ovat osallistuneet toimialojen talous- ja hallintopalveluiden johtoryhmät sekä henkilöstökeskuksen johtoryhmä. Valmennus jatkuu keväällä 2017 ja kokeilun pohjalta tehdään päätös valmennuksen toteutuksesta laajemmin.

Ylimmälle johdolle toteutettiin lisäksi johtamisen kehittämisen avuksi itsearviointi DiSC WOL -arviointivälineellä. Työkalun avulla johtajat arvioivat omaa toimintaansa suhteessa johtamisen parhaisiin käytäntöihin. Sen jälkeen syksyllä toteutettiin samaan malliin pohjautuva 270 asteen arviointi.

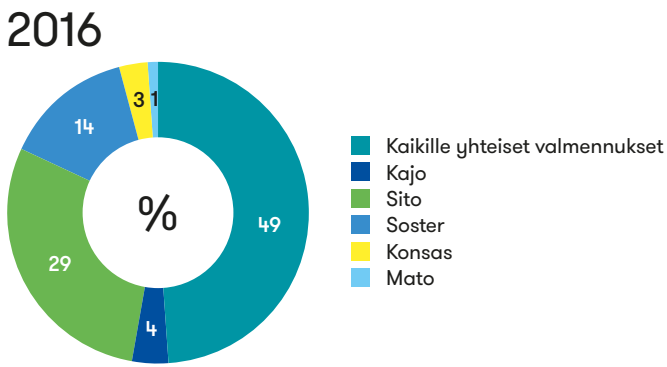
KEHITTÄMISKUMPPANUUKSIA

Työyhteisöjen kehittämistä toteutetaan Vantaan kaupungilla kehittämiskumppaneiden avulla. Kehittämisprosessi liittyy useimmiten työyhteisön ja esimiestyön kehittämiseen, johtamisen kehittämiseen, organisaatio- tai toimintatapamuutoksen läpivientiin tai organisaatiorajat ylittävään verkoston ja yhteistyön kehittämiseen. Kehittäminen voi myös olla työnohjausta tai johdon, johtoryhmien tai työyhteisöjen coachausta. Vuonna 2016 uusittiin kehittämiseen tarvittavia tuotteita ja kilpailutettiin kaupunkitasoiset kehittämiskumppanit. Yhteistyö uusien kumppaneiden kanssa alkaa vuonna 2017.

Henkilöstöarvioinnin prosessi toteutetaan Vantaan kaupungilla työolojen arvioinnin ja Kunta10-henkilöstökyselyn avulla. Työolojen arviointi tehdään jokaisessa työyksikössä, vähintään joka toinen vuosi Kunta10-kyselyn tulosten käsittelyn yhteydessä. Kunta10-kyselystä työyksiköt saavat tietoa etenkin psykososiaalisten kuormitustekijöiden arviointiin sekä kehittämistarpeiden esille saamiseen.

Vaasan yliopisto suoritti Vantaan kaupungille, varhaiskasvatuksen tulosalueelle, henkilöstöjohtamisen kuntokartoituksen. Tutkimusta varten haastateltiin seitsemää johdon ja henkilöstön edustajaa. Arvioinnin mukaan henkilöstöjohtaminen toimii tulosalueella hyvin. Erityisenä vahvuutena mainitaan strategisuus, systemaattisuus ja näkemyksellisyys. Tulosalueella johdetaan tehokkaasti suoritusta ja kehitetään osaamista. Esimieskunta on hyväksynyt valmentavan johtamisen ja koko henkilöstöllä tulisi olla valmiudet uudenlaiseen toimintakulttuuriin. ◆

Keskitettyjen kehittämisrahojen jakautuminen

Kaikille yhteiset valmennukset muodostuu pääasiassa esimiesvalmennuksista. Kehittämisrahoja oli noin 160 000 euroa.

TAVOITE 2017:

Johtamisen systemaattiseen kehittämiseen panostetaan yksilö-, yhteisö- ja organisaatiotasolla.

Esimiesvalmennukset ovat vaikuttavia.

Muutokset toteutetaan hyvin.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 7 §

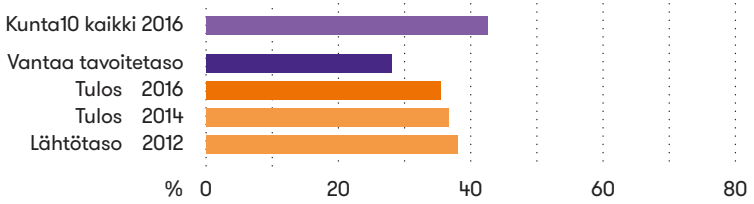
VANTAAN MUUTOKSISSA PÄRJÄÄ HYVIN JOHDETTU

Vantaan kaupungin henkilöstön hyvinvointia mitataan joka toinen vuosi Kunta10-tutkimuksen avulla. Kunta10 on valtakunnallinen työelämää ja hyvinvointia selvittävä seurantatutkimus, jonka toteuttaa Työterveyslaitos. Tutkimukseen osallistuu joka toinen vuosi 11 kuntaa (mm. Helsinki, Espoo, Tampere, Turku, Oulu ja Vantaa).

Tulosten perusteella vuonna 2016 kaupungin henkilöstön kokema työtyytyväisyys on parantunut entisestään. Johtaminen ja työyhteisön toiminta saavat aiempaa vielä parempia arvioita. Vantaan kaupungin henkilöstö kokee pärjäävänsä työn muutoksissa ja muutosten johtaminen on aiempaa parempaa. Kyselyyn vastasi 69 prosenttia kaupungin henkilöstöstä.

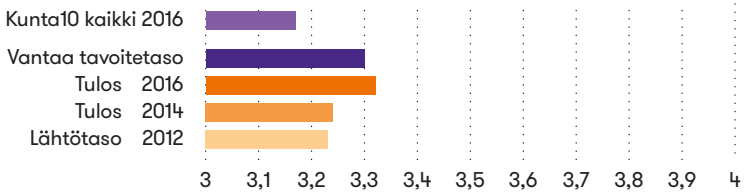
TULOKSET STRATEGISESTI MERKITTÄVISSÄ MITTAREISSA

Ei vaikutusmahdollisuuksia muutoksiin

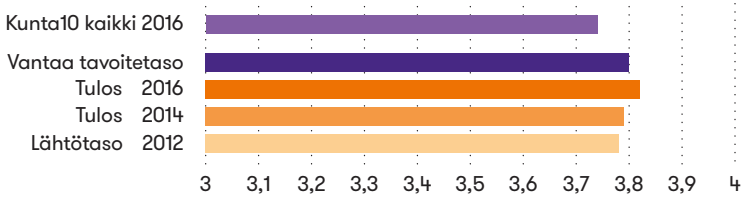
35,2 prosenttia henkilöstöstä kokee, ettei muutoksiin ole vaikutusmahdollisuuksia. Aiempaa pienempi osuus henkilöstöstä kokee vaikutusmahdollisuudet heikoiksi. Henkilöstö kokee myös, että muutosten määrä ja merkittävyys työssä kasvavat. Henkilöstön osallistamista lisätään esimerkiksi työpaikan toimintatapojen kehittämisessä.

Päätöksenteon oikeudenmukaisuus

Asteikolla yhdestä viiteen päätösten oikeudenmukaisuus saa arvosanan 3,32. Tulos on parantunut huomattavasti. Oikeudenmukaiseksi koetun johtamisen on havaittu suojaavan lyhyiltä ja pitkiltä sairauspoissaoloilta. Päätöksenteon oikeudenmukaisuus liittyy organisaation kyvykkyyteen. Johtamisjärjestelmän kehittämisessä pyritään päätöstenteon läpinäkyvyyteen.

Sosiaalinen pääoma

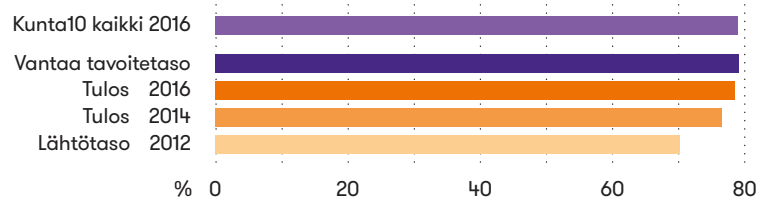

Sosiaalisen pääoman keskiarvo on 3,82, mikä on vielä edelliskertaa parempi arvosana. Sosiaalinen pääoma tarkoittaa yhteisöllisyyttä ja me-henkeä työpaikoilla. Työyhteisön sosiaalinen pääoma ylläpitää ja parantaa työntekijöiden terveyttä ja hyvinvointia. Henkilöstö hallitsee oman työnsä aiempaa paremmin ja heillä mahdollisuus vaikuttaa työolosuhteisiin ja työn monipuolisuuteen. Työtahtia tai työjärjestystä voi määritellä aiempaa itsenäisemmin. Työpaikkojen ilmapiiri on parantunut ja syrjintä vähentynyt.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 7 §

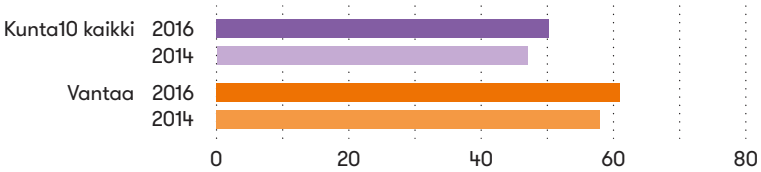
JA TYÖYHTEISÖN TUESTA NAUTTIVA HENKILÖSTÖ

Työnantajan suositteleminen

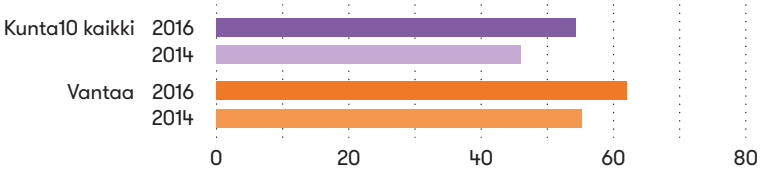
78,5 prosnttia kaupungin työntekijöistä olisi valmis suosittelemaan ystävälleen Vantaata työnantajana. Myönteisesti työpaikkaansa suhtautuvien osuus on kasvanut. Mittarilla on arvoa kaupungin työnantajakuvan ja rekrytoinnin kannalta. Oma henkilöstö on myös työnantajalle tärkeä rekrytointikanava.

Johtaminen

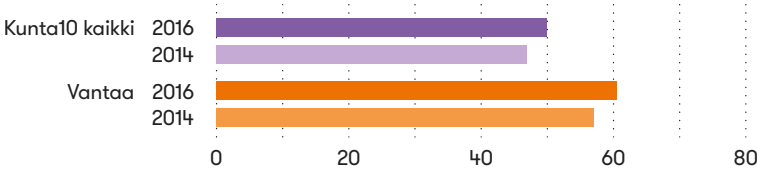
Vantaan kaupungin johtamisen ja esimiestyön laatu erottuu selkeästi edukseen verrattuna muihin tutkimuksen kuntiin. Tulosten perusteella johtaminen Vantaalla on kehittynyt, ja se on korkeammalla tasolla verrattuna keskiarvoon, jonka kaikki tutkimukseen osallistuneet kunnat saivat johtamisesta. Yhteenvetomittarin tulokseen vaikuttavat tulokset eri mittareista: mm. kehityskeskustelut, kohtelun ja päätöksenteon oikeudenmukaisuus, osallistava johtaminen ja muutokset työssä. Henkilöstö kokee, että muutoksiin pystyy vaikuttamaan aiempaa enemmän. Työtä koskevia päätöksiä, kuten työtahtia tai työjärjestystä, voi tehdä aiempaa itsenäisemmin.

Työyhteisö

Työyhteisö osa-alue on kehittynyt merkittävimmin. Yhteenvetomittarin tulokseen vaikuttaa tulokset eri mittareista, muun muassa innovatiivisuudesta, tavoitteellisuudesta, kehittämisestä, työpaikan ilmapiiristä ja syrjinnästä. Tutkimuksen mukaan työpaikkojen ilmapiiri onkin parantunut entisestään.

Kokonaissijoitus

Vantaan kaupungin kokonaissijoitus tutkimuksen mittareissa on korkeampi kuin tutkimukseen osallistuneilla kunnilla keskimäärin. Muun muassa johtamisen mittarit, työn hallinnan tunne, työpaikan ilmapiiri, työyhteisötaitoihin liittyvät arviot ja kehityskeskustelut erottuvat Vantaalla tutkimuksen yleiseen tasoon verrattuna. Sen sijaan asiakkaan suunnalta koettu väkivalta työssä on lisääntynyt myös Vantaalla. ◆

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 7 §

YHTENÄISET PALKITSEMISEN PERIAATTEET

Henkilöstön palkkamenot muodostivat 380,6 miljoonaa euroa, 2,1 % enemmän kuin edellisvuonna. Kaupunki seuraa naisten ja miesten välisten palkkaerojen tasoittumista ja pyrkii omilla toimenpiteillään edistämään sukupuolten välistä tasa-arvoa. Palkkaerot ovat ylätasolla säilyneet edellisvuoden tasolla. Vakituisen täyttä työaikaa tekevän naisen euro on 85 senttiä miehen eurosta. Ero on laskettu tarkastelemalla kokonaiskeskiansiota, ei palkkatasoa.

Palkkaeroihin vaikuttaa merkittävästi naisten ja miesten erilaiset ammattivalinnat. Vantaan kaupungin ammattialojen sukupuolijako toteutuu samoin kuin suomalaisessa työelämässä yleisesti. Työt jakautuvat edelleen vahvasti miesten ja naisten ammatteihin. Naisia työskentelee paljon hoiva- ja hoitotyössä, ja miehet ovat selvä enemmistö palo- ja pelastusalalla sekä teknisissä ammateissa. Miehiä on suhteellista osuuttaan enemmän myös esimiehinä ja johtajina (33 prosenttia).

Sen sijaan naisten ja miesten palkkaerot ovat pienentyneet osassa ammattiryhmiä, kun ansiotasoa verrataan samaa työtä tekevien kesken. Opettajilla naisen euro on nyt 95 senttiä miehen eurosta (2015 se oli 93 senttiä), lääkäreillä 97 senttiä (2015 se oli 95 senttiä) ja teknisen sopimuksen sisällä 98 senttiä (2015 se oli 97 senttiä). Yleisen virka- ja työehtosopimuksen piirissä työskentelevillä naisen euro on edelleen 83 senttinä. Palkkaeroja saman ammattiryhmän sisällä selittää palkattomat vapaat. Naisilla on miehiä enemmän palkattomia vapaita, mikä lyhentää naisten vuosittaista työaikaa ja keskiansiota.

Naiset ovat yleisesti, myös Vantaalla, miehiä kouluttautuneempia. (kts. sivu 12).

TALOUDELLISUUDESTA PALKITAAN

Vuonna 2016 painotettiin rahallisessa palkitsemisessa talous- ja velkaohjelmaa tukevien tavoitteiden saavuttamista. Palkitseminen tukee tavoitteellista johtamista.

Henkilökohtaista lisää maksetaan yksilölle pitkäaikaisista toistuvista erinomaisista työsuorituksista. Henkilökohtaista lisää sai 36 prosenttia vakituisesta henkilöstöstä ja sen suuruus oli keskimäärin 147 euroa. Vuonna 2016 Henkilökohtaisia lisiä maksettiin yhteensä 7,3 miljoona euroa.

Tulospalkkiolla palkitaan talous- ja velkaohjelmaa tukevien tavoitteiden saavuttamisesta liikelaitoksen henkilöstöä tai ylintä johtoa. Lisäksi ylintä johtoa palkitaan kertaluontoisesti bonuspalkkioilla. Mikäli johtaja on kaupungin palveluksessa ja ylimmän johdon tulospalkkiojärjestelmän piirissä kaikki talous- ja velkaohjelman toteuttamisvuodet (2013–2016), maksetaan hänelle bonus näiltä vuosilta. Liikelaitoksessa maksettiin henkilöstölle yhteensä 33 800 euroa tulospalkkiota. Tulospalkkiojärjestelmän piirissä oli yhteensä 58 henkilöä.

Ylimmän johdon tulos- ja bonuspalkkioista tullee maksuun noin 140 000 euroa. Ylimmän johdon tulospalkkiojärjestelmässä oli 40 johtajaa.

Kannustuspalkkiolla palkitaan todennettavasta tuottavuuden kehittämisestä yksilöä tai ryhmää etukäteen rakennetun järjestelmän mukaisesti. Kannustuspalkkion tavoitteita yhdenmukaistettiin kaupunkitasolla vuonna

Naisten ja miesten ammatit, suurimmat ammattiryhmät

Miesvaltaiset alat

Ammattinimike	Miehiä	Naisia	Yhteensä	Miehä %	Naisia %
Palomies	219	1	220	99,5	0,5
Liikuntapaikanhoitaja	38	0	38	100	0
Paloesimies	37	0	37	100	0
Kunnossapitotyöntekijä	20	1	21	95,2	4,8

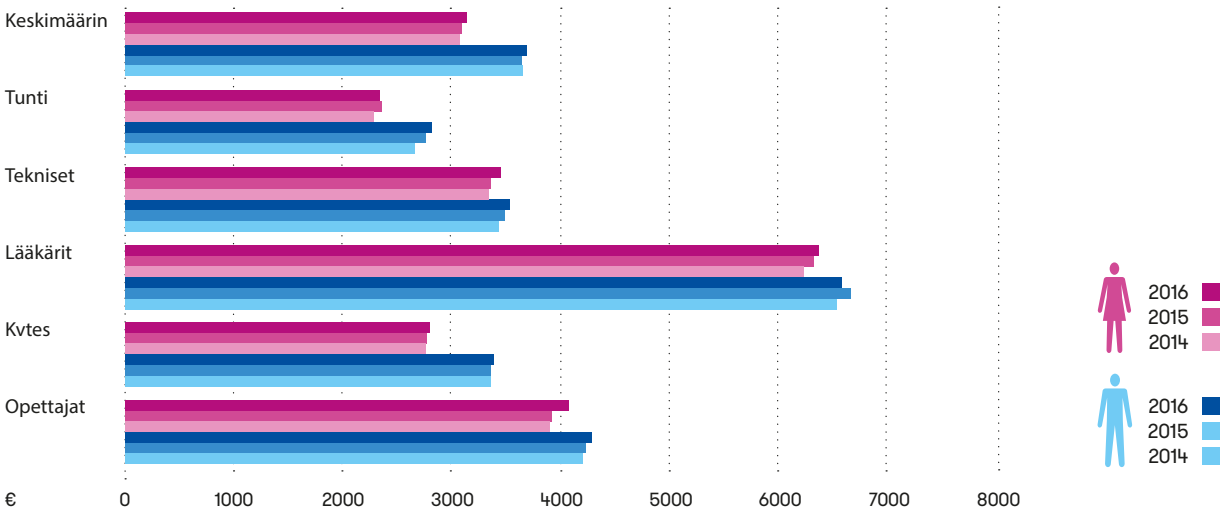
Naisvaltaiset alat

Ammattinimike	Naisia	Miehiä	Yhteensä	Naisia %	Miehä %
Lastenhoitaja	1128	27	1155	97,7	2,3
Lastentarhanopettaja	768	30	798	96,2	3,8
Lähihoitaja	527	29	556	94,8	5,2
Sairaanhoitaja	339	16	355	95,5	4,5

Työt jakaantuvat selkeästi miesten ja naisten ammatteihin.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 7 §

Keskiansio

Vakituisten, täyttä palkkaa saavan henkilöstön keskiansion ero miesten ja naisten väillä selittyy naisten ja miesten erilaisilla ammateilla. Naiset myös pitävät miehiä enemmän palkatonta vapaata.

> **”KANNUSTUSPALKKIOLLA PALKITAAN TUOTTAVUUDEN KEHITTÄMISESTÄ”**

2016. Palkkion piirissä voi olla vain, jos työtehtävässä pystyy vaikuttamaan tavoitellun tuottavuuden kehittämiseen osana omaa perustehtävää. Myös kannustuspalkkion suuruutta rajattiin suhteessa kannustuspalkkiojärjestelmällä saavutettuun todennettavaan säästöön. Kannustuspalkkioiden piirissä vuonna 2016 oli 1 717 työntekijää. Kannustuspalkkioiden kustannukset olivat yhteensä 581 678 euroa.

Erikoispalkkiolla voidaan palkita yksittäisestä erinomaisesta työsuorituksesta yksilöä tai ryhmää. Vuonna 2016 erikoispalkkioihin käytettiin 373 093 euroa. Luku sisältää myös verokompensaation sekä sosiaalikustannukset. Yhteensä 1 315 henkilöä sai erikoispalkkion.

SITOUTUMISEEN JA KEHITTÄMISEEN KANNUSTETAAN

Pitkään palvelleita palkitaan, kun henkilö on ollut kaupungin palveluksessa 20, 30, 40 tai 50 vuotta. Palkkioksi saa ylimääräisen lomaviikon sekä lahjakortin, jonka arvo on 250 euroa. Vuonna 2016 palkkionsaajia oli 295 henkilöä.

Kaupunki palkitsee vuosittain hyvä työyhteisö -kilpailulla työpaikkoja, jotka ovat tehneet vuoden aikana tuloksellista työtä yhtä aikaa työyhteisön hyvinvoinnin ja asiakkaiden palvelujen kehittämiseksi. Kilpailuun haki 10 työyhteisöä. Valmistelutyöryhmä kävi tutustumassa kolmeen työyhteisöön.

Palkinnon, 5 000 euroa, voitti vuonna 2016 Päiväkummun koulu. Työyhteisön henkilöstötyytyväisyys on kehittynyt merkittävästi ja työyhteisö sijoittuu monella mittarilla parhaimmistoon. Samaan aikaan perusopetuksessa on tehty rakenteellisia uudistuksia ja opetushenkilökunta on ottanut käyttöön uusia opetusmenetelmiä, muun muassa ilmiöpohjaisen oppimisen työskentelytavan.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 7 §

Lisäksi kilpailussa sai kunniamaininnan sovittelutoimisto. Sen toiminta laajeni vuoden 2016 aikana. Työhönsä sitoutunut ja toisiinsa luottava henkilöstö on kehittänyt yhteistyötä tärkeiden vapaaehtoistoimijoiden kanssa.

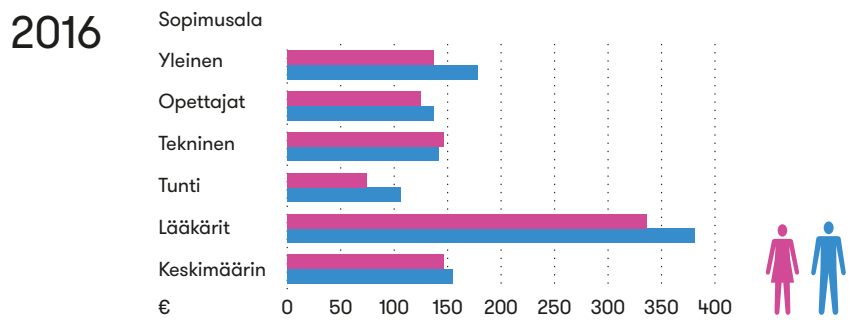
Kaupunki kannustaa henkilöstöään työmatkoissa julkisen liikenteen käyttöön. Työsuhdematkasetelillä työntekijä saa 10 euron arvoisia etuseteleitä julkisen liikenteen käyttöön. Vuonna 2016 seteleitä haki 7 120 työntekijää. Yhteensä niitä tilattiin 67 661 kappaletta ja etuun käytettiin 612 248 euroa. Matkalippuetua käytettiin 6 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna.

JOUSTOJA JA KEHITTYMISEN TUKEA

Aineettoman palkitsemisen käyttö on merkki hyvästä johtamisesta. Tällaisen palkitsemisen hyödyntäminen riippuu esimiehen omasta toiminnasta. Hyvän työyhteisön tunnusmerkkejä on joustavuus, tasa-arvoisuus, hyvä ilmapiiri ja kehittymismahdollisuudet, joihin kaikkiin aineettomalla palkitsemisella voi vaikuttaa.

Kaupunki tukee esimiehiä työaikajoustojen ja työaikajärjestelyjen toteuttamisessa. Lisäksi kaupunki suhtautuu myönteisesti harkinnanvaraisten, lyhyiden vapaiden myöntämiseen, kun vain huomioidaan yksikön resurssointitilanne. Kaupunki tukee esimiehiä henkilöstön ammatillisen kehittämisen edistämiseksi. Tulos- ja kehityskeskusteluissa laadittava kehittymissuunnitelma on yksi kaupungin yhtenäisistä johtamiskäytännöistä. Lisäksi kaupunki on laatinut yhtenäisiä ohjeistuksia muuhun kehittämisen tukemiseen. Muun muassa epäpätevänä viransijaisena toimivia sosiaalityöntekijöitä kannustetaan pätevöitymään ja saattamaan loppuun opinnot myöntämällä niin sanottua graduvapaata.

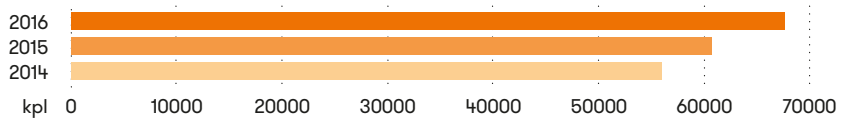
Henkilökohtainen lisä

Henkilökohtaista lisää sai 37 prosenttia vakituisesta henkilöstöstä. Käyttö on pienentynyt vuodesta 2015 noin 2 prosenttia.

> KAUPUNKI KANNUSTAA HENKILÖSTÖÄ JULKISEN LIIKENTEEN KÄYTTÖÖN”

Tilatut työmatkasetelit

Työmatkaseteleitä käytettiin kuusi prosenttia enemmän kuin edellisvuonna.

TAVOITE 2017:
Palkitseminen tukee tavoitteellista johtamista ja koetaan oikeudenmukaisena.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 7 §

”SIJAISTEN KÄYTTÖ ON AIEMPAA TEHOKKAAMPAA”

TEHOKKAASTA RESURSSISUUNNITTELUSTA PALKITTIIN

Hoiva-asumisen palvelut asetti vuodelle 2016 tavoitteekseen sijaisten käytön vähentämisen ja sitä kautta sijaiskustannusten pienenemisen. Tavoitteena oli, että sijaiskustannukset pienenevät 10 prosentilla, eli noin 190 000 eurolla vuoden aikana. Tavoite toteutti strategiakauden talous- ja velkaohjelmaa ja saavuttamisesta oli henkilöstölle luvattu kannustuspalkkio.

Säästötavoite jaettiin esimiesalueittain ja näin vastuu tavoitteeseen pääsemiseksi oli jokaisella työyksiköllä. Keskeisin keino kustannusten säästämisessä oli poolimallin luominen. Poolin muodostaa ympärivuorokautisesti toimivissa hoivakodeissa työskentelevät sijaiset. Toisin kuin aiemmin, sijaiset työskentelevät sijaistarpeen mukaan kaikissa Vantaan hoitokodeissa.

– Työ on muuttunut aiempaa liikkuvammaksi. Hoitohenkilökunta käyttää aiempaa enemmän työaikaansa välittömään hoitotyöhön ja keskittyy perustehtäväänsä. Näin varahenkilöstö pystyy aloittamaan sujuvasti sijaistyöt, vanhus- ja vammaispalvelujen johtaja **Minna Lahnalampi-Lahtinen** kertoo.

Yhden työntekijän tehtävänä on koordinoida sijaisten tehokasta käyttöä ja resurssien tasaista jakautumista eri hoivakodeissa.

– Periaatteemme on, että palvelu liikkuu tarpeen mukaan. Sijaisten käyttö on aiempaa tehokkaampaa. Sijaisen työn ei tarvitse olla sidottu tiettyyn työyksikköön, Lahnalampi-Lahtinen lisää.

Kustannustavoite saavutettiin ja ylitettiinkin reippaasti. Hoiva-asumisen yksikkö säästi lähes kaksinkertaisesti tavoittelemansa summan. Palkitsemisen ehtona oli, että tulosyksikön taloudelliset tavoitteet toteutettiin muilta osin ja yksikkö pysyi laaditussa budjetissa. Nämä reunaehdot myös toteutuivat. 250 euron palkkion saa hoiva-asumisen lähes 200 työntekijää.

– Halusimme kannustaa henkilöstöä suhtautumaan työhön uudella tavalla. Tavoitteeseen yltäminen on edellyttänyt sitä, että meillä on ollut riittävästi varatyöntekijöitä, jotka ovat olleet valmiita uudenlaiseen osastoihin sitomattomaan, liikkuvaan työhön, Lahnalampi-Lahtinen lisää.

Kuvassa Nina Linja, Meusumi Ray, Minna Lahnalampi-Lahtinen, Satinder Kaur ja Karin Korve

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 7 §

TULOKSIA UUSILLA TERVEYSJOHTAMISEN KÄYTÄNNÖILLÄ

Sairauspoissaolojen ennaltaehkäisyn ja vähentämisen eteen tehtiin paljon työtä. Siitä huolimatta sairauspoissaolot nousivat hieman edelliseen vuoteen verrattuna ja sairauspoissaoloprosentti oli 4,55. Suurin sairauspoissaolojen aiheuttaja oli tuki- ja liikuntaelinsairaudet 26 prosentilla. Määrä on kuitenkin laskenut edellisvuodesta neljällä prosenttiyksiköllä. Sairauspoissaoloista mielenterveysperusteisia oli 20 prosenttia ja hengityselinten sairauksista johtuvia 16 prosenttia. Sekä mielenterveysperusteisten että hengityselinten sairauksista johtuvien sairauspoissaolojen määrä kasvoi prosenttiyksiköllä edellisvuodesta.

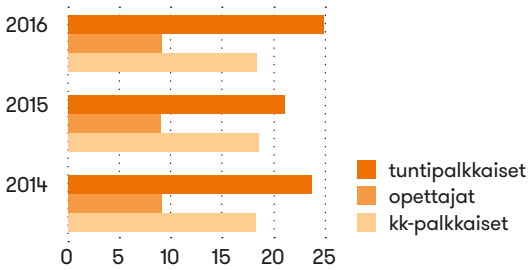
Sairauspoissaolojen määrä väheni muilla toimialoilla paitsi maankäytön sekä konserni- ja asukaspalveluiden toimialalla. Sairauspoissaolopäivien määrä vastaa 464 henkilötyövuotta ja niistä aiheutuvat kustannukset olivat noin 25,5 miljoonaa euroa. Työterveyshuollon kustannus per työntekijä laski edellisestä vuodesta, ja keskimääräinen kustannus oli 311 euroa per työntekijä. Kustannuksia laskivat pitkäaikaissairauksien poisrajaamisen lisäksi flunssien hoidon rajaaminen ja uuden palveluntuottajan aloituksen haasteet.

Kaupunki selvitti kyselyllä asiakastyytyväisyyttä työterveyspalveluihin. Suurin osa (77 %) esimiehistä oli ollut yhteydessä työterveyshuoltoon ja neljä viidestä oli tyytyväisiä tai osittain tyytyväisiä yhteydenottotilanteisiin. Henkilöstöstä 82 prosenttia piti työterveyspalveluita tärkeänä tai erittäin tärkeänä. Työterveyshuollosta sai myös hyvin apua omaan terveyteen tai hyvinvointiin. Sen sijaan henkilöstö haluaisi laajempia, sairaudenhoitoon liittyviä työterveyspalveluita. Esimiehet toivovat kehittämistä poissaolotilanteisiin liittyvä tuen, työkykyneuvottelujen ja työpaikkaselvityskäyntien osalta. Jatkotoimenpiteenä henkilöstökeskus järjestää näillä teemoilla työterveyspalveluiden tuottajille vuoden 2017 aikana kolme työpajaa yhteistyössä Kevan kanssa.

UUSIA KÄYTÄNTÖJÄ SAIRASTUMISTILANTEISSA

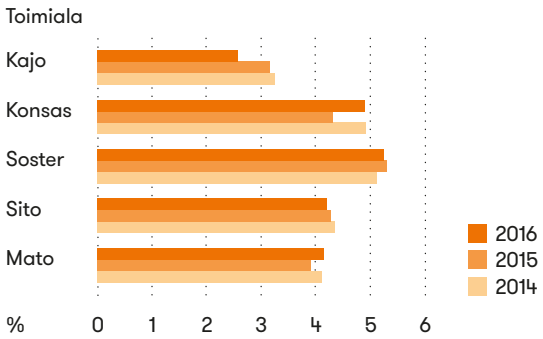
Sairauspoissaolojen ja niistä aiheutuvien kustannusten hillitsemiseksi kaupungilla otettiin helmikuussa 2016 käyttöön korvaavan työn toimintatapa, tuunattu työ. Tuunatulla työllä tarkoitetaan sitä, kun työntekijä on sairauden tai tapaturman vuoksi tilapäisesti kykenemätön tekemään vakituista työtään, mutta pystyy terveyttään tai toipumistaan vaarantamatta tekemään soveltaen eli tuunaten

Sairauspoissaolopäivien määrä

Sairauspoissaolot nousivat hieman.

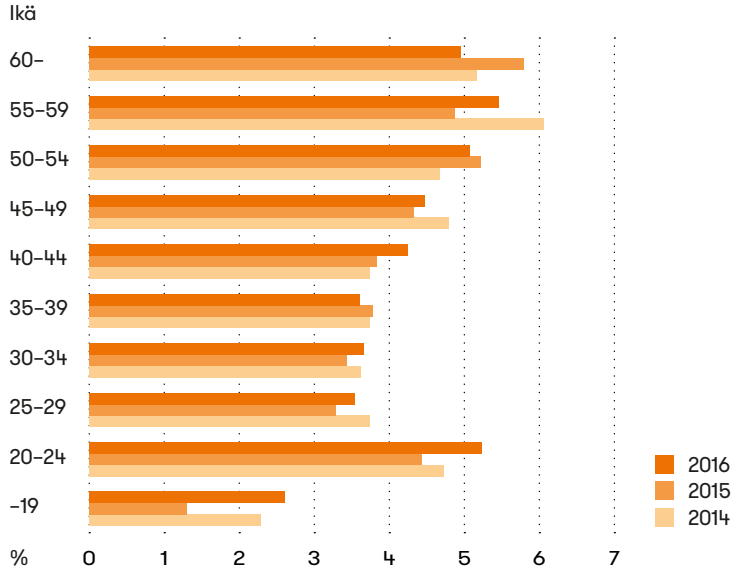
Sairauspoissaolojen määrä

Koko henkilöstön sairauspoissaoloprosentti oli 4,55.

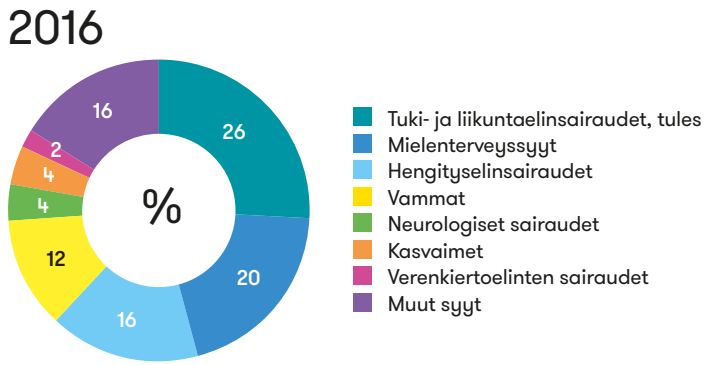
LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 7 §

Sairauspoissaolot ikäryhmittäin

Nuorten sairauspoissaolot ovat lisäntyneet huolestuttavasti. Tarvitaan parempaa perehdytystä ja ohjausta/tukea työhön.

Sairauspoissaolot diagnoosiryhmittäin

Tuki- ja liikuntaelinsairaudet olivat suurin sairauspoissaolojen aiheuttaja.

”TYÖTÄ TUUNAAMALLA VOIDAAN VÄLTTÄÄ SAIRAUSLOMALLE JÄÄNTI”

omaa työtään tai jotakin muuta työtä. Työskentelyn ansiosta sairauslomapäiviä ei kerry ja työntekijän työpanos on yksikön käytettävissä.

Tuunattua työtä on toteutettu vuoden 2016 aikana kaikilla Vantaan kaupungin toimialoilla ja 30 tulosalueella. Tuunatussa työssä on ollut vuoden aikana 259 Vantaan kaupungin työntekijää ja tuunatun työn päiviä on kertynyt yhteensä 3 626 päivää. Tämä tarkoittaa 2,1 prosentin osuutta sairauspoissaolopäivistä. Työtä tuunaamalla voidaan välttää kokonaan sairauslomalle jäänti, tai tuunauksen myötä sairauslomalla oleva työntekijä on voinut palata suunniteltua aiemmin työhön ja saada normaalia palkkaa. Vantaan tuunatun työn toimintatapa on päässyt finaaliin Henry ry:n vuoden 2016 henkilöstöteoksi.

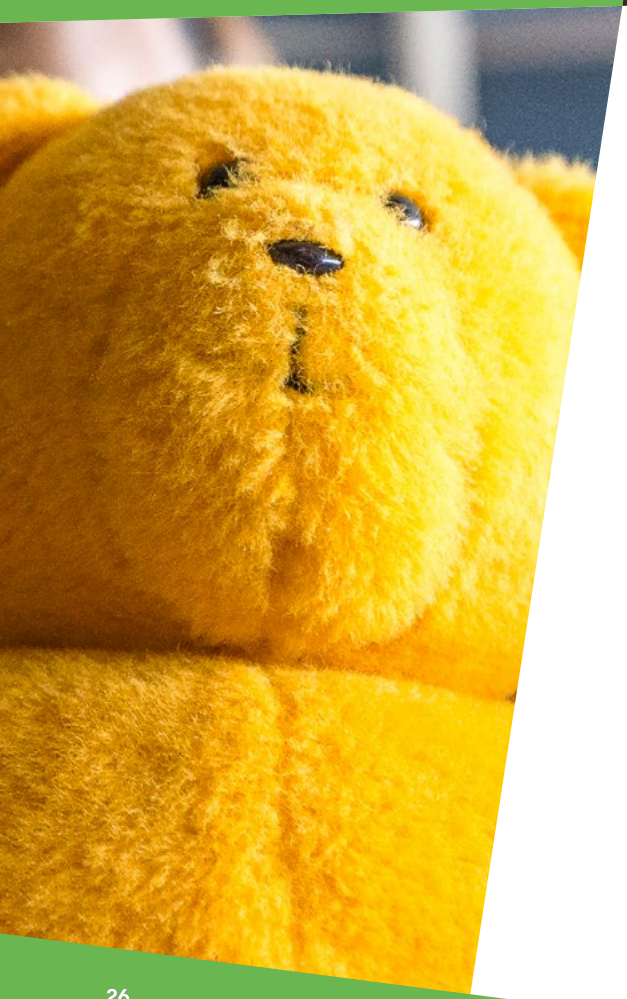
Terveysjohtamiseen liittyen kaupungissa on ollut käytössä myös toinen toimintatapa. Sähköinen terveysjohtamisen työkalu eVälke saatiin käyttöön vuonna 2015. eVälke antaa esimiehelle aiempaa paremman mahdollisuuden seurata sairauspoissaolojen kehitystä ja puuttua systemaattisesti sairauspoissaoloihin. Mikäli työntekijällä kertyy sairauspoissaoloja, toimintatapaan kuuluu, että esimies ja työntekijä keskustelevat ratkaisuista työkyvyn ja hyvinvoinnin edistämiseksi. 88 prosentissa tilanteista esimies kuittasi keskustelun käydyksi. Suurin toteumaprosentti oli kaupunginjohtajan toimialalla (99 %) ja heikoin konserni- ja asukaspalveluiden toimialalla (83 %). Tavoitteena oli, että keskustelut käydään 100 prosenttisesti.

Vuoden aikana valmisteltiin myös uutta sairauspoissaolokäytännön kokeilua, jonka tavoitteena on vähentää työterveyshuollon kustannuksia ja vapauttaa työterveyshuollon resursseja muuhun palveluun.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 7 §

> **TUUNATTU TYÖ MAHDOLLISTI NOPEAMMAN TYÖHÖNPALUUN”**

MATALA KYNNYS PALATA TÖIHIN

Lastenhoitaja **Miisa Kaakkolahti** satutti koripalloharrastuksessaan polven eturistisiteen ja joutui jäämään vamman vuoksi työstään sairauslomalle. Lastenhoitajan työ Vallinojan päiväkodissa sai odottaa. Polvi leikattiin kuuden viikon sairausloman jälkeen ja toipuminen jatkui sairauslomalla. Miisa otti esimiehensä **Satu Turusen** kanssa puheeksi mahdollisuuden tuunattuun työhön. Tuunatussa työssä työntekijällä on mahdollisuus tulla töihin sairauslomalta ja tehdä omaan työhön kuuluvia tai uusia työtehtäviä, joihin työkyky riittää ja jotka eivät vaaranna sairaudesta toipumista.

– Kaipasin jo takaisin töihin. Tuntui, että pää hajoaa vähitellen kotona. Pitkä sairausloma vaikutti myös jo ansioihin, Kaakkolahti kertoo.

Kaakkolahti ei pystynyt palaamaan vielä hoitajaksi 3–4-vuotiaiden lasten ryhmään. Polvi ei kestänyt aktiivista liikkumista. Esimies Satu Turunen selvitti, millainen uusien tehtävien työkokonaisuus Kaakkolahdelle oli järjestettävissä.

– Kun tuunattu työ tuli käyttöön kaupungilla, kävimme läpi henkilöstön kanssa, millaisia mahdollisuuksia meillä on päiväkodin työtehtävissä mallia hyödyntää. Tuunattu työ pitää suunnitella kuitenkin tapauskohtaisesti, siitä riippuen mikä on työntekijän tilanne.

Kaakkolahti keskusteli mahdollisuudesta palata töihin myös polven leikanneen lääkärin ja työterveyshuollon kanssa.

Miisa Kaakkolahti ja Satu Turunen sopivat, että Kaakkolahti ei osallistu liikunnalliseen ja lasten ulkoiluun liittyvään työhön. Kaakkolahdelle koottiin päiväkodin kaikkien ryhmien kirjallisia töitä. Kaakkolahti koosti seuraavaa syksyä varten uusia lapsilistoja ja tallensi hoitoaikasopimuksia. Täysin uusi työkokonaisuus oli päiväkodin blogin perustaminen.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 7 §

”TYÖKYKYYN LIITTYVISTÄ ASIOISTA VOIDAAN KESKUSTELLA AVOIMESTI”

– Opin paljon uutta päiväkodin työtehtävistä. Hallinnollisten tehtävien hoito avarsi käsitystäni esimiehen työstä. Ennen kaikkea töihin pääsy madalsi sairauslomalta paluun kynnystä. Pysyin kärryillä siitä, mitä työpaikalla tapahtuu, Kaakkolahti sanoo.

– Kun uusi käytäntö viime keväänä tuli, hämmästelin tietysti itsekin sen soveltamista. Miten fyysisen vamman takia sairauslomalla oleva voi palata töihin, jossa on fyysisiä tehtäviä? Ohjeet mallin hyödyntämisestä olivat kuitenkin hyvät. Henkilöstö on suhtautunut myönteisesti tilanteisiin, kun joku on tuunatusti töitä tehnyt. Siitä on tietysti hyötyä, että työntekijän työpanosta saadaan edes osittain käyttöön, Turunen kertoo.

Turusen mielestä on vain huolehdittava siitä, että tuunatun työn jaksolle sovitaan tehtäväksi töitä, jotka hyödyttävät yksikön tavoitteita.

Tuunatun työn tavoitteena on muuttaa organisaation kulttuuria, että työkykyyn liittyvistä asioista voidaan keskustella avoimesti. Sen myötä luottamus henkilöstön ja esimiehen välillä vahvistuu. Turusen mielestä päiväkodin työ on luonteeltaan kokonaisvaltaista, jolloin omista voimavaroista puhutaan työssä. Miisa Kaakkolahden mielestä tuunatun työn jakso kuitenkin vahvisti tunnetta keskustelevasta työyhteisöstä.

– Itsellä on avoimempi olo. Kun työkaverit tietävät terveydestäni, tuntuu siltä, että tilanteeni ymmärretään ja otetaan huomioon, Kaakkolahti sanoo.

Kuvassa ylhäällä Satu Turunen ja Miisa Kaakkolahti

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 7 §

”TYÖTEHTÄVIEN HOITAMINEN TUUNAAMALLA ON VÄHENTÄNYT SAIRAUSLOMIEN KESTOA”

VAIKUTTAVAA TERVEYSJOHTAMISTA

Varhaiskasvatuksessa on saatu aikaan näkyviä tuloksia henkilöstön työkykyvyn ja terveyden kehittämisessä. Sairauspoissaolojen muutaman vuoden jatkunut kasvusuunta saatiin kääntymään, ja sairauslomien keskipituus on lyhentynyt. Työterveyden lääkärissäkäynnit ovat vähentyneet ja työterveyshuollon kustannukset laskeneet.

Esimiehet ovat tehneet johdonmukaista ja suunnitelmista terveysjohtamista. He kiinnittävät huomion pitkittyneisiin sairauspoissoloihin tai työntekijän alentuneeseen työkykyyn ja tekevät ratkaisuja tilanteen muuttamiseksi. Työhyvinvointiasiantuntija ja työterveyshuolto auttavat esimiestä tekemään johtopäätöksiä työhyvinvoinnin mittareista.

– Varhaiskasvatuspäälliköt käyttävät aiempaa enemmän aikaa päiväkodin johtajien kanssa työyksiköiden tilanteiden analysointiin. Esimiehet ovat saaneet ratkaisumalleja tilanteisiin henkilöstökeskuksen laatimista uusista toimintatavoista. Muun muassa tuunattua työtä on tehty 981 päivää vuonna 2016 sairauspoissaolopäivien sijasta. Työtehtävien osittainenkin hoitaminen tuunaamalla on lyhentänyt sairauslomien kestoa, varhaiskasvatuksen johtaja **Sole Askola-Vehviläinen** kertoo.

– Päiväkodin johtaja voi tarvita johtamistukea tai HR-asiantuntijan apua erityisen pitkien sairaustapausten ratkaisemiseen. Lopputuloksena voi olla uuden, paremmin soveltuvan urasuunnan aloittaminen tai joskus jopa työsuhteen päättäminen, työhyvinvointiasiantuntija **Kaisa Paajanen** kertoo.

Joskus terveysjohtamisen tukeminen voi olla työyhteisön tilan analysointiapua. – Päiväkotien tiimityön yksi erityispiirre on se, että ryhmän jäsenet kannattelevat herkästi toisiaan, niin hyvässä kuin huonossa. Esimies ei välttämättä huomaa, vaikka yksi tiimin jäsen ei selviä tehtävän vaatimuksista, kun muut ottavat vastuun. Silloin on vaarassa, että koko tiimin suorituskyky hiljalleen heikkenee, ja tilanteeseen on tehtävä muutos, Sole Askola-Vehviläinen kuvaa.

Avainajatus terveysjohtamisen taustalla on olemassa olevan työkyvyn hyödyntäminen. Työntekijä on harvoin kokonaan tai ei ollenkaan sairas. Terveysjohtamiseen asennoidutaan siten, että hyödynnetään yksilön käytössä olevat voimavarat. Siinä voittajia ovat työntekijät, työyhteisö, lapset ja heidän vanhempansa.

Kuvassa Sole Askola Vehviläinen ja Kaisa Paajanen

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 7 §

Kokeilussa esimies voi myöntää aiemmin käytössä olleen kolmen päivän sijasta viisi päivää sairauslomaa ilman työterveyshuollon todistusta. Kokeilu alkaa vuonna 2017 ja koskee varhaiskasvatusta. Kokeilun perusteella arvioidaan toimintatapaa.

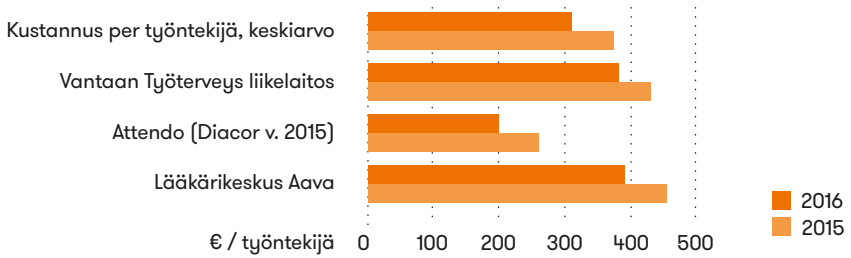
Työhyvinvointiasiantuntijat tekivät terveys- ja turvallisuusjohtamisen käyntejä toimialojen esimiesten luokse kaupunkitasolla yhteensä 277 (141 käyntiä vuonna 2015).

RATKAISUJA TYÖSSÄKÄYNNIN JATKAMISEKSI

Vuoden 2016 aikana työhyvinvoinnin asiantuntijat olivat mukana selvittämässä yhteensä 221 työntekijän työssä jatkamisen mahdollisuuksia. Työhyvinvointiasiantuntija oli esimiehen tukena työntekijän työkyvyn säilyttämisen seurannassa yli puolessa tapauksista. Suuressa osassa tapauksia työntekijällä oli ensimerkkejä työkyvyn heikkenemisestä tai tämän työtä oli jo muokattu, mutta työkyvyn riittävyys työntekijän nykytehtäviin oli silti epävarmaa. Vuoden 2016 lopussa 41 henkilöä oli ammatillisessa kuntoutuksessa tai työskenteli osasairauspäivärahalla. 12 henkilön osalta etsinnässä oli uusi työ, 22 oli siirtynyt uuteen työhön ja 54 pystyi jatkamaan entisessä työssään. Kahdeksalle henkilölle oli myönnetty eläke tai he odottivat eläkepäätöstä. 14 henkilön osalta terveydentilan vuoksi ei vielä voitu ottaa kantaa työssä jatkamisen mahdollisuuksiin.

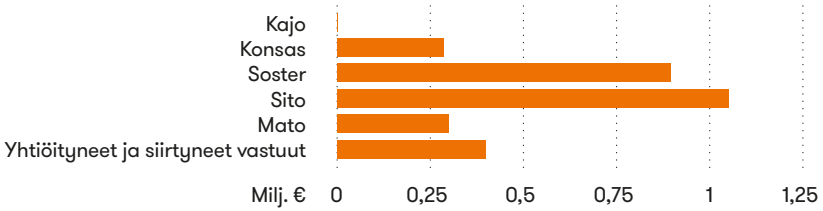
Kevan raportin mukaan vuonna 2016 kaupungille tehtiin 74 ammatillisen kuntoutuksen ennakkopäätöstä. Määrä väheni 24 prosenttia vuodesta 2015. Hylättyjä hakemuksia oli 17 prosenttia, mikä on viisi prosenttiyksikköä enemmän kuin edellisvuonna. Yleisin ammatillisen kuntoutuksen toimenpide Vantaalla oli edelleen työkokeilu (56) ja toiseksi yleisin koulutus (4). Ennakkopäätökset johtivat varsin hyvin ammatillisen kuntoutuksen toimenpiteisiin.

Työterveyshuollon kustannukset

Aava vastasi pelastuslaitoksen, Attendo sivistystoimen (poislukien varhaiskasvatus) ja Vantaan Työterveys liikelaitos muiden toimialojen sekä varhaiskasvatuksen työterveyshuollosta.

Ennenaikaisesta eläköitymisestä aiheutuneet kustannukset

Varhemaksut olivat yhteensä 2,9 miljoonaa euroa. 90,6 prosenttia eläkkeistä oli vanhuuseläkkeitä.

Vantaa osallistui Kevan kaarilaskuriin ja pilottiin, jossa pohdittiin työkyvyttömyyteen liittyviä ilmiöitä. Laskurin avulla tarkastellaan työkyvyttömyyden tunnuslukuja ja indikaattoreita. Vantaan luvut olivat muihin suuriin kaupunkeihin verrattuna hyvät, mikä kertoo siitä, että Vantaalla on tehty pitkään ja laaja-alaisesti työtä sairauspoissaolojen ja työkyvyttömyyden ennaltaehkäisemiseksi ja terveys- ja turvallisuusjohtamisen edistämiseksi. Viisi indikaattoria (mm. varhemaksut ja tapaturmamaksut) oli Vantaalla verrokkeja paremmalla tasolla. Sen sijaan sairauspoissaolokustannukset verrattuna henkilöstömenoihin olivat Vantaalla korkeammat kuin verrokeilla. Työtä siis vielä riittää. Terveys- ja turvallisuusjohtamista tulee kehittää tiedolla johtamisen avulla, mihin apunsa tuo keväällä 2017 käyttöön otettava Kompassi-raportointijärjestelmä. Lisäksi terveysjohtaminen on nostettava aiempaa tärkeämmäksi johtamisen osa-alueeksi ja esimiesten terveys- ja turvallisuusjohtamisen osaamista tulee edelleen vahvistaa.

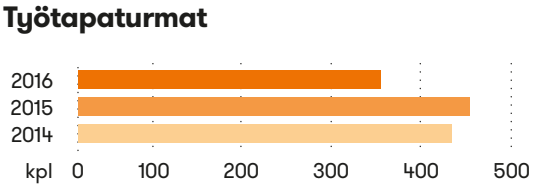
LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 7 §

HANKKEITA TERVEYDEN EDISTÄMISEKSI

Mun Elämä -hanke aloitettiin tammikuussa 2016 henkilöstön työkyvyn ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Hankkeen toteutuksesta vastaa Pääkaupunkiseudun selkäyhdistys. Hankkeessa annetaan yksilö- ja ryhmäohjausta ja -tukea niska- ja hartiaseudun vaivoihin, liikkumattomuuteen, painonhallintaan ja stressinhallintaan. Vuoden 2016 aikana aloitti kaksi ryhmää, joissa oli yhteensä 240 osallistujaa.

Vantaan kaupungin henkilöstölle järjestetään tuettua henkilöstöliikuntaa aikuisopiston ja liikuntapalveluiden tuottamana. Vuonna 2016 yhteensä 297 Vantaan kaupungin työntekijää osallistui henkilöstökeskuksen tukemiin henkilöstöliikunnan kursseihin (63 kurssia). Alkusyksystä kaupungin työsuojeluhenkilöstö ja liikuntapalvelut olivat mukana toteuttamassa vantaalaisille ja kaupungin henkilöstölle suunnattua oman terveydentilan testaustapahtumaa.

Henkilöstön hyvinvointia edistetään tarjoamalla alennushintaisia pääsylippuja kulttuuritapahtumiin. Teattereihin ja oopperaan myytiin henkilöstölle vuonna 2016 yhteensä 1 644 lippua ja elokuviin 680 lippua. Henkilöstön hyvinvointia tuettiin myös toteuttamalla Vantaan seurakuntayhtymän kanssa vuonna 2016 viisi hiljaisuuden iltapäivä -tapahtumaa ja yksi hiljaisuuden viikonloppuretriitti.

Suurin osa tapaturmista johtuu liukastumisista ja kaatumisista.

TYÖTURVALLISUUS PARANI

Vuonna 2016 otettiin käyttöön systemaattinen työtapaturmien tutkinta sekä tehostettiin turvallisuushavaintojen tekemistä työtapaturmien vähentämiseksi. Tavoitteeksi asetettiin, että esimiehet tutkivat kaikki työssä tapahtuneet ja poissaoloihin johtaneet tapaturmat. Tutkinnan myötä toivottiin löydettävän keinot vastaavanlaisten tapaturmien välttämiseksi jatkossa. Vastuu tapaturmien tutkinnasta on esimiehellä, ja työsuojeluvaltuutettu ja työhyvinvointiasiantuntija opastavat toimintatavan käyttöönotossa ja tukevat tutkinnassa. Pienemmillä toimialoilla tutkintatavoite toteutui täysin. Suuremmilla toimialoilla toiminta käynnistyi kattavammin vasta loppuvuodesta. Kaupunkitasoisesti tavoite toteutui vuoden 2016 osalta 72 prosenttisesti.

Turvallisuushavaintoja (vaaratilanne, läheltä piti, uhka, väkivaltatilanteita tai muu havainto) tehtiin vuonna 2016 lähes 2 200 kappaletta (vuonna 2015 yhteensä 1 900). Turvallisuushavaintojen tavoitteena on löytää parannusehdotuksia vaaratilanteen poistamiseksi jo ennen kuin varsinaista tapaturmaa aiheutuu.

Vuonna 2016 vakuutusyhtiöön ilmoitettujen työssä tapahtuneiden työtapaturmien määrä väheni verrattuna edellisvuoteen. Lisäksi turvallisuushavaintojen tekemismahdollisuuden myötä vaaratilanteet, joissa ei ole varsinaista tapaturmaa sattunut, on voitu kirjata erilleen tapaturmailmoituksista. Vuonna 2016 työtapaturmia ilmoitettiin 357, kun vuonna 2015 niitä sattui 462.

Kaupungin yhteistoimintaryhmä muodostaa Vantaan työsuojelutoimikunnan. Yhteistoimintaryhmä kokoontui 11 kertaa vuoden aikana. Kokouksissa käsiteltiin säännöllisesti työsuojeluasioita sekä sote- ja maakuntauudistusta. Työturvallisuus tutuksi -teemalla kokouksissa esiteltiin eri toimialojen hyviä käytänteitä ja esimerkiksi tapaturmien tutkintaa. ◆

”TYÖTAPATURMIEN ILMOITUSTEN MÄÄRÄ VÄHENI”

TAVOITE 2017:

Sairauspoissolot vähenevät kaupunkitasolla tasolle 4,0 prosenttia. Kaikki eVälke-keskustelut käydään ja tutkittavaksi määritellyt tapaturmat tutkitaan sataprosenttisesti.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 7 §

> NYT TIEDÄN, MITEN HARJOITTELU ON TAVOITTEELLISTA”

TERVEELLISEMPI ARKI

Niina Mennander lähti hyvinvointia edistävään Mun Elämä -hankkeeseen, koska hän kaipasi elämäntapoihinsa ryhtiä ja säännöllistä liikuntaharrastusta.

– Elän vaihetta, että lapset ovat kasvaneet isoiksi ja iltapainotteinen sosiaaliohjaajan työ täyttää arkeani. Olen käynyt kuntosalilla aina jossain sopivassa välissä, mutta ilman sen kummempaa ohjausta tai tavoitteita. Kaipasin kohennusta lihaskuntooni, Niina Mennander kertoo.

Mun Elämä -hankkeen toinen valmennusryhmä, yhteensä 118 Vantaan kaupungin työntekijää, aloitti terveellisten elämäntapojen muutoksen viime syksynä. Hankkeen tavoitteena on tukea henkilöstön hyvinvoinnista huolehtimista ja ylläpitää ja parantaa työkykyä. Tähänastisten hyvinvointietujen rinnalla hanke tarjoaa uudenlaisen avauksen: se houkuttelee terveellisten elämäntapojen pariin niitä, jotka tarvitsevat erityistä tukea elämäntapojen muutokseen.

– Kuulin Mun Elämä -hankkeesta työkaveriltani ja löysin lisätietoa intrasta. Lähdin mukaan tavoitteenani säännöllisempi ja tavoitteellisempi liikunnan harrastaminen.

Mun elämä -hankkeessa osallistujat jaetaan pienryhmiin tavoitteidensa ja riskitekijöiden perusteella. Pienryhmässä osallistujat saavat kohdistettua tukea liikunnan aloittamisessa, tuki- ja liikuntaelinten vahvistamisessa, painonhallinnassa tai stressinhallinnassa. Osallistuminen vaatii motivaatiota ja sitoutumista hankkeen toimintaan vuoden ajaksi.

Mennanderille hyödyllisintä on ollut kuntosaliohjaus.

– Nyt tiedän, miten välineitä käytän ja miten harjoittelu on tavoitteellista.

Osallistumiseen kuuluu hyvinvointivalmentajan ohjaustapaamiset, pienryhmätoiminta ja hyvinvointiaiheisia luentoja. Lisäksi on mahdollista osallistua ohjattuun liikuntaan ja tsemppipäiviin. Hankkeeseen osallistujien kesken voi verkostoitua jakaa onnistumisen kokemuksia ja saada tukea omille tavoitteille hyvinvointisovelluksessa.

Mennander on päässyt tavoitteeseensa säännöllisestä liikunnasta.

– Liikunta tuottaa minulle nyt iloa, ja liikunnan pariin kannustaa seura. Meitä on kolmen naisen porukka, ja tavoitteena on edelleen kerran viikossa ulkoilu.

Kuvassa työhyvinvointiasiantuntija Heli Leander ja Niina Mennander.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 7 §

YHTEISTYÖTÄ JOHTAMISEN JA TYÖYHTEISÖJEN KEHI

Henkilöstökeskuksen työnantajapalvelut tarjoaa palveluja kaupungin esimiehille ja työyhteisöille ja huolehtii kaupungin henkilöstön ja työyhteisöjen kehittämisen tuesta. Henkilöstökeskus vastaa palkkausjärjestelmistä ja muista keskitetyistä työmarkkina-asioista, palkanlaskennan ja henkilöstöhallinnon järjestelmien kehittämisestä ja tilaa työterveyspalvelut kaupungin henkilöstölle.

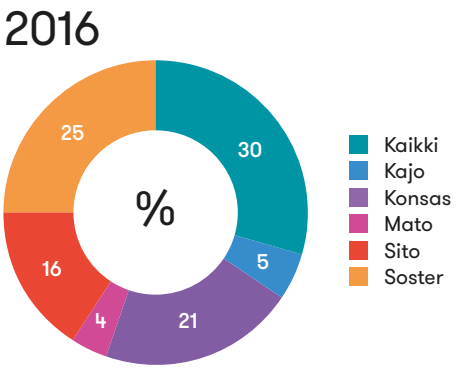
KEHITTÄMISTÄ TARPEESEEN

Toimialojen tulosalueet ja henkilöstökeskuksen työnantajapalvelut tekevät yhteistyötä johtamisen sekä esimiestyön ja työyhteisöjen kehittämisessä. Henkilöstökeskuksen kehittämisen asiakkuusvastaavat ovat keränneet tulosalueilta kehittämistarpeita osaamisen ja johtamisen kehittämiseen liittyen. Näin tarjottavat palvelut kohdistuvat mahdollisimman hyvin kulloiseenkin tilanteeseen. Asiakkuusvastaavan tehtävänä on siis tukea tulosalueita osaamisen johtamisen ja kehittämisen sekä henkilöstön ja johtamisen arvioinnin prosesseissa.

Henkilöstökeskus kilpailutti kaupunkitasolla vuoden 2016 aikana strategiset johtamisen, esimiestyön ja työyhteisöjen kehittämiskumppanit. Kilpailutuksen myötä luotiin kumppaneiden muodostama kehittäjäpooli, josta löytyy palveluntuottajia eri kehittämisteemoihin. Eri palveluntuottajien osaamista voidaan käyttää samassakin hankkeessa yhtäaikaisesti. Lisäksi kilpailutettiin työnohjauksen palveluntuottajat, mikä kattaa sekä työyhteisön ja esimiestyön työnohjauksen että asiantuntija- ja asiakastyön työnohjauksen. Työnohjauksessa on mahdollista käyttää ammattitaitoisen valmentajan apua esimiestyön ja työyhteisöjen kehittämiseen.

Osaamisen johtamisen vuositasoinen suunnittelu tapahtuu toimialoilla tehtävien kehittämis- ja koulutussuunnitelmien pohjalta. Koulutuskumppanina Vantaan kaupungilla on Metropolia ammattikorkeakoulu, jonka kanssa tulosaluekohtaiset koulutusohjelmat laaditaan tarpeiden pohjalta. Tämän toimivan käytännön osalta vahvistettiin yhteistyötä ja laadittiin tiettyjen tulosalueiden kanssa aiempaa laajempia tarvelähtöisiä koulutusohjelmia. Metropolian palveluihin tyytyväisten osuus oli noussut edellisvuoteen verrattuna ja se oli 86 prosenttia käyttäjistä. Erityisesti toimialat olivat tyytyväisiä koulutussuunnittelun laatuun, kouluttajiin ja palveluntuottajan asiakaspalveluasenteeseen.

HR-asiantuntijoiden asiakastyön jakautuminen

Asiakastyöstä valtaosa on konsultointia ja valmentamista.

ASIANTUNTIJA-APUA, KONSULTOINTIA JA SPARRAUSTA

Henkilöstökeskus seuraa tuottamansa HR-asiakastyön jakautumista toimialoille. Asiakastyöstä 30 prosenttia on kaupunkitasoista, 25 prosenttia tehdään sosiaali- ja terveystoimeen, 21 prosenttia konserni- ja asukaspalveluiden toimialalle, 15 prosenttia sivistystoimeen ja loput muille toimialoille. Konsaksen suuri osuus selittyy sillä, että henkilöstökeskus toimii myös toimialan henkilöstöyksikkönä.

Henkilöstökeskus on mukana kaupungin tytäryhtiöiden henkilöstöasioiden omistaja-

> 99 ASIAKKUUSVASTAAVAN TEHTÄVÄNÄ ON TUKEA TULOSALUEITA”

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 7 §

TTÄMISEKSI

ohjauksessa ja antaa lisäksi yhtiöille HR-asiantuntijapalveluja. Palvelusopimusten perusteella vuoden 2016 aikana henkilöstökeskus konsultoi kolmen yhtiön johtoa, konsultointia annettiin yhteensä 160 tuntia. Konsultointi liittyi pääosin työsuhdeasioihin, mutta myös johtamisen konsultointiin ja rekrytointiin.

Pääluottamusmiehet ja henkilöstöjohtaja pitivät vuoden aikana 10 yhteistoiminnallista kokousta. Vuoden aikana teemoina olivat mm. varhaiskasvatuksen sairauspoissaolokäytäntökokeilu vuonna 2017, tasa-arvosuunnitelma ja yhdenvertaisuussuunnitelma vuodelle 2017, normitetun toimeentulotuen uudelleensijoitukset, Osuma-järjestelmä, kilpailukykysopimuksen toimeenpano Vantaalla sekä palkkausjärjestelmiin liittyvä kehittämistyö.

HR VAHVISTUU

Henkilöstökeskuksen sisäisenä kehittämistyönä toteutettiin vuoden 2016 aikana arvoprosessi. Työskentelyssä henkilöstökeskuksen työnantajapalveluiden henkilöstö havainnoi kaupungin arvojen toteutumista omassa työssään. Yhteisen työn avulla lisättiin yhteisöllisyyden tunnetta ja me-henkeä. Työ huipentui arvokäytävä-työskentelyyn, jossa jokainen työyhteisön jäsen yksilönä syventyi arvoprosessin merkityksellisimpään työvaiheeseen ja siitä syntyneeseen kokemukseen tai oivallukseen. Prosessin pohjalta syntyi myös yksikön yhteiset kiteytykset siitä, millaista työyksikön arvojen mukainen toiminta parhaimmillaan on. Työskentely näkyi yksikön Kunta10-tuloksissa positiivisena kehityksenä.

Kaupunki toteuttaa vuosittain kyselyn sisäisten palveluiden laadusta. Vuoden 2016 asiakastyytyväisyyskyselyssä henkilöstökeskuksen saamat erittäin hyvät arviot olivat pysyneet ennallaan tai kehittyneet myönteiseen suuntaan lähes kaikilla kyselyn osa-alueilla. Parhaat arviot antoivat sivistystoimen ja kaupunginjohtajan toimialan esimiehet/päälliköt/johtajat. Sisäisten asiakaspalveluiden laadun kehittämiseen ei ole erityistä tarvetta, vaan haasteena on säilyttää hyvä taso ja pyrkiä lisäämään itsearviointia tulosalueella.

> **99 SISÄINEN ASIAKASTYYTYVÄISYYS HENKILÖSTÖKESKUKSEN PALVELUIHIN ERINOMAISELLA TASOLLA”**

Henkilöstökeskuksen johtoryhmä on ollut mukana yhtenä osallistujana toimintakulttuurin muutokseen tähtäävässä kaupungin johtoryhmien valmennuksessa. Tomuta-valmennus käynnistyi elokuussa ja jatkuu kevään 2017. Henkilöstökeskus on asettanut tavoitteeksi vahvistaa entisestään valmentavaa suorituksen johtamista sekä henkilöstön itsensä johtamisen taitoja.

JÄRJESTELMÄT MUUTTUVAT AJASSA

Henkilöstökeskus on kehittänyt kaupungin nykyistä henkilöstö- ja palkkahallinnon tietojärjestelmää yhteistyössä Helsingin ja Espoon kaupunkien kanssa. Tavoitteena on tietojärjestelmän teknologian ja toiminnallisuuksien kehittäminen 2020-luvun vaatimuksia vastaavaksi. Mittavassa kehittämistyössä ollaan kutakuinkin puolessa välissä ja työ jatkuu vielä kaksi seuraavaa vuotta.

Henkilöstökeskus on osallistunut myös kaupungin tiedolla johtamisen raportointijärjestelmän, Kompassin, suunnitteluun. Raportointijärjestelmään toteutetaan ensimmäisessä vaiheessa neljä HR-mittaria: henkilöstömäärä, henkilötyövuodet, maksetut palkat ja terveysperusteiset poissaolot. Vuoden 2017 keväällä tapahtuvaa käyttöönottoa on valmisteltu kuluneen vuoden aikana. Samanaikaisesti on tehty jo määrittelyjä seuraavista raportoinnissa käyttöön otettavista HR-mittareista. ◆

TAVOITE 2017:
HR-tuki on vaikuttavaa ja tukee kaupungin strategisten päämäärien toteutumista johtamisessa.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 7 §

FÖRNYELSE AV VERKSAMHETSKULTUREN, LIKSOM UTVECKLINGSMETODERNA

Antalet anställda hos staden var 10 586 personer. De anställdas åldersstruktur har blivit en aning yngre. Staden hade 1796 lediga arbetsplatser år 2016. Antalet arbetssökanden ökade med ca 3 procent jämfört med året innan, även om antalet lediga arbetsplatser minskade. Under året arbetade 2 500 personer på arbetsplatser i Vanda som de fått via bemanningsbolaget Seure.

Seure medförde flexibilitet till personalresurserna inom småbarnspedagogiken.

Kompetensutvecklingen genomförs enligt personal- och utbildningsplanerna. Yrkeshögskolan Metropolia fungerade i över ett år som personalutbildningens samarbetspartner. Skolan ordnade totalt 259 utbildningar. Nya molntjänster togs i bruk i utbildningarnas administration. I och med molntjänsterna finns all information om ordnandet och uppföljningen av utbildningarna på ett ställe.

År 2016 konkurrensutsattes utvecklingsparterna på stadsnivå. Chefsutbildningarna kompletterades med ett examensprogram, yrkesexamen för närchefer. Dessutom startades två nya grupper inom coachningen Som chef i Vanda. Inom den strategiska coachningen för ledningsgrupperna inleddes ett utbildningsprogram som förbereder för förändringar i verksamhetskulturen.

Enligt resultaten i personalenkäten (Kommun 10) som genomfördes under 2016 har de anställdas tillfredsställelse med arbetet förbättrats. Ledningens och arbetsenhetens verksamhet fick ännu bättre betyg än tidigare. De anställda upplever att de klarar av omvandlingarna i arbetet bättre än förut och att förändringsledningen fungerar bättre.

Personalens belöningar är bundna till att de mål som stödjer balanserings- och skuldprogram för ekonomin uppnås. Metoder för penningbelöningar som används i staden är personligt tillägg, resultatbonus, incitamentbaserade belöningar och specialarvoden. Staden belönar dessutom arbetsenheter som utvecklat sin verksamhet och kundorienteringen under året.

Sjukfrånvaron ökade något i jämförelse med året innan och sjukfrånvaroprocenten var 4,55. En viktig utvecklingsåtgärd för hälsofrämjande ledarskap som infördes under året var verksamhetsmodellen för personanpassat arbete (tuunattu työ). Oavsett tillfällig sjukdom kan arbetstagaren utföra eget eller annat arbete i egen takt, ifall det inte påverkar tillfrisknandet. Under året utfördes personanpassat arbete av 259 anställda vid Vanda stad och antalet dagar för personanpassat arbete uppgick till 3626 totalt. ◆

Tunnusluku	2012	2013	2014	2015	2016
Palvelussuhteiden lukumäärä	10 298	10 319	10 432	10 506	10 586
Vakinaisia %	82,4	82,3	82,0	81,6	82,2
Naisten osuus henkilöstöstä %	79,7	79,7	79,8	80,1	80,2
Naisten osuus johtotehtävissä %	48,0	44,2	46,5	50,0	47,6
Keski-ikä (ylemmällä rivillä koko henkilöstön ja alemmalla rivillä vakituisen henkilöstön keski-ikä)	44,6	44,7	44,7	44,7	44,7
	46,0	46,0	46,1	46,1	46,0
Keskimääräinen palvelusaika, vuotta (vakituinen henkilöstö)	12,7	12,6	12,6	12,5	12,3
Lähtövaihtuvuus % (vakituinen henkilöstö)	5,8	6,4	5,7	5,4	6,2
josta eläkkeelle siirtyneet”	1,9	2,4	1,9	2,2	2,3
Eläkeikä	62,9	62,6	63,1	62,9	63,5
Vanhuuseläkkeiden osuus %	84,0	78,9	84,6	83,2	90,6
Koulutustasomittain	5,5	5,6	5,7	5,8	5,9
Korkeakoulutaso %	47,9	50,0	51,1	53,3	54,7
Josta ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneita %	57,0	57,8	58,1	58,5	59,1
Maahanmuuttajia % (virallisesta henkilöstömäärästä)	3,5	3,6	3,9	4,0	4,4
Terveysperusteiset poissaolot %	4,3	4,4	4,6	4,5	4,6
Terveysperusteiset poissaolot (päivää/henkilötyövuosi)	15,8	16,2	16,7	16,5	16,6
Palkkasumman kasvu %	3,6	1,3	1,5	1,9	2,1

Tunnusluvut on esitetty ilman työllistettyjä kaupunkiin nähden. Eli, jos henkilö on vakituinen, mutta poiminta-ajankohtana on hoitanut sijaisuutta, hänet luokitellaan vakituiseksi. Tiedot on poimittu ajankohdasta 31.12.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 7 §

Vantaan kaupunki
Henkilöstökeskus

Työnantajapalvelut
Asematie 7, 01300 Vantaa

Henkilöstöpalvelut
Kultarikontie 1, 01300 Vantaa

Galleria K:n koulutustila
Asematie 7, 01300 Vantaa

8 § Ympäristöraportti kevät 2016 - kevät 2017

VD/331/11.00.05.00/2014
HP/KR/LMM/TKR/JB

Vantaan kaupungin ympäristökeskuksen vuosittain julkaisema ympäristöraportti on valmistunut. Ympäristöraporttiin on kerätty vuoden 2016 ja kevään 2017 hyviä toimintatapoja ja kestävää kehitystä tukevia hankkeita Vantaalla. Lisäksi raportti sisältää vuoden 2015 ja osittain myös vuoden 2016 kestävän kehityksen indikaattorit ja ympäristötilinpidon sekä kaupungin ympäristöohjelman 2013–2016 vuoden 2016 seurannan.

Ympäristöraportti on ohjelmakauden viimeinen ja siinä tarkastellaan myös koko ohjelmakauden tavoitteiden toteutumista. Nyt päättyneen ympäristöohjelmakauden jälkeen kaupungin ympäristötyötä lähdetään kehittämään kohti resurssiviisautta. Käynnissä on resurssiviisaan tiekartan laadinta, jonka toimenpiteiden ja tavoitteiden kerääminen on aloitettu työpajoissa. Resurssiviisaus on resurssitehokkuutta kokonaisvaltaisempi käsite. Se tarkoittaa kykyä käyttää luonnonvaroja harkitusti hyvinvointia ja kestävää kehitystä edistävällä tavalla, mukaan lukien kiertotalous. Tiekartta otetaan käyttöön vuoden 2018 alussa.

Ekologisen kestävyyden säilyttäminen kaupungissa on Vantaan ympäristöjohtamisen keskeinen tavoite. Vantaan kaupunki on mukana useissa energiansäästöön tai muutoin kestävään kehitykseen tähtäävissä hankkeissa yhteistyössä muiden kaupunkien ja eri alojen tutkimuslaitosten kanssa. Kestävän kehityksen periaatteet näkyvät niin koko kaupungin toimissa kuin yksittäisissä työpajoissa tai koulutus- ja neuvontatapahtumissa.

Vantaan kokonaiskasvihuonekaasupäästöt sekä asukaskohtaiset päätöt ovat laskeneet koko ohjelmakauden ajan. Ennakkotietojen mukaan Vantaan asukaskohtaiset kasvihuonekaasupäästöt laskivat vuonna 2016 yhteensä kahdeksan prosenttia vuoteen 2015 verrattuna. Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen ja hiilineutraaliuden saavuttaminen on kirjattu kaupungin ympäristöpolitiikkaan 2012–2020. Uuden resurssiviisaan tiekartan laadinnan yhteydessä myös nämä tavoitteet määritellään uudelleen.

Ympäristötietoisuuden ja ympäristöjohtamisen kehittäminen

Ympäristöohjelman tavoitteiden mukaan ympäristötietoisuutta vahvistamalla ohjataan työntekijöitä, asukkaita ja muita sidosryhmiä ympäristövastuulliseen toimintaan. Ympäristöjohtamisen kehittämisen tavoitteena on ympäristöjohtamisen osaamisen lisääminen ja ympäristöjohtamisen nivominen osaksi johtamisjärjestelmää.

Ympäristöviestintä tehostui koko ympäristöohjelmakauden ajan. Myös näyttelyiden järjestäminen yleistyi ja Vantaa-infojen tiloja hyödynnettiin tässä yhteydessä uudella tavalla. Sosiaalisen median käyttö viestintäkanavana vilkastui ja laajeni. Ympäristöön liittyvät teemavuodet lisäsivät kaupunkilaisten tietoisuutta ympäristöstään. Vuoden 2016 teemana oli purot ja joet ja vuonna 2017 teemaksi valittiin lähimetsät. Ympäristöjohtamisen koulutus eteni hieman ohjelmakauden loppupuolella.

Kevennetty ympäristöjärjestelmä, Ekokompassi, otettiin käyttöön useissa yrityksissä. Vuonna 2015 Ekokompassi myönnettiin kaupungin toimitiloihin Kielotie 14:än, ja vuotta myöhemmin Vantaan työterveyslaitos Oy sai sertifikaatin.

Materiaali- ja energiatehokkuuden parantaminen

Materiaali- ja energiatehokkuuden parantamisella säästetään luonnonvaroja ja hillitään ilmastonmuutosta. Tehostamalla tilojen käyttöä ja kehittämällä ympäristökriteerien käyttöä hankinnoissa ja elinkaariarviointia investoinneissa voidaan vähentää energiankulutusta ja haitallisia ilmastovaikutuksia. Kuntalaisten ja muiden sidosryhmien energianeuvontaa tehostetaan ja työntekijöitä neuvotaan energiansäästötoimenpiteissä.

Ympäristöohjelmakaudella kuntalaisten ja sidosryhmien energianeuvontaa ja tiedotusta ilmastoasioista on tehostettu. HSY:n kuluttajien energianeuvontahanke Asiaa siirrettiin hankkeen

loputtua vuoden 2017 alussa Ilmastoinfoon. Ilmastoinfo kosketti useita vantaalaisia kampanjoillaan vuosittain. Vuonna 2016 he olivat mukana seitsemässä tapahtumassa Vantaalla.

Led-valaisimien asennuksia on jatkettu vuosittain. Led-valaisimia oli vuoden 2016 lopussa yhteensä 9 968 kpl, ja niiden osuus oli noin 24 % ulkovalaisimien määrästä. Vuonna 2016 energian kulutus oli 17 504 321 kWh ja energiakustannukset olivat 1 416 042 euroa. Ajoneuvojen yhteiskäyttö on toiminnassa varikon kautta. Lisäksi yhteisautokäyttöä on kokeiltu Leijassa, ja Leijaan on tulossa yksi sähköauto yhteiskäyttöön.

Tavoitteena ollut ilmasto- ja ympäristövaikutusten kevyen arvioinnin käyttöönotto ei ohjelmakaudella edennyt toivotusti. Asiaa kehitetään kuutoskaupunkien yhteistyönä, ja tällä hetkellä seurataan Helsingin ja Turun pilotteja (infra ja talonrakennus). Helsingin malli hyväksyttiin Helsingin yleisten töiden lautakunnassa 2016 alussa. Kestävän rakentamisen ohje on käytössä kaupungin rakennusten kaikissa suunnittelukohteissa. Ohjeiden pohjana on kaupungissa laadittu lähes 0-energiakonsepti.

Hankintakeskuksen kilpailuttamissa hankinnoissa noin 60 prosentissa käytetään jo tällä hetkellä ympäristökriteerejä, kuten ympäristömerkkien mukaisuutta sekä ajoneuvojen päästömääriä ja laitteiden energialuokkia. Hankintaohjeita ollaan päivittämässä ja tekeillä on myös vastuullisten hankintojen tiekartta.

Sähköisten kokousten pitäminen ja Skypen käyttö on yleistynyt. Kauden aikana uusien työntekijöiden perehdyttämisoppaaseen lisättiin ympäristöasiat, ja kauden lopulla myös koulutus ympäristöasioista esimiehille edistyi. Ekotukitoiminta on vakiintunut kaupunkiin.

Pilvitulostuspalvelu ja palveluun sisältyvät tulostuslaitteet otettiin käyttöön kaikilla Vantaan toimialoilla, A-Tulkkaus Oy:ssä, Vantaan työterveys ja Suun terveydenhuollon liikelaitoksissa sekä Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksessa.

Ilmastonmuutokseen sopeutuminen

Ilmastonmuutoksen sopeutumistoimilla varaudutaan sään ääriolosuhteisiin. Tulva- ja hulevesien hallinnan tehostamisella varaudutaan kasvavan sademäärän ja yleistyvien rankkasateiden myötä lisääntyviin tulviin. Ekosysteemien toiminta pyritään varmistamaan säilyttämällä ja kehittämällä.

Tulvariskien määrittelyä jatketaan edelleen purojen kunnostusohjelmatyön yhteydessä. Turvariskien määrittely kiinteistöjärjestelmään aloitetaan 2017. Rakennusluvan yhteydessä on annettu ohjeistusta hulevesien johtamisesta, ja lupahakemukseen on liitettävä selvitys vesien johtamisesta. Viheralueita on kehitetty sietämään sään vaihteluita, ja kasvillisuuden käytön linjaukset hyväksyttiin alkuvuodesta 2016.

Sopeutumiseen liittyvät asiat on sisällytetty valmiussuunnitelmiin päivitysten yhteydessä. Muutokset on lisätty maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan sekä sosiaali- ja terveystoimen valmiussuunnitelmiin 2015. Sopeutuminen on myös mukana vastahyväksytyssä kaupungin kriisiviestintäohjeessa ja tekeillä olevassa yhdyskuntatekniikan valmiussuunnitelmassa. Lisäksi sopeutuminen on osana HSY:n vesihuoltolain mukaista varautumissuunnitelmaa 2016.

Ekotehokas kaupunkirakenne

Maankäytön suunnittelu, ja siinä erityisesti alueiden käytön suunnittelu, on yksi tärkeimmistä työkaluista ilmastonmuutoksen hillinnässä ja ilmastonmuutokseen sopeutumisessa. Yhdyskuntarakenne ja liikenteen ratkaisut vaikuttavat pitkälle tulevaisuuteen ihmistoiminnoista aiheutuvien päästöjen määrään. Ekotehokkaan kaupunkirakenteen kehittämiseen tähtäävillä toimenpiteillä luodaan eheä ja tiivis yhdyskuntarakenne. Joukkoliikenteen sekä kävelyn ja pyöräilyn edellytysten parantaminen vähentää tarvetta yksityisautoiluun. Ohjelman tavoitteiden mukainen asemanseutujen täydennys- ja uudisrakentaminen on nostanut rakennustehokkuutta muutaman vuoden ajan eniten. Asuntorakentaminen on ollut voimakkainta Tikkurilassa.

Ilmastovaikutuksien arviointia kaavoituksessa on viime vuonna tehty Keko-laskurilla ja aikaisemmin myös muita laskureita on kokeiltu. Vuonna 2016 kasvihuonekaasupäästöt arvioitiin 11 eri suunnitelmassa. Keko-laskennat tulokset on raportoitu kaavaselostuksissa, mutta arviointi ei ole vaikuttanut kaavan.

Vantaan liikennepoliittinen ohjelma (Valo) hyväksyttiin alkuvuodesta 2016. Telinepaikkoja oli vuoden 2016 lopussa 2 303 pyörälle, ja telineistä oli runkolukittavia suurin osa, eli 2 141 kappaletta. Pyöräilyn laatureitin Tikkurila–Korso katusuunnitelmat on laadittu. Laatureittiverkon toteutusjärjestys ja yhteydet Helsinkiin ovat tarkentuneet. Lisäksi on laadittu pyöräilyn laatureittien mitoitusperiaatteet, joiden pohjana on Valon liikkumisalueet. Sähköautoilun edistämiseksi julkisia ja puolijulkisia latauspisteitä on rakennettu 14 kappaletta yhteistyössä Vantaan Energian kanssa.

Kestävä rakentaminen ja rakennusten käyttö

Energiatehokkuuden lisääminen ja laadun varmistaminen korostuvat jatkuvasti rakennusten suunnittelussa sekä uudis- ja korjausrakentamisessa. Rakentamisen ja rakennusten käytön ympäristökuormaan vaikuttavat energiatehokkuuden ohella rakennuksen sijainti, koko, materiaalit sekä huollettavuus ja kierrätettävyys. Kestävän rakentamisen ja kestävän rakennusten käytön tavoitteita edistetään Vantaalla seuraavasti: ohjataan ja tuetaan energiatehokasta uudis- ja korjausrakentamista, parannetaan kaupungin omien rakennusten energiatehokkuutta sekä selvitetään uusiutuvan energian käyttömahdollisuuksia.

Kestävässä rakentamisessa ja rakennusten käytössä korostuvat energiatehokkuuden lisääminen ja laadun parantaminen. Merkittävä puurakentamisen edistämiskohde, pohjoismaiden suurin puukerrostalo, valmistui Kivistön asuntomessualueelle.

Kaupungin kiinteistöjen Kiha-järjestelmän (kiinteistön hallintajärjestelmä) käyttöön suunnitellaan yhteisnäkymää, johon pyritään saamaan myös energiatietoa. Näin seuranta helpottuu. Avaimeen (kaupungin sisäinen intra) on myös tulossa yleisnäkymä energiatiedoista. Energiansäästötoimintaa on tehty näkyväksi muun muassa toimittamalla 200 kiinteistöön energiatodistuksen näkyville asetettavaksi. Yhteensä 50 todistusta lisää jaetaan piakkoin. Uusiin ja korjattaviin rakennuksiin tehdään paikalla tuotettua uusiutuvaa energiaa (aurinkosähkö ja -lämpö).

Ekosysteemipalvelujen toiminta ja ympäristöhäiriöiden vähentäminen

Riittävien virkistysalueiden ja ekosysteemipalveluiden toimivuuden turvaaminen ovat keskeisiä tekijöitä luotaessa viihtyisiä asuinalueita. Luonnon monimuotoisuus, mahdollisimman puhtaat pinta- ja pohjavedet, hyvä ilmanlaatu sekä meluhaittojen estäminen lisäävät asumisviihtyvyyttä ja edistävät terveyttä.

Luonnon monimuotoisuuden huomioon ottaminen suunnittelun ja rakentamisen yhteydessä on parantunut. Monimuotoisuuden seurantajärjestelmää on kehitetty ja toteutettu. Laajoja luontoselvityksiä on laadittu, esimerkiksi kääpä- ja liito-oravaselvitykset. Viherrakenneselvitys valmistuu keväällä 2017.

Pohjaveden tarkkailut jatkuvat säännöllisinä. Fazerin ja Valion tuotantolaitosten vedenhankinnalle tärkeän Fazerilan pohjavesialueen lähes 20 vuotta vanha suojelusuunnitelma päivitettiin vuonna 2015 vastaamaan nykytilannetta. Lisäksi Fazerilan pv-alueelle tehtiin uusi pohjaveden tarkkailusuunnitelma.

Tieliikennemelun torjuntaan liittyvät toimenpiteet etenivät vaihtelevasti. Hiljaisia päällysteitä (SMA 11) tehtiin vuonna 2016 yhteensä 3 590 m^2. Meluesteitä rakennettiin 200 metriä Pakkalaan vuonna 2015. Kaikki suunnitelman mukaiset nopeusrajoitusten alennukset on toteutettu.

Ympäristölautakunta 19.4.2017 § 12

Ympäristöjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle tiedoksi merkittäväksi.
Päätös:
Päätettiin ympäristöjohtajan esityksen mukaisesti.

———

Kaupunginhallitus 24.4.2017 § 19

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään esittää ympäristöraportti kevät 2016–kevät 2017 kaupunginvaltuustolle tiedoksi merkittäväksi.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginvaltuusto 8.5.2017 § 8

Kaupunginhallituksen esitys:
Päätetään merkitä ympäristöraportti kevät 2016–kevät 2017 tiedoksi.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite:
- Raportti 2016-2017

Muutoksenhakuohje: 4.1 Valituskielto

Lisätiedot: ympäristöpäällikkö Leena Maidell-Münster, puh. 0400 427 705
ympäristösuunnittelija Tina Kristiansson, puh. 050 314 5684
etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

VANTAAN YMPÄRISTÖRAPORTTI

KEVÄT 2016 - KEVÄT 2017

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 8 §

Vantaan ympäristöraportti. Kevät 2016 - kevät 2017
ISBN
Sarja: Vantaan kaupunki. Ympäristökeskus. Julkaisuja 2017
ISSN 2342-9453 (painettu)
ISSN 2342-9461 (verkkojulkaisu)

Julkaisija	Vantaan kaupunki/Ympäristökeskus
Tekijät	Tina Kristiansson ja Jarmo Honkanen
Kuvat	Vantaan kaupungin aineistopankki ja Vantaan ympäristökeskus
Kannen kuva	Sorsia katsomassa/Jaana Vasikkola
Taitto	Jarmo Honkanen

SISÄLLYS

1 JOHDANTO 4

2 VANTAAN KAUPUNKIORGANISAATIO 6

3 YLEINEN KEHITYS JA KEHITTÄMISHANKKEET 8

4 YMPÄRISTÖOHJELMAN TOTEUTUMINEN 16

4.1 Ympäristötietoisuuden ja ympäristöjohtamisen kehittäminen 16
4.2 Materiaali- ja energiatehokkuuden parantaminen 21
4.3 Ilmastonmuutokseen sopeutuminen 23
4.4 Ekotehokas kaupunkirakenne 24
4.5 Kestävä rakentaminen ja rakennusten käyttö 26
4.6 Ekosysteemipalvelujen toiminta ja ympäristöhäiriöiden vähentäminen 26

LIITTEET

LIITE 1 YMPÄRISTÖOHJELMAN TOTEUTUMISEN SEURANTATAULUKKO 27

LIITE 2 YMPÄRISTÖINDIKAATTORIT 38

LIITE 3 YMPÄRISTÖTILINPITO 42

LIITE 4 YMPÄRISTÖVALITUKSET 49

Kaupunginjohtajan katsaus

Vantaan kaupungin ympäristökeskuksen vuosittain julkaisemaan ympäristöraporttiin on koottu kaupungin ympäristöohjelman toteutuminen edelliseltä vuodelta sekä ekologisen kestävyyden indikaattorit. Lisäksi raportti kertoo niistä hyvistä käytännöistä, jotka ovat jälleen vieneet ympäristöasioita kestävään suuntaan kaupungissamme.

Raportti on ympäristöohjelmakauden 2013 - 2016 viimeinen, ja siinä tarkastellaan myös koko ohjelmakauden tavoitteiden toteutumista. Suurin osa ohjelman tavoitteista on toteutunut hyvin, osa on lähtenyt käyntiin ohjelmakauden loppupuolella.

Kasvihuonekaasupäästöt ovat vähentyneet koko ohjelmakauden, vaikkakin kaupungin toimenpiteet vaikuttavat niihin vain rajallisesti. Ilmastonmuutoksen lisäksi suurimmat ympäristöhaasteet ovat edelleenkin luonnonvarojen kestämätön käyttö ja luonnon monimuotoisuuden väheneminen. Uusia lähestymistapoja näiden haasteiden kohtaamiseen ovat resurssiviisaus, kiertotalous ja luontopohjaiset ratkaisut. Resurssiviisaus on resurssitehokkuutta kokonaisvaltaisempi käsite. Se tarkoittaa kykyä käyttää luonnonvaroja harkitusti hyvinvointia ja kestävää kehitystä edistävällä tavalla.

Vantaallakin ympäristöohjelmat korvataan jatkossa resurssiviisauden tiekartalla ja siitä johdetuilla toimialojen toimintaohjelmilla. Työ on jo alkanut, ja tavoitteita ja toimenpiteitä on kerätty asiantuntijoiden työpajoissa. Vuoden lopussa tiekartta on valmis, ja vuoden 2018 alusta uudet tavoitteet ja toimenpiteet otetaan käyttöön. Toiveet uudelle mallille ovat korkealla ja samalla myös toiveet onnistuneen ympäristötyön jatkosta Vantaalla.

Kari Nenonen
kaupunginjohtaja

VANTAAN KAUPUNKI Ympäristökeskus Pakkalankuja 5, 01510 Vantaa	KUVAILULEHTI Julkaisun päivämäärä Huhtikuu 2017
Tekijät: Tina Kristiansson ja Jarmo Honkanen	
Julkaisun nimi: Vantaan ympäristöraportti kevät 2016 - kevät 2017	

Vantaan kaupungin ympäristöraporttiin on kerätty vuoden 2016 ja kevään 2017 hyviä toimintatapoja ja kestävää kehitystä tukevia hankkeita. Lisäksi raportti sisältää vuoden 2015 ja osittain myös vuoden 2016 kestävän kehityksen indikaattorit ja ympäristötilinpidon sekä kaupungin ympäristöohjelman 2013–2016 vuoden 2016 seurannan. Ympäristöraportti on ohjelmakauden viimeinen ja siinä tarkastellaan myös koko ohjelmakauden tavoitteiden toteutumista.

Vantaan kokonaiskasvihuonekaasupäästöt sekä asukaskohtaiset päästöt ovat laskeneet koko ohjelmakauden ajan. Ennakkotietojen mukaan Vantaan asukaskohtaiset kasvihuonekaasupäästöt laskivat vuonna 2016 yhteensä kahdeksan prosenttia vuoteen 2015 verrattuna. Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen ja hiilineutraliuden saavuttaminen on kirjattu kaupungin ympäristöpolitiikaan 2012-2020. Uuden resurssiviisaan tiekartan laadinnan yhteydessä myös nämä tavoitteet määritellään uudelleen.

Ympäristöohjelman tavoitteiden mukaan ympäristötietoisuutta vahvistamalla ohjataan työntekijöitä, asukkaita ja muita sidosryhmiä ympäristövastuulliseen toimintaan. Ympäristöviestintä tehostui koko ympäristöohjelmakauden ajan ja ympäristöjärjestelmien käyttöönottoa vantaalaisissa yrityksissä edistettiin.

Materiaali- ja energiatehokkuuden parantamisella säästetään luonnonvaroja ja hillitään ilmastonmuutosta. Ympäristöohjelmakaudella kuntalaisten ja sidosryhmien energianeuvontaa ja tiedotusta ilmastoasioista on tehostettu. Led-valaisimien asennuksia on jatkettu vuosittain. Led-valaisimia oli vuoden 2016 lopussa yhteensä 9 968 kpl, ja niiden osuus oli noin 24 % ulkovalaisimien määrästä. Tavoitteena ollut ilmasto- ja ympäristövaikutusten kevyen arvioinnin käyttöönotto ei ohjelmakaudella edennyt toivotusti. Hankintakeskuksen kilpailuttamissa hankinnoissa noin 60 prosentissa käytetään jo tällä hetkellä ympäristökriteerejä. Sähköisten kokousten pitäminen ja Skypen käyttö on yleistynyt.

Ilmastonmuutoksen sopeutumistoimilla varaudutaan sään ääriolosuhteisiin. Tulvariskien määrittelyä jatketaan edelleen purojen kunnostusohjelmatyön yhteydessä. Turvariskien määrittely kiinteistöjärjestelmään aloitetaan 2017. Rakennusluvan yhteydessä on annettu ohjeistusta hulevesien johtamisesta, ja lupahakemukseen on liitettävä selvitys vesien johtamisesta. Viheralueita on kehitetty sietämään sään vaihteluita, ja kasvillisuuden käytön linjaukset hyväksyttiin alkuvuodesta 2016. Sopeutumiseen liittyvät asiat on sisällytetty valmiussuunnitelmiin päivitysten yhteydessä.

Maankäytön suunnittelu, ja siinä erityisesti alueiden käytön suunnittelu, on yksi tärkeimmistä työkaluista ilmastonmuutoksen hillinnässä ja ilmastonmuutokseen sopeutumisessa. Ilmastovaikutuksien arviointia kaavoituksessa on viime vuonna tehty Keko-laskurilla ja aikaisemmin myös muita laskureita on kokeiltu. Vantaan liikennepoliittinen ohjelma (Valo) hyväksyttiin alkuvuodesta 2016. Pyöräilyä on edistetty muun muassa runkolukittavia telinepaikkoja lisäämällä ja reittejä kehittämällä. Kestävässä rakentamisessa ja rakennusten käytössä korostuvat energiatehokkuuden lisääminen ja laadun parantaminen.

Riittävien virkistysalueiden ja ekosysteemipalveluiden toimivuuden turvaaminen ovat keskeisiä tekijöitä luotaessa viihtyisiä asuinalueita. Luonnon monimuotoisuuden huomioon ottaminen suunnittelun ja rakentamisen yhteydessä on parantunut. Monimuotoisuuden seurantajärjestelmää on kehitetty ja toteutettu. Pohjaveden tarkkailut jatkuvat säännöllisinä. Fazerin ja Valion tuotantolaitosten vedenhankinnalle tärkeän Fazerilan pohjavesialueen lähes 20 vuotta vanha suojelusuunnitelma päivitettiin vuonna 2015 vastaamaan nykytilannetta.

Asiasanat: ympäristöraportti, ympäristöohjelma, ympäristöindikaattorit, ympäristön seuranta, kestävä kehitys	
Julkaisija: Vantaan kaupungin ympäristökeskus	
Sarjan nimi: Vantaan kaupunki. Ympäristökeskus. Julkaisuja ISSN 2342-9453 (painettu) ISSN 2342-9461 (verkkojulkaisu)	
I	Kieli: suomi
Kokonaissivumäärä: 27 + liitteet	

1 JOHDANTO

Ympäristöraportin sisältö ja rakenne

Tässä raportissa esitellään Vantaan kaupungin ympäristöohjelman 2013–2016 tavoitteiden toteutumista vuoden 2016 keväästä vuoden 2017 kevääseen: 1) miten ympäristöohjelman tavoitteet ovat edenneet, 2) tilastotietoja ympäristöindikaattoreista, joilla on merkitystä arvioitaessa kaupungin onnistumista kestävän kehityksen tavoitteissaan ja 3) muita kaupungin hyviä käytäntöjä, jotka vievät kestävän kehityksen asiaa eteenpäin.

Kaupungin ympäristöohjelma

Vantaan kaupungin ympäristöohjelmassa 2013–2016 on kuusi päämäärää: 1) ympäristötietoisuuden ja -johtamisen kehittäminen, 2) materiaali- ja energiatehokkuuden parantaminen, 3) ilmastonmuutokseen sopeutuminen, 4) ekotehokas kaupunkirakenne, 5) kestävä rakentaminen ja rakennusten käyttö ja 6) ekosysteemipalvelujen toiminta ja ympäristöhäiriöiden vähentäminen.

Ympäristöohjelman kuuden päämäärän alla on 56 tavoitetta. Ne ovat Vantaan vastaus ympäristöhaasteisiin, kuten ilmastonmuutoksen hillintään ja siihen sopeutumiseen, luonnonvarojen kestämättömään käyttöön ja luonnon monimuotoisuuden säilymiseen.

Ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi ympäristöjohtamista Vantaalla kehitetään kaiken aikaa. Nyt päättyneen ympäristöohjelmakauden jälkeen kaupungin ympäristötyötä lähdetään kehittämään kohti resurssiviisautta. Käynnissä on resurssiviisaan tiekartan laadinta, jonka toimenpiteiden ja tavoitteiden kerääminen on aloitettu työpajoissa. Resurssiviisaus tarkoittaa kykyä käyttää luonnonvaroja harkitusti hyvinvointia ja kestävää kehitystä edistävällä tavalla. Tiekartta otetaan käyttöön vuoden 2018 alussa.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 8 §

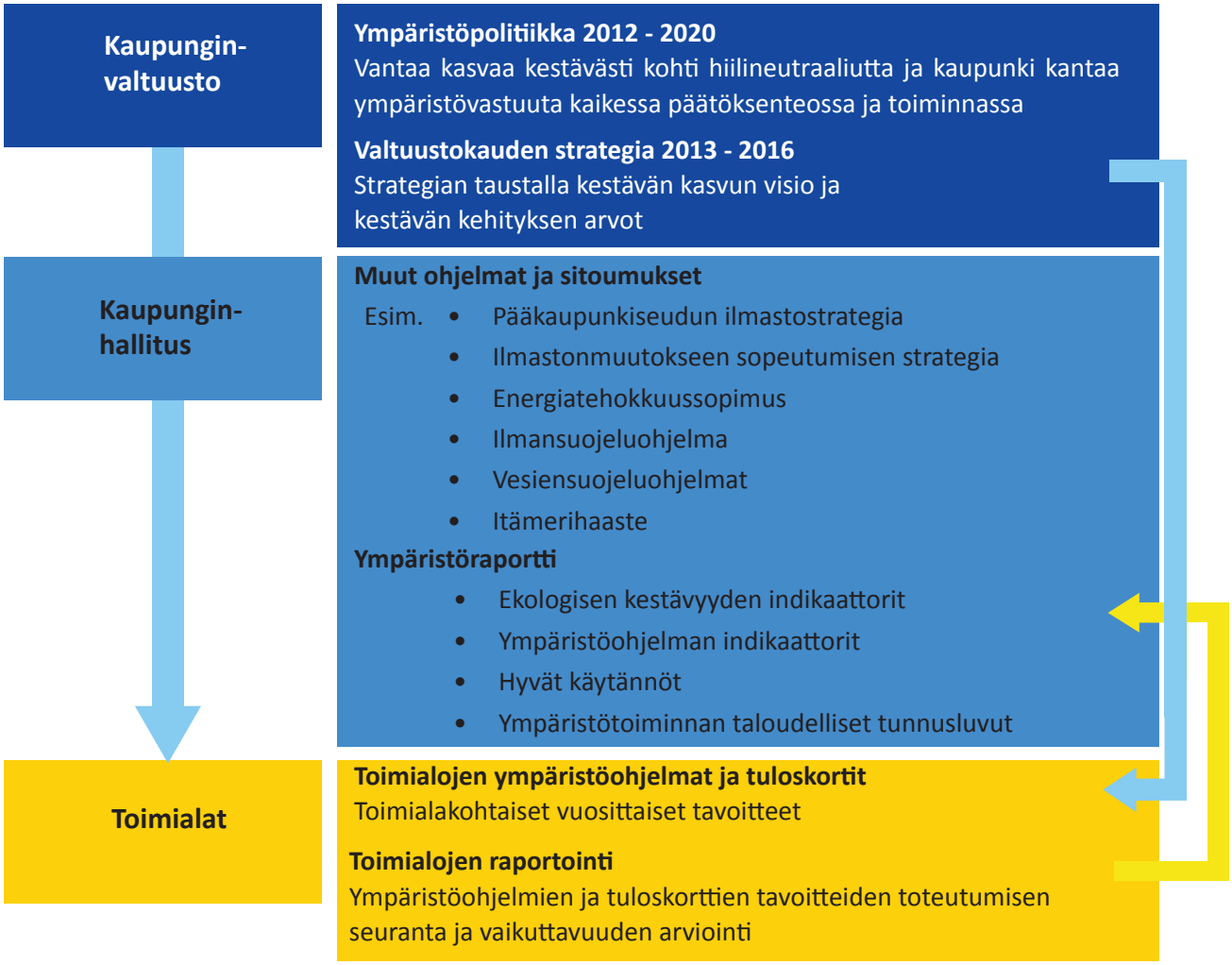
Ympäristöjohtaminen Vantaalla

Ympäristöjohtaminen on kaikkea sitä, jossa organisaatio pyrkii eri työkaluin ja tekniikoin ympäristönäkökohtien hallintaan ja ympäristönsuojelun tason parantamiseen. Ympäristöjohtamisen keskeinen tavoite on ekologisen kestävyyden ylläpitäminen ja edistäminen.

Vantaan visio:
”Vantaa on asukkaille ja yrittäjille Suomen vetovoimaisin ja kansainvälisin kotikaupunki, joka toimii kestävän kehityksen suunnannäyttäjänä.”

Kestävä kehitys on myös yksi Vantaan kaupungin kolmesta arvosta innovatiivisuuden ja yhteisöllisyyden ohella.

Kestävän kehityksen arvo:
”Turvataan hyvät elinmahdollisuudet nykyisille ja tuleville sukupolville. Ratkaisuissa ja päätöksenteossa huomioidaan ekologiset näkökulmat, oikeudenmukaisuus ja pidetään talous tasapainossa.”

Ympäristöjohtamisen organisaatio Vantaalla

2 VANTAAN KAUPUNKIORGANISAATIO

Vantaan kaupunkiorganisaatiossa on viisi toimialaa: 1)kaupunginjohtajan toimiala, 2) konserni- ja asukaspalveluiden toimiala, 3) sosiaali- ja terveydenhuollon toimiala, 4) sivistystoimen toimiala ja 5) maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala. Kaupunkiorganisaatioon kuuluvat myös Vantaan kaupungin omistamat liikelaitokset: Keski-Uudenmaan pelastuslaitos, Suun terveydenhuollon liikelaitos ja Vantaan työterveysliikelaitos.

Vantaan kaupungilla on joko suoraan tai tytäryhteisöittensä kautta määräysvalta lähes sadassa osakeyhtiössä, säätiössä, yhdistyksessä ja muissa yhteisöissä. Sen lisäksi Vantaan kaupunki on osakkaana kuntayhtymissä ja muissa yhteisöissä.

Vantaan kaupunki	
Väestö 31.12.2016	219 196
Kokonaispinta-ala (maapinta-ala)	240,4 km^2 (238,4 km^2)
Väestöntiheys (as/maa-km^2)	919
Kaupungin henkilöstömäärä 31.12.2016	10 586 (vakituiset ja määräaikaiset)

Lähde: Vantaan kaupunki

Elinkeinorakenne, työpaikkojen määrä toimialoittain Vantaalla 31.12.2014, yhteensä 107 332 työpaikkaa			
Maatalous, metsätalous ja kalatalous	310	Kiinteistöalan toiminta	653
Kaivostoiminta ja louhinta	153	Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	5 441
Teollisuus	12 528	Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	9 290
Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	320	Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus	4 025
Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ja muu ympäristön puhtaanapito	777	Koulutus	3 845
Rakentaminen	8 673	Terveys- ja sosiaalipalvelut	9 709
Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus	22 483	Taiteet, viihde ja virkistys	1 650
Kuljetus ja varastointi	17 129	Muu palvelutoiminta	2 316
Majoitus- ja ravitsemistoiminta	3 862	Kotitalouksien toiminta työnantajina	314
Informaatio ja viestintä	2 073	Kansainvälisten organisaatioiden ja toimielinten toiminta	21
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	922	Toimiala tuntematon	838

Lähde: Tilastokeskus Työssäkäyntitilasto
(c) Tilastokeskus - Statistikcentralen

Vantaan ympäristöpolitiikka

Vantaalla toteutetaan kaupunginvaltuustossa vuonna 2012 hyväksyttyä ympäristöpolitiikkaa vuosille 2012–2020. Ympäristöpolitiikka tukee kaupungin arvoja ja sitouttaa kaupungin eri toimialat yhteisiin kehittämistoimenpiteisiin ympäristöasioiden edistämiseksi. Hyväksytty ympäristöpolitiikka on myös viesti siitä, että ympäristöasiat ovat Vantaan kaupungissa tärkeässä asemassa.

Ympäristöpolitiikan linjaukset ovat: 1) luonto on korvaamaton pääoma, 2) kestävä kaupunkikehitys on vastaus ympäristöhaasteisiin ja 3) vastuu ympäristöstä on yhteinen. Nämä linjaukset näkyvät valtuustokauden strategiassa sekä kaupungin ja toimialojen ympäristöohjelmissa.

Vantaan strategia 2013–2016

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 17.6.2013 valtuustokauden 2013–2016 strategian. Sen yhtenä painopistealueena on kaupunkirakenteen eheyttäminen. Siinä keskeisiä tavoitteita ovat muun muassa keskustojen kehittäminen ja asumisen keskittäminen raideliikenteen varteen.

Eheässä yhdyskuntarakenteessa viheralueverkostot ovat jatkuvia, yhteydet ekologisesti toimivia ja asukkaiden helposti saavutettavissa. Eheys edistää ilmasto- ja energiatavoitteiden saavuttamista ja kestävää tehokkuutta. Samalla sopeutuminen ilmastonmuutoksen seurauksiin paranee, sillä esimerkiksi hulevesien imeytyminen tehostuu. Tällaisessa ympäristössä on myös mahdollista varmistaa, että elinympäristö pysyy terveellisenä ja viihtyisänä.

Pääkaupunkiseudun ilmastopäästöt vähenivät jälleen

Pääkaupunkiseudun ilmastopäästöt vuonna 2016 olivat HSY:n alustavien laskelmien mukaan 4 895 000 tonnia hiilidioksidiksi laskettuna. Siinä on laskua 1 prosentti vuoteen 2015 verrattuna. Samaan aikaan Vantaan kokonaispäästöt vähenivät 6 prosenttia. Suurin yksittäinen khk-päästölähde vuonna 2016 oli Vantaalla liikenne, vaikka senkin aiheuttamat päästöt vähenivät 2 prosenttia. Kaukolämmön, joka oli viime vuonna Vantaan suurin yksittäinen päästölähde, aiheuttamat khk-päästöt vähenivät 10 prosenttia vuodesta 2015.

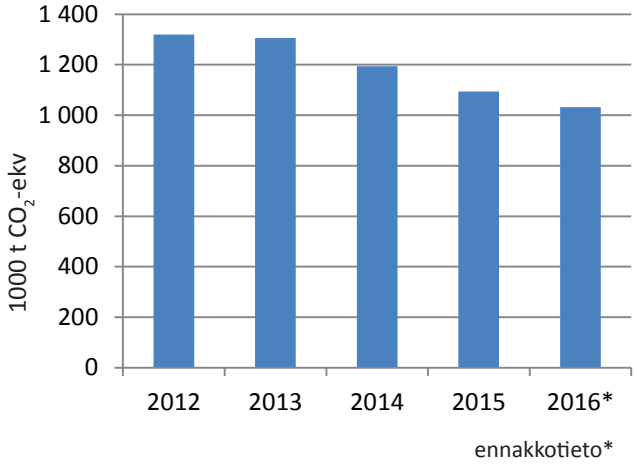
Asukaskohtaiset kasvihuonekaasupäästöt laskivat pääkaupunkiseudulla 3 prosenttia vuoteen

3 YLEINEN KEHITYS JA KEHITTÄMISHANKKEET

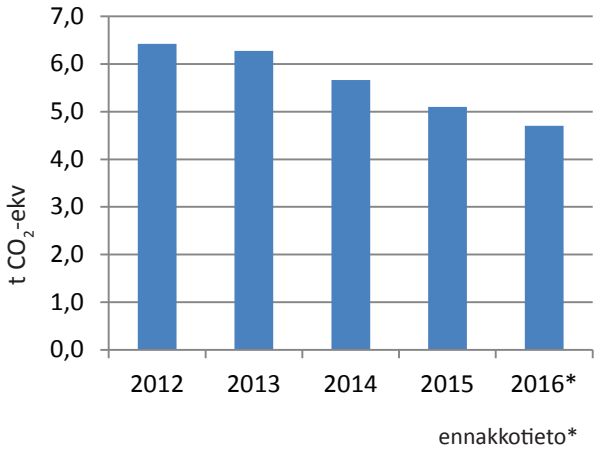
2015 verrattuna. Vantaalla asukaskohtaiset päästöt vuonna 2016 olivat ennakkotiedon mukaan 4,7 hiilidioksidiekvivalenttitonnia, ja siinä on vähennystä 8 prosenttia vuoteen 2015 verrattuna. Vuoden 1990 tasosta, joka on kasvihuonekaasupäästöjen vertailutaso, on tultu Vantaalla alaspäin jo 32 prosenttia (24 % vuonna 2015), kun pääkaupunkiseudulla vähennys on ollut samalla aikajaksolla keskimäärin 38 prosenttia (34 % vuonna 2015). Vantaalla asukaskohtaiset päästöt ovat suuremmat kuin Espoossa ja Helsingissä, mutta viime vuonna ero hieman supistui.

Kasvihuonekaasujen kokonaispäästöt

Asukaskohtaiset khk-päästöt

Ilmastokatu - Yhdessä ilmastonmuutosta taklaamaan

Tikkurilan Tikkuraitti ja Asematie ja niiden lähiympäristö toimivat loppuvuodesta 2015 kesäkuuhun 2017 saakka ilmastoystävällisen toiminnan koekenttänä, Vantaan Ilmastokatuna. Ilmastokadulla etsitään ja kokeillaan ratkaisuja, joilla energiankulutusta ja kasvihuonekaasupäästöjä voidaan leikata jo rakennetussa kaupunkiympäristössä yhdessä alueen asukkaiden, kiinteistöjen, yritysten ja muiden toimijoiden kanssa. Energiansäästöön ja päästövähennyksiin löytyy lukemattomia keinoja. Ilmastokadulla energiankulutuksen ja kasvihuonekaasupäästöjen leikkaamisesta pyritään tekemään niin helppoja kuin mahdollista ja teoille tarjotaan myös näkyvyyttä. Tavoitteena on, että toimenpiteistä on iloa ja hyötyä kaikille osallisille.

Ilmastokatu-hanke saa rahoitusta Euroopan aluekehitysrahastolta ja on osa 6Aika-strategiaa. Ilmastokatu toimii Vantaan Tikkurilan lisäksi Helsingin Iso Roobertinkadulla. Ilmastokadun toteuttavat Vantaan ja Helsingin ympäristökeskukset yhdessä HSY:n Ilmastoinfon, Green Building Council Finlandin ja Aalto-yliopiston kanssa.

Yritysten Ilmastokatu

Yrityshaastattelut paljastivat, että Ilmastokadulle halutaan lisää elämää

Ilmastokatu-hankkeen alkumetreillä syvähaastateltiin viittä Ilmastokadun yritystä yhdessä palvelumuotoilijan kanssa. Haastatteluiden perusteella saatiin yleiskuva Ilmastokadun yritysten ympäristötyöstä, haasteista, ilonaiheista ja toiveista. Yksi toive nousi yli muiden: Ilmastokadulle haluttiin lisää elämää.

Keväthulinoissa nostettiin esiin ilmastotekoja ja tuotiin Ilmastokadulle lisää elämää

Tikkuraitilla ja Asematiellä vietettiin Ilmastokadun keväthulinoita 6.4.2016. Toimintaa tuotiin sekä kadulle että kadun varren liiketiloihin ja kiinteistöihin. Ohjelmassa oli muun muassa aurinkosähködisko uudella torilla, kierrätysmateriaalityöpaja, lasten sirkuskoulun esityksiä, aurinkosähkötohtorin ja energiatohtorin vastaanotot, ilmastoystävällisen ruoan maistatuksia ja sähköpyörätestausta – lyhyesti sanottuna ilmastotietoa ja aineettomia nautintoja! Kadun yritykset panostivat ilmastoystävällisten tuotteiden ja palveluiden tarjouksiin ja esittelyihin. Lisäksi Keväthulinoissa nostettiin esiin Ilmastokadun yritysten ja muiden toimijoiden tekemiä hyviä ilmastotekoja. Tapahtumassa oli mukana kadun yrityksiä, Laurean opiskelijoita, järjestöjä ja muita alueen toimijoita. Yhteisen tohinan jälkeen yhteistyötä oli helppoa ja mutkatonta jatkaa.

Yritykset jakoivat kokemuksia ympäristöasioiden huomioimisesta liiketoiminnassa

Toukokuussa 2016 joukko Tikkurilan Ilmastokadun yrityksiä kokoontui jakamaan toisilleen vinkkejä ja kokemuksia energiansäästöstä ja ympäristöasioiden huomioimisesta liiketoiminnassa. Aamiaisen äärellä saatiin muun muassa lukuisia käytännön niksejä ruokahävikin vähentämiseen ja kuultiin kuinka kultakauppa voi olla mukana kiertotaloudessa. Lisäksi jaettiin kokemuksia siitä miten energiaa saa säästymään liiketiloissa ja yrityksen toiminnassa muun muassa ledivalaistuksella ja logistiikan suunnittelulla.

Yritysten kanssa pohdittiin, millaista toimintaa yrityksille kannattaa järjestää

Syksyllä 2016 Ilmastokadun väki pohti muutaman Ilmastokadun yrityksen kanssa, millaisesta vähähiilisyyteen tähtäävästä toiminnasta yrityksille olisi konkreettista iloa ja apua. Kannatusta saivat muun muassa energia- ja ympäristöasioiden asiantuntijoiden henkilökohtaiset neuvontakäynnit yrityksiin, vastuullisen ruoan koulutus ravintoloille sekä yritysten ilmastoteoista kertovat ikkunatarrat.

Energia- ja ympäristöasioiden asiantuntijat jalkautuivat yrityksiin

Ilmastokaduilla on noussut esiin, että pienet yritykset ovat kiinnostuneita energia- ja ympäristöasioista, mutta apua ei aina ole helposti saatavilla. Niinpä HSY:n Ilmastoinfon energia-asiantuntija Teemu Kettunen ja yritysten ympäristöasiantuntija Irina Niinivaara värvättiin vierailemaan Ilmastokatujen yrityksissä talvella 2016. Vierailujen aikana katsottiin yhdessä läpi liikkeiden energia- ja ympäristöasioita, kuten valaistusta, jätehuoltoa ja laitteistoja. Tavoitteena oli tutkailla, ovatko asiat jo kaikin puolin mallillaan vai löytyykö vielä mahdollisuuksia säästöihin ja olosuhteiden parantamiseen.“Rohkeasti hyvät teot näkyviin ja asiakas mukaan vastuullisuustyöhön!” Irina Niinivaara kannusti.

Ravintolat kokoontuivat vastuullisen ruoan ääreen

Maaliskuussa 2017 Ilmastokatu kutsui Tikkurilan ravintolat mukaan kokeilemaan, maistelemaan ja kehittämään vastuullisia aterioita maksuttomaan Sustainable Meal –työpajaan. Työpajassa sai kattavan tietopaketin ruoan vastuullisuudesta ja pääsi tutustumaan uusiin raaka-aineisiin. Lisäksi ravintoloilla oli mahdollisuus selvittää, löytyykö heidän ruokalistaltaan jo valmiiksi vastuullinen annos tai miten sellaisen voisi helposti muokata nykyisen ruokalistan pohjalta. Vastuullista annosta on mahdollista markkinoida asiakkaille Sustainable Meal –merkillä.

Koulutukseen osallistuneiden ravintoloiden ja vastuullisten pientuottajien kanssa järjestettiin Dixin laajennusosan avajaisten yhteydessä vastuullisen ruoan maistatustilaisuus, jossa Tikkurilan asukkaat ja ohikulkijat pääsivät hellimään makunystyröitään vastuullisen ruoan maistiaisilla.

Viisaat vempaimet –näyttely yhdisti energiansäästöstä kiinnostuneet ja ratkaisuntarjoajat

Ilmastokatu-hanke järjesti tammikuussa 2017 Tikkurilan kirjastossa nelipäiväisen Viisaat Vempaimet -näyttelyn kodin uusista energiaratkaisuista. Kirjaston aulaan sisustettiin olohuone, jossa kävijät saivat kahvia siemaillen ja pullaa nauttien tutustua uusiin teknisiin vempaimiin, joilla voi säästää energiaa tai seurata energiankulutusta. Testattavana oli erilaisia älylaitteita reaaliaikaisista energiamittareista kännykällä ohjattuihin LED-valaisimiin ja älytermostaatteihin sekä muutama vanha, hyväksi todettu energiansäästöratkaisu. Tapahtuma järjestettiin yhteistyössä kymmenkunnan energiansäästö- ja energiankulutuksenseurantaratkaisuja tarjoavan yrityksen kanssa.

Ikkunatarrat kertovat ilmasteoista

Keväällä 2017 Ilmastokadun katukuvaan ilmestyi yritysten ja kiinteistöjen ilmastoteoista kertovia ikkunatarroja. Kiinnostuneille yrityksille räätälöitiin yhdessä tarrat, joissa he pystyivät tuomaan ilmastotekojaan esiin asiakkailleen.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 8 §

Kiinteistöjen Ilmastokatu

Hankkeen alkuvaiheessa Ilmastokadun väki vieraili kourallisessa kadun kiinteistöjä esittelemässä Ilmastokatua, keskustelemassa kiinteistöjen tilanteesta, tarpeista ja toiveista sekä esittelemässä aurinkosähkön mahdollisuuksia kiinnostuneille. Sitten käytiin toimeen.

Hiilijalanjälkiseurantaa ja toimenpide-ehdotuksia jalanjäljen pienentämiseksi

Mistä kiinteistön energiankulutus ja hiilijalanjällki koostuu? Miten kiinteistön käytön hiilijalanjälkeä voidaan pienentää? Kolme Tikkurilan kiinteistöä ryhtyi seuraamaan hiilijalanjälkeään osana Ilmastokadun toimintaa. Kiinteistön käytön hiilijalanjälki kertoo kiinteistön lämmityksen, sähkökulutuksen ja jätehuollon aiheuttamista kasvihuonekaasupäästöistä. Kun tiedetään, mistä kiinteistön päästöt muodostuvat, voidaan etsiä keinoja niiden leikkaamiseen. Kahdelle kiinteistöistä tehtiin hiilineutraaliusskenaario, pitkän tähtäimen suunnitelma siitä, miten kiinteistöstä voisi tulla kokonaan hiilineutraali. Ilmastopäästöjen leikkaamiseen löytyi lukemattomia konsteja mukaan lukien uusiutuva energia ja jäähdytystarpeen vähentäminen viherkasvillisuudella.

Energiaa auringosta?

Tikkurilassa on yleisesti ottaen hyvä aurinkosähköpotentiaali. Tikkurilan kiinteistöjä haluttiin kannustaa aurinkosähkön hyödyntämiseen teettämällä 7 kiinteistöön aurinkosähkökartoitus. Useimmissa kiinteistöissä aurinkovoimala osoittautui sekä teknisesti toteutettavissa olevaksi että taloudellisesti kannattavaksi ratkaisuksi.

Energia-asiantuntija vieraili Tikkurilan taloyhtiöissä etsimässä energiansäästömahdollisuuksia

Tikkurilan Ilmastokadun taloyhtiöille ja vuokra-asuntoyhtiöille tarjottiin kokeiluluontoisesti kevyitä kiinteistön energia-asioihin pureutuvia kohdekäyntejä. Hankkeen energia-asiantuntija kiersi Ilmastokadun taloyhtiöissä, haastatteli hallituksen puheenjohtajaa tai muuta rakennuksen ja sen asukkaat hyvin tuntevaa henkilöä sekä silmäili kiinteistön kunnon ja talotekniset järjestelmät. Tavoitteena oli löytää helppoja konsteja leikata energiankulutusta ja säästää rahaa sekä tarjota kiinteistöille tietoa juuri heidän omiin tarpeisiinsa sopivista energiatehokkuustoimista.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 8 §

Personal climate trainer sparrasi perheitä ilmastotekoihin

Ilmastokatu-hankkeen personal climate trainer -kokeilussa kolme perhettä Tikkurilasta ja kolme perhettä Iso Roobertinkadulta syventyivät oman arkensa ilmastovaikutuksiin ja testasivat ilmastoystävällistä arkea kuukauden ajan. Apuna sparraamassa muutokseen oli personal climate trainer Nuppu Stenros sekä ympäristöasiantuntija Leo Stranius. Kokeilu oli innostava ja suosittu! Perheiden ilmastotreeneistä tehtiin myös sosiaalisen median levitykseen ilmastotekoihin kannustavia vinkkivideoita, jotka löytyvät Ilmastokadun Youtube-kanavalta. Videoiden ja Ilmastokadun muun materiaalin avulla kuka tahansa voi kokeilla helppoja ilmastotekoja omassa arjessaan!

Asukkaat kaipaavat tukea ilmastoystävälliseen ruokailuun ja energiansäästöön

Tikkurilan Ilmastokadulla selvitettiin loppuvuodesta 2016, millaista tukea alueen asukkaat toivovat ilmastoystävälliseen elämään. Laurean opiskelijat kartoittivat, mitkä ilmastonmuutokseen liittyvät asiat asukkaita mietityttävät, mihin näistä he haluaisivat omassa arjessaan vaikuttaa ja millaista ilmastoystävälliseen elämään tsemppaavaa tukea tai toimintaa asukkaat toivoisivat. Asukkaat kaipasivat lisää tietoa ja tukea erityisesti ilmastoystävälliseen ruokailuun sekä energiansäästöön.

Viisaat Vempaimet –näyttelyssä pääsi testaamaan kodin uusia energiaratkaisuja

Asukaskyselyssä ilmeni, että asukkaat kaipasivat lisää tietoa ja tukea energia-asioissa. Niinpä Ilmastokatu-hanke järjesti tammikuussa 2017 Tikkurilan kirjastossa rennon, nelipäiväisen Viisaat Vempaimet -näyttelyn kodin uusista energiaratkaisuista. Kirjaston aulaan sisustettiin olohuone, jossa kävijät saivat kahvia siemaillen ja pullaa nauttien tutustua teknisiin vempaimiin, joilla voi säästää energiaa tai seurata energiankulutusta. Testattavana oli erilaisia älylaitteita reaaliaikaisista energiamittareista kännykällä ohjattuihin LED-valaisimiin ja älytermostaatteihin sekä muutamia vanhoja, mainioiksi todettuja energiansäästöratkaisuja. Ohjelmassa oli myös asiantuntijaluentoja sekä hands on –klinikoita mm. ikkunantiivistyksestä ja aurinkosähköstä. Tapahtuma oli niin onnistunut, että se brändätään ja visualisoidaan helposti monistettavaksi konseptiksi.

Ilmastoystävällistä ruokaa, syötäviä kukkia ja iloisia yllätyksiä Dixin Vihreässä Viikonlopussa

Kauppakeskus Dixi pyysi Ilmastokatua mukaan suunnittelemaan ja toteuttamaan Dixin Vihreää Viikonloppua, jota vietettiin maaliskuussa 2017. Koska Ilmastokadun ja Laurean opiskelijoiden asukaskyselyssä oli selvinnyt, että asukkaat kaipaavat tietoa ja tukea ilmastoystävällisestä ruosta, järjestettiin Vihreään Viikonloppuun vastuullisen ruoan infopiste. Pisteellä puhuttivat erityisesti maukkaat kasvisruokareseptit ja ruokahävikin vähentäminen.

Vastuullisen ruokailun lisäksi Ilmastokatu halusi kannustaa ilmastoystävälliseen liikkumiseen. Joukkoliikenteen käyttäjille järjestettiin yllätysaamiainen yhdessä La Pasteria Italianan, Dixin S-Marketin ja Reilun kaupan kaupunki Vantaan kanssa teemalla Kiitos, kun kuljet julkisilla. Aamiaisen yhteydessä kävijöille jaettiin HSL:n sponsoroimia matkalippuja ja lahjakortteja. Hyvän mielen tempauksessa ainakin 250 ihmistä sai nauttia herkullisesta aamupalatarjoilusta, joka sisälsi mm. La Pasterian käsinleivottuja sämpylöitä. Paikalle osuneet olivat tavattoman ilahtuneita.

Vihreän Viikonlopun lapsikävijöitä muistettiin puuhakirjapisteellä ja syötävien kasvien istutustyöpajalla.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 8 §

Arjen helppoja ilmastovalintoja tuotiin esiin monissa tapahtumissa

Asuminen, liikkuminen ja ruoka muodostavat valtaosan arkemme ilmastopäästöistä. Niihin on onneksi myös helppo vaikuttaa! Ilmastokatu toi esiin ja antoi mahdollisuuden kokeilla arjen helppoja ilmastovalintoja Dixin Vihreän viikonlopun lisäksi lukuisissa muissa tapahtumissa, kuten Earth Hour -tempauksessa, Ilmastokadun Keväthulinoissa, Vantaan Sun Festivalilla, yhdessä HSY:n Ilmastoinfon ja Vantaan kaupungin kanssa järjestetyllä pyöräilyaamiaisella, Maailman Vesipäivän tempauksessa sekä Viisaat Vempaimet -näyttelyssä. Tapahtumissa kävijöillä oli muun muassa tilaisuus maistella ilmastoystävällistä ruokaa, testailla sähköpyöriä ja energiankulutuksen leikkaamisessa auttavia vempaimia, saada retkitohtorilta lähi- ja luontomatkailuvinkkejä, oppia ikkunantiivistystä, kysyä neuvoja energiaguruilta, saada ilmastonmuutokseen uusia näkökulmia tarinateatterissa ja tarkistuttaa kotinsa aurinkosähköpotentiaali.Hankkeen loppumetreillä Ilmastokatu osallistuu vielä Dixin laajennusosan avajaisiin huhtikuussa 2017 vastuullisen ruoan teemalla.

Vilkas viestintä tuo näkyvyyttä ilmastoasioille ja yhteistyökumppaneille

Ilmastokatu pyrki kertomaan hankkeen kuulumisista, tapahtumista ja ilmastoteoista usein, arkikielellä ja monissa eri kanavissa, jotta ilmastoasiat pysyisivät mukana keskustelussa ja ilmastoteot saisivat näkyvyyttä. Ilmastokadun toimet noteerattiinkiin mukavasti sekä sosiaalisessa että perinteisessä mediassa. Hankeväkeä ilahdutti kuitenkin erityisesti yhteistyökumppaneiden viestintä Ilmastokadusta ja Ilmastokadulla: useat kadun yritykset laittoivat ikkunoihinsa ilmastoteoistaan kertovia ikkunatarroja ja järjestivät kanssamme ilmastoaiheista toimintaa, kauppakeskus Tikkuri kirjoitti lehdessään koko sivun jutun ilmastoteoistaan ja Ilmastokadusta, ja Kauppakeskus Dixi tarjosi Ilmastokadulle sekä näkyvyyttä että liiketilaa useamman kerran! Ilahtunut ja liikuttunut kiitos ihanille yhteistyökumppaneillemme!

Mitä opimme?

- Henkilökohtainen kontakti kohderyhmiin ja jalkautuminen heidän luokseen on ensiarvoisen tärkeää
- Yhdessä tekeminen kohderyhmien tarpeista käsin on kaiken a ja o
- Osallistumisessa kannattaa olla matala kynnys
- Portti kannattaa pitää aina auki: mukaan voi tulla myöhemminkin, jos ei heti ehdi tai innostu
- Kannattaa uhrata ajatus sille, miten asioista (esim. energiatehokkuus) voi tehdä kiinnostavia ja innostavia
- Aikaa tarvitaan roimasti, 3 vuotta olisi otollisempi kesto hankkeelle
- Viestintä vaatii valtavasti paukkuja, mutta kannattaa

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 8 §

Yhteinen pöytä – ruoka-avusta kansalaistoiminnaksi

Yhteinen pöytä on verkosto, joka luo mallia vantaalaiselle, yhteisölliselle ruoka-aputoiminnalle ja hävikkiruoan keskitetylle jakelulle. Verkostoon kuuluvat noin 30 ruokahävikin lahjoittajaa (kaupat, elintarviketehtaat ja tukut) ja noin 35 vastaanottavaa tahoa, eli ruoka-apua Vantaalla jakavat järjestöt, kaupungin asukastilat ja seurakunnat. Hävikin kuljetuksesta verkostoon vastaa Vantaan kaupungin työllistävä hävikkiterminaali.

Yhteinen pöytä on Sitran ainutlaatuisella Kiertotalouden tiekartalla

Ruoka-avun tarve, köyhyys ja yksinäisyys lisääntyvät Suomessa koko ajan. Suomessa syntyy ruokahävikkiä alkutuotannosta kuluttajalle yhteensä noin 400 miljoonaa kiloa vuodessa, noin 15 % kaikesta tuotetusta ruoasta. Sekä ruokahävikki ekologisena ongelmana että leipäjonot sosiaalipoliittisena ongelmana ovat nyt julkisessa tarkastelussa ja tietoisuus kasvaa. Yhteinen pöytä -toimintamallissa yhdistetään hävikkiruoan hyötykäyttö ja ruoka-avun kehittäminen asukaslähtöiseen, verkostomaiseen ja yhteisölliseen kansalaistoimintaan tavalla, jota Suomessa ei ole vielä tehty.

Suomi 100 -juhlavuoden kunniaksi liitymme Yhteisen pöydän verkoston yhteisöruokailujen ja tapahtumien kautta Syödään yhdessä -ilmiöön.

Yhteistä pöytää hallinnoivat Vantaan kaupunki ja Vantaan seurakunnat. Ainutlaatuista on kahden suuren toimijan elimellinen yhteistyö hävikin ohjaamiseksi tarvitseville ja sen käyttäminen hyödyksi kansalaistoiminnassa ja yhteisöruokailuissa. Vantaan kaupungin iso satsaus on Hävikkiterminaali, joka avautui heinäkuussa 2015. Vantaan seurakuntayhtymä osallistuu merkittävästi arjen toimintaan ja sen rahoittamiseen.

Yhteinen pöytä on Vantaan kaupungin alueella tapahtuva ruoka-avun uudenlainen toimintakonsepti, jossa ruoka-apu jaetaan verkostossa (yhdistykset, seurakunnat, asukastilat) niin kuin tähänkin asti. Yhteinen pöytä tarjoaa tähän työhön keskitetyn logistiikkapalvelun: kylmätiloja, -kuljetusta ja hävikkiterminaalin Hosantie 2:ssa Koivukylässä. Vielä tärkeämpää kuin hävikin kuljettaminen on sen hyötykäytön ideointi helpottamaan yhteisöllistä työtä yhdessä verkoston kanssa. Tähän kansalaistoimintaan tarjotaan avuksi monenlaista konsultaatiota, tukea ja yhteisörakentajakursseja. Yhteisellä pöydällä ei ole omaa ruoka-avun jakoa eikä omia leipäjonoja. Kuljettamamme ruokahävikki on lahjoittajien toiveesta tarkoitettu ensi sijassa vähävaraisille vantaalaisille, mutta toivomme, että ruokajaot olisivat avoimia.

Niin kauan kuin syömäkelpoista ruokahävikkiä tuotetaan, ohjataan se ihmisten hyödyksi. Hävikki on myös vaihtoehto, kun sen logistiikkaa käytetään työllistämisen väylänä ja siitä tehdään aterioita yhteisöruokailuissa, jotka lisäävät osallisuutta. Ruoka tuo yhteen.

4 YMPÄRISTÖOHJELMAN TOTEUTUMINEN

4.1 Ympäristötietoisuuden ja ympäristöjohtamisen kehittäminen

Ympäristötietoisuutta vahvistamalla ohjataan työntekijöitä, asukkaita ja muita sidosryhmiä ympäristövastuulliseen toimintaan. Ympäristöjohtamisen kehittämisen tavoitteena on ympäristöjohtamisen osaamisen lisääminen ja ympäristöjohtamisen nivominen osaksi johtamisjärjestelmää.

Ympäristöviestintä tehostui koko ympäristöohjelmakauden ajan. Myös näyttelyiden järjestäminen yleistyi ja Vantaa-infojen tiloja hyödynnettiin tässä yhteydessä uudella tavalla. Sosiaalisen median käyttö viestintäkanavana vilkastui ja laajeni. Ympäristöön liittyvät teemavuodet lisäsivät kaupunkilaisten tietoisuutta ympäristöstään. Vuoden 2017 teemaksi valittiin lähimetsät.

Kevennetty ympäristöjärjestelmä, Ekokompassi, otettiin käyttöön useissa yrityksissä. Vuonna 2015 Ekokompassi myönnettiin myös kaupungin toimitiloihin Kielotie 14:än, ja vuotta myöhemmin Vantaan työterveyslaitos Oy sai sertifikaatin.

Purojen ja jokien teemavuosi 2016

Virtavedet ovat merkittävä luontoympäristö Vantaalla. puroihin ja jokiin onkin kiinnitetty niiden ansaitsemaa huomiota. Vuoden 2015 purovuoden jälkeen vuosi 2016 nimettiin Vantaalla purojen ja jokien teemavuodeksi. Teemavuoden aikana laadittiin purojen kunnostusohjelma sekä ensimmäiset purokohtaiset kunnostussuunnitelmat. Vedenlaatua ja -virtaamista seurattiin tehostetusti. Vantaan kaupunginmuseon kanssa laadittiin mobiiliopastetut reitit, Historialliset jokikävelyt, kolmeen joki- ja puronvarsikohteeseen. Teemavuoden kesällä palkattiin kaksi kesätyöntekijää purotalkkareiksi. He kunnostivat virtavesiä ja järjestivät talkoita noin kymmenellä purolla kesän aikana. Kokemukset olivat hyvät, joten toimintaa jatketaan kesällä 2017.

Kahden teemavuoden aikana Vantaan virtavesien hyväksi tehdyn työn jatkamista varten työryhmä laati virtavesien kehittämisperiaatteet, johon on koottu virtavesiin liittyvät lähtökohdat sekä työryhmän esitykset jatkotoimenpiteiksi, joita on yhteensä noin 60 kappaletta. Vision mukaan ”Vantaa kaupunki toimii edelläkävijänä virtavesien elinvoimaisuuden kehittämisessä osana tiivistyvää kaupunkia. Vesistöjen hoitoon ja kunnostukseen otetaan mukaan asukkaat, yhdistykset ja yritykset.”

Vantaan virtavesien kehittämisen päätavoitteet ovat:

- jokien ja purojen arvostuksen parantaminen
- kaupunkilaisten osallistumismahdollisuuksien edistäminen virtavesien hoitamisessa ja kunnostamisessa
- virtavesiluonnon elinvoimaisuuden säilyttäminen ja lisääminen
- kalojen elinympäristöjen ja vaellusmahdollisuuksien parantaminen
- vesistömaiseman monimuotoisuuden kehittäminen
- virtavesiin liittyvän kulttuurihistorian vaaliminen
- jokiin ja puroihin liittyvän virkistyskäytön kehittäminen
- tulvien torjunnan ja virtaamien hallinnan edistäminen
- virtavesien vedenlaadun parantaminen

Kaupungin sisäinen purokunnostustyöryhmä jatkaa toimintaansa ja seuraa virtavesien kehittämisen etenemistä.

Ympäristösertifioidut koulut ja päiväkodit

Ympäristösertifioitujen päiväkotien ja koulujen määrä kuvaa panostusta ympäristökasvatukseen ja kestävän kehityksen edistämiseen. Viime vuosina Vantaalla on ollut alun toistakymmentä Vihreä lippu -päiväkotia, koulua ja nuorisotilaa, kun esimerkiksi naapurikaupungissa Espoossa niitä on ollut samaan aikaan lähes 30. Vuonna 2016 Vantaalla oli 13 vihreä lippu -koulua, päiväkotia ja nuorisotilaa. Vihreä lippu on valtakunnallinen ympäristökasvatusohjelma ja ympäristömerkki. Vantaan ammattiopisto Varian Koivukylän toimipisteelle myönnettiin vuonna 2016 Opetus-, kasvatus- ja koulutusalojen säätiön (Okka-säätiö) kestävän kehityksen sertifikaatti. Siinä huomioidaan ympäristöasioiden lisäksi sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys. Tunnustus vaati Varialta määrätietoista ja kärsivällistä työtä, joka on ollut myös erittäin palkitsevaa ja kannustavaa. Kestävän kehityksen käytäntöjä on tarkoitus edelleen kehittää Varian opetuksessa ja muussa toiminnassa.

Ekotukihenkilöt

Ensimmäiset ekotukihenkilöt Vantaalla koulutettiin vuonna 2009. Silloin koulutuksen sai 52 henkilöä. Vuonna 2016 ekotukiperuskoulutuksessa oli 66 henkilöä, joista 20 oli esimiehiä. Esimiehille suunnatut ekotukikoulutukset aloitettiin vuonna 2015. Ekotukiperuskoulutuksen lisäksi 19 aiemmin peruskoulutuksen saanutta kävi ekotukijatkokoulutuksen vuonna 2016.

Ekotukikoulutusta on järjestetty kahdeksana vuonna, jona aikana peruskoulutuksen on saanut 692 kaupungin työntekijää. Tarkkaa tilastoa ei ole, kuinka moni noista 692 henkilöstä on tällä hetkellä kaupungin palveluksessa. Olemassa olevia ekotukihenkilöitä tuetaan kertaus- ja jatkokoulutuksissa ja lisäksi jatketaan työyhteisöjen sitouttamista ympäristötyöhön.

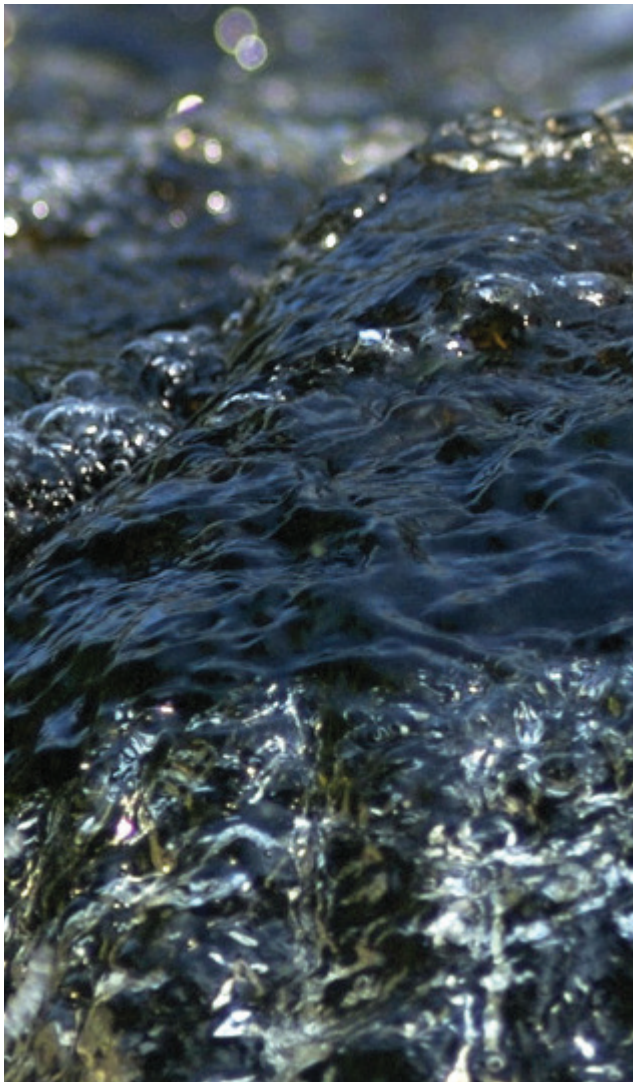
Lastuna laineilla -projektissa opittiin laaja-alaisesti luonnossa ja luonnosta

Vierumäen koulussa tutustuttiin käytännönläheisesti aurinkoenergian hyödyntämiseen arkielämässä. Luokat 5a ja 5e opettajiensa Jenni Sipolan ja Ottomatti Leskisen kanssa kävivät läpi aurinkopaneelien toimintaperiaatetta, ja sen jälkeen kokeiltiin käytännössä paneelien toimintaa lataamalla omia puhelimia aurinkosähköllä. Aurinkopaneeleilla myös saatiin virtaa puhelimiin ja tabletteihin kahdeksan kilometrin kävelyretkellä, joka tehtiin Rekolanojaa seuraten purojen ja jokien teemavuoden innoittamana.

Lastuna laineilla -projektin aikana pidettiin koululla aurinkosähköviikko, jossa 5a- ja 5e-luokat opettajiensa kanssa herättelivät koko koulun kiinnostusta aurinkoenergiaan ja sen erilaisiin hyödyntämismahdollisuuksiin. Mukana projektissa olivat myös Suomalainen Laudeoppiminen ry. ja paikallisasiantuntija Martti Laakkonen.

Vihreä perjantai

Älä osta mitään -päivänä marraskuussa 2016 Vantaan ympäristökasvattajat ja Kierrätyskeskus Oy järjestivät yhteistyössä Vihreän perjantai -tapahtuman Koivukylän kaupalla. Päivän ohjelmassa oli vastuullisen kuluttamisen toimintapisteitä lapsille, nuorille ja aikuisille. Päivässä vieraili paljon kaupan asiakkaita ja ryhmiä lähikouluista, päiväkodeista ja nuorisotilasta. Tapahtumaa järjestämässä ja omia vaihtoehtojaan kuluttamiselle tuomassa olivat Martat, Eetti ry, HSY ja Yhteinen pöytä.

Ekoteko-kilpailussa aiheena vesi

Purojen ja jokien teemavuoteen sopien Vantaan sivistystoimen vuonna 2016 järjestämän Ekoteko-kilpailun aiheena oli vesi – Meidän vesi. Ekoteko-kilpailun tavoitteena on kannustaa ympäristövastuullisuuteen, edistää osallisuutta ja kehittää Vantaalle sopivia ympäristökasvatuskeinoja. Meidän vesi -kilpailutöissään päiväkodit, koulut ja muut sivistystoimen yksiköt tutustuivat monipuolisesti lähivesiin ja pohtivat vedenkäyttöä ympäristönäkökulma huomioiden.

Ekoteko-kilpailun voitti Illenpihan päiväkoti. Päiväkodin lapset tutustuivat monipuolisesti puroluontoon ja kirjasivat havaintoja luontovihkoon. Lisäksi päiväkodissa vertailtiin vedenkulutusta erilaisissa käsienpesutavoissa ja pohdittiin piilovettä. Toiseksi kisassa ylsi Vaskivuoren lukio, jossa muun muassa kerättiin lähivesimuistoja ja lahjoituksia Itämeren suojeluun. Kartanonkosken koulu voitti kolmannen palkinnoin, ja kunniamaininta myönnettiin luontokerho Metsänhaltijoille.

Meidän vesi -kilpailu, jonka järjestelyissä olivat mukana Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry, HSY ja Kierrätyskeskus, oli järjestyksessään neljäs sivistystoimen järjestämistä ekoteko-kilpailuista ja toinen tällä ympäristöohjelmakaudella.

Leppäkorven koulun laaja-alainen ilmastotyö palkittiin

Helsingin seudun ilmastojuniori 2017 -palkinto meni Helsinkiin, mutta vantaalainen Leppäkorven koulu sai kunniamaininnan tekemästään ilmastotyöstä, kun HSY jakoi ilmastopalkinnot Helsingin seudun ilmastoseminaarissa helmikuussa 2017. Leppäkorven koulu aktivoi oppilaitaan omaehtoiseen toimintaan. Koulussa toimii oppilaiden muodostama ympäristöryhmä Yrrä, joka on muun muassa kampanjoinut päästöttömien koulumatkojen puolesta. Leppäkorven koulu on myös osallistunut Vantaan kaupungin sähkönsäästöhankkeeseen.

Helsingin seudun ilmastojuniori -palkinto jaetaan joka toinen vuosi. Ehdotuksia palkinnon saajiksi voivat tehdä HSY:n kummikoulutoiminnassa mukana olevat koulut.

Luonnontieteisiin painottava päiväkoti

Vantaan ensimmäinen luonnontieteisiin painottuva yksityinen päiväkoti Pilke avattiin Päiväkumpuun vuoden 2016 elokuussa. Päiväkodin varhaiskasvatussuunnitelmassa näkyy painotus luonnontieteisiin eri tavoin. Päiväkodissa on muun muassa erillinen tutkimusleikkitila, jossa lapsilla on käyttöä niin suurennuslaseille, pipeteille kuin koeputkille.

Luontoretket

Vihervuosi 2016 toi oman lisänsä Vantaan luontoretkitarjontaan, kun 20 luontoretken lisäksi järjestettiin 11 puistokävelyä. Luontoretkille osallistui 256 retkeläistä, eli keskiarvo oli 13 osallistujaa retkeä kohden. Viheralueyksikön järjestämille puistokävelyihin osallistujia oli 125, eli keskiarvo oli 11 henkeä retkeä kohden. Luontoretkien osallistujamäärä vaihteli 2:n ja 67:n välillä. Vantaan luonto tarjoaa riittämiin hienoja ja esittelemisen arvoisia kohteita. Säällä, ajankohdalla ja tiedotuksen onnistumisella oli merkitystä, montako osallistujaa retkellä oli.

Ekokompassi

Toiminnan ympäristöystävällisyys on kilpailuvaltti. Erityisesti pienille ja keskisuurille yrityksille sekä tapahtumille suunnattu Ekokompassi-sertifikaatti on tunnustus ympäristöarvot huomioivasta toiminnasta. Vuonna 2016 Ekokompassin sai kaupungintalossa järjestetyssä tapahtumassa neljä vantaalaista yritystä: Vantaan Työterveys liikelaitos, H&A Siivouspalvelu, Hakonen Solutions Oy ja Tikkurilan Paino Oy.

Mukana olevien yrityksen Ekokompassi-järjestelmä arvioidaan kolmen vuoden välein. Vantaan Työterveys liikelaitos sai ensimmäisen Ekokompassi-sertifikaattinsa, Hakonen Solutions Oy:lle kerta oli jo kolmas. Arvioinnin välivuosina yritykset ja tapahtumat raportoivat työn etenemisestä ja päivittävät ympäristöohjelmansa.

Ilmastopalkinto vantaalaisyritykselle

Vuodesta 2012 lähtien Ekokompassissa mukana ollut vantaalainen H&A Siivouspalvelu pokkasi HSY:n joka toinen vuosi jakaman Helsingin seudun ilmastopalkinnon. Helsingin seudun ilmastopalkinto 2017 myönnettiin H&A Siivouspalvelulle yrityksen pitkäjänteisestä ilmastotyöstä.

Ympäristönäkökohdat on osattu nostaa kilpailuvalteiksi ja palkintoraati näkikin H&A Siivouspalvelun oman alansa edelläkävijänä. Reittisuunnittelulla on helpotettu ja sujuvoitettu työntekijöiden pääsyä asiakaskohteisiin. Se tuonut säästöä matkakuluihin ja samalla logistiikasta aiheutuvat kasvihuonekaasupäästöt ovat vähentyneet. Henkilöstön ympäristökoulutus sekä kemikaalien annostuksen vähentäminen ja siirtyminen ympäristömerkittyihin aineisiin ovat muita H&A Siivouspalvelun ympäristön huomioivia toimintatapoja.

Roskapoliisit

Vantaan Energian ja Vantaan kaupungin vuonna 2015 aloittama Vantaasta Suomen roskattomin kaupunki -kampanja jatkuu. Vantaan Energia pestasi ensimmäiset roskapoliisit vuonna 2016, ja uudet roskapoliisit aloittivat valistustyönsä vuonna 2017. Vuonna 2016 vantaalaiset saivat ehdottaa älypuhelimessa toimivalla sovelluksella uusia paikkoja roska-astioille Vantaan Energian järjestämässä Tägää roskis -kampanjassa. Uusien roska-astioiden paikaksi saatiin 1 200 ehdotusta. Vuoden 2017 aikana Suomen roskattomin kaupunki -kampanja saa uusia muotoja. Kampanja on muun muassa haastanut kaikkien Uudenmaan kuntien 4. ja 5.-luokkalaiset siivoustalkoisiin.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 8 §

4.2 Materiaali- ja energiatehokkuuden parantaminen

Materiaali- ja energiatehokkuuden parantamisella säästetään luonnonvaroja ja hillitään ilmastonmuutosta. Neuvonnalla sekä tehostamalla tilojen käyttöä ja kehittämällä ympäristökriteerien käyttöä hankinnoissa ja elinkaariarviointia investoinneissa voidaan vähentää energiankulutusta ja haitallisia ilmastovaikutuksia.

Ympäristöohjelmakaudella kuntalaisten ja sidosryhmien energianeuvontaa ja tiedotusta ilmastoasioista on tehostettu. HSY:n kuluttajien energianeuvontahanke Asiaa siirrettiin hankkeen loputtua vuoden 2017 alussa Ilmastoinfoon. Ilmastoinfo kosketti useita vantaalaisia kampanjoillaan vuosittain. Vuonna 2016 he olivat mukana seitsemässä tapahtumassa Vantaalla.

Led-valaisimien asennuksia on jatkettu vuosittain. Led-valaisimia oli vuoden 2016 lopussa yhteensä 9968 kpl, ja niiden osuus oli noin 24 % ulkovalaisimien määrästä. Vuonna 2016 energian kulutus oli 17 504 321 kWh ja energiakustannukset olivat 1 416 042 euroa. Ajoneuvojen yhteiskäyttö on toiminnassa varikon kautta. Lisäksi yhteisautokäyttöä on kokeiltu Leijassa, ja Leijaan on tulossa yksi sähköauto yhteiskäyttöön.

Tavoitteena ollut ilmasto- ja ympäristövaikutusten kevyen arvioinnin käyttöönotto ei ohjelmakaudella edennyt toivotusti. Asiaa kehitetään kuutoskaupunkien yhteistyönä, ja tällä hetkellä seurataan Helsingin ja Turun pilotteja (infra ja talonrakennus). kestävän rakentamisen ohje on käytössä kaikissa kaupungin suunnittelukohteissa. Ohjeiden pohjan on kaupungissa laadittu 0-energiakonsepti.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 8 §

Hankintakeskuksen kilpailuttamissa hankinnoissa noin 60 prosentissa käytetään jo tällä hetkellä ympäristökriteerejä, kuten ympäristömerkkien mukaisuutta sekä ajoneuvojen päästömääriä ja laitteiden energialuokkia. Hankintaohjeita ollaan päivittämässä ja tekeillä on myös vastuullisten hankintojen tiekartta.

Sähköisten kokousten pitäminen ja Skypen käyttö on yleistynyt. Kauden aikana uusien työntekijöiden perehdyttämisoppaaseen lisättiin ympäristöasiat, ja kauden lopulla myös koulutus ympäristöasioista esimiehille edistyi. Ekotukitoiminta on vakiintunut kaupunkiin.

Pilvitulostuspalvelu ja palveluun sisältyvät tulostuslaitteet otettiin käyttöön kaikilla Vantaan toimialoilla, A-Tulkkaus Oy:ssä, Vantaan työterveys ja Suun terveydenhuollon liikelaitoksissa sekä Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksessa.

Kalustekierrätys etenee

Kaupungin kierrätyskalusteita on alettu kerätä yhteen paikkaan. Vuoden 2017 aikana otetaan käyttöön kalustekierrätykseen suunniteltu ohjelma, joka tehostaa merkittävästi nykyistä kalusteiden kierrätysprosessia. Esimerkiksi työllisyyspalveluiden muuttaessa Vernissakadulle uusien toimitilojen kalusteista 30 prosenttia oli kierrätettyjä.

Uusioverstaan SER-kierrätys

Vantaan kaupungin uusioverstas kierrättää kaupungin käytöstä poistettuja SER-laitteita. Laitteiden määrä lisääntynyt vuosien mittaan. Sähkö- ja elektroniikkalaitteissa käytetään monia ympäristölle haitallisia aineita, jotka saadaan uusioverstaalla lajiteltua ja kierrätettyä asianmukaisesti yhteistyökumppanin kautta. Yhteistyökumppanin tulee olla myös sertifioitu tuottajavastuulainsäädännön mukainen kierrätysoperaattori.

Vantaan kaupungille ei synny kierrätyksestä kustannuksia, ja kunnostuskelpoiset laitteet palaavat takaisin kaupungille uusiokäyttöön. Myös työllistämisnäkökulma on tärkeä, sillä uusioverstas antaa mielekästä ja arvokasta tekemistä vantaalaisille pitkäaikaistyöttömille sekä muille vaikeasti työllistyville henkilöille.

4.3 Ilmastonmuutokseen sopeutuminen

Ilmastonmuutoksen sopeutumistoimilla varaudutaan sään ääriolosuhteisiin. Tulva- ja hulevesien hallinnan tehostamisella varaudutaan kasvavan sademäärän ja yleistyvien rankkasateiden myötä lisääntyviin tulviin. Ekosysteemien toiminta pyritään varmistamaan säilyttämällä ja kehittämällä.

Vantaalla tulvariskien määrittelyä jatketaan edelleen purojen kunnostusohjelmatyön yhteydessä. Turvariskien määrittely kiinteistöjärjestelmään aloitetaan 2017. Rakennusluvan yhteydessä on annettu ohjeistusta hulevesien johtamisesta, ja lupahakemukseen on liitettävä selvitys vesien johtamisesta. Viheralueita on kehitetty sietämään sään vaihteluita, ja kasvillisuuden käytön linjaukset hyväksyttiin alkuvuodesta 2016.

Sopeutumiseen liittyvät asiat on sisällytetty valmiussuunnitelmiin päivitysten yhteydessä. Muutokset on lisätty maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan sekä sosiaali- ja terveystoimen valmiussuunnitelmiin 2015. Sopeutuminen on myös mukana vastahyväksytyssä kaupungin kriisiviestintäohjeessa ja tekeillä olevassa yhdyskuntatekniikan valmiussuunnitelmassa. Lisäksi sopeutuminen on osana HSY:n vesihuoltolain mukaista varautumissuunnitelmaa 2016.

4.4 Ekotehokas kaupunkirakenne

Maankäytön suunnittelu, ja siinä erityisesti alueiden käytön suunnittelu, on yksi tärkeimmistä työkaluista ilmastonmuutoksen hillinnässä ja ilmastonmuutokseen sopeutumisessa. Yhdyskuntarakenne ja liikenteen ratkaisut vaikuttavat pitkälle tulevaisuuteen ihmistoiminnoista aiheutuvien päästöjen määrään. Ekotehokkaan kaupunkirakenteen kehittämiseen tähtäävillä toimenpiteillä luodaan eheä ja tiivis yhdyskuntarakenne. Joukkoliikenteen sekä kävelyn ja pyöräilyn edellytysten parantaminen vähentää tarvetta yksityisautoiluun.

Ohjelman tavoitteiden mukainen asemanseutujen täydennys- ja uudisrakentaminen on nostanut rakennustehokkuutta muutaman vuoden ajan eniten. Asuntorakentaminen on ollut voimakkainta Tikkurilassa.

Ilmastovaikutuksien arviointia kaavoituksessa on viime vuonna tehty Keko-laskurilla. Aikaisemmin kokeilussa oli myös muita laskureita. Vuonna 2016 kasvihuonekaasupäästöt arvioitiin 11:ssä eri suunnitelmassa. Keko-laskennat tulokset on raportoitu kaavaselostuksissa, mutta arviointi ei ole vaikuttanut kaavan.

Vantaan liikennepoliittinen ohjelma (Valo) hyväksyttiin alkuvuodesta 2016. Telinepaikkoja oli vuonden 2016 lopussa 2303 pyörälle, ja telineistä oli runkolukittavia suurin osa, eli 2141 kappaletta. Pyöräilyn laatureitin Tikkurila - Korso katusuunnitelmat on laadittu. Laatureittiverkon toteutusjärjestys ja yhteydet Helsinkiin ovat tarkentuneet. Lisäksi on laadittu pyöräilyn laatureittien mitoitusperiaatteet, joiden pohjana on Valon liikkumisalueet. Sähköautoilun edistämiseksi julkisia ja puolijulkisia latauspisteitä on rakennettu 14 kappaletta yhteistyössä Vantaan Energian kanssa.

Polkupyöräilyä pidettiin paljon esillä

Yhteiskäyttöpyörät

Kulttuurikeskus Vernissa tarjosi yhteiskäyttöön polkupyöriä Tikkurilassa. Lyhyille matkoille tarkoitetut, Vantaan kierrätyskeskuksen kunnostamat polkupyörät sai käyttöönsä ilmaiseksi enintään tunniksi. Kokeilu aloitettiin kolmella yhteiskäyttöpyörällä vuoden 2016 kesällä. Tarpeen mukaan pyörien määrää voidaan lisätä.

Vuoden vantaalainen pyöräilijä

Vuoden vantaalainen pyöräilijä valittiin yhdeksännen kerran. Vuonna 2016 huomionosoituksen sai myyrmäkeläinen Jarmo Kemppainen. Valinnan perusteluina olivat säännöllisen työmatka- ja asiointipyöräilyn lisäksi pyöräilyyn innostaminen muun muassa sosiaalisessa medias-

sa. Lisäksi vuoden vantaalainen pyöräilijä innolla huolsi niin ystäviensä kuin muidenkin pyöriä.

Pyöräilylle oma brändi

Vantaa oli laatimassa yhdessä muiden pääkaupunkiseudun kuntien ja HSL:n kanssa pyöräilyn markkinointistrategiaa, jossa innostetaan pyöräilemään. Tavoitteena on myös muuttaa kaupunkilaisten asenteita myönteisemmiksi pyöräilyä kohtaan. Seudulliselle pyöräilyviestinnälle laadittiin yhtenäinen ilme, yhteiseksi väriksi valittiin keltainen. Brändivärin koristamat mainosjulisteet ilmestyivät katukuvaan vuoden 2016 keväällä. Koko vuodeksi pyöräilyasiaa edistämään palkattiin erityinen pyöräilykoordinaattori.

Vantaan vanhalla kirkkotiellä

Pyöräilyä tuotiin esiin myönteisessä hengessä, kun liikkujan viikolla syyskuussa 2016 järjestettiin koko perheen pyöräretki Linnaisten kartanolta Pyhän Laurin kirkolle. Historiallista Kuninkaantietä seurailevan reitin etapeilla kuultiin asiaa Vantaan historiasta ja luonnosta. Tapahtuman järjestivät Vantaan seurakunnat ja kaupungin ympäristökeskus. Mukana pyöräretkellä oli myös Helsingin polkupyöräilijät ry. (HePo), jolta saatiin hyödyllistä opastusta jonossa ajamisen oikeasta etiketistä.

Sata pyöräilytekoa

Vantaan kaupunki osallistuu Pyöräliiton ja Pyöräilykuntien verkoston ideoimaan 100 pyöräilytekoa -ohjelmaan. Vantaan hankkeessa asukkailta pyydetään pyöräilyä sujuvoittavia tekoja, kaikkiaan 100 tekoa. Ne voivat olla esimerkiksi ehdotuksia reunakivien parannuksista tai pyöräilyn edistämistavoista. Pieniä tekoja, kuten uusien liikennemerkkien sijoittamisia, pyritään tekemään jo vuoden 2017 aikana. Tavoitteena on saada myös aivan uudenlaisia ja oivaltavia ehdotuksia pyöräilyn edistämiseksi.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 8 §

4.5 Kestävä rakentaminen ja rakennusten käyttö

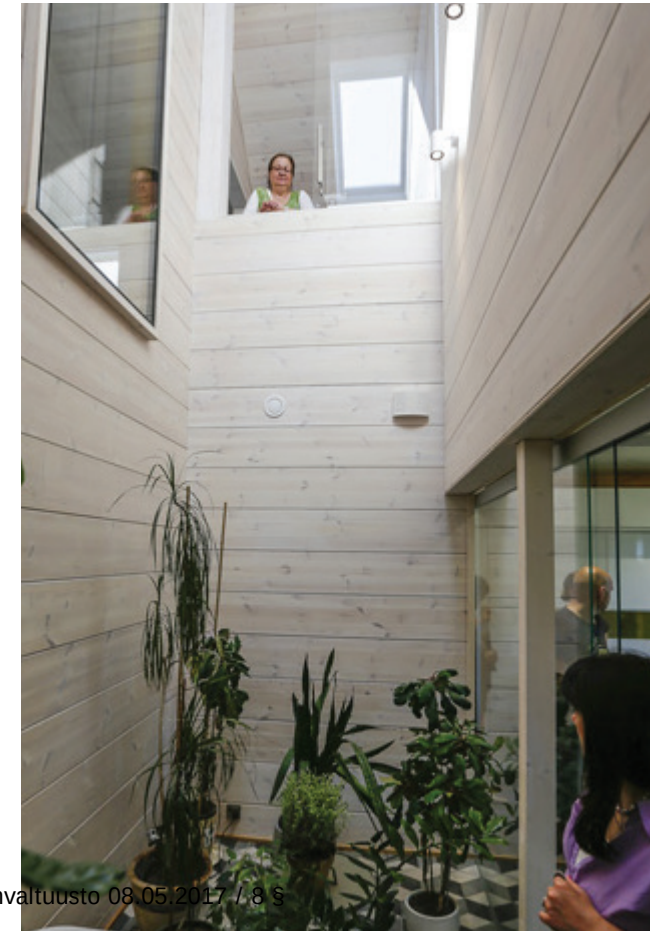
Energiatehokkuuden lisääminen ja laadun varmistaminen korostuvat jatkuvasti rakennusten suunnittelussa sekä uudis- ja korjausrakentamisessa. Rakentamisen ja rakennusten käytön ympäristökuormaan vaikuttavat energiatehokkuuden ohella rakennuksen sijainti, koko, materiaalit sekä huollettavuus ja kierrätettävyys.

Kestävän rakentamisen ja kestävän rakennusten käytön tavoitteita edistetään Vantaalla seuraavasti: ohjataan ja tuetaan energiatehokasta uudis- ja korjausrakentamista, parannetaan kaupungin omien rakennusten energiatehokkuutta sekä selvitetään uusiutuvan energian käyttömahdollisuuksia.

Kestävässä rakentamisessa ja rakennusten käytössä korostuivat energiatehokkuuden lisääminen ja laadun parantaminen. Merkittävä puurakentamisen edistämiskohde, pohjoismaiden suurin puukerrostalo, valmistui Kivistön asuntomessualueelle.

Kaupungin kiinteistöjen Kiha-järjestelmän (kiinteistön hallintajärjestelmä) käyttöön suunnitellaan yhteisnäkymää, johon pyritään saamaan myös energiatietoa. Näin seuranta helpottuu. Avaimeen (kaupungin sisäinen intra) on myös tulossa yleisnäkymä energiatiedoista. Energiansäästötoimintaa on tehty näkyväksi muun muassa toimittamalla 200 kiinteistöön energiatodistuksen näkyville asetettavaksi. Yhteensä 50 todistusta lisää on jaetaan piakkoin.

Uusiin ja korjattaviin rakennuksiin tehdään paikalla tuotettua uusiutuvaa energiaa (aurinkosähkö ja -lämpö). Vantaa on myös sitoutunut kuntien energiatehokkuussopimukseen (Kets), jonka energiasäästötavoitteet saavutettiin ohjelmakaudella hyvin.

4.6 Ekosysteemipalvelujen toiminta ja ympäristöhäiriöiden vähentäminen

Riittävien virkistysalueiden ja ekosysteemipalveluiden toimivuuden turvaaminen ovat keskeisiä tekijöitä luotaessa viihtyisiä asuinalueita. Luonnon monimuotoisuus, mahdollisimman puhtaat pinta- ja pohjavedet, hyvä ilmanlaatu sekä meluhaittojen estäminen lisäävät asumisviihtyvyyttä ja edistävät terveyttä.

Luonnon monimuotoisuuden huomioon ottaminen suunnittelun ja rakentamisen yhteydessä on parantunut. Monimuotoisuuden seurantajärjestelmää on kehitetty ja toteutettu. Kattavia luontoselvityksiä on laadittu, esimerkiksi kääpä- ja liito-oravaselvitykset. Viherrakenneselvitys valmistuu keväällä 2017.

Pohjaveden tarkkailut jatkuvat säännöllisinä. Fazerin ja Valion tuotantolaitosten vedenhankinnalle tärkeän Fazerilan pohjavesialueen lähes 20 vuotta vanha suojelusuunnitelma päivitettiin vuonna 2015 vastaamaan nykytilannetta. Lisäksi Fazerilan pv-alueelle tehtiin uusi pohjaveden tarkkailusuunnitelma.

Tieliikennemelun torjuntaan liittyvät toimenpiteet etenivät vaihtelevasti. Hiljaisia päällysteitä (SMA 11) tehtiin vuonna 2016 yhteensä 3590 m2. Meluesteitä rakennettiin 200 metriä Pakkalaan vuonna 2015 Kaikki suunnitelman mukaiset nopeusrajoitusten alennukset on toteutettu.

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 8 §

Liite 1

YMPÄRISTÖOHJELMAN TOTEUTUMISEN SEURANTATAULUKKO

Ympäristötietoisuuden vahvistaminen ja ympäristöjohtamisen kehittäminen

Tavoite	Vastuu	Mittari	Mittarin tilanne/Toimenpiteet 2016	
Uudet työntekijät perehdytetään kaupungin ja työyksikön ympäristötoimintaan	Ympäristökeskus ja henkilöstökeskus	Kaupungin perehdytysoppaaseen lisätty ympäristöasiat	Tavoite saavutettu 2015	
Esimiesten koulutustarjottimella on mahdollisuus osallistua ympäristöjohtamisen koulutukseen	Ympäristökeskus, henkilöstökeskus	Ympäristöjohtamiskoulutus on lisätty koulutustarjottimelle	Ympäristöjohtaminen mukana uusien esimiesten valmennuksessa kokeiluluonteisesti keväällä 2017. Koulutustarjottimella ei ole ollut ympäristökoulutusta	
Henkilöstöä kannustetaan kehittämään materiaali- ja energiatehokkuutta mm. InnoLa-laatupalkintoon osallistumalla	Taloussuunnittelu, kaikki toimialat	Materiaali- ja energiatehokkuuteen liittyvien hakemusten määrä InnoLa-laatupalkintokilpailussa	InnoLan-laatupalkintoa ei enää jaeta. Sähkönsäästöhankkeita edelleen sivistystoimen ja sosiaali- ja terveystoimen valikoiduissa yksiköissä.	
Ympäristöviestintä on ajankohtaista ja vaikuttaa asenteisiin ja toimintatapoihin	Kaikki toimialat	Sisäinen ja ulkoinen viestintä toteutettu ympäristöviestintäsuunnitelman vuosikellon mukaisesti	Kaupungin ympäristöviestintäryhmän lisäksi on perustettu Maton viestintäryhmä. Ympäristöviestintäryhmässä jäsenenä myös Ilmastoinfo. HSY:n js maton viestinnän kanssa yhteistyö on tiivistynyt. Yhteistyötä kaupungin viestintäyksikön kanssa tehostettu mm. lähimetsävuoden 2017 ympärillä. Kaupungin Vantaa-infoissa esillä luontoaiheisia näyttelyitä. Lähimetsävuodella oma facebooktili, jossa viestitään yhdessä yhdistysten kanssa.	
Ympäristöpalveluista tiedotetaan asukkaille yhteispalvelupisteissä, tarjotaan ympäristöneuvontaa (muun muassa julkinen liikenne, kierrätys, jätteet, ilmanlaatu). Yhteispalvelupisteiden henkilökunnalle järjestetään lisäkoulutusta ympäristöneuvontaan	Kuntalaispalvelut	Yhteispalvelupisteiden koulutettujen määrä	Yhteispalvelupisteissä tajolla ympäristökeskuksen ja HSY:n materiaalia.Ympäristöpalveluita tuotu esiin myös yleisötapahtumissa. Myös koulutusta on lisätty.	

Ympäristöjohtaminen on osa johtamisjärjestelmää	Kaikki toimialat	Ympäristönäkökulma kirjattu toimialan/ tulosalueen vuosittaisiin tavoitteisiin	Tavoitteet ovat mukana sivistys- sekä sosiaali- ja terveystoimessa toimialojen ja tulosalueiden tavoitteissa, maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan ja joidenkin tulosalueiden tavoitteissa sekä hankintakeskuksen tuloskorteissa.
Ympäristötavoitteiden toteutumista seurataan säännöllisesti	Kaikki toimialat /ympäristökeskus	Ympäristöohjelman seuranta liitetään vuosittaiseen kaupungin ympäristöraporttiin	Raportoidaan vuosittain
Ympäristöjärjestelmää (esim. Ekokompassi, energiaskannaus) noudattavien kaupungin liikelaitosten ja tytäryhtiöiden määrää kasvatetaan	Konserni ja asukaspalvelut, ympäristökeskus	Ympäristöjärjestelmää noudattavien kaupungin liikelaitosten ja tytäryhtiöiden määrä	Vantaan työteveyslaitoksessa Ekokompassi-järjestelmä on käytösssä. Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksella lähes valmis.
Yhteisöille myönnettäviin avustuksiin lisätään vaatimus ympäristökriteerien täyttymisestä. Avustushakemuksissa vaaditaan selvitys ympäristöasioiden ottamisesta huomioon toiminnassa	Kuntalaispalvelut	Hakemuksiin on liitetty ohjeistus (ja lomakkeisiin tarkemmat kysymykset)	Osassa avustushakemuksissa kysytään ympäristöasioiden huomioon ottamista. Ei vielä kattavasti.

Palveluntuottajia ohjeistetaan kestävän kehityksen mukaiseen palveluntuottamiseen. Kestävän kehityksen mukaisen toiminnan ohjeistus sisällytetään sopimuksiin	Kaikki toimialat	Kaikkiin uudistettuihin sopimuksiin on sisällytetty kestävän kehityksen mukainen ohjeistus	Etenee sitä mukaa kun uusia sopimuksia tehdään tai vanhoja uusitaan. Hankintakeskuksen sopimuspohjassa on vakiokohtana kestävä kehitys. Sosterin palveluhankintojen käsikirjassa ohjeistus, jossa kestävään kehityksen näkökulmia on avattu. Kaupungin hankintaohjeiden päivitys on tekeillä ja valmisteilla strategisten hankintojen tiekartta. Vastuullisuus tullaan integroimaan uusiin ohjeisiin kattavasti.

Ympäristöön liittyvää tutkimus- ja kehitystoimintaa vahvistetaan	Kaikki toimialat	Käynnissä olevat kehitys- ja tutkimushankkeet	Vantaa on mukana pääkaupunkiseudun Smart&Clean Säätiössä. Loppuvuodesta 2015 alkanut Tikkurilan Ilmastokatuhanke päättyy kesäkuussa 2017. ASIAA kuluttajien energianeuvonta siirtyi HSY:n Ilmastoinfoon 2017 alusta. Vantaa on mukana RANTA-hankkeessa, jossa päätavoitteena on edistää rakennettuun kaupunkiympäristöön ja maamassojen hallintaan liittyviä kiertotalouden mahdollisuuksia kunnissa sekä Tarve-hankeessa, jossa parannetaan kuntasektorin valmiuksia toteuttaa ja toistaa kustannustehokkaita energiatehokkuusinvestointeja. Vantaa mukana myös Kalpa-katupölytutkimushankkeessa. Tukijäsenenä EnRoute-ekosysteemipalveluihin liittyvässä hankkeessa.

Materiaali- ja energiatehokkuuden parantaminen

Tavoite	Vastuu	Mittari	Mittarin tilanne/Toimenpiteet
Kuntalaisten ja sidosryhmien energianeuvontaa ja tiedotusta ilmastoasioista tehostetaan hyödyntämällä yhteistyökumppaneita	Ympäristökeskus, viestintä	Ilmastoinfon ja kuluttajien energianeuvonta (ASIAA-hankkeen suoritteet, eli ohjattujen asiakkaiden määrä sekä näiden asioiden esillä olo viestimissä. (Ilmastoinfon toiminnassa ei pystytä kattavasti seuraamaan asiakkaiden määriä)	Ilmastoinfo mukana seitsemässä tapahtumassa Vantaalla. Nämä olivat Climate match –kiertue, Earth Hour Tikkurilassa, Aurinkosähkö Tikkurilan asukasilta, Kasvislankeemus I: maistatukset, Ilmastokadun keväthulinat sekä aamupalaa pyöräilijöille ja tasapainota talo -asukasilta. Kävijöitä vajaat 700. ASIAA energianeuvontaahankeessa runsas 4000 kuulijaa.
Ilmasto- ja ympäristövaikutusten kevyt arviointi otetaan käyttöön suurten investointien yhteydessä	Kaikki toimialat	Ilmastovaikutusten arviointi tehty suurissa investoinneissa/hankinnoissa, lkm.	Seurataan Helsingin ja Turun pilotteja (infra ja talonrakennus)

Ympäristökriteereitä käytetään hankinnoissa kattavasti. Tarjouskilpailuissa otetaan huomioon ympäristökriteerit valintaperusteena tai ehdottomana edellytyksenä. Hyödynnetään mm. Motivan ja Julia-projektin ympäristökriteereitä	Kaikki toimialat	Hankintakeskuksen järjestämistä tarjouskilpailuista vuositason arvosta laskettuna 50 %:ssa käytetään ympäristökriteerejä vuonna 2013. Vuosina 2014-2016 ympäristökriteerejä käytetään 60 %:ssa tarjouskilpailussa. Palveluhankinnat, joissa on käytetty ympäristökriteereitä, % (hajallaan ei seurantaa)	Hankintakeskuksen hankinnoissa noin 60 % käytetään jo tällä hetkellä ympäristökriteerejä.
Tietoteknisten laitteiden hankinnoissa (leasing) huomioidaan tuotteiden ympäristökuormitus tuotteen koko elinkaaren ajalta (tuotanto, käyttö ja kierrätys)	Tietohallinto	Kansainväliset ympäristökriteerit käytössä laitehankinnoissa	IT-laitehankinnoissa ympäristövaatimukset mukana. Käytetään TCO-sertifikaatin vaatimuksia soveltuvin osin. Mukana myös jätelain hyödyntämisvelvoite sekä ympäristöjohtamisjärjestelmän edellyttäminen.
Energiankulutus vähenee toimitilatehokkuutta parantamalla	Kaikki toimialat	Toimitilojen energiankulutus (mittari ei sopiva)	Toimitilatarkasteluja tehty 1/3 toimitilojen pinta-alasta esim. Länsi-Vantaan koulut, Tikkurilan toimistot ja Korson alueen koulut.
Energiankulutus vähenee liikkumistarvetta vähentämällä	Kaikki toimialat	Etätyöpäivien määrä (ei pystytä seuraamaan)	Etätyöpäivien seuranta on kehittynyt, mutta ei kattava
	Kaikki toimialat	Etäneuvottelujen määrä (ei pystytä seuraamaan)	Skype-puheluihin ja -palavereihin käytettiin vuonna 2016 yhteensä 6923 tuntia ja keskimäärin 18 minuuttia/käyttäjä. Käyttöaste noin 15 %, aktiivikäyttäjiä päivätasolla noin 300 (pikaviestit). Yhteensä 209000 pikaviestiä, 7800 audio/videopuhelua, 1500 tiedostonjakoa ja 3800 ruudunjakoa.
	Kaikki toimialat	Lunastettujen työmatkaseteleiden määrä	Lunastettuja matkalippuja vuonna 2016 yhteensä 67 661 kpl (vuonna 2014: 56055)
	Varikko	Paikannuslaitteet käytössä kaupungin ajoneuvoissa	Järjestelmä tuotantokäytössä, laitteet asennettu n. 70 % ajoneuvoista. Järjestelmän käyttökoulutusta on lisätty.
	Varikko	Kaupungin sisäinen autojen yhteiskäyttöjärjestelmä käytössä	Ajoneuvojen yhteiskäyttö toiminnassa varikon kautta. Lisäksi yhteisautokäyttöä on kokeiltu Leijassa ja Leijaan on tulossa yksi sähköauto yhteiskäyttöön.

Energian kulutus vähenee katuvalaistuksessa	Kuntatekniikan keskus	Katuvalaistuksen energiankulutus/led-valaisimien osuus	Led-valaisimien asennuksia jatkettu ja niitä oli vuoden 2016 lopussa yhteensä 9968 kpl, osuus oli n. 24 % ulkovalaisimien määrästä. Vuonna 2016 energian kulutus oli 17 504 321 kWh ja energiakustannukset olivat 1 416 042 euroa.
Kehitetään työllisyyspalvelujen kierrätys- ja korjauspalvelua sekä edistetään kierrätysmateriaalien käyttöä	Työllisyyspalvelut	Tehty selvitys kierrätys- ja korjauspalveluiden mahdollisuuksista. Yhteistyökumppaneiden kanssa tehdyt sopimukset. Kierrätysmateriaalien käyttö suhteessa tehtyihin materiaalihankintoihin	Kalusteiden kierrätyspalvelu alkanut vuonna 2016. Varasto on Koivukylässä.
Materiaalitehokkuutta parannetaan toimintatapoja muuttamalla kaupungin toimipisteissä	Kaikki toimialat	Jätteen määrä Paperinkulutus Sähköisen arkistoinnin osuus Kertakäyttötuotteiden määrä Veden kulutus	Jätteen kokonaismäärä kasvanut, mutta lajittelu parantunut, tietoja vain HSY:lle toimitetuista jätteistä. Paperinkulutus on laskenut, työntekijää kohden 3028 arkkia v. 2013 ja 2354 arkkia vuonna 2016. Kirjastoissa lisätty e-aineistoa Lupapiste.fi otettu laajasti käytöön lupien käsittelyssä. Mukana rakennusvalvonta ja mittausosasto, kaupunkisuunnittelu ja ympäristökeskus ovat aloittamassa
Tietohallinnon ohjaushyhmässä maaliskuussa 2012 vahvistettujen ”Tulostamisen linjaukset Vantaan kaupungilla” -periaatteiden mukaisesti siirrytään kokonaistulostamiseen, joka mahdollistaa turvatulostamisen, tulostamisen raportoinnin ja seurannan yksikkötasolla ja myöhemmin henkilötasolla sekä oheislaitteiden ja tulostustarvikkeiden vähentämisen	Tietohallinto, hankintakeskus	Kilpailutus tehty ja sopimustoimittaja valittu. Tavoitteena vähentää tulosteiden, oheistulostimien ja tarvikeostojen määrää jokaista 10 %:lla. Vuonna 2014 tavoitteena vähentää tarvikeostojen määrää 20 %	Pilvitulostuspalvelu ja palveluun sisältyvät tulostuslaitteet on otettu käyttöön kaikilla Vantaan toimialoilla, A-Tulkkaus Oy:ssä, Vantaan työterveys ja Suun terveydenhuollon liikelaitoksissa sekä Keski-Uudenmaan pelastuslaitoksessa.

Microsoft Lync -ohjelman käyttöönoton (tavoite 2013 aikana) jälkeen etäneuvottelun käyttäminen mahdollisimman laajamittaisesti ja sitä kautta liikkumisen tarpeen vähentäminen toimipisteiden välillä. Lync mahdollistaa mm. etäneuvottelut, materiaalien työstämisen yhteistyössä eri toimipisteistä sekä pikaviestimisen	Tietohallinto	Etäneuvottelujen määrä	Käytössä kaikissa yksiköissä. Myös raportointi kehittynyt.Ensimmäisen raportin mukaan puheluihin ja palaveriehin on käytetty 6 923 tuntia vuoden alusta eli 18 minuuttua keskimäärin käyttäjää kohti. Aktiivikäyttäjiä noin 300/päivä.
Siirtyminen sähköisiin toimintatapoihin yhdessä laitepolitiikan kanssa (kannettavat tietokoneet) mahdollistaa myös erilaiset toimintamallit, esim. liikkuvan työskentelyn tai etätyön	Tietohallinto ja kaikki tulosalueet	Laitepolitiikka päivitetty ja sähköisen asioinnin ja itsepalvelun määrä	Uudet koneet ovat pääsääntöisesti kannettavia

Ilmastonmuutokseen sopeutuminen

Tavoite	Vastuu	Mittari	Mittarin tilanne/Toimenpiteet 2016
Otetaan palvelujen järjestämisessä ja valmiussuunnitelmissa huomioon ilmastonmuutoksen vaikutukset, kuten sään ääri-ilmiöiden ja tulvien yleistyminen	Sosiaali- ja terveystoimi, Konserni ja asukaspalvelut	Muutokseen sopeutuminen lisätty valmiussuunnitelmaan	Sopeutumiseen liittyvät asiat sisällytetään valmiussuunnitelmiin päivitysten yhteydessä. Muutokset lisätty maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan sekä sosiaali- ja terveystoimen valmiussuunnitelmiin 2015. Sopeutuminen myös mukana vastahyväksytyssä kaupungin kriisiviestintäohjeessa ja tekeillä olevassa yhdyskuntatekniikan valmiussuunnitelmassa. Lisäksi osana HSY:n vesihuoltolain mukaista varautumissuunnitelmaa 2016.

Tulvavahinkojen hallintaa kehitetään	Kuntatekniikan keskus	Kartta tulvariskialueista laadittu. Tulvariskialuetiedot sidottu kiinteistöjärjestelmään. Tulvakorkeudet määritelty Tulvariskialueen asukkaita ja kiinteistöjen omistajia tiedotettu tulvariskeistä	Kartta laadittu 2014. Korkeudet määritetty osittain ja määriteltävä, minkä kokoisille vesistöille/uomille tehdään. Ei uusi tiedotteita asiasta vuoden 2014 jälkeen. Sitominen kt-järjestelmään siirtyy vuodelle 2017. Vantaan tulvaohjelma hyväksytty syksyllä 2015: ohjeet, miten varaudutaan vesistö- ja hulevesitulviin ja miten tulvat voidaan ottaa huomioon entistä paremmin maankäytössä ja rakentamisessa.
Hulevesien hallintaa parannetaan	Kuntatekniikan keskus	Hulevesien suunnittelun ohjeistus. Purokäytävien mitoitusohjeet kaavoitusta varten. Hulevesien imeyttämisen ja pidättämisen suunnitteluperiaatteet ja neuvonta järjestetty logistiikka-alueille ja erillispientalotonttien rakentajille	Purojen kunnostusojeet tehty. Yhteistyössä kaavoituksen kanssa tehdyt pukäytävien mitoitusohjeet valmistumassa keväällä 2017. Hulevesien imeyttämisen ja pidättämisen suunnitteluperiaatteet ja neuvonta järjestetty logistiikka-alueille ja erillispientalotonttien rakentajille.
Lumenvastaanoton kapasiteetti turvataan	Kuntatekniikan keskus	Laadittu selvitys lumilogistiikasta	Selvitystä ei tarvita, kapasiteetti turvattu
Viheralueet kehitetään sään vaihteluita sietäviksi	Kuntatekniikan keskus	Vantaan kasvillisuuden linjaukset määritelty Helsingin kasvillisuuden linjaukset -mallia hyödyntäen	Kasvien käytön linjaukset valmistuneet (Tela 12.1.2016 alussa)
Metsiin sitoutuneen hiilen määrän annetaan kasvaa	Kuntatekniikan keskus	Metsäsuunnitelmaa ja vuosityöohjelmia toteutettu	Toteutui osittain. Hoitohakkuut 17 ha/v, muut metsänhoitotyöt 40 ha, tot. 60%

Ekotehokas kaupunkirakenne

Tavoite	Vastuu	Mittari	Mittarin tilanne/Toimenpiteet
Kaupunkirakenne tukeutuu raideliikenteeseen ja joukkoliikenteen laatukäytäviin. Asemanseutuja täydennysrakennetaan ja uudistetaan. Uusien asuinalueiden rakentaminen Kehäradan ympäristöön	Kaupunkisuunnittelu, kuntatekniikan keskus	Rakennustehokkuudet asemien läheisyydessä (400, 600 ja 1000m etäisyydellä). Toteutunut rakentaminen k-m2 asuinrakennukset, työpaikat ja palvelut	Suurin tehokkuus 400 metrin etäisyydellä: 1. Lentoasema, 2. Tikkurila, 3. Myyrmäki 600m: 1. Myyrmäki, 2.Tikkurila, 3. Lentoasema 1000m: 1. Tikkurila, 2. Myyrmäki 3. Louhela Asuntorakentamisessa eniten kasvua kaikilla vyöhykkeillä (400m, 600 m,1000 m) Tikkurilassa. Muuta rakentamista oli eniten Aviapoliksessa ja sen jälkeen Tikkurilassa.

Kaavojen valmistelussa arvioidaan ilmastovaikutukset MALTTI-laskurin avulla	Kaupunkisuunnittelu	Osuus kaavoista, joissa laskenta on tehty. Osuus kaavoista, joissa päästövähennysmahdollisuuksia on hyödynnetty ja CO2-vähenemä	KEKO-laskurilla arvioitu kasvihuonekaasupäästöt 11 eri suunnitelmassa. Keko-laskennat tulokset raportoitu kaavaselostuksissa, mutta arviointi ei ole vaikuttanut kaavan lopputulokseen.
Pyöräilyn osuus kasvaa kulkutapajakaumasta	Kuntatekniikan keskus, kaupunkisuunnittelu	”Pyöräilyn kehittämissuunnitelma laadittu Pyöräpaikkojen lukumäärä Pyöräteiden km-määrä Selvitys asemanseutujen pyöräteistä ja katkeavista pyörätieyhteyksistä tehty (2015)”	Liikennepoliittinen ohjelma valmis. Toteutettu useita projekteja pyöräilyn edistämiseksi. Runkolukittavia pyöräpaikkoja 2141 kaikkiaan 2303 telinepaikasta. Laatureitin Tikkurila-Korso katusuunnitelmat laadittu. Laatureittiverkon toteutusjärjestys ja yhteydet Helsinkiin tarkentuneet. Laadittu pyöräilyn laatureittien mitoitusperiaatteet, joiden pohjana on Valon liikkumisalueet. Uusia pyöräteitä rekennettiin 7 km.
Joukkoliikenteen osuus kasvaa merkittävästi kehäradan valmistuttua asemien ja terminaalien vaihtoyhteyksiä parantamalla	Kuntatekniikan keskus, kaupunkisuunnittelu, tilakeskus	Joukkoliikenteen kulkutapaosuus (tiedot ei vuosittain saatavissa) Tyytyväisyys vaihtoyhteyksiin	HSL:n joukkoliikenteen asiakastyytyväisyystutkimus,kevät 2015: Liikennevälineen vaihtaminen sujuu hyvin tyytyväisten osuus 80 %.
Yhteiskäyttöautoilua edistetään varaamalla pysäköintipaikkoja kadun varsille ja pysäköintilaitoksiin	Kuntatekniikan keskus, yrityspalvelut	Yhteiskäyttöautoiluun varattujen pysäköintipaikkojen määrä	Yhteiskäyttöautoille on osoitettavissa tarpeen vaatiessa paikkoja
Sähköauto- ja vähäpäästöisen liikenteen edistäminen latauspisteverkostoa laajentamalla	Kaupunkisuunnittelu	Sähköautojen latauspisteiden määrä Kaasutankkauspisteiden määrä	Julkisia ja puolijulkisia latauspisteita rakennettu yhteistyössä Vantaan Energian kanssa 14 kpl
Vantaa tukee kaavoitusratkaisuissa viherkehän säilyttämistä	Kaupunkisuunnittelu, ympäristökeskus, kuntatekniikan keskus	Viherkehä ja yhteydet viherkehään säilyvät yhtenäisinä	Viherkehä mukana kaavatyön eri tasoilla. Suunnitellaan aineiston viemistä Vampatti-karttoihin
Kestävä rakentaminen ja rakennusten käyttö			
Tavoite	Vastuu	Mittari	Mittarin tilanne/Toimenpiteet
Maankäytössä sopimuspolitiikkaa hyödynnetään tapauskohtaisesti kestävän rakentamisen edistämiseen	Yrityspalvelut	Sopimusten osuus, joissa mukana esimerkiksi hulevesiasiat, energiatehokkuus, %	Ajantasaistettu energiatehokkuusehto kaikissa tonttien luovutuskirjoissa.

Tontinluovutusehtojen ympäristövaatimukset tarkistetaan vuosittain	Yrityspalvelut, rakennusvalvonta	Vuosittainen tarkistus tehty	Mittarointivelvollisuus erillispientaloille, paritaloille ja rivitaloille, luovuttu aurinkolämpö/ enregiatehokkuus- luokkavaatimuksesta	
Parannetaan kaupungin omien rakennusten energiatehokkuutta suunnittelun ja ohjauksen avulla. Kehitetään ylläpidon ja huollon toimintatapoja ja tehdään rakennusten energiankäyttö näkyväksi	Tilakeskus, kaikki toimialat	Energiankulutus käyttäjää kohden Huolto- ja ylläpitosopimukset tarkistettu Infotaululla varustettujen rakennusten määrä, %	Sähkön-, lämmön- ja vedenkulutustiedot saaadaan huhtikuun lopussa. KIHA-järjestelmän (kiinteistön hallintajärjestelmä) käyttöön suunnitellaan yhteisnäkymää, johon pyritään saamaan myös energiatietoa. Avaimeen (kaupungin sisäinen intra) tulossa yleisnäkymä energiatiedoista. Toimintaa tehty näkyväksi mm. toimittamalla 200 kiinteistöön energiatodistuksen näkyville asetettavaksi.Yhteensä 50 todistusta lisää on painossa.	
Kehitetään kaupungin omaa toimitilarakentamista energiatehokkaaksi hankekohtaisesti	Laaditaan tavoitteet hankekohtaisesti	Toimitilojen osuus energiatehokkuusluokissa, %	Uusiin ja korjattaviin rakennuksiin tehdään paikalla tuotettua uusiutuvaa energiaa (aurinkosähkö ja -lämpö)	
Rakennusvalvonnan energianeuvonnalla ohjataan rakentajia tekemään energiatehokkuutta parantavia toimenpiteitä	Rakennusvalvonta	Luvitettujen rakennusten energialuokka Rakennusvalvonnan neuvontatilaisuudet	Pientalot A 1 %, B 29 %, C 70 %, D 1 % Suuret asuintalot/huoneistot A 0 %, B 2 %, C 98 %	
Kaupunki säästää omassa toiminnassa energiaa 9 % vuoteen 2016 mennessä verrattuna vuoteen 2008 tekemällä kuntien energiatehokkuussopimuksen toteuttamisohjelman mukaiset toimet	Tilakeskus, kaikki toimialat	TEM:lle vuosittainen raportoitavat energiankulutusluvut (ympäristöraportin tunnuslukutaulukoissa)	KETS-tavoitteet saavutettu jo vuoden 2015 lopussa.	
Uusiutuvan energian käyttöä edistetään laatimalla uusiutuvan energian kuntakatselmus vaiheittain	Ympäristökeskus, tilakeskus	Aurinkoenergian hyödyntämiseen soveltuvien kattopintojen kartoitus	Aurinkoenergiapotentiaalikartoitus tehty Decumanus-hankkeen yhteydessä. Kartta-aineisto nähtävillä HSY:n sivuilla	
Edistetään asuinrakennusten korjaamista energiatehokkaiksi selvittämällä asuntolainarahaston avustuksien käyttömahdollisuuksia energiatehokkaaseen korjausrakentamiseen	Yrityspalvelut	Selvitys tehty ja myöntämisperusteita tarkistettu	Energia-avustukset ovat valtion (ARA) hoidossa.	

Vantaa edistää omalta osaltaan puurakentamista	Kaupunkisuunnittelu, rakennusvalvonta, tilakeskus	Puurakenteisten pien- ja kerrostalojen osuus uudisrakennuksista kasvaa	Ei uusia toimenpiteitä
Ekosysteemipalvelujen toiminta ja ympäristöhäiriöiden vähentäminen			
Tavoite	Vastuu	Mittari	Mittarin tilanne/Toimenpiteet
Parannetaan luonnon monimuotoisuuden huomioon ottamista suunnittelun ja rakentamisen lähtökohdaksi	Ympäristökeskus, kaupunkisuunnittelu	Hankekohtaisesti arvioitu selvitystarve ja toteutuma	Hankkeiden ja suunnitelmien yhteydessä on tehty aiempaa enemmän luontoselvityksiä. Lisäksi kaupunki on teettänyt alueellisia erillisselvityksiä.
Laaditaan monimuotoisuuden seurantajärjestelmä	Ympäristökeskus	Laadittu suunnitelma indikaattoreiden kehittämiseksi	Järjestelmää kehitetty ja toteutettu. Esimerkiksi kääpä- ja liito-oravaselvitys laadittu.
Hyödynnetään luontaiset kasvupaikkatekijät ja alkuperäinen kasvillisuus pihojen suunnittelussa	Ympäristökeskus, kuntatekniikan keskus	Selvitys laadittu, toteutettu kpl	On huomoitu hankesuunnittelussa.
Ekosysteemipalvelut ja luonnon monimuotoisuus turvataan tiivistyvässä kaupunkirakenteessa	Kaupunkisuunnittelu	Viherrakenneselvitys valmistunut	Selvitys valmistuu kokonaan toukokuussa 2017.
Liikennemelu vähenee	Kuntatekniikan keskus	Melua vaimentavien päällysteiden käyttö/m2, katu-m Meluesteiden rakentaminen /esteiden pituus m Nopeusrajoituksia alennettu	Hiljaisia päällysteitä (SMA 11) tehtiin vuonna 2016 yhteensä 3590 m2. Meluesteitä ei rakennettu. Kaikki suunnitelman mukaiset nopeusrajoitusten alennukset on toteutettu.
Ilmanlaatu paranee toteuttamalla ilmansuojeluohjelman mukaiset toimenpiteet	Ohjelmassa mainitut vastuutahot	Tehdään ilmansuojelun toimenpideohjelman mukaiset toimenpiteet	Erillinen seuranta, suurin osa toimenpiteistä toteutunut
Pohjavesien laatu ja määrä turvataan selvittämällä pohjavesialueiden tila ja tekemällä tarvittavat suojelutoimenpiteet	Ympäristökeskus	Tarpeelliset pohjaveden suojelutoimenpiteet tehty HSY:n selvityksen pohjalta	Pohjaveden tarkkailut jatkuneet 2016. Fazerin ja Valion tuotantolaitosten vedenhankinnalle tärkeän Fazerilan pohjavesialueen lähes 20 vuotta vanha suojelusuunnitelma päivitettiin vuonna 2015 vastaamaan nykytilannetta.Lisäksi Fazerilan pv-alueelle tehtiin uusi pohjaveden tarkkailusuunnitelma.

Pintavesien tila paranee jatkuvalla laadun seurannalla	Ympäristökeskus	Pintavesien tilaa seurattu tutkimussuunnitelman mukaan Laaditaan selvitys suolauksen vaikutuksista	Vuonna 2016 seurannassa 6, vuonna 2017 seurannassa 8 puroa. Kuntekissa laaditaan selvitys tiesuolauksen vaikutuksista pienvesiin.
Vantaanjokea kehitetään vaelluskalavesistönä	Kuntatekniikan keskus, ympäristökeskus	Poistetaan haitallisimmat virtavesiselvityksessä todetut liikkumisesteet	Työryhmä kokoontuu. Ympäistölupa vireillä Tikkurilankoskesta. Ankkalammen padon poisto käynnistetty ja ruoppaus toteutetaan kesällä 2017.
Luonnonsuojelualueita kehitetään tärkeänä osana ekologista verkostoa	Ympäristökeskus, kuntatekniikan keskus	Luonnonsuojelualueille laaditaan hoito- ja käyttösuunnitelmia 1 kpl vuodessa	Hoito- ja käyttösuunnitelmia laadittu 2, kolmas tekeillä.
Selvitetään kosteikkojen rakentamista Vantaalle vesiensuojelun ja monimuotoisuuden edistämiseksi	Ympäristökeskus, kuntatekniikan keskus	Selvitys tehty	Purojen kunnostussuunitelma laadittiin vuonna 2016. Sen toteuttamisen yhteydessä tullaan tarkastelemaan myös kosteikkojen rakentamista.

Liite 2

YMPÄRISTÖINDIKAATTORIT

Vantaan ekologinen kestävyys	2012	2013	2014	2015	2016	
1 Yleinen kehitys						
Kasvihuonekaasupäästöt	1 320	1305	1 194	1 094	*1 031	kt CO_2-ekv
Kasvihuonekaasupäästöt asukasta kohti (Kasvener)	6,4	6,3	5,7	5,1	*4,7	t CO_2-ekv
Kasvihuonekaasupäästöt asukasta kohti ilman teollisuutta (CO2-raportti)	6	6	5	*4,4		t CO_2-ekv
Yhdyskunnan energiankulutus	5 606	5 506	5 452	*5 454		GWh
Energiankulutus asukasta kohti	26 808	26 142	25 446	*25 410		kwh/as
2 Maankäytön ja kaupunkirakenteen kestävyys						
Asemakaava-alueelle rakennettujen rakennusten osuus, krs-m²	98,4	98,1	98,8	98,9	98,7	%
Asemakaava-alueelle rakennettujen asuntojen osuus, krs-m²	97,8	97,8	98,6	99,2	99,0	%
Virkistysalueiden osuus asemakaava-alueella	25,8	24,2	24,4	25,9	26,5	%
Luonnonsuojelualueiden ja -varausten osuus maa-alasta (%)	6,3	6,3	6,3	6,7		%
Luonnonsuojelualueiden ja -varausten osuus kokonaispinta-alasta (%)	6,2	6,2	6,2	6,6		%
Palveluiden saavutettavuus 300 ja 700 metrin etäisyydellä (%)						
Kirjastot ja kirjastoautojen pysäkit: 300 m	29,4	31,7	31,6	29,6	37,4	% kaikista vantaalaisista
Kirjastot ja kirjastoautojen pysäkit: 700 m	79,3	81,5	81,3	80,3	86,7	% kaikista vantaalaisista
Päivittäistavarakaupat: 300 m	34	35	34,7	34,1	33,5	% kaikista vantaalaisista
Päivittäistavarakaupat: 700 m	71,8	73,2	72,8	71,5	71,8	% kaikista vantaalaisista
Koulut (peruskoululuokat 1-6): 300 m	22	19,9	19,3	18,0	20,4	% kaikista vantaalaisista
Koulut (peruskoululuokat 1-6): 700 m	68,9	63,6	60,3	64,6	66,6	% kaikista vantaalaisista
Julkinen liikenne, joukkoliikenteen pysäkit: 300 m	92,2	90,8	90,7	89,7	**97,9	% kaikista vantaalaisista
Julkinen liikenne, joukkoliikenteen pysäkit: 700 m	99,8	99,7	99,7	99,8	**99,8	% vantaalaisista
Päiväkodit: 300 m	57,8	57,9	57,4	61,1	58	% vantaalaisista
Päiväkodit: 700 m	87,9	88,2	88,0	89,5	88,6	% vantaalaisista
Alueellinen hyötyjätepiste: 300 m	46,4	47,3	47	45,6		% kaikista vantaalaisista
Alueellinen hyötyjätepiste: 700 m	93,7	93,4	93,1	80,3		% vantaalaisista

* = ennakkotieto
** = pysälkkitiedot lähteestä: Helsinki region infoshare

Vantaan ekologinen kestävyys	2012	2013	2014	2015	2016	
Tiiviisti asuttujen alueiden osuus:YKR-ruutujen määrä ja osuus, kun						
vähintään 20 asukasta/ha > näiden YKR-ruutujen määrä (kpl)			560	568		kpl
vähintään 20 asukasta/ha > näiden YKR-ruutujen osuus kaikista asutuista YKR-ruuduista (%)			30,5	30,8		%
vähintään 50 asukasta/ha > näiden YKR-ruutujen määrä (kpl)			170	176		kpl
vähintään 50 asukasta/ha > näiden YKR-ruutujen osuus kaikista asutuista YKR-ruuduista (%)			9,3	9,5		%
Tiiviillä alueilla asuvien osuus: asukkaiden määrä YKR-ruuduilla, kun						
asukasmäärä YKR-ruuduilla, joilla vähintään 20 asukasta/ha			160994	164072		asukasta
osuus koko väestöstä			78,2	78,3		%
asukasmäärä YKR-ruuduilla, joilla vähintään 50 asukasta/ha			87 145	90 260		asukasta
osuus koko väestöstä			42,3	43		%
Tieliikenteen melualueella LAeq 7 - 22 > 55 dB asuvien määrä	52170					asukasta
Tieliikenteen melualueella LAeq 22 - 7 > 50 dB asuvien määrä	35 270					asukasta
Tieliikenteen melualueella LAeq 7 - 22 > 55 dB asuvien määrä, rakennuksessa hiljainen julkisivu	9340					asukasta
Tieliikenteen melualueella LAeq 22 - 7 > 50 dB asuvien määrä, rakennuksessa hiljainen julkisivu	7 940					asukasta
3 Toiminnan kuormitus ja ekotehokkuus						
Yhdyskunnan sähkön kulutus						
Asuminen ja maatalous	683	652	655	656		GWh
Teollisuus	294	291	264	241		GWh
Palvelut ja rakentaminen	910	902	914	927		GWh
Yhteensä	1887	1844	1833	1824		GWh
Yhdyskunnan sähkön kulutus asukasta kohti						
Asuminen ja maatalous	3327	3136	3107	3056		kWh/as/v
Teollisuus	1 432	1 399	1 252	1123		kWh/as/v
Palvelut ja rakentaminen	4432	4338	4336	4319		kWh/as/v
Yhteensä	9191	8873	8695	8498		
Yhdyskunnan veden kulutus	233	238	241	220	224	l/as/vrk

Vantaan ekologinen kestävyys	2012	2013	2014	2015	2016	
Kaukolämmän hankinta energialähteittäin						
Maakaasu	980,44	823	512	204	358	GWh
Hiili	945,7	960	795	733	733	GWh
Öljy	3,86	7	18	34	0	GWh
Ydinvoima	0	0		0	0	GWh
Uusiutuvat	0	0				GWh
Sekajäte			442	778	812	GWh
Yhteensä	1930	1790	1767	1749	1903	GWh
Kaukolämmön tuotantotapaosuudet						
Maakaasu	50,8	46,0	29	11,7	18,8	%
Hiili	49	53,6	45	41,9	38,5	%
Öljy	0,2	0,4	1	1,9	0	%
Ydinvoima	0	0	0	0	0	%
Uusiutuvat	0	0	0	0	0	%
Sekajäte			25	44,5	42,7	%
Kaukolämpöön liittyneiden kiinteistöjen osuus (kaikki rakennukset)	69,6		69,9			%
Sähkön ominaiskulutus kaupungin kiinteistöissä rakennustyypeittäin	18,2	19,8	19,5	19,2		kWh/rm^3
Lämmön ominaiskulutus kaupungin kiinteistöissä (sääkorjattu)	49,1	46,0	43,6	47,4		kWh/rm^3
Lämmön ominaiskulutus kaupungin kiinteistöissä	47,1	41,9	40,5	39,5		
Veden ominaiskulutus kaupungin kiinteistöissä	139	134,1	143,6	136,4		l/m^3
Ilmanlaatu huono tai erittäin huono	32	53	52	66		tuntia vuodessa
Hengitettävien hiukkasten (PM10) vuorokausiraja-arvon ylitysten määrä	1	4	4	6		kpl
Yhdyskunnan jätevesikuormitus						
Kokonaisfosforikuormitus (P)	0,07	0,08	0,09	0,09		g/as/vrk
Biologinen hapenkulutus (BHK)	1,8	1,4	1,52	1,82		g/as/vrk
Kokonaistyppikuormitus (N)	2,22	1,73	1,76	3,23		g/as/vrk
Jätteen käsittelypaikalle loppusijoitettavan yhdyskuntajätteen määrä	259	246	80			kg/as/v
Kaupungin kiinteistöjen tuottama yhdyskuntajätteen määrä/työntekijä	294	296	297			kg/kaupungin työntekijä
Kaupunkiorganisaation vuotuinen jätteiden materiaalihyötykäyttöaste	43	47	48			%

Vantaan ekologinen kestävyys	2012	2013	2014	2015	2016	
4 Liikkumisen kestävyys						
Henkilöautojen määrä	515	518	525	533	543	henkilöautoja/1000 as
Joukkoliikenteen matkustajamäärä	0,53	0,55	0,49			matkaa/as/vrk
Työsuhdematkalipun käyttäjät	4807	5602	6171	6696	7120	käyttäjää
Pyörätieverkon pituus, m/as	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9	m/asukas
Pyörätieverkon pituus, km	594	599	608	616	623	km
5 Ympäristövastuullinen kulutus ja ympäristökasvatus						
Paperinkulutus kaupungin virastoissa ja laitoksissa	3296	3125	2626	2607	2354	A4/kaupungin työntekijä
Ympäristönäkökohdat huomiovat kaupungin hankinnat	50	64	81			%-osuus keskitetyistä hank-innoista
Ympäristösertifioidut koulut ja päiväkodit	10	10	14	14	14	lkm
Koulutettuja ekotukihenkilöitä yhteensä/100 kaupungin työntekijää	3,8	4,7	5,4	6,0	6,5	ekotukihenkilöt/100 kau-pungin työntekijää
Luontoretkille osallistujat	386	457	450	390	256	osallistujaa
6 Ympäristötoiminnan taloudelliset tunnusluvut						
Toteutunut rahankäyttö						
Ympäristötuotot	212 000	381 000	235 000	176 000	471 900	euroa
Ympäristökulut	21 268 000	22 586 000	22 340 000	33 340 000	23 382 000	euroa
Ympäristöinvestoinnit	5 504 000	1 966 000	2 780 000	12 012 000	14 240 700	euroa
Ympäristövastuu ja ehdollinen ympäristövelka						
Ympäristötuotot kunnan toimintatuotoista	0,1	0,2	0,1		0,0	%
Ympäristötuotot suhteessa asukaslukuun	1,0	1,8	1,1	0,8	2,2	€/as
Ympäristökulut kunnan toimintakuluista ja ympäristökulut suhteessa asukaslukuun	1,5	1,6	1,6		1,6	%
Ympäristökulut suhteessa asukaslukuun	103,6	108,5	106,0	155,3	106,7	€/as
Ympäristöinvestoinnit kunnan käyttöomaisuusinvestoinneista	3,3	1,1	1,7		9,9	%
Ympäristöinvestoinnitt suhteessa asukaslukuun	26,8	9,4	13,2	56,0	65,0	€/as

Liite 3.

YMPÄRISTÖTILINPITO

Ympäristötilinpito Vantaalla

Kuntien ympäristötilinpidon laatimisen lähtökohtana on kauppa- ja teollisuusministeriön kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohje ympäristöasioiden kirjaamisesta ja esittämisestä kunnan tai kuntayhtymän tilinpidossa. Vantaalla seurattavat ympäristötilinpidon tulot, kulut ja investoinnit on määritelty kuutoskaupunkien kestävän kehityksen raportoinnin kehittämistyön yhteydessä.

Ympäristötuotot, -kulut ja -investoinnit toiminnoittain

Vuonna 2016 Vantaalla ympäristötuottoja oli noin 472 000 euroa. Eniten tuottoja tuli tilakeskuksen energiatehokkuustoimista, ympäristönsuojelun viranomaistehtävistä ja öljyntorjuntarahaston avustuksesta maaperän ja pohjaveden suojeluun.

Ympäristökulut vuonna 2016 olivat yhteensä 23,4 miljoonaa euroa. Edellisten vuosien tapaan kuluista valtaosa oli ryhmän Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet kuluja. Jätehuollon ja alueiden puhtaanapidon kulut olivat 2,4 miljoonaa euroa, ulkoilman suojeluun käytettiin 1,1 miljoonaa euroa ja ympäristönsuojelun viranomaistehtävien osuus oli 1,3 miljoona euroa.

Ympäristöinvestoinnit olivat 14,2 miljoonaa euroa, josta valtaosa (9,6 milj. euroa) käytettiin jätehuollon ja alueiden puhtaanapidon investointeihin. Seuraavaksi suurimmat investointikohteet olivat ryhmässä Muut ympäristönsuojeluntoimenpiteet (2,2 milj. euroa) ja melun ja tärinän torjunta (1,4 milj. euroa).

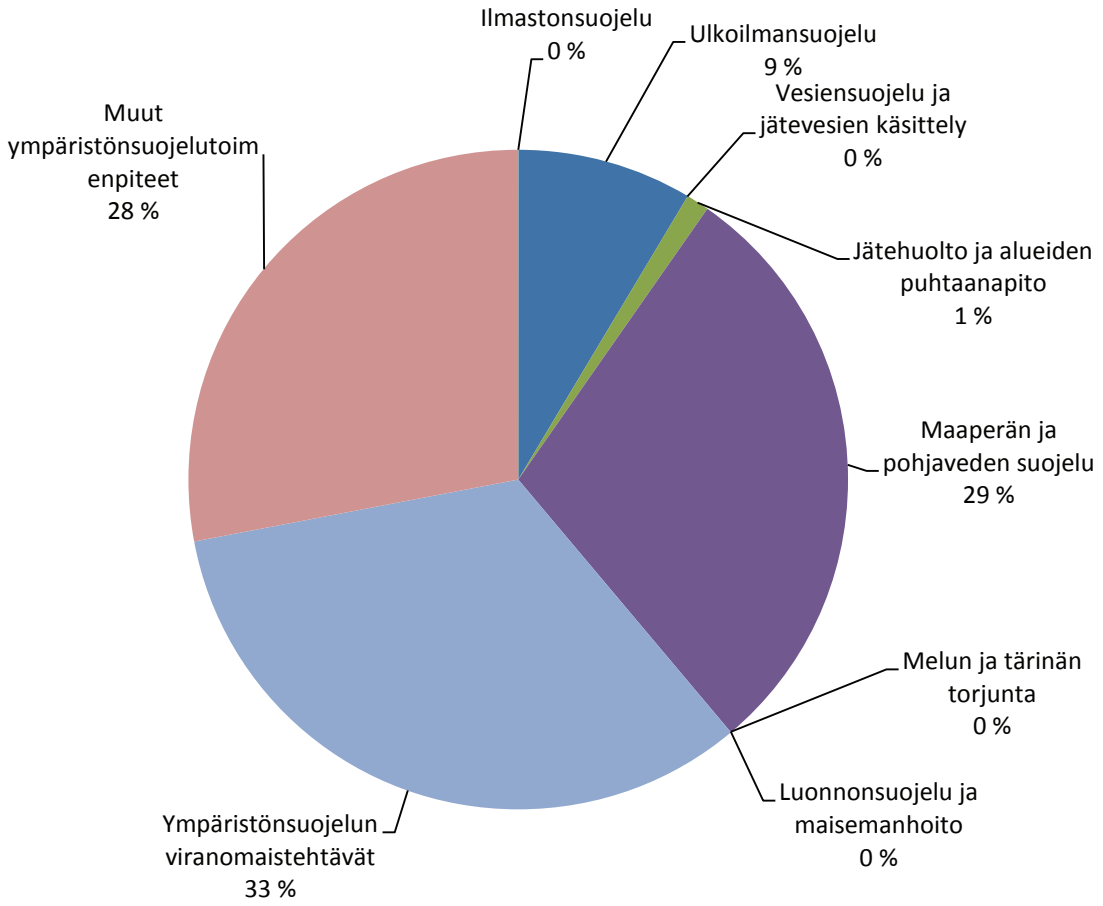
Ympäristötuotot, -kulut ja -investoinnit						
	Tuotot		Kulut		Investoinnit	
1 000 €	2015	2016	2015	2016	2015	2016
Ulkoilmansuojelu	15	5611	2133	1126,1	403	36,0
Vesiensuojelu ja jätevesien käsittely	0	0	156	270,0	0	202,2
Jätehuolto ja alueiden puhtaanapito	2	0	2375	2380,4	8465	9573,1
Maaperän ja pohjaveden suojelu	51	7799,7	91	195,6	299	630,0
Melun ja tärinän torjunta	0	0	70	99,1	878	1411,4
Luonnonsuojelu ja maisemanhoito	0	0	94	72,1	102	118.6
Ympäristönsuojelun viranomaistehtävät	58	82075,6	958	1328,8	0	0
Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet	49	376374	14895	16274,0	1862	2269,5
Ilmastonsuojelu	0	0	197		2	0
Ympäristötoiminta yhteensä	176	471860	20 969	21746,1	12 012	14240,7
Verot, Investointien poistot	0	0	12 371	367,9		0
Kaikki yhteensä	**176**	**471,9**	**33 340**	**23382,9**	**12 012**	**14240,7**

Ympäristötaloudelliset tunnusluvut		2015	2015
Tuotot	ympäristötuotot/toimintatuotot	0,0 %	0,4 %
	ympäristötuotot/asukas	2,15 €	0,8 €
Kulut	ympäristökulut+poistit/toimintakulut+poistit	1,6 %	2,3 %
	ympäristökulut+poistot/asukas	106,67 €	155,4 €
Investoinnit	ympäristöibvestoinnit/kokonaisinvestoinnit	9,9 %	7,8 %
	ympäristöinvestoinnit/asukas	64,97 €	56,0 €

Ympäristötuotot

Ympäristötuotoilla tarkoitetaan kuntaorganisaation toiminnasta saatuja tuloja, jotka liittyvät ympäristönsuojeluun. Niitä ovat esimerkiksi jätehuoltomaksut sekä ympäristön pilaajilta perityt kunnan suorittamien tai teettämien kunnostustöiden ja siivousten korvaukset sekä energiansäästöillä saadut toimenpiteet. Ympäristötuotto on tilikaudelle jaksotettu ympäristötulo.

Vuonna 2016 Vantaan kaupunkiorganisaation ympäristötuotot olivat 472 000 euroa. Se kattoi 0,001 prosenttia kaupungin kaikista toimintatuotoista. Ympäristötuottoja kertyi 2,15 euroa asukasta kohden.

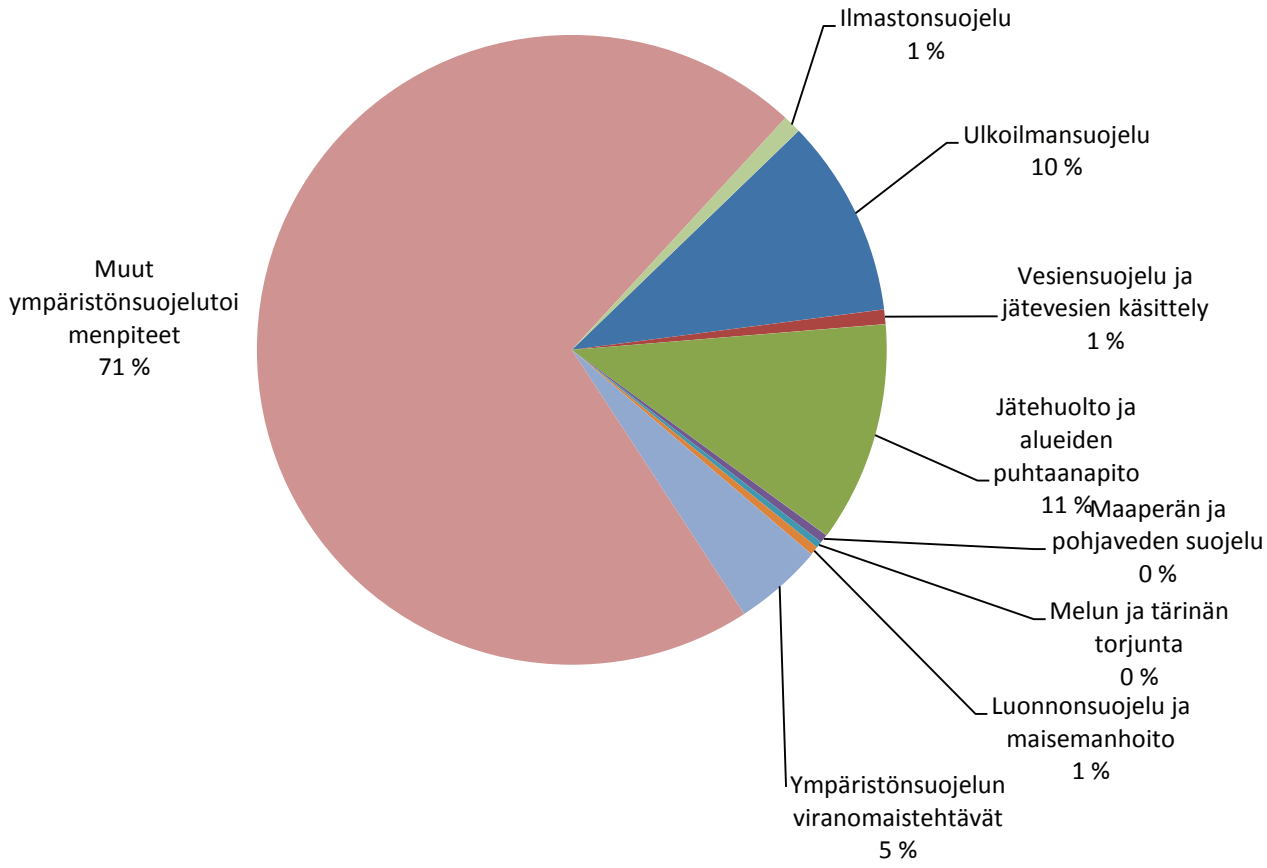

Ympäristötuottojen jakauma

Ympäristökulut

Ympäristökulujen kokonaissumma muodostuu tilikaudelle jaksotetuista ympäristömenoista ja ympäristöinvestoinneista tehdyistä poistoista tilikauden aikana. Ympäristömeno määritellään ympäristönsuojelutoimenpiteistä aiheutuneeksi menoksi. Ympäristömeno puolestaan aiheutuu toiminnasta, jonka tarkoituksena on tuottaa ympäristöhyötyjä tai ennaltaehkäistä, vähentää taikka parantaa tulevaa luonnonsuojelun tasoa ja edistää luonnonvarojen kestävää käyttöä. Ympäristönsuojelutoiminnan kulut esitetään yleiseurooppalaisen ympäristönsuojelutoimenpiteiden tilastoluokituksen mukaisesti soveltuvin osin.

Vantaalla valtaosa kaikkiaan 23,4 miljoonan euron ympäristökuluista kertyi ryhmästä Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet (16,3 milj. euroa). Seuraaviksi suurimmat kulut tulivat jätehuollosta ja alueiden puhtaanapidosta, ympäristönsuojelun viranomaistehtävistä sekä ulkoilman suojelusta.

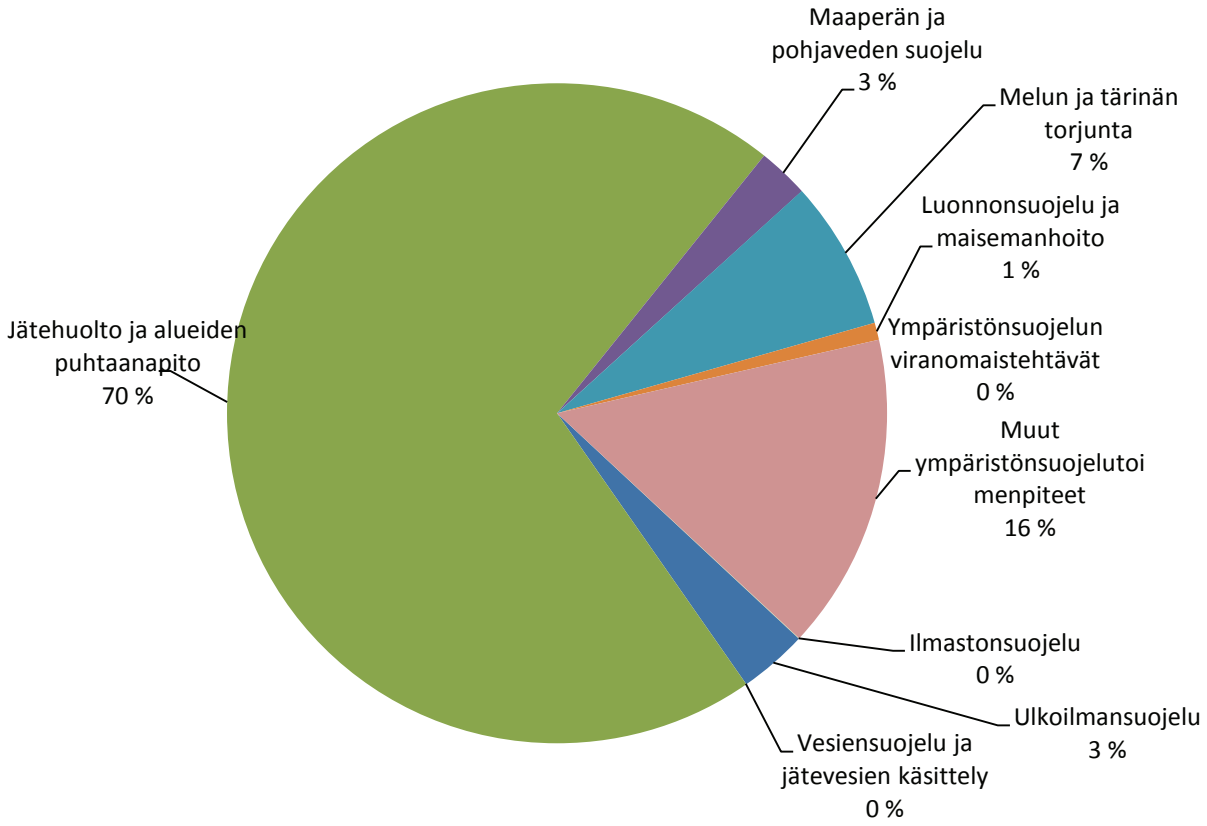

Ympäristökulujen jakauma ilman veroja ja investointien poistoja

Ympäristöinvestoinnit

Ympäristöinvestoinnit on meno, joka syntyy hyödykkeiden tuottamiseksi, ympäristöhaittojen ennaltaehkäisemiseksi, vähentämiseksi ja korjaamiseksi, tulevan ympäristönsuojeluntason parantamiseksi ja luonnonvarojen kestävän käytön edistämiseksi hankitusta hyödykkeestä. Lisäksi investoinnin odotetaan tuottavan tuloa tai se on tarkoitettu käytettäväksi tuotannontekijänä kunnan hyödyke- ja palvelutuotannossa jatkuvasti usean tilikauden ajan ja hankintameno ylittää poistosuunnitelman mukaisen pienhankintarajan. Ympäristöinvestointien hankintamenosta vähennetään investoinnin tekemiseksi saadut rahoitusosuudet ja avustukset.

Vantaalla tehtiin ympäristöinvestointeja hieman yli 14,2 miljoonalla eurolla. Ylivoimaisesti eniten, lähes 9,6 miljoonaa euroa, investoitiin jätehuoltoon ja alueiden puhtaanapitoon. Seuraavaksi eniten investointeja tehtiin ryhmään Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet (2,3 milj. euroa) sekä melun ja tärinän torjuntaan (1,4 milj. euroa).

Ympäristöinvestointien jakauma

Ympäristötuotot, -kulut ja -investoinnit aihealueittain

Ulkoilman suojelu

Kuntatekniikan keskus sai pölynsidontatöistä tuottoja 5 600 euroa. Muita tuottoja ulkoilman suojelusta vuonna 2010 ei ollut.

Vuoden 2016 ulkoilman suojelun kulut tulivat katujen kevätharjauksen ja pölynsidonnan henkilöstökuluista ja palveluiden ostoista sekä aineista ja tarvikkeista, yhteensä Niiden osuus oli yhteensä 1,1 milj. euroa.

Kuntatekniikan keskus investoi harjakoneiden ja pesulaitteiden hankintaan 36 000 euroa. Muita investointeja ulkoilmansuojeluun vuonna 2016 ei ollut.

Vesiensuojelu ja jätevesien käsittely

Tuloja ei ollut vesiensuojelusta ja jätevesien käsittelystä vuonna 2016.

Valtaosa vesiensuojelun ja jätevesien käsittelyn 270 00 euron kuluista koostui henkilöstömenoista kuntatekniikan keskuksessa Sivistystoimen toimialan kulut olivat noin 22 000 euroa, joka koostui pääasiassa jätevesi- ja lietemaksuista sekä vesinäytteiden laboratoriomaksuista.

Investointeja vesiensuojeluun ja jäteveden käsittelyyn ei tehtiin kuntatekniikan keskuksessa vuonna 2016 yhteensä 202 000 eurolla.

Jätehuolto ja roskaantuminen

Jätehuollosta ja roskaantumisesta ei saatu tuloja vuonna 2016.

Jätehuollon kuluja oli vuonna 2016 yhteensä 2,4 miljoonaa euroa, josta kuntatekniikan keskuksen osuus oli 1,4 miljoonaa euroa. Valtaosa kului henkilöstökuluihin. Sivistystoimen toimiala käytti jätehuoltoon kaikkiaan 97 000 euroa. Kulutut koostuivat vaarallisen jätteen käsittelystä ja tieto ja lavapalveluiden ostosta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan jätehuollon kulut (141 100 euroa) koostuivat henkilöstökuluista. Tilakeskuksen henkilöstö- ja jätehuoltokustannuksia kertyi 246 000 euron edestä.

Tilakeskus investoi jätekatoksiin 73 000 euroa jätekatoksiin. Kuntatekniikan keskus käytti vastuistaan Sotungin kaatopaikan maisemointiin 26 000 euroa 9,5 miljoonan vastuistaan.

Maaperän ja pohjaveden suojelu

Maaperän ja pohjaveden suojelusta saadut tuotot 7 800 euroa muodostuivat pelastuslaitoksen saamista Öljynsuojarahaston avustuksista ja imeytysaineiden laskutuksista .

Maaperän ja pohjaveden suojelun 90 800 euron kuluista suurin osa muodostui pääasiassa henkilöstökuluista ja konsulttitöistä kuntatekniikan keskuksessa (156 900 euroa) ja pelastuslaitoksessa (38 700 euroa). Pelastuslaitos käytti 5 900 euroa imeytysaineiden ostoihin öljyntorjunnassa.

Maaperän ja pohjaveden suojeluun investoitiin 630 000 euroa, jonka kuntatekniikan keskus käytti pilaantuneiden maiden kunnostukseen.

Melun ja tärinän torjunta

Melun ja tärinän torjunta ei tuonut tuottoja vuonna 2016.

Melun ja tärinän torjunnasta aiheutuneet kulut (99 100 euroa) muodostuivat vuonna 2016 kuntatekniikan keskuksessa henkilöstökuluista (74 131 euroa) ja konsultilla teetetystä meluselvityksestä (24 965 euroa).

Melun ja tärinän torjunnan 1,4 miljoonan euron investoinneista tilakeskus käytti 1,1 miljoonaa euroa Varia Tennistien ja Pähkinärinteen ikkunaremontteihin ja Kaivokselan koulun seinien lämmöneristykseen. Kuntatekniikan keskus käytti 355 519 euroa meluvalleihin ja -esteisiin.

Luonnonsuojelu ja maisemansuojelu

Tuloja ei ollut luonnonsuojelusta ja maisemansuojelusta vuonna 2016.

Luonnonsuojelun ja maisemansuojelun kulut olivat yhteensä noin 72 100 euroa. Siitä suurin osa oli pääasiassa suunnittelutyön henkilöstökuluja (48 100 euroa) kuntatekniikan keskuksessa. Pelastuslaitoksen kulut (23 000 euroa) olivat niin ikään henkilöstökuluja ja aiheutuivat maastopalojen sammuttamisesta.

Vantaan kaupungin investoinnit luonnonsuojeluun ja maisemansuojeluun olivat 118 600 euroa. Se muodostui kokonaisuudessaan kuntatekniikan keskuksen investoinneista luonnonsuojelualueille

Ympäristönsuojelun viranomaistehtävät

Tähän ryhmään kuuluvia tuloja kertyi lähinnä ympäristönsuojelun viranomaistehtäviin liittyvistä lupamaksuista. Tulot olivat yhteensä lähes 82 075 euroa.

Ympäristönsuojelun viranomaistehtävien kulut olivat noin 1,3 miljoonaa euroa.

Investointeja ympäristönsuojelun viranomaistehtäviin ei ollut vuonna 2015.

.

Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet

Ryhmään Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet luetaan muun muassa ympäristökoulutuksen, -kasvatuksen ja -neuvonnan sekä ympäristöjohtamisen ympäristökulut. Kaikilla toimialoilla ympäristöjohtamisen kehittäminen, ympäristöohjelmien tekeminen ja ekotukitoiminta aiheuttivat henkilöstökuluja aikaisempaa enemmän.

Tuloja oli noin 376 400 euroa. Siitä suurin (37 700 euroa) muodostui e-palvelun tuomasta energiansäästöstä tilakeskuksessa. Kirjastojen poistokirjojen myynti ja Vantaan ammattiopisto Varian käytöstä poistettujen laitteiden myynti tuottivat lähes 11 200 euroa sivistystoimen toimialalle.

Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet -ryhmään lasketuista lähes 15 miljoonan euron kuluista suurin osa on sivistystoimen toimialan menoja (13,9 milj. euroa). Siitä ympäristökasvatukseen ja ympäristöjohtamisen ylläpitämiseen arvioidut palkkakulut olivat 13,7 milj. euroa. Vantaan luontokoululle maksettiin tukea 116 300 euroa. Ympäristökasvatuksen materiaaleihin ja kirjastojen ympäristöteemaisiin kirjoihin käytettiin vajaa 45 000 euroa sekä ympäristökoulutuksen ostopalveluihin ja ympäristösertifikaattimaksuihin 35 600 euroa. Ympäristökeskuksen kulut olivat noin 485 6800 euroa, joka koostui suurimmaksi palvelujen ostoista (179 500 euroa) ja henkilöstökuluista (152 700 euroa). Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan kulut (69 750 euroa) kertyivät valtaosin henkilöstökuluista ekotukitoiminnassa.

Energiatehokkuussopimuksen toimeenpano ja e-hankkeeseen liittyvät palvelunostot aiheuttivat tilakeskukselle kuluja 37 700 euroa. Rakennusvalvonnan kulut olivat noin 29 000 euroa. Smart & Clean -hankkeen vaatimat valmistelut ja jäsenyys Green Net Finlandissa toivat kuluja noin 21 000 euroa elinkeinopalveluille. Kaikkiaan elinkeinopalveluiden kulut ryhmässä Muut ympäristönsuojeluntoimenpiteet olivat noin 25 500 euroa.

Muihin ympäristönsuojelutoimenpiteisiin investoitiin kaikkiaan 2,3 miljoonaa euroa. Siitä suurin osa oli kuntatekniikan keskuksen investointeja (2,2 milj. euroa) katuvalaisimien vaihtoon ja joukkoliikenteen luotettavuuden kehittämiseen. Tilakeskus teki erilaisia energiansäästöinvestointeja 91 860 eurolla.

Ilmaston suojelu

Ilmaston suojelu ei tuonut tuloja vuonna 2015.

Kuluja ilmaston suojelusta kertyi reilu 197 000 euroa. Se koostui Ilmastoinfon kasvatus- ja viestintätoiminnan kuluista, sekä muun muassa ympäristökeskuksen ja kuntatekniikan keskuksen osittain rahoittamista kehittämishankkeista ja henkilöstökuluista.

Ilmaston suojeluun investoitiin vajaalla 2 300 eurolla, jonka kuntatekniikan keskus käytti Pirttirannan tulvasuojarakenteisiin.

Ympäristöverot

Vantaan kaupunki maksoi sähköveroa noin 2 miljoonaa euroa. Muiden ympäristöverojen ja veroluonteisten maksujen osuus oli yhteensä noin 360 00 euroa.

Ympäristövastuut

Kuntatekniikan keskuksella oli ympäristövastuita 8,5 miljoonan euron edestä. Siitä oli varattu 8 miljoonaa. euroa täyttömäkien viimeistelyyn ja 0,5 miljoonaa euroa Sotungin kaatopaikan maisemointiin ja viimeistelyyn.

Liite 4. Ympäristövalitukset

YMPÄRISTÖVALITUKSET VANTAALLA

Ympäristövalituksia tuli ympäristökeskuksen tietoon 226 kappaletta vuonna 2016, kun vuonna 2015 ympäristövalitusten määrä oli 177 ja vuosien 2011-2015 keskiarvo olli 191 valitusta.

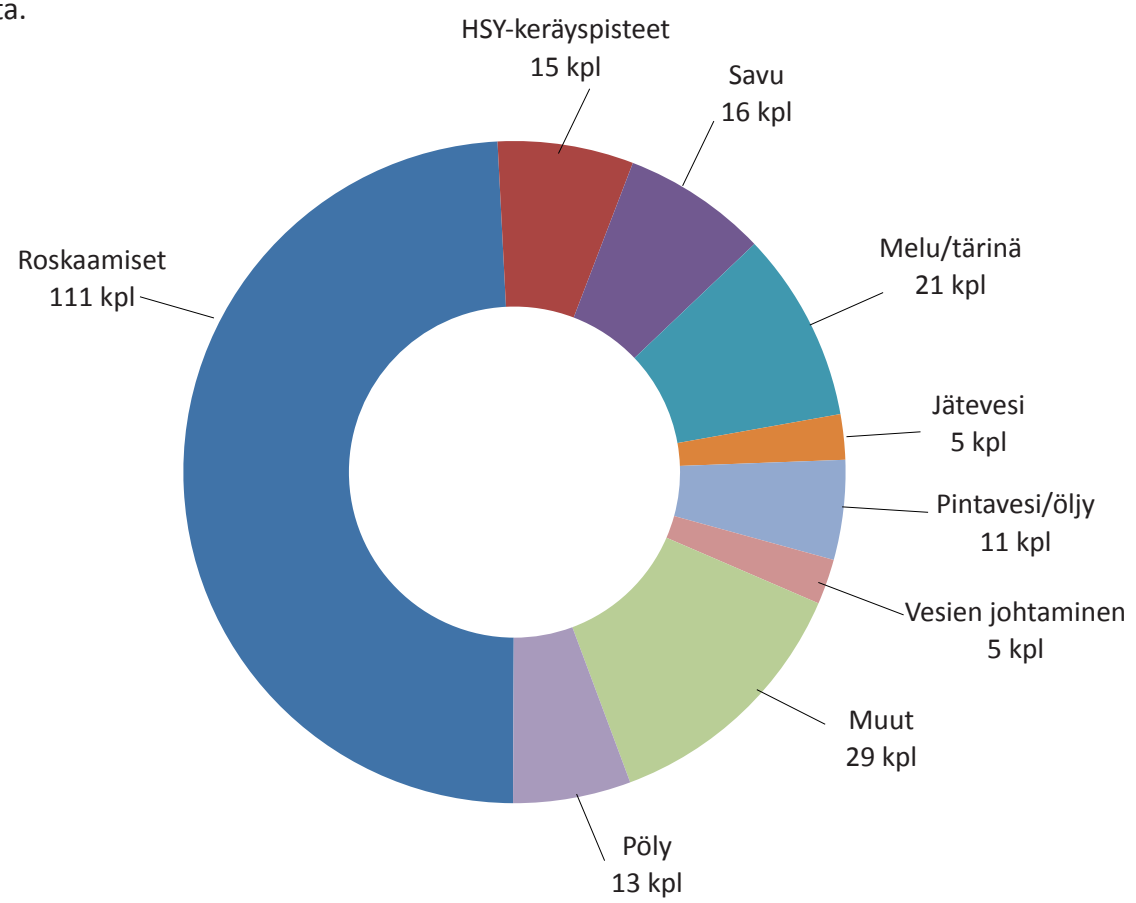
Suurin yksittäinen valitusten syy on ollut usean vuoden ajan ympäristön roskaaminen. Viime vuonna roskaantumisilmoituksia tuli 111 kappaletta. Sen lisäksi roskaantumisesta HSY:n keräyspisteissä ilmoitettiin 15 kertaa. Roskaantumisilmoitusten määrä pysyi vuoden 2015 tasolla. Sen sijaan vaarallisista jätteistä ei tullut yhtään ilmoitusta vuonna 2016, kun ilmoituksia tehtiin 7 kertaa edellisenä vuonna.

Veteen tavalla tai toisella liittyvien ympäristövalitusten määrä kasvoi. Vuonna 2015 vesiasioista tehtiin ympäristökeskukseeen 12 valitusta, ja vuonna 2016 ne lähes tuplaantuivat 21:een valitukseen. Valitukset liittyivät muun muassa öljyn tai jäteveden päästöstä luonnonvesiin tai hulevesien johtamisesta naapurikiinteistön puolelle.

Savuvalitusten määrä moninkertaistui: vuonna 2016 ympäristökeskuksessa kirjattiin 16 savuvalitusta, kun niitä oli kolme vuonna 2015. Myös pölyvalitusten määrä kasvoi selvästi, kun niitä tehtiin peräti 13 kappaletta. Yleensä pölystä on tullut vain yksittäisiä valituksia vuosittain.

Melusta tehtyjen ympäristövalitusten määrä on vaihdellut viime vuosina vajaasta kahdestakymmenestä reiluun kolmeenkymmeneen. Meluvalituksia tehdään niin liikennemeluista kuin esimerkiksi murskaamoista ja rakentamisen aiheuttamasta melusta. Vuonna 2016 kirjattiin 21 meluvalitusta.

Muut-ryhmään kuuluvat muun muassa ympäristövalitukset hajusta, luvattomista ojan kaivuista tai kuolleista eläimistä. Tähän ryhmään kuuluvia ympäristövalituksia tehtiin viime vuonna 29 kappaletta, kun niitä oli 21 kappaletta vuonna 2015.

9 § Vantaan virtavesien kehittämisperiaatteet / Purojen ja jokien Vantaa 2016

VD/10534/00.01.04.02/2015
HP/ALei/Hak/JB

Vantaalla sijaitsee tunnetuimpien Vantaan- ja Keravanjoen lisäksi neljä muuta jokea; Luhtaanmäenjoki, Lepsämänjoki, Kuhajoki ja Vähäjoki (Lillån). Pienvesiselvityksen mukaan puroja on 55 kappaletta, joista merkittävimmät ovat Kylmäoja, Rekolanoja, Krakanoja ja Mätäoja. Vantaalla joet ja purot ympäröivine puistoalueineen ovat keskeinen osa viheralueverkostoa. Kaupunkiekologisen tehtävän lisäksi niillä on monipuolista virkistyskäyttöön, kulttuurihistoriaan, maisemakuvaan ja alueiden imagoon liittyvää merkitystä.

Vantaan kaupunginvaltuusto päätti 17.11.2014, että yksi vuoden 2015 sitovista tavoitteista on ”toteutetaan teemavuosi, jolla kiinnitetään huomiota kaupungin puroluontoon”. Teemavuoden aikana pyrittiin kiinnittämään erityistä huomiota kaupungin puroluontoon ja edistämään purojen tunnettavuutta. Vantaan kaupunginhallitus päätti 2.11.2015, että ”jatketaan vuonna 2016 purojen teemavuotta, sen aikana syntyneitä hyviä toimintamalleja ja laajennetaan toiminta koskemaan myös jokia”.

Teemavuoden 2016 toteuttamista varten kaupunginjohtaja nimesi 20.1.2016 työryhmän, jonka tehtävänä oli organisoida teemavuoden järjestäminen. Teemavuoden päätavoitteina oli edistää ja kehittää Vantaalla jokien ja purojen tunnettavuutta ja arvostusta, kaupunkilaisten osallistumismahdollisuuksia puroluonnon hoitamisessa ja kunnostamisessa, virtavesien elinvoimaisuutta, vesistömaiseman monimuotoisuutta sekä jokiin ja puroihin liittyvää virkistyskäyttöä. Ympäristölautakunta toimi hankkeen ohjausryhmänä.

Purojen ja jokien vuoden toimintasuunnitelma hyväksyttiin ympäristölautakunnassa 16.2.2016. Se esiteltiin myös kaupunginvaltuuston infossa 3.2.2016. Työryhmä kokoontui kahdeksan kertaa. Lisäksi järjestettiin teemakokouksia mm. talkootoimintaan, maanomistukseen ja patoihin liittyen. Työryhmän jäsenet kävivät myös esittelemässä teemavuotta erilaisissa tilaisuuksissa. Teemavuoden edistymistä seurattiin tapahtumakalenterin avulla.

Teemavuoden aikana laadittiin purojen kunnostusohjelma sekä ensimmäiset purokohtaiset kunnostussuunnitelmat. Vedenlaatua ja -virtaamista seurattiin tehostetusti. Vantaan kaupunginmuseon kanssa laadittiin historialliset jokikävelyt -mobiiliopastetut reitit kolmeen joki- ja puronvarsikohteeseen. Teemavuoden kesällä palkattiin kaksi kesätyöntekijää purotalkkareiksi. He kunnostivat virtavesiä, poistivat virtauksen esteitä ja järjestivät talkoita noin kymmenellä purolla kesän aikana. Purotalkkaritoiminnasta saatiin hyviä kokemuksia, ja toimintaa jatketaan kesällä 2017.

Kahden teemavuoden aikana Vantaan virtavesien hyväksi tehdyn työn jatkamista varten työryhmä laati virtavesien kehittämisperiaatteet, johon on koottu virtavesiin liittyvät lähtökohdat sekä työryhmän esitykset jatkotoimenpiteiksi, joita on yhteensä noin 60 kappaletta. Vision mukaan ”Vantaan kaupunki toimii edelläkävijänä virtavesien elinvoimaisuuden kehittämisessä osana tiivistyvää kaupunkia. Vesistöjen hoitoon ja kunnostukseen otetaan mukaan asukkaat, yhdistykset ja yritykset.” Vantaan virtavesien kehittämisen päätavoitteet ovat:

- jokien ja purojen arvostuksen parantaminen
- kaupunkilaisten osallistumismahdollisuuksien edistäminen virtavesien hoitamisessa ja kunnostamisessa
- virtavesiluonnon elinvoimaisuuden säilyttäminen ja lisääminen
- kalojen elinympäristöjen ja vaellusmahdollisuuksien parantaminen
- vesistömaiseman monimuotoisuuden kehittäminen
- virtavesiin liittyvän kulttuurihistorian vaaliminen
- jokiin ja puroihin liittyvän virkistyskäytön kehittäminen
- tulvien torjunnan ja virtaamien hallinnan edistäminen
- virtavesien vedenlaadun parantaminen

Vesistöjen kehittämisessä tarvitaan jatkossakin monialaista, myös kaupungin rajat ylittävää yhteistyötä. Kaupungin sisäinen purokunnostustyöryhmä jatkaa toimintaansa ja seuraa virtavesien kehittämisen etenemistä.

Ympäristölautakunta 19.4.2017 § 4

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään merkitä tiedoksi Vantaan virtavesien kehittämisperiaatteet.
Päätös:
Merkittiin tiedoksi.

———

Kaupunginhallitus 24.4.2017 § 20

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään merkitä tiedoksi Vantaan virtavesien kehittämisperiaatteet.
Käsittely:
Merkittiin, että maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtaja täydensi esitystä siten, että päätetään esittää kaupunginvaltuustolle tiedoksi merkittäväksi Vantaan virtavesien kehittämisperiaatteet.
Päätös:
Päätettiin
a) merkitä tiedoksi Vantaan virtavesien kehittämisperiaatteet, ja
b) esittää kaupunginvaltuustolle tiedoksi merkittäväksi Vantaan virtavesien kehittämisperiaatteet.

———

Kaupunginvaltuusto 8.5.2017 § 9

Kaupunginhallituksen esitys:
Päätetään merkitä tiedoksi Vantaan virtavesien kehittämisperiaatteet.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite:
- Vantaan virtavesien kehittämisperiaatteet

Muutoksenhakuohje: 4.1 Valituskielto

Lisätiedot:
puistosuunnittelupäällikkö Hanna Keskinen, puh. 09 8392 9334, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

PUROJEN JA JOKIEN VANTAA 2016

VANTAAN VIRTAVESIEN KEHITTÄMISPERIAATTEET

LIITE: Kaupunginvaltuusto 08.05.2017 / 9 §

Sisällysluettelo

Johdanto 3
Purojen ja jokien teemavuoden 2016 tavoitteet 4
Lähtökohdat 6
  Virtavesien merkitys 6
  Vantaan virtavedet 6
  Aikaisemmat selvitykset ja ohjelmat 7
  Vesipuitedirektiivi ja vesienhoitosuunnitelma 8
  Vantaan maankäyttö 8
  Vantaan toimintamalli 10
  Purojen teemavuosi 11
Visio ja päätavoitteet 12
Tavoitteet ja toimenpiteet 13
  Virtavesiluonto, vesistömaisema ja kulttuurihistoria 13
  Virtavesien vedenlaatu ja virtaamat 15
  Virtavesien kunnostaminen 18
  Yhteistyö 22
  Viestintä 23
  Ympäristökasvatus 26
Virkistyksen osa-alueet 27
  Vetovoimakohteet ja koskiympäristöt 27
  Reitit 27
  Kalastus 28
  Melonta 32
  Uinti 33
  Opastus 34
  Muut virkistyskäyttömuodot 34
Rantojen ja vesialueiden maanomistus ja maanhankinta 34
Suunnittelu ja rakentaminen 36
Kunnossapito ja talkootoiminta 36
Rahoitus 39
Työryhmä 40
Liitteet 40

JOHDANTO

Vantaan kaupunginvaltuusto päätti 17.11.2014, että yksi vuoden 2015 sitovista tavoitteista on ”toteutetaan teemavuosi, jolla kiinnitetään huomiota kaupungin puroluontoon”. Teemavuoden aikana pyrittiin kiinnittämään erityistä huomiota kaupungin puroluontoon ja edistämään purojen tunnettavuutta. Vantaan kaupunginhallitus päätti 2.11.2015, että ”jatketaan vuonna 2016 purojen teemavuotta, sen aikana syntyneitä hyviä toimintamalleja ja laajennetaan toiminta koskemaan myös jokia”.

Kuntatekniikan keskuksen vuoden 2016 tuloskortin yksi strateginen päämäärä oli ”puroluonnon ja jokivarsien virkistyskäytön ja elinvoiman edistäminen” ja ympäristökeskuksen tuloskortin 2016 ”puro- ja jokiluonnon elinvoiman edistäminen”. Myös yksi arkkitehtuuriohjelman kärkihankkeista liittyy jokivarsien virkistyskäytön kehittämiseen.

Teemavuoden 2016 toteuttamista varten kaupunginjohtaja nimesi 20.1.2016 työryhmän, jonka tehtävänä oli organisoida teemavuoden järjestäminen. Aluksi työryhmässä määritettiin teemavuoden päätavoitteet sekä toimenpiteet niiden saavuttamiseksi. Ryhmä valmisteli hankkeelle myös viestintäsuunnitelman. Lisäksi tehtävänä oli yhteydenpidon ja yhteistyön järjestäminen muiden sidosryhmien kanssa. Ympäristölautakunta toimi hankkeen ohjausryhmänä. Teemavuoden edistymistä seurattiin tapahtumakalenterin avulla.

Teemavuoden toimintasuunnitelma hyväksyttiin ympäristölautakunnassa 16.2.2016. Se esiteltiin myös kaupunginvaltuuston infossa 3.2.2016. Työryhmä kokoontui kahdeksan kertaa. Lisäksi järjestettiin teemakokouksia mm. talkootoimintaan, maanomistukseen ja patoihin liittyen. Työryhmän jäsenet kävivät myös esittelemässä teemavuotta erilaisissa tilaisuuksissa. Puheenjohtaja kävi ympäristölautakunnan ohjausryhmässä kertomassa teemavuoden edistymisestä. Työryhmä järjesti myös elokuussa tutustumisretken Imatrankosken ja Vaalimaanjoen kohteisiin.

Kahden teemavuoden aikana Vantaan virtavesien hyväksi tehdyn työn jatkamista varten työryhmä laati virtavesien kehittämisperiaatteet, johon on koottu virtavesiin liittyvät lähtökohdat sekä työryhmän esitykset jatkotoimenpiteiksi. Kehittämisperiaatteet viedään keväällä 2017 ohjausryhmän hyväksyttäväksi sekä tiedoksi muihin lautakuntiin ja kaupunginhallitukseen. Teemavuodenaineistoista järjestetään näyttely vuoden 2017 aikana. Purokunnostustyöryhmä jatkaa toimintaansa ja seuraa virtavesiin liittyvien tavoitteiden edistymistä.

PUROJEN JA JOKIEN TEEMAVUODEN 2016 TAVOITTEET

TEEMAVUODEN PÄÄTAVOITTEINA OLI EDISTÄÄ JA KEHITTÄÄ VANTAALLA

- jokien ja purojen tunnettavuutta ja arvostusta
- kaupunkilaisten osallistumismahdollisuuksia puroluonnon hoitamiseen ja kunnostamiseen
- virtavesien elinvoimaisuuden lisääminen
- vesistömaiseman monimuotoisuutta
- jokiin ja puroihin liittyvää virkistyskäyttöä

Jokien ja purojen tunnettavuuden edistäminen

- Viestinnässä tuodaan esiin etenkin kaupunkilaisten osallistumismahdollisuuksia sekä esitellään käynnissä olevia hankkeita, jotka lisäävät Vantaan vesistöjen elinvoimaisuutta
- Teemavuodelle laaditaan viestintäsuunnitelma, jonka mukaan käytetään monipuolisesti eri viestintäkanavia, mutta erityisesti sähköisiä kanavia: sosiaalista mediaa ja kaupungin verkkosivuja
- Perustetaan omat alasivut puro- ja joki-teemalle Vantaan internetsivuille
- Markkinoidaan Kaupunginmuseon Joki - Kivikaudesta kaljakelluntaan -näyttelyä osana teemavuotta
- Otetaan kulttuuri- ja luontokohteiden esittelyssä käyttöön Seinätön museo - mobiiliopasteet; pilottikohteena Vantaalla Muinaispuisto Keravanjoen varrella,
- Innostetaan asukkaita, asukasyhdistyksiä ja yrityksiä järjestämään erilaisia puroihin ja jokiin liittyviä tapahtumia

Kaupunkilaisten osallistumismahdollisuuksien edistäminen puro- ja jokiluonnon hoitamisessa ja kunnostamisessa

- sovitaan talkootoiminnan (kunnostus-, siivous- ja vieraslaji) organisointi ja periaatteet
- laaditaan talkoiden tiedotus- ja materiaalipaketti
- selvitetään yhteistyömahdollisuudet Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistyksen kanssa Jokitalkkari-hankkeeseen liittyen
- kehitetään Vantaan vaelluskalatyöryhmän toimintaa kutusoraikkotalkoiden koordinoinnissa

Keravanjoen Vernissan kosken taimenen kutupaikkojen rakentamista talkoilla
[kuva: Vantaan kaupunki]

Virtavesien elinvoimaisuuden lisääminen

- laaditaan purojen kunnostusohjelma sekä tärkeysjärjestys kunnostuksien toteuttamiselle
- laaditaan kokonaisvaltainen kunnostussuunnitelma ja toteutetaan pilottikohde (Kormuniitynoja–Itä-Hakkilanoja) vuosina 2016-17
- laajennetaan purojen vedenlaadun seurantaa

Vesistömaiseman monimuotoisuuden kehittäminen

- edistetään kasvillisuuden käytön periaatteita joki- ja purovarsien kasvillisuuden kehittämisessä
- sovitaan käynnissä olevassa uuden metsä- ja luonnonhoitosuunnitelman laatimistyössä luonnonhoidon periaatteet joki- ja purovarsille
- purojen ja jokien luonnonhoidon suunnittelussa otetaan lähtökohdaksi vesistöihin liittyvien luonto- ja kulttuuriarvojen yhteensovittaminen

Jokiin ja puroihin liittyvän virkistyskäytön kehittäminen

Vesistöihin liittyviä virkistyskäyttömuotoja ovat erilaiset reitit (ulkoilureitit, sillat ja valaistus, maisemareitit ja luontopolut, ladut, ratsastusreitit, melontareitit), kalastus, melonta, uinti, luonnontarkkailu ja oleskelu. Virkistyskäyttöön liittyy myös palveluiden, opastuksen sekä kulkuyhteyksien ja pysäköinnin kehittäminen.

- laaditaan purojen ja jokien virkistyskäyttömuotojen kehittämisperiaatteet sekä ohjelma näiden toteuttamiseksi
- sovitaan kaavoitukseen ja maanhankintaan liittyvät etenemistavat
- selvitetään geotekniset lähtökohdat rantojen virkistyskäytön kehittämisessä
- laaditaan puroja ylittävien puistosiltojen kunnostusohjelma
- nostetaan koskiympäristöjä esiin jokien ja purojen vetovoimaisina kohteina
- selvitetään Vantaankosken ja Kirkonkylänkosken patojen kunnostaminen

Keravanjoki virkistyskäytössä, Tikkurilankoski [kuva: viheralueyksikkö]

LÄHTÖKOHDAT

Virtavesien merkitys

Purot ovat osa luonnon monimuotoisuutta. Ne toimivat ekologisina käytävinä, joissa elää ja liikkuu kaloja, lintuja, hyönteisiä ja nisäkkäitä. Purot ovat osa veden kiertokulkua kuljettaen valuma-alueilleen satanutta vettä kohti jokia ja merta. Virtaavaan veteen liittyy myös äänimaisema sekä eri vuodenaikojen mukaan vaihtelevat vesi- ja jääpinnat visuaalisena elementtinä.

Purot tuottavat ihmiselle erilaisia aineellisia ja aineettomia hyötyjä, ekosysteemipalveluita. Purot ovat kalojen elinalueita, tulvien säätelijöitä, ravinteiden pidättäjiä ja kasteluveden lähteitä. Ne monipuolistavat maisemaa, nostavat asuinalueiden arvoa, toimivat virkistyspaikkoina ja lisäävät viihtyvyyttä. Purot lähiympäristöineen tarjoavat puitteet kalastukselle, ulkoilulle, matkailulle ja metsästykselle. Purot ja puronvarret ovat tärkeä osa kaupunkiluontoa, joka tulee säilyttää tuleville sukupolville.

Kylmäojan varrelta [kuva: Vantaan kaupunki]

Vantaan virtavedet

Vantaalla sijaitsee tunnetuimpien Vantaan- ja Keravanjoen lisäksi neljä muuta jokea; Luhtaanmäenjoki, Lepsämänjoki, Kuhajoki ja Vähäjoki (Lillån). Pienvesiselvityksen mukaan puroja on 55 kappaletta, joista merkittävimmät ovat Kylmäoja, Rekolanoja, Krakanoja ja Mätäoja. Vantaalla joet ja purot ympäröivine puistoalueineen ovat keskeinen osa viheralueverkostoa. Kaupunkiekologisen tehtävän lisäksi niillä on monipuolista virkistyskäyttöön sekä kulttuurihistoriaan, maisemakuvaan ja alueiden imagoon liittyvää merkitystä. Kaupunkilaiset hakeutuvat aktiivisesti virkistäytymään juuri jokien ja purojen varsille.

Aikaisemmat selvitykset ja ohjelmat

Vantaanjoen ja Keravanjoen virkistyskäytön kehittämisprojekti käynnistyi kaupungin liikuntapalveluiden vetämänä helmikuussa 2001. Hankkeen lähtökohtana oli mahdollisimman laaja yhteistyö asukkaiden, maanomistajien ja eri viranomaisten kanssa. Yleisötilaisuuksia järjestettiin 11 kpl. Projektin tuloksena valmistui vuonna 2003 (KV 27.1.2003) Vantaanjoen ja Keravanjoen virkistyskäytön yleissuunnitelma, jonka tavoitteena oli ohjata ulkoilureittien ja virkistyskäyttöön liittyvien toimintojen kaavoitusta, maanhankintaa, ohjelmointia, suunnittelua ja rakentamista. Yleissuunnitelmassa esitettiin mm. jokivarsien tuleva ulkoilureitistö, sillat, laiturit, veneiden laskupaikat, uimapaikat, pysäköinti, koira-aitaukset ja matonpesupaikat. Yleissuunnitelmassa esitettiin uusia polkuja ja reittejä n. 47 km ja siltoja 15-17 kpl ja niiden toteuttamiseen arvioitiin kuluvan noin 15-20 vuotta.

Vuonna 2009 Vantaalla hyväksyttiin hulevesiohjelma, jonka johtavana periaatteena on hulevesien käsittely siten, että niitä ei johdeta suoraan puroihin tai muihin vesistöihin. Hulevesiohjelman periaatteiden täytäntöönpanon helpottamiseksi laadittiin kaupungin hulevesien hallinnan toimintamalli – ohjeistus suunnittelijoille ja rakentajille. Hulevesiohjelman myötä Vantaalle on toteutettu erilaisia viivytys- ja suodatusjärjestelmiä sekä kosteikkoja.

Puroista valmistui vuonna 2009 Vantaan pienvesiselvitys, jonka tavoitteena oli kartoittaa Vantaan pienvedet sekä inventoida pienvesistä olemassa oleva tieto. Pienvesiselvityksen jatkotoimenpiteinä Vantaan karttapalveluun vietiin pienvesikohteet sekä käynnistettiin purojen nimeäminen. Yhdeksi jatkotoimenpiteeksi oli jo tuolloin kirjattu pienvesien kunnostusohjelman laatiminen.

Vuonna 2011 valmistuneen Vantaan virtavesiselvityksen tavoitteena oli tuottaa lisää tietoa Vantaan puroluonnon arvokohteista sekä kunnostustoimilla ennallistettavista kohteista ja näiden lajistosta. Virtavesiselvityksessä arvioitiin myös, mitkä virtavesiuomista ovat vesilain mukaisia puroja tai jokia ja mitkä kausikuivia noroja.

Krakanoja, Tulkintie [kuva: Vantaan kaupungin Hulevesiohjelmasta v.2009]

Vesipuitedirektiivi ja vesienhoitosuunnitelma

Vesien ekologisen tilan arviointia ohjeistaa Euroopan Unionin vesipuitedirektiivi. Ympäristöministeriön työryhmän valmistelemalla pienvesien suojelu- ja kunnostusstrategialla luodaan suuntaviivat sille, että pienvesien säilyttämis- ja ennallistamistarpeet voidaan ottaa paremmin huomioon niiden tilaan vaikuttavien toimintojen suunnittelussa sekä muissa pienvesiin vaikuttavissa linjauksissa ja toiminnoissa. Tavoitteena on lisätä pienvesien arvostusta ja parantaa niiden tilaa. Vesienhoidon suunnittelun tavoitteena on, että pinta- ja pohjavesien tila on vähintään hyvä eikä hyvälaatuisten vesien tila heikenny. Pilaavien tai haitallisten aineiden sekä vesirakentamisen aiheuttamia haittoja vesiin tulee ehkäistä. Lisäksi ilmastomuutokseen sopeutumiseen on varauduttava vähentämällä tulvien ja kuivuuden aiheuttamia haittoja. Myös vesiluonnon säilymisestä on huolehdittava. Strategiassa määritellään toimenpiteitä jäljellä olevien luonnontilaisten pienvesien säilyttämiseksi ja heikentyneiden pienvesien kunnostamiseksi.

Alueelliset ympäristökeskukset laativat vesienhoitoalueelleen vesienhoitosuunnitelman ja siihen liittyvän vesienhoidon toimenpideohjelman, jossa kerrotaan, mitä toimia tarvitaan vesien hyvän tilan saavuttamiseksi. Joulukuussa 2009 valtioneuvosto hyväksyi vesienhoitosuunnitelmat, joissa mainitaan yhtenä kehitettävänä ohjauskeinona pienvesien ennallistamisohjelman laatiminen. Vuonna 2015 päivitetty vesienhoitosuunnitelma sisältää tiedot vesien tilasta sekä tarvittavat toimenpiteet pinta- ja pohjavesien tilan parantamiseksi ja ylläpitämiseksi vesienhoitokaudella 2016–2021. Vesienhoidon suunnittelu etenee kuuden vuoden jaksoissa. Valtion ja kuntien viranomaisten on otettava soveltuvilta osin huomioon valtioneuvoston hyväksymät vesienhoitosuunnitelmat.

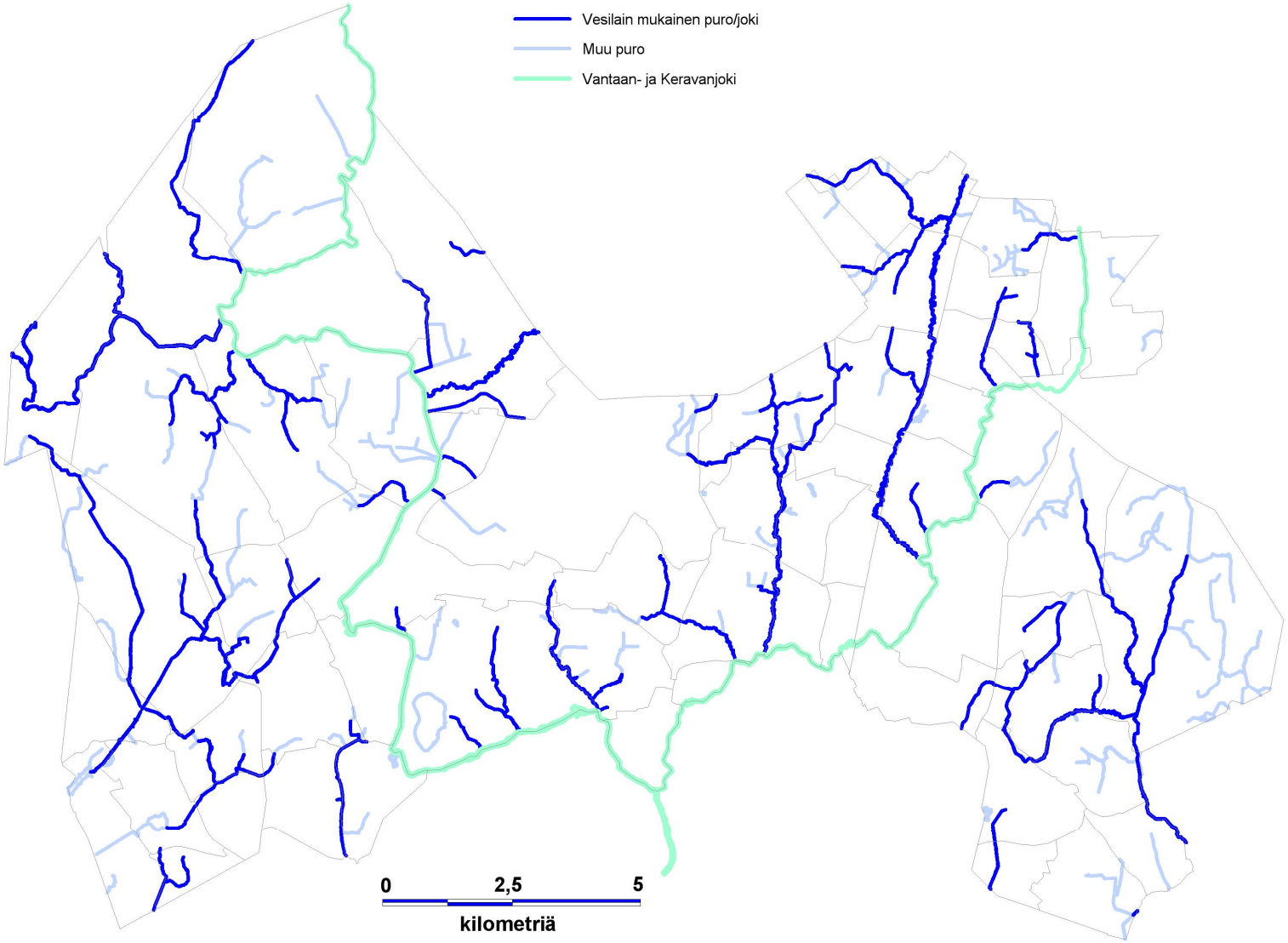
Vantaan maankäyttö

Vantaa on 1960-luvulta lähtien kasvanut nopeasti pääkaupungin kylkeen, ratojen ja pääteiden varsiin. Maankäyttöä luonnehtivat nyt toisaalta lentokenttä logistiikan ja suurkaupan alueineen ja valtakunnalliset pääväylät, toisaalta laajat pientaloalueet ja melko väljät kerrostaloalueet. Keskustamaista kaupunkirakennetta Vantaalla on vielä suhteellisen vähän, mutta kaikkia keskustoja tiivistetään. Laajoja, yhtenäisiä ja muuta maankäyttöä jäsentäviä viheralueita Vantaalla on edelleen runsaasti. Keskellä kaupunkia sijaitseva lentokenttä ja siihen liittyvät logistiikka-alueet tuovat oman haasteensa maankäytön suunnitteluun ja hulevesien johtamiseen. Vantaan kerrostalo- ja pientaloalueet ovat alunperin rakentuneet varsin väljinä. 1970-luvulta lähtien on rakennettu myös tiiviitä pientaloalueita ja vanhat asuinalueet ovat alkaneet tiivistyä nopeasti. Kaupunkirakenteen eheyttämisen periaate on perusteltu kestävän kehityksen taloudellisesta, ekologisesta ja sosiaalisesta näkökulmasta.

Vantaan yleiskaava 2007 ja Marja-Vantaan osayleiskaava 2006 muodostavat yhdessä voimassa olevan yleiskaavan koko Vantaan alueelle. Jokien ja isoimpien purojen rantavyöhykkeet on yleiskaavassa varattu viheralueiksi: *virkistysalueiksi, luonnonsuojelualueiksi tai maatalousalueiksi*. Osa pienemmistä puroista sijaitsee yleiskaavan viheralueilla mutta yleiskaavan yleispiirteisyyden vuoksi osa jo rakennettujen alueiden sisällä olevista puroista sisältyy asunto- ja työpaikka-alueisiin. Asemakaavassa nämäkin on suurimmaksi osaksi otettu huomioon joko niin, että puro on asemakaavan virkistysalueella tai avouomana tontin

istutettavalla alueella. Useista puroista on kuitenkin lyhyempiä tai pidempiä jaksoja jätetty erityisesti ottamatta huomioon asemakaavoissa tai sijoitettu putkeen. Vantaalla käynnistyy uuden yleiskaavan laatiminen 2017 ja siinä tullaan hulevesiä tarkastelemaan voimassaolevia yleiskaavoja tarkemmin.

Vantaan hulevedet laskevat pääosin joko suoraan tai purojen kautta Vantaan- ja Keravanjokeen. Kaupungin läpi virtaavat joet ovat tyypillisiä rannikkoalueen jokia, joissa valuma-alueen järvien määrä on vähäinen, vuotuiset vedenkorkeuden vaihtelut suuria ja valuma-alueella on paljon viljelyalueita.

Vantaan toimintamalli

Vantaalla vesialueisiin liittyvää suunnittelua ja hoitoa tehdään monessa eri yksikössä, joten yhteisten tavoitteiden merkitys on tämän takia erityisen tärkeää. Kehittämisperiaatteiden avulla on ollut tarkoitus muodostaa Vantaan kaupungille yhteinen näkemys virtavesien kehittämisestä. Toimiva viranomaisyhteistyö edellyttää laaja-alaisuutta, erilaisen ammattiosaamisen käyttöä suunnittelu- ja rakentamisprosessissa sekä hyvää tiedonkulkua.

Vantaalla *kaupunkisuunnittelu* vastaa maankäytön ohjauksesta ja kaavoituksesta. *Yrityspalvelut* vastaa kaupungin omistamien maiden kehittämisestä ja maan hankkimisesta kaupungin tarpeisiin.

Kuntatekniikan keskus huolehtii kaupungin yleisten alueiden kuten katujen ja viheralueiden suunnittelusta ja rakentamisesta sekä kunnossapidosta. Vesihuollon yleissuunnittelun vastuulla on mm. kaupungin hulevesien hallinta, tulvatiedon kerääminen ja vesialueiden suunnittelu. Viheralueyksikkö vastaa Vantaan kaupungin omistamien viheralueiden suunnittelusta, rakentamisesta ja kunnossapidosta. Lisäksi viheralueyksikössä suunnitellaan ja rakennutetaan Vantaan ulkoliikuntapaikat, joiden kunnossapidosta huolehtii liikuntapalvelut. Geotekniikkayksikkö vastaa rakennuskohteiden maa- ja pohjarakennussuunnittelusta. Yksikkö tarkistaa myös avo-uomien sivuluiskien vakavuudet.

Vantaan kaupungin *ympäristökeskus* hoitaa ympäristö- ja ympäristöterveysasioita. Sen vastuulla on muun muassa luonnon- ja vesien suojelu, talous- ja uimavesien valvonta sekä asumisterveys.

Sivistystoimi huolehtii opetuksen ja koulutuksen, sekä varhaiskasvatuksen että nuoriso-, liikunta-, kulttuuri- ja kirjasto- ja tietopalveluiden tehtävistä. Liikuntapalvelujen tehtävänä on kehittää ja ylläpitää ulkoliikuntapaikkoja kuten liikuntapuistoja, uimarantoja, kuntoratoja ja latuja. Myös kalastus, kalastuksen hoito ja veneily kuuluvat liikuntapalveluiden tehtäviin. Vantaan kaupunginmuseon tehtävänä on edistää vantaalaisen kulttuuriympäristön hoitoa ja suojelua. Kaupunginmuseo vastaa arkeologisen kulttuuriperinnön sekä rakennetun kulttuuriympäristön ja -maiseman vaalimisen suojeluviranomaisen tehtävistä Vantaalla.

Helsingin seudun ympäristönpalvelujen (HSY) vesihuolto vastaa Vantaan vesihuollon toiminta-alueella talousveden toimittamisesta sekä jäte- ja hulevesien viemäröinnistä. Vesilaitoksen vastuulla on vedentuotantolaitosten, jätevedenpuhdistamoiden sekä vedenjakelu- ja viemäriverkostojen pitäminen toimintakuntoisina.

Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry (VHVSY) koordinoi Vantaanjoen yhteistarkkailua ja toteuttaa alueella veden laadun tarkkailut. Jokitalkkaritoiminta kuuluu myös VHVSY:n tehtäviin. Vantaalla toimii monia asukasyhdistyksiä ja järjestöjä, jotka järjestävät mm. purokunnostus- ja siivoustalkoita.

Purojen teemavuosi 2015

Vantaan kaupunginvaltuusto päätti 17.11.2014, että yksi vuoden 2015 sitovista tavoitteista on ”toteutetaan teemavuosi, jolla kiinnitetään huomiota kaupungin puroluontoon”. Teemavuoden aikana pyrittiin kiinnittämään erityistä huomiota kaupungin puroluontoon ja edistämään purojen tunnettavuutta. Teemavuoden tapahtumia olivat mm. purovuoden ideointia varten järjestetty kick off -tilaisuus, johon kutsuttiin asukasyhdistyksiä sekä kalastukseen ja luontoon liittyviä harrastusyhdistyksiä. Keskeisiksi asioiksi nousivat tiedotuksen tärkeys ja talkoisiin motivointi. Purovuoden avajaiset järjestettiin Tikkurilan Dixin Vantaa-infossa 23.3.2015. Samalla avattiin virtavesinäyttely, joka oli Dixissä esillä kolme viikkoa. Muita puroihin liittyviä tapahtumia olivat pääkaupunkiseudun siivousviikot 7.4. - 24.5.2015, haitallisen vieraslajin jättipalsamin torjunta, purojen tutkimusohjelma, kutusoraikkojen kunnostukset, purojen valuma-alueet nettiin ja puroesite, Meidän vesi –ekotekokilpailu, Vantaan kaupunginmuseon Joki - Kivikaudesta kaljakelluntaan -näyttely. Ajankohtaisena asiana purojen teemavuonna oli myös Vantaan Itämeri-sitoumuksen päivittäminen Itämerihaasteen kaudelle 2014-2018.

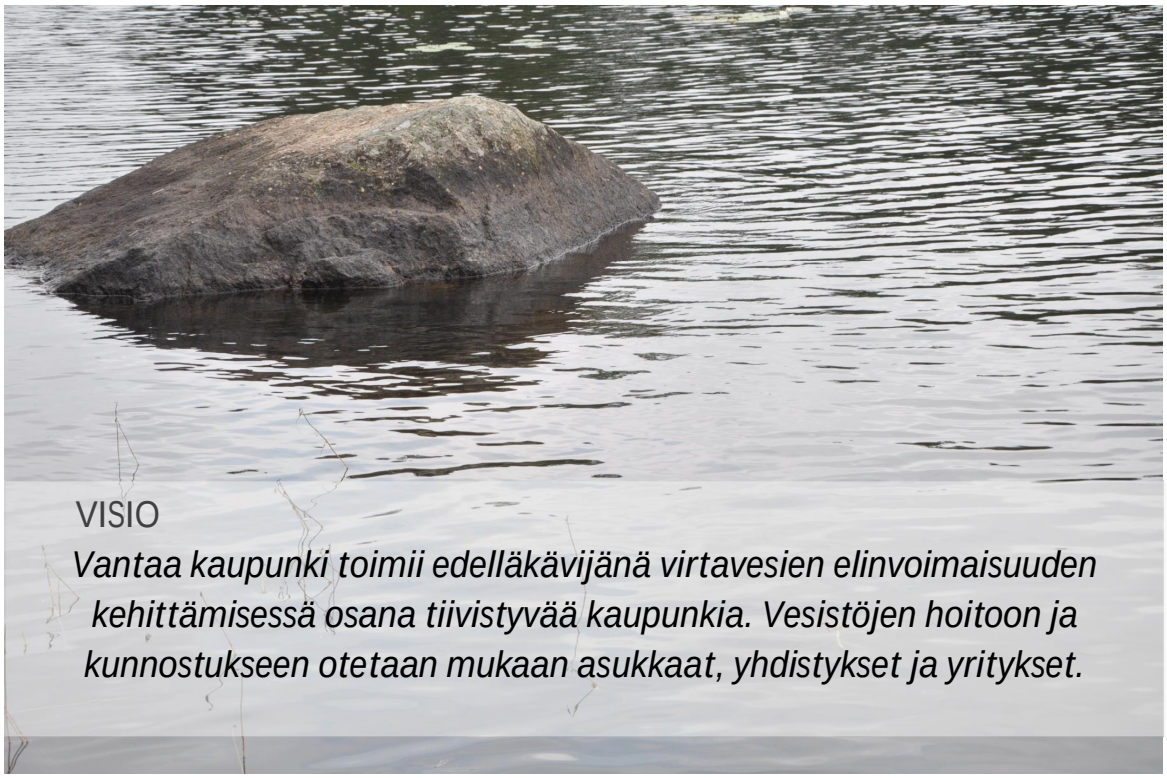
PUROVUODEN PERINTÖNÄ PÄÄTETTIIN SEURAAVAT JATKOTOIMENPITEET:

- Jatketaan ja kehitetään asukasyhteistyötä purojen kunnostukseen, siivoukseen ja vieraslaji-talkoisiin liittyen
- Kunnostusohjelman laatiminen/päivittäminen Vantaan puroille
- Purojen nimistöasia
- Purojen luonnonhoidon suunnittelu

Keravanjoen taimenen kutupaikkojen rakentamista talkoilla teemavuoden aikana
[kuva: Vantaan kaupunki]

VISIO JA PÄÄTAVOITTEET

VISIO

Vantaa kaupunki toimii edelläkävijänä virtavesien elinvoimaisuuden kehittämisessä osana tiivistyvää kaupunkia. Vesistöjen hoitoon ja kunnostukseen otetaan mukaan asukkaat, yhdistykset ja yritykset.

VANTAAN VIRTAVESIEN KEHITTÄMISEN PÄÄTAVOITTEET OVAT:

- jokien ja purojen arvostuksen parantaminen
- kaupunkilaisten osallistumismahdollisuuksien edistäminen virtavesien hoitamisessa ja kunnostamisessa
- virtavesiluonnon elinvoimaisuuden säilyttäminen ja lisääminen
- kalojen elinympäristöjen ja vaellusmahdollisuuksien parantaminen
- vesistömaiseman monimuotoisuuden kehittäminen
- virtavesiin liittyvän kulttuurihistorian vaaliminen
- jokiin ja puroihin liittyvän virkistyskäytön kehittäminen
- tulvien torjunnan ja virtaamien hallinnan edistäminen
- virtavesien vedenlaadun parantaminen

TAVOITTEET JA TOIMENPITEET

Virtavesiluonto, vesistömaisema ja kulttuurihistoria

Vantaanjoen pääuoman vesialue on Natura 2000 -aluetta 59 km:n pituiselta osalta jokisuulta Vanhankaupunginlahdelta Nurmijärven Nukarinkoskeen saakka. Alueen suojeluperusteena on joessa esiintyvä vuollejokisimpukka, jonka esiintymä on merkittävin Suomessa. Runsaimmat esiintymät sijaitsevat joen alajuoksulla koskien alapuolisissa virtasuvannoissa. Arvioitu populaatiokoko 20 km pituisella alajuoksulla on noin 1,5 miljoonaa yksilöä. Muita Vantaanjoen Natura 2000 -alueella esiintyviä tärkeitä lajeja ovat saukko ja virtalude. Saukko ja vuollejokisimpukka elävät myös Keravanjoella ja Vähäjoella (Tuusulanjoki).

Uudenmaan Ely-keskus laatii parhaillaan Vantaanjoen Natura-alueelle hoito- ja käyttösuunnitelmaa, joka tämän hetkisen tiedon mukaan valmistuu v. 2017. Suunnitelman tavoitteita ovat mm. alueen suojeluperusteena olevien lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen säilyminen ja turvaaminen, luonnonarvoja heikentävien ja suojelutavoitteiden kanssa ristiriitaisien hankkeiden rajoittaminen, Vantaanjoen vesistön hoitaminen vesipuitedirektiivi huomioon ottaen, siten että Natura 2000 -ohjelman suojelutavoitteet eivät heikkene, alueen käyttömuotojen säilyttäminen ja kehittäminen, siten että luonnonsuojelulliset tavoitteet eivät vaarannu sekä vesistön tilan seurannan jatkaminen ja kehittäminen.

Vantaanjoen vesistöalueella tehdyssä viimeisimmässä kasvillisuuskartoituksessa tunnistettiin Vantaanjoella n. 400 kasvilajia. Jokikäytävälle yleisimpiä lajeja ovat mm. ranta-alpi, punakoiso, rantakukka, karhunköynnös viiltosara, mesiangervo ja vuohenputki. Jokikäytäväalueiden puulajistossa on mm. harmaa- ja tervaleppä, tuomi, vaahtera, metsälehmus ja halava sekä pensaita mm. kiiltopaju, ahopaju, terttuselja, vadelma ja pähkinäpensas. Vantaan jokivarsien ja tärkeimpien puronvarsien tarjoamista puustoisista ekologisista yhteyksistä on tehty tarkastelu ilmakuvien perusteella vuonna 2013. Yhteyksien toimivuutta on tarkasteltu lähinnä eläinten liikkumisen kannalta. Yleisesti ottaen vesistönvarret tarjoavat Vantaalla melko hyvät ekologiset yhteydet.

Puroympäristöissä sijaitsee monia luontoarvojen kannalta arvokkaita kohteita. Osa näistä on luonnonsuojelulailla rauhoitettuja ja osa yleis- tai asemakaavan päällekkäismerkinnällä merkittyjä arvokkaita alueita, joilla luontoarvot tulee säilyttää. Vantaan luonnon monimuotoisuudelle erityisen arvokkaat virtavesiosuudet on virtavesiselvityksessä luokiteltu valtakunnallisesti, maakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaisiin kohteisiin. Vantaan merkittävimmät pienvirtavesien kohteet ovat pääsääntöisesti alkuperäisessä tai alkuperäisen kaltaisessa uomassa säilyneitä purojen tai sivujokien jaksoja, joihin liittyy olennaisena osana myös jokikäytävän rikas ja varjostava kasvillisuusvyöhyke.

Vantaan purot ja joet kulkevat usein arvokkaiden maaseudun kulttuurimaisemien halki, koska viljelysmaisema on syntynyt joki- ja purolaaksojen viljelykelpoisille maille. Viljelysmaisemassa kulkevien purojen ja jokien rannat olivat vuosisatojen ajan avoimiksi niitettyjä tai laidunnettuja. Näiden alueiden kasvi- ja eläinlajisto sopeutui vuosisatoja kestäneeseen niittoon ja laidunnukseen. Nykyisin puronvarsien avoimet perinnebiotoopit ovat paljolti kadonneet niiton

ja laidunnuksen loputtua. Avointa puron- ja jokivarsimaisemaa on kuitenkin paikoin säilynyt. Vesistöjen varrelle on rakennettu monenlaisia veden virtausta hyödyntäviä rakennuksia ja rakennelmia, kuten myllyjä, sahoja ja teollisuuslaitoksia.

Vantaalla on yksi valtakunnallisesti arvokas maisema-alue, Vantaanjokilaakso. Joki- tai purolaaksoihin liittyviä valtakunnallisesti arvokkaita rakennettuja kulttuuriympäristöjä ovat Backas – Elannon suurtila, Helsingin pitäjän kirkonkylä, Jokiniemen koelaitos, Sotungin kylä ja Håkansböle sekä Suuri rantatie, joka ylittää jokia ja puroja. Maakunnallisesti arvokkaista kulttuuriympäristöistä puroihin ja jokiin liittyvät yllä mainittujen lisäksi Espoonjokilaakson maisema-alue, Länsisalmen kulttuurimaisema, Hanabölen kylämaisema sekä Tikkurilan kulttuurimaisema. Vuoden 2007 yleiskaavan laatimista varten valmistui selvitys Vantaan kulttuurimaisemasta. Kulttuurimaisema-selvityksen perusteella rajattiin maisemallisesti ja kyläkuvallisesti arvokkaat maisemat yleiskaavaan.

Kulttuurimaisemaa Hakunilasta Håkansbölen kartanon mailta [kuva: Vantaan kaupunki]

Jokien ja purojen varsilla on monia vanhoja kulttuuriympäristöjä. Joki- ja purovarsilla sijaitsee mm. vanhoja kyläpaikkoja, myllyraunioita ja vanhoja siltoja sekä muinaisjäännöksiä. Vanhojen rakenteiden kunnostamiseen ja ylläpitoon tulee varautua. Lisäksi erilaisten puro- ja jokikunnostussuunnitelmien yhteydessä on tarpeen tuoda esiin myös alueen kulttuurihistoriaa.

Vantaan kaupunki on laatimassa omistamilleen pelto- ja niittyalueille maisemanhoitosuunnitelmaa. Työn tavoitteet ovat maisemaomaisuuden hallinnan parantaminen, hoidossa olevien pinta-alatietojen ja hoitoluokkien päivittäminen, avoimien alueiden hoitomenetelmien selvittäminen ja kehittäminen, avoimien alueiden arvokohteiden kartoittaminen, virkistyskäyttömahdollisuuksien kehittäminen, metsittyneiden peltoalueiden kunnostamismahdollisuuksien selvittäminen erityisesti maisemallisesti arvokkailla alueilla, tiedonsaannin helpottaminen avoimista alueista sekä asukkaille että kaupungin eri

asiantuntijoille sekä laiduntamismahdollisuuksien ja –alueiden kartoittaminen. Tänä vuonna valmistuu Länsi-Vantaan osuus.

TYÖRYHMÄN ESITYS

- Kaupunki osallistuu Vantaanjoen Natura-alueen hoito- ja käyttösuunnitelman laatimiseen [työryhmä]
- Vantaan historialliset jokikävelyt -mobiiliopastereittejä lisätään ja täydennetään [museo, yke]
- Vanha kulttuurihistoria otetaan huomioon purojen kunnostussuunnitelmien laadinnassa [vesihuolto, museo]

Virtavesien vedenlaatu ja virtaamat

EU:n vesipuitedirektiivin (2000) mukaan tavoitteena on vesistöjen hyvä ekologinen tila. Uudenmaan ympäristökeskus on laatinut toimenpideohjelman vesienhoitosuunnitelmaan liittyen. Toimenpideohjelman yhtenä kohtana on kaupunkipurojen ja lampien tilan parantaminen.

Vantaan kaupungin läpi virtaavat joet ovat tyypillisiä rannikkoalueen jokia, joissa valuma-alueen järvien määrä on vähäinen, vuotuiset vedenkorkeuden vaihtelut suuria ja valuma-alueella on paljon viljelyalueita. Valuma-alueen maaperästä lähes 40 % on huonosti vettä läpäisevää savea ja hiesua, mikä osaltaan äärevöittää virtaamia. Pohjavesi ei myöskään tasaa virtaamia tällaisessa maaperässä. Virtavesiin kohdistuvia uhkia ovat hajakuormitus, hulevedet ja kiintoaines, jätevesipäästöt, vesistö- ja muu rakentaminen sekä eroosion ja rakentamisen aiheuttamat joki- ja purotörmän muutokset sekä sortumat.

Vantaanjoen vesi on luontaisesti maaperästä johtuen ruskeavetistä ja sateisina aikoina saviseksi samentunutta. Vantaanjoen ja sen sivuhaarojen veden laadun kehityksestä on yhtäjaksoista tietoa vuodesta 1910 alkaen. Vedenlaatu oli huonoimmillaan 1960-luvulla. Syynä tähän pidettiin asutuksen, teollisuuden ja maatalouden jätevesiä.

Viime vuosikymmeninä jokeen kohdistuva kuormitus on vähentynyt ja vesistön tila kohentunut. Vantaanjoen ekologinen tila on nyt tyydyttävä. Kytäjoen alueella ja Keravanjoen yläjuoksulla on saavutettu hyvä ekologinen tila (Uudenmaan ELY-keskus 2013). Hyvän ekologisen tilan ylläpitäminen ja saavuttaminen edellyttää edelleen kuormituksen vähentämistä. Hyvän ekologisen tilan saavuttaminen on mahdollista myös alajuoksulla, jos kokonaisfosforin vuosimediaani saadaan alenemaan. Fosforipitoisuudet ovat olleet laskusuunnassa, sillä jokeen kohdistuva kuormitus on vähentynyt.

Vantaanjoen pistekuormittajia ovat Riihimäen puhdistamo, Versowoodin tukkien käsittelyalue, Hyvinkään Kaltevan puhdistamo, Nurmijärven kirkonkylän puhdistamo. Luhtaanmäenjoen kautta tulee Nurmijärven Klaukkalan jätevedenpuhdistamon ja Metsä-Tuomelan jäteaseman

kuormitus. Riihimäen saneerattu puhdistamo on nyt toiminut vuoden ja varsinkin happitilanne joen yläjuoksulla on parantunut. Myös hygieeninen tila Vantaanjoessa on parantunut. Keravanjoen pistekuormitus loppuu vuonna 2016, kun pieni Kaukasten jätevedenpuhdistamo lopettaa ja jätevedet ohjataan Kaltevan puhdistamolle. Pistekuormittajien osuus jokialueen kokonaiskuormituksesta on kuitenkin pieni.

Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry koordinoi yhteistarkkailua ja toteuttaa Vantaanjoen alueella vedenlaadun tarkkailut 45 tarkkailupisteessä, joiden tulokset raportoidaan vuosittain. VHVSY:n jatkuvatoimisia mittauksia on tehty vuodesta 2005 lähtien. Vantaalla on kolme yleistä uimarantaa Keravanjoen varrella. Uimaveden laadun arvioimisessa tutkitaan enterokokki- ja E.coli- bakteereita ja näille on uimavesiasetuksessa raja-arvot. Raja-arvon ylittyessä uimavesi luokitellaan huonoksi. Jokivesien bakteerimäärät vaihtelevat joskus hyvinkin paljon johtuen esimerkiksi säätilasta. Viime vuosina bakteerien pitoisuus on ylittänyt harvemmin raja-arvot, mutta joka kesä kuitenkin jollakin uimarannalla uimavesi todetaan huonoksi.

Vantaanjoki [kuva: Vantaan kaupunki]

Vantaan ympäristökeskus seuraa vedenlaatua kahdeksalla Vantaan purolla: Myllyniitynoja (ent. Vallinoja), Kalminoja (ent. Vierumäenoja), Tervaoja, Rekolanoja, Kormuniitynoja, Myllymäenoja, Ilolanoja (ent. Kylmäojan itähaara) ja Herukkaoja (ent. Herukkapuro). Näillä puroilla havaintopaikkoja on yhteensä kymmenen, joista sekä Ilolanojalla että Herukkaojalla on kaksi havaintopaikkaa. Seurantaa on tarkoitus jatkaa ja tavoitteena laajentaa muihinkin puroihin. Kohteet valittiin sillä perusteella, että niissä havaittiin haittoja tai niiden valuma-alueelle on tulossa paljon rakentamista. Seurantaa tehdään 4-5 kertaa vuodessa.

Vantaan alueella myös KUVES (Keski-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymä) ja VHVSY (Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys ry) ottavat näytteitä omien tutkimusohjelmiensa mukaisesti. Lisäksi Finavia Oyj seuraa vedenlaatua Helsinki-Vantaan lentoaseman laskupuroissaan.

Purojen virtaamia seurataan lähinnä kertaluontoisesti teetettävien virtaamamittausten avulla. Finavia tekee jatkuvatoimista virtaamamittausta Kylmäojan länsihaaralla. Syksyllä 2016 kaupunki teetti Kormuniitynojalla ja Myllymäenojalla virtaama- ja sademittaukset, joiden kesto oli kaksi kuukautta. Purojen virtaamamittauksilla selvitettiin virtaamavaihteluita Kormuniitynojalla ja Myllymäenojalla. Samaan aikaan tehtiin valuma-alueilla sadantamittauksia, jotta nähtiin miten erilaiset sadetilanteet vaikuttavat. Selvityksen tavoitteena oli parantaa tulviin varautumista. Purojen hyvän tilan saavuttamiseksi suunnitellaan toimenpiteitä, joiden lähtötietoja mittaukset ovat. Virtaamamittausten lisäksi tehtiin sademittauksia, joita varten Hakunilan uimahallin katolle ja Voimalantien tukikohdan katolle asennettiin sääasemat. Itse virtaamamittauspisteet sijaitsivat tien alittavissa rummuissa Myllymäenojassa ja Kormuniitynojassa. Erityisesti Myllymäenojasta virtaamamittauksilla voidaan saada arvokasta tietoa siitä, miten Kivistön alueen maankäytön muutokset vaikuttavat puroihin. Purojen virtaamia on aiemmin tutkittu mallintamalla mm. seuraavissa puroissa: Rekolanoja, Myyraksenoja, Vallinoja , Kylmäoja (itäinen haara), Pyhtäänkorvenoja, Kirkonkylänoja ja Mätäoja. Kaupungistumisen vaikutuksia purojen herkkyyteen on tutkittu opinnäytetöissä. Pohjaeläimistöä ja vesistön ekologista tilaa on tutkittu opinnäytetöinä Kylmäojalla sekä Krapuojalla ja Kormuniitynojalla.

Vantaalla sijaitseviin jokiin ja puroihin tehdään lisäjuoksutusta Keravanjokeen Päijännetunnelista ja Mätäojaan Silvolan tekoaltaasta. Mätäojan juoksutus oli tauolla muutaman vuoden ja Helsingin puolella havaittiin happikatoa. Helsingin kaupunki seuraa Mätäojan vedenlaatua. Lisäjuoksutusten tarkoituksena on ylläpitää vedenlaatua erityisesti alivirtaaman aikana.

Vantaan kaupungin tulvaohje valmistui vuonna 2014 ja tulvaohjelma vuonna 2015. Tulvaohjelmaa käytetään maankäytön ja rakentamisen ohjauksessa osana kestävää maankäyttöä. Kestävällä maankäytön suunnittelulla hallitaan tulevaisuuden tulvariskiä. Ilmastonmuutos ja kaupungistuminen vaikuttavat molemmat tulevaisuudessa vesiolosuhteisiin ja sitä kautta tulvien muodostumiseen. Nämä molemmat pitää huomioida maankäytön ja rakentamisen suunnittelussa. Kaupungistumisen odotetaan vaikuttavan Vantaalla enemmän tulvien syntyyn kuin ilmastonmuutoksen. Tulvaohjelman toimenpiteitä ovat mm. Vantaan pienvesistöjen ja hulevesireittien tulvariskipaikat kartoitetaan ja priorisoidaan valuma-alueittain, Vantaanjoen ja Keravanjoen kunnostustarpeet selvitetään ja suoritetaan tarvittaessa tulvasuojeluun liittyvät toimenpiteet (ruoppaukset, siivousperkaukset, uomien levennykset), Vantaan vesistöjen (Vantaanjoki, Keravanjoki) tulva-alueet määritetään kartalle sekä ylläpidetään sähköistä tulvatietopankkia.

Purokäytävällä tarkoitetaan purouomaa ja sen vaikutuspiirissä olevia kasvillisuusvyöhykkeitä. Purokäytävän mitoituksella on vaikutusta muun muassa uoman stabiliteetin, vaihtelevien virtausolosuhteiden sekä virkistyskäytön kannalta. Joissakin tapauksissa nykyisissä asemakaavoissa on mahdollistettu rakentaminen lähes purotörmään asti. Vantaan purokäytävien mitoitusohjeen laatiminen on käynnissä vesihuollon suunnittelussa.

Vantaan karttapalvelun virtavesitietokanta sisältää tiedot mm. arvokkaista luontokohteista, rummuista, vaellusesteistä, vesilain tarkoittamista puroista, koskista, lähteistä ja valuma-alueista. Tietokanta edellyttää päivittämistä muun muassa muuttuneen nimistön osalta.

TYÖRYHMÄN ESITYS

- Vedenlaadun ja virtaamien seurantaa puroilla jatketaan ja lisätään. [vesihuolto, yke]
- Vedenlaatutieto tehdään julkiseksi ja ymmärrettäväksi värikoodien avulla. [yke]
- Vantaan tulvaohjelman toteuttamisella edistetään kestävän maankäytön suunnittelua. [vesihuolto]
- Vantaan hulevesiohjelman tavoitteiden mukaisesti edistetään hulevesien laadun parantamista ja virtaamien hallintaa. [vesihuolto, kaupsu, vay, yke]
- Kaupunki osallistuu aktiivisesti Vantaanjoki -neuvottelukunnan toimintaan. [vesihuolto, yke, vay, liipa]
- Virtavesitietokantaa päivitetään nimistön osalta sekä täydennetään selvitys- ja tutkimustiedolla. [Yke, vesihuolto]
- Purokäytävistä laaditaan mitoitusohje. [vesihuolto]

Virtavesien kunnostaminen

Vuonna 2012 uudistuneen vesilain mukaan puro on virtaavan veden vesistö, jonka valuma-alue on yli 10 km^2. Jokena pidetään sellaista virtavesistöä, jonka valuma-alue on vähintään 100 km^2. Puroksi voidaan katsoa pienemmänkin kuin kymmenen neliökilometrin valuma-alueen vesistö, jos uomassa virtaa jatkuvasti vettä ja kalojen kulku on mahdollista.

Kaupunkipurot tarjoavat monipuolisen elinympäristön eri eliölajeille. Uoman ekologinen kokonaisuus ja paikalliset olosuhteet ovat lähtökohtana määriteltäessä kunnostustoimenpiteitä. Purojen ekologista tilaa parantavia toimenpiteitä ovat esimerkiksi uoman muodon ja jatkuvuuden sekä virtausolosuhteiden monipuolisuuden ja vaihtelevuuden parantaminen, ympäristön kasvillisuuden monipuolistaminen ja eri eliölajien elinolosuhteet täyttävien alueiden perustaminen puroihin.

Vantaan purojen kunnostusohjelma laadittiin vuoden 2016 aikana ja sen tarkoituksena oli selvittää kohteet, joista laaditaan kokonaisvaltaiset valuma-aluekokoiset purojen kunnostussuunnitelmat. Purojen kunnostusohjelma esittää mitä kunnostustarpeita kullakin purolla on. Valuma-aluelähtöisessä vesienhoidon suunnittelussa tavoitteena on saada käsitys koko valuma-alueen vesimuodostumien tilasta ja erityistarpeista. Pyrkimyksenä on vähentää maankäytöstä aiheutuvia vesistöhaittoja sijainninohjauksella ja toimenpiteiden ajoituksella.

Ensimmäisiksi kunnostussuunnittelun ns. pilottikohteisiksi valittiin Itä-Hakkilanoja ja Kormuniitynoja, jotka sijoittuivat purokunnostusohjelman priorisointitaulukon kärkipäähän. Kunnostussuunnitelma valmistui vuoden 2016 aikana.

Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmassa vuosille 2016 - 2021 on esitetty useita toimenpiteitä Vantaan virtavesille. Vantaan kohteista osassa on jo tehty kunnostustoimenpiteitä ja osassa on suunnittelu käynnissä. Vantaan kaupunkia koskevia kohteita ovat Vantaankosken kalateiden parantaminen, Krakanojan puroympäristön kunnostaminen, Tikkurilankosken ja Kirkonkylänkosken kalankulun parantaminen, Ilolanrinteen putkitukseen liittyvän kalannousumahdollisuuden parantaminen, Korson Ankkalammen kalannousumahdollisuuden parantaminen sekä Rekolanojan puroympäristön kunnostaminen Rekolanojalla, Lipstikanojalla, Vallinojalla ja Vierumäenojalla.

Vantaan- ja Keravanjokien koskissa sijaitsee kolme isoa patoa; Tikkurilankoskessa, Kirkonkylänkoskessa ja Vantaankoskessa. Viheralueyksikkö vastaa Tikkurilankosken patoturvallisuudesta. Tikkurilankosken padon osittainen purkaminen ja kosken palauttaminen luonnontilaiseksi on laadittu suunnitelma, joka hyväksyttiin teknisessä lautakunnassa 8.11.2016. Vesilupahakemus jätetään vuoden 2017 alkupuolella. Myös Kirkonkylänkosken ja Vantaankosken osalta on tehty selvitystyötä teemavuoden aikana. Molempien kohteiden toimenpiteet edellyttävät jatkosuunnittelua mm. lausuntojen ja lupien hakemiseksi. Patoihin liittyvät suunnitelma-asiakirjat ja luvat on koottu yhteen suunnittelun lähtötiedoksi.

Vantaankosken padon paikalla on ollut mylly viimeistään 1500-luvulla. Pato on rakennettu vuosina 1837-38 osaksi suurta Vantaan ruukin kokonaisuutta ja se on suojeltu vuonna 1989 asemakaavassa. Luonnonkivestä kokonaan rakennettu pato on viimeinen säilynyt osa yli 30 rakennusta käsittäneestä ruukkiyhteisöstä. Vuosina 1993-94 patoa purettiin itäreunalta, mutta hanketta ei toteutettu koko suunnitelman laajuudessa. Patoa kunnostettiin vuosina 1998-99 kuntayhtymän kunnostusrahaston varoilla. Työ sisälsi pääasiassa kivien uudelleen asennuksia ja saumauksia sekä kosken kalataloudellisen kunnostuksen ja sen toteutti Uudenmaan ympäristökeskus. Nykytilanteessa ongelmana on kalannousun kannalta vedenvirtauksen voimakkuus sekä padon itäpään kalatien aukossa että padon länsipään säännöstelyaukossa, minkä seurauksena osa kaloista menehtyy ylösnousua yrittäessään. Kalat nousevat joen länsireunaa pitkin matalan veden aikana. Itäpään aukosta kulkee enemmän vettä, mutta ongelmana on sen leviäminen useampaan uomaan padon alapuolella.

Vantaankoskella kalojen nousua edistävinä toimenpide-ehdotuksina tulee jatkossa tutkia kosken porrastamista padon alapuolella, veden ohjausta padon yläpuolella sekä padon lisäpurkamista. Padon lisäpurkaminen tarvitsee todennäköisesti vesiluvan. Allastukseen ja kosken yläpuoliseen patoon tarvitaan ainakin Uudenmaan ELY-keskuksen lausunto. Pato on suojeltu asemakaavassa. Padon mahdollinen lisäpurkaminen vaatisi erityisen painavia perusteita sen kulttuurihistoriallisten suojeluarvojen takia.

Kirkonkylänkosken padon paikalla on niin ikään sijainnut mylly viimeistään 1500-luvulla. Nykyinen pato on rakennettu 1840-luvulla ja sitä on laajennettu 1898, joka on mahdollisesti myös myllyn rakentamisvuosi. Pato on asemakaavassa osittain suojeltu Vantaan puolella, mutta Helsingin puolella ei ole asemakaavan mukaista suojelua. Padon yläpuolelle syntyvä

vesiallas on maisemallisesti merkittävä. Mylly on vuokrattu Vantaa-Seuralle, mutta vuokrasopimuksessa ei ole mainintaa padosta. Myllyn läpi johtavaa lasku-uomaa saattaisi olla mahdollista käyttää näytösluonteisesti.

Betonirakenteinen kalatie rakennettiin vuonna 1988. Patoa korjattiin viimeksi vuonna 2003, jolloin suunnittelun yhteydessä tutkittiin myös luonnonmukaisen kalatien toteuttamisvaihtoehtoja. Vantaan kaupunki on maksanut kunnostukset ja huolehtii myös kalatien ylläpidosta. Virtavesiselvityksen mukaan Kirkonkylänkosken tekninen kalatie ei nykyisen tiedon perusteella toimi, kuten se on alun perin suunniteltu toimivaksi. Kalatien suuaukko on luultavasti johdettu liian kauas sivuun pääasiassa padon ja kallion yli tulevan ylivirtaama-aikaisen virtaaman purkautumispisteestä. Toisaalta ylivirtaamilla kalatien kautta purkautuva vähäinen vesimäärä ei ilmeisesti onnistu houkuttelemaan ylävirtaan pyrkiviä vaelluskaloja sen suulle. Nykymuotoinen kalatie ei myöskään ole kovin toimintavarma ilman säännöllistä huoltoa ja valvontaa.

Kirkonkylänkoskella kalojen nousua edistävinä toimenpide-ehdotuksina tulee jatkossa tutkia allastusta padon alapuolella, padon harjan madallusta, padon osittaista purkamista sekä nykyisen kalaportaan purkamista ja korvaamista luonnonmukaisella kalatiellä. Padon lisäpurkaminen sekä kalatien purkaminen tarvitsee todennäköisesti vesiluvan. Padon lisäpurkamiselle tarvitaan hyvät perustelut sen maisemallisen merkityksen takia. Allastukseen tarvitaan ainakin ELY-keskuksen lausunto. Lisäksi tulee selvittää yhteistyömahdollisuudet Helsingin kaupungin kanssa.

Tikkurilankosken padolta [kuva: Vantaan kaupunki]

Virtavesien kunnostaminen on luvanvaraista toimintaa. Kaupungin ympäristökeskus määrittelee kohdekohtaisesti mitä toimenpiteitä voidaan tehdä ilman Uudenmaan ELY-keskuksen lausuntoa. Kunnostustoimenpiteille paras ajankohta on loppukesästä elo-syyskuussa. Kalanpoikasten kuoriutumisen takia kunnostuksia ei voida tehdä ennen kesäkuun alkua.

Kirkonkylänkosken padolta [kuva: Vantaan kaupunki]

TYÖRYHMÄN ESITYS

- Purojen kunnostamista toteutetaan purojen kunnostusohjelman mukaisesti.

  [vesihuolto, liipa, yke, vay]
- Purojen kunnostusohjelman mukaisille puroille laaditaan erilliset kunnostussuunnitelmat.

  [vesihuolto, liipa, yke, vay]
- Purojen ekologista tilaa parannetaan. [vesihuolto, vay, yke, kaupsu]
- Kirkonkylänkosken ja Vantaankosken kunnostamisesta käynnistetään esiselvitysten laatiminen. [vay]
- Virtavesien kunnostuskohteista pidetään yllä kaupungin omaa paikkatietopohjaista karttaa. [vesihuolto]

Yhteistyö

Vesistöjen kehittämisessä tarvitaan jatkossakin monialaista, myös kaupungin rajat ylittävää yhteistyötä. Suomen ympäristökeskuksen vesistökunnostusverkosto on kaikille avoin yhteydenpitofoorumi, joka välittää tietoa ja kokemuksia vesistöjen kunnostamisesta. Verkosto perustettiin osana kansallisen vesien kunnostusstrategian toimeenpanoa vuonna 2012. Pääkaupunkiseudulle ollaan perustamassa omaa vesistökunnostusverkostoa, jonka tarkoituksena olisi välittää tietoa kuntien kunnostusprojekteista, jakaa tietoa sekä etsiä yhteistyömahdollisuuksia. Tavoitteena olisi myös pitää yllä yhteistä kunnostusrekisteriä esim. Suomen ympäristökeskuksen VYYHTI II-vesistökunnostajan karttapalvelussa, jota on tällä hetkellä pilottikäytössä. HSY:n ja jäsenkuntien välisissä hulevesineuvotteluissa on selvitetty myös tarvetta ja mahdollisuuksia yhteiselle hulevesi-/avo-ojatietokannalle, jonka osana myös virtavedet olisivat.

Vantaan kaupungin ympäristöohjelmassa vuosille 2013-2016 oli yhtenä tavoitteena: ”Vantaanjokea kehitetään vaelluskalavesistönä. Poistetaan haitallisimmat virtavesiselvityksessä todetut liikkumisesteet.” Tavoitteen toteuttamista varten perustettiin kaupungin eri hallintokuntien sekä Virtavesien hoitoyhdistyksen (Virho) ja Suomalaisen kalastusmatkailun edistämisseuran (SKES) edustajista koostuva vaelluskalatyöryhmä, joka on tarkentanut tavoitteiksi erityisesti vaellusesteiden poistamisen, taimenen kutualuekunnostukset, jätevesipäästöjen vähentämisen sekä ympäristötietoisuuden kasvattamisen. Sekä kaupunki että yhdistykset ovat tehneet mm. kutusoraikkokunnostuksia. Virtavesien hoitoyhdistys ry (Virho) sekä SKES ovat järjestelmällisesti järjestäneet purokunnostustalkoita esimerkiksi Rekolanojalla, Krakanojalla ja Kylmäojalla, Virhon toiminnan painopisteen ollessa kuitenkin Vantaanjoen valuma-alueen latvaosilla.

Vantaanjoen neuvottelukunta on Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistyksen hallituksen nimeämä yhteistyötaho. Vantaanjoki-neuvottelukunnan tehtävänä on jatkaa Vantaanjoki-projektissa aloitettua yhteistyötä ja tiedonvälitystä alueen eri toimijoiden välillä vesiensuojelua, luonnon monimuotoisuutta, virkistyskäyttöä, kaavoitusta ja vedenhankintaa koskevissa asioissa ja hankkeissa. Neuvottelukunnan aloitteesta järjestetään mm. seminaareja ajankohtaisista asioista ja lisätään eri toimijoiden välistä yhteistyötä toimenpiteiden yhteensovittamiseksi vesistöalueella. Neuvottelukunta kokoontuu 2-3 kertaa vuodessa. Neuvottelukunnan puheenjohtajana toimii Uudenmaan liiton ympäristösuunnittelija Lasse Rekola ja sihteerinä yhdistyksen ympäristöasiantuntija Asko Särkelä. Toimikaudella 2014 - 2017 Vantaan edustajana on toiminut Sinikka Rantalainen ja varaedustajana Hanna Keskinen.

Vantaanjoki-neuvottelukunnassa on käynnissä Vantaanjoen virkistyskäyttöedellytysten kehittämiseksi vuonna 2011 laadittujen teesien päivittäminen sekä Vantaanjoen toimenpideohjelman 2017 – 2027 laatiminen. Kyseessä on siis alueellinen tarkennus Uudenmaan vesienhoidon toimenpideohjelmalle. Tavoitteena on viedä Vantaanjoen toimenpideohjelma hyväksyttäväksi Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistyksen hallitukselle alkuvuodesta 2017. Vantaanjoen toimenpideohjelmassa tullaan käsittelemään mm. seuraavia aiheita: jätevesikäsittelyn tehostaminen ja jätevesiohitusten minimoiminen, tulvien vähentäminen, hulevesien hallinta, maataloudesta tulevan kuormituksen

vähentäminen, pohjavesien suojelu, vaeltavien kalakantojen luontaisen lisääntymisen turvaaminen ja virkistyskäytön kehittäminen.

TYÖRYHMÄN ESITYS

- Kaupunki osallistuu pääkaupunkiseudun vesistökunnostusverkoston toimintaan. [vesihuolto, yke]
- Vaelluskalatyöryhmä jatkaa toimintaansa. [liipa, yke]
- Virtavesien kunnostuskohteet viedään perustettavaan rekisteriin. [vesihuolto]
- Kaupunki osallistuu aktiivisesti Vantaanjoen neuvottelukunnan toimintaan ja Vantaanjoen toimenpideohjelman laatimiseen. [yke, liipa, vay, vesihuolto]
- Kaupungin sisäinen purokunnostustyöryhmä kokoontuu 2-3 kertaa vuodessa. Työryhmä seuraa virtavesien kehittämisen etenemistä. [työryhmä
- Asukasyhdistyksiä kannustetaan järjestämään sekä asukkaita osallistumaan vesistöihin liittyviin talkoisiin. [työryhmä]
- Yrityksiä kannustetaan osallistumaan vesistöihin liittyviin talkoisiin tai järjestämään omia talkoita. [työryhmä]

Viestintä

Jokien ja purojen arvostuksen parantamiseksi tarvitaan aktiivista viestintää. Teemavuoden aloitustapahtuma järjestettiin 9.3.2016, jolloin julkistettiin Tikkurilan jokirannan maisema-arkkitehtuurikilpailun tulokset. Teemavuodesta kerrottiin useaan otteeseen Vantaan asukaslehdessä sekä erilaisissa ammattilehdissä. Vuoden aikana järjestettiin myös luontoretkiä ja puistokävelyitä, joista monet suuntautuivat Vantaan puro- ja jokikohteisiin.

Teemavuodelle perustettiin omat internetsivut ja lisäksi panostettiin erityisesti tiedottamiseen sosiaalisessa mediassa. Purotalkkareiden Facebook-sivuilla oli noin 170 seuraajaa ja keskimäärin julkaisut tavoittivat noin 1000 ihmistä. Purotalkkarit herättivät mielenkiintoa myös kaupungin ulkopuolella ja heitä haastateltiin mm. Helsingin Sanomiin.

Yhteishankkeessa Vantaan kaupunginmuseon kanssa laadittiin Vantaan Seinätön Museo -mobiiliopasteet kolmeen joki- ja puronvarsikohteeseen. Reittien sisältö tehtiin Tarinatallennin-ohjelman avulla. Reitit on suunnattu vierailijoille ja kaupungin asukkaille, ja niihin toteutettavassa sisällössä huomioitiin myös lapset ja koululaiset. Reitit ovat painotukseltaan hieman erilaisia ja sisältävät sekä esihistoriallisia, historiallisia että luontokohteita sekä alueella olevia merkittäviä rakennuksia. Reitit sijaitsevat Keravanjoen varressa Tikkurilan ja Jokiniemen välillä, Vantaanjoen varressa Kuninkaantietä mukaillen Kirkonkylän ja Vantaankosken välillä sekä Mätäojan varressa. Hankkeen tavoitteena oli valmistaa purojen ja jokien varsille kolme erilaista reittiä, jotka ovat joko käveltävissä tai pyöräiltävissä. Karttoihin merkittiin ehdotukset kulkureiteiksi. Reittien varrella kerrotaan kohteista, joihin voi tutustua paikan päällä maastossa tietokoneen, tabletin tai älypuhelimen avulla. Reitit valmistuivat syksyn 2016 aikana. Vantaan historiallisista jokikävelyistä laadittiin esite, josta otettiin 1000 kappaleen painos.

Purotalkkarit tärkeän työn äärellä [kuva: Vantaan kaupunki]

Vuoden aikana jatkui myös kaupunginmuseon Joki - Kivikaudesta kaljakelluntaan -näyttely. Näyttelykävijöitä oli yli 10 000 ja yleisöopastuksille osallistui reilu 200 ryhmää. Useat näyttelykäynnit jatkuivat myös kävelykierrokselle läheiselle Keravanjoelle. Päiväkoti- ja kouluikäiset pääsivät Näkin matkassa -sanataiteellisten draamaopastusten, Jokiretki- ja Tarinoiden joki -opastuksien ohella työpajoihin, joissa askarreltiin vesiotuksia ja kirjoitettiin vesiaiheisia tarinoita. Vantaan vesien historian äärelle ja mm. kuivakellumaan pääsivät myös vauvat vanhempineen museon Vauvojen museomaanantai -tapaamisissa. Muita vuoden aikana järjestettyjä jokiteemaisia tapahtumia olivat mm. asiantuntijapuheenvuorot aiheinaan Jokien äärellä, Porukan paikat sekä Teollisuus virran viemänä. Näyttelyssä nähtiin myös Vantaan musiikkiopiston improvisaatioryhmän esitys Virran mukana - improvisaation pyörteissä. Koululaisten jokiloma -päivää vietettiin kesäkuussa ja lapsiperheiden toiminnallisia Jokimakkaran matkassa -perhepäiviä sekä keväällä että syksyllä. Vuoden alussa museossa olivat esillä Tikkurilan Jokirannan maisema-arkkitehtuurikilpailun ehdotukset, jonka yhteydessä järjestettiin esittelytilaisuus. Loppuvuodesta kaupunginmuseon Joki-näyttelyssä juhlittiin Lasten oikeuksien päivää.

Teemavuoden aikana käynnistettiin videon kuvaaminen kolmesta vantaalaisesta purosta. Videon tavoitteena on purojen ja jokien tunnettavuuden parantaminen sekä tiedon välittäminen virtavesien luontoarvoista ja puroluonnon merkityksistä eliöiden elinympäristöinä sekä virkistyksen ja hyvinvoinnin tuottajina kaupunkilaisille. Purovideolla kerrotaan virtavesiluonnosta kaikkina vuodenaikoina. Video valmistuu vuoden 2017 syksyyn mennessä.

Maailman vaelluskalapäivää vietetään vuosittain 21.5. Maailman vaelluskalapäivä on maailmanlaajuinen tapahtuma, jonka tavoitteena on aktivoida eri organisaatioita järjestämään tapahtumia kalojen, jokien ja ihmisten yhdistämiseksi. Tapahtumaa koordinoi World Fish Migration Foundation, jonka yhtenä päätukijana toimii WWF.

Puroihin liittyvän viestinnän ja tiedon keräämisen kannalta on tärkeää saada Vantaan puroille yksiselitteiset ja selkeät nimet. Purojen nimeämisessä on Vantaalla noudatettu perinteisiä

paikallisia nimenantotapoja nimeämällä purot oja-loppuisina. Nimeämisen lähtökohtana tulisi aina olla vesistökokonaisuus ja pääuomalla sama nimi koko matkalla. Vakiintuneet purojen nimet tulee myös säilyttää. Pienvesien nimeämistyötä jatketaan yhdessä nimistötyöryhmän kanssa.

Helsingin ja Turun kaupungit esittivät vuonna 2007 huolestuneisuutensa Itämeren tilasta ja päättivät yhteisellä sitoumuksellaan ryhtyä vapaaehtoisin keinoin parantamaan meren tilaa. Samalla kaupungit esittivät haasteen muille Itämeren alueen kaupungeille, kunnille sekä alueella toimiville yrityksille ja yhteisöille ryhtyä yhteistyöhön Itämeren tilan parantamiseksi. Itämerihaastekampanjaa koordinoivat Helsingissä ympäristökeskus ja Turussa ympäristötoimiala. Tällä hetkellä Itämerihaasteen verkostoon liittyneitä tahoja on noin 220.

Vantaan kaupunki otti haasteen vastaan jo vuonna 2007 ja vuonna 2010 laadittiin kaupungin vastaus Itämerihaasteeseen. Haasteen uudistumisen myötä kaupungin toimenpideohjelma päivitettiin vuonna 2016. Vantaan toimenpiteillä voidaan vaikuttaa seuraaviin yhteisiin tavoitteisiin: kirkkaat rannikkovedet, hyvinvoiva meriluonto ja aktiivinen Itämeri-kansalaisuus. Vantaa haluaa erityisesti vahvistaa aktiivinen itämerikansalaisuus –teemaan liittyviä tavoitteita pyrkimällä lisäämään tietoisuutta kaupungin vesistöistä sekä aktivoimalla kansalaisia ja muita yhteistyötahoja toimimaan lähivesien hyväksi.

Teemavuodesta teetettiin medianalyysi, jonka mukaan teemavuoteen liittyviä osumia tuli selvästi eniten kesä-heinäkuussa. Eniten haetuista teemoista kirjoitettiin Helsingin Sanomissa. Valtaosa jutuista oli luonteeltaan neutraaleja tiedotetyyppisiä juttuja tapahtumista ja suunnitelmista. Positiiviset jutut liittyivät muun muassa vesistöjen tilan paranemiseen, Kaljakelluntaan ja kalastamiseen. Negatiiviset jutut liittyivät pääasiassa Vantaankoskelle suunniteltuun vesivoimalaan, vedenlaatuongelmiin sekä roskaamiseen Kaljakellunnan yhteydessä.

TYÖRYHMÄN ESITYS

- Itämerikansalaisuuden tunnettavuutta edistetään. [yke]
- Purotalkkareiden Facebook-sivut pidetään käytössä. [liipa]
- Puro- ja jokivarsien luontokävelyitä jatketaan. [yke]
- Puro- ja jokiaiheinen teemanäyttely järjestetään vuoden 2017 aikana. [työryhmä]
- Purojen ja jokien kaupunki -internetsivut säilytetään ja niiden tiedot muokataan ajantasaiseksi. [viestintä, työryhmä]
- Maailman vaelluskalapäivänä tuodaan yhdessä yhdistysten kanssa esiin Vantaan puroja ja jokia. [työryhmä]
- Visit Vantaa -matkailusivuille lisätään virtavesiin ja reitteihin liittyvää tietoa. [viestintä]
- Purojen nimistöä yhtenäistetään yhdessä nimistötoimikunnan kanssa. [vesihuolto, yke, museo]
- Vantaan historialliset jokikävelyt -mobiiliopastereittejä lisätään ja täydennetään [museo, yke]

Ympäristökasvatus

Syksyllä 1.8.2017 voimaan astuva Varhaiskasvatussuunnitelma korostaa ympäristökasvatusta, kestävää elämätapaa ja lähiluontoa oppimisympäristönä. Vihreä Lippu -ohjelmaa eli päiväkotien, koulujen, oppilaitosten sekä lasten ja nuorten vapaa-ajan toimijoiden kestävän kehityksen ohjelmaa Vantaalla toteutetaan 14:sta yksikössä. Vesiluontoon tutustuminen sopii hyvin näihin molempiin kokonaisuuksiin.

Sivistystoimi järjesti päiväkodeille, kouluille, oppilaitoksille ja muille sivistystoimen yksiköille suunnatun EkoTeko –kilpailun. Kilpailun tavoitteena oli kannustaa yksiköitä ympäristövastuulliseen toimintaan, edistää osallisuutta ja kehittää Vantaalle sopivia ympäristökasvatuskeinoja. Lukuvuonna 2015 -2016 kilpailun teemana on VESI ja se oli osa Purojen ja jokien Vantaa - teemavuotta. Meidän VESI -kilpailussa oli mukana 32 yksikköä ympäri Vantaata. Osallistujina oli sivistystoimen päiväkoteja, kouluja, oppilaitoksia ja nuorisotaloja. EkoTeko -kilpailun palkinnot jaettiin 23.5.2016 Vantaan valtuuston kokouksen yhteydessä. Kilpailun voitti Illenpihan toimintayksikön päiväkoti, toiseksi tuli Vaskivuoren lukio ja kolmanneksi Kartanonkosken koulu. Luontokerho Metsänhaltijoille myönnettiin lisäksi kunniamaininta. Kilpailussa oli osana VESI&KUVA -haaste, jonka kuvista koostettu näyttely kiertää Vantaalla. Näyttely järjestetään yhteistyössä Vantaan lastenkulttuurin kanssa.

Vantaan luontokoululta tilattiin puro- ja pienvesitutkimuskokonaisuus päiväkodeille. Työhön kuuluu 5-6 –vuotiaille lapsille suunniteltu opetuskokonaisuus sekä siihen tarvittavien tarvikkeiden ja välineiden hankinta. Materiaali käännetään myös ruotsin kielelle. Pienvesitutkimuskokonaisuus toteutetaan kevään 2017 aikana neljässä päiväkodissa. Tutkimuspaketti on hyödynnettävissä tämän jälkeen muissakin päiväkodeissa. Vantaan sanataidekoulun opettajalta Kati Oinoselta tilattiin lisäksi vedenhaltija Vellamon tarinan esitys ja siihen liittyvä sadutuspaja kahdeksalle päiväkodille. Molemmista hankkeista kerätään kokemukset niiden toteutumisen yhteydessä.

TYÖRYHMÄN ESITYS

- Ekotekokilpailun pohjalta kootaan kouluihin ja päiväkoteihin ideapaketti lähivesistöihin liittyen. [sivi]
- Vantaan historialliset jokikävelyt -mobiilireittien käytöstä tiedotetaan kouluja. [viestintä]
- Puro- ja pienvesitutkimuspakettia hyödynnetään päiväkotien toiminnassa. [sivi]
- Lähialueen vesistöihin tutustuminen otetaan osaksi päiväkotien ja koulujen ympäristökasvatusta. [sivi]
- Puro- ja jokiaiheisesta teemanäyttelystä tiedotetaan kouluja. [työryhmä]

VIRKISTYKSEN OSA-ALUEET

Purot ja joet ovat lähivirkistysalueita suurella osalle Vantaan asukkaita. Pääosa käyttää rantoja kävelyyn ja oleskeluun, mutta myös vesialue tarjoaa monenlaisia mahdollisuuksia virkistyskäyttöön.

Vetovoimakohteet ja koskiympäristöt

Koskiympäristöt ovat jokien ja purojen hienoimpia ja vetovoimaisimpia kohteita. Vanhat rakenteet ja kulttuurihistoria sekä luontoympäristö tarjoavat mahdollisuuksia kehittää koskialueista omaleimaisia virkistys- ja ulkoilukohteita. Koskiympäristöjen maisemanhoito tulee suunnitella ja toteuttaa erityisen huolella kulttuuri- ja luonnonarvojen yhteensovittamiseksi.

Vantaalla sijaitsevat Keravanjoen isoimmat kosket ovat Matarinkoski, Hanabölenkoski, Pikkukoski, Tikkurilankoski ja Kirkonkylänkoski. Vantaanjoen isoimmat kosket ovat Königstedtinkoski, Seutulankoski, Vantaankoski, Pitkäkoski, Niskalankoski ja Ruutinkoski. Lisäksi muissa joissa ja puroissa on monia hienoja koskialueita.

Koskialueisiin liittyen on käynnissä monia kehittämishankkeita. Keravanjoella Matarinkosken läheisyyteen suunnitellaan uutta kevyenliikenteen siltaa ja ulkoilureitistöä. Tikkurilankosken ympäristössä on käynnissä laaja jokirannan suunnitteluhanke maisema-arkkitehtuurikilpailun voittaneen ehdotuksen pohjalta. Lisäksi Tikkurilankosken padon purkaminen on vireillä. Vantaanjoella Königstedtinkosken ympäristöön on laadittu asemakaava, joka mahdollistaa myös jokirannan virkistyskäytön. Vantaankoski ja Kirkonkylänkoski ovat tulossa suunnitteluohjelmaan mm. kalojen nousumahdollisuuksien parantamisen selvittämiseksi.

Reitit

Joki- ja purovarsireitistön suunnittelun lähtökohtana toimii luonnosvaiheessa oleva Vantaan ulkoilureitistön yleissuunnitelma. Suunnitelmassa on määritetty myös ulkoilureitistöön tarvittavat sillat, valaistavat osuudet ja latureitistö. Ratsastusreitistöstä on laadittu oma tarveselvitys, jonka pohjalta reitit on merkitty yleiskaavaan. Vantaan- ja Keravanjoen ulkoilureittien toteuttamisesta on laadittu tämän raportin liitteeksi oma tavoiteohjelma. Sen mukaan yhtenäisen jokivarsireitistön toteuttamiseksi tarvitaan 12 kevyenliikenteen siltaa ja noin 26 km ulkoilureittejä tai rantapolkuja. Näiden kustannusarvio on noin 10 miljoonaa euroa. Lisäksi koskialueiden ja muun virkistyskäytön kehittämisen arvioidaan maksavan noin seitsemän miljoonaa euroa.

Näkymä Korson keskuspuiston reitistön varrelta [kuva: Vantaan kaupunki]

Ulkoilureitti suunnitellaan siten, että geotekniikkaan, maanomistukseen, liikenteeseen, tulvakorkeuksiin, maisemaan ja kaupunkikuvaan liittyvät reunaehdot on otettu huomioon ja reitille voidaan varata tila sellaisesta paikasta, johon se todella voidaan rakentaa. Reitti voidaan joutua rakentamaan näiden lähtökohtien takia jopa 50-100 m päähän jokirannasta. Jokirannan läheisyyteen on tällöin mahdollista toteuttaa erillinen polku. Lähtökohtana on säilyttää rantaalueiden pellot mahdollisimman suurina kokonaisuuksina. Peltojen sijasta avoimia rantaalueita voidaan hoitaa myös niittyinä ja laitumina.

TYÖRYHMÄN ESITYS

- Ulkoilureittejä toteutetaan laaditun yleissuunnitelman sekä tavoiteohjelman mukaisesti. [vay]
- Ulkoilureittien sijoituksessa otetaan huomioon geotekniikka ja tulvakorkeudet sekä muut reunaehdot. [vay, kaupsu]
- Puroja ja jokia ylittävien tie- ja rautatiesiltojen alle varataan tila reittien toteuttamiselle sekä ekologisten yhteyksien säilymiselle. [vay, yke, vesihuolto]

Kalastus

Vantaanjoen vesistöalue on kalastoltaan Suomen mittakaavassa hyvin runsas; 34 kalalajin lisäksi joessa tavataan nahkiaista, pikkunahkiaista sekä täplä- ja jokirapua. Valtalajeina ovat särkikalat. Vedenlaadun paraneminen, jokikunnostukset ja kalaistutukset ovat edesauttaneet etenkin vaelluskalakantojen tilan elpymistä. Lisäksi nousuesteiden vähittäinen poistaminen on helpottanut vaelluskalakantojen pääsyä myös joen latvaosien tärkeille lisääntymisalueille. Lohi ja meritaimen ovat alkaneet lisääntyä luontaisesti. Viime vuosina on havaittu mereltä nousseita taimenia jopa yli 90 kilometrin päässä jokisuusta (Virtavesien hoitoyhdistys ry 2013). Vantaanjoesta on kehittynyt Suomenlahden paras taimenjoki.

Vantaanjoen vesistö on määritelty vaelluskalavesistöksi, jonka takia vesistöalueen koski- ja virta-alueilla kalastukseen tarvitaan aina paikallinen kalastuslupa. Poikkeuksena tähän on Vantaalla ja Helsingissä sijaitsevat kosket, joissa Vantaan ja Helsingin kaupunkien päätöksillä alle 18-vuotiaat kalastajat ovat Vantaankosken kalastuslupa-aluetta ja Vanhankaupungin koskea lukuun ottamatta vapautettu kalastusluvan maksamisesta.

Vantaanjoen vesistöalueella kalastus on ohjattu jokiin ja järviin, jotka kestävät puroja paremmin kalastuspainetta. Vantaanjoen vesistön purot on säästetty taimenten poikastuotantoalueiksi. Purojen suvannoissa ja rakennetuissa altaissa jokamiehenoikeudella harjoitettavan onginnan ja pilkinnän sekä kalastonhoitomaksulla harjoitettavan viehekalastuksen rajoittaminen on tulkinnanvaraista. Kalastuksella suvannoissa ja altaissa voi olla kielteisiä vaikutuksia purojen taimenkantoihin, joten tarvittaessa näihin paikkoihin on haettava onginta-, pilkintä- ja viehekalastuskielto ELY-keskukselta.

Jokien suvannoissa onginta ja pilkintä jokamiehenoikeudella sekä viehekalastus kalastonhoitomaksulla on eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta sallittua. Vantaan kaupunki on hankkinut Vantaalla omistukseensa Keravanjoen vesialueet ja Vantaanjoen vesialueet Keravanjoen haarasta Vantaankosken niskalle asti. Kaupunki myy vesialueille viehekalastukseen oikeuttavia kalastuslupia. Verkoilla, katiskoilla ja muilla seisovilla pyydyksillä kalastamista ei ole sallittu kaupungin omistamilla vesialueilla.

Vantaankoskesta on kehittynyt yksi Etelä-Suomen suosituimmista kalastuspaikoista, joka soveltuu hyvin koko perheen virkistyspaikaksi. Vantaankoskeen istutetaan vuosittain kirjolohia toista tuhatta kiloa vuodessa. Muita suosittuja kalastuspaikkoja ovat muun muassa Nukarinkoski, Myllykoski, Pitkäkoski ja Vanhankaupunginkoski. Vantaankosken padon itäpäähän on rakennettu vuonna 1999 kalatie. Kalatien ja padon länsipäässä sijaitsevan säännöstelyaukon kautta kalat pystyvät nousemaan Vantaanjoen latvavesille asti. Keravanjoella Kirkonkylänkoskeen ja Tikkurilankoskeen on rakennettu kalatiet, joita pitkin lohi ja meritaimen pystyvät nousemaan jokea ylös aina Haarajoen padolle Järvenpäähän asti. Kalastuslain mukaan kalastus on kielletty 200 m matkalla kalatien ylä- ja alapuolella.

Vantaanjoen vesistöalueen jokiin myytiin vuonna 2014 kaikkiaan n. 6 000 kalastuslupaa ja kalasaalista saatiin samana vuonna yhteensä n. 18 000 kiloa (Vantaanjoen kalatalous- ja pohjaeläintarkkailu 2014). Yleisimpiä saaliskaloja ovat kirjolohi, hauki ja ahven. Kalastuslupia saa alueen kalastuskuntien myyntipaikoista sekä MMM:n internetsivuilta.

Keravanjoella on huomattavasti vähemmän kalastajia kuin Vantaanjoella. Mikäli Tikkurilankosken pato puretaan, kasvaa koskialue ylävirtaan lähes 200 metriä. Alueesta on mahdollista kehittää Vantaankosken tasoinen kalastuspaikka, missä on sijaintinsa ansiosta ylivertaiset julkisen liikenteen yhteydet. Niiden ansiosta kohde on helposti tavoitettavissa niin lapsille ja nuorille kuin kansainvälisille matkustajille.

Vantaanjokea, Keravanjokea ja niiden suurimpia puroja on hoidettu veden laatua parantamalla, vaellusesteitä poistamalla, taimenen poikastuotantoalueita kunnostamalla, kalaistutuksilla ja kalastuksenvalvonnalla. Vantaanjoen taimenkannan elvyttämisen kannalta tärkeä merkitys on ollut myös joen edustalle merialueelle tehdyillä kalastusrajoituksilla.

Pienemmillä sivu-uomilla ja puroilla ei ole suotavaa eikä taimenpitoisilla puroilla edes laillista harjoittaa kalastusta. Puroja kehitetään Vantaalla poikastuotantoalueina eikä niissä sen takia voida sallia kalastusta.

Törö viihtyy puroissa [kuva: Vantaan kaupunki]

<u>Kalastukseen liittyvät lait ja säännöt</u>

Vantaanjoella kalastusmääräyksissä ja kalastuslupien hinnoissa on pieniä vaihteluja eri puolilla jokea. Vantaalla kalastusta on rajoitettu mm. seuraavilla määräyksillä:

- Saalisrajoitus enintään 2 lohikalaa/vrk
- Pitkäkosken rannoilla ja Ruutinkosken etelärannalla liikkuminen on sallittua ainoastaan rakennetuilla poluilla
- Pihapiireissä liikkuminen ja kalastaminen on kielletty ilman kiinteistön omistajan lupaa
- Taimen ja lohi ovat rauhoitettuja 1.9.-30.11.
- Kalastus on kielletty koski- ja virta-alueilla 1.9.-30.11 paitsi Vantaankoskella, missä se on kielletty 1.10.-30.11.
- Kahlaaminen koski- ja virta-alueilla on kielletty 1.9.-30.11.

Kalastajien liikkumista rannalla on hyvä ohjata rantojen kulumisen ja muiden luonnolle aiheutuvien haittojen vähentämiseksi. Parhaiten tämä onnistuu rakentamalla rannoille ulkoilureittejä ja hyödyntämällä olemassa olevaa polkuverkostoa. Suosituimmilla koskikalastuspaikoilla tarvitaan myös pysäköintialue ja infotaulu, jossa kerrotaan tarvittavista kalastusluvista ja alueen kalastusmääräykset. Tällä hetkellä ne puuttuvat monelta paikalta.

Kalastusta Vantaankoskessa [kuva: Vantaan kaupunki]

TYÖRYHMÄN ESITYS

- Vantaankoskea ja Tikkurilankoskea kehitetään koko perheen kalastuspaikkana. [liipa, vay]
- Kalastus keskitetään jokialueille purojen toimiessa poikastuotantoalueina. [liipa]
- Vantaanjoen ja Keravanjoen koskikalastuspaikoilla parannetaan kalastukseen liittyviä palveluita, kuten pysäköintialueita ja opastetauluja. [liipa, vay]

Melonta

Melonnasta voi tulevaisuudessa kehittyä suosittu harrastus jokialueella, mutta toistaiseksi melojia on Vantaanjoella ja Keravanjoella vielä melko vähän. Keski-Euroopassa melonta on kuitenkin paikoittain erittäin suosittua jokivesistöissä. Melonnan kannalta olosuhteet Vantaanjoella ja Keravanjoella vaihtelevat vuodenaikojen ja virtaaman mukaan. Eripituisia melontareittejä on mahdollista suunnitella molempien jokien varsille. Reittejä varten tarvitaan koskien ylä- ja alapuolille rantautumispaikkoja. Niitä on osoitettu rannoille pystytetyillä kylteillä, mutta rakennettuja rantautumispaikkoja Vantaalla ei toistaiseksi ole. Tikkurilankosken suunnittelun yhteydessä tutkitaan myös mahdollisuutta koskimelontaan suurilla virtaamilla.

Jokialueilla sijaitsevia laitureita, jotka sopivat myös melontakäyttöön on Vantaalla tällä hetkellä vain muutama. Vedessä olevat laiturit joudutaan nostamaan talveksi rannalle. Näiden sijaan voidaan tutkia myös mahdollisuuksia rakentaa rantautumista palvelevia rantarakenteita. Melontalaitureita varten tarvitaan myös paikoitusalueita. Suositeltava etäisyys pysäköintipaikalta melontalaiturille on noin 30-50 m kajakin kanssa. Melontareittien ylläpito edellyttää myös uomaan kaatuneiden puiden raivaamista avoimien väylien aikaansaamiseksi.

Kanoottien vuokrausmahdollisuuksia tulisi parantaa sekä saada paikkoja, joissa kanootteja voi säilyttää lähellä rantaa. Tähän tarvitaan yhteistyökumppaniksi melonta-alan yhdistyksiä ja yrittäjiä. Tällä hetkellä lähin vuokrauspaikka sijaitsee Helsingin Tapaninkylän uimarannan yhteydessä. Vantaankoskella toimiva ravintola Kuninkaan Lohet järjestää asiakkailleen ohjattuja melontaretkiä, mutta ei vuokraa kanootteja yksityisasiakkaille. Vantaalla ei ole omaa melontayhdistystä.

Melontaretki Keravanjoella [kuva: Vantaan kaupunki]

Melonta mahdollistaa tasa-arvoisen harrastuksen myös esimerkiksi alaraajoista halvaantuneille, kunhan melontapaikalle saapumisessa on otettu esteettömyys huomioon. Joissain paikoissa laiturin kansi on tehty sellaiseksi, että siinä voi pyörätuolillakin kulkea. Invapysäköintipaikka melontapaikan läheisyydessä mahdollistaa melomassa käymisen myös pyörätuolia käyttäville.

Vantaanjoen ja Keravanjoen vesiensuojeluyhdistys julkaisee Virkisty Vantaanjoella - ja Virkisty Keravanjoella esitettä, jossa tuodaan esiin jokivarsien virkistyskäyttöpalvelut sekä rantautumispaikat.

TYÖRYHMÄN ESITYS

- Melontaan tarvittavia palveluita parannetaan jokivarsilla. [liipa, vay]
- Vantaan oman melontayhdistyksen perustamista edistetään yhteistyössä Suomen melonta- ja soutuliitto ry:n kanssa. [liipa, vesihuolto, vay]
- Selvitetään mahdollisuus saada freestylemelontapaikka Tikkurilankoskeen tai Vantaankoskeen [vay, vesihuolto, liipa]

Uinti

Keravanjoella on kolme kaupungin ylläpitämää uimapaikkaa Nikinmäessä, Matarissa ja Havukoskella. Käyttäjiä uimapaikoilla on vähän verrattuna Kuusijärveen, Vetokannakseen ja Leppäkorven maauimalaan.

Kuusijärvellä on kauniina kesäpäivinä ruuhkaa [kuva: Vantaan kaupunki]

Jokien uimapaikkoihin sisältyy riskejä, mitä ei muilla uimarannoilla ole. Veden laatu ei aina täytä uimarantaveden vaatimuksia ja veden sameudesta johtuen vedenalaiset pelastustehtävät ovat vaikeita. Veden laadun valvonnasta huolehtivat kuntien ympäristöterveysviranomaiset, jotka ottavat vesinäytteitä ja tarkkailevat mm. sinilevien esiintymistä sosiaali- ja terveysministeriön antamien määräysten mukaisesti. Uimakaudella Keravanjoen uimapaikoille viedään kahden viikon välein vesinäytetulokset. Uimaveden laadun arvioimisessa tutkitaan enterokokki- ja E.coli-bakteereita, joille on uimavesiasetuksessa raja-arvot. Raja-arvon ylittyessä uimavesi luokitellaan huonoksi. Jokivesien bakteerimäärät vaihtelevat joskus hyvinkin paljon johtuen esimerkiksi säätilasta. Viime vuosina bakteerien pitoisuus on ylittänyt harvemmin raja-arvot, mutta joka kesä kuitenkin jollakin uimarannalla uimavesi todetaan huonoksi.

Uimapaikoilla kunta on toiminnanharjoittajana vastuussa uimapaikan turvallisuudesta. Käytännössä tähän ei kuitenkaan ole mahdollisuuksia, sillä esimerkiksi vesinäytteitä otetaan parin viikon välein ja näytteiden analysointi kestää pari päivää. Uimareita ei siis pystytä varoittamaan ulosteperäisten bakteerien saastuttamasta vedestä. Uusien jokiuimapaikkojen rakentamisen lähtökohtana on, että veden laatu tulisi täyttää koko uintikauden hyvän uimaveden laatukriteerit.

TYÖRYHMÄN ESITYS

- Vantaanjoen varrelle selvitetään uuden uimapaikan rakentamista Kivistön lähelle. [vay]
- Keravanjoen nykyisiä uimapaikkoja kehitetään. [liipa, vay]

Opastus

Vantaalle on suunniteltu uudet puistokylttimallit, joita käytetään myös joki- ja purovarsien informaatiossa. Ilmoitustaulujen ongelmana on niihin kohdistuva ilkivalta, joten niiden rinnalla toteutetaan opastusta myös internetsivujen sekä mobiiliteknologian avulla. Yhteishankkeessa Vantaan kaupunginmuseon kanssa laadittiin teemavuoden aikana Vantaan Seinätön Museo -mobiiliopasteet kolmeen joki- ja puronvarsikohteeseen.

TYÖRYHMÄN ESITYS

- Vantaan historialliset jokikävelyt -mobiiliopastereittejä lisätään ja täydennetään [museo, yke]
- Purojen ja jokien kaupunki –internetsivuilta saa tietoa virtavesiin liittyvistä virkistysmahdollisuuksista. [viestintä, työryhmä]
- Ulkoilureitistön rakentamisen yhteydessä sijoitetaan uusia infotauluja ranta-alueille. [vay]

Muut virkistyskäyttömuodot

Virkistyskäyttömuodot kehittyvät jatkuvasti. Keravanjoella järjestetään joka kesä Kaljakellunta -tapahtuma. Tapahtumalla ei ole virallista järjestäjää ja siitä tiedotetaan Facebook-sivujen välityksellä. Tapahtumaan osallistuu vuosittain 2000-5000 henkilöä.

Purojen ja jokien varsilla harrastetaan myös paljon luontoretkeilyä ja valokuvaamista eri vuodenaikoina. Viime vuosina voimakkaasti kehittynyt uusi harrastus Vantaanjoen ja Keravanjoen koskilla sekä useilla taimenpuroilla on taimenten kututarkkailu, johon usein liittyy myös valokuvaamista.

RANTOJEN JA VESIALUEIDEN MAANOMISTUS JA MAANHANKINTA

Purojen ja jokien ranta-alueiden omistus jakaantuu seuraavasti: asemakaavoitetut kaupungin omistamat alueet, asemakaavoitetut yksityisten omistamat alueet, yleiskaavoitetut kaupungin omistamat alueet ja yleiskaavoitetut yksityisten omistamat alueet.

Vantaan kaupunki omistaa Keravanjoen vesialueen Päiväkumpuun Sipoon rajalle asti. Ali-Keravan kylän vesialueet Nikinmäessä ja Jokivarressa ovat siirtymässä kaupungin omistukseen. Vantaanjoen vesialueet kaupunki omistaa Vantaankoskelle Kehä III:n sillan pohjoispuolelle asti, josta Helsingin rajalla puolet vesialueesta. Kehä III:n ja Valimotien vesialueet ovat siirtymässä kaupungin omistukseen. Vantaanjoen pohjoisosiin ei saatu lunastuslupaa. Puroista vain Rekolanojalla, Kylmäojalla ja Kormuniitynojalla on yhteisiä vesialueita. Erityisen sekava maanomistustilanne on Rekolanojalla, koska yhteinen vesialue ei kulje kaikilta osin nykyisen vesialueen kohdalla.

Tavoitteena olisi saada vesi- ja ranta-alueet mahdollisimman kattavasti kaupungin omistukseen jatkossa tehtävien vesialueiden kunnostustoimenpiteiden sekä reitistörakentamisen helpottamiseksi. Lunastustoimituksen käynnistämiseen tarvitaan kuitenkin selkeä syy esim. puiston rakentaminen. Kaupunki pyrkii ensisijaisesti vapaaehtoisiin kauppoihin, mutta esim. yhteisillä vesialueilla lunastus on ainoa vaihtoehto. Vesialueiden lunastaminen on erityisen hidasta ja jokialueiden lunastaminen onkin kestänyt kaikkiaan jo noin 30 vuotta.

Ulkoilureittien asemakaavoitus tehdään osana muuta asemakaavoitusta. Vantaan ulkoilureitistön yleissuunnitelma on lähtökohtana kaavoitukselle. Asemakaavaa varten ulkoilureitti pitää suunnitella siten, että geotekniikkaan, maanomistukseen, liikenteeseen, tulvakorkeuksiin, maisemaan ja kaupunkikuvaan liittyvät reunaehdot on otettu huomioon ja reitille voidaan varata tila sellaisesta paikasta, johon se todella voidaan rakentaa. Pääulkoilureitti saattaa joskus sijaita kaukanakin vesiuomasta.

Ranta-alueet saadaan parhaiten kaupungin omistukseen asemakaavoitetuilla alueilla. Yrityspalvelut hankkivat nämä alueet kaupungin omistukseen asemakaavoituksen yhteydessä tai vaihtoehtoisesti myöhemmin reittien rakentamisaikataulun mukaisesti. Myös maanhankintaa varten ulkoilureitti pitää suunnitella siten, että kaikki reunaehdot on otettu huomioon. Ensisijaisesti pyritään vapaaehtoisiin kauppoihin, mutta myös lunastaminen on mahdollista.

Ulkoilureittitoimitus kannattaa tehdä alueilla, joilla on useita maanomistajia. Pelkän ulkoilureitin toteuttamista varten ulkoilulain mukainen ulkoilureittitoimitus saattaa myös olla sopivampi tapa kuin asemakaava. Ulkoilulain mukaan kunta laatii ulkoilureittisuunnitelman, jonka vahvistaa Uudenmaan ELY-keskus. Ulkoilureittitoimitusta haetaan vahvistetun ulkoilureittisuunnitelman perusteella maanmittauspiirin maanmittaustoimistolta. Ulkoilureittitoimituksessa määrätään korvausten suorittamisesta.

Muilla kuin yhteisillä vesialueilla puron omistaja on ympäröivän kiinteistön omistaja. Purojen kunnostamiseen tarvitaan maanomistajan lupa, jossa annetaan suostumus tehdä toimenpiteitä purouomassa.

TYÖRYHMÄN ESITYS

- Purokäytäville laaditaan mitoitusohje, joka otetaan kaavoituksen lähtökohdaksi. [vesihuolto ja kaupsu]
- Jokien ja purojen yhteiset vesialueet hankitaan kaupungin omistukseen. [ypa]
- Ranta-alueiden asemakaavoittamista julkisiksi viheralueiksi edistetään. [kaupsu]
- Ulkoilureittitoimitusta käytetään reittien toteuttamisessa. [vay, ypa]

SUUNNITTELU JA RAKENTAMINEN

Kuntatekniikan keskuksen rakentamisohjelmassa on varattu vuosittain Vantaan- ja Keravanjoen virkistyskäytön kehittämiseen noin 400 000 €, jotka on käytetty lähinnä uusien reittien ja valaistuksen rakentamiseen sekä näihin liittyviin maisemanhoitotöihin. Isommille hankkeille, kuten silloille on rakentamisohjelmassa oma rahavaraus.

Vuoden 2003 yleissuunnitelman toteuttamista ovat hidastaneet mm. maanhankinnan ja asemakaavoituksen hitaus, valitukset mm. silta- ja reittisuunnitelmista, liian alhaiset rahavaraukset, pohjarakentamisen vaativuus ja siltainsinöörin puuttuminen. Lisäksi viheralueet on rakennettu kokonaisuutena valmiiksi eikä pelkästään reittejä kuten yleissuunnitelmaa laadittaessa ajateltiin. Tämän työn liitteeksi on laadittu tavoiteohjelma yleissuunnitelman toteutumatta olevien reittiosuuksien toteuttamiselle.

Purojen virkistyskäytön kehittämiseen liittyen on laadittu yleissuunnitelmat mm. Mätäojalle, Kylmäojalle ja Korson Ankkapuistoon Rekolanojan varrelle.

Viheralueyksikön suunnitteluohjelmassa on parhaillaan monia jokiin ja puroihin liittyviä kohteita, joista esimerkkinä Keravanjoella Matarinpuiston silta ja reitit, Tikkurilan jokiranta sekä Satomäenranta ja Karhuranta, Vantaanjoella Etelä-Ylästön puistot, Kylmäojalla Epinkoskenpuisto, Lipstikkaojalla Lipstikanpuisto ja Krakanojalla Tuulensuunpuisto. Rakentaminen on käynnissä tai käynnistymässä muun muassa seuraavissa puroihin ja jokiin liittyvissä kohteissa: Mätäojalla Vaskipellonpuisto, Keravanjoella Muinaispuisto ja Rekolanojalla Korson Ankkapuisto.

Vuonna 2016 valmistui purojen kunnostusohjelma. Pienvesien kunnostamiseen on varattu 50 000 €/ vuosi vuodesta 2017 eteenpäin.

TYÖRYHMÄN ESITYS

- Investointiohjelmaan varataan riittävä rahoitus reittien ja niihin liittyvien siltojen toteuttamiselle. [vay]
- Ulkoilureittejä toteutetaan laaditun yleissuunnitelman sekä tavoiteohjelman mukaisesti. [vay]

KUNNOSSAPITO JA TALKOOTOIMINTA

Puro- ja jokialueisiin liittyy erilaisia kunnostus-, siivous- ja kasvillisuuden hoitoon liittyviä tarpeita. Vesialueisiin kohdistuu monenlaisia intressejä eikä niillä ole Vantaalla yhtä isäntää. Vantaan kaupungilla viheralueyksikkö vastaa rantapuistojen, ulkoilureittien ja metsäalueiden hoidosta, liikuntapalvelut kalastus- ja uimarantapalveluiden kunnossapidosta sekä ympäristökeskus luonnonsuojelualueista.

Virtavesien ranta-alueita hoidetaan metsä- ja luonnonhoitosuunnitelmien mukaan. Vantaan kaupungin viheralueyksikössä on käynnissä uuden metsä- ja luonnonhoitosuunnitelman

laatiminen seuraavalle 10-vuotiskaudelle. Työn aluksi on laadittu metsän- ja luonnonhoidon periaatteet. Viheralueiden kunnossapitoa ohjaava hoitoluokitus perustuu Viheralueiden hoito VHT´14 - Hoidon laatuvaatimuksiin. Rakennetuille puistoalueille on laadittu myös erillisiä maisemanhoitosuunnitelmia. Käynnissä olevassa peltojen ja niittyjen maisemanhoito-suunnitelman laatimisessa otetaan myös kantaa avoimien alueiden keskellä kulkevien vesistöjen maisemanhoitoon.

Vantaalle on valmistunut vuonna 2015 kasvillisuuden käytön periaatteet, jossa joki- ja purovarsien kasvillisuuden hoidon ja kehittämisen tavoitteita ovat: korostetaan joki- ja puronvarsien vaihtelevuutta ja moni-ilmeisyyttä, säilytetään olemassa olevaa puustoa ja pensaikkoja uomien varsilla, kasvilajivalinnoissa lähtökohtana on kohteen sijainti sekä ympäröivä miljöö, suositaan ensisijaisesti luonnonmukaista, paikalle luontaista lajistoa ja rajoitetaan haitallisten vieraslajien leviämistä.

Jokien ja purojen varsien maisemanhoidon suunnittelussa otetaan huomioon alueen luonto-, kulttuuri- ja virkistyskäyttöarvot. Monivuotisen ja kerroksellisen kasvillisuuden peittämillä suojavyöhykkeillä voidaan vähentää ympäröiviltä maa-alueilta tulevaa ravinteiden huuhtoutumista vesistöön sekä suojata vesistöjä veden liialta lämpenemiseltä. Ekologian kannalta tärkeintä on suosia monikerroksellista ja lajirikasta kasvillisuutta. Kulttuurimaisema-alueilla myös perinnebiotoopeilla on lajistoa rikastava vaikutus. Puustoa ja kasvillisuutta hoidetaan niin että ympäristöstä ja maisemasta muodostuu vaihtelevaa. Sillan ylittäjälle tai ulkoilureitin käyttäjälle annetaan mahdollisuus virtavesiluonnon kokemiseen avaamalla sopivista paikoista näkymiä vesistöön. Erityisen merkittäviltä alueilta laaditaan erillinen hoitosuunnitelma ja/tai tehdään monialaisen asiantuntijaryhmän yhteinen maastokatselmus kohteeseen.

Pääkaupunkiseudun yhteisten siivoustalkoiden (4.4.-29.5.2016) tiedotteen yhteydessä kannustettiin järjestämään siivous- ja vieraslajien kitkentätalkoita purojen ja muiden vesistöjen lähiympäristössä. Talkoista pyydettiin ennakkoilmoittautuminen viheralueyksikköön. Lisäksi talkoolaisille lainattiin tarvittaessa työvälineitä ja toimitettiin jätteet pois sovitusta paikasta. Vieraslajitalkoista kerrottiin ympäristökeskuksen internetsivuilla.

Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistys pyrkii kehittämään ja parantamaan jokivarren virkistyskäyttöä ja viihtyvyyttä Jokitalkkari-hankkeen avulla. Yhdistys koordinoi hanketta, joka ajoittuu vuosille 2014 – 2016. Tänä aikana toimenkuvaa ja työtehtäviä testataan ja kehitetään kysyntää ja tarpeita vastaavaksi. Jokitalkkari toimii Vantaanjoen vesistöalueella pääosin virtavesiin liittyvissä tehtävissä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Hankkeen aikana on osallistuttu lasten ongintatapahtumiin, suunniteltu ja rakennettu lasten ja nuorten onkikohteita, inventoitu ja kunnostettu lohikalojen lisääntymisalueita, otettu kalanäytteitä hoitokalastussaaliista, suoritettu kalastuksenvalvontaa, kunnostettu luontopolkuja, ylläpidetty melontareitistöä, siistitty jokivarren roskia sekä merkitty luonnonsuojelualueita maastoon. Hankkeessa tehdään tiivistä yhteistyötä Uudenmaan ja Hämeen ELY-keskusten viranomaisten, Vantaanjoen, Helsingin ja Lopen kalastusalueiden sekä alueiden eri osakaskuntien kanssa. Myös vesistöalueen kuntien ympäristö- ja liikunta- sekä puistopuolen sekä melontajärjestöjen

ja vapaa-ajan kalastajien kanssa toimitaan yhdessä. Hankkeen toteutusta ja edistymistä ohjaavat vesiensuojeluyhdistys ja Vantaanjoki-neuvottelukunta.

Teemavuoden aikana ympäristökeskukseen palkattiin kaksi kesätyöntekijää purotalkkareiksi, joiden tehtävänä oli selvittää virtavesien kunnostuskohteita, toteuttaa niitä sekä järjestää talkoita. Kesän aikana järjestettiin kuudet talkoot, joista neljä oli iltaisin järjestettyjä asukastalkoita (Kylmäoja, Vantaankoski, Kormuniitynoja sekä Tuusulanjoki). Lisäksi järjestettiin kutusoraikkotalkoot Kylmäojalle yhteistyössä Koisorannan palvelukeskuksen kanssa sekä jättipalsamin kitkentätalkoot Rajakylän Rimapuistossa yhdessä paikallisen asukasyhdistyksen kanssa. Pää sääntöisesti talkoissa oli 10-15 osanottajaa. Purotalkkarit tekivät erilaisia toimenpiteitä noin kymmenellä purolla. Näistä pääosa painottui Kylmä-, Kormuniityn- sekä Rekolanojalle.

Kitkentätalkoot [kuva: Vantaan kaupunki]

Kutusoraikkoja tehtiin 20 kpl, roskia puroista poistettiin arviolta noin seitsemän tonnia, rytöjä avattiin noin 30-40 kpl ja jättipalsamia kitkettiin noin viisi tonnia. Purotalkkaritoiminnasta saatujen myönteisten kokemusten ansiosta toimintaa on tavoitteena jatkaa myös tulevina vuosina.

Purotalkkaritoiminnan kehittämisehdotuksina esitettiin perehdyttämistä Vantaan vesistöjen yleiseen tilaan ja muihin lähtökohtiin, joiden avulla voi vastata asukkaiden kysymyksiin sekä suunnitella työskentelyä tehokkaammin. Paikallistuntemuksesta on myös etua purotalkkarin työssä. Purotalkkarien työntekoa helpottaisi satunnaisten apukäsien saaminen joihinkin työvoimaa vaativiin isoimpiin tehtäviin. Viime vuoden kokemuksia hyödyntäen on tarkoituksena laatia purotalkkareiden työlle tavoitteet ja toimintasuunnitelma. Purotalkkaritoiminnan koordinointi edellyttää jatkossakin kuntatekniikan keskuksen viheralueyksikön ja vesihuollon sekä ympäristökeskuksen ja liikuntapalveluiden yhteistyötä.

Purotalkkareiden lisäksi talkoita järjestivät Vantaan kaupungin työpaikat, kuten rakennusvalvonnan tarkastusjaosto Kormuniitynojalla, liikuntapalvelut Kylmäojalla, sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan hallinnon väki Rekolanojalla ja ympäristökeskus Skalbölenojalla ja Mätäojalla. SKES huolsi vuosina 2014 – 2015 Krakanojaan rakennettuja kutusoraikkoja ja Virtavesien hoitoyhdistys osallistui Koisorannan palvelukeskuksen kutusoraikkotalkoiden suunnitteluun ja ohjaamiseen Kylmäojalla.

Liikuntapalveluiden kalaistutukset ja kalastuksenvalvonta jatkuvat entiseen tapaan. Liikuntapalvelut on osallistunut talkoilla toteutettavien taimenten kutusoraikkojen kunnostusten suunnitteluun ja ohjaukseen sekä hankkinut talkoissa tarvittavan kiviaineksen.

TYÖRYHMÄN ESITYS

- Vapaaehtoistyötä koordinoidaan yhdessä kuntalaispalveluiden kanssa. [työryhmä]
- Purotalkkaritoimintaa jatketaan. [työryhmä]
- Virtavesien kunnostustalkoita järjestetään yhteistyössä virtavesien hoitoon erikoistuneiden yhdistysten, vesiensuojeluyhdistyksen, asukasyhdistysten ja muiden tahojen kanssa. [työryhmä]
- Jokien ja purojen varsien maisemanhoidon suunnittelussa otetaan huomioon alueen luonto-, kulttuuri- ja virkistyskäyttöarvot. [vay, yke, kaupsu, museo]

RAHOITUS

ELY-keskusten ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueet myöntävät harkinnanvaraisia valtionavustuksia. Avustukset myönnetään valtionavustuslain (688/2001) perusteella. Vesien tilaa parantavien hankkeiden avustukset perustuvat myös valtioneuvoston asetukseen vesistön ja vesiympäristön käyttöä ja tilaa parantavien hankkeiden avustamisesta (714/2015). Asetuksessa on kerrottu mm. minkälaisiin hankkeisiin ja millaisiin kustannuksiin avustusta voidaan myöntää.

Hankkeen avustamisen yleisenä edellytyksenä on, että:

1) hankkeen kustannukset ovat kohtuulliset sillä saavutettaviin hyötyihin verrattuna
2) avustuksen saaja kykenee luotettavasti valvomaan avustuksen käyttöä, vastaamaan hankkeen toteuttamisesta ja toteutuksen jälkeisistä velvoitteista sekä huolehtimaan hankkeella saatavan hyödyn säilymisestä.

Avustuksen saamiseksi hakijan tulee yleensä olla esimerkiksi vesilain mukainen yhteisö, rekisteröitynyt yhdistys, vesialueen osakaskunta, kalastusalue tai kunta. Eduksi hankkeen avustamiselle on, jos se toteuttaa Uudenmaan vesienhoidon toimenpideohjelmaa. Avustusta on haettava ennen hankkeen toimenpiteiden aloittamista. Maksatus tapahtuu jälkikäteen toteutuneiden kustannusten perusteella.

Avustusta voidaan myöntää pääsääntöisesti enintään 50 % hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista. Avustusmäärään vaikuttavat hankkeella saavutettavat hyödyt, hankkeen kokonaiskustannukset, hankkeen muut avustukset ja käytettävissä olevat määrärahat. Usein avustusta on myönnetty vähemmän kuin 50 % kokonaiskustannuksista.

Muihin laajempiin hankkeisiin kuten Tikkurilankosken padon purkamiseen on mahdollista hakea myös maa- ja metsätalousministeriön rahoitusta. Myös EU:n rahoitusmahdollisuuksia on tarpeen selvittää.

TYÖRYHMÄN ESITYS

- Kaupungin virtavesien kunnostushankkeisiin haetaan valtion ja/ tai EU:n avustusta. [vesihuolto, vay]
- Yrityksiä kannustetaan osallistumaan kunnostushankkeisiin. [työryhmä]

TYÖRYHMÄ

Kuntatekniikan keskus: puistosuunnittelupäällikkö Hanna Keskinen (puheenjohtaja), maisema-arkkitehti Petra Tammisto (sihteeri), suunnitteluinsinööri Anna Kyytinen
Kaupunkisuunnittelu: maisema-arkkitehti Anne Mäkynen ja maisema-arkkitehti Laura Muukka
Kaupunginmuseo: rakennustutkija Anne Vuojolainen
Yrityspalvelut: maankäyttöteknikko Jorma Hopponen
Ympäristökeskus: ympäristösuunnittelija Sinikka Rantalainen
Viestintä: viestintäpäällikkö Milla Hamari, varajäsen viestintäsuunnittelija Jenni Marsio
Liikuntapalvelut: kalastusteknikko Markku Tiusanen

Raportin taittaja: suunnitteluassistentti Mia Kuivala

Toimenpiteiden vastuutahojen selitys:
vay=viheralueyksikkö, yke= Vantaan ympäristökeskus, kaupsu=kaupunkisuunnittelu, ypa=yrityspalvelut, liipa==liikuntapalvelut, vesihuolto=vesihuollon yleissuunnittelu

LIITTEET

LIITE 1 Teemavuoden tapahtumakalenteri
LIITE 2 Reittien tavoiteohjelma
LIITE 3 Seudulliset tavoitereitit
LIITE 4 Valuma-aluekartta

LIITE 1

PUROJEN JA JOKIEN VANTAA 2016 –TAPAHTUMAKALENTERI

TAMMIKUU

Työryhmän perustaminen

HELMIKUU

17.2. Ohjausryhmän kokous/ ympäristölautakunta

MAALISKUU

3.3. Teemavuosi ja Itämerihaaste kaupunginvaltuuston infossa

9.3. Tikkurilan jokirannan maisema-arkkitehtuurikilpailun tulosten julkistaminen

16.3. Ympäristölautakunta hyväksyi toimintasuunnitelman

HUHTIKUU

19.4. Rakennusvalvonnan talkoot Kormuniitynojalla

20.4. Pääkaupunkiseudun pienvesitapaaminen, Sinikka Rantalaisen esitelmä

26.4. Vesiensuojeluyhdistyksen seminaari, Markku Tiusasen esitelmä

4.4. Pääkaupunkiseudun siivousviikot alkoivat

27.4. Ympäristökeskuksen siivoustalkoot Mätäojalla

TOUKOKUU

4.5. Jokien äärellä -yleisöopastus kaupunginmuseolla, toistui joka kuun ensimmäinen keskiviikko

11.5. Kaupungin ja Maton johtoryhmän siivoustalkoot Keravanjoella

12.5. Purosiivoustalkoot Rekolanojalla, Talkooporukka: Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialan hallinto, 14 hlöä.

15.5. Myllypäivä Kirkonkylänkoskella, Vantaa- seura ja VHVSY

18.5. Teollisuus virran viemänä, kävelykierros Tikkurilan jokirannassa, kaupunginmuseo

21.5. Maailman vaelluskalapäivä

23.5. Sopimus puroluonto lyhytelokuvan tilaamisesta

25.5. KUVES-seminaari Heurekassa, Hanna Keskisen esitelmä

30.5. Kuvakisa tunnistatko puro- ja jokimaisemat päättyi

KESÄKUU

6.6. Purotalkkarit aloittivat

10.6. Koisonrannan palvelukeskuksen purokunnostustapahtuma Kylmäojalla

13.6. Asukastilaisuus Tikkurilankoskesta, Vantaa-Info

15.6. Maton tulevaisuuspäivä Håkansbölessä

HEINÄKUU

21.7. Ympäristökeskuksen henkilökunnan jättipalsamitalkoot Mätäojalla

27.7. Purotalkoot Kylmäojalla Ilolan Nietospuistossa, purotalkkarit

ELOKUU

9.8. Purotalkoot Vantaankoskella, purotalkkarit

11.8. Purotalkoot Hakunilan Kormuniitynojalla, purotalkkarit

23.8. Työryhmän retkipäivä Imatralle ja Vaalimaalle

24.8. Talkoot Tuusulanjoella, purotalkkarit

SYYSKUU

7.9. Kutusoraikkojen puhdistustalkoot ja puronvarsien roskien keruuta Krakanojalla, SKES

LOKAKUU

3.10. Tikkurila-Jokiniemi jokikävelyreitti valmistui

12.10. ohjausryhmän kokous/ ympäristölautakunta, tilannekatsaus ja purojen kunnostusohjelman esittely

MARRASKUU

8.11. Purojen kunnostusohjelma hyväksyttiin teknisessä lautakunnassa

8.11. Tikkurilankosken yleissuunnitelma hyväksyttiin teknisessä lautakunnassa

30.11. Traileri puroluontofilmistä

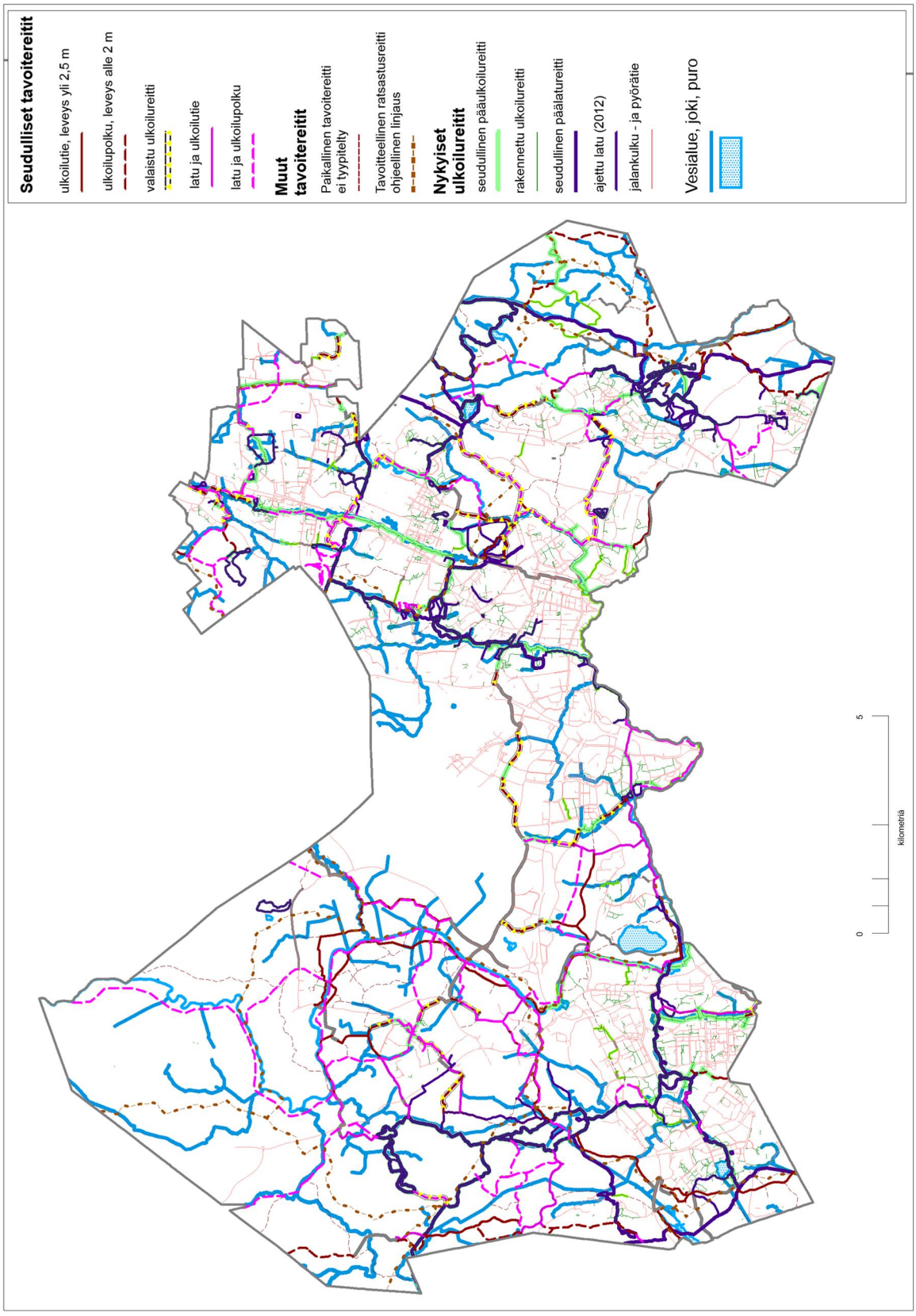
JOULUKUU

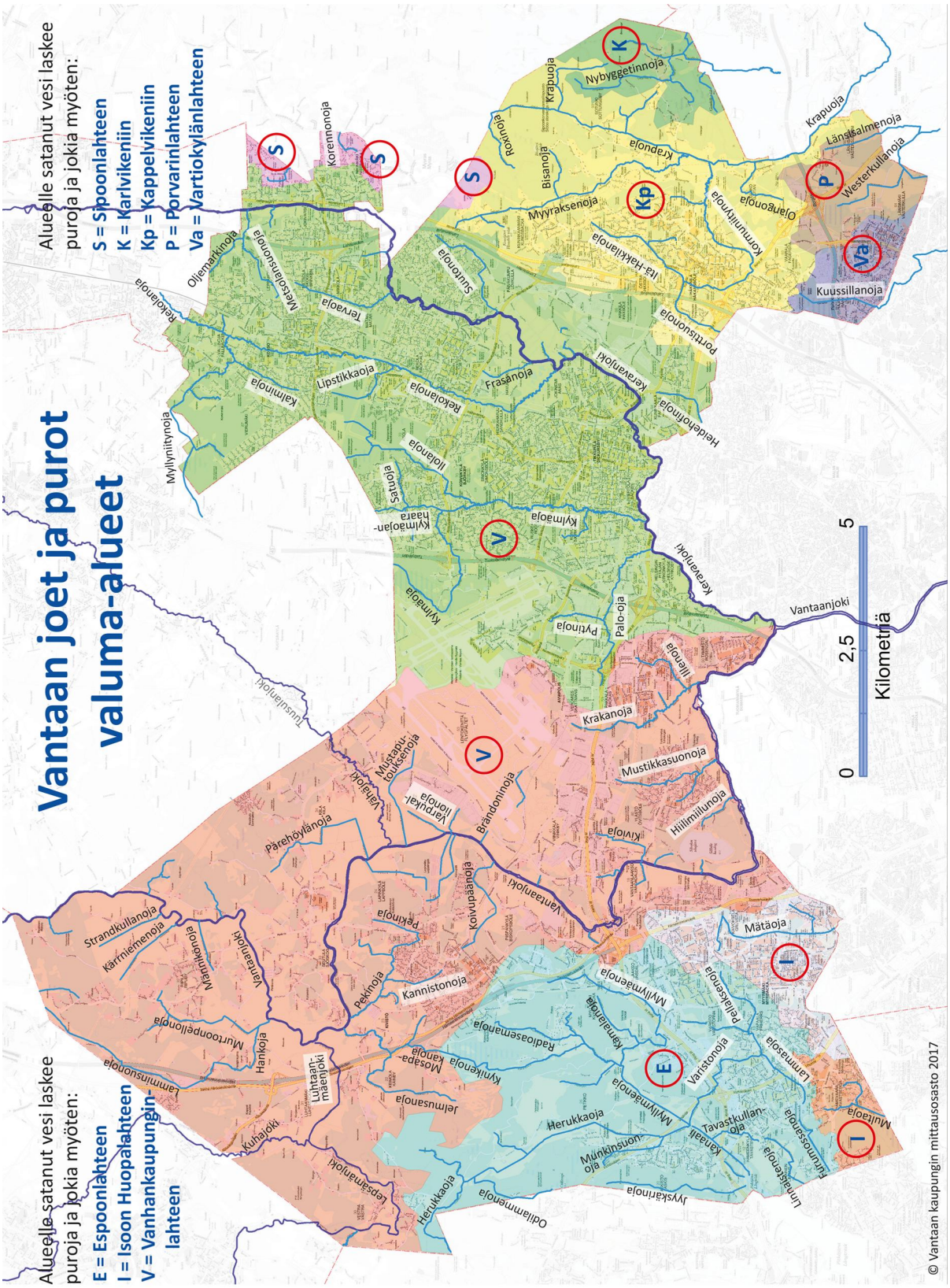
Kirkonkylä-Vantaankoski ja Mätäojan varren jokikävelyreitit valmistuivat

LIITE 2 JOKIREITISTÖN TAVOITEOHJELMA

REITTIJAKSO/ MUU HANKE	KAUPUNGINOSA	PITUUS	LEVEYS	VALAISTUS	HINTA	MAANOMISTUS	LUOKKA (I, II, JA III)
REITIT JA SILLAT							
Rauskukuja-Kimalaisen rantapuisto	Nikinmäki	550	3,5	kyllä	165000	osittain kaupungin	II
Sipoon reitit							II
Matarinpuiston rantapolut	Matari	850	1,5	ei	127500	kaupungin	I
Matarinkosken silta ja yhteys Joukontielle	Rekola	115	4	kyllä	434500	osittain kaupungin	I
Matarinkosken silta- Laurintie	Päiväkumpu	500	3,5	kyllä	150000	kaupungin	I
Matarinkosken silta- Laurintie	Päiväkumpu	500	1,5	ei	75000	kaupungin	I
Matarinkosken silta - Sipoon raja	Päiväkumpu	700	3,5	kyllä	210000	osittain kaupungin	II
Matarinkosken silta - Sipoon raja	Päiväkumpu	700	1,5	ei	105000	osittain kaupungin	II
Laurintie-Peijaksentie	Päiväkumpu	200		lisäys	16000	kaupungin	II
Rekolanrannan reitti	Päiväkumpu	500	3,5	kyllä	150000	osittain kaupungin	II
Rekolanrannan silta	Rekola			kyllä	400000	osittain kaupungin	II
Peijaksentie-Koivukylänväylä	Päiväkumpu	1200		lisäys	96000	osittain kaupungin	II
Hanabölenkoski-Koivukylänväylä	Havukoski	550	1,5	ei	44000	kaupungin	I
Koivukylänväylän alitus	Havukoski/ Päiväkumpu			ei	100000	valtion	I
Sahamäentie-Koivukylänväylä	Päiväkumpu	200	3,5	ei	40000	yksityisen	II
Koivukylänväylä-Ohratie	Havukoski	1300	1,5	ei	195000	yksityisen	I
Koivukylänväylä- Valkoisenlähteentie	Hakkila	2200	3,5	ei	440000	osittain kaupungin	I
Hanabölen silta	Havukoski		4	ei	400000	yksityisen	I
Karhuranta-Tikkurilantie	Jokiniemi	700	3,5	kyllä	210000	osittain kaupungin	I
Valkoisenlähteentie -Tikkurilantie	Hakkila	650	3,5	ei	130000	osittain kaupungin	I
Tikkurilantien alitus	Jokiniemi		3,5	kyllä	100000	kaupungin	I
Muinaispuisto	Jokiniemi	150	3,5	kyllä	45000	kaupungin	I
Kielotien alitus	Viertola		3	kyllä	150000	kaupungin	I
Kirkonkylänkoski-Kirkonkylänpolku	Tammisto	1200	3,5	kyllä	360000	osittain kaupungin	II
Kirkonkylänpolku-Tapaninkyläntie	Tammisto	600	3,5	kyllä	180000	kaupungin	II
Tammistonpolku- Kartanonkosken liikuntapuisto	Tammisto/ Pakkala	520	3,5	kyllä	156000	osittain kaupungin	I
Krakanojan silta	Pakkala		4	kyllä	300000	yksityisen	I
Krakanoja-Jokitie, sis. Mustikkasuonojan sillan	Ylästö	2500	3,5	ei	650000	osittain kaupungin	I
Niskalan silta	Ylästö		4	ei	500000	osittain kaupungin	I
Pitkäkosken Is-alue-Silvolantie	Ylästö	650	3,5	ei	130000	kaupungin	I
Silvolantie-Silvolan silta	Ylästö	900	3,5	ei	180000	osittain kaupungin	II
Silvolan silta	Vantaanlaakso		4	ei	500000		II
Silvolan silta-Ylästöntie	Vantaanlaakso	1700		lisäys	136000	kaupungin	II
Martinkylänranta	Vantaanlaakso	750	3,5	ei	150000	kaupungin	I
Kehä III- Vantaanpuiston silta	Viinikkala	400	3,5	ei	80000	yksityisen	I
Vantaanpuiston silta	Viinikkala		4	ei	500000	yksityisen	I
Vantaanpuiston silta-Tikkurilantie	Piispankylä	1800	3,5	ei	360000	osittain kaupungin	I
Tikkurilantie-Lapinniityn ryhmäpuutarha	Lapinkylä	1700	3,5	ei	340000	osittain kaupungin	II
Lapinkylän ryhmäpuutarha-Getbacka	Lapinkylä	2000	3,5	ei	400000	osittain kaupungin	III
Koivupään silta	Lapinkylä		4	ei	500000	kaupungin	III
Koivupään silta-Katriinantie	Viinikkala	350	3,5	ei	70000	kaupungin	III
Katriinansilta	Seutula		4	ei	500000	osittain kaupungin	III
Katriinansilta-Riipiläntie	Seutula	900	3,5	ei	180000	osittain kaupungin	III
Riipiläntie-Tapola	Kivistö	2100	3,5	ei	420000	osittain kaupungin	III
				YHTEENSÄ	10375000		
MUUT VIRKISTYSKÄYTTÖHANKKEET							
Keravanjoen uimarantojen kehittäminen					100000		II
Tikkurilankoski	Jokiniemi/ Kuninkaala				900000	kaupungin	I
Tikkurilan jokiranta, sis. Vernissan ja Silkin sillat	Tikkurila/ Jokiniemi/ Kuninkaala			kyllä	4000000	osittain kaupungin	I
Kirkonkylänkoski	Helsingin pitäjän kirkonkylä				500000	osittain kaupungin	II
Tammistonrannan kanoottilaituri	Tammisto				50000	kaupungin	I
Vantaankoskien pato ja rantojen reitit					500000		II
Vantaanjoen uimapaikka					500000		III
Kanoottilaiturit					150000		II
				YHTEENSÄ	6700000		

LIITE 3
SEUDULLISET TAVOITEREITIT

Vantaan joet ja purot
valuma-alueet
Alueelle satanut vesi laskee puroja ja jokia myöten:
S = Sipoonlahteen
K = Karhvikeniin
Kp = Kappelvikeniin
P = Porvarinlahteen
Va = Vartiokylänlahteen
Alueelle satanut vesi laskee puroja ja jokia myöten:
E = Espoonlahteen
I = Isoon Huopalahteen
V = Vanhankaupungin-lahteen
Kilometriä
0
2,5
5
Vantaanjoki
Keravanjoki
Tuusulanjoki
Krapuoja
Nybyggetinnoja
Bisanoja
Myyraksenoja
Länsisalmenoja
Westerkullanoja
Kuussillanoja
Frasanoja
Lipstikkaoja
Rekolanoja
Palo-oja
Krakanoja
Mustikkasuonoja
Hiilimiilunoja
Brändoninoja
Pekinoja
Kannistonoja
Mätäoja
Varistonoja
Herukkaoja
Munkinsuonoja
Tavastkullanoja
Lepsämänjoki
Luhtaanmäenjoki
Hankoja
Kuhajoki
Oljemarkinoja
Korennonoja
Myllyniitynoja
© Vantaan kaupungin mittausosasto 2017

10 § Vastaus Timo Juurikkalan ja 13 muun valtuutetun aloitteeseen Vantaan Energian irtautumiseksi Fennovoiman ydinvoimahankkeesta

VD/843/00.02.00.03/2017

Asia poistettiin kaupunginvaltuuston esityslistalta.

P. Laukkanen/KAu

27.3.2017

VANTAAN KAUPUNKI - Kirjaamo
Saapunut: 28.3.2017
Dn:o VD/843/00.02.00.03/2017

Vantaan kaupunki
Kirjaamo
Asematie 7
01300 Vantaa
kirjaamo@vantaa.fi

Timo Juurikkalan ja 13 muun valtuutetun aloite Vantaan Energian irtautumiseksi Fennovoiman ydinvoimahankkeesta

Vastauksena otsikon valtuustoaloitteeseen lausumme seuraavaa:

Vantaan Energia -konsernin toiminnan päätavoitteina ovat sähkön ja kaukolämmön luotettava toimittaminen asiakkaille sekä yhtiön arvon kasvattaminen. Luotettavaan toimituskykyyn kuuluu oleellisena osana yhtiön tuotantokyvyn ja -kapasiteetin varmistaminen myös tulevaisuudessa.

Tuotantokyvyn varmistamisen onnistumisesta on hyvänä osoituksena yhtiön Itä-Vantaalle rakentama jätevoimala, joka paitsi turvaa Vantaan kaukolämmön saannin ja on merkittävä ilmastoteko, myös palvelee oleellisena osana pääkaupunkiseudun jätehuoltoa. Lisäksi yhtiö on vahvistanut ja varmistanut tulevaisuuden sähköntuotantokykyään osallistumalla osakkaana vesi-, tuuli- ja ydinvoimahankkeisiin.

Osoituksena taloudellisesti onnistuneesta toiminnasta voidaan todeta, että yhtiön liiketoiminnan tulos ja sitä kautta osingonjakokyky on ollut vuosikausia erinomainen. Lisäksi koko tulos on vuosittain palautunut takaisin yhteiskuntaan: Tuloksestaan Vantaan Energia on viimeisen 15 vuoden aikana maksanut tuloveroja 132 miljoonaa euroa ja jakanut omistajilleen osinkoa 330 miljoonaa euroa. Samalla ajanjaksolla yhtiön liikearvo on ulkopuolisten arviointien mukaan yli kolminkertaistunut.

EU:n ja muiden kansainvälisten sopimusten asettamat haasteelliset tavoitteet hiilidioksidipäästöjen vähentämiseksi ja uusiutuvan energian osuuden lisäämiseksi vaativat Vantaan Energialta jatkuvasti panostuksia sekä päästökaupan ulkopuolisen tuotannon että uusiutuvaan energiaan perustuvan energiantuotannon lisäämiseen. Näin toimien yhtiö samalla jatkaa fossiilisiin polttoaineisiin perustuvan tuotannon vähentämistä. Jätevoimalan rakentaminen oli yksi merkittävä askel tällä polulla. Seuraavana yhtä tärkeänä vaiheena on kivihiilen käytön lopettaminen Martinlaakson voimalaitoksessa 2020-luvulla ja siirtyminen biopohjaisiin polttoaineisiin. Vantaan Energian tavoitteena on jo pitkään ollut varmistaa oma sähköntuotantokykynsä mahdollisimman monipuolisella tuotantopaletilla.

Sähkö on nykyaikaisessa yhteiskunnassa välttämättömyyshyödyke, jonka toimitusvarma ja kohtuuhintainen saatavuus on yhteiskunnan perustoimintojen turvaamiseksi varmistettava kaikissa olosuhteissa. Tälläkin hetkellä Suomi tuo merkittävän osan (n. 20 % vuositasolla) tarvitsemastaan sähköenergiasta naapurimaistaan. Erityisesti maamme talviajan sähkönsaanti on riippuvainen naapurimaiden tuonnista ja rajasiirtoyhteyksien toiminnasta.

Lähivuosina merkittävä osa nykyisestä kotimaisesta sähkön lauhde- ja perusvoiman tuotantokapasiteetista poistuu käyttöikänsä päättyessä. Tämä huomioiden sähkön tuontiriippuvuus kasvaa ilman korvausinvestointeja toimitusvarmaan perusvoimantuotantoon. Huoltovarmuusneuvosto, kantaverkkoyhtiö Fingrid Oyj ja energia-alan toimijat ovat esittäneet vakavan huolensa kotimaisen sähkötehon riittävyydestä tulevaisuudessa.

Sähkön erityispiirteenä on, että sähköjärjestelmässä sähkön tuotannon ja kulutuksen on koko ajan oltava tasapainossa. Jo tuotetun sähkön varastointi ei teollisessa mittakaavassa ole nykyisellään taloudellista. Tältä osin sähkömarkkinat eroavat muista hyödyke- ja raaka-aine-markkinoista (öljy, hiili, kaasu, jalometallit jne.), joilla hetkittäinen kysyntä ja tarjonta voivat olla epäsuhtaiset ilman merkittävää vaikutuksia käyttöön, saatavuuteen tai hintaan.

Sähkön markkinahinnan muodostumiseen vaikuttaa kulloinenkin kysyntä- ja tarjontatilanne, sää/lämpötilat, sadanta-, tulovirtaama- ja vesivarastotilanne, voimantuotannossa käytettävien polttoaineiden hinnat, suurten voimantuotantoyksiköiden tila, sähkön tuonti- ja vienti Nord Pool alueelle ja -alueelta, ympäröivät markkinat ja niiden hintatasot sekä päästöoikeuden hinta. Sähkön johdannaismarkkinat hinnoittelevat sähkön tukkumarkkinahintaa vuosiksi tulevaisuuteen ja hintavaihteluja tulee em. tekijöistä johtuen. Siksi myös Fennovoiman osakkailleen tuottaman sähkön omakustannushinnan ja sähkön tulevaisuuden markkinahinnan välisen suhteen arvioinnissa on otettava huomioon em. tekijöiden muutokset ja niiden yhteisvaikutukset.

On huomioitava, että Suomessa sähkönkäyttö lisääntyy ja tuotantokapasiteettia poistuu, joten uutta sähkön perusvoimantuotantokapasiteettia on rakennettava. Ydinvoima on yksi edullisimmista perusvoimantuotantomuodoista, joten on varsin todennäköistä, että ydinvoimalaitos on kilpailukyinen käyttöaikanaan muihin tuotantomuotoihin verrattuna. Hiilidioksidivapaana tuotantomuotona ydinvoiman kilpailukyky myös paranee tulevaisuudessa ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja hiilidioksidipäästöjen rajoittamiseen tähtäävien toimien johdosta (päästöoikeuden nouseva hinta).

Kuten kaikki teollisen mittakaavan voimalaitoshankkeet, myös ydinvoimahankkeet, ovat pääomavaltaisia ja pitkäaikaisia investointeja. Hankkeiden kannattavuutta tulee arvioida aina koko teknistaloudellisen käyttöajan puitteissa, joka Fennovoimalla on 60 vuotta. Fennovoima-hankkeen luvitus-, suunnittelu- ja rakennusaika on 10 vuotta. Tätä taustaa vasten pitkäaikaisia energiainvestointeja koskevia investointipäätöksiä ei voida eikä tule tehdä perustuen hetkittäiseen

sähkön markkinahintaan, joka vaihtelee raaka-aineiden, teknologian ja talouden syklien (kysyntä-tarjonta) mukaisesti.

Ydinvoimatuotannon osalta Vantaan Energia Oy on ollut vuodesta 1989 alkaen mukana Pohjolan Voima Oy:n ja EPV Energia Oy:n osakkaina Olkiluodon OL1- ja OL2-ydinvoimalaitoksissa ja uudessa OL3-hankkeessa. Vuonna 2007 Vantaan Energia Oy teki päätöksen osallistua Voimaosakeyhtiö SF:n osakkaana Fennovoima Oy:n ydinvoimahankkeen valmisteluvaiheeseen ja myöhemmin kyseisen hankkeen hankintavaiheiden rahoitukseen. Vuoden 2014 alussa yhtiö teki lopullisen investointipäätöksen sitoutua Voimaosakeyhtiö SF:n osakkaana Fennovoiman laitoshankkeen toteutukseen.

Vantaan Energian hallitus arvioi kaikkiin investointihankkeisiin osallistumisista päätettäessä laajasti hankkeiden riskejä, mahdollisia toteutumisskenaarioita ja niiden vaikutuksia yhtiöömme sekä hankkeiden kannattavuuteen. Investointimme Fennovoiman ydinvoimahankkeeseen on suuruudeltaan noin 15 % Vantaan Energian koko investointivolyymistä. Investointi ei siten ole määrältään sellainen, että hankkeen epäonnistuminen vaarantaisi Vantaan Energia Oy:n talouden ja aiheuttaisi siten vahinkoa kaupungin veronmaksajille.

Fennovoiman Hanhikivi 1 -ydinvoimahanke ei sisällä kannattavuuden tai riskien näkökulmasta muita Vantaan Energian investointihankkeita suurempia riskejä. Laitostoimittajan kanssa on sitä vastoin sovittu useita asioita, jotka pienentävät kustannusriskiä:

Fennovoima Oy toimii ns. mankala-periaatteella, jossa yhtiö toimittaa osakkeenomistajilleen tuottamaansa sähköä omakustannushintaan omistusosuuksien suhteessa. Mankala-periaate on sähköä käyttävälle teollisuudelle ja sitä tuottaville energiayhtiöille, kuten Vantaan Energialle, tuttu ja totuttu toimintatapa. Olemme mukana osakkaana erilaisissa mankala-periaatteella toimivissa yhtiöissä esimerkiksi ydinvoimassa Teollisuuden Voima Oyj:ssä (Olkiluodon laitokset), tuulivoimassa Suomen Hyötytuuli Oy:ssä ja EPV Energia Oy:ssä sekä vesivoimassa Kolsin Voima Oy:ssä. Mankala-säännöt ja -vastuut tunnetaan yhtiössämme vuosien ajalta.

Voimaosakeyhtiö SF:n ja sen osakkeenomistajien (Vantaan Energia mukaan lukien) mankala-vastuu Fennovoiman kustannuksista alkaa vasta Hanhikivi 1 -ydinvoimalaitoksen kaupallisesta käyttöönotosta (arviolta vuonna 2024) minkä jälkeenkin mankala-vastuu rajoittuu yhtiöjärjestyksen määräyksellä ainoastaan sähkön ja muun energian tuotannosta ja hankkimisesta aiheutuviin kustannuksiin. Kaupallisella käyttöönotolla tarkoitetaan hetkeä, jolloin Hanhikivi 1 – ydinvoimalaitoksen toimitus on vastaanotettu, se täyttää kaikki toimitussopimuksessa ydinvoimalaitokselle asetetut vaatimukset ja alkaa kaupallisesti tuottaa sähköä osakkailleen.

Mankala-vastuun alkaminen vasta ydinvoimalaitoksen kaupallisesta käyttöönotosta rajoittaa merkittävästi Voimaosakeyhtiö SF:n ja sen osakkeenomistajien riskiä rakennusaikana. Laitos hankitaan kiinteään hintaan, jolloin mahdolliset li-

säkustannukset jäävät toimittajalle. Lisäksi laitostoimittajan kanssa on sovittu sähkön omakustannushintaan vaikuttavista takuista, jotka pienentävät oleellisesti kaupallisen toiminnan alkuvuosien riskiä.

Vantaan Energian euromääräinen enimmäisvastuu Hanhikivi 1 –hankkeesta on sen Voimaosakeyhtiö SF:lle antamien rahoitussitoumusten mukaan noin 90 miljoonaa euroa, mistä summasta viimeinen erä maksetaan vasta ydinvoimalaitoksen kaupallisen käyttöönoton yhteydessä.

Otsikon valtuustoaloitteessa epäillään Fennovoiman laitoshankkeen kustannusarvion ja aikataulun pettämistä. Laitoksen kustannukset Voimaosakeyhtiö SF:n osakkaille eivät ole muuttuneet. Laitostoimittaja Rosatom on sitoutunut sekä Fennovoimalle että Säteilyturvakeskukselle ilmoittamiinsa aikatauluihin, jotka perustuvat ydinvoimalaitoksen kaupallisen käyttöönoton alkamiselle 2024.

Fennovoiman pääomistaja Voimaosakeyhtiö SF sekä Fennovoima ovat seuranneet ja analysoineet Euroopassa käynnissä olevien hankkeiden etenemistä tavoitteenaan oppia näissä hankkeissa ilmenneistä ongelmista ja pyrkiä minimoimaan mainituissa hankkeissa esiin tulleet ja edelleen ilmenevät ongelmat. Keskeinen havainto edellä mainituissa hankkeissa esiin tulleista ongelmista on ollut se, että suunnittelun merkitys on ratkaiseva hankkeen laadukkaalle toteuttamiselle. Korkeatasoisella suunnittelulla varmistetaan, että viranomaisille toimitetaan laadukas aineisto, jotta rakentamisvaiheessa tehtävät mahdolliset muutokset jäävät vähäisiksi ja hanke etenee tarkoituksenmukaisesti rakentamisvaiheessa.

Fennovoima painotti Hanhikivi 1 -hankkeen suunnitteluaineiston oikeellisuutta ja laatua laitostoimitussopimusta neuvoteltaessa ja ydinturvallisuuteen liittyvät vaatimukset ja tavoitteet on kirjattu laitostoimitussopimukseen. Näin otettiin huomioon myös, että Säteilyturvakeskuksen vaatimukset ovat tiukentuneet eurooppalaisen ydinvoimarakentamisen hankkeissa havaittujen ongelmien seurauksena. Huolellisella suunnittelulla ja laadukkaalla suunnitteluaineistolla varmistetaan ydinturvallisuus ja pyritään välttymään mahdollisilta huomattavia kustannuksia ja viivästyksiä aiheuttavilta rakentamisvaiheen korjaus- ja muutostöiltä.

Fennovoiman ja Rosatomin välinen laitostoimitussopimus edellyttää laitostoimituksen - sisältäen suunnittelun, rakentamisen, testaamisen, käyttöönoton ja käyttökoulutuksen - tapahtuvan korkeimpien turvallisuusstandardien mukaisesti. Nimenomaiseksi tavoitteeksi on asetettu henkilöiden, ympäristön ja omaisuuden turvallisuus. Laitostoimituksen osalta kaiken tulee tapahtua soveltuvan lainsäädännön, ydinturvallisuusohjeiden ja viranomaisten määräysten mukaisesti. Laitostoimitussopimuksen useassa kohdassa edellytetään nimenomaan Säteilyturvakeskuksen ohjeistuksen ja määräysten noudattamista.

Voimaosakeyhtiö SF edellyttää, että Säteilyturvakeskuksen havaitsemat kehitystarpeet laitostoimittaja Rosatomin ja Fennovoiman toiminnassa ja laadussa huomioidaan tarkasti ja toimintaa kehitetään niiden perusteella. Sitovien sopimusvelvoitteiden noudattamiseksi Rosatom on vuoden 2016 aikana sekä kas-

vattanut Hanhikivi 1 -hankkeeseen kohdistamiaan resursseja että siirtänyt kokeneimpia työntekijöitänsä Hanhikivi 1 -hankkeeseen.

Hankkeen kannalta rakentamislupahakemusprosessin aikataulua tärkeämpiä ovat ydinturvallisuuden varmistaminen, ydinenergialainsäädännön noudattaminen ja laitostoimittajan korkealaatuinen suunnitteluaineisto.

Otsikon valtuustoaloitteessa todetaan virheellisesti, että välimiesoikeus olisi päättänyt, että Kestra voi irtautua Fennovoiman ydinvoimalahankkeesta. Tosiasiassa välimiesoikeus vahvisti, ettei pelkkä Kestran vuonna 2014 Voimaosakeyhtiö SF:lle antama ilmoitus osallistumisesta Fennovoiman ydinvoimalahankkeen jatkorahoitukseen ole Kestraa sitova osallistumissitoumus. Välimiesoikeuden päätös tarkoittaa siis, että Kestra ei osallistu Fennovoima-hankkeen jatkorahoitukseen. Kestra jatkaa kuitenkin ainakin toistaiseksi osakkaana Voimaosakeyhtiö SF:ssä.

Välimiesoikeuden päätös ei vaikuta Voimaosakeyhtiö SF:n muiden osakkaiden sitoutumiseen. Vantaan Energia Oy, kuten kaikki muutkin Voimaosakeyhtiö SF:n uuden osakassopimuksen allekirjoittaneet osakkaat, ovat kiistattomasti sitoutuneet hankkeeseen sekä sen jatkorahoitukseen.

Edellä olevan perusteella Vantaan Energia Oy pitää osallistumistaan Fennovoiman ydinvoimahankkeeseen yhtiön strategian mukaisena ja perusteltuna tapana varmistaa yhtiön pitkän ajan tuotantokykyä.

Kunnioittavasti

VANTAAN ENERGIA OY

Tommi Valtonen
hallituksen puheenjohtaja

1 + 13

Valtuustoaloite Vantaan Energian irtautumiseksi Fennovoiman ydinvoimahankkeesta

Vantaan ja Helsingin kaupunkien yhdessä omistama Vantaan Energia Oy on noin viiden prosentin omistusosuudella mukana Fennovoiman ja Rosatomin ydinvoimalahankkeessa. Vantaan Energia on suurin kuntataustainen Fennovoiman omistaja.

Fennovoiman ydinvoimahankkeeseen liittyy useita riskejä, joista vähäisimpiä eivät ole taloudelliseen kannattavuuteen liittyvät riskit. Toimialan tekemien päivitettyjen arvioiden mukaan esimerkiksi uuden tuulivoiman tuettomat sähköntuotannon kustannukset alittavat parhaimmillaan jo tällä hetkellä Fennovoiman lupaaman tuotantokustannuksen. Jo lähitulevaisuudessa toimiala ennakoi kustannuseron repeävän tuulivoiman hyväksi merkittävästi.

Myös sähkömarkkinoilla käytävän futuurikaupan perusteella näyttää selvältä, että Fennovoiman tarjoama sähkön hinta ei ole millään tavoin kilpailukykyinen voimalan ennakoidun valmistumisen aikaan. Erityisen suureksi riskin veronmaksajien kannalta tekee se, että Fennovoiman osakkaat ovat sitoutuneet ostamaan kaiken voimalan tuottaman sähkön omistusosuuksiensa suhteessa.

Käytännössä Vantaan Energian ostama sähkö kilpailee sähkömarkkinoilla pörssisähkön kanssa. Siinä todennäköisessä tilanteessa, jossa Fennovoiman tuottama sähkö on merkittävästi markkinasähköä kalliimpaa, joutuu Vantaan energia maksamaan jopa yli 10 miljoonan euron vuosittaisen ylimääräisen kustannuksen. Tälle veronmaksajien rahalle on Fennovoiman voimalan ylläpitoa parempaa käyttöä.

Hankkeen muita riskejä ovat laitoksen kustannusarvion ja aikataulun pettäminen, mahdolliset EU-pakotteet sekä ydinturvallisuuteen ja jätehuollon järjestämiseen liittyvät epävarmuudet. Fennovoimalla on tähän mennessä ollut suuria vaikeuksia pysyä valtioneuvoston ja STUKin antamissa aikatauluissa.

Julkisesti omistetun energiayhtiön ei ole perusteltua olla mukana näin epävarmassa ja riskialttiissa suurhankkeessa. Se ei ole veronmaksajien edun mukaista.

Pääomalla, joka nyt ollaan sitomassa Fennovoima-hankkeeseen, olisi tarpeellisia ja vähemmän riskipitoisia käyttökohteita energiatoimialalla. Nyt panokset pitäisi osoittaa tulevaisuuden energiajärjestelmän rakentamiseen: uusiutuvan energian tuotantoon, älykkäisiin sähköverkkoihin, energiatehokkuushankkeisiin ja muihin vähähiilistä ja kestävää energiajärjestelmää edistäviin asioihin.

Kesko-konserniin kuuluva Kestra Oy sai vast'ikään välimiesoikeudelta päätöksen, että se voi irtautua Fennovoiman ja Rosatomin ydinvoimalahankkeesta. Tämän nojalla näyttää mahdolliselta, että myös Vantaan Energia Oy voi irrottautua sitoumuksistaan.

Edellä olevan perusteella me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Vantaan kaupunki käynnistää yhteistyössä vähemmistöomistaja Helsingin kanssa omistajaohjaustoimet, joiden tavoitteena on Vantaan Energia Oy:n irrottautuminen Fennovoiman ydinvoimalahankkeesta.

23.1.2017

TIMO JUURIKKALA

ANSSI AURA

SIRPA KAUPPINEN

Anniina Kostiainen

Sari Laakso

Vuula Norrena

Sini Alen

Heikki Reinikka

Jaana Hurtta

Jussi Saramo

Antero Eerola

Kati Tyystärvi

Minttu Sillanpää

Tuija Arvaleuto

11 § Kunnallinen hulevesitaksa ja vesihuoltolaitoksen yleisten alueiden kuivatuksen korvaus

VD/3497/02.03.00.00/2017
HP/HW/JJ/Mora/JB

Hulevesien hallintaa ja johtamista koskevat lait muuttuivat syksyllä 2014, jonka seurauksena Helsingin seudun ympäristöpalvelut HSY ja sen jäsenkunnat Helsinki, Espoo, Kauniainen ja Vantaa ovat yhdessä selvittäneet kunnallisen hulevesimaksun ja yleisten alueiden hulevesien viemäröintikorvauksen suuruutta ja perimistä. Vantaan osalta on katsottu tarkoituksenmukaiseksi linjata hulevesimaksu- ja korvausperiaatteet jatkoneuvotteluja varten.

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 103 n § mukaan kunta voi periä kunnan hulevesijärjestelmästä sille aiheutuvien kustannusten kattamiseksi vuosittaisen maksun hulevesijärjestelmän vaikutusalueella sijaitsevien kiinteistöjen omistajilta ja haltijoilta. Mikäli maksua peritään, on laadittava taksa ja taksan perusteet. Taksan hyväksymispäätöksessä tulee olla myös selvitys siitä, mitä kiinteistöjä maksu koskee. Hulevesimaksun tulee olla kohtuullinen, oikeudenmukainen ja selkeä.

Vesihuoltolain (VHL) 17 a § mukaan kunta voi päättää vesihuoltolaitoksen kanssa neuvoteltuaan, että laitos huolehtii päätöksessä määriteltävällä alueella huleveden viemäröinnistä yhdyskuntakehityksen tarpeita vastaavasti. Vesihuoltolaitos voi periä kunnalta kustannuksia vastaavan korvauksen yleisiltä alueilta vesihuoltolaitoksen hulevesiviemäriin johdettavan huleveden viemäröinnistä.

Nykyisin HSY vastaa hulevesiviemäröinnin suunnittelusta, rakentamisesta ja kunnossapidosta. HSY perii vesilaskun yhteydessä hulevesiviemäröinnin alueella sijaitsevilta asiakkailtaan kuukausittaisen huleveden perusmaksun. Kaupunki osallistuu hulevesiviemäröinnin toteutukseen neljäsosan kustannusosuudella, mikä vastaa kaupungin vastuulla olevien kadun kuivatusrakenteiden osuutta. Yleisten alueiden purot ja ojat sekä huleveden viivytysrakenteet ovat kaupungin vastuulla ja vastaavasti kiinteistöjen rajaojat sekä tonteilla sijaitsevat purot ovat kiinteistöjen kunnossapidossa. Hulevesiasioiden vastuunjakoneuvottelut HSY:n ja jäsenkuntien välillä ovat kesken, mutta näyttää siltä, että nykykäytäntöihin ei tule merkittäviä muutoksia. Siten eri osapuolten vastuut, työmäärät ja kustannukset eivät kasva nykyisestään eikä rahasiirtoihin osapuolten välillä ole välitöntä tarvetta.

Vantaan kaupungin talousarvioon sisältyy nykyisin noin 4,2 miljoonan euron hulevesiin kohdistuvat vuosimenot. Nämä menot muodostuvat kaupungin vastuulla olevien kuivatusrakenteiden suunnittelusta, rakentamisesta, käytöstä ja kunnossapidosta. HSY:n selvityksen mukaan Vantaan kaupungin laskennallinen osuus yleisten alueiden kuivatuksesta (osuudeksi yhteisesti sovittu 22 % kokonaiskustannuksista) olisi lisäksi 2,3 miljoonaa euroa, joka koostuu rakennetun hulevesiviemäristön poistoista sekä rahoitus- ja käyttökuluista. Mikäli HSY päättäisi alueellaan ottaa käyttöön korvauksen yleisten alueiden kuivatuksesta, kaupungin hulevesikustannukset kasvaisivat noin 6,5 miljoonaan euroon. Tällöin kuntatekniikan keskuksen kadunpidon käyttötalouden menokehystä tulisi nostaa 2,3 miljoonaa eurolla nykytilanteeseen verrattuna.

Kunnallista hulevesimaksua on selvitetty yhteistyössä Helsingin, Espoon, Kauniaisten ja HSY:n kanssa. Jäsenkunnissa ei ole tehty päätöksiä maksun käyttöönotosta. HSY on osaltaan todennut, että kunnallisen maksun periminen vesilaskun yhteydessä ei ole juridisesti mahdollista. Helsingissä on käytössä kadun kunnossapitomaksu ja Kauniaisissa kuntatekniikan palvelumaksu, joka sisältää tontinomistajan kadun kunnossa- ja puhtaanapitotehtävät. Espoossa ja Vantaalla ei peritä katumaksua, johon hulevesimaksun laskutuksen voisi kätevästi yhdistää. Espoossa ja Vantaalla hulevesimaksun periminen kiinteistöiltä vaatisi erillisen laskutusjärjestelmän luomisen, mistä aiheutuisi tuntuvia lisäkustannuksia em. kaupungeille.

Mikäli kunta päättäisi periä hulevesikustannukset kiinteistöiltä, kunnallisen hulevesitaksan määrittelyyn käytettäisiin edellä esitettyjä kustannuksia. Tehdyssä selvityksessä kunnan hulevesijärjestelmän vaikutusalueeksi määriteltiin asemakaavoitettu alue. Tällöin kunnallinen hulevesimaksu koskisi Vantaalla noin 26 000 kiinteistöä ja vuosittainen hulevesimaksu vaihtelisi omakotitalon 106 eurosta teollisuus-/liikekiinteistön 81 400 euroon. Hulevesitaksasta 35 % muodostuisi HSY:n perimästä yleisten alueiden kuivatuksen korvauksesta.

Tekninen lautakunta 18.4.2017 § 5

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että
a) Vantaa ei ota käyttöön kunnallista hulevesimaksua.
b) todetaan Vantaan kaupungin kantana, että HSY:n tulee kattaa hulevesiviemäröinnin kustannukset muutoin kuin perimällä yleisten alueiden kuivatuksesta maksua jäsenkaupungeilta.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginhallitus 24.4.2017 § 18

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle, että
a) Vantaa ei ota käyttöön kunnallista hulevesimaksua, ja
b) todetaan Vantaan kaupungin kantana, että HSY:n tulee kattaa hulevesiviemäröinnin kustannukset muutoin kuin perimällä yleisten alueiden kuivatuksesta maksua jäsenkaupungeilta.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginvaltuusto 8.5.2017 § 11

Kaupunginhallituksen esitys:
Päätetään
a) että Vantaa ei ota käyttöön kunnallista hulevesimaksua, ja
b) todeta Vantaan kaupungin kantana, että HSY:n tulee kattaa hulevesiviemäröinnin kustannukset muutoin kuin perimällä yleisten alueiden kuivatuksesta maksua jäsenkaupungeilta.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Muutoksenhakuohje: 1. Valitusosoitus

Lisätiedot:
kaupungininsinööri Henry Westlin, puh. 09 839 22427, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

12 § **Lausunto Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan Östersundomin alueen kaavaehdotuksesta**

VD/395/00.04.03/2015
HP/TLA/MSI/VMA/SRU/ET/JB

Uudenmaan liitto pyytää lausuntoa Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan Östersundomin alueen kaavaehdotuksesta 28.4.2017 mennessä. Vantaan kaupunki on saanut jatkoaikaa siten, että lausunto voidaan antaa 8.5.2017 kaupunginvaltuuston kokouksessa.

Uudenmaan maakuntavaltuusto hyväksyi Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan 20.3.2013. Valtuusto päätti samassa kokouksessa jättää hyväksymättä Helsingin Östersundomista Sipoon Söderkullaan ulottuvan alueen ja palauttaa sen jatkovalmisteluun. Päätöksen syynä oli alueen keskeneräinen yleiskaavatilanne.

Östersundomin alueelle ollaan laatimassa Helsingin, Vantaan ja Sipoon yhteistä yleiskaavaa. Tavoitteena on ollut sovittaa maakuntakaavan ja yleiskaavan prosessit yhteen siten, että maakuntakaavassa idän suunnan merkittävä kasvuvyöhyke kytketään maakunnan aluerakenteeseen ja yleiskaavassa ratkaistaan alueen yksityiskohtaisempi maankäyttö. Maakuntakaava tulee vahvistaa ennen kuin Östersundomin yhteinen yleiskaava voidaan vahvistaa.

Maakuntakaavasta käytetään nimeä Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaava, Östersundomin alue. Kaava tulee kumoamaan kaikki aiemmat, kaava-alueella voimassa olevat maakuntakaavat. Östersundomin vaihemaakuntakaavan valmistelua on jatkettu alkuvuodesta 2015 nähtävillä olleen kaavaehdotuksen pohjalta. Jatkovalmistelussa on kiinnitetty erityistä huomiota Natura-alueisiin sekä liikennejärjestelmään. Kaavassa käsitellään myös 4. vaihemaakuntakaavan teemoja tarvittavalta osin.

Kaavaehdotuksesta on nyt laadittu kaksi vaihtoehtoa, jotka eroavat toisistaan metrolinjauksen ja siihen liittyvän maankäytön osalta Vantaan Länsisalmen alueella. Muita eroavaisuuksia ei ole. Kaavavaihtoehtojen nimet ovat *Pohjoinen* ja *Suora*.

Kaavaehdotusten vaikutuksista Natura2000-alueisiin on laadittu arviointi. Pohjoisen vaihtoehdon arvioinnissa on päädytty johtopäätökseen, että rakentamisesta aiheutuvat Mustavuoren lehtoon ja Östersundomin lintuvesiin kohdistuvat heikentävät vaikutukset eivät ole merkittäviä. Suoraan vaihtoehtoon liittyviä Natura-arvioinnin johtopäätöksiä ei ole lausunnon laatimisen yhteydessä ollut luettavissa.

Lausuntoaineistoon kuuluvat vahvistettavat kaava-asiakirjat (kaavakartta molemmista vaihtoehdoista, kartta kumottavista merkinnöistä sekä merkinnät ja määräykset), kaavaselostus sekä epävirallinen yhdistelmäkartta maakuntakaavoista. Kaava-aineisto on lausuntopyynnön linkissä, lausuntopyyntö liitteenä.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 19.4.2017 § 7

Apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle annettavaksi liitteen mukainen lausunto Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan Östersundomin alueen kaavaehdotuksesta.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginhallitus 24.4.2017 § 17

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle annettavaksi liitteen mukainen lausunto Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan Östersundomin alueen kaavaehdotuksesta.
Käsittely:
Merkittiin, että maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtaja täydensi esityksen liitteitä kannanotolla ”Vantaan kaupunginhallitukselle 21.4.2017: Östersundomin kaavoituksessa on syytä ottaa aikalisä” ja sen saateviestillä.

Lisäksi merkittiin, että maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtaja lisäsi lausunnon loppuun seuraavaa: ”Maakuntakaavan tulee mahdollistaa korkeamman matkatapaosuuden Vantaan poikittaisliikenteen kehittämisen kannalta tärkeä pikaraitiotie. Luontoarvojen turvaaminen tulee vahvasti huomioida kaavan valmistelussa.”
Päätös:
Hyväksyttiin täydennetty esitys.

———

Kaupunginvaltuusto 8.5.2017 § 12

Kaupunginhallituksen esitys:
Päätetään antaa liitteen mukainen lausunto Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan Östersundomin alueen kaavaehdotuksesta.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Tarkastettiin ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Liitteet:
- Vantaan lausunto Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan Östersundomin alueen kaavaehdotuksesta
- Lausuntopyyntö (Linkki lausuntoaineistoon lausuntopyynnössä)
- Saateviesti kannanottoon
- Kannanotto Vantaan kaupunginhallitukselle 21.4.2017: Östersundomin kaavoituksessa on syytä ottaa aikalisä

Muutoksenhakuohje: 4.1 Valituskielto

Lisätiedot:
yleiskaavapäällikkö Mari Siivola, puh. 09 8392 2745, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi
liikennejärjestelmäinsinööri Tiina Hulkko, puh. 09 8392 0036, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi
yleiskaava-arkkitehti Virpi Mamia, puh. 09 8392 5058, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

Vantaa

Vantaan lausunto Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan Östersundomin alueen kaavaehdotuksesta / Dnro 58/2011 (KH 24.4.2017 § 17)

VD/395/00.04.03/2015

Suunnitteluprosessien samanaikaisuus ja tarkastelutaso:

Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan Östersundomin osa-alueen lausuttavana olevassa kaavaehdotuksessa on päädytty esittämään kahta vaihtoehtoa, pohjoista ja suoraa, viitaten vaihtoehtojen nimillä joukkoliikenteen raideyhteyden ratkaisuihin.

Yleiskaavan ja maakuntakaavan rinnakkain kulkevilta prosesseilta on tavoiteltu sellaista yhdenaikaisuutta, että suunnitelmien rakenneratkaisut vastaisivat toisiaan ja että Naturaan liittyvät kysymykset saataisiin ratkaisua. Maakuntakaavan osa-alueen jäätyä suhteellisen pieneksi suunnittelumittakaavaltaan on nyt käynyt niin, että tarkastelutaso on lähentynyt liikaa yleiskaavan tarkastelutasoa. Ongelma korostuu, mikäli ratkaisuja ei muuteta ja maakuntakaavan merkintöjä tulkitaan tiukasti.

Verrattaessa maakuntakaavan tarkkoja ratkaisuja kuntien yhteisen yleiskaavan suunnitelmaan, ristiriitoja on eri joukkoliikennelinjauksissa ja raideliikenteeseen tukeutuvien taajamatoimintojen ja virkistysalueiden aluevarauksissa. Suurin ristiriita on ns. suorassa vaihtoehdossa, jota yleiskaavan suunnittelussa kehitetään tällä hetkellä toisenlaisella yhdyskuntarakenneratkaisulla kuin mitä maakuntakaava esittää. Westerkullan kulttuurimaisema-alue linjataan siinä kokonaan rakentamisen ulkopuolelle. Näin ollen ei maakuntakaavassakaan voi esittää rakentamista kyseiselle alueelle. Kuntien yhteisen yleiskaavan Natura-arviointi on päätynyt siihen, että yleiskaavan valmistelussa suoran metrolinjauksen ympärille esitetyllä yhdyskuntarakenteella ei ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia, vaikka se edellyttääkin aktiivisia toimia asian eteen. Yleiskaavan suoran vaihtoehdon ratkaisussa ekologinen yhteys on esitetty Westerkullan rakentamattomaksi jätetyn kulttuurimaisema-alueen kautta ja se on todettu Naturan kannalta toimivaksi.

Joukkoliikenteen vaihtopaikka Porvoonväylän ja Kehä III:n liittymässä ei ole realistinen, vaan vaihtopaikka toteutuu todennäköisesti Porvoonväylän ja Länsimäentien liittymään. Erityisesti suoran metron vaihtoehdossa vaihtopaikka tulisi maakuntakaavassa merkitä Länsimäentien kohdalle. Lisäksi Vantaan poikittainen joukkoliikenneyhteys päätyy Vantaan yleiskaavojen mukaisesti Mellunmäen metroasemalle ja tämä linjaus kehitetään runkoyhteydeksi jo lähivuosina. Yhteys tulee merkitä myös maakuntakaavaan. Vantaan poikittainen joukkoliikenneyhteys ei toteudu Westerkullan kulttuurimaisema-alueen halki.

Jos lausuttavana oleva kaavasuunnitelma olisi maakuntakaavatasoisen yleispiirteinen, yksi vaihtoehto olisi riittävä ja se mahdollistaisi toisistaan poikkeavat metrolinjaukset. Maakuntakaavassa tulee ratalinjaus esittää kaavaehdotuksia symbolisempana ja suorempana välillä Mellunmäki – Östersundom, jolloin tarkemmalle suunnittelulle jää mahdollisuus löytää paras ratkaisu linjaukselle.

Maakuntakaavan tulee mahdollistaa korkeamman matkatapaosuuden ja Vantaan poikittaisliikenteen kannalta tärkeä pikaraitiotie. Luontoarvojen turvaaminen tulee vahvasti huomioida kaavan valmistelussa.

VANTAAN KAUPUNKI - Kirjaamo
Saapunut: 21.3.2017
Dn:o VD/395/00.04.03/2015

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

Lausuntopyyntö

Dnro 58/2011

LAUSUNTOPYYNTÖ UUDENMAAN 2. VAIHEMAAKUNTAKAAVAN, ÖSTERSUNDOMIN ALUEEN KAAVAEHDOTUKSESTA

Maakuntahallitus merkitsi tiedoksi Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan, Östersundomin alueen kokouksessaan 13.3.2017 ja päätti kaavaehdotuksen lausunnoille lähettämisestä.

Östersundomin alueen maakuntakaavassa uusi idän suunnan merkittävä kasvuvyöhyke kytketään maakunnan aluerakenteeseen. Östersundomin alueen maakuntakaavassa käsitellään kaikki keskeiset alue- ja yhdyskuntarakenteen aihepiirit.

Östersundomin alueen maakuntakaava on osa Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavaa. Uudenmaan maakuntavaltuusto hyväksyi Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan 20.3.2013. Valtuusto päätti samassa kokouksessa kuitenkin jättää hyväksymättä Helsingin Östersundomista Sipoon Söderkullaan ulottuvan alueen ja palauttaa alueen jatkovalmisteluun.

Östersundomin alueen tarkistettu maakuntakaavaehdotus oli nähtävillä alkuvuodesta 2015. Kaavaehdotuksesta pyydettiin myös luonnonsuojelulain edellyttämät Natura-lausunnot Metsähallitukselta ja Uudenmaan ELY-keskukselta. Molemmissa lausunnoissa todettiin, että kaavaratkaisut aiheuttavat merkittävää haittaa lintudirektiivin lintulajeille pyy ja kehrääjä. Maakuntahallitus päätti palauttaa kaavaehdotuksen takaisin valmisteluun.

Östersundomin alueen maakuntakaavan valmistelussa on kiinnitetty erityistä huomiota Natura-alueisiin sekä liikennejärjestelmään. Kaavaehdotuksesta on laadittu kaksi vaihtoehtoa, jotka eroavat toisistaan metrolinjauksen ja siihen liittyvän maankäytön osalta Vantaan Länsisalmen alueella. Muun kaava-alueen osalta vaihtoehdoissa ei ole eroavaisuuksia. Kaavavaihtoehtojen nimet ovat Pohjoinen ja Suora.

Uudenmaan liitto pyytää lausuntoanne Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan, Östersundomin alueen kaavaehdotuksesta. Lausunnot tulee toimittaa Uudenmaan liittoon viimeistään 28.4.2017. Lausunnot toivotaan ensisijaisesti sähköpostin liitetiedostona osoitteeseen toimisto@uudenmaanliitto.fi. Halutessanne voitte lähettää lausunnon myös paperiversiona osoitteeseen Uudenmaan liitto, Esterinportti 2 B, 00240 Helsinki.

Lausuntoaineistoon kuuluvat vahvistettavat kaava-asiakirjat (kaavakartta, kartta kumottavista merkinnöistä sekä merkinnät ja määräykset), kaavaselostus sekä epävirallinen yhdistelmäkartta maakuntakaavoista. Kaava-aineistoon voi tutustua Uudenmaan liiton verkkosivuilla:

- www.uudenmaanliitto.fi/ostersundom/lausuntoaineisto (Huom. lausuntoaineisto löytyy piilotetulta sivulta, joten helpoiten sivuille pääsee klikkaamalla edellä olevaa osoitetta).
- sekä karttapalvelun kautta: kartta.uudenmaanliitto.fi/maakuntakaavat
- Kaava-aineistoa voi myös tilata Uudenmaan liiton toimistolta

Lisätietoja lausunnolla olevasta maakuntakaavaehdotuksesta antaa ympäristöasiantuntija Lasse Rekola (lasse.rekola@uudenmaanliitto.fi, tai puh 0 44 299 0678).

Terveisin,

UUUDENMAAN LIITTO

Ossi Savolainen
Maakuntajohtaja

Merja Vikman-Kanerva
Johtaja, aluesuunnittelu

Uudenmaan liitto // Nylands förbund // Helsinki-Uusimaa Region
Esterinportti 2 B • 00240 Helsinki • Finland
+358 9 4767 411 • toimisto@uudenmaanliitto.fi • uudenmaanliitto.fi

Sormunen Leena

Lähettäjä:	Hanna-Maija Kehvola <suojelusihteeri@tringa.fi>
Lähetetty:	21. huhtikuuta 2017 15:18
Vastaanottaja:	YHT Kirjaamo
Aihe:	Järjestöjen viesti kaupunginhallituksen kokousta varten
Liitteet:	Tringa-SLL-UP-Ostersundom-Vantaan kaupunginhallitus.pdf

Hei,

Liitteenä Helsingin Seudun Lintutieteellisen Yhdistyksen Tringa ry:n ja Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piirin viesti koskien Östersundomin kaavoitusta. Pyydämme ystävällisesti asiakirjan huomioimista Vantaan kaupunginhallituksen kokouksessa 24.4.

Parhain terveisin,

--
Hanna-Maija Kehvola
Suojelusihteeri

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys —
Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry
Annankatu 29 A 16
00100 Helsinki
suojelusihteeri@tringa.fi

VANTAAN KAUPUNKI - Kirjaamo
Saapunut: 21.4.2017
Dn:o VD/395/00.04.03/2015

Vantaan kaupunginhallitukselle 21.4.2017

Östersundomin kaavoituksessa syytä ottaa aikalisä

Östersundomin maakuntakaavasta on valmistunut uusi, kaksi vaihtoehtoa sisältävä ehdotus, joka on parhaillaan lausuntokierroksella. Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa ja Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri katsovat, ettei kumpikaan kaavavaihtoehdoista turvaa riittävässä määrin kaava-alueen huomattavia luontoarvoja. Toivomme Vantaan kaupunginhallitukselta aktiivista tukea sille, että maakuntakaavana ja yhteisenä yleiskaavana etenevälle Östersundomin kaavoitukselle otetaan aikalisä, jonka aikana haetaan aidosti nykyisiä vaihtoehtoja kestävämpiä ratkaisuja.

Vaikka Vantaa omistaa vain vähäisen osan Östersundomin alueesta, on aluekokonaisuus tärkeä varsinkin Kaakkois-Vantaan asukkaille. Vantaan alueella on myös useita merkittäviä luontoalueita, kuten rakentamisuhan kohteena oleva Länsimetsän alue, joka on merkittävältä osin Vantaan yleiskaavan suojelualuevarausta.

Östersundomin alue on pääkaupunkiseudun itäpuoliskon tärkeimpiä alueita luonnon monimuotoisuuden kannalta. Vanhoihin valtakunnallisiin lintuvesien ja lehtojen suojeluohjelmiin kuuluvat kosteikot ja lehdot ovat osa EU:n Natura 2000 -verkostoa. Lisäksi kaava-alueen pohjoispuolella sijaitsee laaja Sipoonkorven metsämanner, joka on osin huomioitu Sipoonkorven kansallispuistona sekä sitä suppeampana Sipoonkorven Natura 2000-alueena. Näiden keskeisten luonnon ydinalueiden sekä niiden välisten ekologisten yhteyksien lisäksi kaava-alueella on myös muita merkittäviä luontokohteita, jotka asiallisessa kaavoituksessa tulee säilyttää.

Östersundomin kaavoituksen tavoitteena on kasvattaa alueen asukasmäärää huomattavasti sekä mahdollistaa metron rakentaminen. Järjestöt pitävät tehtävää erittäin haastavana. Keväällä 2017 valmistuneet kaavaehdotukset heikentävät kohtuuttomassa mitassa kaava-alueen keskeisiä luontoarvoja. Muun muassa luontoarvoille ja virkistyskäytölle vuosi vuodelta tärkeämpi Sipoonkorven metsämanner kutistuu merkittävästi alueen eteläosaan esitetyn rakentamisen takia.

Molemmat maakuntakaavavaihtoehdot ovat luonnon kannalta tuhoisia. Erityisen ongelmallinen on suoran metron vaihtoehto, joka supistaa huomattavasti luonnonmukaista metsäekologista yhteyttä Kasabergetin ja Sipoonkorven välissä. Järjestöt katsovat, että nähtävillä olevaa maakuntakaavaa tulee muuttaa siten, että rakennettavat alueet, metrolinjan sijainti ja asemat sijoitetaan luontoa säästävämmällä tavalla.

Maakuntakaavan ohella samaan aikaan on valmistelussa Östersundomin yhteinen yleiskaava. Viimeisin yleiskaavan versio (9.3. 2017) vastaa pitkälti maakuntakaavan suora metro -kaavavaihtoehtoa. Yleiskaavaan liittyy mm. seuraavia ongelmia:

- Asukaslukutavoitteet ovat kasvaneet koko prosessin ajan ilman, että missään vaiheessa olisi kunnolla arvioitu, onko laillinen kaavoitus kyseisellä asukasmäärätavoitteella mahdollista.

- Eri kuntien luontoinventoinnit on toteutettu eri aikoina ja eri tavoin, joten yhtenäisellä menetelmällä tehty linnusto-, kasvisto- ja luontotyyppien inventointi kaava-alueelta puuttuu kokonaan.

- Julkisuudessa on toistuvasti markkinoitu erittäin yksipuolisia käsityksiä alueen luonnonarvoista (*”kolme tavallista lintulajia estää kaavoituksen”*), mistä syystä vain osa kaavan merkittävistä ongelmista luonnolle on noussut kunnolla esille. Esimerkiksi Sipoonkorven arvokkaiden metsien rakentaminen on jäänyt vaille huomiota.

Esitämme, että Vantaan kaupunki muuttaa lausuntoaan siten, että se antaa tuen sille, että Uudenmaan liitto kehittää maakuntakaavaa nykyistä kestävämmäksi huomioiden selvästi vahvemmin myös muut luontoarvot kuin Natura 2000 -alueiden arvojen vaatiman minimisuojan. Tämä edellyttää tosiasiassa tarkempaa eikä Vantaan lausunnossa tavoiteltua ylimalkaisempaa ja vähemmän ohjaavaa maakuntakaavaa.

Lisäksi toivomme Vantaan kaupungin osaltaan keskeyttävän yhteisen yleiskaavaehdotuksen valmistelun siihen asti, kunnes maakuntakaava on saanut lainvoiman, jolloin se muodostaa yleisesti hyväksytyn perustan alemman tason kaavoitukselle.

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa ry
Jukka Hintikka
puheenjohtaja

Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri
Laura Räsänen
puheenjohtaja

Tapani Veistola
luonnonsuojeluasiantuntija

13 § Tilusvaihto Kiilassa / Vekkox Oy

VD/3609/10.00.01.00/2017
HP/KK/AV-P/TJ/ET/JB

Esitetään tehtäväksi tilusvaihtosopimus Vekkox Oy:n kanssa. Tilusvaihdolla järjestellään Vantaan kaupungin ja Vekkox Oy:n omistamia maa-alueita Kiilassa yhtenäisemmiksi ja tarkoituksenmukaisemmiksi kokonaisuuksiksi.

Tilusvaihto on kiinteistötoimitus, joka on mahdollinen vain tiettyjen kiinteistönmuodostamislain 8. luvussa määriteltyjen edellytysten vallitessa. Siinä kiinteistöjen kesken vaihdetaan alueita ja vaihdettavien alueiden arvojen tulee vastata toisiaan. Sen etuna on se, että koska kyseessä ei ole kiinteistön saanto, ei saantoon liittyvää varainsiirtoverovelvollisuuttakaan muodostu. Kunta luovutuksensaajana on tosin varainsiirtoverolain 10 §:n nojalla muutoinkin vapautettu veron suorittamisesta sen hankkiessa kiinteistöjä.

Vekkox Oy ja Vantaan kaupunki omistavat useita kiinteistöjä Kiilassa niin, että ne sijaitsevat limittäin toisiinsa nähden ja tämä haittaa niiden systemaattista käyttöä ja kehittämistä. Tilusvaihdon tarkoituksena on muodostaa molemmille osapuolille yhtenäisempiä kokonaisuuksia. ”Luonnollisina” rajoina tehtävissä vaihdoissa toimivat toisaalta alueella kulkevat suurjännitelinjat ja toisaalta suunnitellun maantie 152:n jatkeen (”Kehä 4”) linjaus.

Tilusvaihdossa Vekkox Oy luovuttaa kaupungille kiinteistön 92-418-8-71 kaikki alueet (n. 12,34 ha) ja määräalan kiinteistöstä 92-418-6-15 (n. 3,97 ha).

Kaupunki puolestaan luovuttaa Vekkox Oy:lle määräalan kiinteistöstä 92-418-6-30 (n. 3,89 ha) ja määräalan määräalasta 92-418-9-20-M602 (n. 8,59 ha). Viimeksi mainittu määräala on jo lohkottu kiinteistöön 92-418-9-29 mutta toimitusta ei ole vielä tätä kirjoitettaessa rekisteröity.

Vaikka kaupungin saamat maa-alueet ovatkin suurempia kuin sen luovuttamat, ovat tilusvaihdot vastikkeettomia ja tilukset vastaavat arvoiltaan toisiaan. Tämän selittää se, että kiinteistöön 92-418-8-71 kohdistuu erilaisia voimansiirtolinjoista aiheutuvia käyttöoikeuden rajoituksia n. 4,0 hehtaarin alueelle.

Vaihdettavat alueet katselmoitiin osapuolten toimesta yhdessä 1.3.2017 ja tuolloin todettiin, ettei alueilla ole mitään erikseen huomioitavaa omaisuutta. Kuntatekniikan keskuksen metsätalousinsinööri ei nähnyt kaupungin luovuttamien alueiden puustolla arvoa. Kaupungin luovuttamaan alueeseen määräalasta 92-418-9-20-M602 kohdistuu aiemman omistajan metsänhakkuuehto, josta Vekkox Oy on tietoinen.

Koska kaupungin puolelta on käytännössä kyse asemakaavoittamattoman maan luovuttamisesta, niin asiasta päättäminen kuuluu kaupunginvaltuustolle.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 19.4.2017 § 18

Yrityspalvelujohtaja vs:n esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen -valtuustolle päätettäväksi edellä esitetyn ja liitteenä olevan sopimusluonnoksen mukaisesti laadittava tilusvaihtosopimus, jolla Vantaan kaupunki ja Vekkox Oy vaihtavat maa-alueita seuraavasti:
1. Vekkox Oy luovuttaa kaupungille kiinteistön 92-418-8-71 kaikki alueet (n. 12,34 ha) ja määräalan kiinteistöstä 92-418-6-15 (n. 3,97 ha).
2. Kaupunki luovuttaa Vekkox Oy:lle määräalan kiinteistöstä 92-418-6-30 (n. 3,89 ha) ja määräalan määräalasta 92-418-9-20-M602 (n. 8,59 ha).
Vaihdettavat alueet on esitetty liitteinä olevissa kartoissa.

Lisäksi oikeutetaan yrityspalvelut tekemään laadittavaan tilusvaihtosopimukseen teknisluonteisia tarkistuksia ja muutoksia.
Käsittely:
Jäsen Maija Vanhanen esitti asian hylkäämistä. Esitys ei saanut kannatusta
Päätös:
Hyväksyttiin esittelijän esitys.

Kaupunginhallitus 24.4.2017 § 23

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle
a) päätettäväksi edellä esitetyn ja liitteenä olevan sopimusluonnoksen mukaisesti laadittava tilusvaihtosopimus, jolla Vantaan kaupunki ja Vekkox Oy vaihtavat maa-alueita seuraavasti:
1. Vekkox Oy luovuttaa kaupungille kiinteistön 92-418-8-71 kaikki alueet (n. 12,34 ha) ja määräalan kiinteistöstä 92-418-6-15 (n. 3,97 ha).
2. Kaupunki luovuttaa Vekkox Oy:lle määräalan kiinteistöstä 92-418-6-30 (n. 3,89 ha) ja määräalan määräalasta 92-418-9-20-M602 (n. 8,59 ha).
Vaihdettavat alueet on esitetty liitteinä olevissa kartoissa, ja
b) että oikeutetaan yrityspalvelut tekemään laadittavaan tilusvaihtosopimukseen teknisluonteisia tarkistuksia ja muutoksia.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Kaupunginvaltuusto 8.5.2017 § 13

Kaupunginhallituksen esitys:
Päätetään
a) edellä esitetyn ja liitteenä olevan sopimusluonnoksen mukaisesti laatia tilusvaihtosopimus, jolla Vantaan kaupunki ja Vekkox Oy vaihtavat maa-alueita seuraavasti:
1. Vekkox Oy luovuttaa kaupungille kiinteistön 92-418-8-71 kaikki alueet (n. 12,34 ha) ja määräalan kiinteistöstä 92-418-6-15 (n. 3,97 ha).
2. Kaupunki luovuttaa Vekkox Oy:lle määräalan kiinteistöstä 92-418-6-30 (n. 3,89 ha) ja määräalan määräalasta 92-418-9-20-M602 (n. 8,59 ha).
Vaihdettavat alueet on esitetty liitteinä olevissa kartoissa, ja
b) oikeuttaa yrityspalvelut tekemään laadittavaan tilusvaihtosopimukseen teknisluonteisia tarkistuksia ja muutoksia.

Käsittely:
Valtuutettu Irja Ansalehto-Salmi esitti asian pöydällepanoa. Valtuutetut Jouko Jääskeläinen, Timo Juurikkala, Kati Tyystjärvi ja Juha Simonen kannattivat esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että asian käsittelyn jatkamisesta joudutaan äänestämään ja teki seuraavan äänestysesityksen: he, jotka kannattavat asian käsittelyn jatkamista, äänestävät jaa, ja he, jotka kannattavat pöydällepanoesitystä, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Äänestyksessä annettiin 37 jaa-ääntä, 25 ei-ääntä ja yksi valtuutettu äänesti tyhjää, joten puheenjohtaja totesi asian käsittelyn jatkuvan.
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Lisäksi merkittiin seuraava kaikkien valtuustoryhmien yhteinen pöytäkirjalausuma:

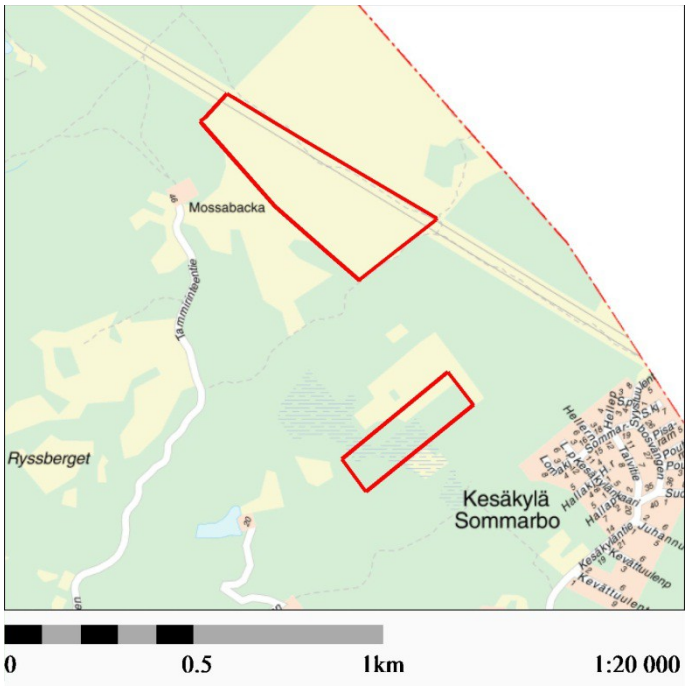
”Kaupunginvaltuusto edellyttää, että valtuustolle saadaan pikaisesti selvitys Kiilan alueen maankäytön suunnitelmista, niiden vaikutuksista alueen asukkaisiin ja siitä miten haittavaikutukset saadaan minimoitua”.

Liitteet:
- Liitekartta 1 (alueet, jotka Vekkox Oy luovuttaa Vantaan kaupungille)
- Liitekartta 2 (alueet, jotka Vantaan kaupunki luovuttaa Vekkox Oy:lle)
- Tilusvaihtosopimusluonnos
- Äänestyspöytäkirja

Muutoksenhakuohje: 1. Valitusosoitus

Lisätiedot:
maankäyttöinsinööri Teemu Jääskeläinen, puh. 09 8392 2255, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

KOHTEEN SIJAINTI

Liitekartta 1.

Vekkox Oy luovuttaa Vantaan kaupungille

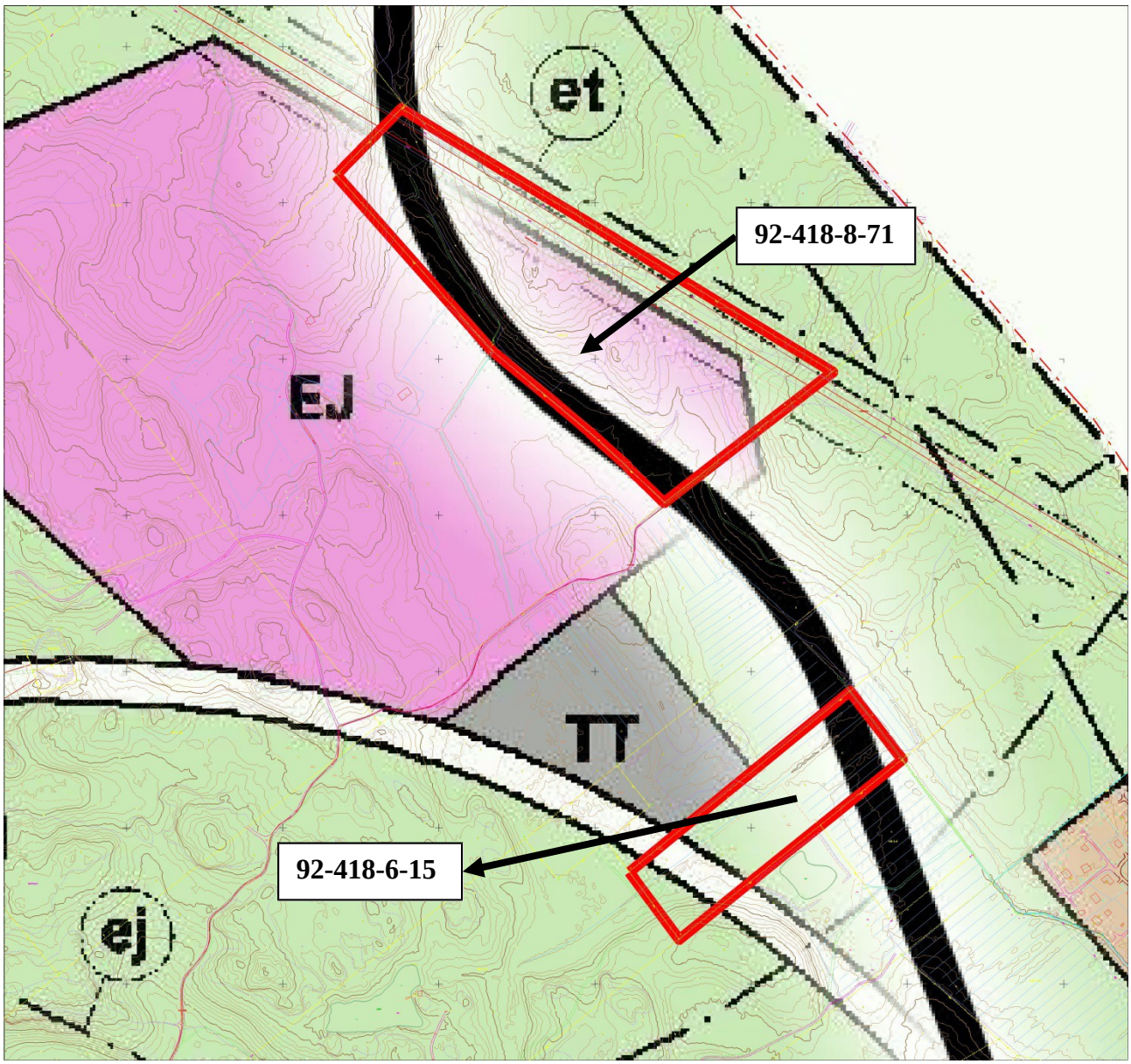
YPA/TJ

Kaupunginosa: KIILA (34)

Kylä: SEUTULA (418)

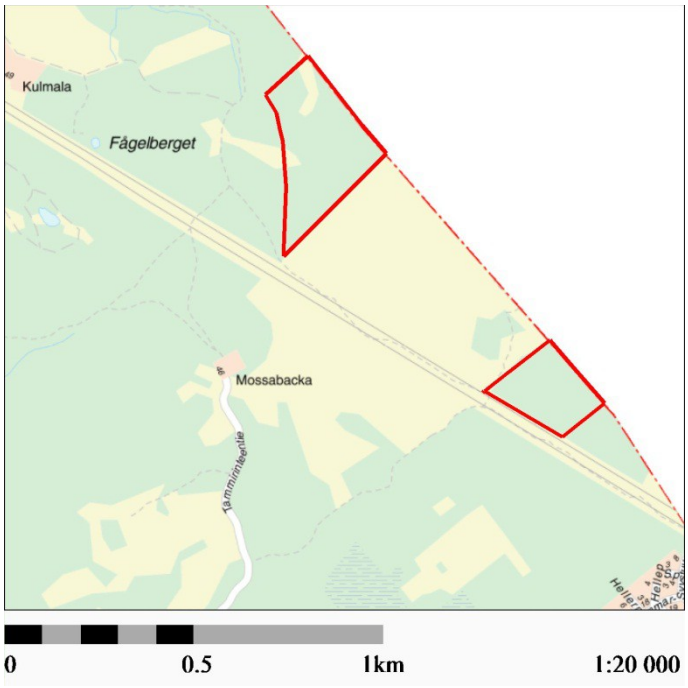
1. tila 92-418-8-71 kokonaan (n. 123420 m^2)

2. n. 39684 m^2:n suuruinen määräala tilasta: 92-418-6-15

1:9000

KOHTEEN SIJAINTI

Liitekartta 2.

Vantaan kaupunki luovuttaa Vekkox Oy:lle

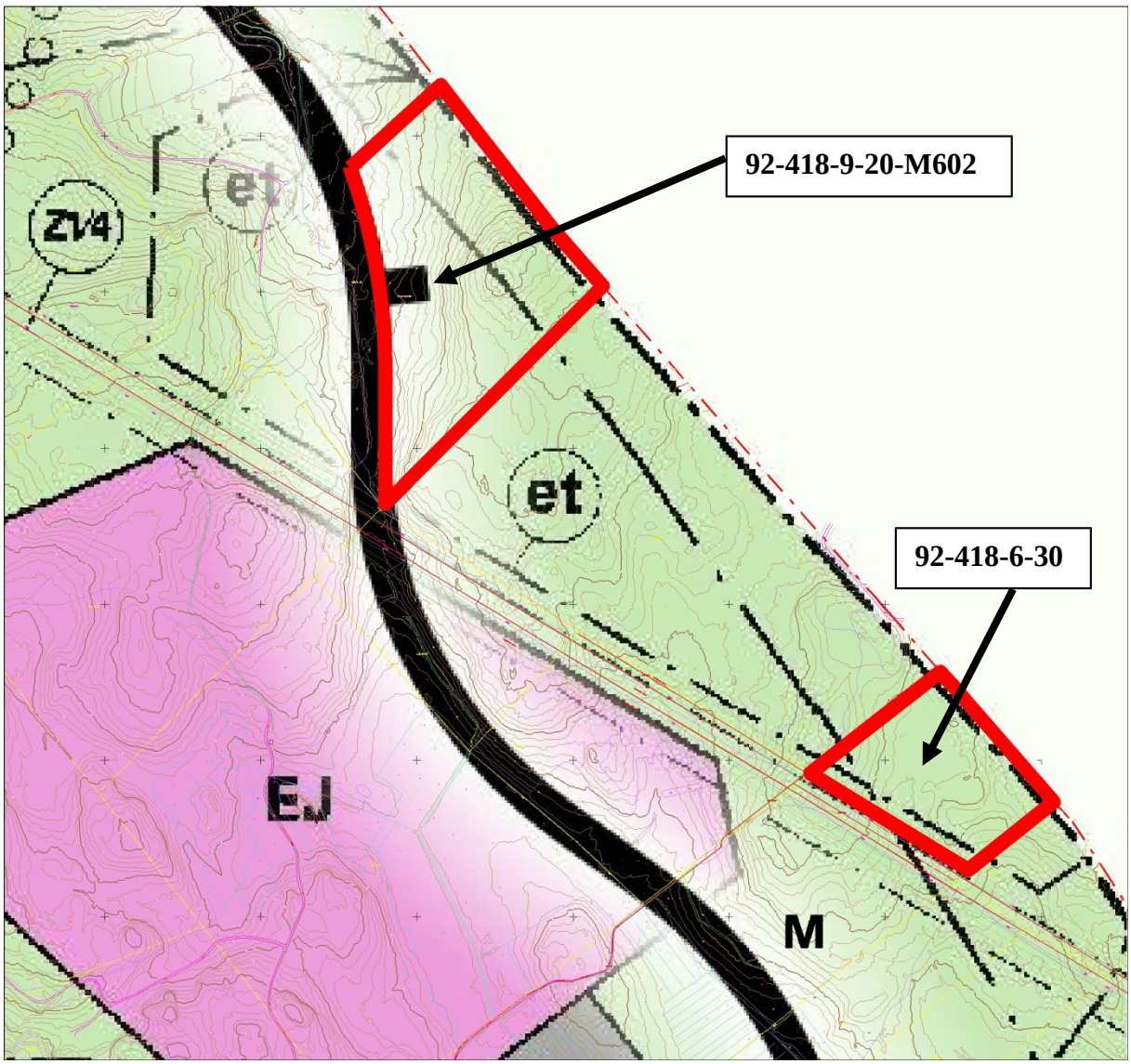
YPA/TJ

Kaupunginosa: KIILA (34)

Kylä: SEUTULA (418)

1. n. 38883 m^2:n suuruinen määräala tilasta: 92-418-6-30

2. n. 85884 m^2:n suuruinen määräala määräalasta: 92-418-9-20-M602 (tilasta 92-418-9-29)

1:9000

TILUSVAIHTOSOPIMUS

OSAPUOLET

Vantaan kaupunki (0124610-9)
Asematie 7, 01300 VANTAA

sekä

Vekkox Oy (2005133-1)
Kaarlentie 2, 04320 TUUSULA

Tällä tilusvaihtosopimuksella osapuolet luovuttavat toisilleen seuraavat alueet tässä mainituin ehdoin:

VAIHDON KOHTEET

Vekkox Oy luovuttaa Vantaan kaupungille seuraavat alueet:

Kiinteistö 1: Vantaan kaupungin Seutulan kylässä sijaitsevan Massaholm -nimisen tilan RN:o 8:71 kaikki alueet, kiinteistötunnus 92-418-8-71. Luovutettava alue on merkitty punaisella oheiseen liitekarttaan 1.

Pinta-ala: Luovutettavan alueen pinta-ala on noin 12,34 hehtaaria.

Kiinteistö 2: Määräala Vantaan kaupungin Seutulan kylässä sijaitsevasta Pohjola -nimisestä tilasta RN:o 6:15, kiinteistötunnus 92-418-6-15. Määräala on merkitty punaisella oheiseen liitekarttaan 1.

Pinta-ala: Luovutettavan alueen pinta-ala on noin 3,97 hehtaaria.

Vantaan kaupunki luovuttaa Vekkox Oy:lle seuraavat alueet:

Kiinteistö 3: Määräala Vantaan kaupungin Seutulan kylässä sijaitsevasta Framstugu -nimisestä tilasta RN:o 6:30, kiinteistötunnus 92-418-6-30. Määräala on merkitty punaisella oheiseen liitekarttaan 2.

Pinta-ala: Luovutettavan alueen pinta-ala on noin 3,89 hehtaaria.

Kiinteistö 4: Määräala Vantaan kaupungin Seutulan kylässä sijaitsevasta Vallisto -nimisestä tilasta RN:o 9:29, kiinteistötunnus 92-418-9-29. Määräala on merkitty punaisella oheiseen liitekarttaan 2. Tätä kiinteistöä ei ole vielä rekisteröity (lohkomistoimitus 2017-551424 pidettiin 29.3.2017).

Pinta-ala: Luovutettavan alueen pinta-ala on noin 8,59 hehtaaria.

Osapuolet toteavat, että edellä tarkoitettu Kiinteistö 1 vaihdetaan Kiinteistöön 4 ja Kiinteistö 2 Kiinteistöön 3.

VAIHTOARVOT

Tiluksien arvot vastaavat toisiaan eikä välirahaa makseta puolin eikä toisin. Selvyyden vuoksi todetaan, että vaikka Kiinteistön 4 pinta-ala on noin 3,75 hehtaaria pienempi kuin Kiinteistön 1, niin Kiinteistöön 1 kohdistuu erilaisia voimansiirtolinjoista aiheutuvia käyttöoikeuksien

rajoituksia noin 4,0 hehtaarin alueelle. Tästä syystä kiinteistöjen 1 ja 4 arvot vastaavat toisiaan.

MUUT EHDOT

1. Omistus- ja hallintaoikeus

Luovutettavat alueet siirtyvät saajien omistukseen ja hallintaan kun tilusvaihtotoimitus on saanut lainvoiman.

2. Rasitteet

Osapuolet vakuuttavat, ettei vaihdettaviin alueisiin kohdistu muita rasitteita, kuin mitä xx.3.2017 päivätyistä kiinteistörekisteriotteista ilmenee.

Vekkox Oy on tietoinen, että kiinteistön 4 myyntikauppakirjan mukaan, allekirjoitettu 3.12.2014 (koski määräalaa 92-418-9-20-M602), myyjällä on oikeus suorittaa kaupan kohteella metsänhakkuu 31.12.2021 mennessä. Tämän hakkuun tulot kuuluvat myyjälle. Vekkox Oy hyväksyy tämän rasituksen luovutettavan määräalan kiinteistöstä 92-418-9-29 osalta.

3. Kiinteistöistä aiheutuvat kustannukset

Tilusvaihtotoimituksen hakee Vekkox Oy ja toimituskuluista vastaavat Vantaan kaupunki ja Vekkox Oy puoliksi.

4. Vaaranvastuu

Vastuu kiinteistön vahingoittumisesta siirtyy osapuolille maakaaren mukaisesti.

5. Kohteisiin tutustuminen

Osapuolet ovat tutustuneet heille luovutettaviin alueisiin, jotka luovutetaan siinä kunnossa kuin ne olivat osapuolten edustajien suorittaessa katselmuksen 1.3.2017.

6. Asiakirjoihin tutustuminen

Osapuolet ovat tutustuneet luovutettavia alueita koskeviin asiakirjoihin, joita ovat:
- kiinteistörekisteriotteet päivältä xx.3.2017
- lainhuutotodistukset päivältä xx.3.2017
- rasitustodistukset päivältä xx.3.2017

Osapuolet vakuuttavat kertoneensa kaikki ne tiedossaan olevat seikat ja niissä mahdollisesti ennen vaihtoa tietoonsa tulleet muutokset, jotka ovat saattaneet vaihdon päättämisessä vaikuttaa toisen osapuolen ratkaisuihin.

7. Irtaimisto

Tähän vaihtoon ei sisälly irtaimistoa eikä irtaimiston luovuttamisesta ole tehty eri sopimusta.

8. Raukeaminen

Mikäli tämän sopimuksen perusteella tehtävää tilusvaihtoa ei ole rekisteröity yhden (1) vuoden kuluessa Vantaan kaupunginvaltuuston sopimuksen hyväksymistä koskevan päätöksen lainvoimaistumisesta, raukeaa tämä sopimus.

Tätä tilusvaihtosopimusta on tehty kolme samansisältöistä kappaletta, yksi molemmille sopimusosapuolille ja yksi maanmittauslaitokselle.

Tämän tilusvaihtosopimuksen ehtoineen hyväksymme ja sitoudumme niitä noudattamaan.

Vantaalla nn kuun xx. päivänä 2017

VANTAAN KAUPUNKI VEKKOX OY

Yksilölliset äänestystulokset

Jaa	
Abdi	sd.
Ala-Kapee-Hakulinen	sd.
Bruun	sd.
Eklund	sd.
Hako	sd.
Heinimäki	kok.
Hurri	kd.
Härmälä	sfp.
Kaira	kok.
Karlsson	sfp.
Kassila	sd.
Kaukola	sd.
Kiljunen	sd.
Kortesalmi	kok.
Kyyrö	ps.
Kähärä	sd.
Lehmuskallio	kok.
Leppänen	kok.
Letto	sd.
Lindtman	sd.
Multala	kok.
Mäkinen	kok.
Mäntynen	sd.
Niemi-Saari	sd.
Norres	kok.
Orlando	kok.
Orpana	kok.
Peura	kok.
Porthén	kok.
Puha	kok.
Päivinen	sd.
Rokkanen	kok.
Sainio	sd.
Sodhi	sd.
Vahtera	ps.
Weckman	kok.
Virta	kok.

Ei	
Alèn	vihr.
Ansalehto-Salmi	kesk.
Aura	vihr.
Auvinen	ps.
Hakulinen	kesk.
Herranen	ps.
Juurikkala	vihr.
Jääskeläinen	kd.
Jääskeläinen	ps.
Kauppinen	vihr.
Kokko	vihr.
Kostilainen	vihr.
Kuusela	vihr.
Kärki	ps.
Laakso	vihr.
Malmi	ps.
Nieminen	ps.
Norrena	vihr.
Rannikko	sd.
Saastamoinen	vas.
Saramo	vas.
Sillanpää	vas.
Simonen	ps.
Tyystjärvi	vas.
Wallenius	kesk.

Tyhjä	
Sajaniemi	kesk.

14 § Maa-alueiden vaihto Vantaan Länsisalmessa ja Helsingin Salmenkalliossa / Helsingin kaupunki ja Vantaan kaupunki

VD/3600/10.00.01.00/2017
HP/KK/AV-P/JK/ET/JB

Esitetään päätettäväksi maa-alueiden vaihto, jolla Helsingin kaupunki luovuttaa Vantaan kaupungille noin 2,73 hehtaarin suuruisen määräalan tilasta 92-410-1-61 Länsimaa. Vantaan kaupunki puolestaan luovuttaa Helsingin kaupungille noin 2,73 hehtaarin suuruisen määräalan tilasta 91-417-13-53 Nikuksen kulma. Vaihdettavat maa-alueet vastaavat arvoiltaan toisiaan eikä vaihdosta suoriteta välirahaa.

Vaihdon kohteet:
Helsingin kaupunki luovuttaa Vantaan kaupungille kahdesta erillisestä palstasta muodostuvan noin 2,73 hehtaarin suuruisen määräalan tilasta 92-410-1-61 Länsimaa Länsisalmen kylässä (Vaaralan ja Ojangon kaupunginosaa). Vaihdon kohde on osoitettu liitekartassa. Vaihdon kohteena olevan määräalan suurempi palsta on varattu Speed Group Oy:lle rekkojen levähdysalueen ja siihen liittyvien palvelujen suunnittelua varten (Helsingin kaupunginhallitus 15.6.2015 § 24). Palsta on yleiskaavan mukaista teollisuus- ja varastoaluetta (T) ja raideliikenteen aluetta (purettu Heli-radan varaus). Alueella on vireillä asemakaavan nro 930400 laatiminen. Pienempi palsta on asemakaavan mukaista suojaviheraluetta (EV) ja katua. Vaihdossa Vantaan kaupungin saamat maa-alueet rajoittuvat Vantaan kaupungin omistamiin kiinteistöihin.

Vantaan kaupunki luovuttaa Helsingin kaupungille noin 2,73 hehtaarin suuruisen määräalan tilasta 91-417-13-53 Nikuksen kulma Helsingin Salmenkalliossa. Vaihdon kohde on osoitettu liitekartassa. Vaihdon kohde sijaitsee ns. Västerkullan kiilan alueella, joka liitettiin Helsinkiin osakuntaliitoksessa 1.1.2009. Vaihdon kohteena olevalla määräalalla on vireillä Östersundomin yleiskaavan laatiminen. Vaihdon kohteena olevalla määräalalla ei ole voimassa asemakaavaa eikä vireillä asemakaavan laatimista.

Vaihdon kohteet ovat rakentamattomia.

Väliraha ja hinnoittelun periaatteet:
Vaihdettavat maa-alueet vastaavat arvoiltaan toisiaan eikä vaihdossa suoriteta välirahaa puolin eikä toisin. Vaihdettavat maa-alueet hinnoitellaan yleiskaavassa rakentamiseen osoitettuina alueina, jonka käypä yksikköhinta kyseisellä alueella on n. 10 e / m^2. Vastaavaa yksikköhintaa on käytetty esimerkiksi maantieteellisesti vaihdon kohteita lähelle sijoittuvan Kehä III:n maantietoimituksen tnro 2014-466371 maapohjakorvauksissa. Helsingin kaupungin luovuttaman maa-alueen arvo on siten 273 000 euroa ja Vantaan kaupungin luovuttaman maa-alueen arvo on 273 000 euroa.

Vaihdon tarkoituksenmukaisuus:
Vantaan Vaaralaan Kehä III:n ja Porvoonväylän kainaloon suunnitellaan ns. rekkaparkkia. Vantaan kaupunki on antanut Speed Group Oy:lle suunnitteluvarauksen rekkojen levähdysalueen ja siihen liittyvien palveluiden suunnittelua varten Vantaan kaupungin omistamista kiinteistöistä 92-410-13-25, 92-410-1-46 ja 92-410-1-66 muodostuvalle noin 4,2 ha:n alueelle 31.12.2017 asti (Vantaan kaupunkisuunnittelulautakunta 14.9.2015 § 26). Helsingin kaupunginhallitus on 15.6.2015 § 24 antanut vastaavanlaisen suunnitteluvarauksen Speed Group Oy:lle vaihdon kohteena olevalle noin 2,1 hehtaarin suuruiselle alueelle kiinteistöstä 92-410-1-61. Vaihdon myötä rekkaparkiksi suunniteltu alue ja Speed Group Oy:lle varatut kiinteistöt ovat kokonaan Vantaan kaupungin omistuksessa, joka tekee hankkeen suunnittelusta sujuvampaa.

Vantaan kaupungin luovuttama määräala tilasta 91-417-13-53 sijaitsee Helsingin kaupungin alueella. Vantaan kaupungilla ei ole syytä omistaa ulkokunnissa sijaitsevia kiinteistöjä kuin erityistapauksissa, joten kyseisestä maa-alueesta voidaan luopua.

Vaihdettavat maa-alueet vastaavat likimääräisesti arvoiltaan toisiaan. Vantaan kaupungin luovuttama määräala tilasta 91-417-13-53 on vireillä olevassa Östersundomin yleiskaavan 9.12.2014 päivätyssä kaavaehdotuksessa osoitettu tehokkaaksi kerrostalovaltaiseksi alueeksi. Näin toteutuessaan Vantaan kaupungin Helsingin kaupungille luovuttama maa-alue olisi pelkästään yleiskaavaa tarkastelemalla arvokkaampi kuin Helsingin kaupungin Vantaan kaupungille luovuttama maa-alue, joka on voimassa olevan yleiskaavan mukaista T-aluetta ja vireillä olevan Östersundomin

yleiskaavaehdotuksen mukaista elinkeinotoiminnan aluetta. Östersundomin yleiskaavan kaavamerkintä tilan 91-417-13-53 osalta tulee kuitenkin suurella todennäköisyydellä muuttumaan, kun uutta yleiskaavaehdotusta laaditaan parhaillaan Natura-arvioinnin pohjalta. Natura-arviointiin liittyvät linjaukset eivät puolla tehokasta asuntorakentamista Itäväylän eteläpuolisille alueille. On myös huomioitava, että Vantaan kaupungin luovuttama maa-alue on rakennettavuudeltaan heikkoa savikkoa.

Vaihdon kohteena olevilla alueilla ei ole pientä osaa lukuun ottamatta asemakaavaa, jonka vuoksi vaihto tulee käsitellä kaupunginvaltuustossa.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 19.4.2017 § 17

Yrityspalvelujohtaja vs:n esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle ja edelleen kaupunginvaltuustolle, että
a) kaupunki tekee ja allekirjoittaa Helsingin kaupungin kanssa edellä esitetyn mukaisen maa-alueiden vaihdon, jolla Helsingin kaupunki luovuttaa Vantaan kaupungille noin 2,73 ha:n suuruisen määräalan tilasta 92-410-1-61 ja Vantaan kaupunki luovuttaa Helsingin kaupungille noin 2,73 ha:n suuruisen määräalan tilasta 91-417-13-53. Kummankin vaihtokohteen arvo on 273 000 euroa, eikä maanvaihdosta makseta välirahaa.
b) Yrityspalveluilla on oikeus tehdä lopulliseen vaihtokirjaan teknisluonteisia tarkistuksia.
c) Mikäli päätösten mukaista vaihtokirjaa ei ole allekirjoitettu 30.9.2017 mennessä, raukeaa tätä vaihtoa koskevat päätökset.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginhallitus 24.4.2017 § 22

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginvaltuustolle, että
a) kaupunki tekee ja allekirjoittaa Helsingin kaupungin kanssa edellä esitetyn mukaisen maa-alueiden vaihdon, jolla Helsingin kaupunki luovuttaa Vantaan kaupungille noin 2,73 ha:n suuruisen määräalan tilasta 92-410-1-61 ja Vantaan kaupunki luovuttaa Helsingin kaupungille noin 2,73 ha:n suuruisen määräalan tilasta 91-417-13-53. Kummankin vaihtokohteen arvo on 273 000 euroa, eikä maanvaihdosta makseta välirahaa,
b) yrityspalveluilla on oikeus tehdä lopulliseen vaihtokirjaan teknisluonteisia tarkistuksia, ja
c) mikäli päätösten mukaista vaihtokirjaa ei ole allekirjoitettu 30.9.2017 mennessä, raukeaa tätä vaihtoa koskevat päätökset.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginvaltuusto 8.5.2017 § 14

Kaupunginhallituksen esitys:
Päätetään
a) tehdä ja allekirjoittaa Helsingin kaupungin kanssa edellä esitetyn mukainen maa-alueiden vaihto, jolla Helsingin kaupunki luovuttaa Vantaan kaupungille noin 2,73 ha:n suuruisen määräalan tilasta 92-410-1-61 ja Vantaan kaupunki luovuttaa Helsingin kaupungille noin 2,73 ha:n suuruisen määräalan tilasta 91-417-13-53. Kummankin vaihtokohteen arvo on 273 000 euroa, eikä maanvaihdosta makseta välirahaa,
b) että yrityspalveluilla on oikeus tehdä lopulliseen vaihtokirjaan teknisluonteisia tarkistuksia, ja
c) että mikäli päätösten mukaista vaihtokirjaa ei ole allekirjoitettu 30.9.2017 mennessä, raukeaa tätä vaihtoa koskevat päätökset.

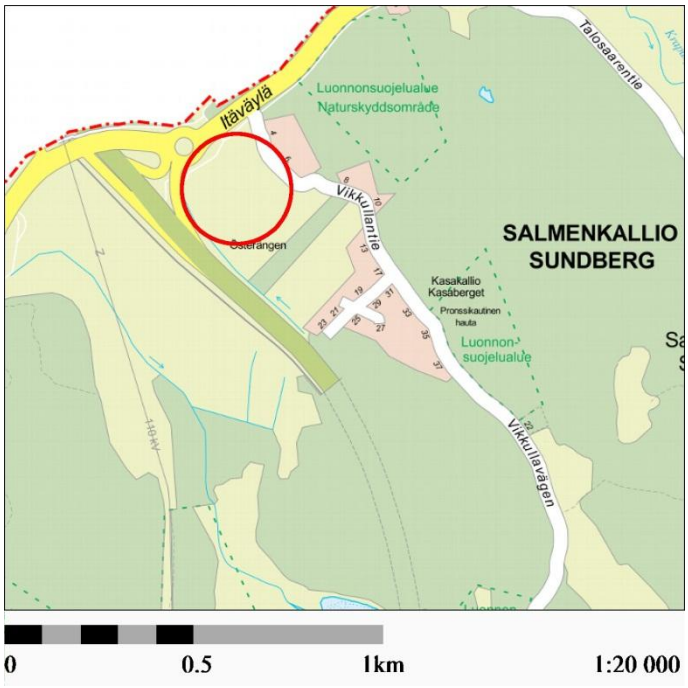
Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liite:
- Liitekartta vaihdon kohteista

Muutoksenhakuohje: 1. Valitusosoitus

Lisätiedot:
maankäyttöinsinööri Jouni Kahila, puh. 09 839 20041, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

KOHTEEN SIJAINTI

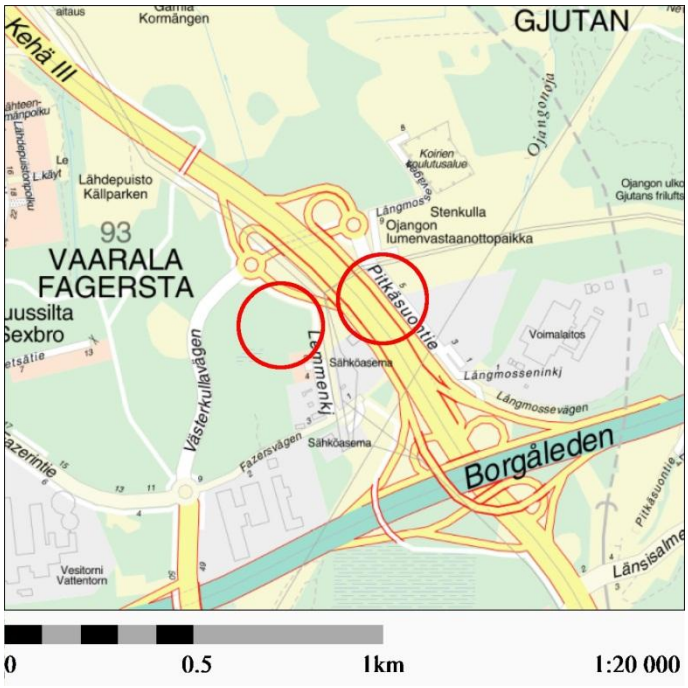
MAA-ALUEIDEN VAIHTO /
Vantaan kaupunki ja
Helsingin kaupunki

YPA/JK

Kaupunginosa: SALMENKALLIO (56)
Vantaan kaupunki luovuttaa
n. 2,73 ha suuruisen määräalan
tilasta: 91-417-13-53

KOHTEEN SIJAINTI

MAA-ALUEIDEN VAIHTO /
Vantaan kaupunki ja
Helsingin kaupunki

YPA/JK

Kylä: LÄNSISALMI (410)
Helsingin kaupunki luovuttaa
n. 2,73 ha suuruisen määräalan
tilasta: 92-410-1-61

15 § Asemakaavan muutos 002299, 61 Tikkurila, Kielotie 34-36

VD/10971/10.02.04.01/2015
HP/TLA/LVA/ATI/CÖL/SRU/JB/ET

Kaavamuutoksella uusitaan osa asuinkorttelia aivan Tikkurilan keskustan kupeessa. Kaksi kerrostaloa puretaan ja tilalle rakennetaan tehokkaampaa asuinrakentamista. Korttelista muodostuu Tikkurilan jalankulkualuetta, jota katutasossa reunustaa liiketilat ja joka luo uusia asuntoja hyvälle paikalle kävelyetäisyydelle Tikkurilan keskustan palveluista ja juna-asemasta. Uudet rakennukset ovat korkeimmillaan Kielotien ja Lummetien kulmassa seitsemän kerrosta ja korttelin sisällä viisi kerrosta. Pysäköinti sijoittuu pihakannen alle. Alueen rakennusoikeus nousee nykyisestä 3 800 kerrosneliömetristä 8 000 kerrosneliömetriin. Asuinkerrosalaa on 7 750 kerrosneliömetriä, lisäksi on kielotien ja Lummetien kulmassa liiketilaa 250 kerrosneliömetriä.

Asemakaavamuutos koskee osaa korttelia 61136 sekä katualuetta, kaupunginosassa 61, Tikkurila. Muutos koskee kumoutuvassa asemakaavassa osaa korttelista 61136.

Alue sijaitsee Tikkurilan kaupunginosassa, Kielotien ja Lummetien risteyksessä.

Kaavan hakija
VVO Vuokratalot Oy

Maanomistus
Alue on yksityisessä maanomistuksessa.

Kaavan valmisteluun osallistuneet
Kaupungin omien asiantuntijoiden lisäksi kaavaehdotuksen valmisteluun on osallistunut Arkkitehtitoimisto Hedman & Matomäki Oy VVO-vuokratalot Oy:n konsulttina.
Kaavatyö on tehty kaupungin työnä.

Yleiskaava
Kaavamuutoksen alue on kaupunginvaltuustossa 17.12.2007 hyväksytyssä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa keskustatoimintojen aluetta (C).

Asemakaavan muutos
Kaava-alueelle suunnitellaan viisi kerrostaloa, sekä niiden väliin pihakansi jonka alle sijoittuu autopaikat. Kaavalla tiivistetään Tikkurilan keskusta-aluetta ja luodaan kaupunkimaista kaupunkikuvaa. Rakennukset sijoittuvat Kielotien ja Lummetien varsille muodostaen kaupunkimaista katutilaa. Katujen risteykseen ja Kielotien varteen sijoittuu liiketilaa. Korttelin sisällä rakennukset sijoittuvat hieman väljemmin, kuten Tikkurilassa perinteisesti on rakennettu. Pysäköintikansi kuitenkin yhdistää kokonaisuutta. Maanvaraiset pihan osat istutetaan. Ensimmäisen kerroksen asunnot avautuvat terassein pihakannelle sekä Orvokkipolun suuntaan. Korttelin sisäpuolelle avautuu myös saunat terasseineen.
Kaavan rakennusoikeus nousee 3 800:sta 8 000:n kerrosneliömetriin, josta 250 kerrosneliömetriä on liiketilaa. Tehokkuus on e=1.25. Autopaikkoja tulee asunnoille 1kpl/130k-m^2, ja liiketiloille 1 kpl/60k-m^2.
Alueella sijaitsevat vuonna 1969 rakennetut kerrostalot puretaan. Rakennukset ovat huonohkossa kunnossa.
Korttelista muodostuu Tikkurilan jalankulkualuetta, jota katutasossa reunustaa liiketilat ja joka luo uusia asuntoja hyvälle paikalle kävelyetäisyydelle Tikkurilan keskustan palveluista ja juna-asemasta.

Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettely
MRL 63 §:n mukainen osallistumis- ja arviointisuunnitelma on tehty 14.3.2016.

MRL 62 §:n mukaisesti kaavan vireille tulosta on ilmoitettu Vantaan Sanomissa ja osallisille on varattu mahdollisuus lausua mielipiteensä asiasta. Kaavasta saatiin 17 kirjallista ja suullista mielipidettä. Mielipiteissä nousi esiin seuraavat teemat:

- Kadunvarsitalot ovat hyvä ratkaisu - hyvä saada kivijalkaan liiketiloja Kielotielle.
- Pihan puolen rakenne tulisi saada avoimemmaksi - naapureiden näkymät estyvät.
- Kerroskorkeuksia tulisi laskea.
- Kansipihan sulkeutuneisuus naapureita kohtaan epäilyttää.

- Uudisrakennukset eivät istu tyyliltään ympäristöönsä. Julkisivuväreihin ja jäsentelyihin ja kattomuotoihin tulisi hakea esimerkkiä ympäröivistä asuinkerrostaloista.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa kuultu alue käsitti myös Lummetien pohjoispuoliset korttelit 61300 (osittain) ja 61303. Kaava-aluetta pienennettiin tämän jälkeen käsittämään vain VVO:n omistamat tontit Lummetien eteläpuolella. Jako tehtiin, koska pohjoisemmille osille ryhdyttiin tekemään rakennushistoriallista selvitystä, eikä nähty tarpeelliseksi viivyttää uudisrakentamiseen johtavaa kaavaa selvityksen laatimisen ajan.

Kaupungin maapoliittiset linjaukset
Asemakaavatyö noudattaa kaupungin maapoliittisia linjauksia (KV 17.12.2012, täydennetty ja tarkennettu KV 22.9.2014).
Kaavatyö tuottaa uutta asuntokerrosalaa keskustaan (n. 4 000 k-m^2).

Sopimus
Asemakaavan muutokseen liittyy toteuttamissopimus. Sopimus allekirjoitettiin 28.4.2017.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 19.12.2016 § 8

Kaupunkisuunnittelujohtaja vs:n esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että
a) asetetaan nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 19.12.2016 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002299, Tikkurila / Kielotie 34–36,
b) oikeutetaan kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot,
c) vahvistetaan maksuluokka 3 ja todetaan, että hakija VVO Vuokratalot Oy maksaa muutoskustannukset 10 000 euroa.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginhallitus 9.1.2017 § 13

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) asettaa nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 19.12.2016 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002299, Tikkurila / Kielotie 34–36,
b) oikeuttaa kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot, ja
c) vahvistaa maksuluokka 3 ja todeta, että hakija VVO Vuokratalot Oy maksaa muutoskustannukset 10 000 euroa.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Nähtävilläolo
Asemakaavamuutosehdotus on ollut MRA 27 §:n nojalla nähtävillä 1.2.–2.3.2017. Tänä aikana jätettiin yksi muistutus. Muistutuksessa As. Oy Lumpeenkukka asukkaat toteavat, että on huomioitava naapurien asuintalojen kerroskorkeus joka on 3–4 kerrosta, jotta asukkaiden viihtyvyys säilyisi.

Kaavalausunnot
Kaupunginhallitus päätti oikeuttaa kaupunkisuunnittelun pyytämään tarvittavat lausunnot. Lausuntoja pyydettiin HSY:ltä, Vantaan kaupunginmuseolta ja Vantaan energialta, jotka kaikki antoivat lausunnon. HSY toivoo vesihuollon esisuunnitelman esitystapaa täydennettävän. Vantaan energia haluaa että maakaapeleiden sijainti huomioidaan, ja ehdottaa sijaintia kiinteistömuuntamolle.

Tehdyt tarkistukset
Lausuntojen ja muistutuksen johdosta on tehty pieniä tarkistuksia kaavamääräyksiin ja selostukseen. Selostukseen on päivitetty vesihuollon esisuunnitelma. Kaavamääräyksiin on lisätty määräys pysäköintikannen ulkoseinästä. Tarkistuksesta on kuultu MRA 32 §:n mukaisesti erikseen niitä osallisia, joita muutos koskee.

Tarkistukset eivät ole olennaisia, joten uusi nähtävillepano ei ole tarpeen.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 19.4.2017 § 13

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että
a) annetaan liitteen mukaiset vastineet muistutuksiin ja lausuntoihin ja tehdään esitetyt tarkistukset,
b) saatetaan kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 19.4.2017 päivätty, asemakaavamuutosehdotus, 002299, Tikkurila / Kielotie 34–36.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginhallitus 24.4.2017 § 29

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) antaa liitteen mukaiset vastineet muistutuksiin ja lausuntoihin ja tehdä esitetyt tarkistukset, ja
b) saattaa kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 19.4.2017 päivätty, asemakaavamuutosehdotus, 002299, Tikkurila / Kielotie 34–36.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginvaltuusto 8.5.2017 § 15

Kaupunginhallituksen esitys:
Päätetään hyväksyä 19.4.2017 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002299, Tikkurila / Kielotie 34–36.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Asemakaavamuutoksen selostus 19.4.2017
- Muistutukset ja vastineet 19.4.2017 / 002299
- Lausunnot ja vastineet 19.4.2017 / 002299
- Maankäyttösopimus / Asemakaavan muutos nro 002299, 28.4.2017

Muutoksenhakuohje: 1. Valitusosoitus

Lisätiedot:
aluearkkitehti Asta Tirkkonen, puh. 09 8392 6185, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi
asemakaavasuunnittelija Carina Ölander, puh. 09 8392 2478, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

002299 KIELOTIE 34–36

TIKKURILA

MAANKÄYTÖN, RAKENTAMISEN JA YMPÄRISTÖN TOIMIALA / KAUPUNKISUUNNITTELU

Asemakaavamuutoksen selostus, joka koskee 19.4.2017 päivättyä asemakaavakarttaa nro 002299 ja tonttijaon muutosta. Kaavoitus on tullut vireille 14.3.2016.

PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

Asemakaavan muutos:

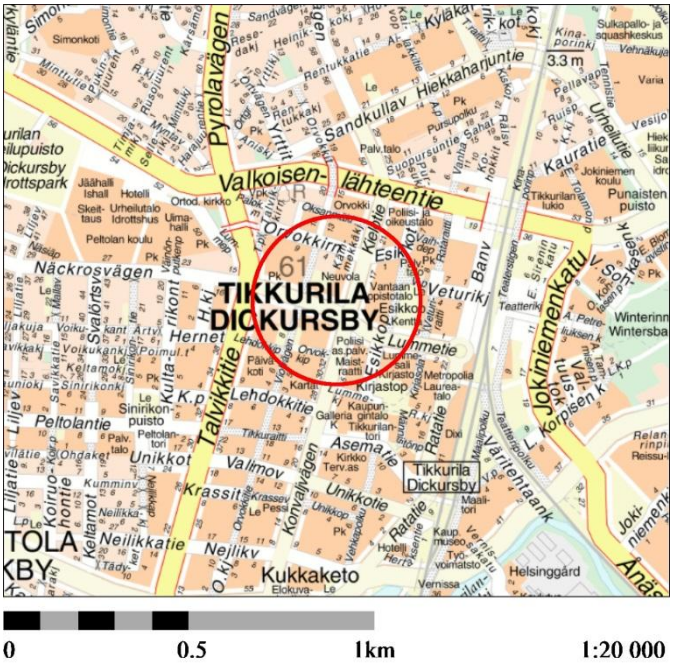
Osa korttelista 61136 kaupunginosassa 61, Tikkurila.

Asemakaavan muutoksella mahdollistetaan kahden vuonna 1969 rakennetun kerrostalon purku ja korttelin rakentaminen tehokkaaksi asuinkerrostalojen kortteliksi. Kaava-alueelle sijoittuu viisi asuinkerrostaloa sekä niitä palveleva pihakansi jonka alle sijoittuu autopaikkoja.

Kaavaan liittyy toteuttamissopimus.

Kaavan laatijat: Carina Ölander, asemakaavasuunnittelija, Vantaan kaupunki ; etunimi.sukunimi@vantaa.fi, puh. 8392 3390, Minna Koskinen, asemakaavasuunnittelija, Vantaan kaupunki ; etunimi.sukunimi@vantaa.fi, puh. 8392 3440.

KAAVA-ALUEEN SIJAINTI

Suunnittelualue sijaitsee Tikkurilan kaupunginosassa, Kielotien ja Lummetien risteyksessä. Kaavamuutosalue rajautuu pohjoisessa Oksanmäki kevyen liikenteen reittiin, itäpuolella Kielotiehen, etelässä Orvokkipolkuun ja länsipuolella Orvokkitiehen, Kämmekkäkujaan, Kämmekkäpuistoon ja naapurikiinteistöihin. Alue sijoittuu reilun 500 metrin kävely- tai pyöräilymatkan päähän Tikkurilan asemakeskuksesta.

KAAVAPROSESSIN VAIHEET

- VVOn jättämä kaavamuutoshakemus on kirjattu saapuneeksi 28.12.2015. Kaavamuutoksen numeroksi tuli työohjelmassa numero 002299.
- Kaavoitus tuli vireille 14.3.2016.
- Mielipiteet pyydettiin 15.4.2016 mennessä (MRL 62 §) ja niitä saatiin 17 kappaletta.

- Kaavamuutosta on laadittu yhteistyössä maanomistajien edustajien kanssa. Pohjana on ollut arkkitehtitoimisto Hedman & Matomäki Oy laatimat luonnokset, joita on työn kuluessa kehitetty edelleen.

- Kaupunkisuunnittelulautakunta teki 19.12.2016 kaupunginhallitukselle esityksen MRA 27 §:n mukaisesta nähtäville panosta ja lausuntojen pyytämisestä.
- Nähtävilläolo 1.2.-2.3.2017. Kaavamuutosehdotuksesta jätettiin yksi muistutus ja saatiin kolme lausuntoa.
- Kaavamuutoksen hyväksyy kaupunginvaltuusto.

SISÄLLYSLUETTELO

1. Tiivistelmä ... 3
2. Lähtökohdat ... 4
2.1 Selvitys suunnittelualueen oloista ... 4
2.2 Suunnittelutilanne ... 10
3. Asemakaavan suunnittelun vaiheet ... 13
3.1 Suunnittelun käynnistäminen, sitä koskevat päätökset ja vireilletulo ... 13
3.2 Osallistuminen ja yhteistyö ... 13
3.4. Asemakaavan tavoitteet ... 13
3.5 Asemakaavaratkaisun vaihtoehdot ... 16
4. Asemakaavan kuvaus ... 19
4.1 Kaavan rakenne ... 19
4.2 Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen ... 19
4.3 Aluevaraukset ... 19
4.4 Kaavan vaikutukset ... 21
4.5 Ympäristön häiriötekijät ... 23
5. Asemakaavan toteutus ... 24
6. Kaavatyöhön osallistuneet ... 24
7. Asemakaavan seurantalomake ... 25
8. Asemakaavakartta ja –määräykset ... 27
9. Muu suunnitelma-aineisto ... 32

LUETTELO MUISTA KAAVAA KOSKEVISTA ASIAKIRJOISTA, TAUSTASELVITYKSISTÄ JA LÄHDEMATERIAALISTA

- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (Vantaan kaupunkisuunnittelu 14.3.2016)
- Yleispiirteinen hulevesien käsittelyn selvitys (Geotek, 8.9.2016)
- Liikennemeluselvitys, Kielotie 34-36 (A-Insinöörit, 17.8.2016)
- Tikkurilan kaavarunko (Vantaan kaupunkisuunnittelu, 19.1.2015)

- Vantaan moderni rakennuskulttuuri 1930 — 1979, Amanda Eskola. Inventointi-raportti. Vantaan kaupunki 2002, C15:2002, VMK 12, KSY 9/2002.

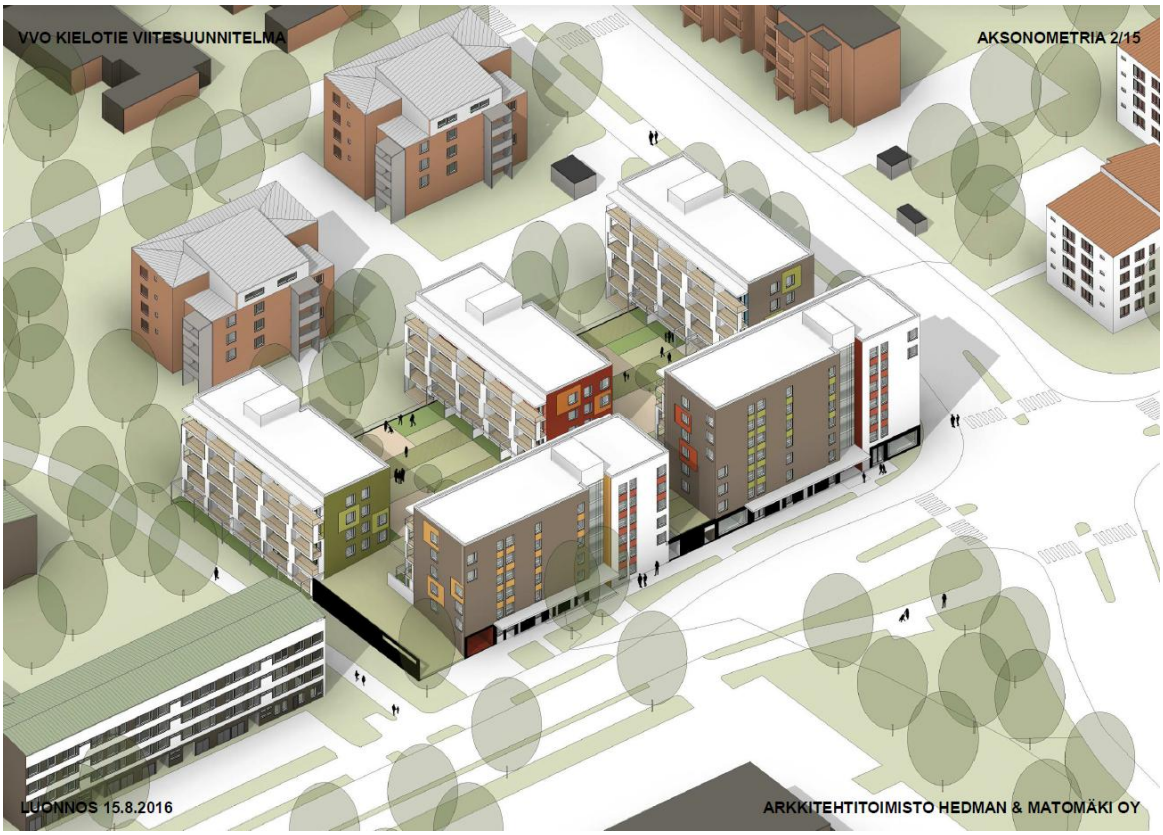
1. TIIVISTELMÄ

Kaava-alueelle suunnitellaan viisi kerrostaloa, sekä niiden väliin pihakansi jonka alle sijoittuu autopaikat. Kaavalla tiivistetään Tikkurilan keskusta-aluetta ja luodaan kaupunkimaista kaupunkikuvaa. Rakennukset sijoittuvat Kielotien ja Lummetien varsille muodostaen kaupunkimaista katutilaa. Katujen risteykseen ja Kielotien varteen sijoittuu liiketilaa. Korttelin sisällä rakennukset sijoittuvat hieman väljemmin, kuten Tikkurilassa perinteisesti on rakennettu. Pysäköintikansi kuitenkin yhdistää kokonaisuutta. Maanvaraiset pihan osat istutetaan. Ensimmäisen kerroksen asunnot avautuvat terassein pihakannelle sekä Orvokkipolun suuntaan. Korttelin sisäpuolelle avautuu myös saunat terasseineen.

Kaavan rakennusoikeus nousee 3800:sta 8000:een kerrosneliömetriin.

Alueella sijaitsevat vuonna 1969 rakennetut kerrostalot puretaan. Rakennukset ovat huonohkossa kunnossa.

Korttelista muodostuu Tikkurilan jalankulkualuetta, jota katutasossa reunustaa liiketilat ja joka luo uusia asuntoja hyvälle paikalle kävelyetäisyydelle Tikkurilan keskustan palveluista ja junaasemasta.

2. LÄHTÖKOHDAT

2.1 SELVITYS SUUNNITTELUALUEEN OLOISTA

2.1.1 Alueen yleiskuvaus

Tikkurila sijaitsee Kehä III:n pohjoispuolella, pääradan varrella. Lentoasema on vajaan viiden kilometrin päässä. Alue on Helsingin metropolialueen keskellä, raideliikenteen, lentoiikenteen ja tieliikenteen solmukohdassa. Kehäradan liikenne käynnistyi kesällä 2015 ja Tikkurilasta on tulut Suomen toiseksi vilkkain rautatieasema, jossa vaihdetaan kauko- junista lähiliikenteeseen ja lentoaseman juniin.

Tikkurila on ollut kunnan hallinnollinen keskus vuodesta 1946, jolloin entinen maalaiskunnan keskus Malmi liitettiin Helsinkiin. Tikkurilan hallinnollinen asema näkyy keskustan ilmeessä: kaupunginosassa on kaupungin ja valtion sekä Vantaan seurakuntayhtymän virastoja ja muita toimitiloja. Tiedekeskus Heureka, Keravanjoki, Silkkitehdas, Vernissatehdas, Tikkurilan vanha asema, 1950-luvun rakennusperintö ja Tikkuraitti kaupallisine palveluineen luovat alueelle vahvaa identiteettiä.

2.1.2 Luonnon ympäristö

Maisemakuva ja -rakenne

Alue sijoittuu Keravanjoen ja Kylmäojan laakson savitasangolle. Vuonna 1870-1871 mitatussa Senaatin kartassa näkyy, että alue on ollut osin peltoa ja osin niittyä. Alue on kuulunut Suuren rantatien vaikutuspiiriin. Tikkurilan ydinkeskustassa alkuperäistä luonnonmaisemaa ei ole enää juuri havaittavissa.

Vesistöt ja vesitalous

Valtaosa kaavoitettavasta alueesta on joko rakennettu tai päällystetty asfaltilla. Alue ei ole pohjavesialuetta.

Maaperä

Maaperäkartan mukaan kaava-alueen länsipuoli sijoittuu savialueelle ja itäpuoli rakennetulle täyttöalueelle. Vantaan kaupunki on tehnyt alueella pohjatutkimuksena painokairauksia.

Pohjatutkimusten mukaan ylimpänä maakerroksena on 0,3-1,0 metriä täyttöä. Täytön alla savikerros, jonka paksuus vaihtelee noin 2,9-4,3 m. Savikerroksen alla on noin 1,2-2,0 m paksu kerros silttiä. Siltin alla maakerrokset vaihtuvat hiekan ja soran kautta kalliota peittävään moreeniin. Kairaukset ovat päättyneet tiiviiseen maakerrokseen, kiveen tai kallioon noin 5,2…8,6 m syvyydellä maanpinnasta.

Pohjavedenpinta on havaittu yli lähimpien mittauspisteiden mukaan yli 2,5 m syvyydellä maanpinnasta. Kohde ei sijaitse määritellyllä pohjavesialueella. Pohjanvedenpinta tulee selvittää tarkemmin ennen rakennustöiden aloittamista.

2.1.3 Rakennettu ympäristö

Väestön rakenne ja kehitys kaupunginosassa

Tikkurilassa asui vuoden 2015 alussa 5 373 henkeä. Alueen väkiluku on pysynyt melko tasaisena koko 2000-luvun puolella, mutta kääntyi nousuun parin viimeisen vuoden aikana. Väkiluku on noussut vuodesta 2013 noin 400:lla. Uusia asuntoja on rakenteilla suuri määrä, joten kaupunginosan väkiluku nousee myös lähivuosina. Tikkurilassa on vähän lapsia ja nuoria, yli 65-vuotiaiden osuus on vastaavasti suuri. Koko Tikkurilan suuralueen asukasluku oli 40 094 henkeä, missä on kasvua reilut 3 000 henkeä viimeisen 5 vuoden aikana.

Asuminen

Kaava-alueella sijaitsee kaksi, vuonna 1969 rakennettua asuinkerrostaloa, joissa on kolme asuinkerrosta ja niiden alla pysäköintikerros. Harjakattoisten lamellirakennusten julkisivumateriaali on pääosin punatiili. Rakennuksissa on koko julkisivun mittaiset vaakasuuntaiset valkoiset tehosteraidat. Parvekkeet ovat sisäänvedettyjä.

Kielotie 34 ja 36 rakennukset

Rakennusten ja kadun välinen alue on pysäköintialutta. Korttelin sisäpuolella sijaitsee pieni leikkipaikka. Lummetietä rajaa pensasaita ja Kielotien varrella on koivurivi.

Kielotie 34 leikkipaikka

Lummetietä koristaa pensasaita

Sosiaalinen ympäristö

Tikkurilan palvelualueen väestön sosiaalisen rakenteen piirteisiin kuuluu mm. aikuisvaltaisuus, yksin eläminen, lapsettomat avopariperheet ja työttömyys. Tikkurilan väestö on enimmäkseen muualta muuttanutta, mikä vaikuttaa hyvinvoinnin taustatekijöihin kuten juurtumiseen, ihmissuhteisiin ja yhteisöllisyyteen.

Palvelut ja työpaikat

Tikkurilan suuralue on Vantaan toiseksi suurin työpaikkakeskittymä lentokentän jälkeen. Lähes 92 prosenttia 6 300 työpaikasta on palvelujen parissa. Kaupunki ja valtio ovat merkittäviä työnantajina.

Yhdyskuntarakenne

Kaava-alue sijaitsee Tikkurilan keskustan pohjoisosassa. Kauppakeskus Dixi juna-aseman yhteydessä on lisännyt Tikkurilan kaupallisia palveluita ja siirtänyt Tikkurilan keskustan painopistettä myös juna-aseman yhteyteen. Tikkurilan 1980-luvun rakentaminen toi keskustaan isoja kaupallisia yksiköitä, kuten kauppiastavaratalon Tikkurin ja Prisman sekä Ylivedon.

Kaupunkikuva

Tikkurilan keskusta on rakentunut melko väljästi ja matalasti viimeisen 50 vuoden aikana. Kaupunkikuvassa on paikoin 1950-luvun kirkonkylämäistä tunnelmaa sekä 1970-luvun ihanteisiin perustuvaa autokaupunkia. Kaupungintalo, kaupunginmuseo, Tikkurilan vanha asema, kirkko ja Dixi ovat tärkeitä identiteettitekijöitä. Tikkurilan 1980-luvun rakentaminen toi keskustaan isoja kaupallisia yksiköitä, kuten Tikkurin ja Prisman sekä nykyisen Laurean ammattikorkeakoulun.

Rakennettu kulttuuriympäristö

Vanhin osa Tikkurilan keskustan rakennuskannan historiallisista kerrostumista on hävinnyt vanhaa rautatieasemaa ja Vernissatehdasta lukuun ottamatta. Tikkurilasta tuli Helsingin maalaiskunnan

hallinnollinen keskus vuonna 1946, kun siihen asti keskuksena ollut Malmi liitettiin osaksi Helsinkiä.

Virkistys

Keravanjoen rantojen viheralueet ovat Tikkurilan keskustan vetovoimaisin viheraluekokonaisuus. Jokimaisemassa näkyvät eri vuosikymmenillä rakennetut Tikkurilan historiasta kertovat rakennukset, jotka liittyvät rautatiehen, teollisuuteen ja maatalouteen. Parinsadan metrin päähän kaava-alueelta rakentuu Tikkurilan keskuspuisto. Puolen kilometrin päässä on Tikkurilan urheilupuisto, jossa on uimahalli, urheilutalo keilahalleineen ja biljardisaleineen sekä jäähalli. Urheilupuistosta on Kylmäojanvarren kautta yhteys seudulliseen viheralueverkostoon. Leikkipuistot Kämmekkäpuisto ja Orvokkipuisto sijaitsevat korttelin päässä.

Liikenne

Kaavamuutosalueelta on Tikkurilan asemalle ja matkakeskukseen n 500m. Asemalta on yhteydet pendolinoilla, pika- ja taajamajunilla päärataa ja kehärataa pitkin eri puolille Suomea ja lentoasemalle. Tikkurilan aseman yhteydessä sijaitsevalta linja-autoasemalta on yhteydet eri puolille Vantaata ja Helsinkiin. Talvikkitietä pitkin kulkee valtakunnallinen pyörätieverkko, joka johtaa Keravalle, Tikkurilantien kautta Lahdenväylälle ja Keravanjoen eteläpuolta pitkin Helsinkiin. Kaavamuutosalue liittyy Kielotien ja Lummetien kautta muuhun katuverkkoon sekä seudulliseen ja valtakunnalliseen päätieverkkoon.

Vesihuolto

Kaava-aluetta palvelee Kielotielle vuonna 2010 uusittu vesihuoltoverkosto.

Vedenjakelu

Vesijohto DN225 kulkee Kielotien varressa. Alue kuuluu Tikkurilan painepiiriin.

Tikkurilan painepiiri saa vetensä Helsingin Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitokselta, josta vesi pumpataan Ylästön paineenkorotuspumppaamon kautta Tikkurilaan.

Alueen verkostopainetta ylläpidetään Hiekkaharjun vesitornilla, jonka ylin vedenpinnankorkeus HW = +80.00 m ja alin vedenpinnankorkeus on LW = 72.00 m. Vesitornin varastotilavuus on 6700 m³.

Jätevesiviemäröinti

Jätevesiviemäri DN500 kulkee vesijohdon yhteydessä Kielotiellä. Viemäri laskee Tikkurilan ja Viertolan halki Suutarilan jätevedenpumppaamolle. Suutarilasta vedet johtuvat lopulta Viikinmäen jätevedenpuhdistamolle.

Hulevesiviemäröinti

Hulevesiviemäri DN500 kulkee Kielotien varressa muun vesihuollon yhteydessä. Lisäksi kaava-alueen pohjoispuolella Lummetiellä on DN300 hulevesiviemäri. Alueen hulevedet laskevat Kielotien hulevesiviemärissä Tikkurilantielle ja edelleen Keravanjokeen.

Kaukolämpö

Kaukolämpöverkko ulottuu alueelle. Johdot kulkevat Vehkapolun, Unikkotien ja Kielotien katualueilla.

Sähköverkko

Vantaan Energialle kuuluvia pienjännitemaakaapeleita on Asematien ja Unikkotien varressa.

Ympäristöhäiriöt

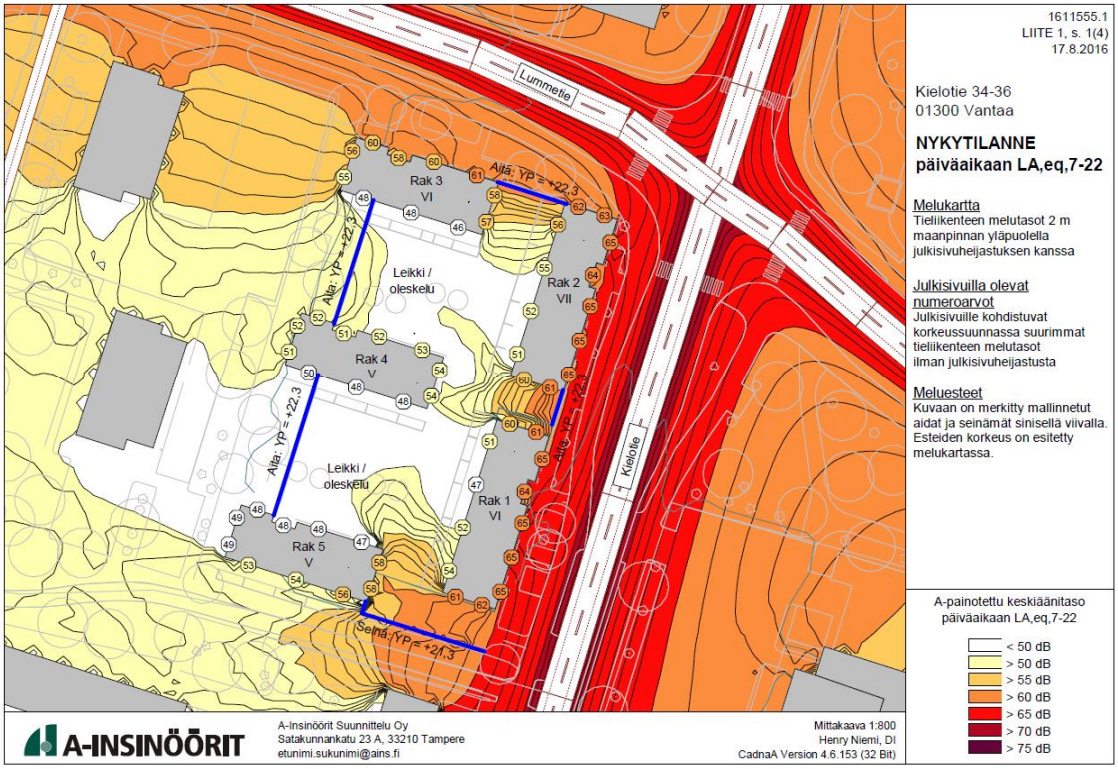
Tieliikennemelu

Valtioneuvoston päätöksellä melutason ohjearvoista (993/1992) A-painotettu keskiäänitaso LAeq saa olla asuinhuoneissa päivällä enintään 35 dB ja yöllä 30 dB. Melutaso ei saa ylittää ulkona melun A-painotetun ekvivalenttitason (LAeq) päiväohjearvoa (klo 7-22) 55 dB eikä yöohjearvoa (klo 22-7) 50 dB. Uusilla alueilla on melutason yöohjearvo kuitenkin 45 dB.

Vantaan kaupungin rakentamisohjeen mukaan äänitasoerotus èLA on oltava 30 dB tieliikennemelua vastaan asuintalossa, jonka julkisivuun kohdistuu äänitaso 55–59 dB, ja 35 dB, jos äänitaso on 60–65 dB. Mikäli tieliikenteen melutaso ylittää 65 dB, rakentamisohjeessa ei ole annettu erillistä äänitasoerotusvaatimusta.

A-insinöörien laatiman meluselvityksen mukaan äänieristävyysvaatimukset ovat seuraavat: Kielotien ja Lummetien puoleisilla julkisivuilla, jossa lasketut melutasot ovat enintään 65dB, voidaan käyttää LA =35 dB vaatimusta. Kielotien ja Lumetien läheisyydessä sijaitseville rakennusten päädyille riittää LA =30 dB vaatimus.

Kaava-alueen rakenne vähentää melun leviämisen pihalle.

Liikennemeluselvitys, päiväajan melu, A-insinöörit.

2.1.4 Maanomistus

Kaava-alueen omistaa VVO Vuokratalot Oy.

2.2 SUUNNITTELUTILANNE

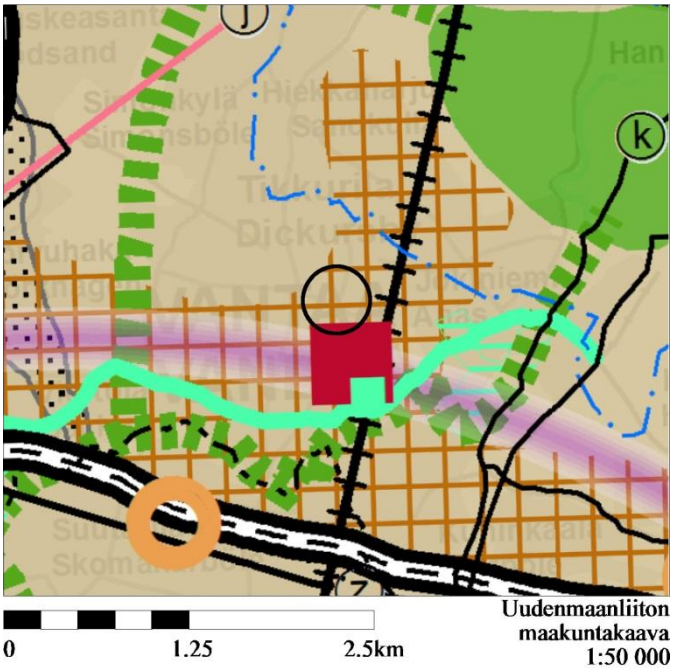
2.2.1 Kaava-aluetta koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvoston 30.10.2000 päättämien (tarkistettu 1.3.2009) valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden erityistavoitteena on, että asuin-, työpaikka- tai palvelutoimintojen alueita ei sijoiteta irralleen olevasta yhdyskuntarakenteesta. Jalankulun ja pyöräilyn verkostoja varten on varattava riittävät alueet ja edistettävä niiden jatkuvuutta, turvallisuutta ja laatua.

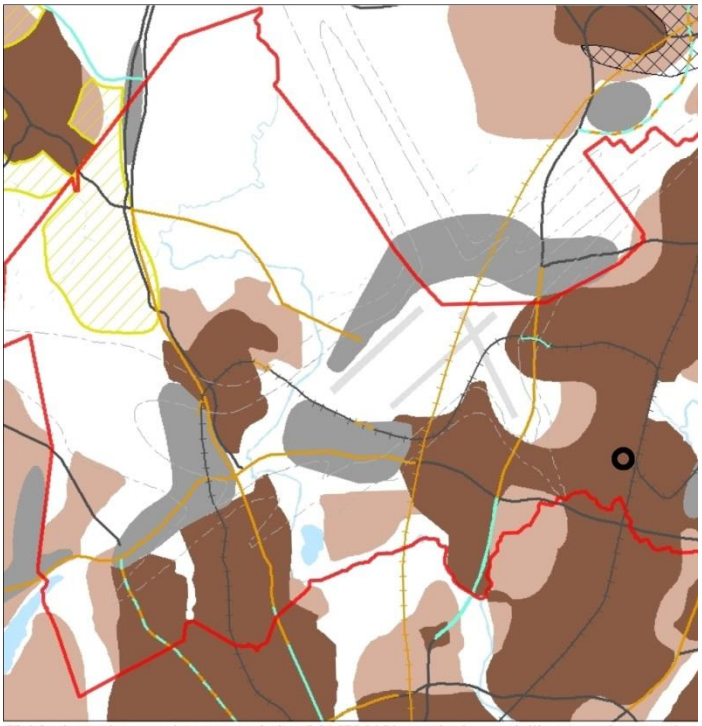
Helsingin seutua kehitetään kansainvälisesti kilpailukykyisenä valtakunnallisena pääkeskuksena luomalla edellytykset riittävälle ja monipuoliselle asunto- ja työpaikkarakentamiselle, toimivalle liikennejärjestelmälle sekä hyvälle elinympäristölle. Helsingin seudulla edistetään joukkoliikenteeseen, erityisesti raideliikenteeseen tukeutuvaa ja eheytyvää yhdyskuntarakennetta. Hanke on näiden tavoitteiden mukainen. Tavoitteiden toteutuminen on selostettu tarkemmin selostuksen kohdissa 4 ja 5.

Maakuntakaava

Maakuntakaava (YM 8.11.2006) Kaavamuutosalue on merkitty maakuntakaavaan tiivistettäväksi taajamatoimintojen alueeksi. Maakuntakaavaa täydentää 2. vaihemaakuntakaava, jonka ympäristöministeriö on vahvistanut 30.10.2014. Kaavahanke on maakuntakaavan mukainen.

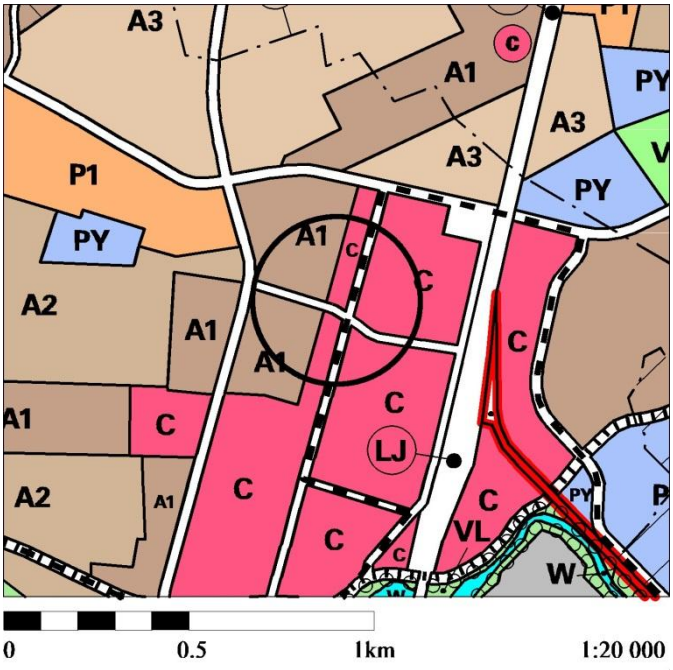
Helsingin seudun maankäyttösuunnitelma MASU 2050

Helsingin seudun maankäyttösuunnitelma MASU 2050 määrittelee seudullisen maankäytön tahtot singin seudun liikennejärjestelmälle HLJ2015 sekä Helsingin seudun asuntostrategialle. MASU 2(joka osoittaa seudun maankäytön kehittämisen vyöhykkeet. Yhteisesti sovittujen tavoitteiden muk nosta ohjataan seudun ensisijaisesti kehitettävälle vyöhykkeelle (kartan tumman ruskea vyöhyke) hyväksynyt suunnitelman 11.5.2015.

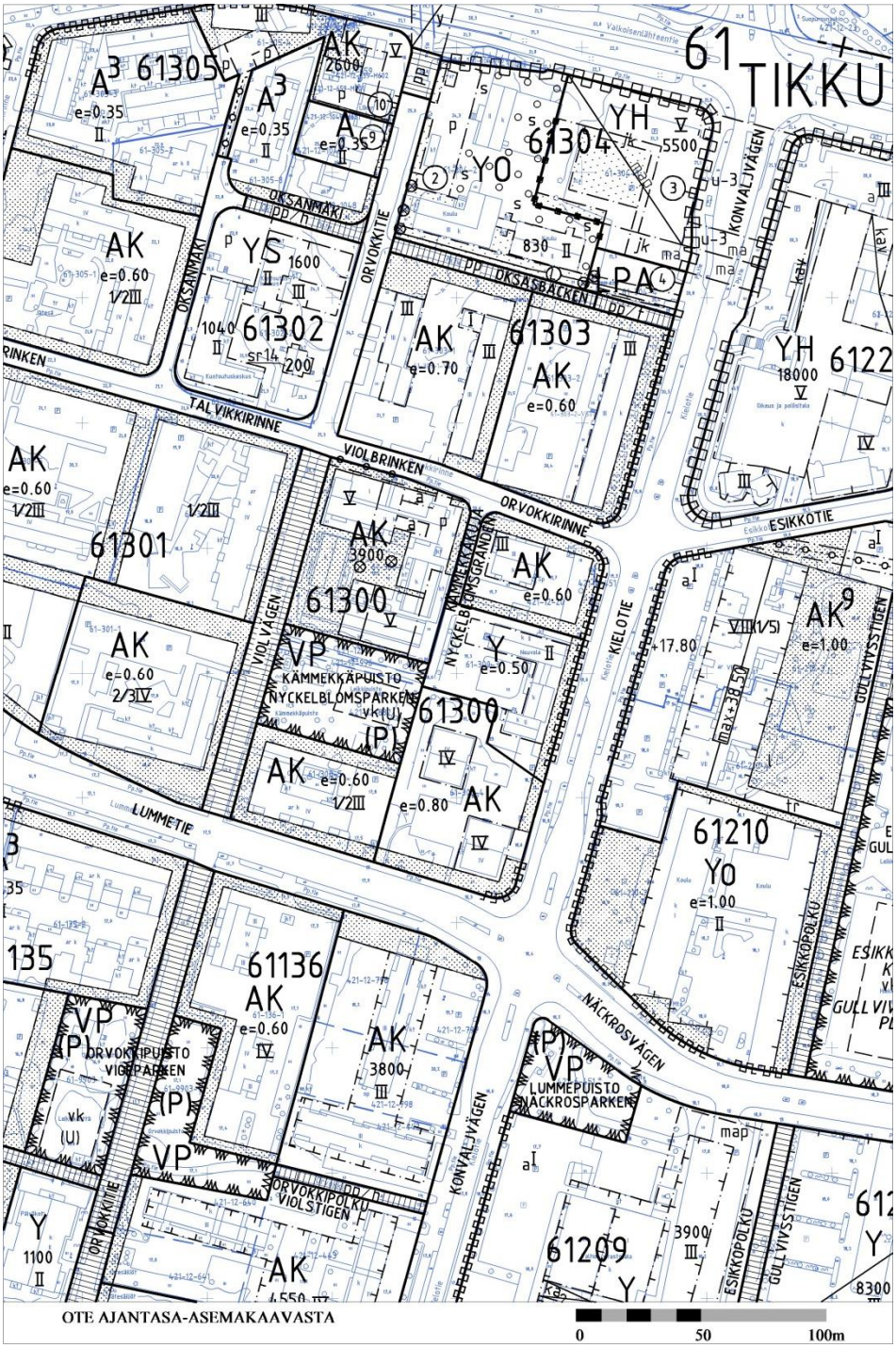
MASU 2050 määrittelee seudun tavoitteellista maankäyttöä ja toimii tausta-aineistona Helsingin seudun liikennejärjestelmälle HLJ2015 sekä Helsingin seudun asuntostrategialle. MASU 2050 on strateginen suunnitelma, joka osoittaa seudun maankäytön kehittämisen vyöhykkeet. Yhteisesti sovittujen tavoitteiden mukaisesti 80 % uudesta asuntotuotannosta ohjataan seudun ensisijaisesti kehitettävälle vyöhykkeelle (tumman ruskea vyöhyke). Vantaan kaupunginvaltuusto on hyväksynyt suunnitelman 11.5.2015.

Yleiskaava

Yleiskaava (Kv 17.12.2007) Alue on yleiskaavassa keskustatoimintojen aluetta (C) ja tehokasta asuntoaluetta (A1). Kielotien kautta on osoitettu ohjeellinen joukkoliikenteen runkoyhteys. Kaavahanke on yleiskaavan mukainen.

Asemakaava

Kaavamuutosalueella on voimassa alueen ensimmäinen asemakaava Tikkurila IV (SM 17.1.1975). Kaavamuutosalue on voimassa olevassa asemakaavassa asuinkerrostalojen korttelialue (AK). Suurin sallittu kerroskorkeus kaavamuutosalueella on voimassa olevassa asemakaavassa kolme (III). Rakennusoikeutta on 3800 kerrosneliömetriä.

Muut päätökset ja suunnitelmat

Tikkurilan keskustan kaavarunko (19.1.2015). Kaava-alue on kaavarungossa A1-aluetta, eli tehokasta asuinaluetta, ensisijaisesti kerrostaloille.

3. ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

3.1 SUUNNITTELUN KÄYNNISTÄMINEN, SITÄ KOSKEVAT PÄÄTÖKSET JA VIREILLETULO

VVOn jättämä kaavamuutoshakemus on kirjattu saapuneeksi 28.12.2015. Kaavamuutos sai työohjelmassa numeron 002299 ja kaavoitus tuli vireille 14.3.2016.

3.2 OSALLISTUMINEN JA YHTEISTYÖ

3.3.1 Osalliset

- alueen maanomistajat
- naapurit (viereisten alueiden omistajat ja vuokralaiset)
- asukkaat, yritykset ja työntekijät, asukas- ym. yhdistykset
- ne, jotka katsovat olevansa osallisia
- kaupungin asiantuntijaviranomaiset: maankäyttötoimi (yrityspalvelut, rakennusvalvonta, ympäristökeskus, tekninen toimiala), Keski-Uudenmaan pelastuslaitos, kaupunginmuseo
- muut viranomaiset ja yhteisöt: Uudenmaan liitto, HSL, Museovirasto, HSY, Uudenmaan ELY-keskus, Vantaan Energia Oy, Elisa Oyj ja HSL.

3.3.2 Osallistuminen ja vuorovaikutus

Asemakaavamuutoksen alkamisesta on tiedotettu Vantaan kaupungin verkkosivuilla, Vantaan asukaslehdessä/ Vantaan Sanomissa sekä kirjeitse (MRL 62§) maanomistajille, naapureille ja viranomaisille.

Kaavasta saatiin 17 kirjallista ja suullista mielipidettä. Mielipiteissä nousi esiin seuraavat teemat:

- Kadunvarsitalot ovat hyvä ratkaisu – hyvä saada kivijalkaan liiketiloja Kielotielle.
- Pihan puolen rakenne tulisi saada avoimemmaksi - naapureiden näkymät estyvät.
- Kerroskorkeuksia tulisi laskea.
- Kansipihan sulkeutuneisuus naapureita kohtaan epäilyttää.
- Uudisrakennukset eivät istu tyyliltään ympäristöönsä. Julkisivuväreihin ja -jäsentelyihin ja kattomuotoihin tulisi hakea esimerkkiä ympäröivistä asuinkerrostaloista.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa kuultu alue käsitti myös Lummetien pohjoispuoliset korttelit 61300 (osittain) ja 61303. Kaava-aluetta pienennettiin tämän jälkeen käsittämään vain VVO:n omistamat tontit Lummetien eteläpuolella. Jako tehtiin, koska pohjoisemmille osille ryhdyttiin tekemään rakennushistoriallista selvitystä, eikä nähty tarpeelliseksi viivyttää uudisrakentamiseen johtavaa kaavaa selvityksen laatimisen ajan.

Nähtäville asettaminen ja lausuntojen pyytäminen

Kaavaehdotus oli nähtävillä MRA 27 §:n mukaisesti 1.2.-2.3.2017. Kaavasta jätettiin yksi muistutus. Lausunnot pyydettiin Vantaan kaupunginmuseolta, Vantaan energialta ja HSY:ltä.

Vantaan kaupunginmuseolla ei ole lausunnossaan huomautettavaa kaavasta.

HSY toteaa lausunnossaan, että vesihuollon esisuunnitelman esitystapaa on täydennettävä johtojen rakennusvuosilla.

Vantaan Energia Sähköverkot Oy haluaa, että asemakaavan muutosehdotuksessa huomioidaan maakaapeleiden sijainti. Lisäksi Vantaan Energia toteaa että alueelle tarvitaan kiinteistömuuntamotila. Muuntamotilan toivottu sijainti on esitetty kuvalla.

As. Oy Lumpeenkukka, Lummetie 8 asukkaat toteaa muistutuksessaan, että kaavamuutoksessa on otettava huomioon naapurien asuintalojen kerroskorkeus 3-4, jotta asukkaiden viihtyvyys säilyisi. Muistuttaja on toimittanut omia rakennemalliehdotuksia kaava-alueelle, joissa Lummetie 8 taloa lähin rakennus on 3-kerroksinen ja osoitteesta Lummetie 8 säilyy näkyvyys Kielotielle.

Lausunnot ja muistutus on otettu huomioon vastineissa ja tarkistusesityksissä. Niiden perusteella on tarkennettu selostusta ja lisätty pysäköintikannen ulkoseinää koskeva määräys. Muutokset eivät ole oleellisia, eikä uusi nähtävilläolo ole tarpeen.

3.4. ASEMAKAAVAN TAVOITTEET

3.4.1 Lähtökohta-aineiston antamat tavoitteet

Kunnan asettamat tavoitteet

Vantaan valtuustokauden 2013-2017 strategia (Kv 17.6.2013/15.6.2015):

Strateginen painopiste on kaupunkirakenteen eheyttämisessä ja keskustojen tiivistämisessä joukkoliikenteen runkolinjojen varsille. Kestävä kehitys on hyvien elinmahdollisuuksien turvaamista nykyisille ja tuleville sukupolville. Ratkaisuissa ja päätöksenteossa huomioidaan ekologiset näkökulmat ja oikeudenmukaisuus sekä pidetään talous tasapainossa.

MAL-tavoitteet:
Rakentaminen sijoittuu alueelle, joka on osoitettu seudun ensisijaisesti kehitettäväksi vyöhykkeeksi 2016-2050.

Maapoliittiset linjaukset koskien kaavoitusta, maanhankintaa ja maanluovutusta (Kv 22.9.2014)

Asuntotuotantoa varten asemakaavavarantoa lisätään niin, että se vastaa viiden vuoden rakentamisen tarvetta.
Kaavoituksen tavoitteena on kohtuuhintainen, laadukas ja toteuttamiskelpoinen asuntotuotanto.
Kaavoituksella turvataan rakennettujen alueiden kehittäminen sekä uusien alueiden vetovoima ja laatutaso.
Täydennysrakentamista edistetään aktiivisesti erityisesti ratojen varsille.

Vantaan arkkitehtuuriohjelma 2015 (Kv 11.5.2015):
- Luomme Vantaalle kerroksellisen, tiiviin ja läheisen kaupunkikuvan.
- Kannustamme hyvään ja kohtuuhintaiseen arkkitehtuuriin, kestävään rakentamiseen sekä uusien energiamuotojen käyttöön.

3.4.2 Muut tavoitteet

Kaupunkisuunnittelun tavoitteena on kaava-alue joka kaupunkikuvallisesti sopeutuu ympäristöön, parantaen ympäristön laatua nykyisestä. Kaava-aluetta koskevat tavoitteet voi tiivistää seuraaviin teemoihin:

-Katutason elävöittäminen liiketiloin ja yhtenäistäminen materiaalivalinnoin

-Kaupunkimainen katutila Kielotiellä ja Kielotien/Lummetien kulmassa

-Korkeatasoiset julkisivumateriaalit

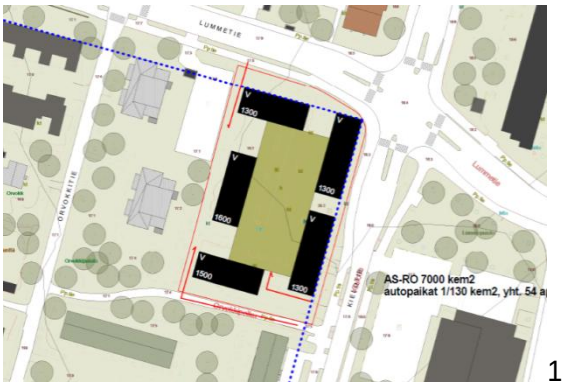
-Orvokkipolun vehreyden ja luonteen säilyttäminen

-Lummetien vehreyden jatkuminen kaava-alueelle

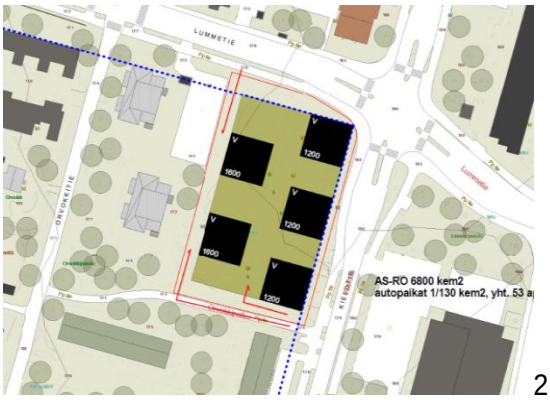
-Naapurirakennusten huomioiminen ja korttelin sisä-alueiden avoimuus

-Viihtyisä piha-alue

3.5 ASEMAKAAVARATKAISUN VAIHTOEHDOT

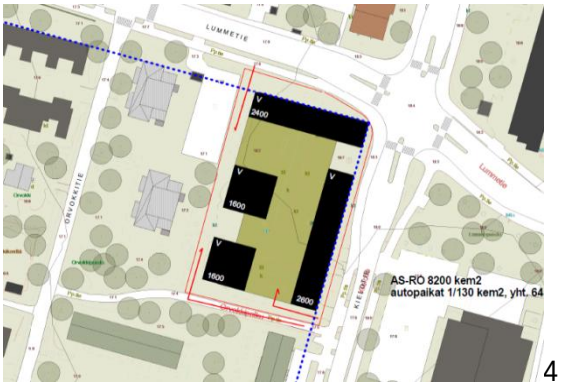
1

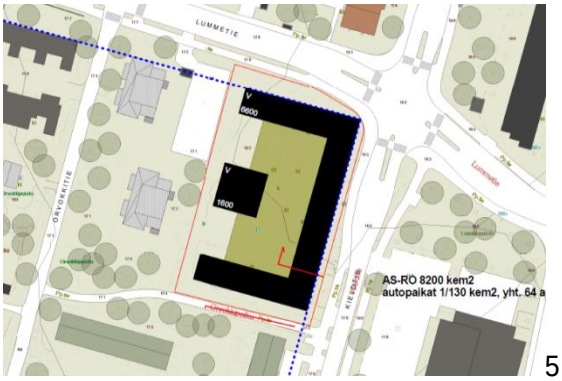
2

3

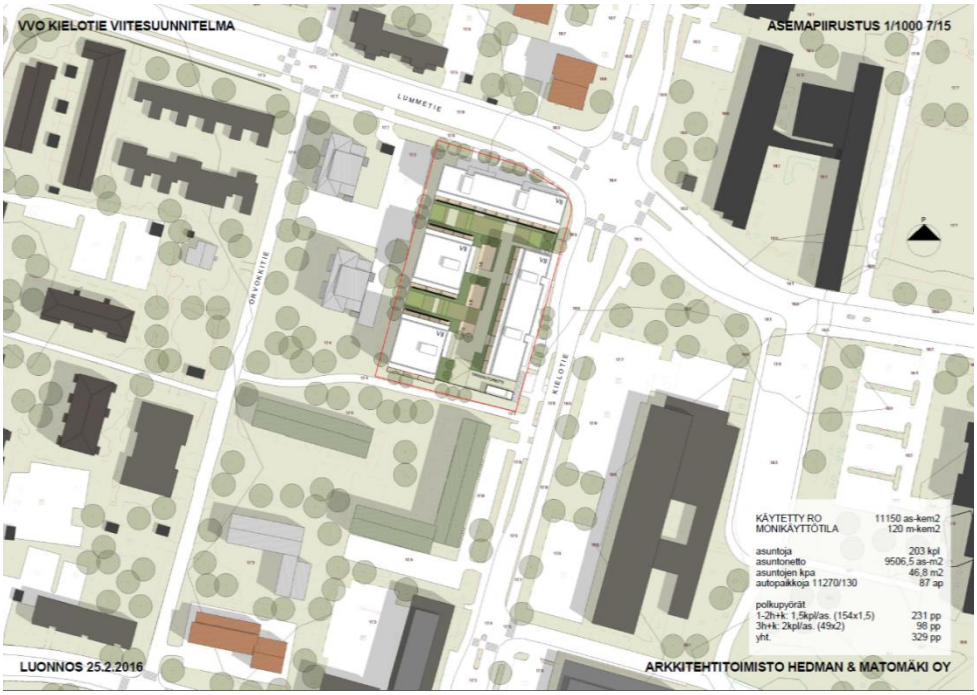

4

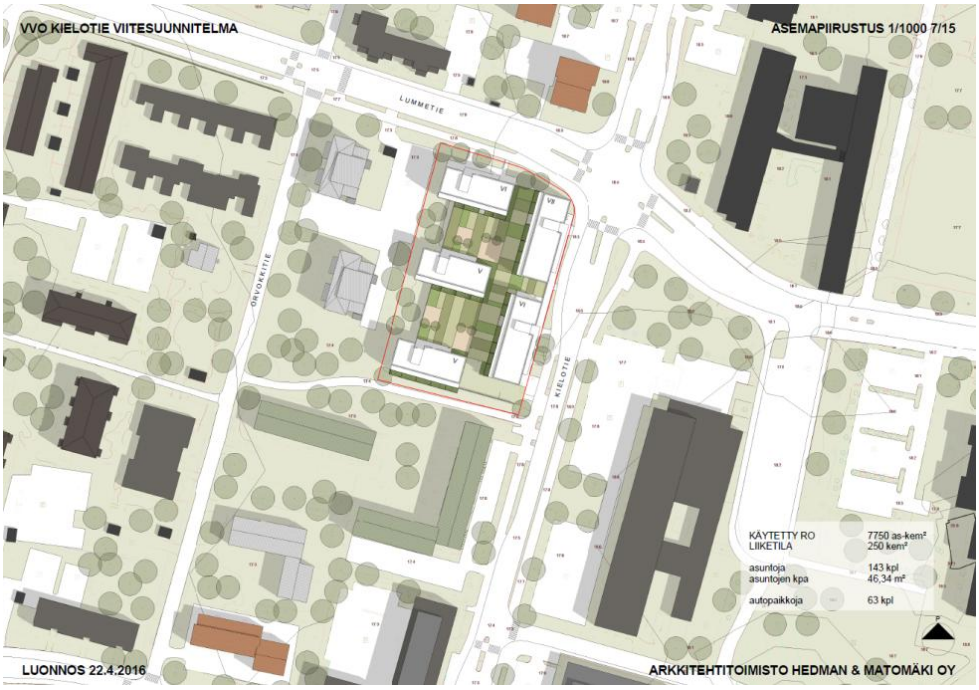

5

Suunnittelutyön aluksi alueelle laadittiin viisi erilaista rakennemallia. Alueen tulevaa rakennetta arvioitaessa, pidettiin tärkeänä että julkisivut Kielotielle ja Lummetielle olisi umpinaiset ja kaupunkimaiset. Korttelin sisäosaan sen sijaan sopii väljempi rakenne, joka onkin Tikkurilalle ominaista. Rakennemalleista jatkokehittelyyn otettiin mallit 1 ja 4.

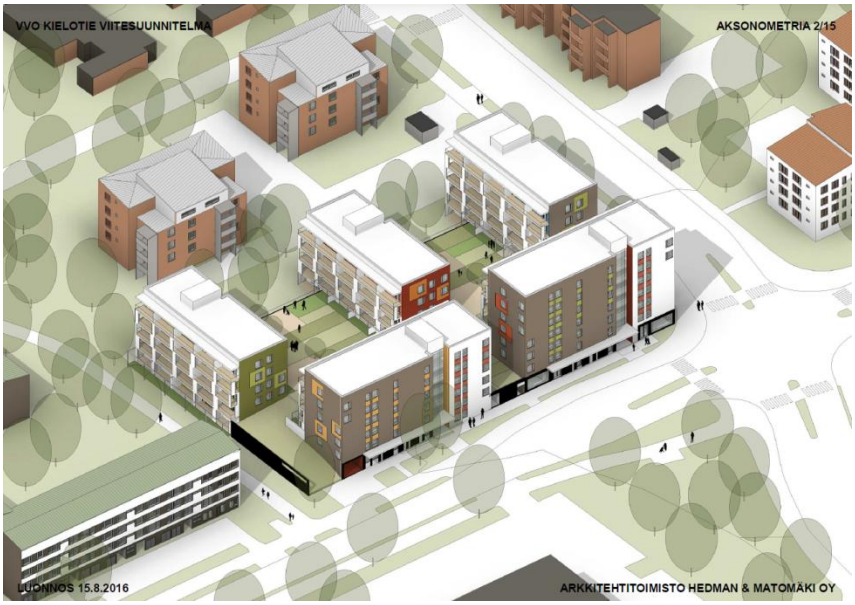

Rakennemallin 4 jatkokehitelty versio oli nähtävillä OAS:issa. Huomattiin, että paksut pistetalot varjostivat piha-aluetta liikaa. Lisäksi pistetalot tulivat liian lähelle naapurirakennuksia. Suunnitelmaa päätettiin muokata näiltä osin.

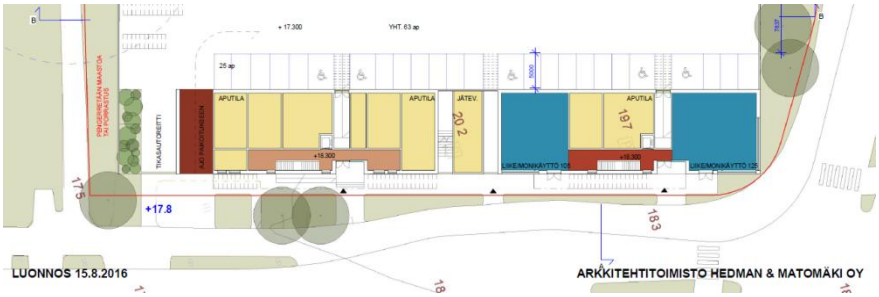
Korttelin sisäisiä rakennuksia muutettiin itä-länsi -suuntaisiksi lamelleiksi. Suunnitelmaan tuli enemmän tilaa pihalle ja naapuritalo sai väljemmän tilan eteensä. Suunnitelmassa on kansipihan päällä kahdessa rakennuksessa 4 kerrosta, Kielo- ja Lummeteiden varsilla yksi kerros enemmän ja , Kielo- ja Lummetien kulmarakennuksessa kadulle päin 7 kerrosta.

3.5.1 Asemakaavaratkaisun valinta ja perusteet

Vaihtoehtojen vertailun ja naapureilta saadun palautteen pohjalta päädyttiin ratkaisuun, jossa pihan sisäosissa on lamellirakennukset, jotka mahdollisimman vähän haittaavat naapurin näkymiä ja jättävät pihan mahdollisimman avaraksi.

Rakennusten väreihin tutkittiin useampaa vaihtoehtoa. Lopulta päädyttiin ratkaisuun, jossa rakennukset pihalle päin ovat värikkäämpiä, siten että jokaisella rakennuksilla on oma värinsä. Värit vat kuitenkin lämpimiä ja murrettuja, ei räikeitä. Kadulle päin värimaailma on hillitympi, julkisivut ovat lämpimän ruskeita valkoisin tehostein.

Liiketilat Kielotien varrella esitetty sinisellä. Arkkitehtitoimisto Hedman&Matomäki Oy.

Kieliotien varrelle, sekä Kielo ja Lummetien kulmaan on suunniteltu liiketiloja, elävöittämään katutasoa.

4. ASEMAKAAVAN KUVAUS

4.1 KAAVAN RAKENNE

Asemakaavan käyttötarkoitus, asuinkerrostalojen korttelialue, säilyy ennallaan. Alueelle rakennetaan viisi kerrostaloa, joista kaksi rajaa katutilaa Kielotietä ja Lummetietä vasten. Pysäköinti tulee sijaitsemaan korttelin keskellä pihakannen alla. Kaavan länsireunassa on osa maantasoista pihaa. Kielotien varteen tulee 250 k-m2 liiketiloja.

4.1.1 Mitoitus

Asuinkerrostalojen korttelialue, AK 0,63 hehtaarin alue. Rakennusoikeus on 8 000 k-m2, josta asumista 7 750 k-m2 ja liiketiloja 250 k-m2. Tehokkuusluku e=1,25.

autopaikkoja: 1 ap/130 asuntokerrosm^2
1 ap/ 50 k-m^2 myymälä- ja palvelutilat
pyöräpaikkoja tulee olla 1 kpl/ asuinhuone.

Suunnitelmassa on 143 asuntoa ja asuntojen keskipinta-ala on 46 m2.

Katualue, yhteensä 0,002 hehtaarin alue

4.2 YMPÄRISTÖN LAATUA KOSKEVIEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Kaavan mukaiset uudet asuinrakennukset noudattavat ympäröivän kaupunkirakenteen mittakaavaa. Rakennusten arkkitehtuurista on annettu laatua ja julkisivumateriaaleja koskevia määräyksiä. Viherrakentamisesta ja hulevesien käsittelystä on annettu määräykset. Maantasokerroksen käsittely on huomioitu koko kaava-alueella. Maantasokerros avautuu terassein pihalle ja kansipihalle, sekä saunoin korttelin länsipuolelle. Kielotien suuntaan maantasokerros avautuu liiketiloin jalankulkijoiden suuntaan.

4.3 ALUEVARAUKSET

Alue on kokonaan kerrostaloaluetta.

4.3.1 Korttelialueet

AK, asuinkerrostalojen korttelialueet

Korttelialueelle on osoitettu viisi kerrostaloa, joista kolme rajaa katutilaa Kielotielle ja Lummetielle ja kaksi sijaitsevat korttelin keskellä. Rakennukset ovat katujen varsilla kuusi-seitsemän kerrosta, ja pihalla viisi kerrosta (neljä kerrosta pihakannen päällä). Rakennusoikeus on yhteensä 7750 k-m2 ja lisäksi 250 k-m2 liiketilaa.

Autopaikat sijaitsevat pihakannen alla, joka kattaa suurimman osan korttelialueesta. Ajo pysäköintitasolle ja huoltoajo pihakannelle ohjautuu Kielotien puolelta.

Suunnitelman eteläisimmän rakennuksen maantasokerros aukeaa terassein polulle. Pihan puolella alimman kerroksen rakennukset avautuvat terassein. Suunnitelman länsipuolella, talon päädyt avautuvat saunoin ja vilvoitteluterassein pihalle.

Se osa pihasta, joka ei ole kantta, on osoitettu istutettavaksi alueeksi. Lummetien varteen on osoitettu istutettava pensasaita. Tällä pyritään ylläpitämään Lummetien vehreää ilmettä.

Kielotien ja Lummetien kulma on osoitettu laatoitettavaksi. Tavoitteena on kaupunkimainen paikka kulmassa johon sijoittuu myös liiketilaa. Liiketila avautuu ikkunoin sekä Kielotien että Lummetien suuntaan kulman yli.

Kielotien ja Lummetien kulmassa on paljon erilaisia johtoja, joista osa sijaitsevat aivan suunnitellun rakennuksen kulmassa. Tästä johtuen rakennuksen kulmaa viistetään maantasokerroksessa 2,5m, jotta johdoille jää riittävä varotila.

Katualueet

Kaavan myötä katualuetta levennetään Kielotien ja Lummetien kulmassa puoli metriä. Katualueen muutos vastaa rakennetun jalkakäytävän olemassa olevaa tilannetta.

Kielotien varrella bussipysäkin katosta siirretään neljä metriä etelään. Bussipysäkki sijaitsee osittain katualueella ja osittain tontin puolella.

Bussipysäkin katoksen uusi paikka vaaleanpunaisena.

4.4 KAAVAN VAIKUTUKSET

Hankkeen MRA 1 §:n mukaisia vaikutuksia on tarkasteltu kaavaa laadittaessa. Arvioinnissa on myös tarkasteltu valtakunnallisten alueiden käyttötavoitteiden (VAT) toteutumista.

Hanke sijoittuu jo rakennetulle alueelle ja on yhdyskuntarakennetta tiivistävä ja täydentävä. Se sijoittuu hyvien joukkoliikenneyhteyksien varteen. Hanketta voidaan pitää kestävän kaupunkirakentamisen tavoitteiden mukaisena. Kokonaisratkaisu on taloudellisesti toteutettavissa.

4.4.1 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön

Väestön rakenne ja kehitys

Kaavamuutos täydentää Tikkurilan keskustaa, mikä toteuttaa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden henkeä. Uusia asuntoja tulee noin 140 kappaletta.

Yhdyskuntarakenne

Alue sijoittuu Tikkurilan keskustan pohjoisosaan. Ratkaisu edistää alueen täydennysrakentamista ja luo tiivistä ja tehokasta, kaupunkirakennetta.

Bussipysäkit sijoittuvat aivan uuden rakentamisen viereen Kielotielle.

Kaupunkikuva

Asemakaavan muutoksella matalat kerrostalot korvautuvat korkeammalla kerrostalorakentamisella. Uusi rakentaminen rajaa katualueita kaupunkimaisella tavalla. Alue muuttuu kaupunkimaisemmaksi, kun riittävän korkeat rakennukset saadaan rajaamaan Kielotien leveää katutilaa. Kadunvarsien julkisivut on pääosin oltava rapattuja tai paikallaan muurattuja. Katujulkisivujen tulee olla värimaailmaltaan murrettuja ja värikylläisiä. Kielotien katutasoon, sekä Kielotien ja Lummetien kulmaan tulee liiketilaa ja Lummetien varteen tulee istuttaa pensasaita.

Arkkitehdin näkemys katutason liiketiloista, Arkkitehtitoimisto Hedman&Matomäki Oy.

Asuminen

Kaava-alueelle tulee 5 kerrostaloa ja n 140 kerrostaloasuntoa. Valmistuvat asunnot helpottavat osaltaan pääkaupunkiseudun asuntopulaa. Hanke noudattaa valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita lisäämällä asuntotuotantoa ja monipuolistamalla asuntokantaa hyvien raideliikenneyhteyksien varrella.

Palvelut ja työpaikat

Kaavaan sisältyy 250 k-m2 liiketiloja, jotka tuovat alueelle muutaman työpaikan. Asukkaiden lisäys vaikuttaa positiivisesti koko Tikkurilan palveluiden säilymiseen ja monipuolistumiseen. Asukasluvun kasvu lisää päiväkotipaikkojen ja koulupaikkojen tarvetta. Tikkurilan ja Aviapoliksen työpaikat ja palvelut ovat hyvien joukkoliikenneyhteyksien tai pyörämatkan päässä, joten hanketta voidaan pitää VAT:n mukaisena.

Taloudelliset vaikutukset

Keskusta-alueen tiivistäminen ja uudet asunnot kasvattavat alueen työvoimatarjontaa ja niiden rakentaminen lisää osaltaan pääkaupunkiseudun taloudellista toimeliaisuutta. Kaavamuutos täydentää Tikkurilan keskustaa, mikä toteuttaa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden henkeä. Kaavamuutos sijoittuu keskusta-alueelle, jossa uutta kunnallistekniikan rakentamista ei tarvita.

VVO osallistuu yhdyskuntarakentamisen kustannuksiin maankäyttösopimuksella, jonka arvo on noin 800 000 euroa.

Kaavamuutos mahdollistaa noin 140 uuden asunnon rakentamisen, mikä lisää kaupungin verotuloja kunnallisveron ja kiinteistöveron muodossa sekä hyödyntää olemassa olevaa kunnallistekniikkaa.

Hanke on kaupungille taloudellisesti kannattava.

Sosiaalinen ympäristö

Alueelle tulevista rakennuksista 4 on vuokrataloja ja yksi omistustalo. Vuokratalot tarjoavat kohtuuhintaista asumista Tikkurilan keskustan alueella. Uusi rakentaminen tarjoaa mahdollisuuden esteettömään ja huolettomaan kerrostaloasumiseen. Tavoitteena on ehjä sosiaalinen aluekokonaisuus. Hanke on VAT:n mukainen.

Virkistys

Kaava-alueella ei ole virkistysaluetta. Hanke uusine asukkaineen lisää virkistysalueiden käyttöä.

Liikenne

Kaavamuutosalueelta on Tikkurilan asemalle ja matkakeskukseen n 500m. Kaava-alueen tulevat asukkaat käyttävät suurella todennäköisyydellä joukkoliikennettä. Ratkaisu lisää alueen joukkoliikenteen matkustajamääriä ja parantaa joukkoliikennepalvelujen kannattavuutta. Myös henkilöautoliikenne lisääntyy hieman.

Vesihuolto

Kaavalla ei ole vaikutusta olemassa olevaan vesihuoltoverkostoon.

Kaava-alueella muodostuvia hulevesiä tulee viivyttää/imeyttää tontilla ennen niiden johtamista hulevesiviemäriin. Tontille tulee laatia erillinen hulevesisuunnitelma.

Ympäristöhäiriöt

Alueella mitoittavana melulähteenä on tieliikennemelu, mikä huomioidaan asuinhuoneiden ulkokuoren ääneneristysvaatimuksena 30-35 dBA. Alueelle rakennettavat parvekkeet on lasitettava.

4.4.2 Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön

Uudisrakentaminen sijoittuu jo rakennetuille alueille, eikä sillä ole vaikutusta alueen luontoarvoihin. Hanke hyödyntää pitkälti olemassa olevaa yhdyskuntatekniikkaa. Hanke ei vaaranna VAT:n luonnonvaroja koskevia tavoitteita.

Vesistöt ja vesitalous

Alueelle on laadittu hulevesiselvitys. Kaavamuutos ei heikennä hulevesien luonnonmukaista hallintaa verrattuna nykytilanteeseen, sillä alue on jo nyt suurimmaksi osaksi asfalttipäällysteistä. Pihakannen päälle tehdään maastonmuotoiluin kasvullista ja imeyttävää maakerrosta, jolloin hulevesiä on mahdollista viivyttää alueella. Maanvaraiselle pihan osalle on annettu kaavamääräys ”istutettava alueen osa ja hulevesien viivytys”.

4.4.3 Vaikutukset ilmastonmuutoksen kannalta

Rakentamisen vaikutukset ilmastonmuutokseen ovat vähäiset. Rakentaminen lisää aina kasvihuonekaasupäästöjä, samoin rakennusten käyttö mm. lämmityksen ja liikenteen kautta. Toisaalta nyt rakennettava keskustakortteli tiivistää olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta. Se rakentuu olemassa olevaan vesihuolto ja kaukolämpöverkkoon. Se tukeutuu ja tukee laadukkaita joukkoliikennepalveluja ja raideliikennettä.

4.5 YMPÄRISTÖN HÄIRIÖTEKIJÄT

Tieliikenteen melu on käsitelty kohdassa 2.1.3. Ympäristöhäiriöiden vähentäminen on VAT:n mukaisesti otettu huomioon.

5. ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

Kaavamuutokseen liittyy toteuttamissopimus.

6. KAAVATYÖHÖN OSALLISTUNEET

VVO-Yhtymä Oyj:	Jyrki Hahkala	
Arkkitehtitoimisto		
Hedman & Matomäki Oy:	Mari Matomäki	
Vantaan kaupunki:		
Kaupunkisuunnittelu:	Asta Tirkkonen	alue-arkkitehti
	Carina Ölander	asemakaavasuunnittelija
	Minna Koskinen	asemakaavasuunnittelija
	Kaija Topra	suunnitteluavustaja
	Anna-Liisa Vanhala	kaavoitusteknikko
	Mikko Järvi	kaavoitusinsinööri
Kuntatekniikan keskus :	Antti Auvinen	vesihuollon suunnittelu
	Harri Keinänen	vesihuollon suunnittelu
	Jarmo Pajunen	liikenneinsinööri
	Samuli Haveri	liikenneinsinööri
Rakennusvalvonta:	Päivi Teerikangas	lupa-arkkitehti
	Matti Kärki	lupa-arkkitehti
Ympäristökeskus:	Krister Höglund	ympäristöinsinööri
Yrityspalvelut	Armi Vähä-Piikkiö	tonttipäällikkö

VANTAAN KAUPUNKI Kaupunkisuunnittelu/Asemakaavoitus

Vantaalla, 19. päivänä huhtikuuta 2017.

Carina Ölander
asemakaavasuunnittelija

Asta Tirkkonen
aluearkkitehti

Minna Koskinen
asemakaavasuunnittelija

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	092 Vantaa **Täyttämispvm**		28.09.2016
Kaavan nimi	002299 Hiekkaharju 60 kaupunginosa		
Hyväksymispvm	**Ehdotuspvm**		
Hyväksyjä	**Vireilletulosta ilm. pvm**		14.03.2016
Hyväksymispykälä	**Kunnan kaavatunnus**		092002299
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	0,6395	**Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]**	0,6395
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		**Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]**	

Ranta-asemakaava

Rantaviivan pituus [km]

Rakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**
Lomarakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**

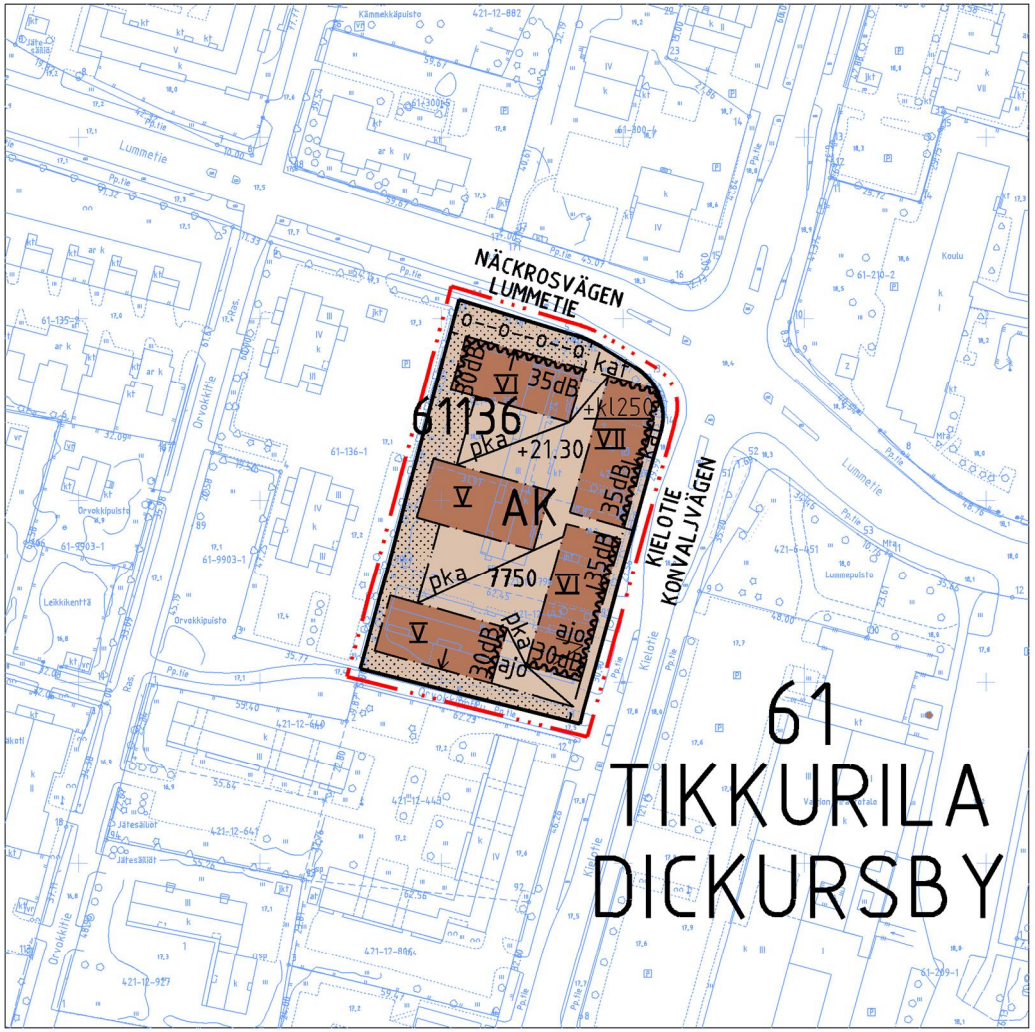
Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**0,6395**	**100,0**	**8000**	**1,25**	**0,0000**	**4200**
A yhteensä	0,6378	99,7	8000	1,25	-0,0017	4200
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä	0,0017	0,3	0		0,0017	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä					

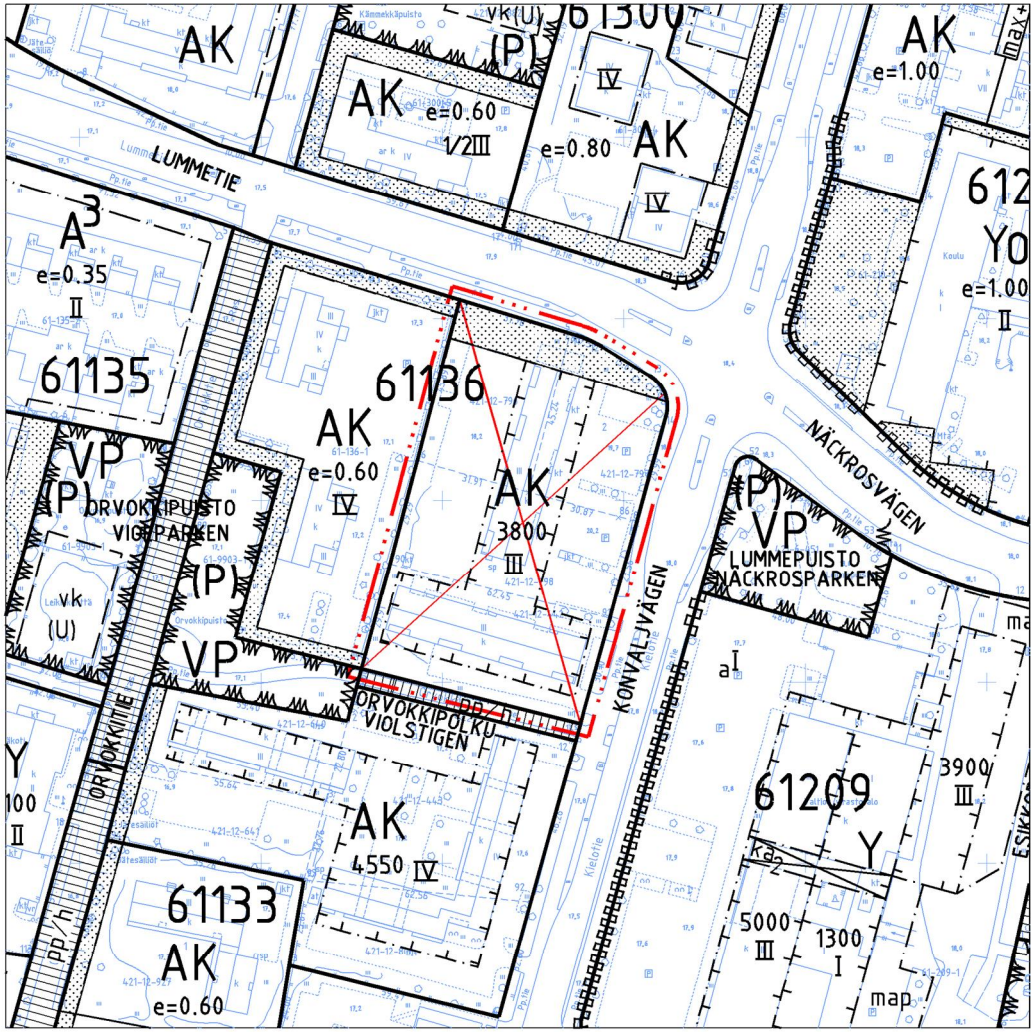
Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m²]	[lkm +/-]	[k-m² +/-]
Yhteensä				

Alamerkinnät

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**0,6395**	**100,0**	**8000**	**1,25**	**0,0000**	**4200**
A yhteensä	0,6378	99,7	8000	1,25	-0,0017	4200
AK	0,6378	100,0	8000	1,25	-0,0017	4200
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä						
R yhteensä						
L yhteensä	0,0017	0,3	0		0,0017	0
Kadut	0,0017	100,0	0		0,0017	0
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

ASEMAKAAVAN MUUTOSEHDOTUS

POISTETTAVAT MERKINNÄT

0 50 100m

Kaava-alueen numero Planområdets nummer	Päiväys Datum	Pohjakarttalehtien numerot 1 / 3 Baskartbladens nummer
002299	19.4.2017	686502, 687502

Vantaan kaupunki
Kaupunginosa 61

TIKKURILA

Asemakaavan muutos
Osa korttelia 61136 sekä katualuetta.
(Osa kumoutuvan asemakaavan korttelia 61136)

1:2000

Vanda stad
Stadsdel 61

DICKURSBY

Ändring av detaljplanen
Del av kvarteret 61136 samt gatuområde.
(Del av kvarteret 61136 i den plan som upphävs.)

1:2000

ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:

— · · · — 3 m kaava - alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.

AK Asuinkerrostalojen korttelialue.

Yleistä
Korttelialueesta tulee rakentaa kaupunkikuvallisesti laadukas kokonaisuus, joka luo visuaalisesti monimuotoista kävely-ympäristöä.

Kielotien varteen, maantasokerrokseen tulee rakentaa liiketiloja vähintään 250 k-m².

Liiketilojen tulee soveltua ravintolakäyttöön, mikä tulee ottaa huomioon IV-suunnittelun yhteydessä.

Liiketiloja voidaan väliaikaisesti käyttää myös asukkaiden yhteisinä tiloina.

Asumista palvelevat yhteistilat, tekniset tilat, pysäköintilaitokset, ajoluiskat sekä porrashuoneiden 15 k-m²/porrastaso ylittävän osan saa rakentaa asemakaavassa osoitetun kerrosalan lisäksi. Nämä tilat eivät mitoita autopaikkoja.

Rakennuksiin saa sijoittaa sellaista toimisto- ja työtilaa, joka ei häiritse asumista.

Porrashuoneiden tulee olla luonnonvaloisia.

Väestönsuojatilat saa sijoittaa tonttijaon estämättä.

Melu
Asuinhuoneiden ulkokuoren ääneneristävyyden ΔL on oltava tie- ja lentoliikennemelua vastaan vähintään 28 dB ellei karttamerkinnöin muuta osoiteta.

Rakennukset
Rakennusten ja rakenteiden tulee olla arkkitehtuuriltaan ja materiaaleiltaan korkealuokkaisia.

Kielotien ja Lummetien risteyksessä, rakennuksen kulmaa tulee maantasokerroksessa viistää vähintään 2,5 m.

Pääasiallisia julkisivumateriaaleja ovat muurattu tiili ja rappaus. Puuta ja lasia saa käyttää.

Sandwich- elementtirakennetta saa käyttää vain parvekkeiden taustaseinissä.

Katutason julkisivun tulee olla vaihteleva ja runsaasti aukotettu. Maantasokerroksen julkisivun tulee kadun puolella olla pääosin luonnonkivipintainen.

Kielotien ja Lummetien kulmassa sijaisevan rakennuksen maantasokerroksen vähimmäiskorkeus tulee olla noin 4 metriä.

Kielotien ja Lummetien kulman aukoituksen tulee jatkua kulman yli. Liiketilojen julkisivut on käsiteltävä arkkitehtonisesti ja kaupunkikuvallisesti näyteikkunajulkisivuina. Näyteikkunapinnat on säilytettävä läpinäkyvinä eikä niitä saa peittää.

Katujulkisivujen tulee olla värimaailmaltaan murrettuja ja värikylläisiä. Valkoisen värin käyttö on osittain sallittu.

Lamellikohtaisesti tulee pyrkiä pääosin yksi- tai kaksivärisyyteen ja -aineisuuteen. Julkisivujen tehosteiden, kuten väri- ja materiaalivaihteluiden tulee olla maltillisia ja tukea yhtenäisen kaupunkikuvan muodostumista

Kadunpuoleisissa julkisivuissa ei saa olla näkyvissä elementtisaumoja.

DETALJPLANEBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:

Linje 3 m utanför planområdets gräns.

Kvartersområde för flervåningshus.

Allmänt
Kvartersområdet ska byggas så att det med avseende på stadsbilden utgör en högklassig helhet som bildar en visuellt mångfacetterad promenadmiljö.

Invid Konvaljvägen ska minst 250 m²-vy affärslokaler byggas i markplansvåningen.

Affärslokalerna ska vara lämpade för restaurangbruk, vilket ska beaktas i planeringen av ventilation.

Affärslokalerna kan också tillfälligt användas som gemensamma utrymmen för invånarna.

Gemensamma utrymmen som betjänar boendet, tekniska utrymmen, parkeringsanläggningar, körramper samt den del av trapphusen som överskrider 15 m²-vy/trappavsats får byggas utöver den våningsyta som anges i detaljplanen. Dessa utrymmen räknas inte med i dimensioneringen av bilplatser.

I byggnaderna får sådana kontors- och arbetslokaler placeras som inte stör boendet.

Trapphusen ska ha dagsljusintag.

Skyddsrummen får placeras oberoende av tomtindelningen.

Buller
Ljudisoleringen mot väg- och flygtrafikbuller ΔL ska vara minst 28 dB i bostadsrummens ytterskikt om inget annat anges genom markeringar på kartan.

Byggnader
Byggnaderna och konstruktionerna ska vara högklassiga till sin arkitektur och till sina material.

I korsningen av Konvaljvägen och Näckrosvägen ska byggnadens hörn i markplanet avfasas åtminstone 2,5 m.

De huvudsakliga fasadmaterialen är murat tegel och puts. Trä och glas får användas.

Sandwich- elementkonstruktioner får användas endast på balkongernas fondväggar.

Gatuplanets fasad ska vara varierande och ha rikligt med öppningar. Markplansvåningens fasad mot gatan ska till största delen ha en yta av natursten.

Minimihöjden hos markplansvåningen i byggnaden i hörnet av Konvaljvägen och Näckrosvägen ska vara ca 4 meter.

Fasadens öppningar i hörnet av Konvaljvägen och Näckrosvägen ska gå över hela hörnet. Affärslokalernas fasader ska både arkitektoniskt och stadsbildsmässigt artikuleras som skyltfönsterfasader. Skyltfönsterytorna ska förbli transparenta och får inte täckas in.

Gatufasaderna ska hålla en färgmättad färgskala i brutna nyanser. Det är delvis tillåtet att använda vit färg.

För varje lamell ska man sträva efter färgsättning i en eller två kulörer. Kraftig fasadartikulering i olika färg- eller materialfält ska undvikas.

I fasaderna mot gatan får elementfogar får inte synas.

Parvekkeet ja erkkerit saa rakentaa rakennusalan rajan yli. Katualueella vapaan kulkukorkeuden tulee olla vähintään 4 metriä.

Parvekkeet tulee lasittaa.

Kielo- ja Lummetien puolelle avautuvilla julkisivuilla tulee teknisin ratkaisuin huolehtia, että ohjeiden mukainen melutaso ei ylity ulko-oleskelualueilla.

Sisäänkäyntejä tulee korostaa arkkitehtuurin keinoin: katoksin, materiaalein ja sisäänvedoin.

Rakennusten kattomaiseman tulee olla vaihteleva. Rakennusten katoille saa rakentaa aurinkopaneeleja ja viherkattoja.

Ilmastointikonehuoneet tulee sovittaa osaksi rakennusten arkkitehtuuria ja materiaaleja.

Alueelle on varattava riittävät tilat jätteiden lajitteluun. Jätehuollon tilat tulee sijoittaa rakennusten maantasokerrokseen. Jätehuolto toteutetaan kaava-aluekohtaisesti.

Pihat

Pihan tulee olla korkeatasoinen. Piha tulee käsitellä korkealuokkaisin materiaalein ja kasvein. Asvalttia saa käyttää vain ajoreiteillä.

Korttelin sisäpuolella, alimman kerroksen parvekkeet tulee rakentaa terasseiksi jotka liittyvät luontevasti piha/katutasoon.

Istutettavalle alueen osalle on istutettava puita ja pensaita. Puuistutuksissa on käytettävä suuriksi kasvavia puulajeja.

Orvokkipolun suuntaan näkyvä pysäköintikannen ulkoseinä tulee pääosin olla kasvillisuuspeitteinen.

Pysäköintikannen ulkoseinä länteen tulee olla kaupunkikuvallisesti korkeatasoinen ja tukea viihtyisän pihamiljöön syntymistä.

Orvokkipolun viereisten piha-alueiden suunnittelussa tulee huomioida pelastusautojen nostopaikat.

Piha-alueelta on varattava kaava-alueen yhteinen leikki- ja oleskelualue.

Tonttien välisiä rajoja ei saa aidata.

Jalankululle varattu alueen osa on kivettävä ja rajattava reunakivellä istutusalueista.

Pihakannen pelastusreitti tulee merkitä selvästi. Pihakansi on mitoitettava niin, että se kestää pelastuskaluston painon, mikäli pelastautumista ei ratkaista muilla keinoin.

Pihakannen alla oleviin pysäköintitiloihin ei tarvitse rakentaa palomuuria tonttien väliselle rajalle.

Pihakannen istutusten on oltava korkeatasoiset.

Alueelle tulee laatia erillinen hulevesisuunnitelma.

Alueella tulee järjestää hulevesien viivytys ennen niiden johtamista yleiseen hulevesijärjestelmään.

Tonttijaon yhteydessä Kielotien katualueeseen rajautumattomille tonteille on varattava riittävä johtokuja kunnallistekniikan rakentamista varten.

Auto- ja polkupyöräpaikat

Autopaikkojen suunnittelussa tulee varautua sähköautojen latauspisteisiin.

Autopaikkojen vähimmäismäärät:

Asunnot	1 ap / 130 k-m²
Liike-, myymälä- ja palvelutilat	1 ap / 60 k-m²
Toimistotilat	1 ap / 50 k-m²

Polkupyöräpaikkoja on varattava vähintään 1 kpl/asuinhuone. Vähintään puolet paikoista on oltava helposti käytettävissä.

Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.

Osa - alueen raja.

Ohjeellinen alueen tai osa - alueen raja.

Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.

61
TIKK
61136

Kaupunginosan numero.

Kaupunginosan nimi.

Korttelin numero.

Balkonger och burspråk får byggas så att de skjuter ut över gränsen för byggnadsytan. På gatuområdet ska den fria gånghöjden vara minst 4 meter. 2 / 3

Balkongerna ska inglasas.

I fasaderna mot Konvalj- och Näckrosvägen ska man genom tekniska lösningar sörja för att bullernivån enligt anvisningarna inte överskrids på områdena för utevistelse.

Entréerna ska framhävas med arkitektoniska medel: genom skärmtak, material och indragna partier.

Byggnaderna ska ha ett omväxlande taklandskap. På byggnadernas tak får solpaneler och gröntak anläggas.

Ventilationsmaskinrummen ska anpassas till att utgöra en del av byggnadernas arkitektur och material.

I området ska tillräckliga utrymmen reserveras för avfallssortering. Avfallshanteringsutrymmena ska placeras i byggnadernas markplan. Sophanteringen ordnas planområdesvis.

Gårdarna

Gårdsplanen ska vara högklassig. Gårdsplanen ska behandlas med högklassigt material. Asfalt får endast användas på körvägar.

På insidan av kvarteret ska balkongerna i det nedersta våningsplanet byggas i form av terrasser som på ett naturligt vis ansluter till gårds-/gatunivån.

På den del av området som ska planteras ska det finnas träd och buskar. Vid planteringen av träd ska trädarter som blir högväxta användas.

Ytterväggen till det parkeringsdäck som är synligt mot Violstigen ska till största delen vara täckt med vegetation.

Parkeringsdäckets ytterväggg mot väster ska hålla hög klass med avseende på stadsbilden och stödja uppkomsten av en trivsam gårdsmiljö.

I planeringen av gårdsområdena intill Violstigen ska räddningsfordonens lyftställen beaktas

På gårdsområdet ska ett för hela planområdet gemensamt område för utevistelse och lek reserveras.

Gränserna mellan tomterna får inte inhägnas.

Den områdesdel som reserverats för gångtrafik ska stenläggas och avgränsas från planteringsområdena med kantsten.

Räddningsvägen på gårdsdäcket ska tydligt märkas ut och dimensioneras så att vägen bär räddningsmaterielens vikt, om man inte löser räddningen på något annat sätt.

Det behöver inte byggas någon brandmur på tomtgränsen i parkeringsutrymmen under gårdsdäcket.

Gårdsdäckets planteringar ska vara av hög kvalitet.

För området ska utarbetas en separat dagvattenplan.

På området ska ordnas så att dagvattnet fördröjs innan det leds ut i det allmänna regnvattensystemet.

I samband med tomtindelningen ska en tillräcklig ledningsgata för byggande av kommunalteknik reserveras för de tomter som inte gränsar till Konvaljvägens gatuområde.

Bil- och cykelplatser

Vi planeringen av bilplatser ska beredskap finnas för laddningsställen för elbilar.

Minimiantalet bilplatser:

Bostäder	1 bp/ 130 m²-vy
Affärs- och servicelokaler	1 bp / 60 m²-vy
Kontor	1 bp / 50 m²-vy

Cykelplatser ska reserveras till ett antal av minst 1st/bostadsrum. Minst hälften av platserna ska vara lättillgängliga.

Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.

Gräns för delområde.

Riktgivande gräns för område eller del av område.

Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.

Stadsdelsnummer.

Stadsdelens namn.

Kvartersnummer.

LUMMETIE	Kadun, tien, katuaukion, torin, puiston tai muun yleisen alueen nimi.	Namn på gata, väg, öppen plats, torg, park eller annat allmänt område.
V	Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.	Romersk siffra anger största tillåtna antal våningar i byggnader, byggnad eller del därav.
	Viiteviiva osoittaa alueen, jota merkintä koskee.	Hänvisningslinjen visar området som beteckningen gäller.
+kl250	Alleviivaus osoittaa ehdottomasti käytettävän kaavamääräyksen.	Understreckningen anger planbestämmelse som ovillkorligen skall tillämpas.
	Rakennusala.	Byggnadsyta.
7750+kl250	Lukusarja, jossa ensimmäinen luku ilmoittaa asuntokerrosalan neliömetrimäärän ja toinen luku liikehuoneistojen kerrosalan neliömetrimäärän.	Talserie vars första tal anger bostadsvåningsytan i kvadratmeter och andra tal våningsytan i kvadratmeter för affärslokaler.
+21.30	Maanpinnan likimääräinen korkeusasema.	Ungefärlig markhöjd.
pka	Rakennusala, jolle saa sijoittaa pysäköintiä pihakannen alle.	Byggnadsyta där parkering får placeras under gårdsdäck.
	Nuoli osoittaa rakennusalan sivun, johon rakennus on rakennettava kiinni.	Pilen anger den sida av byggnadsytan som byggnaden skall tangera.
35dB	Merkintä osoittaa rakennusalan sivun, jonka puoleisten rakennuksen ulkoseinien sekä ikkunoiden ja muiden rakenteiden ääneneristävyyden liikennemelua vastaan on oltava vähintään 35 dB.	Beteckningen anger att ljudisoleringen mot trafikbuller i byggnadens ytterväggar samt fönster och andra konstruktioner skall vara minst 35 dB mot denna sida av byggnadsytan.
	Istutettava alueen osa. Alueella on järjestettävä hulevesien viivytys.	Del av område som bör planteras. Fördröjning av dagvatten ska ordnas i området.
-o--o--o--o-	Säilytettävä / istutettava pensasaita.	Häck som skall bevaras / planteras.
kat	Yhtenäiseksi kaupunkitilaksi rakennettava alue.	Område som byggs som ett enhetligt stadsrum.
	Katu.	Gata.
ajo	Ajoyhteys.	Körförbindelse.
ajo	Alueella oleva ohjeellinen ajoyhteys.	Riktgivande körförbindelse inom området.

TONTTIJAKO

Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnöin ole toisin osoitettu.

TOMTINDELNING

För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
Kaupunkisuunnittelu

Verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö
Stadsplaneringen

Mittausosasto

Asemakaavan pohjakartta täyttää sille asetetut vaatimukset.

Tasokoordinaatisto ETRS-GK25, korkeusjärjestelmä N2000.

Vantaalla / Vanda __.__20__

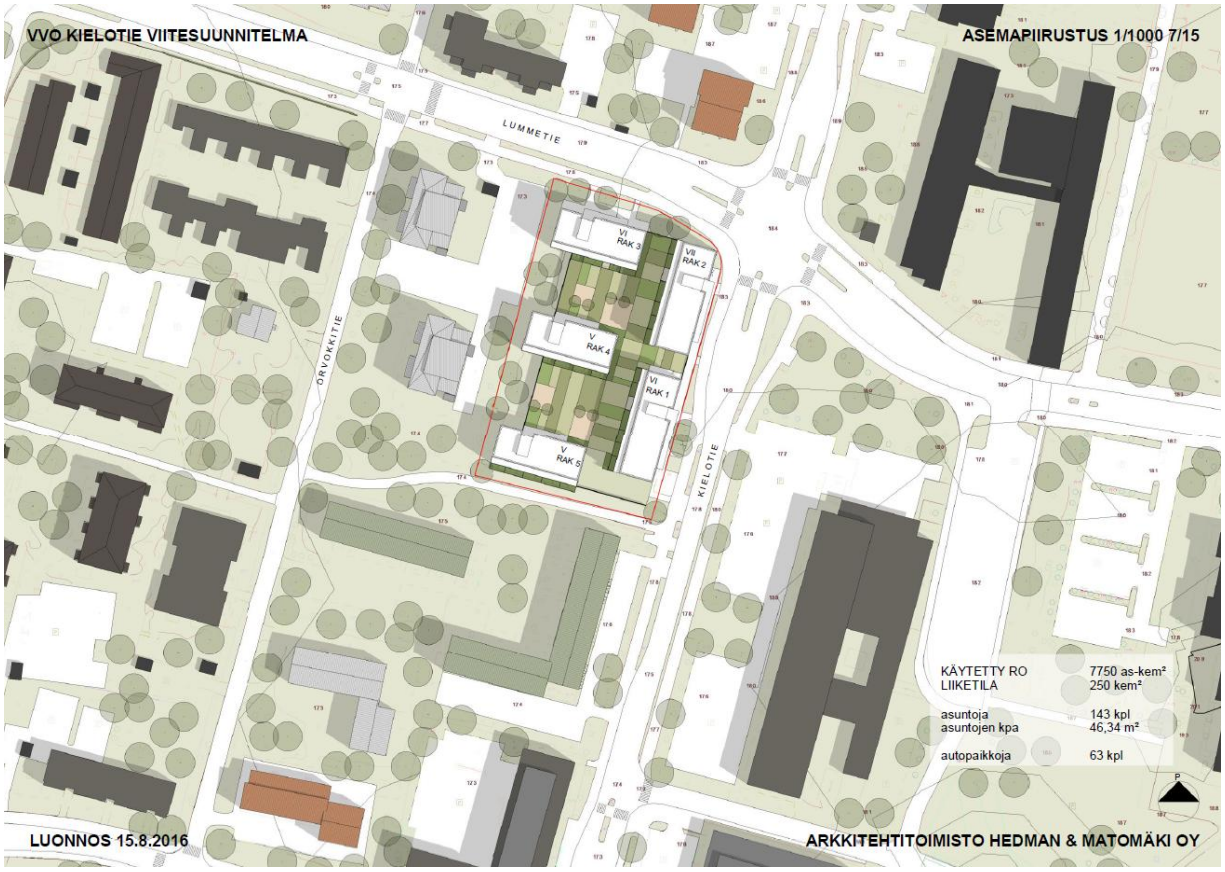
Mätningsavdelningen

Baskartan för detaljplanen uppfyller de krav som ställs på den.

Plankoordinatsystemet ETRS-GK25, höjdsystemet N2000.

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa __/__20__

Godkänd av stadsfullmäktige __/__20__

VVO KIELOTIE VIITESUUNNITELMA
ASEMAPIIRUSTUS 1/1000 7/15
LUMMETIE
ORVOKKITIE
KIELOTIE
VI RAK 3
VII RAK 2
V RAK 4
VI RAK 1
V RAK 5
KÄYTETTY RO 7750 as-kem²
LIIKETILA 250 kem²
asuntoja 143 kpl
asuntojen kpa 46,34 m²
autopaikkoja 63 kpl
LUONNOS 15.8.2016
ARKKITEHTITOIMISTO HEDMAN & MATOMÄKI OY

HV 300 B
VJ225 M 2010
JV500 M 2010
HV400 B 2010
NÄCKROSVÄGEN
LUMMETIE
KIELOTIE
KONVALJSVÄGEN
HV300 B
VJ200 V 1981
VJ225 M 2010
JV500 M 2010
HV500 B 2010
pka +2130
pka 1750
AK
ajo
kaf
Vantaan kaupunki
copyright
Harri Keinanen
tulosteen laatija
30.3.2017
päiväys
Vesihuollon esisuunnitelma
002299 VVO
0
20
100 m
ETRS-GK25
tasokoordinaattijärjestelmä
N2000
korkeusjärjestelmä
1:1000
mittakaava

VANTAAN KAUPUNKI

Kaupunkisuunnittelu / CÖ/AT

ASEMAKAAVAMUUTOS NRO 002299
61 Tikkurila
Kielotie 34-36
MUISTUTUKSET JA VASTINEET
19.4.2017

Asemakaavamuutosehdotus nro **002299 / 61 Tikkurila / Kielotie 34-36** on ollut MRA 27 §:n nojalla nähtävillä **1.2. – 2.3.2017**. Tänä aikana jätettiin **yksi (1 kpl) muistutusta.**

Muistuttaja	**Muistutus**	**Tarkistukset**
NRO 1 Kirsti Kunnas ja Lummetie 8 A ja 8 B asukkaiden plsta	Suurin sallittu kerroskorkeus kaavamuutosalueella on voimassa olevassa asemakaavassa neljä. Kaavamuutoksessa on otettava huomioon naapurien asuintalojen kerroskorkeus 3-4, jotta asukkaiden viihtyvyys säilyisi, joka vaikuttaa ihmisten elinoloihin asuinalueella. Tuleva suunnitelma vähentää rakennuksen Lummetie 8B asukkaiden asuinmukavuutta, koska itäpuolen asuntojen kaikki ikkunat MH-OH-K ja parvekkeet avautuvat vain yhteen suuntaan. Muistuttaja on toimittanut omia rakennemalliehdotuksia kaava-alueelle. Näissä Lummetie 8-rakennusta lähin rakennus on 3-kerroksinen. Rakennemalleissa säilyy näkyvyys osoitteesta Lummetie 8 Kielotielle.	Lisätään kaavamääräyksiin: Pysäköintikannen ulkoseinä länteen tulee olla kaupunkikuvallisesti korkeatasoinen ja tukea viihtyisän pihamiljöön syntymistä.

NRO 1

Muistutus:

KANNANOTTOMME ASEMAKAAVAN MUUTOS NRO 002299 Saapunut: Dnro VD/10971/10.02.04.01/2015

Kaavamuutos kohde: Suunniteltavaan alueeseen kuuluu korttelin 61136 tontti 2, korttelin 61300 tontit 2, 3, ja 4,kortteli 61303, Kämmekkäkuja sekä osa Kielotietä, Lummetietä ja Orvokkirinnettä. Alueelle suunnitellaan asumista ja olemassa olevien, merkittävien rakennusten suojelua. Lohenpyrstön kaupunkikuvallisia, historiallisia ja rakennushistoriallisia arvoja selvitetään osana kaavamuutosta. Rakennukset ja mahdollisesti osa rakennusten pihapiireistä on tarkoitus suojella osana kaavamuutosta.
Kaavamuutoksessa vetoamme: Suojeltaviksi esitettyjen rakennusten rakennushistoriallisia ja rakennustaiteellisia arvoja selvitetään osana kaavamuutosta. Arvojen selvittyä, suojelun laajuuden tarve tarkentuu. Suojeltavilla alueilla rakennusoikeus ja käyttötarkoitus säilynevät entisellään, niin myös tulevaisuudessa uusien rakennettavien rakennuksien naapurikortteleissa otettava huomioon alueen tyyli, rakennusten korkeus ja julkisivujen yksityiskohtia kuten värejä.
Suurin sallittu kerroskorkeus kaavamuutosalueella on voimassa olevassa asemakaavassa neljä (IV). Kaavamuutoksessa ehdottomasti otettava huomioon naapurien asuintalojen kerrosluku 3-4 (III-IV). huomioon, että säilyisi asukkaiden viihtyvyys, joka vaikuttaa ihmisten elinoloihin asuinalueella.

Vaikutusten arvioinnin avulla arvioidaan ennakkoon kaavaratkaisun ja sitä koskevien vaihtoehtojen toteuttamisen merkittävät vaikutukset tehtäessä kaavaa koskevia ratkaisuja.

- ☐ *ihmisen elinoloihin ja ympäristöön*
- ☐ *maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon*
- ☐ *kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin*
- ☐ *alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen ja liikenteeseen*
- ☐ *kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön*
- ☐ *valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin*
- ☐ *suhde lentomeluun, tieliikennemeluun*
- ☐ *Arvioinnissa kiinnitetään huomiota erityisesti muodostuvaan kaupunkikuvaan.*
- ☐ *Asemakaavan selostuksessa esitetään johtopäätökset ja tiivistelmät selvityksistä ja arvioidaan keskeisiä vaikutuksia.*

As Oy Lumpeenkukka; Lummetie 8 A ja 8B, 01300 Vantaa
Asukkaiden yhteinen kannanotto kaavasuunnitelmaan nro: 002299.
Pyydämme kunnioittaen, että kannanottomme/valitus huomioidaan kaavasuunnitelmassa.

Viitaten: Kaavamuutos 002299/Kielotie 34-36 - uudet suunnitelmat

Rohkenen ehdottaa vielä uudelleen aikaisempiin suunnitelmaehdotuksiin
uuden talojen rakentamisehdotuksen ja
vetoankin kaavoitettavaan rakennussuunnitelman tontille rakennettavien talojen liialliseen ahtauteen ja korkeuteen sekä
viereisten talojen näkyvyyden peittämiseen, näin aiheuttaen hyvin ankean viihtyvyyden ja tukkoisen asumismukavuuden, koska **Itä-puolen asuntojen huoneistojen ikkunat ja parveke ovat ainoastaan vain vastakkaisten talojen seinät!**

Liitän mukaan talon Lummetie 8 B asuntojen asuntojen huoneistopiirustuksen, josta selviää, miten ankean viihtyvyyden ja tukkoisen asumismukavuuden
tuleva suunnitelma aiheuttaa; koska itäpuolen asuntojen kaikki ikkunat MH-OH-K ja parvekkeet ovat vain yhdelle suunnalle, siis vastakkaisten talojen seinille, josta ei näy edes Lummetielle, Kielotielle eikä Orvokkikujalle. Olisimme aivan umpiossa, koska näkyisi vain vastakkaisten talojen seinät
Pyydän kohteliaammin, että ottaisitte huomioon kaavoituksen suunnittelussa uusien rakennuksien korkeuden ja tontille sijoittelun niin, että viereisten
talojen ja varsinkin itään päin olevien asuntojen asumisviihtyvyys säilyisi edes hitusen, jos Kielotielle päin olisi talojen välissä avointa tilaa.

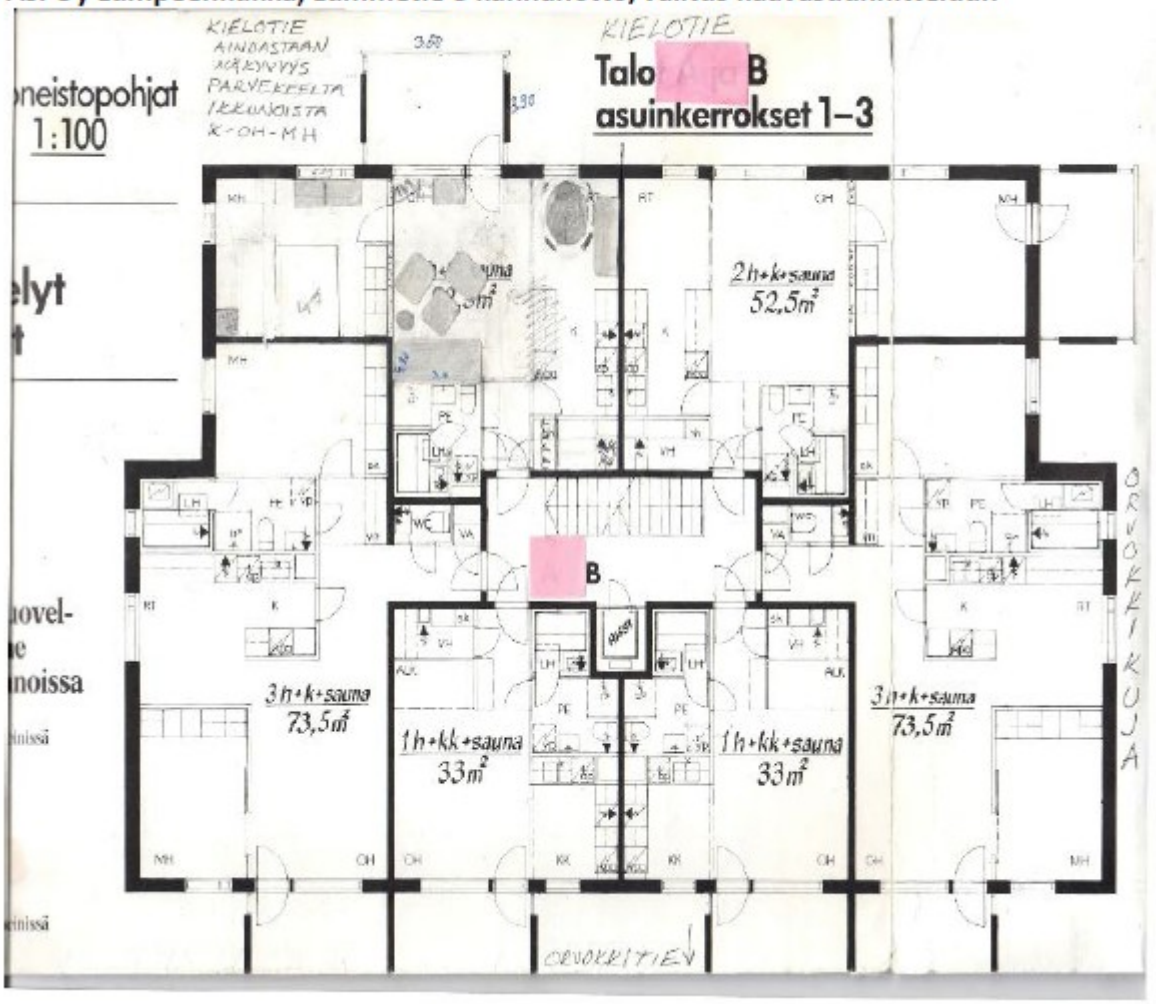
Esimerkiksi: Ei haittaisi viereisen tontin talojen näkyvyyttä, jos sijoittelu olisi seuraavanlainen katso Lummetie 6/Kielotie 34 ehdotukset
1. Lummetien suuntainen talo voisi olla pitkä ja 7-kerroksinen jopa enemmänkin, koska se ei haittaa näkyvyyttä, jos se sijoitetaan aivan Lummetien laitaan.
2. Orvokkikujan suuntainen talo voisi olla pitkä jopa 7-kerroksinen, koska se ei haittaa näkyvyyttä, jos se sijoitetaan aivan Orvokkikujan, kävelytien laitaan.
3. Keskimmäinen talo pitäisi olla vain III-krs. voisi pitkä ja matalampi, joka ulottuisi Kielotielle.
4. Kaikkien talojen väliin jäisi näin jonkinlainen näkyvyys eteenpäin vastakkaisista, viereisten tontilla olevista taloista ja näin jäisi avaruutta ja asumisviihtyvyyttä sekä viereisten talojen ja varsinkin itään päin olevien asuntojen asumisviihtyvyys säilyisi edes hitusen.
5. Rakentajallekin tulisi edullisemmaksi rakentaa 3-kolmen talojen seiniä kuin 5-viiden talon seiniä.

Ystävällisin terveisin Teille; Pyydän kohteliaammin, että ottaisitte huomioon toiveemme uusien rakennuksien kaavoituksen suunnittelussa, KIITOS!

Omasta puolesta ja talon Lummetie 8 asukkaiden puolesta

Kirsti Kunnas

As. Oy Lumpeenkukka, Lummetie 8 kannanotto/valitus kaavasuunnitteluun

As. Oy Lumpeenkukka, Lummetie 8 kannanotto/valitus kaavasuunnitteluun

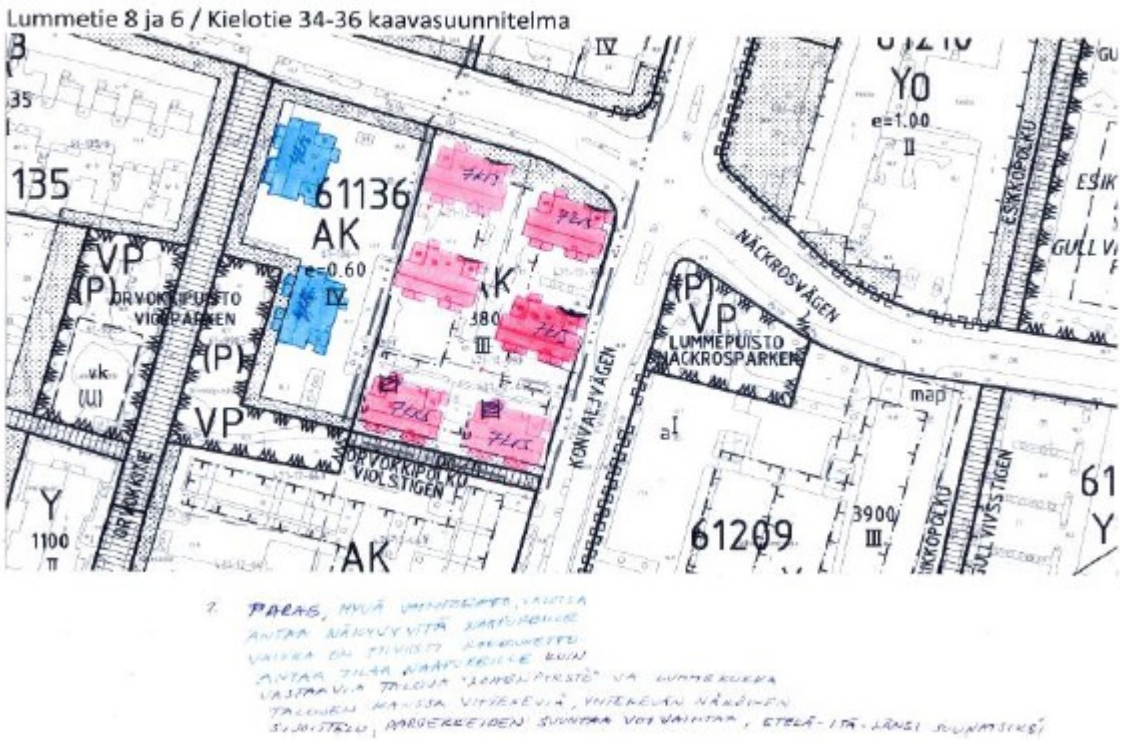

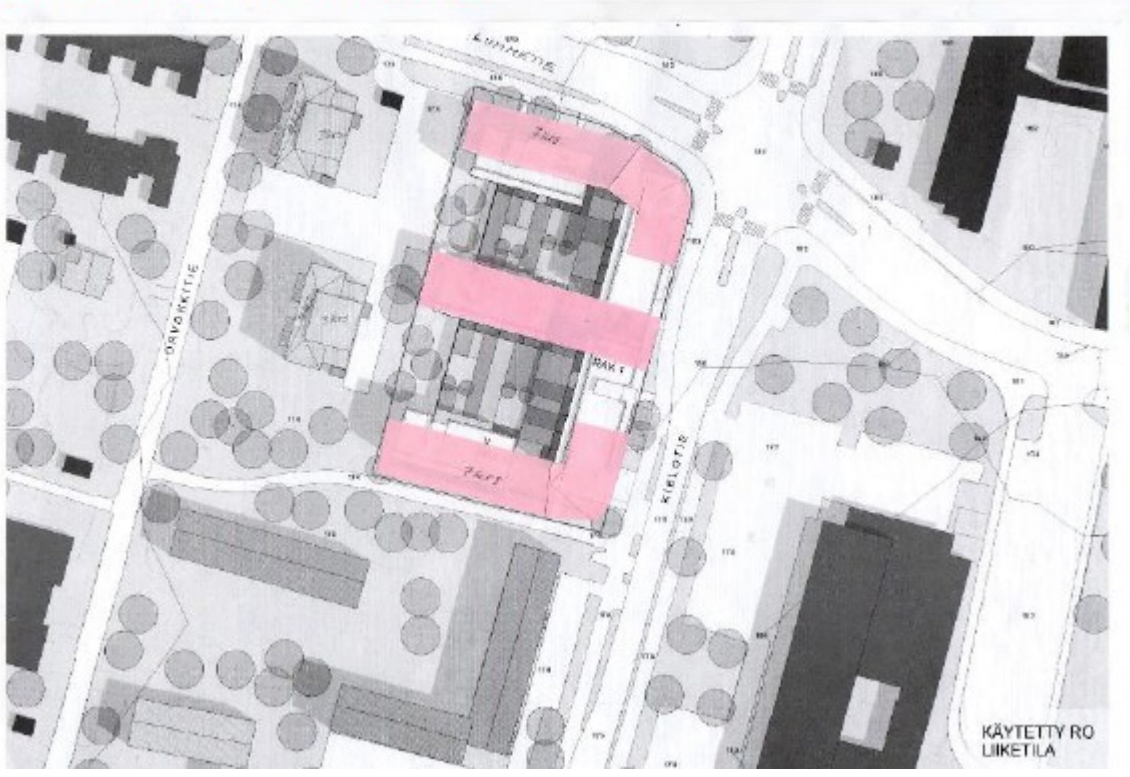
KAAVASUUNNITELMA EHDOTUKSET

1. Ensimmäiseksi paras vaihtoehto valoisa, avaruutta antava, ottaen huomioon naapuritalojen asukkaiden ja uusien asuinrakennuksien asukkaiden viihtyvyyden säilyminen, ei liian lähellä naapureita.
2. Toiseksi paras vaihtoehto antaa avaruutta ottaen huomioon naapuruston, ettei ole liian lähellä vastapäisiä naapuruston taloja.
3. Kolmas vaihtoehto liian ympäristöä peittävä, tunkkainen, ahdas, liian lähellä naapuruston taloja!

As. Oy Lumpeenkukka, Lummetie 8 kannanotto/valitus kaavasuunnitteluun

Keskimmäinen talo vain matala III-kerroksinen

Vastine:
Osoitteessa Lummetie 8 sijaitsevassa asuinrakennuksessa on maan päällä yksi pysäköintikerros ja lisäksi kolme asuinkerrosta. Etäisyys rakennuksesta osoitteessa Lummetie 8B, uuden esitetyn asuinrakennuksen

kulmaan on 19m, ja pihakannen seinään 25m. Pihakannen ja tontin rajan välinen alue on kaavamuutoksessa istutettavaa aluetta.

Osoitteen Lummetie 8 asunnoista on ikkunat sekä pohjoiseen, Lummetielle (MH), että itään, uuden rakentamisen suuntaan (OH, MH, K). Näkymä pohjoiseen pihan halki Lummetielle säilyy entisellään.

Näkymä itään muuttuu uuden rakentamisen myötä. Näkymä on uuden asuinrakennuksen päätyyn ja, kaikista asuinkerroksista tulee olemaan näkymä myös uuden rakennuksen pihakannelle, josta suunnitellaan vehreä ja viihtyisä. Rakennuksen Lummetie 8 kulma sijoittuu vastakkain uuden rakennuksen kulman kanssa siten, että uuden rakennuksen pääty ei juurikaan peitä Lummetie 8 rakennusta.

Suunnitelmaa on jo muokattu osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saatujen asukasmielipiteiden perusteella.

Liikennemeluselvityksen perusteella tarvitaan umpinainen julkisivu Kielotien varrella, jotta uuden asuinrakennuksen pihan melutaso pysyy normien mukaisena. Tämän takia ei ole mahdollista käyttää rakennetta joka luo näköyhteyden Lummetie 8 asuinrakennuksen ja Kielotien välille.

Näkymää osoitteesta Lummetie 8 uuden rakentamisen suuntaan voidaan parantaa huomioimalla että pysäköintikannen ulkoseinä on kaupunkikuvallisesti korkeatasoinen ja tukee viihtyisän pihamiljöön syntymistä.

Tarkistukset:
Lisätään kaavamääräyksiin:

Pysäköintikannen ulkoseinä länteen tulee olla kaupunkikuvallisesti korkeatasoinen ja tukea viihtyisän pihamiljöön syntymistä.

Vantaa
Vanda

Kaupunkisuunnittelu / CÖ/AT **19.4.2017**

Kaupunginhallitus 9.1.2017 kaupunkisuunnittelun pyytämään tarvittavat lausunnot asemakaavaehdotuksesta **nro 002299** / **61 Tikkurila / Kielotie 34-36**. Lausuntoja pyydettiin 3 ja saatiin 3 kpl.

Lausunnonantaja	**Lausunto**	**Tarkistukset**
NRO 1 Vantaan kaupunginmuseo	Ei huomautettavaa.	Ei toimenpiteitä.
NRO 2 Vantaan Energia Oy	<u>Sähköverkko</u> Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n keski- ja pienjännitemaakaapelit sijaitsevat karttaliitteiden 1 -2 mukaisesti. Vantaan Energia Sähköverkot Oy haluaa, että asemakaavan muutosehdotuksessa huomioidaan maakaapeleiden sijainti. Lisäksi alueelle tarvitaan kiinteistömuuntamotila. Muuntamotilan toivottu sijainti on ehdotettu liitteessä 3. <u>Kaukolämpöverkko</u> Ei huomautettavaa.	Kiinteistömuuntamotilan sijainti merkitään tiedoksi. Maakaapeleiden sijainti on huomioitu.
NRO 3 HSY	Aluetta palveleva vesihuolto on rakennettu valmiiksi. Tarvetta uudisrakentamiselle tai johdonsiirroille ei ole. Vesihuollon esisuunnitelman esitystapaa on täydennettävä	Vesihuollon esisuunnitelman esitystapaa kaavaselostuksessa täydennetään johtojen rakennusvuosilla.

Vantaan kaupunki
Maankäytön-, ympäristön ja rakentamisen toimiala

Kaupunkisuunnittelu
Kielotie 28, 01300 Vantaa

etunimi.sukunimi@vantaa.fi
www.vantaa.fi

Puhelin 09 83911

	johtojen rakennusvuosilla.	

Vantaan kaupunki
Maankäytön-, ympäristön ja rakentamisen toimiala

Kaupunkisuunnittelu
Kielotie 28, 01300 Vantaa

etunimi.sukunimi@vantaa.fi
www.vantaa.fi

Puhelin 09 83911

Vantaa
Vanda

NRO 1

Lausunto:

Vantaan kaupunkisuunnittelu on pyytänyt lausuntoa Kielotie 34-36 asemakaavamuutosehdotuksesta nro 002299. Kaupunginmuseo lausuu asiasta rakennetun kulttuuriympäristön, maiseman ja arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Kaavaehdotuksen mukaan alueelle suunnitellaan viittä kerrostaloa. Kaavalla tiivistetään Tikkurilan keskusta-aluetta ja luodaan kaupunkimaista kaupunkikuvaa. Uudisrakennukset sijoittuvat Kielotien ja Lummetien varsille muodostaen kaupunkimaista katutilaa. Alueella nykyisin sijaitsevat 1960-luvulla rakennetut kerrostalot puretaan.

Kaupunginmuseo on aiemmin lausunut kaavamuutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta 14.04.2016 (VKM/084/2016). Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa kuultu alue käsitti myös Lummetien pohjoispuoliset korttelit 61300 (osittain) ja 61303. Kaava-aluetta pienennettiin tämän jälkeen käsittämään vain VVO:n omistamat tontit Lummetien eteläpuolella. Jako tehtiin, koska pohjoisemmille osille ryhdyttiin tekemään rakennushistoriallista selvitystä, eikä nähty tarpeelliseksi viivyttää uudisrakentamiseen johtavaa kaavaa selvityksen laatimisen ajan.

Suunnittelualueella olevat, purettaviksi suunnitellut kaksi vuonna 1969 valmistunutta asuinkerrostaloa ovat mukana Vantaan modernin rakennuskulttuurin inventoinnissa (Vantaan kaupunki 2002). Rakennusten merkittävyyttä on tarkistettu vuonna 2015 Vantaan kaupunginmuseon Kirsti-kulttuuriympäristötietokantaan ja ne on todettu kulttuurihistoriallisilta arvoiltaan vaatimattomiksi. Kaavamuutosalueelta ei tunneta muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettuja muinaisjäännöksiä. Kaupunginmuseolla ei näin ollen ole huomautettavaa kaavamuutossuunnitelmasta rakennusperinnön eikä arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Vastine:
Lausunnossa kaupunginmuseolla ei ole huomautettavaa kaavamuutossuunnitelmasta.

Tarkistukset:
Ei toimenpiteitä.

Vantaan kaupunki
Maankäytön-, ympäristön ja rakentamisen toimiala

Kaupunkisuunnittelu
Kielotie 28, 01300 Vantaa

etunimi.sukunimi@vantaa.fi
www.vantaa.fi

Puhelin 09 83911

Vantaa
Vanda

NRO 2

Lausunto:

Sähköverkko

Vantaan Energia Sähköverkot Oy:n keski- ja pienjännitemaakaapelit sijaitsevat karttaliitteiden 1 - 2 mukaisesti.

Vantaan Energia Sähköverkot Oy haluaa, että asemakaavan muutosehdotuksessa huomioidaan maakaapeleiden sijainti.

Lisäksi alueelle tarvitaan kiinteistömuuntamotila. Muuntamotilan toivottu sijainti on ehdotettu liitteessä 3.

Mikäli maakaapeleita pitää siirtää, niin siirtokustannuksien osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti.

Lisätietoja sähköverkkoon liittyvissä kysymyksissä antaa yleissuunnittelija Mikko Tella, puh. 050-5294363.

Kaukolämpöverkko

Ei huomautettavaa.

Mikäli kaukolämpöputkia pitää siirtää, niin siirtokustannuksien osalta toimitaan Vantaan kaupungin ja Vantaan Energia Oy:n 20.7.1993 laaditun yhteistyösopimuksen mukaisesti.

Lisätietoja kaukolämpöverkkoon liittyvissä kysymyksissä antaa yleissuunnittelija Tomi Virtanen, puh. 050-3502664.

Vastine:
Lausunnossa todetaan että asemakaavan muutosehdotuksessa on huomioitava maakaapeleiden sijainti. Lisäksi todetaan että alueelle tarvitaan kiinteistömuuntamotila.

Tarkistukset:
Kiinteistömuuntamotilan sijainti merkitään tiedoksi.

Maakaapeleiden sijainti on huomioitu.

Vantaan kaupunki
Maankäytön-, ympäristön ja rakentamisen toimiala

Kaupunkisuunnittelu
Kielotie 28, 01300 Vantaa

etunimi.sukunimi@vantaa.fi
www.vantaa.fi

Puhelin 09 83911

Vantaa
Vanda

NRO 3

Lausunto:

Suunnittelualue sijaitsee Kielotien ja Lummetien risteyksessä. Kaavamuutosalue rajautuu pohjoisessa Oksanmäen kevyen liikenteen reittiin, itäpuolella Kielotiehen, etelässä Orvokkipolkuun ja länsipuolella Orvokkitiehen, Kämmekkäkujaan, Kämmekkäpuistoon ja naapurikiinteistöihin. Alue sijoittuu reilun 500 metrin kävely- tai pyöräilymatkan päähän Tikkurilan asemakeskuksesta.

Kaava-alueelle suunnitellaan viisi kerrostaloa, sekä niiden väliin pihakansi jonka alle sijoittuvat autopaikat. Rakennukset sijoittuvat Kielotien ja Lummetien varsille muodostaen kaupunkimaista katutilaa. Katujen risteykseen ja Kielotien varteen sijoittuu liiketilaa. Kaavan rakennusoikeus nousee 3800:sta 8000:een kerrosneliömetriin. Alueella sijaitsevat vuonna 1969 rakennetut kerrostalot puretaan. Rakennukset ovat huonohkossa kunnossa.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä esittää lausuntonaan seuraavaa:

Aluetta palveleva vesihuolto on rakennettu valmiiksi. Tarvetta uudisrakentamiselle tai johtosiirroille ei ole. Vesihuollon esisuunnitelman esitystapaa on täydennettävä johtojen rakentamisvuosilla.

Lisätietoja antaa aluepäällikkö Mikko Stenius, puh 09 1561 2109.

Vastine:
Lausunnossa todetaan puutteellisuuksia kaavaselostuksen vesihuollon esisuunnitelmassa, joka voidaan päivittää.

Tarkistukset:
Vesihuollon esisuunnitelman esitystapaa kaavaselostuksessa täydennetään johtojen rakennusvuosilla.

Vantaan kaupunki
Maankäytön-, ympäristön ja rakentamisen toimiala

Kaupunkisuunnittelu
Kielotie 28, 01300 Vantaa

etunimi.sukunimi@vantaa.fi
www.vantaa.fi

Puhelin 09 83911

VD/10823/2016

MAANKÄYTTÖSOPIMUS/ A. KUNNALLISTEKNIIKAN RAKENTAMISSOPIMUS JA B. ESISOPIMUS MÄÄRÄALAN LUOVUTUKSESTA/ ASEMAKAAVAN MUUTOS NRO 002299 kaupunginosa 61, Tikkurila

VVO Vuokratalot Oy (nykyinen toiminimi Lumo Vuokratalot Oy) on hakenut asemakaavan muutosta, joka koskee sen korttelissa 61136 omistamia kiinteistöjä 92-421-12-442, 92-421-12-798, 92-421-12-796 ja 92-421-12-797 kaupunginosassa 61, Tikkurila (jäljempänä sopimusalue). Voimassa olevassa asemakaavassa sopimusalue on osoitettu asuntokerrostalojen (asemakaavamerkintä AK) korttelialueeksi, jonka rakennusoikeus on 3800 k-m^2. Asemakaavamuutoksella nro 002299 sopimusalueelle saa rakentaa 7800 k-m^2 asuinkerrostaloja (asemakaavamerkintä AK), sekä 250 k-m^2 liikehuoneistoja (asemakaavamerkintä kl). Sopimusalue on osoitettu ohjeellisesti liitteessä nro A1.

Kumoutuvaan asemakaavaan verrattuna asemakaavan muutoksella nro 002299 [päivätty 19.4.2017] sopimusalueelle tulee lisää rakennusoikeutta 4250 k-m^2. Sopimusalueella sijaitsevat nykyiset rakennukset on tarkoitus purkaa ja tilalle rakentaa asuinkerrostaloja ja liiketilaa.

Asemakaavan muutokseen nro 002299 (jäljempänä asemakaavamuutos) liittyen Lumo Vuokratalot Oy sopimusalueen omistajana ja Vantaan kaupunki ovat sopineet alueen kunnallistekniikan rakentamisesta ja Lumo Vuokratalot Oy:n osallistumisesta kunnallistekniikan korvauksiin. Esisopimuksella määräalan luovutuksesta varmistetaan kaavamuutoksen mukaisten maankäyttöratkaisujen toteutuminen eli katualueen luovutus kaupungille.

A. KUNNALLISTEKNIIKAN RAKENTAMISSOPIMUS

1. OSAPUOLET

1.1 **Vantaan kaupunki**
Asematie 7, 01300 Vantaa
(jäljempänä **Kaupunki**).

1.2 **Lumo Vuokratalot Oy** (Y: 2303701-7),
PL 40, 00301 HELSINKI
(jäljempänä **Yhtiö**).

2. TARKOITUS

Kaupunki ja Yhtiö sopimusalueen omistajana sopivat tällä sopimuksella maankäyttö- ja rakennuslain 12 a luvun mukaisesti kunnallistekniikan rakentamisesta ja Yhtiön osallistumisesta asemakaavan muutosaluetta palvelevan kunnallistekniikan rakentamisen kaupungille aiheuttamiin kustannuksiin.

3. KUNNALLISTEKNIIKAN RAKENTAMINEN

Sopimusalueen asemakaavamuutoksen mukaista käyttöä varten Kielotien puolella sijaitsevaa nykyistä bussipysäkkiä on siirrettävä. Kaupunki huolehtii bussipysäkin siirtämisestä asemakaavamuutoksen voimaantulon ja rakennusluvan myöntämisen jälkeen 18kk kuluessa siitä kun Yhtiö on kirjallisesti pyytänyt bussipysäkin siirtämistä. Yhtiö on antanut luvan bussipysäkin sijoittamiseksi sopimusalueelle. Siirrettävän bussipysäkin sijainti on ohjeellisesti osoitettu liitteessä A1.

4. OSALLISTUMINEN YHDYSKUNTARAKENTAMISEN KUSTANNUKSIIN

Yhtiö maksaa Kaupungille maankäyttö- ja rakennuslain 91 a §:n mukaisena yhdyskuntarakentamisen kustannusten ulkoisen kunnallistekniikan korvauksena yhteensä 789 150 euroa.

Yhdyskuntarakentamisen kustannusten korvaus erääntyy maksettavaksi välittömästi asemakaavan muutoksen nro 002299 tultua voimaan ja maksetaan Kaupungin lähettämän erillisen laskun mukaisesti.

Yhtiö luovuttaa Kaupungille summaltaan yhteensä 789 150 euron kotimaisen pankkilaitoksen omavelkaisen pankkitakauksen tämän sopimuksen velvoitteiden suorittamisen vakuudeksi, joka kuitataan vastaanotetuksi tämän sopimuksen allekirjoitustilaisuudessa.

5. VESIHUOLTOVERKOSTOON LIITTYMINEN

Sopimusalue ja sille toteutettavat rakennukset maanomistaja on velvollinen liittämään kustannuksellaan HSY:n omistamaan vesihuoltoverkostoon liittymishetkellä voimassa olevin liittymisehdoin.

Kaupungilla on oikeus siirtää sopijapuolta enempää kuulematta tähän sopimukseen perustuvat vesihuoltolaitteita koskevat oikeutensa ja velvollisuutensa mahdollisesti perustettavalle julkis- tai yksityisoikeudelliselle vesihuoltoyhtymälle.

6. ASUNTOTUOTANNON RAHOITUS- JA HALLINTAMUOTO

Asemakaavamuutosalueella Yhtiön omistukseen jäävästä asumisen rakennusoikeudesta vähintään 1 370 k-m^2 on toteutettava vapaarahoitteisena omistusasuntotuotantona.

Sopimussakko

Mikäli Yhtiö ei täytä edellä mainittua asuntotuotannon rahoitus- ja hallintamuotoa, se on velvollinen maksamaan Kaupungille poikkeamasta sopimussakkoa 200 €/k-m^2.

7. SOPIMUKSEN MUUTTAMINEN

Mikäli olosuhteissa tapahtuu huomattavia muutoksia, joista johtuen sopimusta on tarkistettava, sopijapuolet sitoutuvat neuvottelemaan niistä erikseen.

8. ERIMIELISYYKSIEN RATKAISEMINEN

Tämän sopimuksen tulkinnasta syntyvät erimielisyydet, joista sopijapuolet eivät pääse yhteisymmärrykseen, ratkaistaan Vantaan käräjäoikeudessa.

9. SOPIMUKSEN VELVOITTEIDEN SIIRTO KOLMANNELLE

Yhtiö sitoutuu ottamaan tämän sopimuksen sopimusehdot sopimusaluetta koskeviin vastaisiin luovutuskirjoihin, kaikilta niiltä osin kuin sopimusvelvoitteita ei ole suoritettu luovutushetkellä. Yhtiö sitoutuu ilmoittamaan kirjallisesti vastaisista luovutuksista kaupungille.

Yhtiö vastaa tämän sopimuksen velvoitteista siihen asti, kun kaupunki on hyväksynyt sopimusvelvoitteiden siirron luovutuksensaajalle tai sopimusvelvoitteet ovat tulleet täytetyiksi. Jos Yhtiö ei ole siirtänyt velvoitteita edellä sanotulla tavalla, Yhtiö vastaa tämän sopimuksen velvoitteiden suorittamisesta myös luovutetun alueen osalta.

10. SOPIMUKSEN VOIMAANTULO

Tämä sopimus tulee voimaan heti, kun osapuolet ovat sen allekirjoittaneet ja molemmilla osapuolilla on oikeus vaatia sopimusehtojen täyttämistä, kun asemakaavan muutos nro 002299 on tullut voimaan.

Tämä sopimus lakkaa olemasta voimassa, ellei asemakaavan muutos nro 002299 ole tullut voimaan 31.12.2018 mennessä.

Mikäli Vantaan kaupunginvaltuusto on 31.12.2018 mennessä hyväksynyt asemakaavan muutoksen nro 002299, mutta siitä on valitettu, pysyy tämä sopimus siinä tapauksessa voimassa. Sen jälkeen, kun mainittu valitus on lainvoimaisesti ratkaistu ja kaava on tullut voimaan, on molemmilla sopijapuolella oikeus vaatia tämän sopimuksen sopimusehtojen täyttämistä. Mikäli valitusviranomainen on lainvoimaisella päätöksellä hyväksynyt valituksen, tämä sopimus raukeaa.

Kumpikaan sopijapuoli ei esitä tämän sopimuksen mahdollisen raukeamisen johdosta minkäänlaisia korvausvaatimuksia.

B. ESISOPIMUS MÄÄRÄALAN LUOVUTUKSESTA

Tämän esisopimuksen perusteella sitoutuvat tämän sopimuksen allekirjoittaneet osapuolet Vantaan kaupunki (jäljempänä Kaupunki) ja Lumo Vuokratalot Oy (Y: 2303701-7), jäljempänä Yhtiö) tekemään kohdassa B.I määriteltyjen edellytysten täyttyessä seuraavan sisältöisen luovutuskirjan jäljempänä kohdassa B.II mainituista alueista ja ehdoilla sekä noudattamaan lisäksi kohdassa B.III mainittuja ehtoja.

B.I LUOVUTUSKIRJAN EDELLYTYKSET

Lopullisen luovutuskirjan tekemisen edellytyksenä on, että asemakaavamuutosehdotus nro 002299 on tullut voimaan.

B.II LUOVUTUSKIRJA

Luovuttaja:

Lumo Vuokratalot Oy (Y: 2303701-7)
PL 40
00301 Helsinki
(jäljempänä Yhtiö).

Luovutuksen saaja:

Vantaan kaupunki
Asematie 7, 01300 Vantaa
(jäljempänä Kaupunki).

Luovutuksen kohde:

N. 17 m^2:n suuruinen määräala Vantaan kaupungin tilasta 92-421-12-797, jäljempänä Määräala.

Määräala on asemakaavamuutoksessa nro 002299 osoitettu katualueeksi.

Määräala on merkitty ohjeellisesti oheiseen karttaliitteeseen B1.

Luovutuskirjan ehdot:
Tämän luovutuksen kaikki ehdot on esitetty tässä luovutuskirjassa.

1. LUOVUTUSHINTA

Luovutus on vastikkeeton.

2. OMISTUS- JA HALLINTAOIKEUS

Määräalan omistus- ja hallintaoikeus siirtyy Kaupungille tämän luovutuskirjan allekirjoitushetkellä.

3. KIINNITYKSET, RASITUKSET JA MAKSUT

3.1 Yhtiö luovuttaa Määräalan kiinnityksistä tai muista niihin verrattavista rasituksista ja rasitteista vapaana.

Tilaa rasittaa 28.4.2017 päivätystä rasitustodistuksesta ilmenevät kiinnitykset.

Yhtiö suostuu siihen, että Kaupunki poistaa rasitustodistuksesta ilmenevät kiinnitykset Kaupungille luovutettavalta Määräalalta ja sitoutuu luovuttamaan Kaupungille luovutustilaisuudessa sellaiset asiakirjat (panttikirjan tai pantinhaltijan kirjallinen suostumus kiinnityksen poistamiseen), joiden nojalla Kaupunki voi kiinnityksen poistaa.

3.2 Yhtiö vastaa niistä Määräalaan kohdistuvista veroista ja muista maksuista, joiden maksuunpanon perustana on tämän luovutuskirjan allekirjoitushetkeä edeltävä aika. Luovutuskirjan allekirjoituksen jälkeen maksuista vastaa Kaupunki.

4. KOHTEESEEN TUTUSTUMINEN

4.1 Kaupunki on tarkastanut Määräalan, sen alueet ja rajat sekä tutustunut alueen maasto-olosuhteisiin. Kaupunki on verrannut näitä seikkoja Määräalasta esitetyistä asiakirjoista saataviin tietoihin. Kaupungilla ei ole huomauttamista näiden seikkojen osalta.

5. ASIAKIRJOIHIN TUTUSTUMINEN

5.1 Kaupunki on tutustunut saamiinsa Määräalaa koskeviin asiakirjoihin, joita ovat lainhuutotodistus, rasitustodistus, kiinteistörekisterinote sekä kaava-kartat ja -määräykset sekä johtokartat.

5.2 Kaupunki on tutustunut myös naapurikiinteistöä koskeviin asiakirjoihin, joita ovat kaavakartat ja -määräykset.

6. IRTAIMISTO

Tähän luovutukseen ei sisälly irtaimistoa eikä irtaimen omaisuuden luovuttamisesta ole tämän luovutuksen yhteydessä tehty eri sopimustakaan.

7. MAAPERÄ

Yhtiön tietojen mukaan Määräalalla ei aiemmin ole harjoitettu toimintaa, joka saattaisi aiheuttaa maaperän tai pohjaveden pilaantumista.

Mikäli rakennettaessa kuitenkin ilmenee tarvetta pilaantuneen maaperän puhdistamiseen, Kaupunki on velvollinen välittömästi ottamaan yhteyttä Yhtiöön, jotta tarvittavasta menettelystä voidaan sopia. Tällöin Yhtiö vastaa pilaantuneiden maa-ainesten poistamisesta aiheutuvista tavanomaisiin maanrakennuskustannuksiin nähden ylimääräisistä kustannuksista ja työn tekemisestä sovitaan erikseen.

B.III MUUT ESISOPIMUKSEN EHDOT

1. ESISOPIMUKSEN VOIMAANTULO

Tämä esisopimus tulee voimaan heti, kun osapuolet ovat sen allekirjoittaneet. Lopullinen luovutuskirja tehdään kolmen (3) kuukauden kuluessa siitä, kun kohdassa B. I mainittu luovutuksen edellytys on täyttynyt Esisopimus lakkaa olemasta voimassa,

- kun lopullinen luovutuskirja on allekirjoitettu tai
- luovutuskirjan edellytykset ovat täyttymättä 31.12.2018.

Mikäli Vantaan kaupunginvaltuusto on 31.12.2018 mennessä hyväksynyt asemakaavan nro 002299 mutta siitä on valitettu, pysyy tämä sopimus siinä tapauksessa voimassa. Sen jälkeen, kun mainittu valitus on lainvoimaisesti ratkaistu ja kaava on tullut voimaan, on molemmilla sopijapuolilla oikeus vaatia tämän sopimuksen sopimusehtojen täyttämistä. Mikäli valitusviranomainen on lainvoimaisella päätöksellä hyväksynyt valituksen, tämä sopimus raukeaa.

Kumpikaan osapuoli ei esitä minkäänlaisia korvausvaatimuksia siinä tapauksessa, että esisopimus lakkaa olemasta voimassa.

2. ESISOPIMUKSEN VELVOITTEIDEN SIIRTO KOLMANNELLE

Yhtiö sitoutuu ottamaan tämän sopimuksen sopimusehdot luovutuksen kohdetta koskeviin vastaisiin luovutuskirjoihin kaikilta niiltä osin, kuin sopimusvelvoitteita ei ole suoritettu luovutushetkellä.

Jos Yhtiö ei ole siirtänyt velvoitteita edellä sanotulla tavalla, Yhtiö vastaa tämän sopimuksen velvoitteiden suorittamisesta luovutetun alueen osalta.

Tätä kunnallistekniikan rakentamissopimusta ja esisopimusta määräalan luovutuksesta on laadittu kolme (3) yhtäpitävää kappaletta, yksi Lumo Vuokratalot Oy:lle, yksi Vantaan kaupungille ja yksi julkiselle kaupanvahvistajalle.

Vantaalla 28. päivänä huhtikuuta 2017

Vantaan kaupungin
puolesta valtakirjalla

Kai Ketelimäki
kiinteistöpäällikkö

Lumo Vuokratalot Oy
puolesta valtakirjalla

Jyrki Hahkala
hankekehityspäällikkö

Kaupanvahvistajana todistan, että kiinteistöpäällikkö Kai Ketelimäki Vantaan kaupungin puolesta ja hankekehityspäällikkö Jyrki Hahkala Lumo Vuokratalot Oy:n puolesta ovat allekirjoittaneet tämän kunnallistekniikan rakentamissopimuksen ja esisopimuksen ja että he ovat olleet yhtä aikaa läsnä sopi-

musta vahvistettaessa. Olen tarkistanut allekirjoittajien henkilöllisyyden ja todennut, että esisopimus on tehty maakaaren 2 luvun 1 §:ssä säädetyllä tavalla.

Vantaalla 28. päivänä huhtikuuta 2017

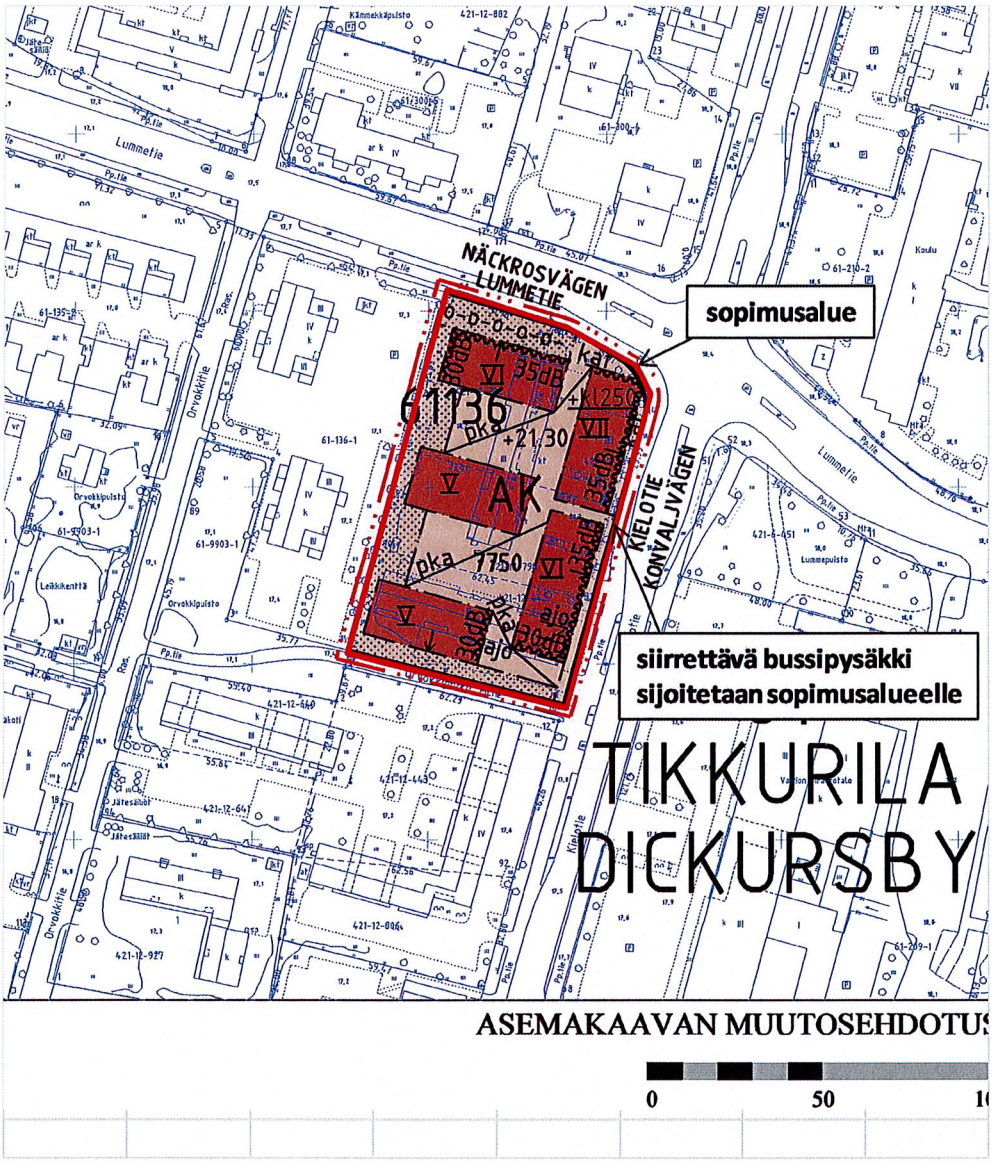
Kai Virtanen
Maanmittausteknikko
0927/23

LIITEET

- Liite nro A1: sopimusalue
- Liite nro B1: luovutettava määräala

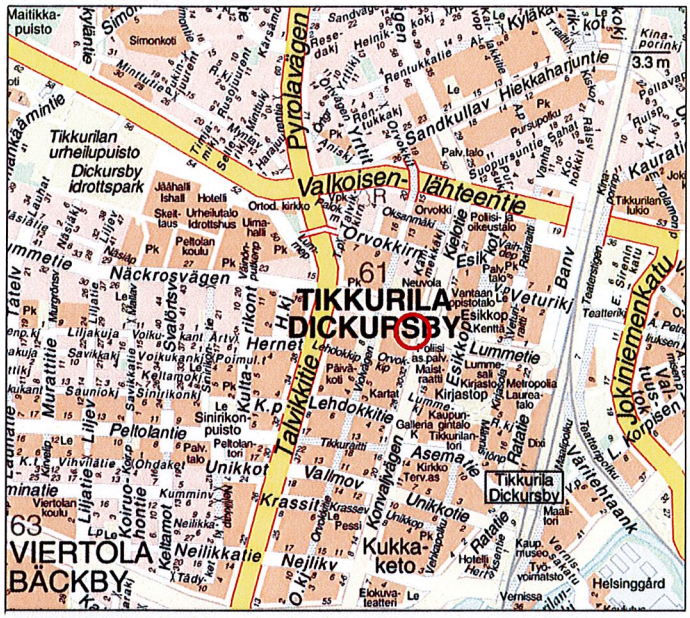
Liite A1

sopimusalue (punaisella rajattu) asemakaavanmuutos nro. 002299 kartta päivätty 7.10.2016

VANTAAN KAUPUNKI

KOHTEEN SIJAINTI

0 0.5 1km 1:20 000

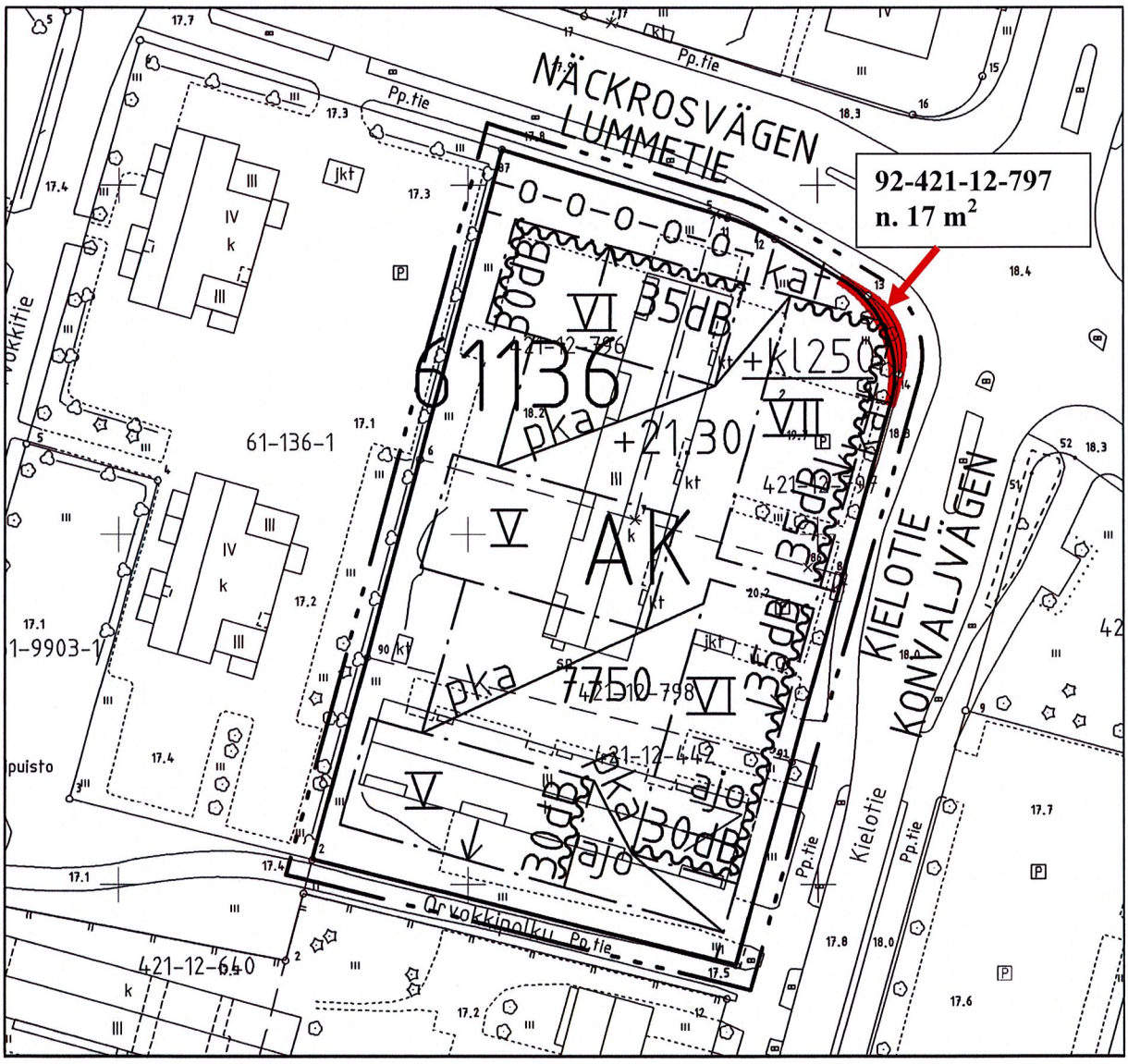
ESISOPIMUS MÄÄRÄALAN LUOVUTUKSESTA (katua) / Lumo Vuokratalot Oy

YPA/AVP

Kaupunginosa: TIKKURILA (61)

Kylä: TIKKURILA (421)

n. 17 m^2:n suuruinen määräala tilasta: 92-421-12-797

0 25 50m 1:1000

VALTAKIRJA

Vantaan kaupunginhallitus valtuuttaa kiinteistöpäällikkö Kai Ketelimäen allekirjoittamaan Vantaan kaupungin puolesta maankäyttösopimuksen/kunnallistekniikan rakentamissopimuksen ja esisopimuksen määräalan luovuttamisesta Lumo Vuokratalot Oy:n (entinen VVO Vuokratalot Oy) kanssa. Esisopimuksen mukaan Lumo Vuokratalot Oy luovuttaa kaupungille n.17 m2:n suuruisen määräalan tilasta 92-421-12-797.

Kaupunginhallitus on päättänyt sopimuksen tekemisestä kokouksessaan 9.1.2017 § 14.

Vantaalla 27. päivänä huhtikuuta 2017

VANTAAN KAUPUNGINHALLITUS

Kari Nenonen
kaupunginjohtaja

Juha Myllymäki
kaupunginlakimies

16 § Asemakaavamuutos 002262 ja tonttijako, 62 Jokiniemi / Gammelkulla

VD/9452/10.02.04.01/2014
HP/TLA/ATI/NIS/ET/JB

Vuokraviljelykäytössä oleva puistoalue muutetaan asuinrakennusten korttelialueeksi ja lähivirkistysalueeksi. Asuinrakennusten korttelialueen kokonaisrakennusoikeus on yhteensä 5 160 k-m².

Asemakaavamuutos koskee korttelia 62204 sekä katu-, virkistys- ja vesialueita, kaupunginosassa 62, Jokiniemi.
Muutos koskee kumoutuvassa asemakaavassa katu-, virkistys- ja vesialueita.

Tonttijako koskee osaa korttelista 62204 kaupunginosassa 62, Jokiniemi.

Alue sijaitsee Ohratien ja Valkoisenlähteentien risteyksen kaakkoispuolella. Alueen itäpuolella kulkee Keravanjoki.

Kaavan hakija
Bernt Weck

Maanomistus
Alue on pääosin yksityisessä maanomistuksessa (Bernt Weck). Keravanjoen ranta on kaupungin maanomistuksessa.

Kaavan valmisteluun osallistuneet
Kaupungin omien asiantuntijoiden lisäksi kaavaehdotuksen valmisteluun ovat osallistuneet Sisco Oyj maanomistajan kumppanina ja arkkitehtistudio Tuomas Niemi Oy sekä arkkitehtitoimisto Jorma Toivonen, Sisco Oyj:n palkkaamina konsultteina.

Yleiskaava
Kaavamuutoksen alue on kaupunginvaltuustossa 17.12.2007 hyväksytyssä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa pientaloaluetta (A3) ja lähivirkistysaluetta (VL). Keravanjoen varteen on merkitty ohjeellinen ulkoilureitti. Kaavamuutosalue sijaitsee pohjavesialueella. Alue on merkitty yleiskaavaan maisemallisesti arvokkaaksi alueeksi.

Asemakaavan muutos
Vuokraviljelykäytössä oleva puistoalue muutetaan asuinrakennusten korttelialueeksi ja lähivirkistysalueeksi. Samalla päivitetään Valkoisenlähteentien katualueen jatke vastaamaan kadun jatkeen yleissuunnitelmaa. Kaavamuutosalue sijoittuu Tikkurilan keskustan vaikutuspiiriin ja on joukkoliikenteellisesti hyvin saavutettavissa. Alueelle suunniteltu asuinrakentaminen on enintään kaksikerroksista. Asuinrakennusten korttelialueen kokonaisrakennusoikeudeksi tulee 5 160 k-m². Asuinrakennusten korttelialueen tehokkuus on noin e=0,25. Keravanjoen ranta säilytetään julkisena virkistysalueena. Virkistysalueelle on osoitettu ohjeellinen ulkoilureitti, joka vastaa alueen yleissuunnitelman luonnosta. Asuinalueen läpi on osoitettu yleinen kävely-yhteys Oljenkorrelta Keravanjoen rantaan.

Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettely
MRL 63 §:n mukainen osallistumis- ja arviointisuunnitelma on tehty 30.3.2015.

MRL 62 §:n mukaisesti kaavan vireille tulosta on ilmoitettu Vantaan asukaslehdessä ja osallisille on varattu mahdollisuus lausua mielipiteensä asiasta. Kirjallisia mielipiteitä saatiin 7 kappaletta. Lisäksi suullisia mielipiteitä on esitetty puhelimitse ja paikan päällä, suunnittelija tavattavissa -tapaamisissa.

Sopimus
Asemakaavan muutokseen liittyy toteuttamissopimus. Sopimus allekirjoitettiin 28.4.2017.

Muutoskustannukset maksaa hakija Bernt Weck ja kaupunginhallitukselle tullaan esittämään vahvistettavaksi maksuluokka 3 (10 000 euroa), lisättynä tonttijaon laadinnan aiheuttamalla lisämaksulla (930 + 3 x 330 euroa), yhteensä 11 920 euroa.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 16.1.2017 § 6

Kaupunkisuunnittelujohtaja vs:n esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että
a) asetetaan nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 16.1.2017 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002262 ja tonttijakoehdotus, 62 Jokiniemi / Gammelkulla,
b) oikeutetaan kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot,
c) vahvistetaan maksuluokka 3 ja todetaan, että hakija Bernt Weck maksaa muutoskustannukset (10 000 euroa), lisättynä tonttijaon laadinnan aiheuttamalla lisämaksulla (930 + 3 x 330 euroa), yhteensä 11 920 euroa.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginhallitus 23.1.2017 § 30

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) asettaa nähtäville 30 päiväksi MRA 27 §:n mukaisesti 16.1.2017 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002262 ja tonttijakoehdotus, 62 Jokiniemi / Gammelkulla,
b) oikeuttaa kaupunkisuunnittelu pyytämään tarvittavat lausunnot, ja
c) vahvistaa maksuluokka 3 ja todeta, että hakija Bernt Weck maksaa muutoskustannukset (10 000 euroa), lisättynä tonttijaon laadinnan aiheuttamalla lisämaksulla (930 + 3 x 330 euroa), yhteensä 11 920 euroa.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Nähtävilläolo
Asemakaavamuutosehdotus ja tonttijakoehdotus on ollut MRA 27 §:n nojalla nähtävillä 1.2.–2.3.2017. Tänä aikana ei jätetty yhtään muistutusta.

Kaavalausunnot
Kaupunginhallitus päätti 23.1.2017 oikeuttaa kaupunkisuunnittelun pyytämään tarvittavat lausunnot. Lausuntoja pyydettiin viideltä lausunnonantajalta ja saatiin kolme. HSY toteaa lausunnossaan, että jätevesiviemäri 1200 B on selostuksessa väärässä kohdassa. Samoin vesihuollon esisuunnitelmassa on puutteita.
Vantaan kaupunginmuseon lausunnossa vaadittiin muinaisjäännösalueen merkitsemistä kaavakartalle.
Uudenmaan ELY-keskus halusi, että liittyminen kulttuuriympäristöön kuvataan tarkemmin, melumääräyksiä muutetaan, pilaantuneita maita koskevaa aluerajausta laajennetaan, maalämpö kielletään ja maanalaisten johtojen status merkitään kaavaan.

Tehdyt tarkistukset
Lausuntojen johdosta on tarkistettu selostusta, muutettu kaavan melumääräyksiä ja lisätty maalämmön kieltävä määräys. Tarkistukset eivät ole olennaisia, joten uusi nähtävillepano ei ole tarpeen.

Kaupungin maapoliittiset linjaukset
Asemakaavatyö noudattaa kaupungin maapoliittisia linjauksia (KV 17.12.2012).
Kaavatyö tuottaa uutta asuntokerrosalaa (5 160 k-m^2, n. 84 asuntoa), josta pientalojen rakennuspaikkoja 13 kpl.

Kaupunkisuunnittelulautakunta 19.4.2017 § 12

Kaupunkisuunnittelujohtajan esitys:
Päätetään esittää kaupunginhallitukselle, että
a) annetaan liitteen mukaiset vastineet lausuntoihin ja tehdään esitetyt tarkistukset,
b) saatetaan kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 19.4.2017 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002262 ja tonttijakoehdotus, 62 Jokiniemi / Gammelkulla.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginhallitus 24.4.2017 § 28

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:
Päätetään
a) antaa liitteen mukaiset vastineet lausuntoihin ja tehdä esitetyt tarkistukset, ja
b) saattaa kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi 19.4.2017 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002262 ja tonttijakoehdotus, 62 Jokiniemi / Gammelkulla.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

———

Kaupunginvaltuusto 8.5.2017 § 16

Kaupunginhallituksen esitys:
Päätetään hyväksyä 19.4.2017 päivätty asemakaavamuutosehdotus 002262 ja tonttijakoehdotus, 62 Jokiniemi / Gammelkulla.

Päätös:
Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:
- Asemakaavamuutoksen selostus 19.4.2017
- Lausunnot ja vastineet 19.4.2017 / 002262
- Maankäyttösopimus / Bernt Weck / Asemakaavan muutos nro 002262, 28.4.2017

Muutoksenhakuohje: 1. Valitusosoitus

Lisätiedot:
aluearkkitehti Asta Tirkkonen, puh. 09 8392 6185, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi
asemakaavasuunnittelija Seppo Niva, puh. 09 8392 8044, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi

002262 GAMMELKULLA

JOKINIEMI

MAANKÄYTÖN, RAKENTAMISEN JA YMPÄRISTÖN TOIMIALA / KAUPUNKISUUNNITTELU

Asemakaavamuutoksen selostus, joka koskee 19.4.2017 päivättyä asemakaavakarttaa ja tonttijakoa nro 002262. Kaavoitus on tullut vireille 30.3.2015.

PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

Asemakaavan muutos:

koskee osa korttelia 62204 sekä katu-, virkistys- ja vesialueita kaupunginosassa 62, Jokiniemi. (kumoutuvan asemakaavan katu, virkistys- ja vesialueet, kaupunginosassa 62, Jokiniemi)

Tonttijako:

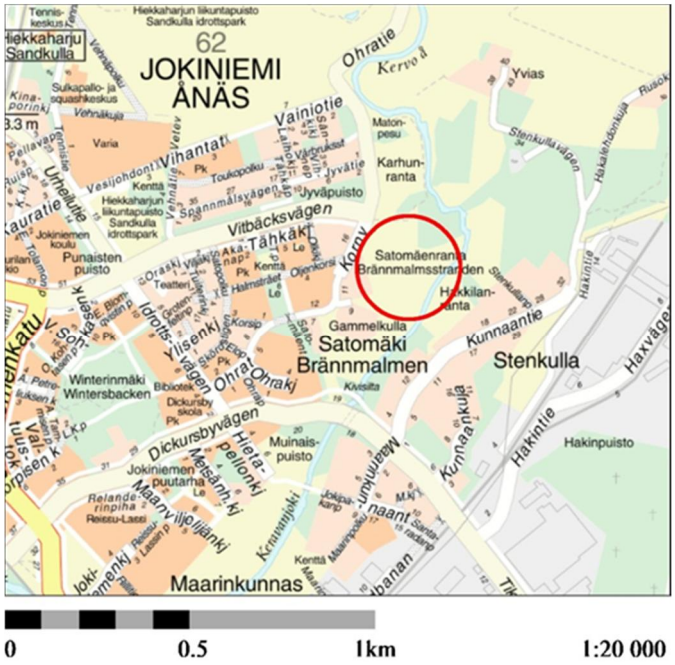
koskee osaa korttelista 62204 kaupunginosassa 62, Jokiniemi.

Vuokraviljelykäytössä oleva puistoalue muutetaan asuinrakennusten korttelialueeksi ja lähivirkistysalueeksi. Kaavamuutosalue sijoittuu Tikkurilan keskustan vaikutuspiiriin ja on joukkoliikenteellisesti hyvin saavutettavissa. Alueelle suunniteltu asuinrakentaminen on enintään kaksikerroksista. Asuinrakennusten korttelialueen kokonaisrakennusoikeudeksi tulee 5160 k-m². Asuinrakennusten korttelialueen tehokkuus on noin e=0,25. Keravanjoen ranta säilytetään julkisena virkistysalueena.

Kaavaan liittyy toteuttamissopimus.

Kaavan laatija: Minna Koskinen, asemakaavasuunnittelija, Vantaan kaupunki;
sukunimi.etunimi@vantaa.fi, puh. 09 8392 3440

KAAVA-ALUEEN SIJAINTI

Kaavamuutosalue sijaitsee Jokiniemen kaupunginosassa, Ohratien ja Valkoisenlähteentien risteyksen kaakkoispuolella. Alueen itäpuolella kulkee Keravanjoki.

KAAVAPROSESSIN VAIHEET

- Maanomistajan jättämä kaavamuutoshakemus on kirjattu saapuneeksi 31.10.2014.
- Gammelkullan asemakaavamuutostyö käynnistyi 30.3.2015 työnumerolla 002262.
- Mielipiteet pyydettiin 27.4.2015 mennessä (MRL 62§) ja niitä saatiin 7 kpl.
- Kaupunkisuunnittelulautakunta 16.1.2017, Kaupunginhallitus 23.1.2017
- Nähtävilläolo 1.2.–2.3.2017, ei muistutuksia. Lausuntoja pyydettiin 5 kpl ja saatiin 3.

SISÄLLYSLUETTELO

1. Tiivistelmä 4
2. Lähtökohdat 4
2.1 Selvitys suunnittelualueen oloista 4
2.2 Suunnittelutilanne 10
3. Asemakaavan suunnittelun vaiheet 13
3.1 Suunnittelun käynnistäminen, sitä koskevat päätökset ja vireilletulo 13
3.2 Osallistuminen ja yhteistyö 13
3.4. Asemakaavan tavoitteet 15
3.5 Asemakaavaratkaisun valinta 15
4. Asemakaavan kuvaus 17
4.1 Kaavan rakenne 17
4.2 Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen 18
4.3 Aluevaraukset 18
4.4 Kaavan vaikutukset 18
4.5 Ympäristön häiriötekijät 21
4.5 Nimistö 23
5. Asemakaavan toteutus 23
6. Kaavatyöhön osallistuneet 23
7. Asemakaavan seurantalomake 25
8. Asemakaavakartta ja –määräykset 27

LUETTELO MUISTA KAAVAA KOSKEVISTA ASIAKIRJOISTA, TAUSTASELVITYKSISTÄ JA LÄHDEMATERIAALISTA

- Tärinä- ja runkomeluselvitys (Helimäki Akustikot 28.11.2016)
- Meluselvitys (Helimäki Akustikot 22.11.2016)
- Arkeologisten koekaivausten loppuraportti: Hakkila (Haxböle) autio koetutkimus 2016 (Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy 17.10.2016)
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (Vantaan kaupunkisuunnittelu 30.3.2015)
- Missä maat on mainiommat - Uudenmaan kulttuuriympäristöt (Uudenmaanliitto 2012)
- Valkoisenlähteentien tarveselvitys (Vantaan kaupunki syyskuu 2004)

1. TIIVISTELMÄ

Kaavamuutoksen tarkoituksena on muuttaa rakentamaton puistoalue (VP/P) osittain asuinrakennusten korttelialueeksi (A) ja osittain lähivirkistysalueeksi (VL). Valkoisenlähteentien katualueen tilavaraus päivitetään vastaamaan kadun yleissuunnitelmaa. Alueen läpi Oljenkorrelta Satomäenrantaan varataan tila yleiselle jalankulkuyhteydelle.

Asuinrakennusten korttelialueen kokonaispinta-ala on noin 2,3 ha. Alueen kokonaisrakennusoikeus on 5160 k-m². Alueen tehokkuus on noin e=0,25.

Kaavamuutosalue lounaan suunnasta katsottuna, arkkitehti Jorma Toivonen

2. LÄHTÖKOHDAT

2.1 SELVITYS SUUNNITTELUALUEEN OLOISTA

2.1.1 Alueen yleiskuvaus

Kaavamuutosalue sijoittuu Valkoisenlähteentien ja Ohratien risteyksen kaakkoispuolelle. Alueen lähiympäristö koostuu eriluonteisista, useamman vuosikymmenen aikana rakentuneista asuinalueista ja avoimesta peltomaisemasta.

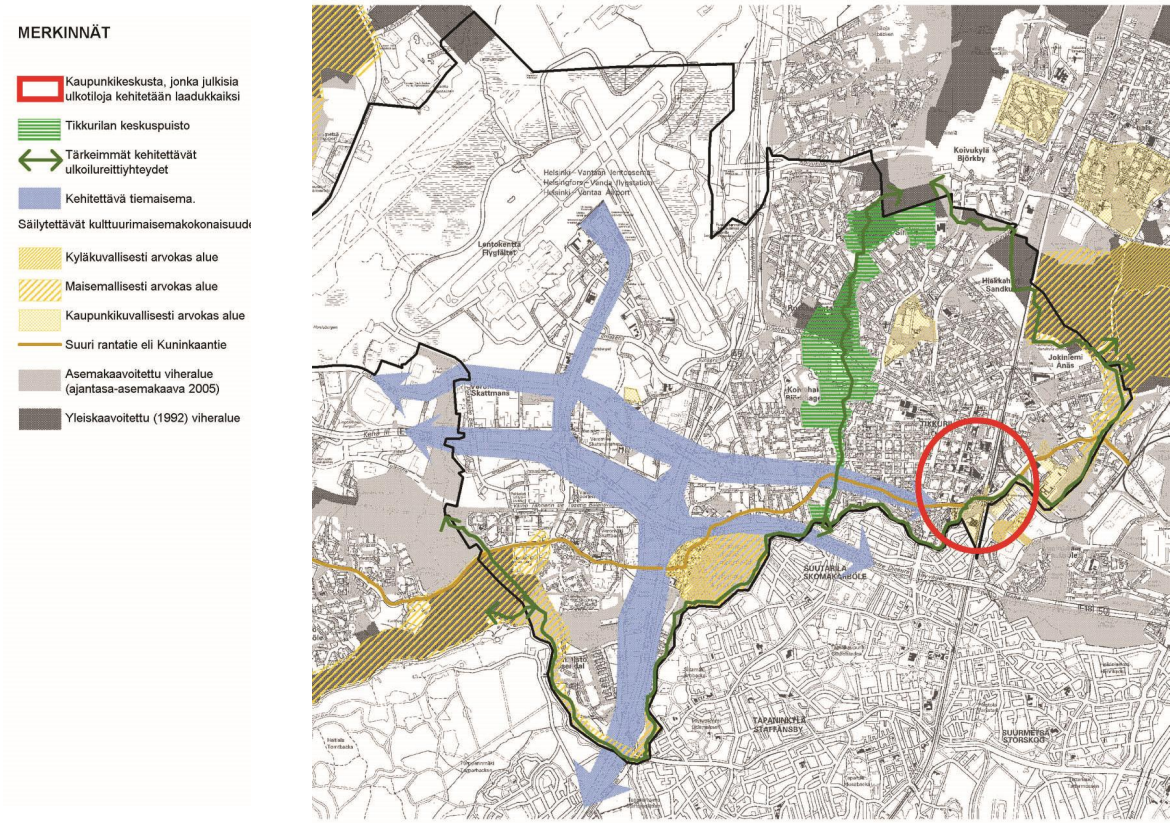
2.1.2 Luonnon ympäristö

Maisemakuva ja -rakenne

Jokiniemen kaupunginosa sijaitsee Tikkurilan itäpuolella, pääradan varrella. Etelässä ja idässä alue sivuaa Keravanjokea, pohjoisessa Rekolanojaa. Hiekkaharjun matala harjuselänne ulottuu Jokiniemen puolelle päättyen Winterinmäeksi kutsuttuun moreenimäkeen. Muuten Jokiniemi on alavaa, maisemallisesti arvokasta Keravanjokilaaksoa.

Vesistöt ja vesitalous

Kaavoitettava alue on kokonaisuudessaan rakentamatonta peltoaluetta. Alue on pohjavesialuetta. Keravanjoki rajaa suunnittelualueen itäpuolta.

Maisemallinen kehityskuva, Laura Muukka2006.

Maaperä ja topografia

Alue on melko tasainen. Maaston korot vaihtelevat +22,0 ja +17,0 metrin välillä. Maasto on korkeimmillaan Ohratien läheisyydessä ja laskee itään Keravanjoen suuntaan mentäessä.

Alue on pintamaalajikartan mukaan savialuetta. Alueella tehtyjen pohjatutkimusten perusteella savikerroksen paksuus vaihtelee välillä 1-7 metriä. Savikerros on ohuimmillaan alueen länsi- ja keskiosassa ja muuttuu paksummaksi mentäessä kohti Keravanjokea. Siipikairalla mitattu saven redusoimaton leikkauslujuus on ollut heikoimmillaan noin 6-9 kPa. Maanäytteistä tutkittu saven vesipitoisuus vaihtelee välillä 30-110 %. Saven alapuolella maakerrokset vaihtuvat siltin ja hiekan kautta kalliopintaa peittävään moreeniin. Alueella tehdyt kairaukset ovat ulottuneet noin 3-17 metrin syvyydelle maanpinnasta.

Kaavoitettava alue sijaitsee pohjavesialueella. Pohjavedenpintaa ei ole alueella havainnoitu. Lähialueilla pohjaveden painetaso on ollut lähellä maanpinnan tasoa.

Rakennettavuus maaperän suhteen

Rakennusten suositeltu perustamistapa on paalutus. Liikennöitävät alueet ja kunnallistekniset rakenteet suositellaan pohjanvahvistettavaksi. Pohjavedenpinnan taso ja suojaetäisyydet pohjavedenpinnan tasosta on otettava huomioon rakentamisessa. Rakentamisratkaisut tulee perustua rakennuspaikkakohtaisiin pohjatutkimuksiin ja -suunnitelmiin.

Savikerroksen ja maatäyttöjen kokonaisvakavuus Keravanjoen suuntaan tulee olla riittävä. Täytöt on tarvittaessa tehtävä kevennettyinä tai maapohjaa lujitettava. Alustavien laskelmien mukaan maapohjan kokonaisstabiliteetti Keravanjoen suuntaan ei ole (F>1,8) riittävä lisärakentamiselle alle 65 metrin etäisyydellä joen rannasta. Vesiuomien stabiliteetin huomioimista varten on laadittu erillinen ohje "Vesiuomien stabiliteettilaskentaohje, Vantaan kaupunki/ Geotekniikka, 2013".

Ajoneuvoliikenteen aiheuttaman tärinän vaikutuksia suositellaan tutkittavaksi erityisesti tulevan Valkoisenlähteentien lähelle sijoittuvien rakennusten osalta.

Helimäki Akustikot Oy teki tärinä- ja runkomeluselvityksen suunnittelualueella kaavatyön aikana. Selvityksessä on arvioitu tieliikenteen aiheuttamat tärinä- sekä runkomelutasot suunnitteluissa rakennuksissa. Arviointi on suoritettu laskennallisesti. Selvityksen mukaan arvioidut tärinä- ja runkomelutasot täyttävät nykyään asuinrakentamiselle asetetut vaatimukset. Laskennassa on oletettu, että Ohratien ja Valkoisenlähteentien päällysteet ovat hyväkuntoiset. Tieliikenteen aiheuttama värähtely ei aseta erityisvaatimuksia kohteen rakenteille. (Helimäki Akustikot 28.11.2016)

2.1.3 Rakennettu ympäristö

Väestön rakenne ja kehitys kaupunginosassa

Jokiniemessä asui vuoden 2016 alussa 5 639 henkeä. Väkiluku on noussut viimeisten kymmenen vuoden aikana noin 1000:lla. Vuonna 2015 Jokiniemen asukasmäärä nousi voimakkaasti, kun uusia asuntoja valmistui keskusrikospoliisin läheisyyteen. Keskusrikospoliisin naapuriin, Metlan alueelle vahvistui vuoden 2016 loppupuolella kaavamuutos, joka mahdollistaa toteutuessaan noin 200 uuden asunnon rakentamisen alueelle. Radan varren kehittyessä, kaupunginosan väkiluku nousee myös tulevina vuosina. Jokiniemen suurin ikäryhmä ovat nuoret aikuiset ja työssäkäyvät (16–64-vuotiaat). Kaava-alueella ei ole tällä hetkellä asuntoja.

Sosiaalinen ympäristö

Jokiniemen kaupunginosan työttömyysaste oli vuonna 2013 noin 11 % - hieman pienempi kuin naapurikaupunginosa Tikkurilassa. Kaupunginosan vuokra-asuntojen osuus kaikista asunnoista oli vuonna 2014 noin 22 %. Tikkurilassa vuokra-asuntojen osuus oli vuonna 2014 noin 30 %. Lapsiperheiden osuus kaikista perheistä oli vuonna 2015 Jokiniemen kaupunginosassa noin 43 %, kymmenen prosenttiyksikköä enemmän kuin Tikkurilan kaupunginosassa.

Palvelut ja työpaikat

Jokiniemen kaupunginosassa oli vuonna 2013 arviolta 2500 työpaikkaa. Työpaikkamäärissä mitattuna suurimmat toimialat kaupunginosassa ovat julkinen hallinto sekä ammatillinen tieteellinen ja tekninen toiminta. Myös koulutuksen toimiala on merkittävä työnantaja Jokiniemessä.

Yhdyskuntarakenne ja kaupunkikuva

Suunnittelualue sijoittuu Jokiniemen rakennetun ympäristön reunamille. Lähimmät kaupalliset palvelut sijoittuvat pääradan varrelle, juna-asemien lähistöille. Tikkurilan asemalle suunnittelualueelta on noin 1,5 kilometrin matka ja Hiekkaharjun asemalle reilu kilometri.

Suunnittelualueen kaupunkikuva on ajallisesti rikas. Maaseudun perinteikäs kulttuurimaisema, luonnon muotoja myötäilevä vanha tiestö, 1950-luvun omakotitaloalue, 1960-luvun Satomäen kerrostaloalue ja 1970–80-lukujen tehokas rationalismi ovat kaikki osa lähialueen kaupunkikuvaa. Kohokohdaksi suunnittelualueen lähimaisemassa nousee edelleen Gammelkullan vanha asuinkukkula, joka on löydettävissä jo vuoden 1872 Senaatin kartoista.

1970–80-lukujen rakentaminen muutti Jokiniemen kaupunkikuvaa merkittävästi, kun vanhoja rakennuspaikkoja ympäröivät avoimet peltoalueet täydennysrakennettiin tehokkaasti kerrostaloin. Täydennysrakentamisen yhteydessä syntynyt kaupunginosan uusi suoraviivainen ja laajamittakaavainen tiestö muutti kaupunginosan kaupunkikuvaa. Suunnittelualueen pohjoispuolitse suunniteltu Valkoisenlähteentien jatke tulee rakentuessaan edelleen rikkomaan yhtenäistä peltomaisemaa ja heikentämään vanhemman tiestön asemaa alueen kaupunkikuvassa.

Rakennettu kulttuuriympäristö

Suunnittelualue on osa Hanabölen kylämaisemaa, joka on maakunnallisesti arvokkaaksi arvioitua kulttuuriympäristöä. Hanabölen kylämaisema avoimine peltoineen on syntynyt Keravanjoen varteen. Jo 1500-luvulla tunnetussa kylässä on säilynyt paljon rakennuskantaa 1700-luvulta. Yhdessä vanhan tiestön, joen ja ympäröivän peltomaiseman kanssa se muodostaa yhä melko yhtenäisen ja hyvin säilyneen kulttuurimaiseman. (Missä maat on mainiommat - Uudenmaan liitto 2012) Suunnittelualueen välittömässä läheisyydessä myöhempi rakentaminen ja ympäristön muuttuminen on tuhonnut vanhan tiestön (nyk. Ohratien) luonnetta. Valkoisenlähteentien pohjoispuolella vanha tiestö (nyk. Ohratie), Keravanjoki ja ympäröivät pellot muodostavat edelleen yhtenäisen ja hyvin säilyneen kulttuurimaiseman.

Jokiniemen alueella on yhteensä noin 50 Vantaan kaupunginmuseon inventoimaa rakennusperintökohdetta. Kaava-alueella kulkee Ohratien ja Vanhan Rekolantien välinen tielinjaus, joka on Vantaan kaupungin rakennuskulttuurikohde luokitustunnuksella R2 - merkittävä rakennusperintökohde. Suunnittelualueen läheisyyteen sijoittuu potentiaalinen rakennusperintökohde: 1970-luvulla rakennettu HOAS:n pienkerrostaloalue (luokitustunnus K) ja merkittävä rakennusperintökohde: Gammelkullan navetta (luokitustunnus R2). Navetan valmistumisaika ei ole tiedossa. HOAS:n pienkerrostaloalueen arvottaminen on kesken. (Vantaan kaupunginmuseo)

Arkeologinen kulttuuriperintö

Suunnittelualueella sijaitsee osa muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamasta kivikautisesta asuinpaikasta Satomäki (muinaisjäännösrekisterin tunnus 92010052). Tämän johdosta suunnittelualueella toteutettiin arkeologinen tarkkuusinventointi. Koetutkimuksen tekivät Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy lokakuussa 2016. Tutkimuksessa ei havaittu merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä. Koetutkimuksissa saatiin kuitenkin merkkejä liittyen alueen nuorempaan ihmistoimintaan. Irtolöytöinä löydettiin 1800–1900-luvuille ajoittuvia historiallisen ajan asuinpaikkalöytöjä. Löydöt käsittivät pääasiassa tiilenkappaleita, fajanssia, posliinia, metalliesineiden katkelmia, palamatonta luuta ja lasia. Vanhan Gammelkullan tonttikumpareen koillispuolella oleva kivikautinen asuinpaikka jäi tutkimatta. Tutkimatta jäänyt asuinpaikka rajattiin pois kaavamuutosalueesta. Tutkimaton kivikautinen asuinpaikka sijoittuu voimassa olevassa asemakaavassa puistoalueelle.

Virkistys

Keravanjoen rantojen virkistysalueet ovat suunnittelualueen välittömässä läheisyydessä. Satomäenrannan ja Karhunrannan lähivirkistysalueiden yleissuunnittelu on parhaillaan käynnissä. Suunnitteilla on kehittää virkistysalueita siten, että alueen kulttuurihistoriallisia, maisemallisia ja luontoarvoja säilytetään ja samalla luodaan uutta toiminnallisesti ja esteettisesti monipuolista ja korkeatasoista ympäristöä. Suunnittelun tavoitteena on kattavan ja yhtenäisen, valaistun ja talvikunnossa pidettävän ulkoilureitistön luominen. Alueelle tutkitaan mm. ulkoliikuntapaikan ja laiturin rakentamista. Karhunrannassa sijaitseva 2000-luvun alussa rakennettu matonpesupaikka tulee säilymään.

Liikenne

Asemakaava-alue sijaitsee Ohratien ja Valkoisenlähteentien risteyksen kaakkoispuolella. Valkoisenlähteentie on länteen, Tikkurilaan jatkuva alueellinen kokoojakatu. Ohratie jatkuu pohjoiseen kokoojakatuna muuttuen pian maantieksi, josta on yhteys Rekolaan sekä Koivukylänväylälle ja edelleen Lahdenväylälle. Risteyksestä etelään Ohratie jatkuu päättyvänä tonttikatuna, jolla pysäköinti on osin rajoittamatonta. Valkoisenlähteentien liikennemäärä vuonna 2015 oli 7694 ajoneuvoa/arkivuorokausi ja Ohratien vastaava luku 4668.

Lähimmät linja-autojen pysäkit sijaitsevat 300m päässä Valkoisenlähteentiellä, joilta yhteydet Helsingin Rautatientorille ja Vantaan Päiväkumpuun, Tikkurilaan, Korsoon sekä Mikkolaan.

Parhaat kevyen liikenteen yhteydet vievät länteen Tikkurilaan päin Valkoisenlähteentietä sekä kevyen liikenteen katua, Oljenkortta pitkin läheiselle hiekkakentälle ja leikkipuistoon. Ohratiellä ei ole erillistä kevyen liikenteen väylää. Katu on autoliikenteeltä katkaistu, mutta sitä pitkin on kävely ja pyöräily mahdollista etelään Tikkurilantielle, joka jatkuu edelleen Hakkilaan ja Kuninkaalan Porttipuiston kaupallisten palveluiden suuntaan.

Vesihuolto

Keravanjoesta on tehty tulvamallinnus. Keravanjoen tulvaraja sijoittuu likimain 18 metrin korkeudelle (toistumisaika 250 vuoden välein).
Kaava-alueen länsireunalla Ohratiellä on vuonna 1976 rakennettu vesihuoltoverkosto ja itäreunalla vuonna 1966 rakennettu jäteveden runkoviemäri.

Vedenjakelu

Ohratiellä on rakennettuna DN300 vesijohto.

Alue kuuluu Tikkurilan painepiiriin, jonka yläsäiliö (tilavuus 6700 m³, HW = +80.00 ja LW = +72.00) sijaitsee Hiekkaharjussa. Käyttövesi saadaan Pitkäkosken vedenpuhdistuslaitokselta Ylästön paineenkorotuspumppaamon kautta.

Jätevesiviemäröinti

Ohratiellä on rakennettuna DN250 jätevesiviemäri, joka johtaa jätevedet kaava-alueen itäreunalla kulkevaan Keravanjoen varren DN1200 runkoviemäriin. Runkoviemärissä vedet johdetaan Suutarilan jätevedenpumppaamolle. Lopulta jätevedet päätyvät Viikinmäen jätevedenpuhdistamolle.

Hulevesiviemäröinti

Kaava-alueelle satavat vedet imeytyvät maahan tai johtuvat pelto-ojia pitkin Keravanjokeen. Ohratien varrella vedet johtuvat katuojassa Karhunrannanojaan ja siitä edelleen Keravanjokeen. Ohratiellä on myös rakennettu DN800 hulevesiviemäri, josta vedet johtuvat Keravanjokeen.

Kaukolämpö

Kaukolämpöverkko ulottuu alueelle. Johdot kulkevat Oljenkorren ja Ohratien katualueella.

Sähköverkko

Pienjännitemaakaapeleita ja muuta sähköverkkoa on Ohratien, Oljenkorren ja Valkoisenlähteentien katualueella.

Muut maanalaiset johtoverkot

Kaava-alueen läpi kulkee maakaasuputki.

Ympäristöhäiriöt

Tieliikenne- ja lentomelu

Suunnittelualue sijoittuu yleiskaavan mukaiselle lentomeluvyöhykkeelle "muut alueet". Asuinhuoneiden ulkokuoren ääneneristävyys lentomelua vastaan on tällöin oltava $\Delta L \geq 28$ dB.

Vuonna 2011 tehdyn meluselvityksen mukaan suunnittelualueelle kohdistuu päivällä pääosin 45–55 dB:n tieliikennemelu. Pieneen osaan suunnittelualueen luoteiskulmaa kohdistuu 55–60 dB:n tieliikennemelu. (Vantaan karttapalvelu) Valkoisenlähteentietä on suunniteltu jatkettavaksi itään suunnittelualueen pohjoispuolitse yli Keravanjoen. Tien jatkeen rakennettua, tieliikenteen aiheut-

tamat melutasot nousevat, mikä tulee huomioida asuinrakennusten suunnittelussa ja sijoittelussa. Vantaan karttapalvelun tiemeluennuste 2030 -kartassa Valkoisenlähteentien jatkeen varrella suunnittelualueelle kohdistuu yli 65 dB:n tieliikennemelu. Vantaan rakennusjärjestyksen (2011) mukaan tällöin tarvitaan erillinen liikennemeluselvitys.

Ilmanlaatu/Pienhiukkaset

Liikennemääriltään suurimpien väylien läheisyydessä pienhiukkaset muodostavat potentiaalisen terveyshaitan, minkä vuoksi herkkien toimintojen ja asuinrakennusten tulee sijoittua riittävän etäälle väylistä. Valkoisenlähteentien jatkeen rakennettua, suunnittelualueen pohjoissivu sijoittuu lähelle vilkasliikenteistä katua. Valkoisenlähteentien tarveselvityksen mukaan osuudella Ohratie - Vanha Porvoontie liikennekuormitus tulee olemaan keskimäärin 11 000 - 11 700 ajoneuvoa arkivuorokaudessa. Suositusetäisyys kadun ja uusien asuinrakennusten välille on tällöin 20–40 metriä.

Pilaantuneet maat

Alueella ei ole Vantaan kaupungin ympäristökeskuksen tiedossa olevia pilaantuneita maita tai riskikohteita. Alue on myös melko kaukana Grönbergin lyijylaskeuma-alueesta, mutta kaavamuutosalueen pintamaiden lyijypitoisuudet on syytä tarkistaa. Todennäköisesti pitoisuudet ovat alhaisia, sillä etäisyyttä lyijysulattoon on melko paljon ja alue on vanhaa peltoa, jolloin maata on muokattu vuosittain ja siten mahdolliset lyijypitoisuudet ovat sekoittuneet pintamaasta alempiin maamassoihin (ympäristötarkastaja Pyry Lundén, Ympäristökeskus).

Seveso-laitokset

Suunnittelualue ei sijoitu turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) valvomien laitosten konsultointivyöhykkeelle. Laitosten ja niiden konsultointivyöhykkeiden tarkastelussa on käytetty Tukesin 25.4.2016 laatimaa listausta kyseisistä laitoksista.

Tärinä- ja runkomelu

Tieliikenteen aiheuttamia tärinä- ja runkomelutasoja suunniteltuissa rakennuksissa on arvioitu kaavatyön aikana (katso kohta Rakennettavuus maaperän suhteen). Arvioinnin mukaan tieliikenteen aiheuttama värähtely ei aseta erityisvaatimuksia kohteen rakenteille.

Aasianrunkojäärän esiintymä

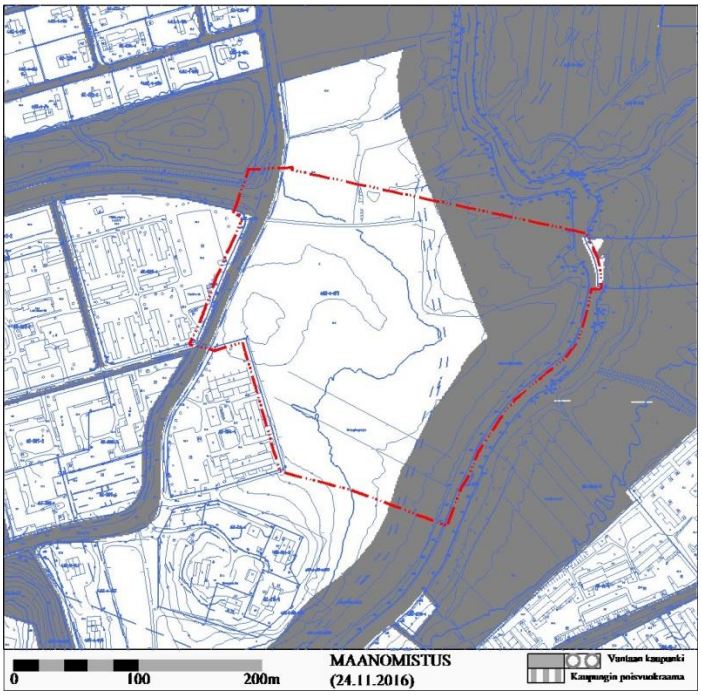
Vantaan Kuninkaanmäen ja Itä-Hakkilan alueella on Elintarvikevirasto Eviran tarkastuksissa ja tutkimuksissa todettu aasianrunkojääräesiintymä 26.10.2015. Aasianrunkojäärä on vaaralliseksi luokiteltu kasvintuhooja, jota voi esiintyä monilla lehtipuu ja -pensaslajeilla ja se aiheuttaa merkittävää uhkaa metsille ja viheralueille. Euroopan komissio on määrännyt jäsenvaltioita tekemään toimenpiteitä aasianrunkojäärän leviämisen estämiseksi. Evira teki 1.3.2016 päätöksen rajatun alueen perustamisesta aasianrunkojäärän leviämisen estämiseksi ja hävittämiseksi. Päätös on voimassa 31.12.2020 asti.

Suunnittelualue sijoittuu löydetyn aasianrunkojääräesiintymän puskurivyöhykkeelle. Puskurivyöhyke on osa Eviran perustamaa rajattua aluetta ja sitä koskee seuraavat kiellot ja rajoitukset: puskurivyöhykkeeltä voi siirtää tiettyjä kasvi- ja puulajeja tai puisia pakkausmateriaaleja puskurivyöhykkeen ulkopuolelle vain komission päätöksen (EU) 2015/893 mukaisin ehdoin. Ehtojen täyttyminen todennetaan Eviran tekemin tarkastuksin.

Tietyillä kasvi- ja puulajeilla tarkoitetaan seuraavien sukujen lehtipuita ja pensaita, ja niistä peräisin olevaa puutavaraa: Acer (vaahtera), Aesculus (hevoskastanja), Ainus (lepät), Betula (koivut), Carpinus (valkopyökit), Cercidiphyllum (kasturat), Corylus (pähkinäpensaat), Fagus (pyökit), Fraxinus (saarnet), Koel-reuteria (rakkopuut), Platanus (plataanit), Populus (haavat), Salix (pajut), Tilia (lehmukset) ja Ulmus (jalavat).

Lisätietoa Eviran päätöksestä ja rajattua aluetta koskevista määräyksistä löytyy Eviran internet-sivuilta.

2.1.4 Maanomistus

Suunnittelualue on yksityisessä ja kaupungin maanomistuksessa.

2.2 SUUNNITTELUTILANNE

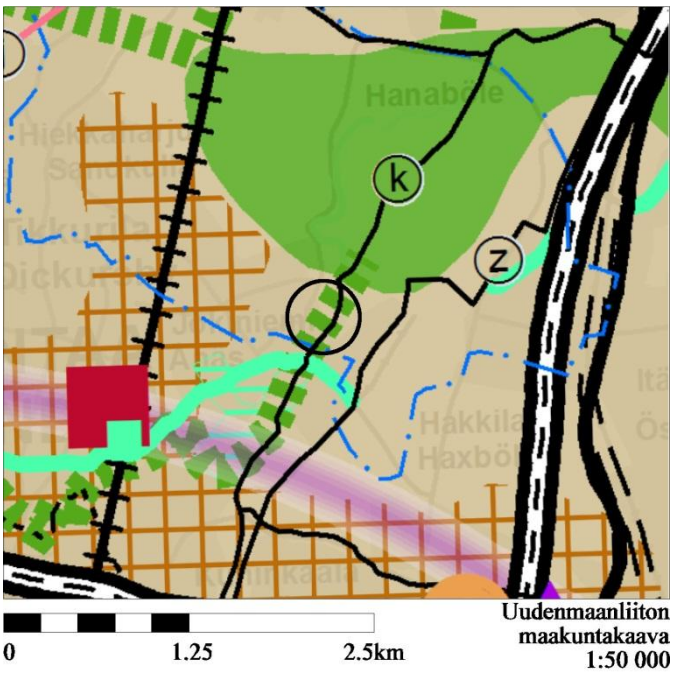
2.2.1 Kaava-aluetta koskevat suunnitelmat, päätökset ja selvitykset

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvoston 30.10.2000 päättämien (tarkistettu 1.3.2009) valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden erityistavoitteena on, että asuin-, työpaikka- tai palvelutoimintojen alueita ei sijoiteta irralleen olevasta yhdyskuntarakenteesta. Jalankulun ja pyöräilyn verkostoja varten on varattava riittävät alueet ja edistettävä niiden jatkuvuutta, turvallisuutta ja laatua.

Helsingin seutua kehitetään kansainvälisesti kilpailukykyisenä valtakunnallisena pääkeskuksena luomalla edellytykset riittävälle ja monipuoliselle asunto- ja työpaikkarakentamiselle, toimivalle liikennejärjestelmälle sekä hyvälle elinympäristölle. Helsingin seudulla edistetään joukkoliikenteeseen, erityisesti raideliikenteeseen tukeutuvaa ja eheytyvää yhdyskuntarakennetta. Hanke on näiden tavoitteiden mukainen. Tavoitteiden toteutuminen on selostettu tarkemmin selostuksen kohdassa 4.

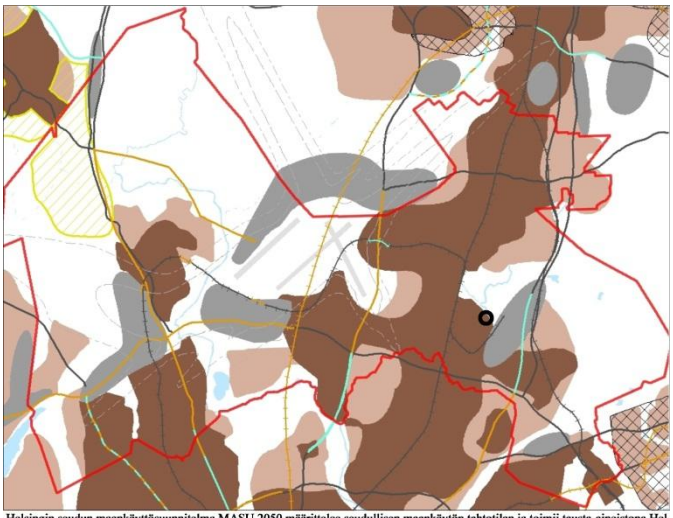
Maakuntakaava

Ympäristöministeriön 8.11.2006 vahvistamassa maakuntakaavassa alue on merkitty taajamatoimintojen alueeksi. Alueen lähistöllä kulkee maakaasun runkoputki, merkintä (k). Merkintään liittyy MRL 33§:n 1. momentin nojalla rakentamisrajoitus. Alueiden käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon maakaasuputkiston suojaetäisyyksistä annetut määräykset.

Alueelle on merkitty viheryhteystarve. Maakuntakaavaa täydentää 2. vaihemaakuntakaava. Ympäristöministeriö on vahvistanut 2. vaihemaakuntakaavan 30.10.2014. Kaavahanke on maakuntakaavan mukainen.

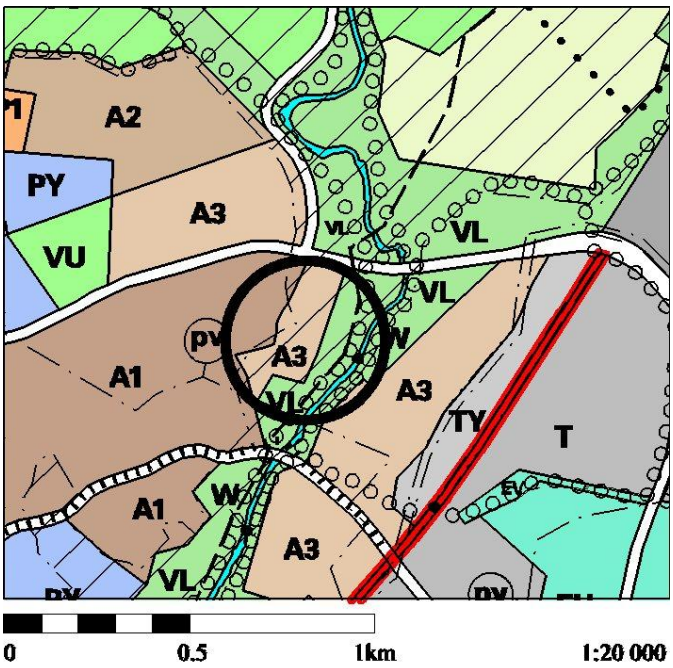
Helsingin seudun maankäyttösuunnitelma MASU 2050

Helsingin seudun maankäyttösuunnitelma MASU 2050 määrittelee seudullisen maankäytön tahtotilan ja toimii tausta-aineistona Helsingin seudun liikennejärjestelmälle HLJ2015 sekä Helsingin seudun asuntostrategialle. MASU 2050 on strateginen suunnitelma, joka osoittaa seudun maankäytön kehittämisen vyöhykkeet. Yhteisesti sovittujen tavoitteiden mukaisesti 80% uudesta asuntotuotannosta ohjataan seudun ensisijaisesti kehitettävälle vyöhykkeelle (kartan tumman ruskea vyöhyke). Vantaan kaupunginvaltuusto on hyväksynyt suunnitelman 11.5.2015.

MASU 2050 määrittelee seudun tavoitteellista maankäyttöä ja toimii tausta-aineistona Helsingin seudun liikennejärjestelmälle HLJ2015 sekä Helsingin seudun asuntostrategialle. MASU 2050 on strateginen suunnitelma, joka osoittaa seudun maankäytön kehittämisen vyöhykkeet. Yhteisesti sovittujen tavoitteiden mukaisesti 80 % uudesta asuntotuotannosta ohjataan seudun ensisijaisesti kehitettävälle vyöhykkeelle (tumman ruskea vyöhyke). Vantaan kaupunginvaltuusto on hyväksynyt suunnitelman 11.5.2015.

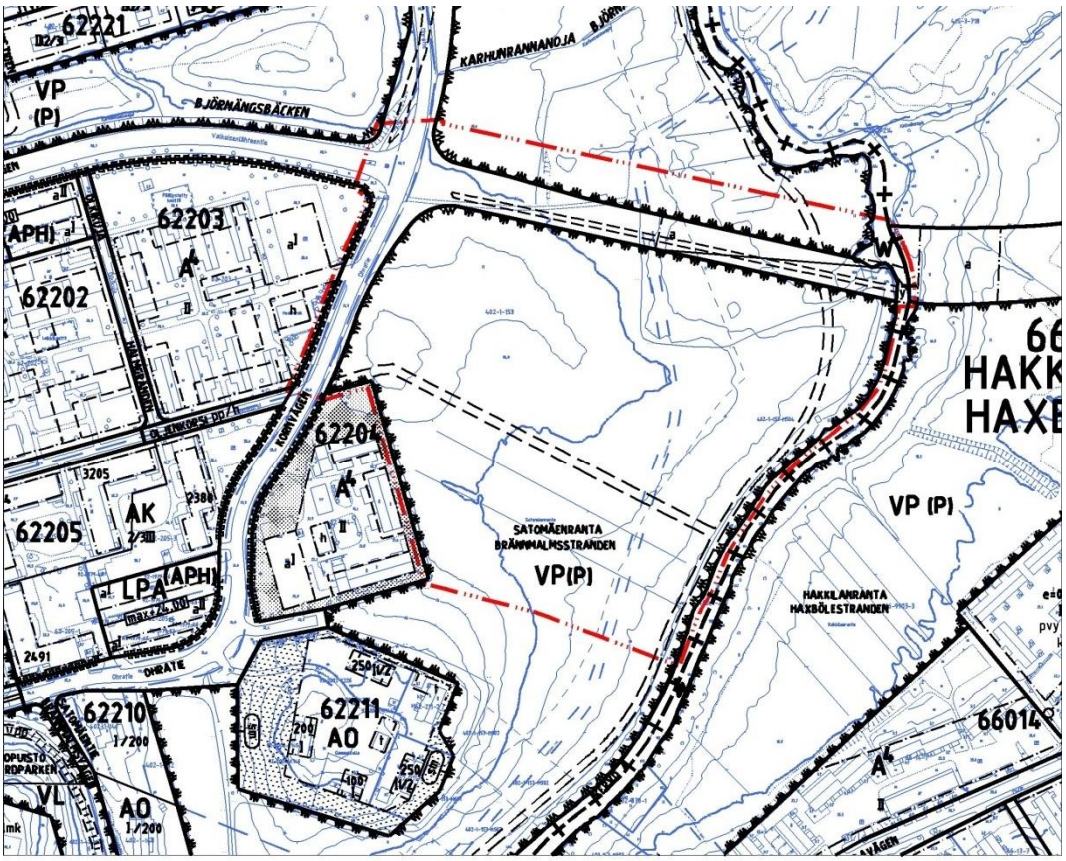
Yleiskaava

Vantaan kaupunginvaltuuston 17.12.2007 hyväksymässä yleiskaavassa alue on pientaloaluetta (A3) ja lähivirkistysaluetta (VL). Alueelle saa ensisijaisesti rakentaa pientaloja. Alueella voidaan sallia asuinympäristöön soveltuvia työtiloja.

Kaavamuutosalueen itäpuolen lähivirkistysalueelle (VL), Keravanjoen varteen on yleiskaavaan merkitty ohjeellinen ulkoilureitti. Kaavamuutosalue sijaitsee pohjavesialueella. Alue on merkitty maisemallisesti arvokkaaksi alueeksi: ”Arvokas maaseudun kulttuurimaisema, jonka maisemakuvaa on suojeltava.” Kaavahanke on yleiskaavan mukainen.

Asemakaava

Alueella on voimassa asemakaavat nro 000103 (Satomäki) ja nro 620200 (Jyvätie). Asemakaava nro 000103 (Satomäki) on vahvistunut kaupunginvaltuuston päätöksellä 20.11.1978. Asemakaava nro 620200 (Jyvätie) on vahvistunut sisäasiainministeriön päätöksellä 12.5.1978. Kaavamuutos-alue on osoitettu voimassa olevissa asemakaavoissa puistoalueeksi (P). Alueen pohjoisreunalla on tilavaraus Valkoisenlähteentien jatkeelle. Keravanjoen läheisyyteen ja Oljenkorrelta Keravanjoen rantaan on osoitettu ohjeellinen kävely- ja pyöräilyreitti.

Rakennuskielto

Alueella ei ole rakennuskieltoa asemakaavan laatimiseksi.

3. ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

3.1 SUUNNITTELUN KÄYNNISTÄMINEN, SITÄ KOSKEVAT PÄÄTÖKSET JA VIREILLETULO

Kaavamuutoshakemus on kirjattu saapuneeksi 31.10.2014. Kaavamuutos sai työohjelmassa numeron 002262 ja kaavoitus tuli vireille 30.3.2015.

3.2 OSALLISTUMINEN JA YHTEISTYÖ

3.3.1 Osalliset

- alueen maanomistajat
- naapurit (viereisten alueiden omistajat ja vuokralaiset)
- asukkaat, yritykset ja työntekijät, asukas- ym. yhdistykset
- ne, jotka katsovat olevansa osallisia
- kaupungin asiantuntijaviranomaiset: maankäyttötoimi (yrityspalvelut, rakennusvalvonta, ympäristökeskus, tekninen toimiala), Keski-Uudenmaan pelastuslaitos, kaupunginmuseo
- Muut viranomaiset ja yhteisöt: Uudenmaan liitto, HSL, Museovirasto, HSY, Uudenmaan ELY-keskus, Vantaan Energia Oy, Elisa Oyj ja HSL.

3.3.2 Osallistuminen ja vuorovaikutus

Asemakaavamuutoksen alkamisesta on tiedotettu Vantaan kaupungin verkkosivuilla, Vantaan asukaslehdessä sekä kirjeitse (MRL 62§) maanomistajille, naapureille ja viranomaisille.

MRL 63§:n mukainen asemakaavan muutoksen osallistumis- ja arviointisuunnitelma valmistui 30.3.2015. Alueen asukkaiden mielipiteitä kuultiin MRL 62§:n mukaisesti. Määräaikaan 27.4.2015 mennessä jätettiin 7 kirjallista mielipidettä. Kirjalliset mielipiteet antoivat Gasum Oy, Museovirasto, lähialueen asukas, Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä, Helsingin seudun ympäristöpalvelut, Vantaan kaupungin liikennesuunnittelu ja Vantaan kaupunginmuseo. Kaavamuutoksesta järjestettiin kaavoittaja tavattavissa suunnittelualueella tapaaminen 21.4.2015. Tapaamisessa oli kolme asukasta paikalla.

Gasum Oy

Kaava-alueen läpi kulkee Gasumin maakaasuputki (DN400). Maakaasuputken suojaetäisyysvaatimus rakennuksiin on 16 metriä (kerrostalot ja vastaavat) tai 8 metriä (pientalot). Maakaasuputken päälle ei voi rakentaa mitään ja maakaasuputkilinjalla pitää olla näköyhteys. Katujen risteämät pitää tehdä mahdollisimman kohtisuoraksi (jyrkempi kuin 45 astetta).

Museovirasto

Suunnittelualueella sijaitsee osa muinaismuistolain(295/1963) rauhoittamasta kivikautisesta asuinpaikaista Satomäki (mj.rek. nro 92010052). Kaavamuutosalueella tulee toteuttaa arkeologinen tarkkuusinventointi.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)

Alueella on hyvät joukkoliikenneyhteydet. HSL pitää alueen täydennysrakentamista järkevänä, jotta olemassa oleville palveluille saadaan lisää käyttäjiä. HSL toteaa, että kaava-alueeseen sisältyvä Valkoisenlähteentien jatkeen varaus tulee säilyttää. Valkoisenlähteentielle tulee myös tehdä pysäkkivaraus Ohratien ja Valkoisenlähteentien risteyksen jälkeiselle osuudelle. HSL toivoo mahdollisuutta kannanoton esittämiseen kaavamuutoksen ehdotusvaiheessa.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut

Suunnittelualueelle sijoittuu vuonna 1966 rakennettu luoteesta kaakkoon laskeva runkoviemäri (jv 1200 B). Kaavaan on määritettävä viemäriä varten n. 12 metrin leveä johtokuja. Uudet vesihuoltolinjat tulee pyrkiä sijoittamaan yleisille alueille ja mahdollisten johtokuja-aluevarausten tarve tulee selvittää. Asemakaavoituksen yhteydessä tulee laatia vesihuollon esisuunnitelma kustannusarvioineen. Suunnitelma tulee tarkastuttaa HSY:llä.

Vantaan kaupungin liikennesuunnittelun mukaan kaavamuutosta laadittaessa on tehtävä meluselvitys. Meluntorjunta on hoidettava tontilla. Asemakaavan muutosta laadittaessa on otettava huomioon myös liikenteen aiheuttamat päästöt (pakokaasut, katupöly).

Vantaan kaupunginmuseo

Kaavamuutosalueella ja sen välittömässä läheisyydessä on rakennushistoriallisesti merkittäviä kohteita ja muinaisjäännöksiä. Alueella on lisäksi maisemallisia arvoja; se on arvioitu Vantaan yleiskaavassa (2009) maisemallisesti arvokkaaksi. Alue kuuluu mukaan Hanaböle kylämaisema -rajaukseen Uudenmaan 4.vaiheen maakuntakaavan selvityksessä (Missä maat on mainiommat - Uudenmaan kulttuuriympäristöt, uudenmaanliiton julkaisuja 2012). Kaava-alueella kulkee Ohratien ja Vanhan Rekolantien välinen tielinjaus, joka on Vantaan kaupungin rakennuskulttuurikohde luokitustunnuksella R2. Vanhan tien linjaus ja luonne tulee ottaa huomioon aluetta suunniteltaessa ja sen suojeluperusteita ja mahdollista suojelumerkintää tulee punnita kaavatyön yhteydessä. Muita rakennusperintökohteita ei kaava-alueelle osu, mutta sen välittömässä läheisyydessä sijaitsee niin moderneja kuin vanhoja rakennusperintökohteita.

Lähialueen asukasmielipiteet

Lähialueen asukkaat olivat huolissaan suunnitelman ahtaudesta, uudisrakennusten paljoudesta, asuntotyyppien yksitoikkoisuudesta, Valkoisenlähteentien jatkeen melusuojauksesta sekä Keravanjoen rannan virkistyskäytöstä ja reiteistä. Keravanjoen tulviminen ja maaperän perustettavuus pyydettiin ottamaan huomioon.

Asukkaat toivovat rakennuksiin lisää variaatiota, parempia yhteyksiä jokirantaan ja joen yli, uimapaikkaa jokirantaan ja meluntorjuntaa, joka olisi mahdollisimman luonnollinen: esimerkiksi maaston muodoin ja kasvillisuudella hoidettu.

Nähtäville asettaminen ja tarvittavien lausuntojen pyytäminen

Kaavaehdotus oli nähtävillä MRA 27 §:n mukaisesti 1.2.–2.3.2017 eikä siitä jätetty yhtään muistutusta. Lausunnot pyydettiin Vantaan kaupunginmuseolta, Gasum Oy:ltä, Uudenmaan liitolta, Uudenmaan ELY-keskukselta ja HSY:ltä.

HSY toteaa lausunnossaan, että jätevesiviemäri 1200 B on selostuksessa väärässä kohdassa. Samoin vesihuollon esisuunnitelmassa on puutteita. Selostusta on päivitetty lausunnon mukaisesti.

Vantaan kaupunginmuseon lausunnossa vaadittiin muinaisjäännösalueen merkitsemistä kaavakartalle. Kaava-alue sivuaa muinaisjäännösaluetta, mutta jää kuitenkin kokonaan sen ulkopuolelle.

Uudenmaan ELY-keskus halusi, että liittyminen kulttuuriympäristöön kuvataan tarkemmin, melumääräyksiä muutetaan, pilaantuneita maita koskevaa aluerajausta laajennetaan, maalämpö kielletään ja maanalaisten johtojen status merkitään kaavaan. Uudenmaan liitto ilmoitti, että se ei lausu kaavasta.

Lausunnot on otettu huomioon lausuntovastineissa ja tarkistusesityksissä. Lausuntojen perusteella on tarkennettu selostusta, muutettu kaavan melumääräyksiä ja lisätty maalämmön kieltävä määräys. Muutokset eivät ole oleellisia, eikä uusi nähtävilläolo ole tarpeen.

3.4. ASEMAKAAVAN TAVOITTEET

3.4.1 Lähtökohta-aineiston antamat tavoitteet

Kunnan asettamat tavoitteet

Vantaan valtuustokauden 2013-2017 strategia (Kv 17.6.2013/15.6.2015):

Strateginen painopiste on kaupunkirakenteen eheyttämisessä ja keskustojen tiivistämisessä joukkoliikenteen runkolinjojen varsille. Kestävä kehitys on hyvien elinmahdollisuuksien turvaamista nykyisille ja tuleville sukupolville. Ratkaisuissa ja päätöksenteossa huomioidaan ekologiset näkökulmat ja oikeudenmukaisuus sekä pidetään talous tasapainossa.

Maapoliittiset linjaukset koskien kaavoitusta, maanhankintaa ja maanluovutusta (Kv 22.9.2014)

- Asuntotuotantoa varten asemakaavavarantoa lisätään niin, että se vastaa viiden vuoden rakentamisen tarvetta.
- Kaavoituksen tavoitteena on kohtuuhintainen, laadukas ja toteuttamiskelpoinen asuntotuotanto.
- Täydennysrakentamista edistetään aktiivisesti erityisesti ratojen varsille.

Vantaan arkkitehtuuriohjelma 2015 (Kv 11.5.2015):

- Luomme Vantaalle kerroksellisen, tiiviin ja läheisen kaupunkikuvan.
- Kannustamme hyvään ja kohtuuhintaiseen arkkitehtuuriin, kestävään rakentamiseen sekä uusien energiamuotojen käyttöön.

3.5 ASEMAKAAVARATKAISUN VALINTA

3.5.1 Asemakaavaratkaisun valinnan perusteet

Kaavaratkaisuun sisältyvän täydennysrakentamisen idea

Kaavaratkaisu mahdollistaa yhtiömuotoisen pientalorakentamisen alueelle. Alueella on yhteensä viisi tonttia, joista kolme sijoittuu alueen keskiosan ajoväylien yläpuolelle ja kaksi eteläpuolelle. Valkoisenlähteentien jatkeen eteläpuolelle on jätetty tilaa pienhiukkaspäästöjen huomioimiseksi. Tämä tila muodostaa luonnollisen sijoituspaikan osalle alueen tarvitsemista pysäköintipaikoista. Alueen eteläosan pysäköinti on sijoitettu ajoväylien varrelle kadunvarsipysäköinnin tapaan. Alueelle ajetaan Ohratien puolelta. Keskiosaan sijoittuvien ajoväylien viereen on varattu tila yleiselle jalankululle. Tämä yhteys yhdistää Oljenkorren kevyenliikenteen väylän Satomäenrantaan tulevaisuudessa rakentuville ulkoilureiteille.

Asuinrakennusten korttelialueen kokoa ja muotoa määriteltäessä on huomioitu muun muassa maakaasuputken sijainti, vanhan asuinpaikan, Gammelkullan säilyminen suurmaiseman kohokoh-

tana, yleiskaavan A3-alueen raja, Keravanjoen tulvaraja ja maaperän rakennettavuus. Rakennukset on sijoitettu siten, että ne muodostavat kaksi suurkorttelia alueelle. Suurkortteleiden keskelle on varattu tilaa tonttien yhteisille leikki- ja oleskelualueille. Rakennukset suuntautuvat pääosin kaakon ja etelän suuntaan. Luoteiskulmaan sijoittuvat rakennukset suuntautuvat itään suojatakseen rakennusten itäpuolelle jäävää leikki- ja oleskelualuetta tieliikenteen melulta. Alueen itäreunan rakennukset on sijoiteltu siten, että ne muodostavat selkeän reunan asuinalueen ja virkistysalueen välille ja että asunnoista avautuu näkymiä Keravanjoen ja avoimena säilytettävän virkistysalueen suuntaan. Rakennukset voivat olla enintään kaksikerroksisia. Kaksikerroksisuudella on tavoiteltu tehokasta ja pistemäistä rakeisuutta, joka jättää tilaa alueen yhteispihoille ja vehreydelle.

Kaavamuutosalue luoteesta katsottuna, arkkitehti Jorma Toivonen

Mielipiteiden huomioiminen kaavaratkaisussa

Maakaasuputken sijainti on huomioitu asuinrakennusten sijoittelussa. Maakaasuputken sijainti on merkitty kaavakartalle putkirasitemerkinnällä, jonka kokonaisleveys on 16 metriä. Suunnittelualueen koilliskulmaan sijoittuva viemäri on merkitty kaavakartalle putkirasitemerkinnällä, jonka kokonaisleveys on 12 metriä. Meluselvitys on tehty ja tieliikenteen aiheuttamat päästöt ja melun torjunta on huomioitu rakennusten ja meluesteiden sijoittelussa ja julkisivujen ääneneristävyysvaatimuksissa. Valkoisenlähteen tien jatkeelta on varattu tila linja-autopysäkille, leventämällä katualuetta asuinrakennusten korttelialueen suuntaan. Valkoisenlähteentien jatketta on levennetty myös pohjoisen suuntaan siten, että katualueen leveys vastaa kadun yleissuunnitelmaa.

Osa alueen pysäköinnistä on sijoitettu keskitetysti ja osa kadunvarsipysäköinnin tapaisesti ajoväylien varrelle. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa esitettyyn havainnekuvaan verrattuna alueen rakentamista on väljennetty ja asuntotyyppejä on lisätty. Alueen läpi Oljenkorrelta Satomäenrantaan on varattu tila yleiselle jalankululle.

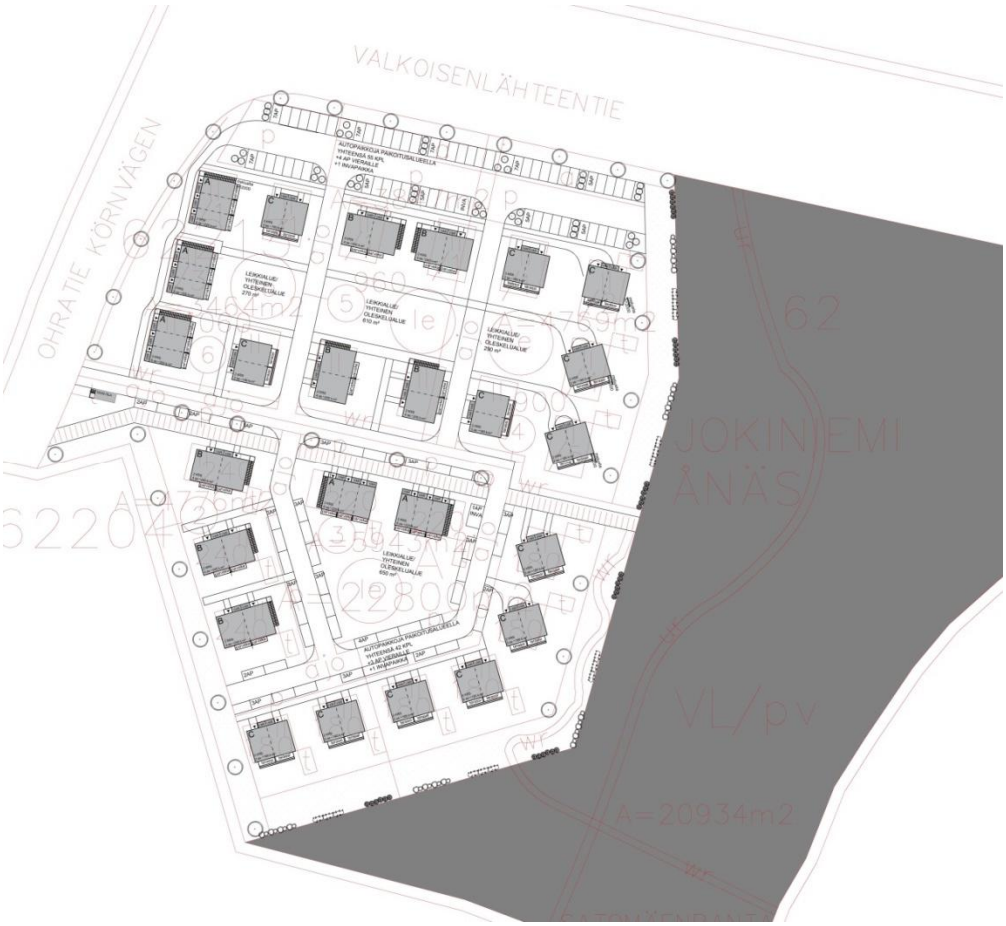
Suunnittelualueen länsipuolelle sijoittuvan Ohratien historiallisten arvojen katsottiin vähentyneen myöhemmän rakentamisen yhteydessä siinä määrin, ettei suojelumerkintää kaavamuutosalueen Ohratie-osuudelle ollut mielekästä merkitä.

Kaavamuutosalueella tehtiin arkeologinen tarkkuusinventointi. Vantaan kaupunginmuseo on hyväksynyt inventointiraportin ja antanut lausunnon, että raportissa esitetyt löydökset ovat niin nuoria, ettei niitä ole tarpeen huomioida kaavamuutoksessa.

Kaavaratkaisun valinnan perusteet

Kaavaratkaisu täydentää olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta ja tukeutuu olemassa oleviin palveluihin. Uudisrakennusten sijoittelussa on huomioitu olemassa olevan kaupunki- ja maisemaku-

van ominaispiirteet. Kevyenliikenteen yhteyden rakentuminen Oljenkorrelta Satomäenrantaan ja Keravanjoen varrelle on turvattu. Alueen sosiaalinen ympäristö on huomioitu edellyttämällä, että alueelle rakentuu sekä vuokra- että omistusasumista ja monipuolinen asuntojakauma. Alueen ympäristöhäiriöt on huomioitu kaavaratkaisussa. Valkoisenlähteentien tuleva jatke tulee rakentuessaan katkaisemaan maaseudun arvokkaan kulttuurimaiseman ja on osaltaan perusteena kaavamuutosalueen täydennysrakentamiselle.

asemapiirros, arkkitehti Jorma Toivonen

4. ASEMAKAAVAN KUVAUS

4.1 KAAVAN RAKENNE

Asemakaavalla muutetaan nykyinen vuokraviljelykäytössä oleva puistoalue osittain asuinkäyttöön. Keravanjoen läheisyydessä nykyinen puistoalue säilyy virkistyskäytössä, mutta muuttuu kaavamerkinnältään lähivirkistysalueeksi, VL. Asuinalueen merkinnäksi tulee asuinrakennusten korttelialue, A.

4.1.1 Mitoitus

Kaavamuutosalueen kokonaispinta-ala on 5,68 ha ja kokonaisrakennusoikeus 5160 k-m². Alueelle tulee arviolta 100-150 asukasta.

Asuinrakennusten korttelialue (A)
2,58 hehtaarin alue, jonka rakennusoikeus on 5160 k-m^2 ja tehokkuusluku e= 0,23.

Autopaikkojen vähimmäismäärä:

- § erillispientalot ja paritalot 1,5 autopaikka / asunto
- § luhtitalot 1 autopaikka / asunto + 10 % vieraspysäköintiin

4.2 YMPÄRISTÖN LAATUA KOSKEVIEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Kaavan mukaiset uudet asuinrakennukset noudattavat ympäröivän kaupunkirakenteen mittakaavaa. Rakennusten arkkitehtuurista on annettu laatua ja julkisivumateriaaleja koskevia määräyksiä. Ekologisuus ja taloudellisuus on otettu huomioon. Viherrakentamisesta ja hulevesien käsittelystä on annettu määräykset ja uusiutuvan energian käyttö on mahdollistettu.

4.3 ALUEVARAUKSET

4.3.1 Korttelialueet

Asuinrakennusten korttelialue (A)

Asuintalojen korttelialue mahdollistaa erilaiset toteutustavat, joko kytkettyinä erillistaloina, rivitaloina tai kaksikerroksisina pienkerrostaloina eli käytännössä luhtitaloina. Rakennukset tulee tehdä yhtenäistä rakennustapaa noudattaen ja niiden tulee olla massoittelultaan selkeitä, kappalemaisia. Julkisivumateriaalina tulee käyttää puuta. Julkisivuvärityksen tulee vaihdella siten, että alueelle muodostuu omakotimainen kaupunkikuva. Asuinalueen reuna on rajattava virkistysalueesta istutuksin. Alueen kasvillisuuden tulee sopia alueen historialliseen luonteeseen ja se tulee toteuttaa siten, että pihoilta aukeaa näkymiä avoimeen maisemaan. Tonteille ajo tapahtuu Ohratieltä korttelin sisäisinä ajoyhteyksinä.

4.3.2 Muut alueet

Lähivirkistysalue (VL)

Keravanjoen varsi on merkitty kaavaan lähivirkistysalueeksi. Alueen yleissuunnittelu on parhaillaan käynnissä. Alueelle on osoitettu ohjeellinen ulkoilureitti, joka noudattaa yleissuunnitelman luonnosta. Lähivirkistysalueen läpi kulkevat kaasuputken ja viemärin putkirasitteet. Lähivirkistysalue on osittain kaupungin maanomistuksessa. Kaavamuutoksen myötä alue siirtyy kokonaisuudessaan kaupungin maanomistukseen. Ohratieltä ja Oljenkorrelta on asuinrakennusten korttelialueen läpi yhteys lähivirkistysalueelle. Alue on pohjavesialuetta. Nykyisen avo-ojan paikalle on osoitettu ohjeellinen hulevesireitti.

4.4 KAAVAN VAIKUTUKSET

Hankkeen MRA 1 §:n mukaisia vaikutuksia on tarkasteltu kaavaa laadittaessa.

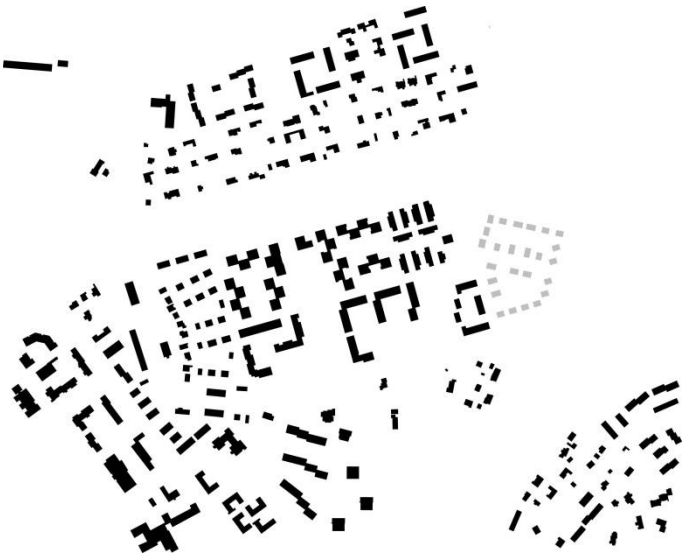
Hanke sijoittuu jo rakennetulle alueelle ja on yhdyskuntarakennetta täydentävä. Se sijoittuu hyvien joukkoliikenneyhteyksien varteen. Hanketta voidaan pitää kestävän kaupunkirakentamisen tavoitteiden mukaisena. Kokonaisratkaisu on taloudellisesti toteutettavissa.

4.4.1 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön

Väestön rakenne ja kehitys

Kaavamuutos täydentää Jokiniemen kaupunginosaa, mikä toteuttaa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden henkeä. Uusia asukkaita tulee arviolta noin 100-150. Asuntorakentamisen tuotantomuotoihin tulee asemakaavamuutokseen liittyvissä sopimuksissa rajoitteita. Osa asuinrakentamisen kokonaismäärästä tulee olla omistusasumista ja osa ARA-tuotantoa.

Yhdyskuntarakenne ja kaupunkikuva

Kaavamuutos parantaa alueen kävelyyhteyksiä ja turvaa Keravanjoen varren ulkoilureitistön rakentumista. Toisaalta kaavamuutoksen myötä peltomaiseman osuus kaupunkikuvassa pienenee.

Suunnitellun Valkoisenlähteentien jatkeen rakennuttua alueen kaupunkikuva muuttuu joka tapauksessa huomattavasti. Valkoisenlähteentien jatkeen eteläpuolinen osa ei enää luontevasti liity pohjoisempiin Hanabölen peltoihin. Irralliseksi jäävä peltoalue on luonteva täydennysrakentaa osaksi olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta.

Asuminen

Kaava-alueelle on tulossa 13 paritaloa ja 12 luhtitaloa, joista viiteen on tulossa yksiöitä (6 kpl/talo) ja seitsemään kolmioita (4 kpl/talo). Paritalojen asunnoissa on 4 huonetta ja keittiö. Yhteensä 84 asuntoa. Valmistuvat asunnot helpottavat osaltaan pääkaupunkiseudun asuntopulaa. Hanke noudattaa valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita lisäämällä asuntotuotantoa ja monipuolistamalla asuntokantaa hyvien joukkoliikenneyhteyksien varrella.

Palvelut ja työpaikat

Kaavamuutos ei lisää alueen työpaikkoja tai palveluja. Asukkaiden lisäys vaikuttaa toisaalta positiivisesti koko Jokiniemen palveluiden säilymiseen ja monipuolistumiseen. Asukasluvun kasvu lisää päiväkotipaikkojen ja koulupaikkojen tarvetta hieman, mutta Jokiniemen nykyisten palveluiden kapasiteetti riittää kattamaan uusien asukkaiden tarpeet. Tikkurilan työpaikat ja palvelut ovat hyvien joukkoliikenneyhteyksien tai pyörämatkan päässä, joten hanketta voidaan pitää VAT:n mukaisena.

Kaavataloudelliset vaikutukset

Hanke toteuttaa kaupungin tavoitteita yhdyskuntarakenteen tiivistämisestä. Kaavaratkaisu on edullinen, koska uutta katua tai muuta kunnallistekniikkaa ei juurikaan tarvitse rakentaa.

Maanomistaja osallistuu yhdyskuntarakentamisen kustannuksiin maankäyttösopimuksella, jonka arvo on noin 1,3 miljoonaa euroa. Maanomistaja myös luovuttaa kaupungille yleisiä katu- ja viheralueita.

Sosiaalinen ympäristö

Alueelle tulee uusia asukkaita, joista etenkin paritaloasukkaat ovat hyvin toimeen tulevia, omistusasuntoon investoivia lapsiperheitä. Asuntojen koko vaihtelee, ja alueelta löytyy koti moneen tarpeeseen ja elämänvaiheeseen. Tavoitteena on ehjä sosiaalinen aluekokonaisuus. Hanke on VAT:n mukainen.

Virkistys

Osa nykyisestä, vuokraviljelykäytössä olevasta puistoalueesta muutetaan asuinrakennusten korttelialueeksi. Osa säilytetään yleisenä virkistysalueena. Lähialueen nykyisten asukkaiden pääsy uuden asuinalueen läpi Keravanjoen varren virkistysalueille on turvattu. Asuinalueen suunnittelussa on huomioitu, että alueella jää runsaasti tilaa vehreydelle ja istutuksille. Väestön määrän kasvun myötä alueen rakennettujen viheralueiden määrä, laatu ja toiminnallisuus paranevat. Maakuntakaavaan merkityn viheryhteystarpeen rakentuminen joenrantaan on turvattu. Hanke ei vaaranna VAT:n virkistyskäyttöä koskevia tavoitteita.

Virkistysalueen koon pienentyessä, alueen hyödyntämismahdollisuudet vuokraviljelykäyttöön pienenevät. Alue on kuitenkin tarkoitus säilyttää luonteeltaan avoimena.

Liikenne

Valkoisenlähteentien suunniteltu jatke itään muuttaisi kadun luokituksen pääkaduksi ja toisi nopean yhteyden Hakkilaan ja Lahdentielle. Mikäli katu rakennettaisiin ensimmäisessä vaiheessa Porvoontielle asti ja Ohratie katkaistaisiin, olisi liikennemäärä ennusteiden mukaan noin 8000 ajoneuvoa vuorokaudessa vuonna 2025. Ennusteiden mukaan eri katuverkon vaihtoehdoissa suurimmatkin liikennemäärät jäisivät alle 8500 ajoneuvoon vuorokaudessa vuoteen 2050 mennessä kun katuverkko on täysin rakennettu.

Asutus tuottaisi liikennettä noin 80 ajoneuvoa vuorokaudessa, jolla ei ole suurta merkitystä katuverkon toimivuuteen. Asutus saattaa vaikuttaa Ohratien kadunvarren pysäköinnin ratkaisuihin.

Helsingin seudun liikenne on halunnut omassa lausunnossaan jättää tilavarauksen linja-autopysäkille Valkoisenlähteentien mahdollisen jatkeen katualueelle, kaava-alueen pohjoispuolelle. Kadun rakentaminen mahdollistaisi nopean joukkoliikenneyhteyden Itä-Vantaalle.

Satomäenrannan asemakaavan puistoalueelle, Keravanjoen läheisyyteen suunniteltu puistoraitti mahdollistaisi suoremman reitin kävellen ja pyöräillen etelään Tikkurilantielle. Pohjoiseen puistoraitti jatkuisi Ohratien suuntaisesti Vainiotielle asti.

Vesihuolto

Kaavamuutos ei aiheuta muutoksia nykyiseen vesihuoltoverkostoon. Ohratiehen rajautumattomille tonteille on järjestettävä mahdollisuus liittyä Ohratien vesihuoltoverkostoon muiden kaava-alueen tonttien kautta.

Kaava-alueen hulevedet johdetaan viivytyksen jälkeen avo-ojia pitkin Keravanjokeen.

4.4.2 Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön

Uudisrakentaminen sijoittuu viljelykäytössä olevalle peltoalueelle, eikä sillä ole juuri vaikutusta alueen luontoarvoihin. Hanke hyödyntää pitkälti olemassa olevaa yhdyskuntatekniikkaa. Alueella lisääntyvien hulevesien hallintaan on kiinnitetty huomiota kaavamuutostyön aikana. Hanke ei vaaranna VAT:n luonnonvaroja koskevia tavoitteita.

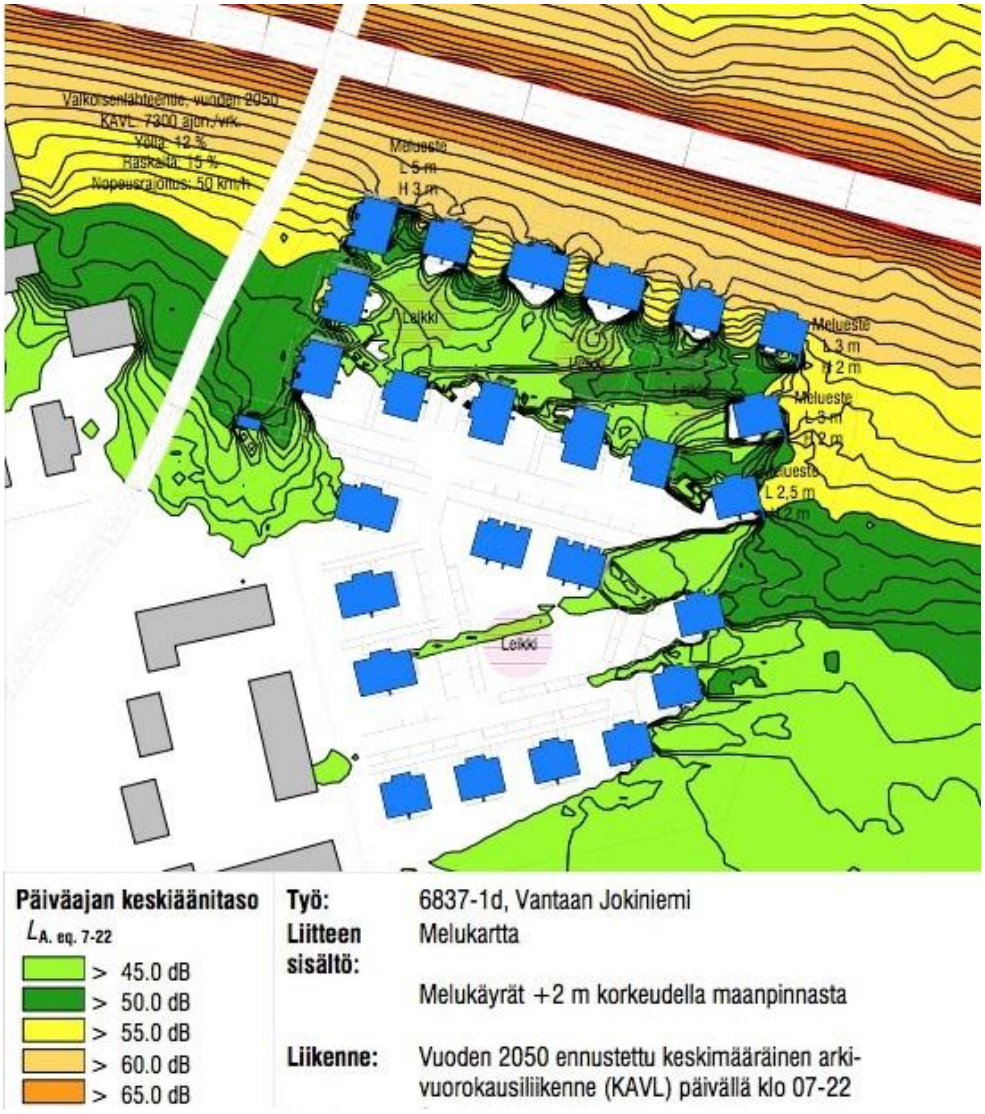
4.4.3 Vaikutukset ilmastonmuutoksen kannalta

Rakentamisen vaikutukset ilmastonmuutokseen ovat vähäiset. Rakentaminen lisää aina kasvihuonekaasupäästöjä, samoin rakennusten käyttö mm. lämmityksen ja liikenteen kautta. Toisaalta nyt rakennettava asuinrakennusten korttelialue täydentää olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta. Se tukeutuu ja tukee laadukkaita olemassa olevia joukkoliikennepalveluja ja raideliikennettä.

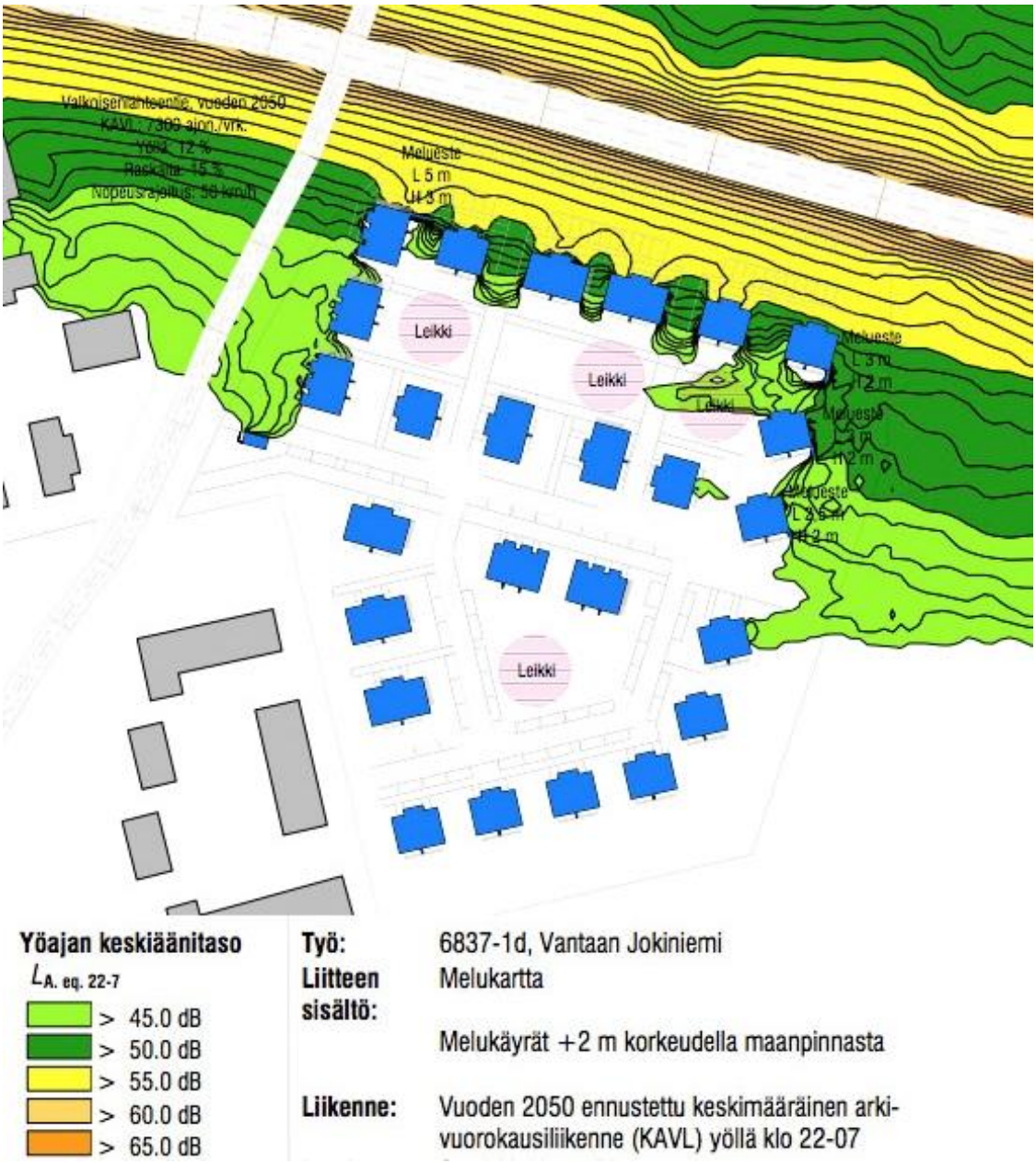
4.5 YMPÄRISTÖN HÄIRIÖTEKIJÄT

Kaavamuutoksessa alueelle sijoitettujen toimintojen vaatimat ilmanlaatuvyöhykkeiden suositusetäisyydet lähistön liikenneväylistä täyttyvät koko kaavamuutosalueella. Tieliikenteen aiheuttamia tärinä- ja runkomeluhaittoja on arvioitu kaavatyön aikana ja todettu, että arvioidut tärinä- ja runkomelutasot ovat asumiselle asetettujen vaatimusten mukaiset.

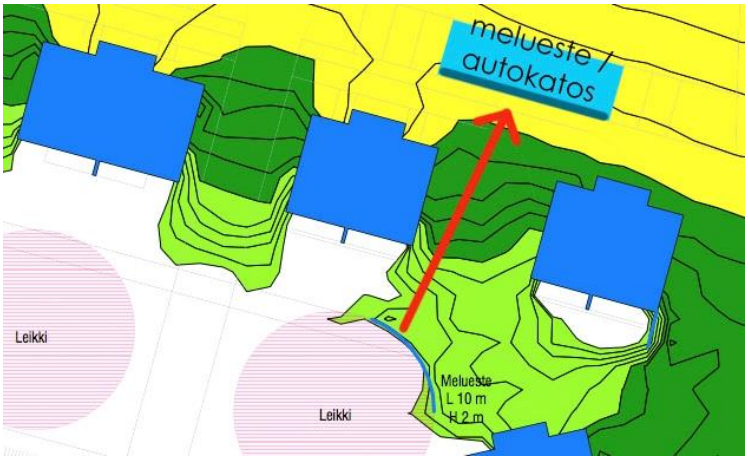
Kaavamuutoksen yhteydessä alueelle laadittiin asemakaavatasoinen meluselvitys. Selvityksen teki Helimäki Akustikot Oy marraskuussa 2016. Meluselvityksessä on tarkasteltu vuoden 2015 liikennemääriä ja vuoden 2050 liikennemääräennustetta. Liikennemäärätiedot selvitykseen saatiin Vantaan kaupungin liikennesuunnittelusta. Selvityksen mukaan suunniteltuihin rakennuksiin kohdistuu enimmillään 62 dB:n tieliikennemelu. Pääosalla kaavamuutosalueesta suunniteltuihin rakennuksiin kohdistuvat tieliikenteen melutasot jäävät alle 55 dB:n. Meluselvityksen mukaan osa suunnittelualueen leikki- ja oleskelualueista tarvitsee melusuojausta yöajan melutasojen vuoksi. Lisäksi parvekkeet tulee lasittaa osalla alueesta. Meluselvityksen tulokset on huomioitu kaavamuutoksessa asettamalla osalle alueen rakennuksista erityisiä vaatimuksia julkisivujen ääneneristävyyskyvystä. Kaavakartalle on merkitty meluseinien rakentamistarve meluselvityksen tulosten mukaisesti. Alueen koillisimman leikki- ja oleskelualueen melunsuojaus esitetään kaavamuutoksessa hoidettavaksi meluselvityksessä esitetystä ratkaisusta poikkeavalla tavalla. Leikki- ja oleskelualuetta suojaava meluseinä sijoitettiin pysäköintialueen reunalle.

Ote meluselvityksestä, Helimäki Akustikot

Ote meluselvityksestä, Helimäki Akustikot

Leikki- ja oleskelualueen suojaus meluselvityksestä poikkeavalla tavalla

Pohjakuva meluselvityksestä, kuvan muokkaus Minna Koskinen

4.5 NIMISTÖ

Alueen nimistö perustuu alueen historiaan.

Ajoyhteys korttelin läpi saa nimen Gammelkullantanhua (ruots. Gammelkullatunet). Nimi tulee alueen eteläpuolelle sijoittuvan talon nimestä Gammelkulla (1808). Vaihtoehtoinen nimi Gammelkullanpiha todettiin epäsopivaksi, koska Gammelkullan talo ei ole sijainnut kaavamuutosalueen paikalla vaan osoitteessa Ohratie 9.

Samalla muutetaan Ohratien nimistöä. Ohratie katkeaa Ohratie 10:n ja Ohratie 12:n välillä kevyenliikenteen yhteydeksi. Samassa kunnassa ei saa olla kahdella eri kadulla samaa nimeä, joten joko Ohratien alkuosuus tai osuus Ohratie 10:n jälkeen on nimettävä uudelleen. Samasta syytä kadun nimi olisi syytä vaihtaa Valkoisenlähteentien kohdalla. Osoiteryhmä esittää, että nykyinen nimi Ohratie (ruots. Kornvägen), säilyy Ohratien eteläpäässä, josta Ohratien numerointi alkaa. Ohratien ja Valkoisenlähteentien välinen osuus muutetaan Satomäentieksi (Brännmalmsvägen) ja nykyisestä Satomäentiestä tulee Satomäenkuja (Brännmalmsgränden). Satomäentie ja -kuja nimet tulevat lähistölle 1960-luvulla rakennetun asuinalueen nimestä. Uudesta Satomäentiestä (nyk. Ohratie) Gammelkullan vanhalle talolle haarautuva kadunpätkä muutetaan Gammelkullankujaksi (Gammelkullagränden). Valkoisenlähteentieltä pohjoiseen Koivukylänväylälle nykyinen Ohratie muutetaan Hanabölen rantatieksi (Hanaböle strandväg). Nimistöryhmä hyväksyi nimistömuutokset 19.12.2016.

5. ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

Kaavamuutokseen liittyy toteuttamissopimus. Tavoitteena on aloittaa rakentaminen välittömästi, kun kaupunginvaltuusto on hyväksynyt asemakaavaehdotuksen.

6. KAAVATYÖHÖN OSALLISTUNEET

Maanomistaja:	Bernt Weck	
	Lars-Olof Weck	
Sisco Oyj:	Lauri Halminen	
	Henry Seppälä	
Arkkitehtitoimisto Jorma Toivonen:	Jorma Toivonen	
Arkkitehtistudio Tuomas Niemi Oy:	Tuomas Niemi	
Vantaan kaupunki:		
Kaupunkisuunnittelu:	Asta Tirkkonen	alue-arkkitehti
	Minna Koskinen	arkkitehti
	Seppo Niva	arkkitehti
	Laura Muukka	maisema-arkkitehti
	Kimmo Kangas	suunnitteluavustaja
	Anna-Liisa Vanhala	kaavoitusteknikko
	Anne Mäkynen	maisema-arkkitehti
	Mikko Järvi	kaavoitusinsinööri
Kaupunginmuseo:	Andreas Koivisto	arkeologi
Kuntatekniikan keskus :	Harri Keinänen	vesihuollon suunnittelu
	Jarmo Pajunen	liikenneinsinööri
	Teppo Pasanen	liikenneinsinööri
	Samuli Haveri	liikenneinsinööri

	Eija Välimäki	viheraluesuunnittelija
	Emma Lottanen	suunnitteluinsinööri
Rakennusvalvonta:	Päivi Teerikangas	lupa-arkkitehti
Ympäristökeskus:	Krister Höglund	ympäristöinsinööri
Yrityspalvelut:	Tomi Henriksson	asumisasiain päällikkö

VANTAAN KAUPUNKI Kaupunkisuunnittelu/Asemakaavoitus

Vantaalla, 19. päivänä huhtikuuta 2017

Seppo Niva
asemakaavasuunnittelija

Asta Tirkkonen
aluearkkitehti

Uudisrakentamisen liittyminen Hanabölen kulttuurimaisemaan.

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	092 Vantaa **Täyttämispvm**		15.11.2016
Kaavan nimi	002262 Jokiniemi 62 kaupunginosa		
Hyväksymispvm		**Ehdotuspvm**	
Hyväksyjä		**Vireilletulosta ilm. pvm**	30.03.2015
Hyväksymispykälä		**Kunnan kaavatunnus**	092002262
Generoitu kaavatunnus			
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	5,6779	**Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]**	
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		**Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]**	5,6779

Ranta-asemakaava

Rantaviivan pituus [km]

Rakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**
Lomarakennuspaikat [lkm]	**Omarantaiset**	**Ei-omarantaiset**

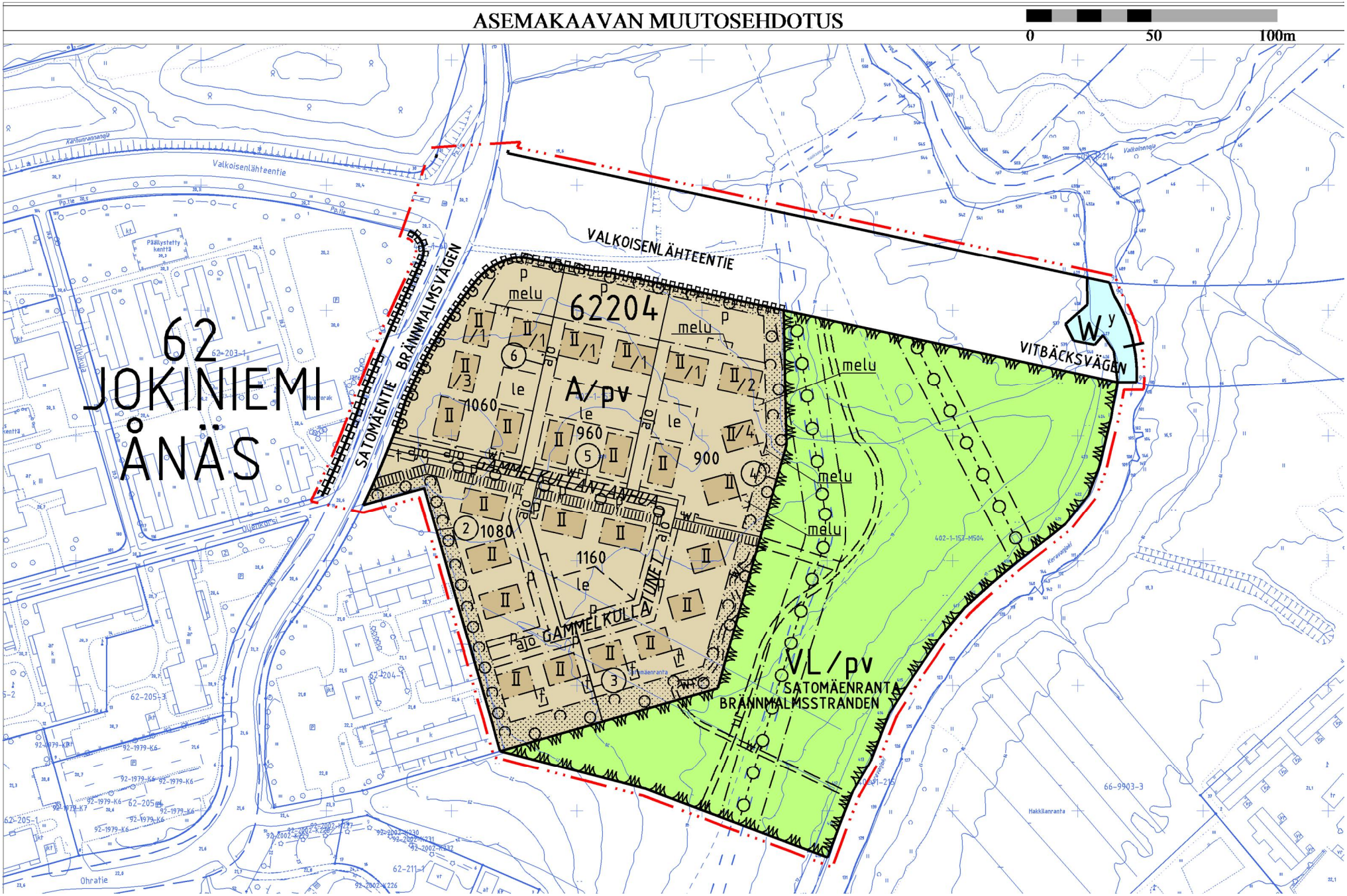
Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**5,6779**	**100,0**	**5160**	**0,09**	**0,0000**	**5160**
A yhteensä	2,2769	40,1	5160	0,23	2,2769	5160
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä	2,0934	36,9	0		-2,7224	0
R yhteensä						
L yhteensä	1,2522	22,1			0,4390	
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä	0,0554	1,0			0,0065	

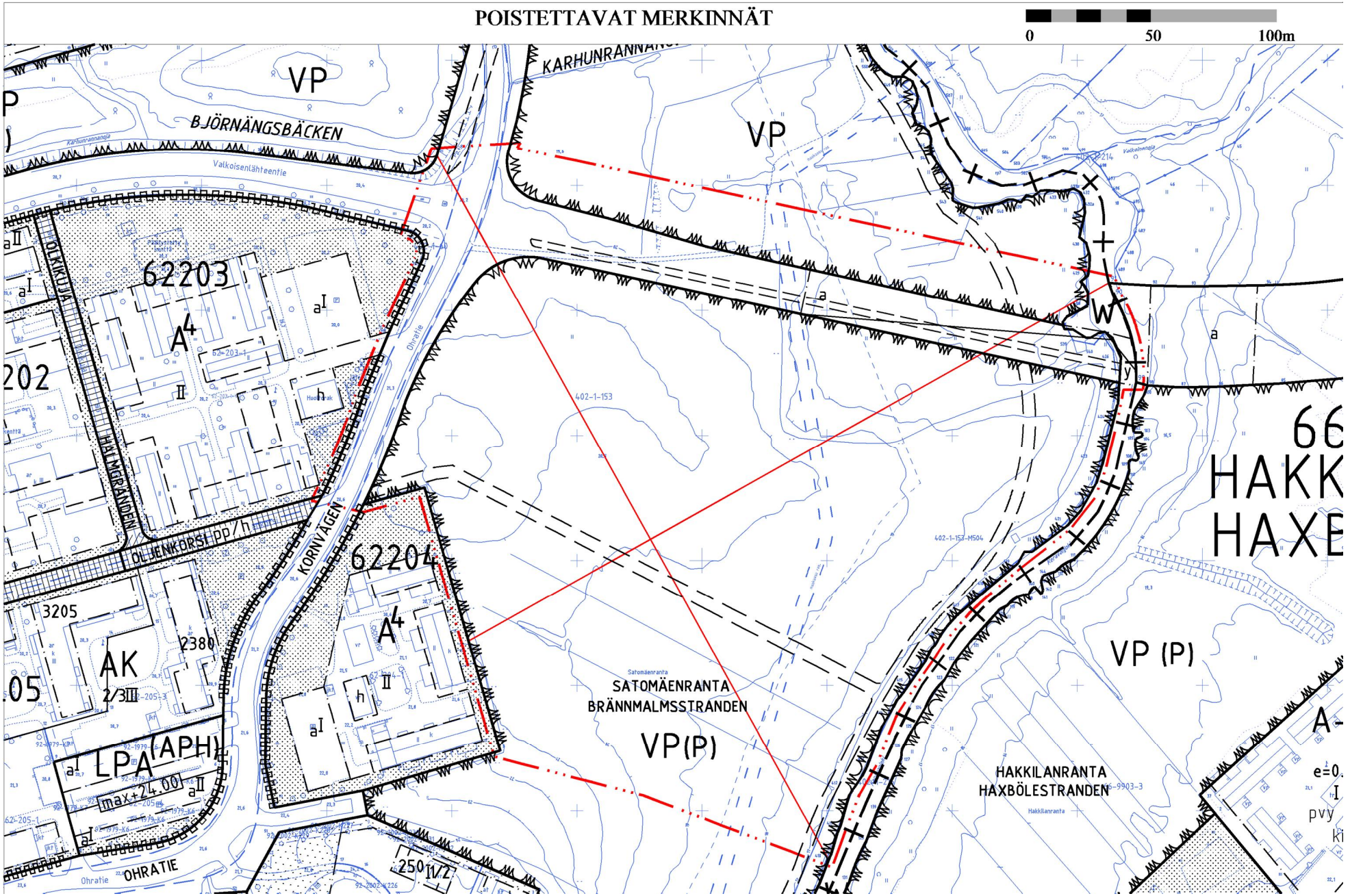
Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä					

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m²]	[lkm +/-]	[k-m² +/-]
Yhteensä				

Alamerkinnät

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m² +/-]
Yhteensä	**5,6779**	**100,0**	**5160**	**0,09**	**0,0000**	**5160**
A yhteensä	2,2769	40,1	5160	0,23	2,2769	5160
A	2,2769	100,0	5160	0,23	2,2769	5160
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä	2,0934	36,9	0		-2,7224	0
VP	2,0934	100,0	0		-2,7224	0
R yhteensä						
L yhteensä	1,2522	22,1			0,4390	
Kadut	1,2522	100,0			0,4390	
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä	0,0554	1,0			0,0065	
W	0,0554	100,0			0,0065	

ASEMAKAAVAN MUUTOSEHDOTUS
0
50
100m
62
JOKINIEMI
ÅNÄS
62204
A/pv
VL/pv
W
y
VALKOISENLÄHTEENTIE
VITBÄCKSVÄGEN
SATOMAENTIE
BRÄNNMALMSVÄGEN
GAMMELKULLANTANHUA
GAMMELKULLA
SATOMÄENRANTA
BRÄNNMALMSSTRANDEN
Valkoisenlähteentie
Ohratie
Hakkilanranta
melu
p
le
ajo
wr
1060
960
900
1080
1160

POISTETTAVAT MERKINNÄT
0
50
100m
VP
BJÖRNÄNGSBÄCKEN
KARHUNRANNANTIE
Karhunrannantie
Valkoisenlähteentie
OLKIKUJA
HALMGRÄNDEN
62203
A4
202
62204
A4
3205
AK
2380
LPA (APH)
max+24.00
OLJENKORSTIPP/h
KORNVÄGEN
OHRATIE
Ohratie
250 II/2
402-1-153
VP
VP(P)
SATOMÄENRANTA
BRÄNNMALMSSTRANDEN
Satomäenranta
VP (P)
HAKKILANRANTA
HAXBÖLESTRANDEN
Hakkilanranta
66
HAKK
HAXE

Kaava-alueen numero Planområdets nummer	Päiväys Datum	Pohjakarttalehtien numerot Baskartbladens nummer
002262	19.4.2017	687503

Vantaan kaupunki
Kaupunginosa 62, Jokiniemi

GAMMELKULLA

Asemakaavan muutos
Osa korttelia 62204 sekä katu-, virkistys- ja vesialueet.
(Kumoutuvan asemakaavan katu-, virkistys- ja vesialueet.)

Tonttijako
Osa korttelia 62204.

1:2000

Vanda stad
Stadsdel 62, Ånas

GAMMELKULLA

Ändring av detaljplanen
Del av kvarteret 62204 samt gatu-, rekreations- och vatteområdena.
(Gatu-, rekreations- och vatteområdena den plan som upphävs.)

Tomtindelning
Del av kvarteret 62204.

1:2000

ASEMAKAAVAMERKINTÖJÄ JA -MÄÄRÄYKSIÄ:

— · · · — 3 m kaava - alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.

A **Asuinrakennusten korttelialue.**

Talousrakennuksia saa rakentaa asemakaavassa merkityn kerrosalan lisäksi enintään 5% tontin kokonaisrakennusoikeudesta.

Rakennukset tulee rakentaa yhtenäistä rakennustapaa noudattaen. Rakennusten tulee olla massoittelultaan selkeitä, kappalemaisia.

Asuinrakennuksiin tulee rakentaa harjakatto. Varastorakennuksiin voidaan rakentaa pulpettikatto. Kaikkien rakennusten kattokulman on oltava vähintään 25 astetta. Samalla tontilla olevien rakennusten kattokulman on oltava sama.

Kattomateriaalina tulee käyttää tummaa konesaumattua peltiä tai ulkonäöltään vastaavaa rakennetta. Katoille saa rakentaa aurinkopaneeleja. Varastorakennusten katoille saa rakentaa viherkattoja.

Rakennuksissa tulee olla avoräystäät.

Julkisivumateriaalina tulee käyttää puuta.

Julkisivujen tulee olla pääsääntöisesti yksivärisiä. Julkisivuväreinä tulee käyttää värikylläisiä, luonnonmukaisia ja aikaa kestäviä värisävyjä. Julkisivuvärityksen tulee vaihdella siten, että alueelle muodostuu omakotimainen kaupunkikuva.

Talousrakennusten tulee olla puurakenteisia ja niiden tulee noudattaa asuinrakennusten arkkitehtuuria.

Maaperän pilaantuneisuus on selvitettävä ja pilaantunut maaperä tarvittaessa kunnostettava ennen rakentamistoimenpiteisiin ryhtymistä.

Melu

Asuinhuoneiden ulkokuoren ääneneristävyyden lentoliikennemelua ΔL vastaan on oltava vähintään 28 dB, ellei karttamerkinnöin muuta osoiteta.

Karttamerkinnällä /1 merkityissä rakennuksissa asuinhuoneiden ulkokuoren ääneneristävyyden tieliikennemelua ΔL vastaan on oltava lännessä (Ohratien puolella) vähintään 30 dB, pohjoisessa (Valkoisenlähteentien puolella) vähintään 35 dB ja idässä vähintään 30 dB.

Karttamerkinnällä /2 merkityissä rakennuksissa asuinhuoneiden ulkokuoren ääneneristävyyden tieliikennemelua ΔL vastaan on oltava lännessä (Ohratien puolella) vähintään 30 dB, pohjoisessa (Valkoisenlähteentien puolella) vähintään 35 dB ja idässä vähintään 35 dB.

Karttamerkinnällä /3 merkityissä rakennuksissa asuinhuoneiden ulkokuoren ääneneristävyyden tieliikennemelua ΔL vastaan on oltava lännessä (Ohratien puolella) vähintään 30 dB, pohjoisessa (Valkoisenlähteentien puolella) vähintään 30 dB.

DETALJPLANEBETECKNINGAR OCH -BESTÄMMELSER:

Linje 3 m utanför planområdets gräns.

Kvartersområde för bostadshus.

Ekonomibyggnader får byggas utöver den i detaljplanen angivna våningsytan på högst 5% av tomtens totala byggrätt.

Ett enhetligt byggsätt ska iakttas vid uppförandet av byggnaderna. Byggnaderna ska till sin utformning vara tydliga och utgöra helheter.

Bostadsbyggnaderna ska förses med sadeltak. Förrådsbyggnader kan förses med pulpettak. Takvinkeln hos alla byggnader ska vara minst 25 grader. Byggnader som ligger på samma tomt ska ha samma takvinkel.

Som takmaterial ska mörk maskinfogad plåt eller en till utseendet motsvarande konstruktion användas. Solpaneler får byggas på taken. Gröntak får anläggas på förrådsbyggnadernas tak.

Byggnaderna ska förses med öppen takfot.

Trä ska användas som fasadmaterial.

Fasaderna ska huvudsakligen vara enfärgade. Som fasadfärgsättning ska färgmättade, naturenliga färgnyanser som är åldersbeständiga användas. Fasadfärgsättningen ska variera så att området till stadsbilden blir egnahemshusliknande.

Ekonomibyggnader ska vara konstruerade av trä och de ska följa bostadsbyggnadernas arkitektur.

Markens föroreningsgrad ska undersökas och förorenad mark ska vid behov saneras innan byggnadsåtgärder vidtas.

Buller

Ljudisoleringen mot flygtrafikbuller ΔL i bostadsrummens ytterskikt ska vara minst 28 dB, om inte annat anges genom kartbeteckningar.

I byggnader som märkts med kartbeteckningen /1 ska ljudisoleringen mot vägtrafikbuller ΔL i bostadsrummens ytterskikt vara minst 30 dB i väster (på Kornvägens sida), minst 35 dB i norr (på Vitbäcksvägens sida) och minst 30 dB i öster.

I byggnader som märkts med kartbeteckningen /2 ska ljudisoleringen mot vägtrafikbuller ΔL i bostadsrummens ytterskikt vara minst 30 dB i väster (på Kornvägens sida), minst 35 dB i norr (på Vitbäcksvägens sida) och minst 35 dB i öster.

I byggnader som märkts med kartbeteckningen /3 ska ljudisoleringen mot vägtrafikbuller ΔL i bostadsrummens ytterskikt vara minst 30 dB i väster (på Kornvägens sida) och minst 30 dB i norr (på Vitbäcksvägens sida).

Karttamerkinnällä /4 merkityissä rakennuksissa asuinhuoneiden ulkokuoren ääneneristävyyden tieliikennemelua ΔL vastaan on oltava idässä vähintään 30 dB.

I byggnader som märkts med kartbeteckningen /4 ska $^{2}/_{3}$ ljudisoleringen mot vägtrafikbuller ΔL i bostadsrummens ytterskikt vara minst 30 dB i öster.

Parvekkeet tulee lasittaa tonteilla nro 5 ja 6.

Balkonger skall inglasas på tomterna nr 5 och 6.

Pihat ja kasvillisuus

Pihojen suunnittelussa tulee huomioida riittävä yksityisyys ja yhteisöllisyys. Jokaisella asunnolla on oltava tarkoituksenmukainen, asuntoon luontevasti liittyvä ulkooleskelutila. Ulkotilojen rajaamisessa ja jäsennöinnissä tulee käyttää kasvillisuusaitoja tai kasvillisuusaitojen ja rakenteellisten aitojen yhdistelmiä.

Gårdsplaner och växtlighet

Bostadsområdets kant ska avgränsas från rekreationsområdet med planteringar. Kantplanteringarna ska förverkligas som ett område med mångsidig växtlighet, där det planteras olika slags träd, buskar och växtgrupper som beaktar årstidernas växling. Områdets växtlighet ska anpassa sig till områdets historiska karaktär och den ska förverkligas så att det från gårdsplanerna öppnas vyer mot ett öppet landskap.

Asuinalueen reuna on rajattava virkistysalueesta istutuksin. Reunan istutukset tulee toteuttaa kasvillisuudeltaan monilajisena alueena, jolle istutetaan vuodenaikojen vaihtelu huomioiden erilaisia puita, pensaita ja kasvillisuusryhmiä. Alueen kasvillisuuden tulee sopia alueen historialliseen luonteeseen ja se tulee toteuttaa siten, että pihoilta aukeaa näkymiä avoimeen maisemaan.

Bostadsområdets kant ska avgränsas från rekreationsområdet med planteringar. Kantplanteringarna ska förverkligas som ett område med mångsidig växtlighet, där det planteras olika slags träd, buskar och växtgrupper som beaktar årstidernas växling. Områdets växtlighet ska anpassa sig till områdets historiska karaktär och den ska förverkligas så att det från gårdsplanerna öppnas vyer mot ett öppet landskap.

Asuinalueen korot on tasattava reuna-alueella luontevasti kaltevuutta vaihdellen maisemaan. Pitkiä yhtäjaksoisia jyrkkiä luiskia on vältettävä. Luiskien pituuskaltevuus tulee vaihdella välillä 1:6-1:3.

Bostadsområdets förhöjningar ska jämnas ut i kantområdet genom en naturlig anpassning av lutningen till landskapet. Långa, sammanhängande och branta slänter ska undvikas. Slänternas längdlutning ska variera mellan 1:6 och 1:3

Pihoja ei tule asfaltoida. Kiveyksiä tulee käyttää harkiten ja niiden tulee sopia ympäristöönsä. Alueella tulee suosia vettäläpäiseviä pintamateriaaleja.

Gårdsplanerna får inte asfalteras. Stenläggningar ska användas efter övervägande och de ska passa in i miljön. Ytmaterial som släpper igenom vatten bör föredras i området.

Jätetilat on toteutettava siten, että jätteiden lajittelu, kierrätys ja kiinteistökohtainen kompostointi on mahdollista.

Soputrymmena ska förverkligas så att avfallssortering, återvinning och fastighetsvis kompostering är möjlig.

Hulevedet

Dagvatten

Alueelle tulee laatia erillinen hulevesisuunnitelma.

För området ska utarbetas en separat dagvattenplan.

Alueella tulee järjestää hulevesien viivytys ennen niiden johtamista pois kaava-alueelta.

Fördröjning av dagvattnen ska ordnas i området innan de leds ut från planområdet.

Hulevesien viivytys voidaan järjestää tontin rajoista riippumatta.

Fördröjningen av dagvattnet kan ordnas oberoende av tomtens gränser.

Vesihuolto

Vattenförsörjning

Katualueisiin rajautumattomien tonttien vesihuolto on järjestettävä kaava-alueen sisäisin järjestelyin.

Vattenförsörjning och avloppshantering för tomter som inte gränsar till gatuområden ska ordnas genom interna arrangemang inom planområdet.

Pysäköinti

Parkering

Pysäköintipaikat tulee tehdä kivituhka- tai sorapintaisina. Ajoväylillä tulee käyttää vettäläpäisevää pinnoitetta. Pysäköintialueet on erotettava muista piha-alueista istutuksin.

Parkeringsplatser ska anläggas belagda med stenmjöl eller grus. På körlederna ska man använda beläggning som släpper igenom vatten. Parkeringsområdena ska avskiljas från de övriga gårdsområdena med planteringar.

Pysäköintipaikkoja saa sijoittaa tonttijaosta riippumatta.

Parkeringsplatser får placeras oberoende av tomtindelningen.

Autopaikkojen vähimmäismäärät:
Luhtitalot 1 ap / asunto + 10 % vieraille
Erillispientalot 1,5 ap / asunto
Paritalot 1, 5 ap / asunto

Minimiantalet bilplatser:
Loftgångshus 1 bp / bostad + 10 % för besökare
Fristående småhus 1,5 bp / bostad
Parhus 1,5 bp / bostad

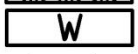
Polkupyöräpaikkojen vähimmäismäärät:
Asunnot 1 pp / 30 k-m²

Minimiantalet cykelplatser:
Bostäder 1 cp/30 m²-vy

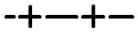
Lähivirkistysalue.

Område för närrekreation.

Vesialue.

Vattenområde.

Kaupunginosan raja.

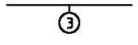
Stadsdelsgräns.

Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.

Kvarters-, kvartersdels- och områdesgräns.

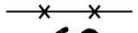
Osa - alueen raja.

Gräns för delområde.

Sitovan tonttijaon mukaisen tontin raja ja numero.

Tomtgräns och -nummer enligt bindande tomtindelning.

Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.

Kryss på beteckning anger att beteckningen slopas.

62

Kaupunginosan numero.

Stadsdelsnummer.

JOKI

Kaupunginosan nimi.

Stadsdelens namn.

62204

Korttelin numero.

Kvartersnummer.

GAMMELKULLAN

Korttelin, korttelinosan, alueen tai alueen osan nimi.

Namn på kvarteret, del av kvarteret, området eller del av området.

1080

Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.

Byggnadsrätt i kvadratmeter våningsyta.

II

Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.

Romersk siffra anger största tillåtna antal våningar i byggnader, byggnad eller del därav.

Viiteviiva osoittaa alueen, jota merkintä koskee.	Hänvisningslinjen visar området som beteckningen gäller.
Rakennusala.	Byggnadsyta.
wc Ohjeellinen hulevesireitti.	Riktgivande dagvattenled.
t Ohjeellinen talousrakennuksen rakennusala.	Riktgivande byggnadsyta för ekonomibyggnad.
le Ohjeellinen leikki- ja oleskelualueeksi varattava alueen osa.	Riktgivande del av område som skall reserveras för lek och utevistelse.
ur Ohjeellinen ulkoilureitti.	Riktgivande friluftsled.
Istutettava alueen osa.	Del av område som bör planteras.
Alueen osa, jolle on istutettava puita ja pensaita.	Del av område som skall planteras med träd och buskar.
Säilytettävä / istutettava puurivi.	Trädrad som skall bevaras / planteras.
Katu.	Gata.
ajo Ajoyhteys.	Körförbindelse.
p Pysäköimispaikka.	Parkeringsplats.
y Ylitys.	Övergång.
Maanalaista johtoa varten varattu alueen osa.	Del av område reserverad för underjordisk ledning.
Yleiselle jalankululle varattu alueen osa.	Del av område reserverad för allmän gångtrafik.
Katualueen rajan osa, jonka kohdalta ei saa järjestää ajoneuvoliittymää.	Del av gatuområdes gräns där in- och utfart är förbjuden.
melu Meluesteelle varattu alueen osa.	Del av område reserverat för bullerskärm.
Meluesteet tulee toteuttaa siten, että pihojen melutaso jää alle päiväohjearvon 55 dB ja yöohjearvon 45 dB.	Bullerhindren ska förverkligas så att bullernivån på gårdsplanerna dagtid ligger under riktvärdet 55 dB och nattetid under riktvärdet 45 dB.
/1 Kaavamerkintään liittyvä kohdenumero.	Projektnummer som anknyter till planbeteckningen.
/pv Tärkeä tai veden hankintaan soveltuva pohjavesialue. Alue sijaitsee tärkeällä pohjavesialueella.	Viktigt eller för vattentäkt lämpat grundvattenområde. Området ligger i ett viktigt grundvattenområde.
Alueella harjoitettava toiminta ei saa vaarantaa pohjaveden laatua tai määrää.	Verksamheten på området får inte medföra risk för grundvattens kvalitet eller kvantitet.
Rakentaminen tulee toteuttaa siten, että sillä ei muuteta haitallisesti pohjaveden pinnan tasoa. Rakennuslupahakemukseen on tarvittaessa liitettävä pohjaveden hallintasuunnitelma ja siihen liittyvä pohjaveden tarkkailuohjelma.	Byggandet ska utföras så att det inte leder till skadliga förändringar i grundvattennivån. Till bygglovsansökan ska vid behov bifogas en plan över grundvattenhanteringen och ett till planen anknytande program för hur grundvattnet kontrolleras.
Maalämpöä ei sallita lämmitysjärjestelmänä.	Jordvärme tillåts inte som uppvärmningssystem.
TONTTIJAKO	TOMTINDELNING
Tämän asemakaavan alueella oleviin kortteleihin on laadittava erillinen tonttijako, ellei kaavamerkinnöin ole toisin osoitettu.	För kvarteren på denna detaljplans område skall en separat tomtindelning göras, om inte via planbeteckningar annat bestämts.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala
Kaupunkisuunnittelu

Verksamhetsområdet för markanvändning, byggnad och miljö
Stadsplaneringen

_____
Aluearkkitehti / Områdesarkitekt

Mittausosasto

Asemakaavan pohjakartta täyttää sille asetetut vaatimukset.

Tasokoordinaatisto ETRS-GK25, korkeusjärjestelmä N2000.

Vantaalla / Vanda __.__20__

_____

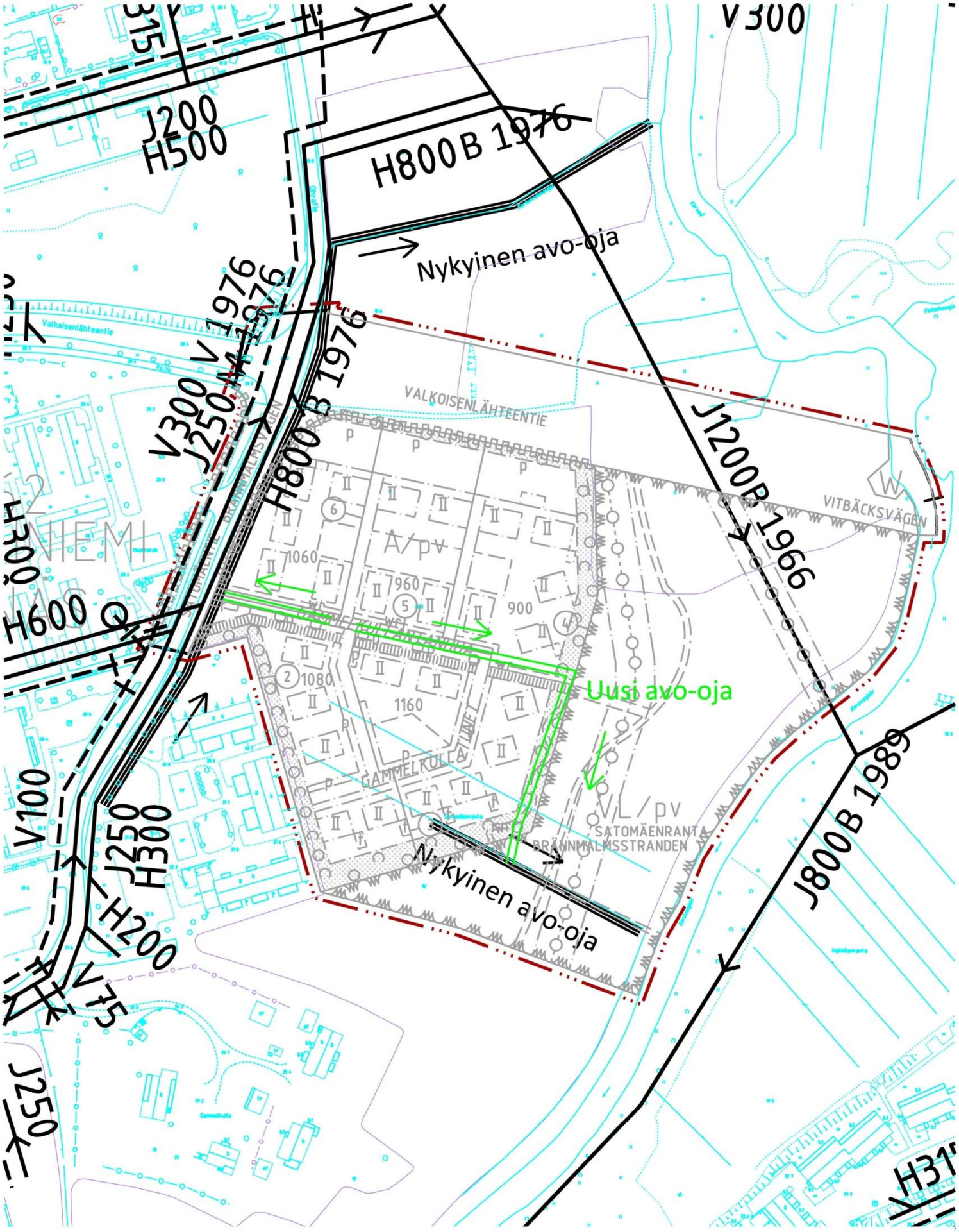
Mätningsavdelningen

Baskartan för detaljplanen uppfyller de krav som ställs på den.

Plankoordinatsystemet ETRS-GK25, höjdsystemet N2000.

Hyväksytty kaupunginvaltuustossa __/__20__

Godkänd av stadsfullmäktige __/__20__

Vantaan kaupunki copyright Harri Keinanen tulosteen laatija 10.3.2017 päiväys	**Vesihuollon esisuunnitelma** 0 40 200 m	ETRS-GK25 tasokoordinaattijärjestelmä N2000 korkeusjärjestelmä 1:2000 mittakaava

Vantaa
Vanda

Kaupunkisuunnittelu / NIS/ATI **19.4.2017**

Kaupunginhallitus 23.1.2017 oikeutti kaupunkisuunnittelun pyytämään tarvittavat lausunnot asemakaavaehdotuksesta **nro 002262 62. Jokiniemi,** / **Gammelkulla**.
Lausuntoja pyydettiin 5 kpl ja saatiin 3 kpl.

Lausunnonantaja	**Lausunto**	**Tarkistukset**
NRO 1 **HSY**	Puutteita selostuksessa ja vesihuollon esisuunnitelmassa.	Selostusta ja vesihuollon suunnitelmaa täydennetty.
NRO 2 **Gasum Oy**	–	
NRO 3 **Uudenmaan ELY-keskus**	Liittyminen kulttuuriympäristöön kuvattava tarkemmin, melumääräyksiin muutoksia, pilaantuneita maita koskevaa aluerajausta laajennettava, maalämpö kiellettävä ja maanalaisten johtojen status merkittävä kaavaan.	Selostusta on tarkennettu, kaavan melumääräyksiä osin muutettu ja maalämmön kieltävä määräys lisätty.
NRO 4 **Uudenmaan liitto**	Ei lausu kaavasta.	
NRO 5 **Vantaan kaupunginmuseo**	Muinaisjäännösalue tulee rajata kaavakarttaan ja merkitä SM-tunnuksella.	Ei tarkistuksia.

Vantaan kaupunki
Maankäytön-, ympäristön ja rakentamisen toimiala

Kaupunkisuunnittelu
Kielotie 28, 01300 Vantaa

etunimi.sukunimi@vantaa.fi
www.vantaa.fi

Puhelin 09 83911

Vantaa
Vanda

NRO 1, HSY

Lausunto:

Kaavamuutosalue sijoittuu Valkoisenlähteentien ja Ohratien risteyksen kaakkoispuolelle. Alueen lähiympäristö koostuu eriluonteisista, useamman vuosikymmenen aikana rakentuneista asuinalueista ja avoimesta peltomaisemasta.

Kaavamuutoksen tarkoituksena on muuttaa rakentamaton puistoalue (VP/P) osittain asuinrakennusten korttelialueeksi (A) ja osittain lähivirkistysalueeksi (VL). Valkoisenlähteentien katualueen tilavaraus päivitetään vastaamaan kadun yleissuunnitelmaa. Alueen läpi Oljenkorrelta Satomäenrantaan varataan tila yleiselle jalankulkuyhteydelle.

Asuinrakennusten korttelialueen kokonaispinta-ala on noin 2,3 ha. Alueen kokonaisrakennusoikeus on 5160 k-m². Alueen tehokkuus on noin e=0,25.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä esittää lausuntonaan seuraavaa:

Aluetta palveleva vesihuolto on rakennettu valmiiksi. Tarvetta uudisrakentamiselle tai johtosiirroille ei ole. Aluetta halkoo jätevesiviemäri 1200 B (rv. -6Aluetta halkoo jätevesiviemäri 1200 B (rv. -66), jolle kaavassa on esitetty johtokuja.

Jätevesiviemäri 1200 B on mainittu kaavaselostuksessa mutta virheellisesti ”Muut maanalaiset johtoverkot” –kappaleessa ”Vesihuolto” –kappaleen sijasta. Alueen sisäisten katujen nimet poikkeavat toisistaan vesihuollon esisuunnitelmassa ja kaavakartassa. Esisuunnitelman esitystapa on lisäksi hieman puutteellinen; suunnitelmassa on esitettävä nykyisten putkien materiaalitiedot ja rakennusvuosi. Suunnitelmassa esitetään mustalla nykyisten putkien lisäksi myös nykyiset avo-ojat.
Lisätietoja antaa aluepäällikkö Mikko Stenius, puh 09 1561 2109.

Vastine:

Lausunnossa todetaan puutteellisuuksia kaavaselostuksen vesihuoltoa koskevassa osiossa sekä vesihuollon esisuunnitelmassa, jotka voidaan päivittää.

Tarkistukset:

Tarkistetaan kaavaselostusta ja vesihuollon esisuunnitelmaa vastineen mukaisesti.

Vantaa
Vanda

NRO 3, UUDENMAAN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUS

Lausunto:

Vantaan kaupunki on pyytänyt Uudenmaan ELY-keskuksen lausuntoa asemakaavan muutosehdotuksesta (002262 Gammelkulla).

Asemakaavaan sisältyy osuus Ohratietä, joka on osoitettu kaavassa katuna ja nimetty uudelleen Satomäentieksi. Kiinteistörekisterin mukaan Ohratie (yhdystie 11568) on edelleen hallinnollisesti maantietä, joten se on tarve muuttaa myös hallinnollisesti kaduksi.

Uudisrakentaminen muuttaa agraarimaisemaa pellon rakentumisen kautta. Toisaalta peltoalueen suhde sen historiallisen maankäytön viitekehykseen vaikuttaa muuttuneen uudisrakentamisen myötä. Kaavaselostuksessa olisi syytä olla tarkempi kuvaus rakennettavan pellonosan kytkeytymisestä laajempaan kulttuuriympäristökokonaisuuteen. Mikäli osa on fragmentaarinen, jatkaa alueen rakentuminen sen nykyistä kehitystä. Uudisrakentamisen ja Keravanjoen väliin jäävä lähivirkistysalue varmistaa jokivarren säilymisen avoimena. Uudenmaan ELY-keskus pitää tärkeänä, että yhtenäiset ja laajat peltoalueet, niihin kytkeytyvine historiallisine rakennuksineen ja rakenteineen säilyttävät luonteensa mahdollisiman hyvin, ja että rakentaminen sijoitetaan historiallisen rakentumisen ja maankäytön näkökulmasta mahdollisimman luontevasti rakentamispaineesta huolimatta.

Kaavakartassa asuinrakennuksille on määrätty ääneneristysvaatimuksia sekä julkisivuille että katoille tie- ja lentomeluhaittojen vähentämiseksi. Uudenmaan ELY-keskus huomauttaa, että tilanteessa jossa joudutaan asuinrakennusten julkisivuille määräämään ääneneristävyysvaatimuksia, makuuhuoneet olisi sijoitettava rakennuksen sille puolelle, jolla valtioneuvoston päätöksen 993/1992 mukaiset melun ohjearvot toteutuvat.

Osa alueen parvekkeista on kaavassa määrätty lasitettavaksi. Kaavassa ei kuitenkaan ole määrätty melun suhteen tavoitetasoa, johon parvekkeilla on päästävä. Samoin ulko-oleskelualueille ei ole määrätty melun osalta tavoitetasoa, joka on vähintään saavutettava. Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että parvekkeilla sekä ulko-oleskelu- ja leikkialueilla on saavutettava vähintään valtioneuvoston päätöksen 993/1992 mukaiset ulkoalueiden melun ohjearvot ja tämä on määrättävä kaavassa. Jos julkisivun keskiäänitaso ylittää 60 dB (LIME), parvekkeita ei pidä sijoittaa tällaiselle julkisivulle lainkaan. Tällaisessa tilanteessa julkisivuille voidaan sallia viherhuoneet, joissa päiväaikana keskiäänitaso saa olla enintään 45 dB(A).

Vantaan kaupunki
Maankäytön-, ympäristön ja rakentamisen toimiala

Kaupunkisuunnittelu
Kielotie 28, 01300 Vantaa

etunimi.sukunimi@vantaa.fi
www.vantaa.fi

Puhelin 09 83911

Kaavakartassa on määrätty rakentamaan meluesteitä, joille on kaavassa määrätty vähimmäiskorkeudet (2-3 m) ja leveydet (2,5-10 m). Kaavaselostuksessa ei ole esitetty, miten määrättyihin meluesteisiin on päädytty. Uudenmaan ELY-keskus katsoo, että meluesteiden osalta olisi harkittava meluesteen koon määräämisen sijasta määräämään kaavassa meluesteeltä vaadittavasta vähimmäisääneneristävyydestä tai tasosta, johon meluesteen suojan puolella on päästävä. Tällöin voitaisiin valita käyttökelpoisin meluntorjuntakeino, joka alueen rakentamisajankohtana on tiedossa.

Alueella tehtyjen pohjatutkimusten perusteella savikerroksen paksuus vaihtelee välillä 1-7 metriä. Kaavaselostuksessa on suositeltu tutkittavaksi ajoneuvoliikenteen aiheuttaman tärinän vaikutukset erityisesti tulevan Valkoisenlähteentien lähelle sijoittuvien rakennusten osalta. Asiantuntija-arvion perusteella tieliikenteen aiheuttama värähtely ei kuitenkaan aseta erityisvaatimuksia kohteen rakenteille (Helimäki Akustikot 28.11.2016).

Uudenmaan ELY-keskus katsoo tarpeelliseksi, että maaperän pilaantuneisuutta koskeva kaavamääräys tulee koskea koko Gammelkullan asemakaavan muutosaluetta. Maalämpöä ei tule sallia lämmitysjärjestelmänä. Kaavaan tulee liittää joko kielto maalämmöstä pohjaveden suojelumääräykseen tai määräys, joka velvoittaa liittymään kaukolämpöön. Asemakaavaan on hyvä merkitä eri maanalaisten johtojen status (kaasu jne.).

Vastine:

Suunnittelualue sijoittuu Hanabölen maisemallisesti arvokkaan peltoaukean reunamille. Alueen rakentamismahdollisuudet on tutkittu 2007 hyväksytyn yleiskaavan yhteydessä, jolloin alueelle osoitettiin pientaloalue A3. Kaavaselostukseen on kuitenkin mahdollista kuvata kaava-alueen kytkeytyminen maisemakokonaisuuteen esitettyä tarkemmin.

Uudenmaan Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen oppaassa ”Melun- ja tärinäntorjunta maankäytön suunnittelussa (opas 2013)” on ohjeistettu seuraavasti asuntojen pohjaratkaisuja koskevia kaavamääräyksiä: ”Jos asuinrakennuksen julkisivuilla ylittyy päivällä keskiäänitaso 65 dB, tulee kaavassa määrätä asunnot aukeamaan myös suuntaan, jossa ohjearvot täyttyvät”. Tehdyn meluselvityksen mukaan melulle altteimmille julkisivuille kohdistuu ennustetilanteessa vuonna 2050 maksimissaan 62 dB:n melutaso. Kaikki asunnot avautuvat lisäksi myös hiljaisempaan suuntaan, joten kaavoittaja ei katso tarpeen lisätä erillistä makuuhuoneiden sijoittamista koskevaa määräystä.

Samaisessa Uudenmaan ELY-keskuksen oppaassa todetaan, että jos päiväajan keskiäänitaso julkisivuilla on yli 65 dB, ei parvekkeita tulisi rakentaa, vaan ne tulisi

Vantaan kaupunki
Maankäytön-, ympäristön ja rakentamisen toimiala

Kaupunkisuunnittelu
Kielotie 28, 01300 Vantaa

etunimi.sukunimi@vantaa.fi
www.vantaa.fi

Puhelin 09 83911

korvata viherhuoneilla. Lausunnossaan Uudenmaan ELY-keskus ohjeesta poiketen määrittää äänitason rajaksi 60 dB. Tehdyssä meluselvityksessä on osoitettu, että voimakkaimmin melulle altistuvassa rakennuksessa, alueen luoteiskulmassa päiväajan keskiäänitaso on maksimissaan 58 dB ja yöajan 55 dB. Kaavassa kaikkiin rakennuksiin, joiden parvekejulkisivuihin kohdistuu ennustetilanteessa yli 42 dB:n yömelutaso, on määrätty parvekelasitus. Kaavoittaja ei katso tarpeelliseksi antaa erillistä määräystä viherhuoneista.

Valtioneuvoston melutason ohjearvojen mukaan melutaso ei saa ylittää ulkona melun A-painotetun ekvivalenttitason (LAeq) päiväohjearvoa (klo 7-22) 55 dB eikä yöohjearvoa (klo 22-7) 45 dB (uudet alueet). Kaavaratkaisussa on Helimäki Akustikot Oy:n tekemän meluselvityksen avulla osoitettu, että ohjearvojen alle päästään sekä nykyisessä tilanteessa että vuoden 2050 ennusteessa (kun Valkoisenlähteentie on rakennettu) kaavassa osoitetuin toimenpitein. Meluesteitä koskevaa kaavamääräystä voidaan muuttaa yleispiirteisempään muotoon lausunnon mukaisesti.

Vantaan ympäristökeskuksen ympäristöntarkastajan mukaan alueella ei ole Vantaan kaupungin ympäristökeskuksen tiedossa olevia pilaantuneita maita tai riskikohteita. Alue on myös melko kaukana Grönbergin lyijysulaton lyijylaskeuma-alueesta. Kaavamuutosalueen pintamaiden lyijypitoisuudet on siitä huolimatta syytä tarkistaa. Todennäköisesti pitoisuudet ovat alhaisia, sillä etäisyyttä lyijysulattoon on melko paljon ja alue on vanhaa peltoa, jolloin maata on muokattu vuosittain ja siten mahdolliset lyijypitoisuudet ovat sekoittuneet pintamaasta alempiin maamassoihin. Korttelialueelle on lisätty määräys, jonka mukaan maaperän pilaantuneisuus tulee selvittää ja tarvittaessa kunnostaa ennen rakentamistoimenpiteisiin ryhtymistä. Satomäenkaavamuutoksessa 001985, joka on lähempänä lyijysulattoa, todettiin vuonna 2010, että lähivirkistysalueet, joita ei aiota kummemmin rakentaa, voidaan jättää puhdistamatta.

Maalämpö lämmitysjärjestelmänä voidaan kieltää kaavamääräyksissä. Johtovarausten tarkempaa erittelyä kaavakartalla ei ole pidetty Vantaalla tarpeellisena. Putken sisällöllä ei ole varausalueen ulkopuoliseen maankäyttöön, eikä kaavamerkinnällä haluta myöskään sitoa sitä, mitä putkia johtokaivantoon tulevaisuudessa sijoitetaan.

Tarkistukset:

Selostukseen on esitetty tarkemmin uudisrakentamisen kytkeytyminen laajempaan kulttuuriympäristökokonaisuuteen. Kaavakartalle ja –määräyksiin on muutettu meluesteitä koskevaa määräystä. Kaavaan on lisätty maalämmön kieltävä määräys.

Vantaan kaupunki
Maankäytön-, ympäristön ja rakentamisen toimiala

Kaupunkisuunnittelu
Kielotie 28, 01300 Vantaa

etunimi.sukunimi@vantaa.fi
www.vantaa.fi

Puhelin 09 83911

Vantaa
Vanda

NRO 5, VANTAAN KAUPUNGINMUSEO

Lausunto:

Vantaan kaupunkisuunnittelu on pyytänyt lausuntoa Jokiniemen Gammelkullan asemakaavamuutosehdotuksesta nro 002262. Kaupunginmuseo lausuu asiasta rakennetun kulttuuriympäristön, maiseman ja arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.

Kaava-alue asettuu maisemallisesti arvokkaaseen Hanabölen kylämaisemaan, joka on mukana Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan selvityksessä (Missä maat on mainioimmat - Uudenmaan kulttuuriympäristöt, uudenmaan liiton julkaisuja 2012). Alueen lähiympäristössä on useita suojeltuja muinaisjäännöksiä sekä rakennusperintökohteita.

Yleiskaavassa vahvistettu Valkoisenlähteentien linjauksen jatko tulee toteutuessaan katkaisemaan eheän maisema-alueen. Näin ollen uuden linjauksen eteläpuoleisten alueiden merkitys suurmaisemassa vähenee. Tämän lisäksi kaavamuutoksen sallimat uudisrakennukset tulevat alueelle, jonka välittömässä läheisyydessä on jo uudempaa viljelykulttuuriin kuulumatonta rakennuskantaa. Näin ollen rakentamisen rajan siirtymisestä huolimatta uudisrakentamisen maisemallisia vaikutuksia ei voida pitää merkittävinä.

Kaava-alue rajautuu länsireunaltaan vanhaan tielinjaukseen, Ohratie-Vanha Rekolantie, joka on Vantaan kaupungin rakennusperintökohde. Kaupunginmuseo on tutkinut tien suojeluperusteita ja todennut, että Valkoisenlähteentien eteläpuolinen osa tielinjauksesta ei enää ole merkittävä, koska sen luonne on muuttunut päällysteen, ympäröivän maiseman ja rakennuskannan uudistumisen myötä. Linjaus tulee säilymään kaavamuutoksen jälkeen vielä entisellään. Näin ollen kaavamuutoksella ei ole suurta vaikutusta läheiseen rakennusperintökohteeseen.

Keväällä 2016 kaavamuutosalueelle osuvalta pellolta löytyi metallinilmaisimella historiallisen ajan esinelöytöjä ja alueelle merkittiin mahdollinen muinaisjäännös Haxböle (Hakkila) autio (mj. rekisteritunnus 1000028394). Kohde sijaitsi vanhojen keskiaikaisperäisten Haxbölen ja Hanabölen kylien välissä, matalalla hiekkaisella kumpareella. Koska paikalle ei ollut 1700-lukujen kartoissa merkitty asutusta, epäiltiin, että peltojen keskellä saattaisi olla autioitunut tonttimaa. Siksi kohteella tehtiin lokakuussa 2016 arkeologinen tarkkuusinventointi Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy:n toimesta. Tutkimuksessa havaittiin merkkejä ihmistoiminnasta alueella, mutta löytöaineiston perusteella kyse oli 1800–1900-luvuille ajoittuvista ilmiöistä, eikä todisteita vanhasta kylänpaikasta löytynyt. Vantaan kaupunginmuseo ei näin ollen näe estettä tai Kaavamuutosalueen lounaisreunalla sijaitsee muinaismuistolailla (295/1963) suojeltu Satomäen kivikautinen asuinpaikka (mj. rekisteritunnus 92010052). Kohde on osa suurta muinaisjäännöskokonaisuutta, johon kuuluu Satomäen lisäksi useampia kivikautisia asuinpaikkoja Keravanjoen rannalla, kaava-alueesta etelään. Satomäellä on tehty kaivauksia vuonna 1998 ja vuoden 2000 inventoinnissa asuinpaikka todettiin melko hyvin säilyneeksi lukuunottamatta peltotöiden ja rakentamisen aiheuttamaa vahinkoa. Lokakuun 2016 tarkkuusinventoinnissa kivikautista asuinpaikkaa ei tutkittu ja se oli tarkoitus rajata pois kaavamuutosalueesta. Edelleen kaavamuutosalue kuitenkin leikkaa hieman

Vantaan kaupunki
Maankäytön-, ympäristön ja rakentamisen toimiala

Kaupunkisuunnittelu
Kielotie 28, 01300 Vantaa

etunimi.sukunimi@vantaa.fi
www.vantaa.fi

Puhelin 09 83911

muinaisjäännösalueen kaakkoisnurkkaa, mutta kaavakarttaan kyseistä muinaisjäännöstä ei ole merkitty lainkaan. Vaikka kaavamuutoksessa alueelle on merkitty lähivirkistysalue, eivätkä maankäyttötoimet välttämättä koske muinaisjäännösaluetta, pitää muinaisjäännösalueen rajat kuitenkin lisätä karttaan ja merkitä alue SM-tunnuksella. Mikäli kaavamuutosalueen lounaisreunalla aiotaan tehdä maankäyttötoimia, tulee niistä olla yhteydessä Vantaan kaupunginmuseoon.

Arkeologiset tutkimukset on otettu kaavamuutoksessa huomioon. Ainoa huomautettava asia on Satomäen muinaisjäännösalueen merkintä kaavakartassa ja sen huomioonottaminen kaavamuutosehdotuksessa.

Vastine:

Kaavan lähivirkistysalue sivuaa muinaisjäännösaluetta, mutta ei leikkaa sitä. Toisin sanoen muinaisjäännösaluetta ei sisälly kaava-alueeseen.

Tarkistukset: –

Vantaan kaupunki
Maankäytön-, ympäristön ja rakentamisen toimiala

Kaupunkisuunnittelu
Kielotie 28, 01300 Vantaa

etunimi.sukunimi@vantaa.fi
www.vantaa.fi

Puhelin 09 83911

VD 201/2017

MAANKÄYTTÖSOPIMUS/ A. KUNNALLISTEKNIIKAN RAKENTAMISSOPIMUS JA B. ESISOPIMUS MÄÄRÄALAN LUOVUTUKSESTA/ ASEMAKAAVAN MUUTOS NRO 002262 kaupunginosa 62, Jokiniemi

Bernt Ossian Viktor Weck on hakenut asemakaavamuutosta omistamalleen kiinteistölle 92-402-1-153, kaupunginosassa 62, Jokiniemi. Tämän sopimuksen kohteena on kiinteistön 92-402-1-153 asemakaavamuutoksen nro 002262 (jäljempänä asemakaavamuutos) alueelle sijoittuva osa (jäljempänä sopimusalue). Sopimusalueella on voimassa asemakaavat nro 000103 (Satomäki) ja nro 620200 (Jyvätie). Sopimusalue on osoitettu voimassa olevissa asemakaavoissa puistoalueeksi (P). Sopimusalueen pohjoisreunalla on tilavaraus Valkoisenlähteentien jatkeelle. Keravanjoen läheisyyteen ja Oljenkorrelta Keravanjoen rantaan on osoitettu ohjeellinen kävely- ja pyöräilyreitti. Asemakaavamuutoksella sopimusalueelle osoitetaan 5160 k-m^2 asuinrakennusten korttelialuetta (A) sekä lähivirkistysalue (VL) ja katualue (Valkoisenlähteentie). Sopimusalue on osoitettu ohjeellisesti liitteessä A1.

Asemakaavan muutokseen nro 002262 (jäljempänä asemakaavamuutos) liittyen Bernt Ossian Viktor Weck sopimusalueen omistajana ja Vantaan kaupunki ovat sopineet alueen kunnallistekniikan rakentamisesta ja Bernt Ossian Viktor Weckin osallistumisesta kunnallistekniikan korvauksiin. Esisopimuksella määräalan luovutuksesta varmistetaan kaavamuutoksen mukaisten maankäyttöratkaisujen toteutuminen eli puisto- ja katualueen luovutus kaupungille.

A. KUNNALLISTEKNIIKAN RAKENTAMISSOPIMUS

1. OSAPUOLET

1.1 **Vantaan kaupunki**
Asematie 7, 01300 Vantaa
(jäljempänä **Kaupunki**).

1.2 **Bernt Ossian Viktor Weck (**[redacted]
Ohratie 9 as. 2, 01370 VANTAA
(jäljempänä **Weck**).

2. TARKOITUS

Kaupunki ja Weck sopimusalueen omistajana sopivat tällä sopimuksella maankäyttö- ja rakennuslain 12 a luvun mukaisesti kunnallistekniikan rakentamisesta ja Weckin osallistumisesta asemakaavan muutosaluetta palvelevan kunnallistekniikan rakentamisen kaupungille aiheuttamiin kustannuksiin.

3. KUNNALLISTEKNIIKAN RAKENTAMINEN

Osapuolet toteavat että sopimusaluetta palveleva kunnallistekniikka on jo rakennettu.

4. OSALLISTUMINEN YHDYSKUNTARAKENTAMISEN KUSTANNUKSIIN

Weck maksaa Kaupungille maankäyttö- ja rakennuslain 91 a §:n mukaisena yhdyskuntarakentamisen kustannusten ulkoisen kunnallistekniikan korvauksena yhteensä **1 295 160** euroa.

Yhdyskuntarakentamisen kustannusten korvaus erääntyy maksettavaksi seuraavan maksuaikataulun mukaisesti:

1. erä 647 580 euroa maksetaan Kaupungin lähettämän laskun mukaisesti ennen tämän sopimuksen allekirjoitusta. Kaupunki sitoutuu palauttamaan maksetun korvauksen välittömästi:

- jos asemakaavamuutos nro 002262 ei tule lainvoimaisella päätöksellä sovitun mukaisesti voimaan tai
- jos asemakaavamuutos nro 002262 on ennen kohdassa 10. mainittua määräpäivää (31.12.2018) rauennut.

Palautettavalle korvaukselle ei makseta korkoa.

2. erä 647 580 euroa erääntyy 12 kuukauden kuluttua asemakaavamuutoksen voimaantulosta. Erä maksetaan Kaupungin lähettämän laskun mukaisesti.

Weck luovuttaa Kaupungille summaltaan yhteensä **647 580** euron kotimaisen pankkilaitoksen omavelkaisen pankkitakauksen tämän sopimuksen velvoitteiden suorittamisen vakuudeksi, joka kuitataan vastaanotetuksi tämän sopimuksen allekirjoitustilaisuudessa.

5. VESIHUOLTOVERKOSTOON LIITTYMINEN

Sopimusalue ja sille toteutettavat rakennukset maanomistaja on velvollinen liittämään kustannuksellaan HSY:n omistamaan vesihuoltoverkostoon liittymishetkellä voimassa olevin liittymisehdoin.

Kaupungilla on oikeus siirtää sopijapuolta enempää kuulematta tähän sopimukseen perustuvat vesihuoltolaitteita koskevat oikeutensa ja velvollisuutensa mahdollisesti perustettavalle julkis- tai yksityisoikeudelliselle vesihuoltoyhtymälle.

6. ASUNTOTUOTANNON RAHOITUS- JA HALLINTAMUOTO

Asemakaavamuutosalueella asumisen rakennusoikeudesta vähintään 2 240 k-m^2 on toteutettava vapaarahoitteisena omistusasuntotuotantona.

Mikäli Weck ei täytä edellä mainittua asuntotuotannon rahoitus- ja hallintamuotoa, hän on velvollinen maksamaan Kaupungille poikkeamasta sopimussakkoa 200 €/k-m^2.

7. SOPIMUKSEN MUUTTAMINEN

Mikäli olosuhteissa tapahtuu huomattavia muutoksia, joista johtuen sopimusta on tarkistettava, sopijapuolet sitoutuvat neuvottelemaan niistä erikseen.

8. ERIMIELISYYKSIEN RATKAISEMINEN

Tämän sopimuksen tulkinnasta syntyvät erimielisyydet, joista sopijapuolet eivät pääse yhteisymmärrykseen, ratkaistaan Vantaan käräjäoikeudessa.

9. SOPIMUKSEN VELVOITTEIDEN SIIRTO KOLMANNELLE

Weck sitoutuu ottamaan tämän sopimuksen sopimusehdot sopimusaluetta koskeviin vastaisiin luovutuskirjoihin, kaikilta niiltä osin kuin sopimusvelvoitteita ei ole suoritettu luovutushetkellä. Weck sitoutuu ilmoittamaan kirjallisesti vastaisista luovutuksista kaupungille.

Weck vastaa tämän sopimuksen velvoitteista siihen asti, kun kaupunki on hyväksynyt sopimusvelvoitteiden siirron luovutuksensaajalle tai sopimusvelvoitteet ovat tulleet täytetyiksi. Jos Weck ei ole siirtänyt velvoitteita edellä sanotulla tavalla, Weck vastaa tämän sopimuksen velvoitteiden suorittamisesta myös luovutetun alueen osalta.

10. SOPIMUKSEN VOIMAANTULO

Tämä sopimus tulee voimaan heti, kun osapuolet ovat sen allekirjoittaneet ja molemmilla osapuolilla on oikeus vaatia sopimusehtojen täyttämistä, kun asemakaavan muutos nro 002262 on tullut voimaan.

Tämä sopimus lakkaa olemasta voimassa, ellei asemakaavan muutos nro 002262 ole tullut voimaan 31.12.2018 mennessä.

Mikäli Vantaan kaupunginvaltuusto on 31.12.2018 mennessä hyväksynyt asemakaavan muutoksen nro 002262, mutta siitä on valitettu, pysyy tämä sopimus siinä tapauksessa voimassa. Sen jälkeen, kun mainittu valitus on lainvoimaisesti ratkaistu ja kaava on tullut voimaan, on molemmilla sopijapuolella oikeus vaatia tämän sopimuksen sopimusehtojen täyttämistä. Mikäli valitusviranomainen on lainvoimaisella päätöksellä hyväksynyt valituksen, tämä sopimus raukeaa.

Kumpikaan sopijapuoli ei esitä tämän sopimuksen mahdollisen raukeamisen johdosta minkäänlaisia korvausvaatimuksia.

B. ESISOPIMUS MÄÄRÄALAN LUOVUTUKSESTA

Tämän esisopimuksen perusteella sitoutuvat tämän sopimuksen allekirjoittaneet osapuolet Vantaan kaupunki (jäljempänä Kaupunki) ja Bernt Ossian Viktor Weck, (jäljempänä Luovuttaja) tekemään kohdassa B.I määriteltyjen edellytysten täyttyessä seuraavan sisältöisen luovutuskirjan jäljempänä kohdassa B.II mainituista alueista ja ehdoilla sekä noudattamaan lisäksi kohdassa B.III mainittuja ehtoja.

B.I LUOVUTUSKIRJAN EDELLYTYKSET

Lopullisen luovutuskirjan tekemisen edellytyksenä on, että asemakaava nro 002262 on tullut voimaan.

B.II LUOVUTUSKIRJA

Luovuttaja:

Bernt Ossian Viktor Weck ([redacted]
Ohratie 9 as. 2, 01370 VANTAA
(jäljempänä Luovuttaja)

Luovutuksen saaja:

Vantaan kaupunki
Asematie 7, 01300 Vantaa
(jäljempänä Kaupunki).

Luovutuksen kohde:

N. 14579 m^2:n suuruinen määräala Vantaan kaupungin tilasta 92-402-1-153, jäljempänä Määräala. Määräala on asemakaavamuutoksessa nro 002262 osoitettu VL – ja katualueeksi. Luovutettavasta alueesta on VL-aluetta n. 8540m^2.

Määräala on merkitty ohjeellisesti oheiseen karttaliitteeseen B1.

Luovutuskirjan ehdot:
Tämän luovutuksen kaikki ehdot on esitetty tässä luovutuskirjassa.

1. LUOVUTUSHINTA

Luovutus on vastikkeeton lukuun ottamatta puolta VL-alueesta (n. 4270 m2:n), josta maksetaan 2€/m2 eli 8540 euroa. Kauppahinta maksetaan Myyjän ilmoittamalle rahalaitostilille luovutuskirjan allekirjoituspäivänä.

2. OMISTUS- JA HALLINTAOIKEUS

Määräalan omistus- ja hallintaoikeus siirtyy Kaupungille tämän luovutuskirjan allekirjoitushetkellä.

3. KIINNITYKSET, RASITUKSET JA MAKSUT

3.1 Luovuttaja luovuttaa Määräalan kiinnityksistä tai muista niihin verrattavista rasituksista ja rasitteista vapaana.

3.2 Luovuttaja vastaa niistä Määräalaan kohdistuvista veroista ja muista maksuista, joiden maksuunpanon perustana on tämän luovutuskirjan allekirjoitushetkeä edeltävä aika. Luovutuskirjan allekirjoituksen jälkeen maksuista vastaa Kaupunki.

4. KOHTEESEEN TUTUSTUMINEN

4.1 Kaupunki on tarkastanut Määräalan, sen alueet ja rajat sekä tutustunut alueen maasto-olosuhteisiin. Kaupunki on verrannut näitä seikkoja Määräalasta esitetyistä asiakirjoista saataviin tietoihin. Kaupungilla ei ole huomauttamista näiden seikkojen osalta.

5. ASIAKIRJOIHIN TUTUSTUMINEN

5.1 Kaupunki on tutustunut saamiinsa Määräalaa koskeviin asiakirjoihin, joita ovat lainhuutotodistus, rasitustodistus, kiinteistörekisterinote sekä kaavakartat ja -määräykset sekä johtokartat.

5.2 Kaupunki on tutustunut myös naapurikiinteistöä koskeviin asiakirjoihin, joita ovat kaavakartat ja -määräykset.

6. IRTAIMISTO

Tähän luovutukseen ei sisälly irtaimistoa eikä irtaimen omaisuuden luovuttamisesta ole tämän luovutuksen yhteydessä tehty eri sopimustakaan.

7. MAAPERÄ

Luovuttajan tietojen mukaan Määräalalla ei aiemmin ole harjoitettu toimintaa, joka saattaisi aiheuttaa maaperän tai pohjaveden pilaantumista.

Mikäli rakennettaessa kuitenkin ilmenee tarvetta pilaantuneen maaperän puhdistamiseen, Kaupunki on velvollinen välittömästi ottamaan yhteyttä Luovuttajaan jotta tarvittavasta menettelystä voidaan sopia. Tällöin Luovuttaja vastaa pilaantuneiden maa-ainesten poistamisesta aiheutuvista tavanomaisiin maanrakennuskustannuksiin nähden ylimääräisistä kustannuksista ja työn tekemisestä sovitaan erikseen.

B.III MUUT ESISOPIMUKSEN EHDOT

1. ESISOPIMUKSEN VOIMAANTULO

Tämä esisopimus tulee voimaan heti, kun osapuolet ovat sen allekirjoittaneet. Lopullinen luovutuskirja tehdään kolmen (3) kuukauden kuluessa siitä, kun kohdassa B. I mainittu luovutuksen edellytys on täyttynyt Esisopimus lakkaa olemasta voimassa,

- kun lopullinen luovutuskirja on allekirjoitettu tai
- luovutuskirjan edellytykset ovat täyttymättä 31.12.2018.

Mikäli Vantaan kaupunginvaltuusto on 31.12.2018 mennessä hyväksynyt asemakaavan nro 002262 mutta siitä on valitettu, pysyy tämä sopimus siinä tapauksessa voimassa. Sen jälkeen, kun mainittu valitus on lainvoimaisesti ratkaistu ja kaava on tullut voimaan, on molemmilla sopijapuolilla oikeus vaatia tämän sopimuksen sopimusehtojen täyttämistä. Mikäli valitusviranomainen on lainvoimaisella päätöksellä hyväksynyt valituksen, tämä sopimus raukeaa.

Kumpikaan osapuoli ei esitä minkäänlaisia korvausvaatimuksia siinä tapauksessa, että esisopimus lakkaa olemasta voimassa.

2. ESISOPIMUKSEN VELVOITTEIDEN SIIRTO KOLMANNELLE

Luovuttaja sitoutuu ottamaan tämän sopimuksen sopimusehdot luovutuksen kohdetta koskeviin vastaisiin luovutuskirjoihin kaikilta niiltä osin, kuin sopimusvelvoitteita ei ole suoritettu luovutushetkellä.

Jos Luovuttaja ei ole siirtänyt velvoitteita edellä sanotulla tavalla, Luovuttaja vastaa tämän sopimuksen velvoitteiden suorittamisesta luovutetun alueen osalta.

Tätä kunnallistekniikan rakentamissopimusta ja esisopimusta määräalan luovutuksesta on laadittu kolme (3) yhtäpitävää kappaletta, yksi Bernt Ossian Viktor Weckille, yksi Vantaan kaupungille ja yksi julkiselle kaupanvahvistajalle.

Vantaalla 28. päivänä huhtikuuta 2017

Bernt Ossian Viktor Weck

Vantaan kaupungin
puolesta valtakirjalla

Kai Ketelimäki
kiinteistöpäällikkö

Kaupanvahvistajana todistan, että Bernt Ossian Viktor Weck toiselta puolen ja kiinteistöpäällikkö Kai Ketelimäki Vantaan kaupungin puolesta toiselta puolen ovat allekirjoittaneet kunnallistekniikan rakentamissopimuksen ja esisopimuksen määräalan luovutuksesta ja että he ovat olleet yhtä aikaa läsnä

sopimusta vahvistettaessa. Olen tarkistanut allekirjoittajien henkilöllisyyden ja todennut, että esisopimus on tehty maakaaren 2 luvun 1 §:ssä säädetyllä tavalla.

Vantaalla 28. päivänä huhtikuuta 2017

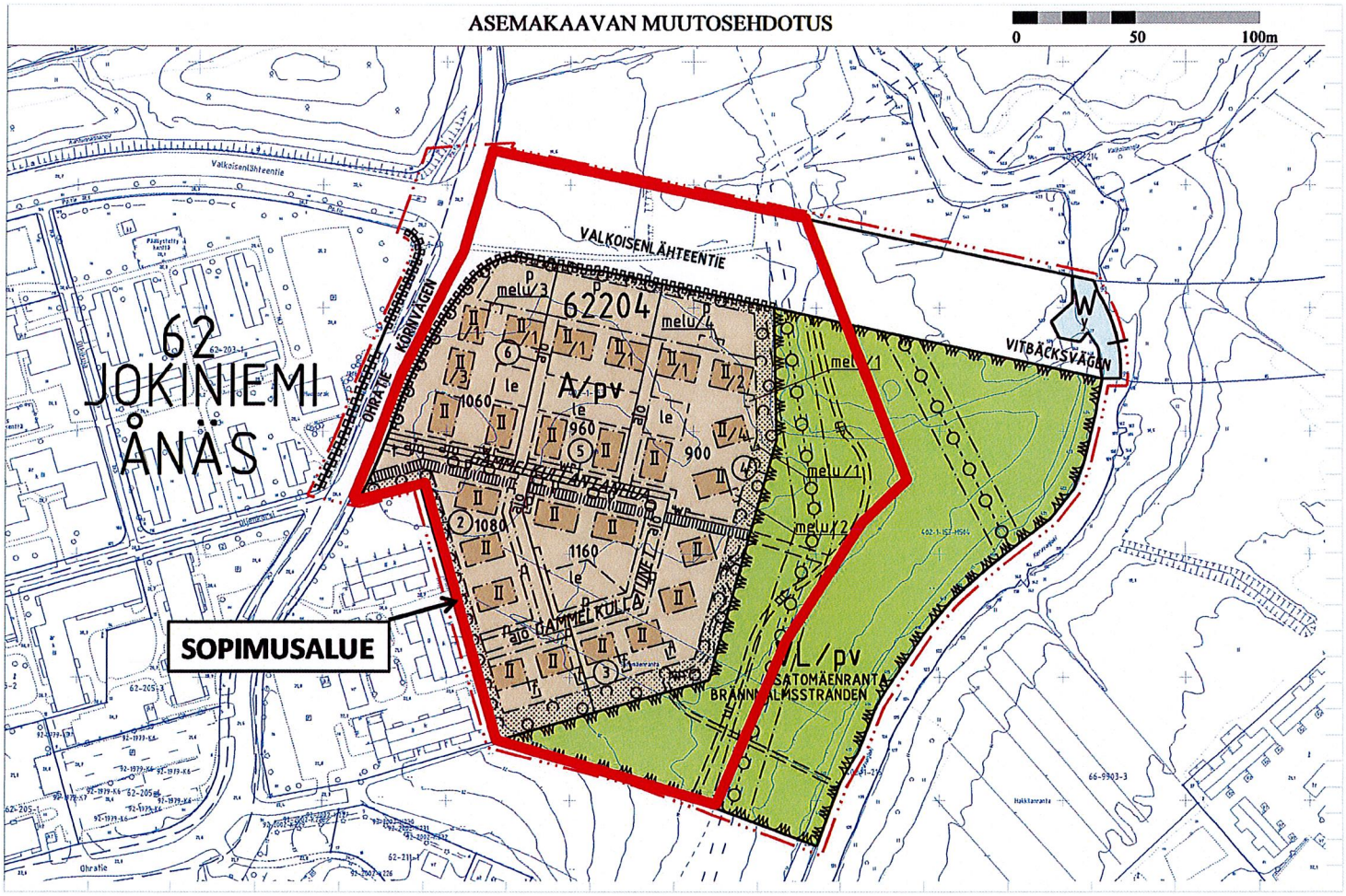
Kai Virtanen
Maanmittausteknikko
0927/23

Liitteet:
-A1 sopimusalue
-B1 luovutettava määräala

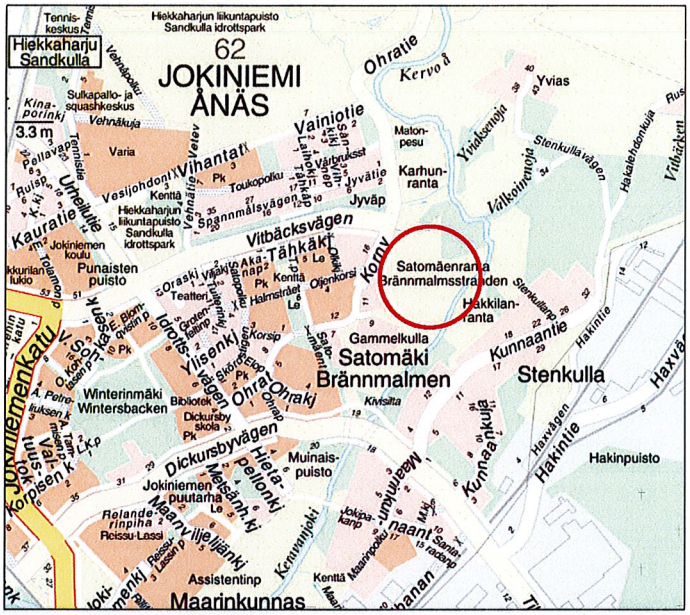
LIITE A1

Sopimusalue (punaisella rajattu)

Asemakaavamuutos nro. 002262 (kartta päivätty 12.12.2016)

KOHTEEN SIJAINTI

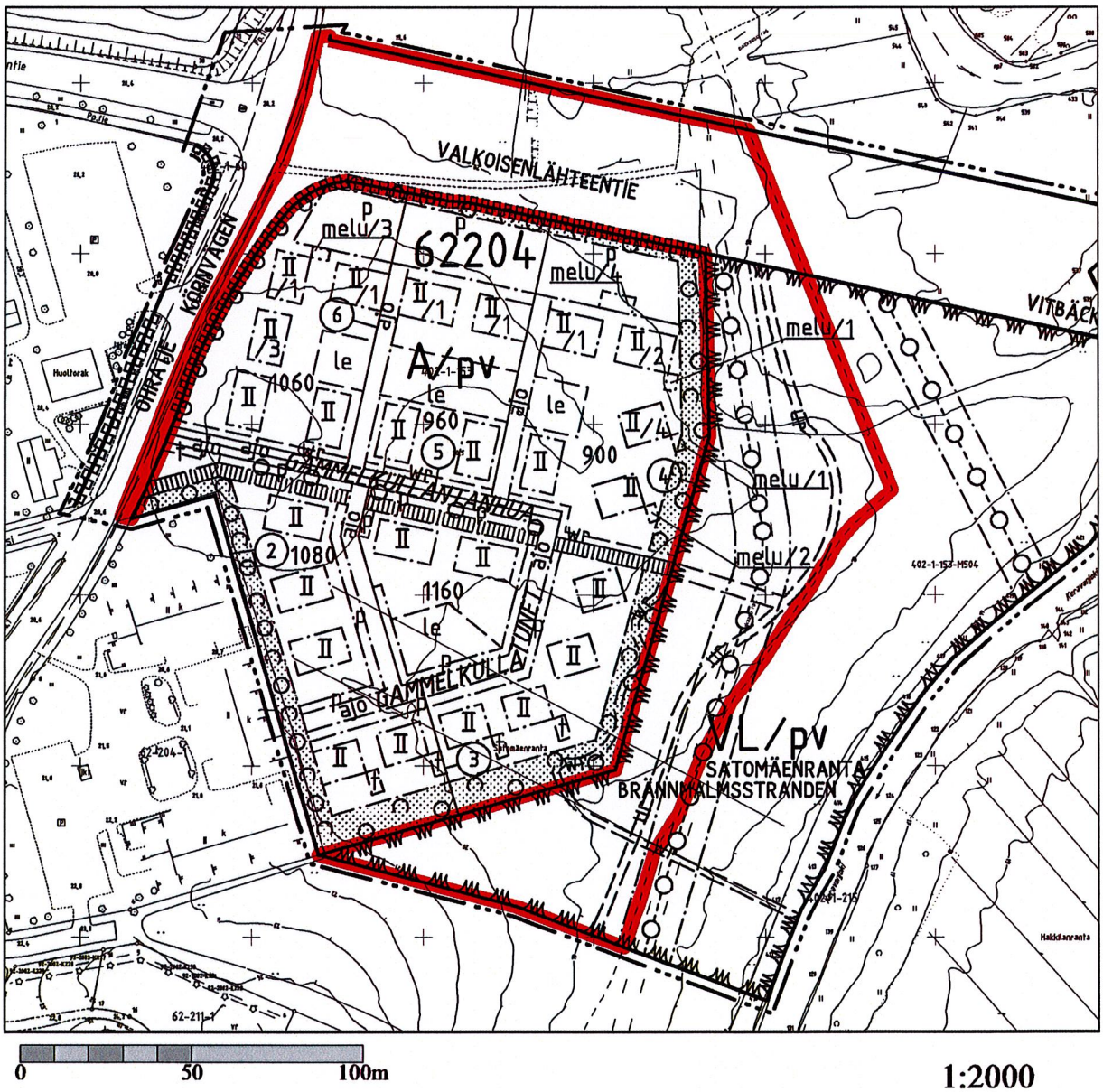
ESISOPIMUS MÄÄRÄALAN LUOVUTUKSESTA (puistoa ja katua) / Bernt Weck

YPA/AVP

Kaupunginosa: JOKINIEMI (62)

Kylä: HAKKILA (402)

n. 14579 m^2:n suuruinen määräala tilasta: 92-402-1-153

VALTAKIRJA

Vantaan kaupunginhallitus valtuuttaa kiinteistöpäällikkö Kai Ketelimäen allekirjoittamaan Vantaan kaupungin puolesta maankäyttösopimuksen/kunnallistekniikan rakentamissopimuksen ja esisopimuksen määräalan luovuttamisesta Bernt Weckin kanssa. Esisopimuksen mukaan Weck luovuttaa kaupungille n. 14579 m2:n suuruisen määräalan tilasta 92-402-1-153.

Kaupunginhallitus on päättänyt sopimuksen tekemisestä kokouksessaan 23.1.2017 § 31.

Vantaalla 27. päivänä huhtikuuta 2017

VANTAAN KAUPUNGINHALLITUS

Kari Nenonen
kaupunginjohtaja

Juha Myllymäki
kaupunginlakimies

17 § Tarja Eklundin ja 19 muun valtuutetun aloite Kuusijärven metsien suojelusta

VD/4603/00.02.00.03/2017

Tarja Eklund ja 19 muuta valtuutettua ovat jättäneet seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

Kuusijärven valuma- alueella sijaitsevan T/ET kaavavarauksen poistaminen Vantaan Akselin kaavasta ja tontin muuttaminen takaisin VL- alueeksi sekä Kuusijärveä ympäröivien ja valuma- alueilla sijaitsevien metsien ottaminen osaksi Suomi 100 -luonnonsuojelualueohjelmaa.

Kuusijärven valuma-alueeseen kuuluu Koivukylänväylän pohjoispuoleinen T/ET- kortteli Lahdenväylän ja Lahdentien välissä. Osana teemavuotta Vantaan kaupunki valmistautuu suojelemaan arvometsiään noin 130 hehtaaria. Tähän suunnitelmaan sopisi luontevasti Kuusijärveä ympäröivien metsien suojelu osana Sipoonkorven porttia, johon reitti kulkee Kuusijärven kautta.

Vantaan suojeltavat hehtaarit ovat vastaus ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön avaamaan Luontolahjani satavuotiaalle -kampanjaan, jossa maanomistajia kannustetaan perustamaan omalle maalleen luonnonsuojelualueita. Kampanja on osa Suomi 100 -ohjelmaa.

Vantaalla suojeltavaksi suunnitellut kohteet ovat:
- Pyymosan metsä, 51,1 ha
- Furumossenin luonnonsuojelualuevaraus sekä Tuomelan tammimetsä, 33,1 ha
- Silvolan metsä, 30,9 ha
- Tussinkosken luonnonsuojelualuevaraus ja Tussinkoskenmetsä, 15,5 ha

Rauhoituksen valmistelu tapahtuu vuoden 2017 aikana normaalilla menettelyllä ja yhteistyössä kaupunkisuunnittelun ja viheralueyksikön kanssa. Alueet pysyvät kaupungin omistuksessa ja ovat edelleen käytettävissä sellaiseen ulkoilu- ja muuhun virkistystoimintaan, joka ei ole ristiriidassa luonnonarvojen säilyttämisen kanssa.

Me allekirjoittaneet edellytämme että Koivukylänväylän pohjoispuoleiselta T/ET tontilta Lahdenväylän ja Lahdentien välistä poistetaan kaavavaraus T/ET ja tontti muutetaan takaisin VL-alueeksi. Kaupunki myös lunastaa alueen itselleen sekä ottaa Kuusijärven ympärillä ja valuma-alueilla olevat metsät osaksi Suomi 100 -luonnonsuojelualueohjelmaa.

Kaupunginvaltuusto 8.5.2017 § 17

Päätös:
Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Liite:
- allekirjoitettu valtuustoaloite

Valtuustoaloite 8.5.2017

1 + 19

Kuusijärven valuma- alueella sijaitseva T/ET kaavavarauksen poistaminen Vantaan Akselin kaavasta ja tontin muuttaminen takaisin VL- alueeksi sekä Kuusijärveä ympäröivien ja valuma- alueilla sijaitsevien metsien ottaminen osaksi Suomi- 100 – luonnonsuojelualue ohjelmaa.

Kuusijärven valuma-alueeseen kuuluu Koivukylänväylän pohjoispuoleinen T/ET- kortteli Lahdenväylän ja Lahdentien välissä.

Osana teemavuotta Vantaan kaupunki valmistautuu suojelemaan arvometsiään noin 130 hehtaaria.

Tähän suunnitelmaan sopisi luontevasti Kuusijärveä ympäröivien metsien suojelu osana Sipoonkorven porttia johon reitti kulkee Kuusijärven kautta.

Vantaan suojeltavat hehtaarit ovat vastaus ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön avaamaan Luontolahjani satavuotiaalle -kampanjaan, jossa maanomistajia kannustetaan perustamaan omalle maalleen luonnonsuojelualueita. Kampanja on osa Suomi 100 -ohjelmaa,.

Vantaalla suojeltavaksi suunnitellut kohteet ovat:
- **Pyymosan metsä, 51,1 ha**
- **Furumossenin luonnonsuojelualuevaraus sekä Tuomelan tammimetsä, 33,1 ha**
- **Silvolan metsä, 30,9 ha**
- **Tussinkosken luonnonsuojelualuevaraus ja Tussinkoskenmetsä, 15,5 ha**

Rauhoituksen valmistelu tapahtuu vuoden 2017 aikana normaalilla menettelyllä ja yhteistyössä kaupunkisuunnittelun ja viheralueyksikön kanssa. Alueet pysyvät kaupungin omistuksessa ja ovat edelleen käytettävissä sellaiseen ulkoilu- ja muuhun virkistystoimintaan, joka ei ole ristiriidassa luonnonarvojen säilyttämisen kanssa.

Me allekirjoittaneet edellytämme että Koivukylänväylän pohjoispuoleiselta T/ET tontilta Lahdenväylän ja Lahdentien välistä poistetaan kaavavaraus T/ET ja tontti muutetaan takaisin VL- alueeksi. Kaupunki myös lunastaa alueen itselleen. Sekä ottaa Kuusijärven ympärillä ja valuma- alueilla olevat metsät osaksi Suomi- 100 – luonnonsuojelu alueohjelmaa.

Tarja Eklund
Tarja Eklund

Juha Simonen

Sirkka-Liisa Kähärä

Taisto Mäntynen

KATI TYYSTÄRVI

Sari Laakso

Mari Niemi-Saari

Göran Härmälä

Minna Kemppi

Timo Kokko

Reija Wallenius

Silpa Kauppinen

Sini Alén

Vaula Norrena

FAYSAL Abdi

TIINA-MARIA PÄIVINEN

RANBIR SODHI

Minttu Sillanpää

18 § Jussi Saramon ja 15 muun valtuutetun aloite tulospalkkiojärjestelmän uudistamisesta

VD/4604/00.02.00.03/2017

Jussi Saramo ja 15 muuta valtuutettua ovat jättäneet seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

Vantaan ylimmän johdon tulospalkkiojärjestelmän kriteerit ovat salaisia, koska niiden osana on subjektiivisia henkilöarviointeja. Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että subjektiivisista arvioinneista luovutaan ylimmän johdon osalta ja tulospalkkiojärjestelmä uusitaan osan uuden strategian valmistelua noudattamaan sen tavoitteita. Samalla valtuusto voi arvioida olisiko tulospalkkiojärjestelmästä syytä luopua kokonaan.

Kaupunginvaltuusto 8.5.2017 § 18

Päätös:
Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Liite:
- allekirjoitettu valtuustoaloite

1 + 15

Valtuustoaloite
8.5.2017

Vantaan ylimmän johdon tulospalkkiojärjestelmän kriteerit ovat salaisia, koska niiden osana on subjektiivisia henkilöarviointeja. Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että subjektiivisista arvioinneista luovutaan ylimmän johdon osalta ja tulospalkkiojärjestelmä uusitaan osana uuden strategian valmistelua noudattamaan sen tavoitteita. Samalla valtuusto voi arvioida olisiko tulospalkkiojärjestelmästä syytä luopua kokonaan.

Jussi Saramo

KATI TYYSTJÄRVI

Minna Silanterä

Jukka Mölsä
Jukka Mölsä

Pekka Rannikko

Taisto Mäntynen

Vuokko Noinen

Sini Alen

SIRPA HAUPPANEN

Hannu Kousa

Minna Kuusela

Tuula Saastamoinen

JOUNI HERRANEN

TIMO AUVINEN

19 § Vaula Norrenan ja 39 muun valtuutetun aloite koululaisten maksuttomista retkikyydeistä

VD/4627/00.02.00.03/2017

Vaula Norrena ja 39 muuta valtuutettua ovat jättäneet seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

Koululaisten opintoretket museoihin, näyttelyihin ja jopa kirjastoon ovat vähentyneet viime vuosina koulujen tiukentuneen talouden johdosta.

Syynä on bussilippujen maksullisuus. Kun 25 oppilaan luokka lähtee Vantaalta Helsinkiin, ovat sen HSL-bussikulut 125 euroa. Mutta kun koulussa on luokkia 30–40 kpl, maksaa jo yksikin retki joka luokalle tarjottuna yhteensä 3750–5000 euroa. Niinpä monessa koulussa on rajattu opintoretket yhteen retkeen per lukuvuosi.

Tämä on vastoin uutta opetussuunnitelmaa, jossa korostetaan koulun ulkopuolella, aidossa ympäristössä tapahtuvaa oppimista.

Kouluretket ovat myös joillekin lapsille ainoa mahdollisuus päästä näkemään muutakin kuin omaa lähiötään. Niillä on tärkeä tasa-arvoistava merkitys.

Sekä Helsingissä että Espoossa on tehty valtuustoaloitteet siitä, että kaupungit edellyttäisivät Helsingin Seudun Liikennelaitosta arvioimaan maksuttomien koululaisretkien kustannusvaikutukset ja että kaupunki suosittaisi HSL siirtyvän maksuttomiin kouluryhmien bussimatkoihin, kun ryhmät liikkuvat opettajan johdolla arkisin klo 10.00–15.00.

Klo 10.00–15.00 välillä koululaisryhmät eivät kuormita ruuhkaliikennettä. Todennäköisesti niistä ei olisi juurikaan lisäkuluja HSL:lle.

Päätös kuuluu HSL:n päätöselimille, mutta kaupungit voivat vauhdittaa myönteisen päätöksen syntymistä. HSL johtokunta suhtautuu myönteisesti, mutta sanoo että kaikkien kaupunkien tahto tarvitaan. Helsingissä kaupunginhallitus ja Espoossa sivistyslautakunta ovat aloitteiden perusteella päättäneet edistää asiaa HSL:n suuntaan.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Vantaan kaupunki edellyttää HSL:ää arvioimaan maksuttomien koululaisretkien kustannusvaikutukset arkisin klo 10.00–15.00, sekä varautumaan em. retkiin vuoden 2018 budjetin laadinnassa.

Kaupunginvaltuusto 8.5.2017 § 19

Päätös:
Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Liite:
- allekirjoitettu valtuustoaloite

1+39

Valtuustoaloite koululaisten maksuttomista retkikyydeistä 8.5.2017

Koululaisten opintoretket museoihin, näyttelyihin ja jopa kirjastoon ovat vähentyneet viime vuosina koulujen tiukentuneen talouden johdosta.

Syynä on bussilippujen maksullisuus. Kun 25 oppilaan luokka lähtee Vantaalta Helsinkiin, ovat sen HSL-bussikulut 125 euroa. Mutta kun koulussa on luokkia 30-40 kpl, maksaa jo yksikin retki joka luokalle tarjottuna yhteensä 3750 – 5000 euroa. Niinpä monessa koulussa on rajattu opintoretket yhteen retkeen per lukuvuosi.

Tämä on vastoin uutta opetussuunnitelmaa, jossa korostetaan koulun ulkopuolella, aidossa ympäristössä tapahtuvaa oppimista.

Kouluretket ovat myös joillekin lapsille ainoa mahdollisuus päästä näkemään muutakin kuin omaa lähiötään. Niillä on tärkeä tasa-arvoistava merkitys.

Sekä Helsingissä että Espoossa on tehty valtuustoaloitteet siitä, että kaupunki edellyttäisi Helsingin Seudun Liikennelaitosta arvioimaan maksuttomien koululaisretkien kustannusvaikutukset ja että kaupunki suosittaisi HSL siirtyvän maksuttomiin kouluryhmien bussimatkoihin, kun ryhmät liikkuvat opettajan johdolla arkisin klo 10-15.

Klo 10-15 välillä koululaisryhmät eivät kuormita ruuhkaliikennettä.
Todennäköisesti niistä ei olisi juurikaan lisäkuluja HSL:lle.

Päätös kuuluu HSL:n päätöselimille, mutta kaupungit voivat vauhdittaa myönteisen päätöksen syntymistä. HSL johtokunta suhtautuu myönteisesti, mutta sanoo että kaikkien kaupunkien tahto tarvitaan.
Helsingissä kaupunginhallitus ja Espoossa sivistyslautakunta ovat aloitteiden perusteella päättäneet edistää asiaa HSL:n suuntaan.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Vantaan kaupunki edellyttää HSL:ää arvioimaan maksuttomien koululaisretkien kustannusvaikutukset arkisin klo 10-15, sekä varautumaan em. retkiin vuoden 2018 budjetin laadinnassa.

Vaula Norrena, kaupunginvaltuutettu (vihr)

sekä allekirjoittajat seuraavalla sivulla =>

Aloite koululaisten maksuttomista retkikyydeistä

Vaula Norrena 8.5..2017

Nimi ja alle nimen selvennys

1 SIRPA SIRU KAUPPINEN

2 TIMO JUURIKKALA

3 JUSSI SARAMO

4 Minna Sillanpää

5 KATI MUSTÄRUI

6 Tarja Eklund
TARJA EKLUND

7 Sari Laakso

8 Pirkko Letto

9 Susanna Braun

10 Taisto Mäntynen

11 Ilmo Kiljunen

12 Ulla Kaukola
ULLA KAUKOLA

13

14 Anssi Aura

15 Anniina Koskiluoma

16 Sini Aten

17 HANNU KOKKO

18 Minna Kuusela

19 Reija Wallenius
REIJA WALLENIUS

20 PATRIK KARLSSON

21 SARI MYLLYLÄ

22 SAMPO ROHMANEN

23 Raija Vinta

24 JANNE LEPPÄNEN

25 Niilo Kärki

26 Sasha Simonen

27 Teijo Kokko

28 Juha Malmi

29 Jarmi Hannu
JOUNI HERRANEN

30 TIMO AUVINEN

31 PIETARI JÄÄSKELÄINEN

32 Johannes Nieminen

33 Anitta Oksanen

34 Paula Lehmuskallio
PAULA LEHMUSKALLIO

35 Markku Weckman
MARKKU WECKMAN

36 Sirpa Peura
Sirpa Peura

37 MAKILLA KORTESALMI

38 MIA SALMINUCCI

39 L. NORRES

40.

Kokouksen päättäminen

Kaupunginvaltuusto 8.5.2017 § 20

Päätös:
Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 17.20.

Muutoksenhakuohje 1. Valitusosoitus

Valitusoikeus

Valtuuston päätökseen haetaan muutosta valittamalla.

Valituksen saa tehdä

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen), sekä
- kunnan jäsen.

Sen lisäksi päätökseen, joka koskee **yleiskaavan, asemakaavan ja rakennusjärjestyksen hyväksymistä**, valituksen saa tehdä

- Uudenmaan ympäristökeskus ja muu viranomainen toimialaansa kuuluvissa asioissa,
- maakunnan liitto ja kunta, joiden alueella kaavassa osoitetulla maankäytöllä tai rakennusjärjestyksellä on vaikutuksia sekä
- rekisteröity paikallinen tai alueellinen yhteisö toimialaansa kuuluvissa asioissa toimialueellaan.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että:

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä;
- valtuusto on ylittänyt toimivaltansa; tai
- päätös on muutoin lainvastainen.

Valitusviranomainen

Valitus tehdään **Helsingin hallinto-oikeudelle**.

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista.

- Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä tai kolmantena päivänä sähköisen viestin lähettämisestä. Kaavan tai rakennusjärjestyksen hyväksymistä koskevan päätöksen katsotaan kuitenkin tulleen asianosaisten tietoon silloin, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

- Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

Tiedoksisaantipäivää tai nähtäville asettamispäivää ei lueta määräaikaan.

Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jolloin virastoissa ei työskennellä, saa valituksen toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

Valituskirjelmän sisältö

Valituskirjelmässä, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Valituskirje on valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisesta, sekä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Valituskirjelmän toimittaminen

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa valitusviranomaiselle Helsingin hallinto-oikeudelle viraston aukioloaikana.

Omalla vastuulla valituskirjelmän voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Tällöin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille ennen valitusajan päättymistä.

Omalla vastuulla valituksen voi toimittaa valitusajan kuluessa myös faksina tai sähköpostina.

Sähköinen viesti katsotaan saapuneeksi viranomaiselle silloin, kun se on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Viranomaiselle saapunutta sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 250 euroa.

Yhteystiedot:
Helsingin hallinto-oikeus
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
Puhelin: 0295642000
Faksi: 0295642079
Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi

Virka-aika: klo 8.00 – 16.15

Muutoksenhakuohje 2. Hankintaoikaisu ja oikaisuvaatimus hankinta-asiassa

Kansallisen kynnysarvon alittavissa hankinnoissa tehtyyn kunnan viranomaisen (hankintayksikkö) päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä annettuun ratkaisuun tyytymätön voi tehdä hankintayksiköllе hankintalain 81 ja 83 §:issä tarkoitetun vaatimuksen hankintaoikaisusta tai kuntalain 89 §:ssä tarkoitetun oikaisuvaatimuksen. Oikaisua koskevan vaatimuksen voi tehdä tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen). Kuntalain mukaisen oikaisuvaatimuksen voi lisäksi tehdä kunnan jäsen.

Määräaika oikaisua koskevien vaatimusten tekemiselle

Oikaisua on vaadittava 14 päivän kuluessa siitä, kun oikaisuvaatimuksen tekijä on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta.

- **Asianosaisen** katsotaan saaneen hankintapäätöksen oheisasiakirjoineen tiedoksi sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

  Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin.

  Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

- **Kunnan jäsenen** katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

Hankintaoikaisun ja oikaisuvaatimuksen sisältö

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Hakemukseen on merkittävä oikaisua vaativan ja kirjelmän laatijan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.

Hankintaoikaisuun on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.

Hankintaoikaisu ja/tai oikaisuvaatimus toimitetaan osoitteeseen

Vantaan kaupungin kirjaamo
Kaupunginvaltuusto
Asematie 7
01300 Vantaa
sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
Puhelin (kirjaamo): 09-839 22184, fax: 09-8392 4163
Virka-aika: ma - pe 8.15 - 16.00

Muutoksenhakuohje 3. Hankintaoikaisu ja markkinaoikeusvalitus hankinta-asiassa

Julkista hankintaa koskevaan päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun voidaan julkisista hankinnoista annetun lain (hankintalaki) mukaan hakea muutosta vaatimalla hankintayksiköltä oikaisua (hankintaoikaisu). Asia voidaan myös saattaa valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi, mikäli hankinnan arvo ylittää hankintalain 15 §:n mukaisen kynnysarvon.

3.1 Oikaisuohje

Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön voi tehdä hankintalain 81-83 §:n mukaan **hankintayksikölle** kirjallisen hankintaoikaisun. Hankintaoikaisun voi tehdä tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas eli se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen).

Hankintaoikaisun tekoaika

Asianosaisen on tehtävä hankintaoikaisu **14 päivän kuluessa** siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta.

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös oheisasiakirjoineen katsotaan saaduksi tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Hankintaoikaisun sisältö

Hankintaoikaisusta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Hankintaoikaisusta on käytävä ilmi oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.

Hankintaoikaisuun on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.

Hankintaoikaisu toimitetaan osoitteeseen:

Vantaan kaupungin kirjaamo
Kaupunginvaltuusto
Asematie 7, 01300 Vantaa
Sähköpostiosoite: kirjaamo@vantaa.fi
Puhelin (kirjaamo): 09-839 22184, fax: 09-8392 4163

Virka-aika: ma - pe 8.15 - 16.00

Hankintaoikaisun vireilletulo ja käsittely eivät vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosainen voi hankintalain nojalla hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

3.2 Valitusosoitus markkinaoikeuteen

Tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee, voi saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi tekemällä valituksen.

Julkisista hankinnoista annetun lain 86 §:n mukaan puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea valittamalla muutosta, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa. Lupa on myönnettävä, jos:
asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää; tai
siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Jollei toisin säädetä, valitus on tehtävä kirjallisesti **14 päivän kuluessa** siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen.

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaannista, jos hankintayksikkö on tehnyt hankintasopimuksen hankintalain 78 §:n 1 nojalla noudattamatta odotusaikaa.

Valitus on tehtävä **kuuden kuukauden kuluessa** hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut olennaisesti puutteellinen.

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös oheisasiakirjoineen katsotaan saaduksi tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen oheisasiakirjoineen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin. Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava hankinta-asia, jota valitus koskee, sekä valittajan vaatimukset ja niiden perusteet. Puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan osalta valituskirjelmässä on esitettävä, minkä vuoksi käsittelylupa tulisi myöntää.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatija on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Lisäksi on ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valitukseen on liitettävä alkuperäisenä tai jäljennöksenä päätös, johon haetaan muutosta, sekä todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta. Valitukseen on liitettävä asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi. Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, kuten hallintolainkäyttölain 21 §:ssä säädetään.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen markkinaoikeuden virka-ajan päättymistä. Itse tiedoksisaantipäivää ei lasketa mukaan.

Hakemuksen voi toimittaa markkinaoikeuden kansliaan henkilökohtaisesti, asiamiestä käyttäen, lähetin välityksellä, postitse, telekopiona tai sähköpostin avulla kuten laissa sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) säädetään. Jos vireillepanon viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulu- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa asiakirjat toimittaa markkinaoikeudelle ensiksi seuraavana arkipäivänä.

Valituskielto

Hankintalain 102 §:n mukaan markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaan asiaan ei saa hakea muutosta kuntalain eikä hallintolainkäyttölain nojalla.

Puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 86 §:n mukaisesti.

Muutoksenhausta ilmoittaminen hankintayksikölle

Hankintalain 88 §:n nojalla hankinta-asiaan muutosta hakevan on kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikölle viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön kohdassa 6.1 mainittuun osoitteeseen.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakijalta peritään käsittelystä markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksua 2 000 euroa alle miljoonan euron hankinnassa. Jos hankinnan arvo on vähintään 1 miljoona euroa, käsittelymaksu on 4 000 euroa. Mikäli hankinnan arvo on vähintään 10 miljoonaa euroa, käsittelymaksu on 6 000 euroa.

Yksityishenkilön oikeudenkäyntimaksu markkinaoikeudessa on 500 euroa.

Markkinaoikeuden osoite ja muut yhteystiedot:

Markkinaoikeus
Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
puh. 029 56 43300
fax. 029 56 43314
sähköposti: markkinaoikeus@oikeus.fi

Virka-aika: ma - pe klo 8.00 - 16.15

Muutoksenhakuohje 4. Valituskielto

4.1
Päätöksistä, jotka koskevat vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei kuntalain 91 §:n mukaan saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

4.2
Tässä kokouksessa tehdystä **päätöksestä § - , joka koskee kunnallisen virkaehtosopimuslain 26 §:ssä mainittuja asioita**, ei saa hakea muutosta valittamalla.

4.3
Tässä kokouksessa tehtyyn, **hankintaoikaisua koskevaan päätökseen** § -, ei saa hakea muutosta.

4.4
Tässä kokouksessa tehdystä **päätöksestä § - , joka koskee kunnallisen kansanäänestyksen toimittamista**, ei saa valittamalla hakea muutosta (kuntalaki 99 §).